

Chijnie ndo Jesucristo

**El Nuevo Testamento
Ngigua de San Luis Temalacayuca**

LigaBíblica®
INTERNACIONAL

Primera edición
El Nuevo Testamento
Ngigua de San Luis Temalacayuca
pps 15-045 5C
© 2016 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Versión electrónica ©Wycliffe Bible Translators, Inc. 2022
www.scriptureearth.org

Usted es libre de: Compartir – copiar, distribuir, ejecutar y comunicar públicamente la obra bajo las condiciones siguientes:

Atribución. Debe reconocer los créditos de la obra de la manera especificada por el autor o el licenciante (pero no de una manera que sugiera que tiene su apoyo o que apoyan el uso que hace de su obra).

No comercial. No puede utilizar esta obra para fines comerciales.

Sin obras modificadas. No se puede alterar, transformar o generar una obra derivada a partir de esta obra.

<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/2.5/mx/>

ÍNDICE

Mateo.....	1
Marcos.....	97
Lucas.....	156
Juan.....	255
Hechos.....	321
Romanos.....	399
1 Corintios.....	433
2 Corintios.....	465
Gálatas.....	486
Efesios.....	498
Filipenses.....	509
Colosenses.....	517
1 Tesalonicenses.....	525
2 Tesalonicenses.....	532
1 Timoteo.....	536
2 Timoteo.....	546
Tito.....	553
Filemón.....	557
Hebreos.....	559
Santiago.....	586
1 Pedro.....	595
2 Pedro.....	605
1 Juan.....	611
2 Juan.....	620
3 Juan.....	622
Judas.....	624
Apocalipsis.....	627

Nge'e jitaxin xroon ji'i

Chijni ji'i, chijni natjúá tsikjin sen, tenajni ndatin'in Nuevo Testamento, chijni jian ne'e ndo Dio, ko chuxinni chijni kaxon tenajni xranchi Biblia. Chonda ikán ko yaato libro, ngujngu libro sincheno'e sen nchekuanxin libro xranchi chao tsonchjiñe'e sen ngajin ndo Dio ko kaxon tingijna sen xranchi jian tsintee sen. Sa'ó tsikjin sen chijni ji'i ngigua griego, ó chonda xranchi yuu mil nano kuaxi ikjin sen chijni ji'i ti itsje ngigua jii, xranchi naa mil ko na'ó ciento ngigua tsikjin sen chijni ji'i. Jai itsje millón chujni, itsje mil tjanya chao nchekuanxin sen chijnie ndo Dio, ngigue'e sen.

Xranchi nichjani ko ikjinni ngigua tajnánana San Luis Temalacayuca je'a xranchi nichja na ko ikjin na ngigua griego ko tenajni. Ko ngigua tajnánana chao tsi'enixinni nge'e xrondachro ngigua griego, ngigua sa'ó tsikjin sen chijnie ndo Dio.

Prólogo

El Nuevo Testamento forma parte de las Sagradas Escrituras, mejor conocida como la Biblia. Consta de veintisiete libros y cada uno es proveedor de ricas bendiciones al que lo lee. El Nuevo Testamento fue escrito originalmente en el idioma griego, pero a través de casi dos mil años se ha traducido a más de mil quinientos idiomas. En la actualidad, millones de personas de miles de pueblos pueden leerlo en su propio idioma.

El vocabulario y la gramática del ngigua son muy distintos a los del griego, y también a los del español; sin embargo, el ngigua posee abundantes formas gramaticales y un rico vocabulario que pueden expresar a fondo el significado del original en griego.

Aclaraciones sobre el alfabeto

La mayor parte de los sonidos del ngigua son iguales a los del español, se representan con los mismos símbolos en los dos idiomas. Ejemplos:

a	jatse	<i>rojo</i>	l	lanta	<i>largo</i>
b	bikon	<i>vio</i>	m	maski	<i>por eso</i>
ch	chichao	<i>aguante, tipo de espina</i>	n	nio	<i>tortilla</i>
e	ite	<i>diez</i>	o	o juexin	<i>ya se acabó</i>
g	chingo	<i>uña</i>	p	panpanixroin	<i>petirrojo (tipo de pájaro)</i>
i	ina	<i>otro</i>	r	ro'a	<i>mi boca</i>
j	joja	<i>huevo</i>	s	soon	<i>música</i>
k	kutuchjon	<i>oveja</i>	t	tujnti	<i>cebolla</i>
			y	yua	<i>verde</i>

La letra **f** suena como en español y se usa para representar el sonido de algunas palabras que varían entre los hablantes de la lengua. Ejemplos:

fiakuenxin vs juingakuexin	<i>se le antojó o lo deseó</i>
fiaon	<i>quiso mucho</i>

Las letras **ll**, **q** y **v** sólo se usan en las palabras que provienen del español. Ejemplos:

<i>llave</i>	<i>queso</i>	<i>vela</i>
--------------	--------------	-------------

En el ngigua, algunas letras representan sonidos que no se encuentran en español o que se pronuncian de forma diferente. Esas letras son las siguientes:

La **chr** representa un sonido semejante a una **ch**, pero con la punta de la lengua doblada hacia arriba.

kachro	<i>maguey</i>	chrinto	<i>aire, viento</i>
---------------	---------------	----------------	---------------------

La consonante ' (saltillo o glotal)

En el ngigua, el saltillo o la glotal (') representa un pequeño corte de voz al hablar.

xro'i	<i>fuego, luz</i>	ka'te	<i>huarache</i>
--------------	-------------------	--------------	-----------------

Las letras **nd, nt**

La letra **d** sólo se usa después de la **n**. Representa el sonido de la **d** en *pared* porque se pronuncia con la punta de la lengua entre los dientes. Lea y escuche la diferencia entre la pronunciación de las palabras de la izquierda (con **nd**) y las de la derecha (con **nt**).

inda	<i>agua</i>	inta	<i>hueso</i>
ndachaon	<i>mar</i>	ntachja	<i>puerta</i>

La letra **x** suena como una *ch* suave, como el sonido que algunas personas producen para calmar o arrullar a un niño.

xichre	<i>tuna</i>	xema	<i>seco</i>
---------------	-------------	-------------	-------------

Las letras **xr** representan un sonido semejante al de la **x**, pero con la punta de la lengua doblada hacia arriba.

xroxrao	<i>botella, vidrio</i>	ixro	<i>piedra</i>
----------------	------------------------	-------------	---------------

Las combinaciones de letras **chj, chrj, kj, tj, tsj** y **xj**

El ngigua tiene muchas combinaciones de letras; la mayoría de estas no existen en español. Cuando la **j** aparece después de una consonante, no se pronuncia como en español, solamente representa la salida del aire por la boca al pronunciar la consonante que aparece antes de ella. Las combinaciones son:

ichje	<i>pitahaya</i>	ichjun	<i>lana</i>
ichrji	<i>anda</i>	kachrjen	<i>pastle</i>
ikjan	<i>regresa</i>	ikjaon	<i>seis</i>
itja	<i>horno</i>	tjúá	<i>limpio</i>
itsjé	<i>mucho</i>	itsjo	<i>flor</i>
xijnta	<i>sal</i>	xjan	<i>niño (pro.)</i>

La **j** también aparece antes de las letras **m** y **n**. Al pronunciarlas, el aire sale por la nariz.

ijma	<i>frijol</i>	najna	<i>ayer</i>
kuijma	<i>se lavó</i>	chujni	<i>gente, persona</i>

Cuando se presenta una combinación de letras que principia con **n**; la letra que aparece después de la **n** se hace sonora porque vibran las cuerdas vocales en la garganta. Por ejemplo: **nch**, **nchr**, **nt**, **nts** y **ng**.

nchia	<i>casa</i>	nchín	<i>poco</i>
nchri	<i>mujer</i>	nchra	<i>ella (pron. de mujer)</i>
ntao	<i>carne</i>	ntakatsa'on	<i>sombrilla</i>
kutentso	<i>cabra</i>	kontsinga	<i>fue molido</i>
ni'ngo	<i>templo</i>	ngusine	<i>mitad</i>

Nasalización de las vocales

Cuando la **n** se encuentra al final de una sílaba en ngigua, no se pronuncia como **n**, sino que indica que todas las vocales que preceden inmediatamente (sin interrupción de una consonante) se pronuncian con el aire saliendo por la nariz. En los siguientes ejemplos lea y escuche la diferencia entre la pronunciación de las palabras de la izquierda (con **n** al final de la sílaba) y las de la derecha (sin **n** al final de la sílaba).

séen	<i>color café</i>	see	<i>hace mucho tiempo</i>
ikán	<i>veinte</i>	ika	<i>hierba</i>
jian	<i>bueno, bien</i>	jia	<i>tiene puesto</i>
ichin	<i>enfermedad</i>	ichi	<i>olla</i>

Cuando en una sílaba nasalizada empieza con saltillo (') y vocal o con **j** y vocal, la sílaba anterior también se nasaliza, es decir, se pronuncia con el aire saliendo por la nariz y la **n** que indica la nasalización se escribe al final.

chón'en	<i>espera (las dos vocales son nasalizadas)</i>
xro'an	<i>nada (las dos vocales son nasalizadas)</i>

Cuando en una sílaba la **m**, **n** o **ñ** se encuentran antes de una vocal, estas se pronuncian como en español, y las vocales de esa sílaba casi siempre suenan nasalizadas. (No se escribe **n** al final de esas sílabas.)

naa	<i>uno</i> (la a suena nasalizada)
nio	<i>tortilla</i> (la i y la o suenan nasalizadas)
ñoao	<i>se enoja</i> (la a y la o suenan nasalizadas)
ijma	<i>frijol</i>

Las vocales

La **o** del ngigua es diferente a la **o** del español porque su pronunciación varía entre la **o** y la **u** del español. Aunque no hay diferencia entre la **o** y la **u** en ngigua, en la ortografía popular se emplea **o** cuando se escucha más como **o** y casi siempre que es nasalizada, pero cuando se pronuncia más como **u** se escribe **u**. Palabras que terminan en **o** nasalizada

bikon	<i>vio</i>
ikjaon	<i>seis</i>
ikon	<i>cara</i>

Ejemplos de palabras en las que se usa la **u**

chujni	<i>gente, persona</i>
kuiji	<i>llegó</i>
xuti	<i>jitomate</i>

Combinaciones de vocales

En las palabras ngiguas, las combinaciones de dos vocales son muy frecuentes. Por ejemplo:

chao	<i>bueno, bien</i>
jai	<i>hoy, ahora</i>
tiie	<i>noche</i>
yua	<i>verde</i>
noi	<i>arriba</i>
yao	<i>despacio, filoso</i>

Existen combinaciones de tres vocales, aunque con menos frecuencia. Por ejemplo:

¡xrokuia!	<i>¡ven!</i>
juaoni	<i>fue platicado</i>
ntakuian	<i>tu pecho</i>

Los tonos

Otra diferencia entre el español y el ngigua es que el ngigua es una lengua tonal. Cada sílaba tiene su propio tono. Existen tres tonos distintos que son: alto (o agudo), medio y bajo (o grave).

El tono alto (o el más agudo) se representa con un acento en la vocal, por ejemplo: **ij^{no}** *delgado* tiene tono alto.

El tono bajo (o el más grave) se representa con una raya debajo de la vocal, por ejemplo: **ij_{na}** *monte* tiene tono bajo.

El tono medio no se marca, por ejemplo: **ij_{na}** *chile* tiene tono medio. Las palabras pueden tener muchas combinaciones de tonos, por ejemplo:

j^{ai}	<i>hoy, ahora</i> (la a tiene tono bajo y la i es medio)
í^{tená}	<i>comemos</i> (la i y la a tienen tono alto y la e tiene medio)
kuntá_{jno}	<i>burro</i> (la u tiene tono medio, la a tiene alto y la o , bajo)
k_a'_{te}	<i>huarache</i> (las dos vocales tienen tono bajo)

En ngigua no es muy necesario escribir todos los tonos de las sílabas porque los hablantes casi siempre reconocen los tonos apropiados en cada palabra con sólo leerla.

Sin embargo, cuando es necesario para aclarar el sentido, sí se usan los signos mencionados. Por ejemplo:

La diferencia entre las palabras **tutena** *mi rebozo* y **tutena** *mi pie* está solamente en el tono, por lo que, para distinguirlas, se escriben *mi rebozo* **túté_{na}** y *mi pie* **t_uté_{na}**.

Chijnie ndo Jesús chronga ndo Mateo

Sen kuachrjenixin ndo Jesús

(Lc. 3:23-38)

- 1** Ji'i sen kuachrjenixin ndo Jesucristo. Je'e ndo kuachrjenixin ndo, ndo David ko ndo Abraham.
- ²Ndo Abraham ikjui ndotée ndo Isaac ko ndo Isaac ikjui ndotée ndo Jacob ko je'e ndo ikjui ndotée ndo Judá ko sen kichuu ndo.
- ³Ko ndo Judá ikjui ndotée ndo Fares ko ndo Zara ko janée sen ikjui jan Tamar. Ndo Fares ikjui ndotée ndo Esrom ko je'e ndo Esrom ndotée ndo Aram.
- ⁴Ndo Aram ikjui ndotée ndo Aminadab ko je'e ndo ndotée ndo Naasón ko ndo Naasón ikjui ndotée ndo Salmón.
- ⁵Ndo Salmón ikjui ndo ndotée ndo Booz ko janée ndo jan Rahab. Ndo Booz ikjui ndotée ndo Obed ko janée ndo Obed jan Rut. Ndo Obed ikjui ndo ndotée ndo Isaí.
- ⁶Ko ndo Rey David, chjen'en ndo Isaí, ko jan Betsabé, jan ikjui janchri'e ndo Urías, ko ndo Rey David, me'e sen ikjui ndotée ko janée ndo Salomón.
- ⁷Ko ndo Salomón ikjui ndotée ndo Roboam ko je'e ndo ndotée ndo Abías ko je'e ndo Abías ikjui ndotée ndo Asa.
- ⁸Ndo Asa ikjui ndotée ndo Josafat ko ndo Josafat ikjui ndotée ndo Joram ko ndo Joram ikjui ndotée ndo Uzías.
- ⁹Ko ndo Uzías ikjui ndotée ndo Jotam ko ndo Jotam ikjui ndotée ndo Acaz ko ndo Acaz ndotée ndo Ezequías.
- ¹⁰Ndo Ezequías ikjui ndotée ndo Manasés ko ndo Manasés ikjui ndotée ndo Amón

ko ndo Amón ikjui ndotée ndo Josías.

¹¹ Ko ndo Josías ikjui ndotée ndo Jeconías ko kain xjan kichuu ndo.

Sen bake'e nchakon sabikao nã sen israelita tjajna Babilonia, bikao nã sen xranchi sen itji ndo'achjiso ko nti'a juinchenche'e nã sen ixrã ko juenge'a nã sen 'nã.

¹² Juexinja ti bije'e nã sen nti'a tjajna me'e, tjume'e ndo Jeconías ikjui ndotée ndo Salatiel

ko ndo Salatiel ikjui ndotée ndo Zorobabel.

¹³ Ko ndo Zorobabel ikjui ndotée ndo Abiud

ko ndo Abiud ikjui ndotée ndo Eliaquim

ko ndo Eliaquim ikjui ndotée ndo Azor.

¹⁴ Ko ndo Azor ikjui ndotée ndo Sadoc

ko ndo Sadoc ikjui ndotée ndo Aquim

ko ndo Aquim ikjui ndotée ndo Eliud.

¹⁵ Ko ndo Eliud ikjui ndotée ndo Eleazar

ko ndo Eleazar ikjui ndotée ndo Matán

ko ndo Matán ikjui ndotée ndo Jacob.

¹⁶ Ko ndo Jacob ndotée ndo José

ko ndo José ndoxi'e jan María

ko je'e jan María janée ndo Jesús,

ndo Jesús, ndo nchekin'in sen Cristo.

¹⁷ Itenoó sen xranchrjen kuachrjenixin ndo Abraham ko tjume'e konoxin ndo David ko kaxon itenoó sen kuachrjenixin ndo David, ko tjume'e ni tjajna Babilonia sabikao nã sen israelita tjajnee nã ko tjume'e íjngo itenoó sen jongí'e, tjume'e jongí'e ndo Cristo.

Xranchi jongí'e ndo Jesucristo

(Lc. 2:1-7)

¹⁸ *Ja'in jongí'e ndo Jesucristo: Jan María, jan xrokjui janée ndo Jesús, ó tsijanchia ndo José jan. Ko xratintekao'a kichuu sen, ó jiyá jan ichjan ixi juachaxien Espíritue ndo Dio. ¹⁹ Ndo José, ndo tsoñã ndoxi'e jan María, je'e ndo naa xi tsango jian, méxin, imao tjaun ndo xrokuintu'e ndo jan ixi tjaun'a ndo xrokono'e chujni.

²⁰ Ko ó tsixraxaon ndo jaña, nchakon naa ndo ángel ne'e Ncháina tsikonoxin'en ndo ngaya kotáchrién ndo ko ja'in nichja ndo ángel:

—José, ja'a ti kuachrjenixian ndo David, xrakon'a ixi tsaye'é jan María xranchi janchri'a ixi ichjan xrochóna jan, xjan me'e ixi juachaxien Espíritue ndo Dio tsjongíexin xjan. ²¹ *Ko jan María sinchejongí'e jan naa xjan xi ko sincheki'ian xjan Jesús; jaña tsin'in xjan ixi je'e xjan tsantsje xjan ijie chóna chujni.

²² Kain ji'i kon'en ixi jaña tsichronga ndo Dio ngajin sen kuanichja chijnie Ndo ó sa'ó. Ja'in tsindachro ndo:

²³ Naa nchrichajan tseyá nchrichan ichjan,
ko xrochóna nchrichan naa ichjan,
ko je'e xjan ndatsin'in xjan Emanuel.

Ji'i xrondachro: ndo Dio steku'una ndo.

²⁴ Hora xingame'e ndo José kuitikaon ndo nge'e ti ndachro ndo ángel ne'e Ncháina^a Dio ko kuayé'e ndo jan María xranchi janchri'e ndo. ²⁵ *Xra kuintejuakao'a kichuu sen, je'e jan juinchejongí'e jan naa ichjan ko ndo José juinchekin'in ndo xjan Jesús.

Sen nchekuanxin nchanotsé kuitsje'e xa xjan Jesús

2 Tjajna Belén tikinixin'en Judea, nti'a jongíexin ndo Jesús. Nchakon me'e bake'e naa xi rey bakin'in Herodes, xi me'e bakituan'an nti'a. Nchakon me'e kuij kaxin sen tsango no'e nchekuanxin nchanotsé. Sen me'e kuixin sen ndatsjonxin chjuya.

² Ko juanchangi sen:

—¿Ti no jii xjan tsjongí'e xjan rey tsetuen'en ni judío? Ixi bikona nchanotsée xjan ndatsjonxin chjuya, ko jui'ina ixi tsajonna juasaya^b ngajin xjan.

³ Ko xi rey Herodes kuin'en xa me'e, juinche'a xa juaxruxin ko kaxon kain ni tjajna Jerusalén. ⁴ Tjume'e xi rey Herodes kuiye'e xa sen taana ícha tetuan'an ko kain ni tjako ley, ko juanchangi'e xa nã ixi no xrojongíexin ndo Cristo. ⁵ Je'e nã juatingíexin nã:

—Je'e xjan tsjongíexin xjan tjajna Belén tikinixin'en Judea, jaña tsikjin sen kuanichjaxin chijnie ndo Dio ó sa'ó:

⁶ Ja'a tjajna Belén nunte'e Judá,

^a 1:24 *Ncháina* Señor, *Ncháina Jesús* o *Ncháina Dio* ^b 2:2 *juasaya* respeto, honor
1:21: Lc. 1:31. 1:25: Lc. 2:21.

á je'a ja'a naa tjajna ícha nchíín
 ngakjen'en ikaxin tjajna ícha ijié,
 ko nti'i tsachrjexin naa ngisen ícha tsetuan'an, ko je'e ndo
 tsayakon'en ndo tjajnána Israel.

⁷Tjume'e xi Herodes imao kuiye'e xa sen nchekuanxin nchanotsé ko juanchangi xa ngisa konoxin nchanotsé. ⁸Ko tjume'e ndachro xa: —Itjinta Belén, nti'a tjanchangínta ixi ichjan me'e, ko ti no tsinchínta xjan, nchenónanta ixi jan'an kaxon itsji ngajin xjan tsajon juasaya.

⁹Ko sen nchekuanxin nchanotsé kuin'en sen nge'e ichro xi rey ko sakuintekji sen ko nchanotsé bikon sen me'e kuitao'en sen nti'a ko tjume'e kuíxin nchanotsé ngata'a ti no jii je'e xjan. ¹⁰Ko sen nchekuanxin nchanotsé tsango ché'e sen ixi bikon sen no bake'e nchanotsé. ¹¹Ko hora kuixin'in sen nchia ko bikon sen xjan jikao xjan jan María, janée xjan, bake'exin ntatuchi'in sen, kuajon sen juasaya ngajin xjan ko kuantje'e sen ntábaúl tsikika'o sen ko kuajon sen chika oro ko tsjo xraxe ko xroǎn mirra. ¹²Ko tjume'e koxienxin sen ixi íxrokjan'i sen ti jii xi Rey Herodes. Méxin, kua sen inaa cha'o, sakjui sen tjajné sen.

Sabinga sen tjajna Egipto

¹³Ko nchakon sakuintekji sen nchekuanxin nchanotsé, tjume'e naa ndo ángel ne'e Ncháina konoxin ngaya kotáchrién ndo José ko ndachro ndo ángel:

—Tingatjen, satiko'a ichjan ko janée xjan, satjinta tjajna Egipto. Ko nti'a tinteenta ti xrondachrjanjan jan'an, ixi xi Herodes tjaun xa tsen'en xjan.

¹⁴Tjume'e ndo José kuaya ndo ko sabikao ndo ichjan ko janée xjan, tiie me'e kua sen cha'o sakjui sen tjajna Egipto. ¹⁵Nti'a bake'e sen, kuenjan xi Herodes. Jaña kon'en ixi jaña tsichronga sen kuanichjaxin ndo Dio: “Tjajna Egipto bake'e chjan'na ko jan'an kuiya'a xjan.”

Xi Herodes kuetuan'an xa ixi tsen'en ichjan

¹⁶Hora kono'e xi rey Herodes ixi sen nchekuanxin nchanotsé íkjan'i sen xranchi kuetuen'en xa sen, me'e xi Herodes tsango koñaao xa ko kuetuan'an xa ixi tsen'en kain xjan xi, xjan xrachónnda'i yuu nano ste tjajna Belén ko xjan ste ngande'e tjajna kaxon. Jaña

kuetuan'an xa ixi jixraxaon xa nge'e ndachro sen nchekuanxin nchanotsé. ¹⁷ Ja'in kon'en ixi ti tsikjin ndo Jeremías, ndo kuanichja chijnie Dio, nchakon tsindachro ndo:

¹⁸ Ja'in kuin'en chujni téé naa sen nichjaxin tjajna Ramá, tsango kuyako sen ko tsango tsjanga sen.

Me'e nchri Raquel jitsjangaxin chjen'en nchra.

Ko tjaun'a nchra ixi xrojan ngisen sinchecháxin nchra ixi ó tsikinteken'en chjen'en nchra.

Jaña jitaxin xroon.

Kjanxin sen tjajna Egipto

¹⁹ Nti'a kuintee sen tjajna Egipto kuenjan xi Herodes ko naa ndo ángel ne'e Ncháina konoxin ndo ngajin ndo José गया kotáchrién ndo ko ja'in ndachro ndo:

²⁰ —Tingatjen ko satiko'a ichjan ko janée xjan, ikjannta tjajna Israel ixi ó ndakuen'en ni tjaun xrokóña xjan.

²¹ Ko tjume'e ndo José kuaya ndo ko sabikao ndo xjan ko janée xjan tjajna Israel. ²² Ko kono'e ndo José ixi xi Arquelao, chjen'en xi Herodes, tetuan'an xa nunte Judea, ti baketuan'an ndotée xa, xronka ndo José ixi xrokjui ndo nti'a. Ko ixi tsichronga ndo Dio ixi kotachrin, méxin sakjui sen nunte tikinixin'en Galilea. ²³ *Ko tjajna ndatin'in Nazaret, nti'a kuintee sen. Jaña kon'en ixi jaña tsichronga sen kuanichjaxin ndo Dio ó sa'ó ko tsindachro sen ixi ndo Jesús xrojuinchekin'in nã ndo nazareno.

Ndo Juan Bautista nichja ndo chijnie ndo Dio

(Mr. 1:1-8; Lc. 3:1-9, 15-17; Jn. 1:19-28)

3 Nchakon me'e ndo Juan Bautista kuiji ndo ti jii ijnã nchese nunte Judea, nti'a nichja ndo chijnie ndo Dio ² *ko ja'in nichja ndo: —Ikjan titikaonnta ndo Dio ixi ó tuinxin tsonoxin juachaxien ndo.

³ Ndo Juan, me'e ndo tsindachro ndo Isaías:

Tée naa sen tuyako ti jii ijnã:

“Nchekonchjiannta cha'o tsj'xin Ncháina ko nchenataoxinnta cha'o.”

⁴ Ko manta jitsáa ndo Juan Bautista tsikonchjianxin chjuen kucamello ko naa tjuá jingatoxin ndo. Ko ti bajine ndo jeoxón kuxru'a ko tsjeen kunoa, kuntajie. ⁵ Ko bakiji chujni Jerusalén ko ni Judea ko kueya chujni tjajna ste ngande'e inda Jordán ko baki'en na ti kuandachro ndo. ⁶ Ko kuachronga na ti ndako'a juinche'e na ngajin ndo Dio ko tjume'e ndo Juan bikitée ndo na ti jii ndajitinga ndatin'in Jordán.

⁷ *Ko bikon ndo Juan ixi kueya xi fariseo ko xi saduceo kuiji xa ixi tjaun na tsikitée xa kaxon, méxin, ndachro ndo:

—Ja'anta tsikachrjenixinnta kunchee, ¿ngisen ntatjunta satsinge'enta juañaue ndo Dio ti ó tuinxin tsii? ⁸ Xrokonda ixi nduaxin tsjakonta ixi ó ti jian rinche'enta ko titikaonnta Ncháina.^a ⁹ *Ko xrondachro'anta ixi kuachrjenixinnta ndo Abraham ko jaña sinchejiénta asáanta ixi jan'an ntatjunta ixi ixro ji'i chao ndo Dio sinchéña ndo chujni tsachrjenixin ndo Abraham. ¹⁰ *Ko jacha ó jichón'en jacha xrochrijinxin nue'e ntayua ixi kain ntaá tajon'a itu jian xrokonda xrochrijin ntaá ko xroche ntaá. ¹¹ Ko nduaxin tjakonta ixi juincheni'anta ti ndako'a juinche'enta ko jan'an inda bikitéexinta. Ko ícha tjume'e tsii inaa ndo ícha tetuan'an, ko jan'an tikinixinna'i tsiki'an katée ndo, ko je'e ndo tsikitéxinnta ndo Espíritue ndo Dio ko xro'i. ¹² Ko je'e ndo ó jitika'o ndo kachrintue ndo tsjenduaxin ndo noatrigo ko tsinchexin ndo no ti xineno ko tsake'e ndo noa ti jii ntane'to ko xineno tsjaaka ndo xineno, ko xro'i me'e nai'a tsanga xro'i.

Xranchi bikitée ndo Jesús

(Mr. 1:9-11; Lc. 3:21-22)

¹³ Ndo Jesús kuixin ndo nunte Galilea ko kuiji ndo ti jii ndajitinga ndatin'in Jordán ti jii ndo Juan Bautista ixi tsikitée ndo Jesús. ¹⁴ Ko ndo Juan tjaun'a ndo tsikitée ndo ndo Jesús ko ja'in ndachro ndo:

—Xrokonda ja'anta tsikiténinta jan'an, ko ja'anta tji'inta ngajin ixi jan'an tsikitéenta.

¹⁵ Ko ndo Jesús juatingéxin ndo:

—Jaña xrokonda sinche'ena jai, ixi jaña tsitikaonna kain ti kuetuan'an ndo Dio.

^a **3:8** *Ncháina* Señor *Ncháina Jesús o Ncháina Dio*

3:7: Mt. 12:34; 23:33. **3:9:** Jn. 8:33. **3:10:** Mt. 7:19.

Me'e ndo Juan kuitikaon ndo. ¹⁶ Ko ndo Jesús bikitée ndo, tuinxin xenduaxin ndo inda ko me'e xitje'e ngajní^a ko bikon ndo Espíritue ndo Dio xingajin xranchi naa kuntúá ko bake'e ngata'a ndo. ¹⁷ *Ko tuinxin kuin'enni naa téé séen kujixin ngajní ko ndachro:

—Ji'in chjan'na tsango tjua'a ko juaxrxin ritjén ngajin xjan.

Xixron'anxrée tjaun xa tsakaon xa ndo Jesús

(Mr. 1:12-13; Lc. 4:1-13)

4 *Tjume'e Espíritue ndo Dio bikao ndo Jesús ngata'a ijna nchese ko nti'a Xixron'anxrée tjaun xa tsakaon xa ndo Jesús. ² Bake'e ndo ijna, ko yuukan nchakon ko tiie juinchekatse ñao ndo jinta, méxin kuen'en ndo jinta. ³ Ko Xixron'anxrée konchjiñe'e xa ti jii ndo Jesús ixi tjaun xa tsakaon xa ndo, méxin ndachro xa:

—Siá nduaxin ja'a Chjen'en ndo Dio, ndache ixro me'e xrokjan xro nutja.

⁴ Ko je'e ndo juatingíexin ndo:

—Jitaxin xroon chijnie ndo Dio: “Je'a je'o nutja tsechónxin chujni. Kaxon kain chijnie ndo Dio, me'e tsechónxin chujni.”

⁵ Tjume'e Xixron'anxrée bikao xa ndo Jesús tjajna tsango tjúá, tjajna Jerusalén, ko juinchengajin'in xa ndo ti ícha nui ngata'a ni'ngo, ⁶ ko ndachro xa:

—Siá nduaxin ja'a Chjen'en ndo Dio, chrinka ti nunte ixi jitaxin xroon chijnie ndo Dio:

Je'e ndo tsetuen'en ndo sen ángel tikinixin'en ndo
ixi xrotsengia sen
ixi tsontengíxin'a tutáa ixro.

⁷ Ko je'e ndo Jesús juatingíexin ndo:

—Kaxon ndachro chijnie ndo Dio: “Tsaké'a naa nge'e ixi tsikuan á chao sinche'e ndo Dio.”

⁸ Ko íjngo nchakon bikao xa ndo Jesús ngata'a ijna ícha noi ko juako'e xa ndo kain tjajna jii ngata'a nunte xasintajni^b ko kain nge'e ti tjintee chónda na. ⁹ Ko ndachro Xixron'anxrée:

—Kain ji'i xrotjá'a siá ja'a tsake'exian ntatuchi'ian ko xrochjánana juasiaa.

^a 3:16 ngajní cielo ^b 4:8 xasintajni mundo

3:17: Mt. 12:18; 17:5; Mr. 1:11; Lc. 9:35. 4:1: He. 2:18; 4:15.

¹⁰ Tjume'e je'e ndo Jesús ndachro ndo:

—Satjia ja'a Xixron'anxrée, ixi ndachro xroon chijnie ndo Dio: “Je'o Ncháa ndo Dio xrokonda xrochje'é ndo juasaya ko je'o ngajin je'e ndo tsitikaoan.”

¹¹ Ko Xixron'anxrée ngaxiton xa ko tjume'e kuij kaxin sen ángel ngajin ndo Jesús ko kuayakon'en sen ndo.

Ndo Jesúsjuangixin ndo xrée ndo nunte Galilea

(Mr. 1:14-15; Lc. 4:14-15)

¹² *Nchakon ndo Jesús kuin'en ndo ixi ndo Juan xraxin'in na ndo ndo'achjiso, je'e ndo ikjan ndo nunte Galilea. ¹³ *Ko kuitue'a ndo tjajna Nazaret; sakjui ndo tjajna Capernaum, tjajna me'e jii ngande'e ndachaon tjenka nunte Zabulón ko Neftalí. ¹⁴ Ja'in kon'en xranchi ti tsikjin ndo Isaías chijnie ndo Dio. Ja'in tsindachro ndo:

¹⁵ Nunte Zabulón ko nunte Neftalí ti jii cha'o ngande'e ndachaon tuenxin ndajitinga ndatin'in Jordán, nunte Galilea ti ste ni chúxin'a ndo Dio.

¹⁶ Chujni tjajna ste naxixe'e bikon na ijié xro'i, ko ni ste ti jii tsa'on ne'e xichononte,^a xro'i bingasáñe'e na.

¹⁷ *Ko nchakon me'e kuaxi juako ndo Jesús ko kuandachro ndo: —Tintu'enta ti ndako'a kuanche'enta ixi juachaxien ndo Dio jii ngajni ó tjenkanta jii.

Ndo Jesús kuiye'e ndo noó sen kuatse kucheę ti jii ndachaon

(Mr. 1:16-20; Lc. 5:1-11)

¹⁸ Ndo Jesús jitatsinga ndo ngande'e ndachaon ndatin'in Galilea, nti'a bikon ndo yuu sen, sen me'e kichuu sen, naa ndo ndatin'in Simón ko kuanchekin'in na ndo Pedro, ko ndo kichuu ndo ndatin'in ndo Andrés. Je'e sen stetánka sen nocha'a ngang'i inda, ko kuansengi sen kucheę ixi je'e sen ixra me'e kuanche'e sen. ¹⁹ Ko ndo Jesús ndache ndo sen:

^a 4:16 *xichononte* muerte

—Xrokuiinta rua'naninta ko jan'an sintakuan'annta xronichje'enta chujni me'e tsitikaon n̄a najan'an, ko xrokjui xranchi xrotsénta kuchee.

²⁰ Ko tuinxin kuintu'e sen nocha'a ko rué'e sen ndo.

²¹ Ko kuiji ndo Jesús ícha ndá'a bikon ndo íjngo yuu sen, ko sen me'e kaxon kichuu sen, naa ndo ndatin'in Jacob ko inaa ndo ndatin'in Juan, yui sen chjen'en ndo Zebedeo ko yui sen stekao sen ndotée sen ngaxin'in nt̄abarco ixi stetjaun sen nocha'a tséxin sen kuchee. Tjume'e ndo Jesús kuiye'e ndo sen. ²² Ko je'e sen tuinxin kuintu'e sen nt̄abarco ko kuintu'e sen ndotée sen ko rué'e sen ndo Jesús.

Ndo Jesús nchekuen'en ndo kueya chujni

(Lc. 6:17-19)

²³ *Ndo Jesús kuaji ndo nchijíi nunte Galilea ko banchekuen'en ndo chujni ngaxin'in ningue ni israelita ngujngu tjajna ti bakiji ndo ko kuanchekuen'en ndo n̄a chijni natjúá ti tetuan'an ndo Dio ko kuanchexruen'en ndo kain ichin ko kain ti tíin n̄a. ²⁴ Ko kain ti ixra jian kuanche'e ndo, me'e kono'e ni ste nunte Siria ko bika'o n̄a kain ni kuachóna ngixe'i ichin ko ni chóna espíritue Xixron'anxrée, ni bakendáa, ko ni jua'i itji, ko ndo Jesús juinchexruen'en ndo n̄a.

²⁵ Ko kueya chujni kuarue'e n̄a ndo Jesús, ni nunte Galilea ko ni tjajna Decápolis ko ni tjajna Jerusalén ko nunte Judea ko ni kuixin tuenxin ndajitinga ndatin'in Jordán.

Ndo Jesús nichja ndo ngata'a ijna

5 Ndo Jesús bikon ndo ixi xejo kueya chujni, me'e kuajin'in ndo ngata'a ijna ko nti'a bake'e ndo nunte. Ko kaxon sen teyuu kuarue'e ndo, konchjiñe'e sen ngajin ndo. ² Tjume'e ndo Jesús kuaxi nichja ndo ko ja'in ndachro ndo:

Sen chaxro tsake'e

(Lc. 6:20-23)

³—Juaxruxin tsake'e sen xraxaon ixi nduaxin xrokonde'e sen ndo Dio ixi sen me'e tsayé'e sen juachaxin tsintee sen ti tetuan'an ndo Dio.

4' Juaxruxin tsake'e kain sen stechíín ixi xrojan nge'e ti ndako'a kon'en sen, ko je'e ndo Dio tsajon ndo juachaxin ixi juaxruxin tsintee sen.

5' Juaxruxin tsake'e sen nchejié'a aséen ixi je'e sen tsayé'e sen nunte ti ó ndachro ndo Dio tsajon ndo.

6' Juaxruxin tsake'e kain sen tjaun xranchi xrojuine o xrokui'i chijnie ndo Dio ixi je'e ndo Dio tsajon ndo ti jian ngaya aséen sen.

7' Juaxruxin tsake'e sen tingijna sen kichuu, jaña ndo Dio kaxon tsikonó'e ndo sen.

8' Juaxruxin tsake'e sen kuitikaon ko juinchetjúá aséen ixi je'e sen nduaxin tsikon sen ndo Dio.

9' Juaxruxin tsake'e kain sen stetingijna ixi tsinteketo'a chujni ko ndo Dio sinchekin'in ndo sen chjen'en ndo.

10 *' Juaxruxin tsake'e sen chinga nchekao na ixi titikaon sen nge'e tjaun ndo Dio, me'e je'e sen tikinixin'en sen ngajní ti tetuan'an ndo Dio.

11 *' Juaxruxin take'é ja'anta ti chinga tuyaku'anta na ko ningakon'annta na ko tjangi'anta na ixi kondanaxin jan'an.

12 *Chá'anta ko juaxruxin take'énta ixi ja'anta tsaye'enta naa nge'e ícha jian jii ngajní. Ixi jaña juinchekao na sen sa'ó, sen kuanichja chijnie ndo Dio.

Ja'anta xranchi xíjnta, ko xranchi xro'i tingasáña

(Mr. 9:50; Lc. 14:34-35)

13 *' Xranchi xíjnte'e nunte xasintajni me'e ja'anta, ko siá xíjnta ijní'a xíjnta, ¿xranchi tsojnínin xíjnta íjngo?, ko jaña íxro'an tsonda xíjnta, tsintji xíjnta, ko tsingatjangi na xíjnta.

14 *' Xro'i tingasáñaxin nunte xasintajni me'e ja'anta. Naa tjajna jii ngata'a naa ijna jua'i tsemá tjajna. 15 *Xro'an ngisen sinchekakiin naa xro'i ko tsake'e sen xro'i ngangí naa chikute. Na'i, xro'i take'e xro'i noi ngata'a naa ntāā ixi sinchengasáña xro'i kain chujni ste nchia. 16 *Jaña ja'anta kaxon nchengasáñe'enta kain chujni jii ngandajinnta, me'e tsikon chujni ti jian nche'enta, jaña je'e na tsajon na juasaya ngajin Ndotáina jii ngajní.

Ndo Jesús tjako ndo ley kuetuan'an Ncháina

¹⁷ 'Ja'anta xraxaon'anta ixi jan'an jui'i ixi sintama'a ley kuajon ndo Moisés ko ti nge'e ndachro ikaxin sen nichja chijnie ndo Dio. Na'i. Jan'an jui'i ixi tsitika'on kain ti kuetuan'an ndo Dio ko sintakuan'annta nge'e xrondachro chijni me'e. ¹⁸ *Ko nduaxin xrontatjunta ixi xratsatsinga'i ngajní ko nunte xasintajni, xro'an ley kuetuan'an ndo Dio tsomé'e, ko ní naa letra tsachrjende'a. Na'i, kain ti ndachro chijni, me'e xrokonda tson'en. ¹⁹ Ko ngisen tsitikaon'a ko sinche'a ti ndachro ley kuetuan'an ndo Dio, maski naa ley nchíín tsitikaon'a sen, ko jaña sinchekuen'en sen chujni, kaxon nchion juasie ndo Dio tsayé'e sen ti jii ngajní tetuan'an ndo Dio. Ko siá ndako tsitikaon sen ley kuetuan'an ndo Dio ko jaña sinchekuen'en sen chujni, ijíé juasie ndo Dio tsayé'e sen nti'a ti jitetuan'an ndo Dio, ²⁰ Méxin, jan'an ntatjunta xrokonda tsango jian tsitikaonnta ndo Dio ícha ixi ni fariseo ko ni tjako ley kuetuan'an ndo Dio, ko siá sinche'anta ícha jian jua'i tsixin'innta ti tetuan'an ndo Dio.

Ndo Jesús juako ndo kondee juaño

(Lc. 12:57-59)

²¹ 'Ja'anta ó kuin'ennta ti kuituen'en sen sa'ó: "Jua'i naatsónaxónnta ni kichuunta, ixi ngisen sinche'e jaña tsitsingata'a sen ijie." ²² Ko jan'an ndachrjan siá xrojan ngisen xraningakon'en sen sen kichuu, sen me'e tsitsingata'a sen ijie. Ko ngisen tsenge'e kichuu teka, sen me'e, ni tetuan'an tsjankata'a na sen ijie. Ko ngisen xrondache sen kichuu ixi tsinchetjáña jaa sen, sen ndachro me'e satsji sen ngangí xro'i kain nchakon. ²³ Méxin siá tsiku'unta naa nge'e tsajonxinnta juasianta ngajin ndo Dio ngaxin'in ni'ngo ko nti'a xroxaxaonnta ixi xrojan sen kichuunta toña'anta sen, ²⁴ nti'ao tintu'enta nge'e ritikuunta ngata'a altar, ko itjinta, tjaunnta sen ko tjanche'enta sen juatitjáña kondeexin nge'e kueto. Tjume'e ikjannta ko tájonnta ti bikuunta ngajin ndo Dio.

²⁵ Siá xrojan ngisen kuichro ijie kontraanta, cháña tuinxin tjaunnta sen ko nchekonchjiannta ti stetoñaoxinnta ixi xraya'onta cha'o, ko xratjaso'anta ti jii xi nchéña ijie ba tsituan'an xa xi

policía xroxaxin'innta xa ndo'achjiso. ²⁶ Ko nduaxin ntatjunta ixi tsachrjexin'anta ndo'achjiso tsjengajanta 'nā kain ti tasinkanta.

Ndo Jesús juako ndo ijię tama ni chónda inaa nchri o inaa xi

²⁷ 'Ja'anta kuin'ennta chijni tsikitue'en sen sa'ó ja'in ndachro: “Chonda'intā inaa nchri, nchri je'a nchrinchri'anta o je'a xixi'anta.”
²⁸ Ko jan'an ndachrjan ngixe'i naa xi xrotsje'e xa inaa nchri ko tsingakuenxin xa nchra, me'e ó juinche'e xa ti ndako'a ngaya aséen xa.

²⁹ *Méxin siá ikuan ndatsjonxin jian sintekateya ixi sinche'e ti ndako'a, cháña tantsjengia ko ndá'a tjanka, ixi cháña tsitjáña tu'o cuerpoa ko je'a tsitjáña nchijí ja'a ti jii xro'i nai'a tsanga. ³⁰ *Ko siá tjáa ndatsjonxin jian sintekateya ixi sinche'e ti ndako'a, cháña tonchrijian tjáa ko ndá'a tjanka ixi cháña tsitjáña tu'o cuerpoa ko je'a tsitjáña nchijí ja'a ti jii xro'i nai'a tsanga.

Ndo Jesús ko sen tsikute'e

(Mt. 19:9; Mr. 10:11-12; Lc. 16:18)

³¹ *Kaxon kuituen'en sen sa'ó ixi ngisen ítjaun'a janchri'e, chao tsonchjian naa xroon tsintuexin kichuu sen. ³² *Ko jan'an ndachrjan ixi ngixe'i xi ítjaun'a nchrinchri'e xa, ko tjaun xa tsintu'e xa nchra, chao, je'o siá nchrinchri'e xa juincheye'e nchra xa ixi inaa xi. Siá na'i, me'e je'e xa xranchi xrojuinchekeateya xa nchra sinche'e nchra ti ndako'a. Ko xi tsute'e naa nchri, nchri tsikintu'e xixi'e, xi me'e tsama xa ijię kaxon, xranchi naa xi kuejuakao inaa nchri.

Ndo Jesús juako ndo ixi jua'i sincheyani ixi je'e ndo

³³ 'Kaxon tsikin'ennta ti kuetuen'en sen sa'ó: “Take'anta ndo Dio xranchi nduaxin xrojuinche'enta ti ndachronta ko nche'anta; ja'anta xrokonda sinche'enta ti tsindachronta ngajin Ncháina.”
³⁴ *Ko jan'an ndachrjan ixi jua'i tsakéenta ndo Dio ko nche'anta ti ndachronta o ngixe'i naa nge'e ti jii ngajní ixi ngajní me'e ntaxitueen ndo Dio, ti tetuanxin ndo. ³⁵ Ko kaxon jua'i tsakéenta nunte xasintajni ko nduaxin'a sinche'enta ixi ngata'a nunte nti'i

5:29: Mt. 18:9; Mr. 9:47. 5:30: Mt. 18:8; Mr. 9:43. 5:31: Mt. 19:7; Mr. 10:4.

5:32: Mt. 19:9; Mr. 10:11, 12; Lc. 16:18; 1Co. 7:10, 11.

5:34 a: Stg. 5:12; b: Mt. 23:22.

take'e tutée ndo Dio, ko jua'i xronichjxinnta ixi tjajna Jerusalén ixi tjajna me'e tjajnéé ndo Dio, ndo Rey tsango tetuan'an. ³⁶ Ko kaxon jua'i tsakéexinnta jáanta ko nduaxin'a sinche'enta ti ndachronta, ixi ja'anta chonda'inta juachaxin xrondachronta ixi naa xrajaanta tsontjúá xra o tsontie xra. ³⁷ Méxin nchakon xrondachronta jaán, jaán tson'en, o siá xrondachronta na'i, na'i tson'en ixi kain ti ícha xronichjanta, me'e nchekateyanta Xixron'anxrée.

Ndo Jesús juako ndo ixi jua'i tsjenge'eni

(Lc. 6:29-30)

³⁸ Ó kuin'ennta ixi kuandachro sen sa'ó siá kuande'ena iton ikonnta, ja'anta kaxon tande'enta iton ikon na. Ko siá iton kuantsjexin na nenonta, ja'anta kaxon tande'enta iton neno na. ³⁹ Ko jan'an ndachrjan tetoko'inta ni ña'i, ko siá xrojan ni me'e tsande'e na itja na ngaya ikonnta, ndatsjonxin jian, takéenta ti ndatsjonxin ikjon kaxon. ⁴⁰ Siá xrojan ni ña'i tsichro na ijie ixi tjaun na tsantsja'anta na camisaanta, tájonnta kaxon chamaranta. ⁴¹ Ko siá xrojan ni tjaun tsamanta ti iye jitikao na naa kilómetro, ja'anta tiku'unta yuu kilómetro. ⁴² Siá xrojan ni tsjanchaka'a ngajinnta, chje'énta na, ko siá xrojan ngisen tjaun sinchekjennta na xrojan nge'e, tájonnta.

Ndo Jesús juako ndo ixi xrotjue'ena chujni ningakoına

(Lc. 6:27-28, 32-36)

⁴³ Ó kuin'ennta kaxon ti kuandachro sen: “Tjue'enta ni tjua'anta ko ningakon'ennta ni ningakon'annta.” ⁴⁴ Ko jan'an ntatjunta ixi tjue'enta ni ningakon'annta, ko ndachenta ndo Dio sinchenaon^a ndo ni ndako'a nichja'anta, ko tingijnanta ni ningakon'annta, ko ndachenta ndo Dio ixi sinchemé'e ndo ti ndako'a junta'anta na ko ti chinga nichja na ixi ja'anta ko ti benginta na. ⁴⁵ Me'e ja'anta xrokjannta chjen'en Ndotáina jii ngajni, ndo tetuan'an tsachrje chjiixro ngata'a ni titikaon ndo ko ngata'a ni ña'i, ko kaxon nchekania ndo ichrin ngata'a ni jian nche'e ko ni ndako'a nche'e. ⁴⁶ Siá ja'anta je'o tjue'enta ngisen tjua'anta, znge'e tsjachanta ixi

^a 5:44 *sinchenaon* bendecir

me'e? Ixi ni tjejo tomi ne'e xi tetuan'an jaña nche'e n̄ kaxon. ⁴⁷ Siá je'o jian nichje'enta sen kichuunta, ¿á jian rinche'enta, richronta? Jaña nche'e ni chúxin'a ndo Dio kaxon. ⁴⁸ Méxin tsango jian ko ndako nche'enta kain nge'e xranchi Ndotánta jii ngajní, jian nche'e je'e ndo ko jian ndo.

Ndo Jesús juako ndo kondee ti jian tsingijnani chujni

6 ^{*}Tingijna'inta ni xrokonde'e ixi je'o tjaunnta tsikon chujni ti jian rinche'enta. Siá jaña sinche'enta, Ndotánta jii ngajní tsajon'a ndo nge'e tsjachanta. ² Méxin nchakon tsingijnanta naa ni nóa, ndache'anta ikaxin chujni nge'e juinche'enta. Nche'anta xranchi nche'e ni tjako inaa ikon. Nchakon ste n̄ ngaya cha'o o ni'ngo, tingijna n̄ ni nóa ixi tjaun n̄ tsikon chujni nge'e nche'e n̄ ixi jaña xrondachro chujni ixi tsango jian je'e n̄. Ko jan'an ndachrjan ixi ni me'e ó kuayé'e n̄ ti tikinixin'en n̄. ³ Ko ja'anta nchakon tsingijnanta naa ni nóa, imao nche'enta, ko sen ícha tjentonta tsonoe'a sen. ⁴ Imao tingijnanta ni nóa ko ndotánta jii ngajní, ndo tsje'e nge'e nche'enta imao, je'e ndo tsajon ndo nge'e tsjachanta ixi ti jian juinche'enta.

Ndo Jesús juako ndo xranchi xronichjani ngajin ndo Dio

(Lc. 11:2-4)

⁵ ^{*}Ko nchakon ja'anta xronichje'enta ndo Dio, nche'anta xranchi nche'e ni tjako inaa ikon, ni me'e nche'e n̄ juaxruxin siin n̄ nichje'e n̄ ndo Dio ngaxin'in ni'ngo ko ngaya cha'o, ixi jaña tsikon chujni nge'e stenche'e n̄. Ko jan'an ndachrjan ixi ni me'e ó chóna n̄ nge'e tikinixin'en n̄. ⁶ Ko ja'anta nchakon xronichje'enta ndo Dio, tixin'innta ndointa, tije'enta ntachja ko nti'a nichje'enta ndo imao. Ko je'e ndo ó jitsje'e ndo nge'e nche'enta imao ko je'e ndo tsajon ndo nge'e jian tsaye'enta.

⁷ Ko nchakon nichje'enta ndo Dio, nichja'inta xraje'o ko xraje'o chijni, xranchi nche'e ni chúxin'a ndo Dio, ixi je'e n̄ xraxaon n̄ ixi siá itsjé xronichja n̄, me'e tsin'en ndo Dio. ⁸ Ja'anta nichja'inta xranchi nche'e je'e n̄ ixi Ndotánta ó no'e ndo nge'e xrokonda'anta maski xratjanche'anta ndo. ⁹ Ja'anta ja'in nichje'enta ndo Dio:

Ndotána, ja'anta ritjennta ngajní, tsango tjúá ja'anta.

¹⁰ Jan'anna tja'onna tsji'inta tsetuan'annta ngata'a nunte nti'i ko tson'en xranchi xrondachro ja'anta ngata'a nunte nti'i, jaña kaxon tson'en ngajní.

¹¹ Tájonnta nutja sinena jai.

¹² Ko ja'anta nchemé'enta kain ti ndako'a junta'ana xranchi jan'anna ntamá'ana गया aséenana ti ndako'a juinchenana ikaxin chujni.

¹³ Tintue'anta ixi ti ndako'a sinta'ana,

ko tájon'anta juachaxin ixi xrojan nge'e sinchenana
Xixron'anxrée

ixi ja'anta tituan'annta kain nge'e ko chondanta ijié juachaxin
kain nchakon.

Jaña tson'en.

¹⁴ *'Ko siá ja'anta sinchemé'enta गया asáanta ti ndako'a junta'anta na, kaxon Ndotánta jii ngajní sinchemé'e ndo ti ndako'a juinche'enta. ¹⁵ Ko siá ja'anta sinchemé'anta गया asáanta ti ndako'a junta'anta na, kaxon Ndotánta jii ngajní sinchemé'a ndo ti ndako'a juinche'enta.

Ndo Jesús juako ndo kondee ti sinchekatse ñaoni jinta

¹⁶ Ja'anta nchakon sinchekatse ñaonta jinta, nche'anta xranchi nche'e ni tjako yuu ikon, ixi je'e na juichenchíin ikon na, me'e jaña tsikon chujni ixi je'e na jinchekatse ñao na jinta. Jan'an nduaxin ntatjunta ixi ni me'e ó kuayé'e na ti tikinixin'en na.

¹⁷ Ja'anta nchakon rinchekatse ñaonta jinta, néma ikonnta ko jian tonchjiannta ¹⁸ixi jaña tsonoe'a chujni ixi ja'anta rinchekatse ñaonta jinta. Je'o Ndotánta jii ngajní tsono'e ndo, ko je'e ndo jitsje'e ndo ti imao rinche'enta, je'e ndo tsajon ndo naa nge'e tsjachanta.

Ngajní jii kain ti nduaxin tjintee

(Lc. 12:33-34)

¹⁹ *'Tasintja'inta ti tjintee jii ngata'a nunte nti'i, ixi nti'i ti'i kuchiji ko itjo kain nge'e, ko xiche'e chao tixin'in xa ndointa ko tsee xa ti tjintee chondanta. ²⁰ Cháña ngajní tasintjanta kain ti tjintee ixi

nti'a kuchijí xro'an nche'e ba, ko nti'a xro'an nge'e itjo, ko xiche'e jua'i tsee xa. ²¹ Ixi ti no jii ti tsango tjintee chondanta, nti'a tsake'e asáanta kaxon.

Xro'i tingasáña'anta

(Lc. 11:34-36)

²² 'Ikonnta me'e nchengasáña'anta. Méxin, siá jian ikonnta, jian tsingasáña nchijí ja'anta. ²³ Ko siá ikonnta je'a jian, kaxon nchijí ja'anta naxixe'e tsake'enta. Ko siá xro'i chondanta je'a xro'i jian tingasáña, tsango naxixe'e tsake'enta.

Ndo Dio ko tomi

(Lc. 16:13)

²⁴ 'Xro'an ngisen jian sinche'e ixra ngajin yuu nchéé; xroningakon'en sen naa nchéé sen o xrotjue'e sen inaa nchéé sen, kaxon tsango jian sinche'e sen ixra ngajin naa nchéé sen ko ngajin inaa nchéé sen, na'i. Jua'i sinche'eni ixra ngajin ndo Dio ko xrotjue'eni tomi.

Ndo Dio tayakon'en ndo chjen'en ndo

(Lc. 12:22-31)

²⁵ 'Jan'an ntatjunta: Ta'inta juachjaon xro' nge'e sintenta o nge'e tsi'inta o nge'e tsaritsiinta. ¿Á ícha tjintee nge'e ti sintenta xro' ti chondanta juachxin tsarichonnta? Xraxaonnta xro' ícha tjintee asáanta ko ti chondanta juachxin tsarichonnta xro' ti tsaritsiinta ko ti sintenta. ²⁶ Tsje'enta kuxe, je'e ba tenga'i ba ko tandá'i ba ko tatsin'a ba ti sine ba, ko Ndotáina jii ngajní tajon ndo nge'e sine ba. Ko ja'anta ícha tjinteenta xro' naa kuxe. ²⁷ ¿Ko ngixe'i ja'anta xro' tsango taanta juachjaon, á me'e ícha tsojinenta xranchi ngusinexin naa metro?

²⁸ ¿Ko sonda tsango taanta juachjaon xro' nge'e tsaritsiinta? Tsje'enta xranchi tangi itsjo. Itsjo me'e nche'a tsjo ixra ko tjaun'a tsjo manta, ²⁹ ko jan'an ntatjunta xro' xi rey Salomón, xi kuachóna tsango itsjé nge'e, kuitsa'i xa xranchi itsjo me'e. ³⁰ Ko siá ndo Dio jaña nchekitsáa ndo ika, ka jai jichón, ko ndúya xroche ka gaya

itja, ¿xranchi sinchekitsá'inta ndo Dio ja'anta ti chuntia'inta ndo?
³¹ Méxin, ta'inta juachjaon, ko ndachro'anta ixi nge'e sintenta o
 nge'e tsi'inta o nge'e tsaritsiinta, ³²ixi chujni chúxin'a ndo Dio
 tsango taa na juachjaon ixi me'e. Ko Ndotáina jii ngajní, je'e ndo ó
 no'e ndo nge'e xrokonda'anta. ³³Sa'ó tjéenta juachaxien ndo Dio
 ko nche'enta ti jian, ko tjume'e je'e ndo tsajon ndo kain nge'e
 xrokonda'anta. ³⁴Ko ta'inta juachjaon nge'e tson'en ndúya ixi
 nchakon ndúya, nchakon me'e noa'inta nge'e juachjaon tsika'o.

Tjankata'inta ijie ngajin chujni

(Lc. 6:37-38, 41-42)

7 'Tjankata'inta ijie ngajin ikaxin chujni ixi jaña ndo Dio
 kaxon tsjangata'inta ndo ijie. ²*Ndo Dio tsjankata'a ndo ijie
 ngajinnta xranchi ja'anta tsjankata'anta ijie ngajin ikaxin chujni.
 Ko xranchi sinche'e ja'anta jaña kaxon ndo Dio sinche'e ndo
 ngajinnta. ³Ja'anta tikonnta naa xineno jingi ikon sen kichuunta
 ko tikon'anta naa ntasiji jingi ikonnta. ⁴Ko siá ja'anta chondanta
 naa ntasiji jingi ikonnta, ¿xranchi xrondachenta sen kichuunta ixi
 ja'anta tsantsjengínta xineno jingi ikon sen? ⁵Ja'anta ti yuu ikonnta
 nichjakuanta, sa'ó tantsjenginta ntasiji jingi ikonnta ko tjume'e
 chao tsikonnta tsantsjengínta xineno jingi ikon sen kichuunta.

⁶'Chje'anta kunia kain ti tjúá tikinixin'en ndo Dio ixi ba xrokjan
 ba ngajinnta ko sina'anta ba ko naatsónaxónnta ba. Kaxon chje'anta
 kuchinga ixro tjintee ndatin'in perla ixi ba tsingatjangi ba ixro.

Tjanchianta ko tjéenta ko tinganta ntachja

(Lc. 11:9-13; 6:31)

⁷Tjanchianta ko ndo Dio xrotjáanta ndo nge'e tjaunnta. Tjéenta
 ko tsinchínta. Tinganta ntachja ko xroxitje'e ntachja. ⁸Ixi ngisen
 tjanchia, tayé'e sen, ko ngisen tjée, titja sen, ko ngisen tinga
 ntachja, xitje'e ntachja.

⁹'¿Á xrojan ja'anta, xrochje'énta chjan'anta naa ixro sine xjan, siá
 jitjanchia xjan naa nutja? ¹⁰O, ¿xrochje'énta xjan naa kunchee sine
 xjan, siá juanchia'anta xjan naa kuchee? ¹¹Ko ja'anta ña'inta, ko

no'anta chje'énta chjan'anta nge'e ti jian, Ndotáina jii ngajní ícha jian ndo, ko je'e ndo tsajon ndo nge'e ícha jian tsayé'e sen tjanchia ngajin ndo.

¹² *Ja'anta nchekuunta chujni xranchi tjaunnta sinta'anta nã ixi jaña kuetuan'an ley ne'e ndo Moisés ko jaña ndachro xroon tsikjin sen kuachronga chijnie ndo Dio.

Ntächja tsango ijno

(Lc. 13:24)

¹³ Tixixinnta ntächja ijno. Ixi ntächja ko cha'o tsitjáñaxin chujni, yui me'e tsango itõn ko kueya chujni nti'a tixixin nã. ¹⁴ Ntächja ko cha'o tixixinni ngajní, me'e tsango ijno ko tsjé'a sen tixixin ntächja me'e.

Ti itu tajon ntãã, me'e tjatsuanxinni ntãã

(Lc. 6:43-44)

¹⁵ Tsje'enta jian ixi kueya ni ndachro ixi je'e nã nichja nã chijnie ndo Dio ko nduaxin'a. Je'e nã tetsáa nã xranchi naa kutuchjon, ko ngaya aséen nã nche'e nã xranchi naa kundanaxra tsango jie'e.

¹⁶ Ja'anta jaiko tsichuxinnta nã ixi ti nge'e nche'e nã, xranchi ntäch'a'a jua'i tajon ntãã tu uva o tu higo. ¹⁷ Méxin, kain ntãã jian tajon ntãã itu jian, ko ntãã je'a jian tajon ntãã itu xro'an xrée.

¹⁸ Naa ntãã jian, ntãã me'e jua'i tsajon ntãã itu xro'an xrée, ko ntãã je'a jian, ntãã me'e jua'i tsajon ntãã itu jian. ¹⁹ *Kain ntãã tajon itu xro'an xrée xrokonda xrochrijin ntãã ko xroche ntãã. ²⁰ *Ko jaña tsichuxinnta chujni kaxon ixi ti nge'e nche'e chujni.

Kain'a chujni tixin'in ti tetuan'an ndo Dio

(Lc. 13:25-27)

²¹ Kain'a ni xrondachro: “Ja'anta, Nchána”, tsixin'in nã ti tetuan'an ndo Dio. Je'o sen titikaon ti tetuan'an Ndotána jii ngajní, tsixin'in sen nti'a. ²² Nchakon tsii ti tetuan'an ndo Dio, itsjé sen xrondachro sen: “Nchána, Nchána, jan'anna nichjaxinna nombreanta ko nombreanta kuantsjexinna espíritue Xixron'anxrée ko nombreanta juintaxinna

kueya ixrā ijié.”²³ Ko tjume'e ndo Jesús xronache ndo sen: “Jan'an chuxin'anta, ndá'a itjinta, ja'anta ti juinche'anta ti ndako.”

Ndo Jesús nichjaxin ndo xixi nchia jita'a itjao

(Lc. 6:47-49; Mr. 1:22)

²⁴ Méxin ngisen tin'en ko titikaon nge'e ndachrjan, sen me'e ste sen xranchi naa xi xraxaon jian xixi juinchekonchjian xa ndo'a xa ngata'a itjao^a.²⁵ Kuania ichrin, ko koyeé inda tsaaka, ko soji kuij chrinto ngata'a nchia me'e, ko kuitsinga'i nchia xixi ngata'a ixro soji jita'a nchia.²⁶ Ko ngisen tin'en nge'e ndachrjan ko titikaon'a na sen, sen me'e nche'e sen xranchi naa xi ninta xixi juinchekonchjian ndo'a xa ti jii nchese.²⁷ Ko tjume'e kuij ichrin ko koyeé inda tsaaka, ko kuij chrinto ngata'a nchia me'e; méxin kuitsinga nchia, ko tsango ijié juachjaon kon'en xixi ngata'a nchese juinchekonchjian xa nchia.

²⁸ *Ko hora juexin nichja ndo Jesús, chujni stetin'en ndachro na xixi tsango ijié juachaxin chónnda ndo ko chaxro juako ndo²⁹ xixi juako ndo xranchi naa ngisen tsango ijié tituan'an ko juako'a ndo xranchi ni tjako ley.

Ndo Jesús juinhexruen'en ndo naa xi chónnda chin lepra

(Mr. 1:40-45; Lc. 5:12-16)

8 Hora xingajinxin ndo Jesús ijna, itsjé chujni rué'e na ndo.
² Ko konchjiñe'e naa xi ni'e chónnda xa ichin lepra ko bake'exin ntatuchi'in xa ngajin ndo Jesús ko ndachro xa:

—Nchána, siá tjaunnta chao sinchexruananinta —ichro xa.

³ Ko tjume'e ndo Jesús baxe'e itja ndo ngata'a xa ko ndachro ndo:

—Jaán tja'on. Jai tsachrja'a ichin ji'in.

Ko juexin ndachro ndo jaña, je'e xa tuinxin kuachrje'e xa ichin me'e.

⁴ Ko ndo Jesús ndache ndo xa:

—Xro'an ngisen teki'é ji'in. Je'o itjia ngajin xitaana ko tájuan juasiaa xranchi tsiketuan'an ndo Moisés xixi jaña tsono'e xitaana xixi ó koxruan'an.

^a 7:24 itjao tepetate, roca

7:28: Mr. 1:22; Lc. 4:32.

Ndo Jesús juinchexruen'en ndo naa chajan

(Lc. 7:1-10)

⁵ Nchakon kuixin'in ndo Jesús tjajna Capernaum, konchjiñe'e naa xi capitán ne'e Roma ko kuinóatée xa, ko ja'in ndachro xa:

⁶ —Nchána, nía jii naa chán nchexrana ko je'e chán níexin chán ichin jua'i tontengini ko tsango tíin chán.

⁷ Me'e ndo Jesús juatingéxin ndo:

—Jan'an itsji syntaxruan'an chán.

⁸ Ko xi capitán juatingéxin xa:

—Na'i, Nchána, jan'an tikinixinna'i tsixin'innta nía. Ja'anta je'o tetuen'ennta ichin tsachrje ichin, ko je'e chán tsoxrúen'en chán.

⁹ Jan'an kaxon chonda ngisen tetuanna ko kaxon jan'an chonda xi soldado tetuan'an. Nchakon jan'an tetuan'an naa xi soldado ixi itsji xa xrojan no, je'e xa titikaon xa. Ko jan'an tetuan'an inaa xa tsij xa nda'i, ko je'e xa tij xa. Ko kaxon tetuan'an xi nchexrana xrojan nge'e sinche'e xa, ko je'e xa nche'e xa ti ndachrjan.

¹⁰ Ko kuin'en ndo Jesús nge'e ndachro xi capitán, tsango juinche'e ndo juaxruixin nge'e chro xa, ko ndache ndo chujni sterué'e:

—Nduaxin xrontatjunta ixi xro'an ngisen nchijíi nunte Israel kuin'an ja'in nichja ko tsango chuntia xranchi xi ji'i. ¹¹ *Jan'an ntatjunta ixi tsij kueya chujni, ni tsí'xin chjuya ko ni tsí'xin retuya sineka'o nā ndo Abraham ko ndo Isaac ko ndo Jacob ti jii nchia tetuan'an ndo Dio ngajní. ¹² *Ko kueya sen tikinixin'en xrobake'e sen nchia ti tetuan'an ndo Dio, sen me'e tsachrjexin sen nti'a, ko nduja tsake'e sen ti naxixe'e ko nti'a xrotsjanga sen ko tseto neno sen ixi tsango xroxronka sen.

¹³ Tjume'e ndo Jesús ndache ndo xi capitán:

—Itjia ndúya, ko tson'en xranchi ja'a kuitikaoan.

Ko chán nchexrée xi capitán hora me'e koxruen'en chán.

Ndo Jesús juinchexruen'en ndo jachée ndo Pedro

(Mr. 1:29-31; Lc. 4:38-39)

¹⁴ Ndo Jesús ikjui ndo ndo'a ndo Pedro ko nti'a bikon ndo janchée ndo Pedro jitsinga jan ko tsango yaa jan súa. ¹⁵ Me'e ndo Jesús itsé

ndo itja jan ko tuinxin kuachrje'e jan súa, ko jaiko bingatjen jan juinchekonchjian jan nge'e sine sen.

Ndo Jesús juinchexruen'en ndo kueya sen ni'e

(Mr. 1:32-34; Lc. 4:40-41)

¹⁶Ko tiie me'e bikao'e nã ndo Jesús kueya chujni chónða espíritue xi ña'i ko je'e ndo naáko chijni nichja ndo ko tuinxin kuachrje'e nã espíritue xi ña'i, ko kaxon juinchexruen'en ndo ikaxin ni ni'e. ¹⁷Ji'i kon'en ixi jaña tsichronga ndo Isaías chijnie ndo Dio ó sée: “Je'e ndo kuama ndo ichin chondana ko je'e ndo kuama ndo ti tíinna ko ti soji'ana.”

Sen tjaun xrorué'e ndo Jesús

(Lc. 9:57-62)

¹⁸Hora bikon ndo Jesús ixi kueya chujni xejo ngandajin ndo, kuetuan'an ndo ixi tsatsingatu'e sen ndalago. ¹⁹Ko naa xi tjako ley kuetuan'an ndo Dio konchjiñe'e xa ngajin ndo Jesús ko ndachro xa:

—Maestro, jan'an tja'on xrorua'anta ko itsji ti no itsjinta.

²⁰Ko juatingíexin ndo Jesús ko ndachro ndo:

—Kutuunta chónða ba itjaq^a tejuaxin'in ba, ko kuxe chónða ba kakée ba. Ko Chjen'en ndo Dio, xjan jongí'e xranchi chujni, chónða'i xjan ti no tsjokéexin xjan.

²¹Ko naa sen chrikao ndo, ndachro sen:

—Nchána, chjánanta juachaxin tsjabaja ndotána.

²²Ko ndo Jesús juatingíexin ndo:

—Tuinxin rua'nãna ja'a. Tintu'é ni tsiken'en tsjabaa kichuu nã.

Ndo Jesús nichje'e ndo chrinto ko inda ko ndabake'e nda

(Mr. 4:35-41; Lc. 8:22-25)

²³Ndo Jesús kuixin'in ndo ntãbarco ko sen teyuu chrikao ndo kaxon kuixin'in sen. ²⁴Kuania ichrin ko kuji naa chrinto tsango soji ko ndachaon tsango soji jamangitaon nda. Ko ndo Jesús jijua ndo.

^a 8:20 *itjaq* cueva

²⁵ Tjume'e sen teyuu chrikao ndo Jesús ikjui sen juinchexingame'e sen ndo ko ndachro sen:

—Nchána, tingijnaninta ixi xrojamangi ntábarco.

²⁶ Ko je'e ndo ndachro ndo:

—¿Sonda stexronkanta, ja'anta? ¿Á chuntia'inta ndo Dio?

Tjume'e bingatjen ndo ko kuyakutee ndo chrinto ko ndachaon ko tuinxin ndabake'e nda. ²⁷ Ko sen ru'é'e ndo ndastetsjeko sen ixi nge'e kon'en, ko ndachro sen:

—¿Ngixe'e xi ji'in?, ixi nichje'e xa chrinto ko ndachaon ko titikaon nda.

Xi chónnda espíritue Xixron'anxrée ste tjajna Gadara

(Mr. 5:1-20; Lc. 8:26-39)

²⁸ Hora ndo Jesús kuiji ndo tuenxin ndachaon ti jii nunte Gadara, kuachrje kuij yuu xi ste ti no xrabaa ni tsiken'en. Xi me'e chónnda xa espíritue Xixron'anxrée ko tsango chinga nche'e xa, me'e xronka chujni, méxin tatsinga'i nā ti jii cha'o me'e. ²⁹ Ko xi me'e kuaxi kuyako xa ko ndachro xa:

—¿Sonda nhexronkana, Jesús, Chjen'en ndo Dio? ¿Á ó jui'ia ixi sinchexronkana maski xrati'a nchakon sinchéña ijie ngajinna?

³⁰ Tjenka nti'a jii kueya kuchinga steneña ba. ³¹ Ko espíritue Xixron'anxrée kuinóatée ngajin ndo Jesús ko ndachro:

—Siá tsantsjexianna nti'i, tintunāna tsixin'inna kuchinga ste yá'a.

³² Ko ndachro ndo Jesús:

—Chao tixin'ia ngaxin'in kuchinga.

Tjume'e espíritue Xixron'anxrée kuachrxjin xi me'e ko kuixin'in ngaxin'in kain kuchinga. Ko kain kuchinga chrinka ba ti jii yaso'e, ko kuitsingangi ba inda, ko nti'a kjun'en ba inda. ³³ Ko ni stetsje'e kuchinga xronka nā ko sabinga nā sakjui nā tjajna ko beki'e nā chujni nge'e kon'en kuchinga ko nge'e kon'en xi kuachónnda espíritue Xixron'anxrée. ³⁴ Ko kain ni tjajna me'e ikjui nā ngajin ndo Jesús ko hora bikon nā ndo kuinóatée nā ngajin ndo ixi satsjixin ndo tjajna nti'a.

Ndo Jesús juinchexruen'en ndo naa xi tsiken'en tutée

(Mr. 2:1-12; Lc. 5:17-26)

9 Tjume'e ndo Jesús kuixin'in ndo ntábarco ko kuatsinga ndo tuenxin ndalago ko kuiji ndo t'ajnéé ndo. ²Ko nti'a kaxin chujni bikao'e nã ndo naa xi tsiken'en tutée jitsingata'a xa naa kania. Ko ndo Jesús bikon ndo ixi nduaxin chujni me'e chuntia^a nã ngajin ndo, méxin nichje'e ndo xi ni'e ko ndachro ndo:

—Chjan'na, take'é juaxruxin, ixi kain ti ndako'a juinche'e, jan'an ndachrjan ó komé'e jáa.

³Tjume'e kaxin ni nchekuen'en chujni chijnie ndo Dio stendachro nã ngaya aséen nã:

—Xi ji'i nichjangí'e xa ndo Dio.

⁴Ko ndo Jesús no'e ndo nge'e stexraxaon xa ngaya aséen xa, me'e ndachro ndo:

—¿Sonda ndako'a xraxaonnta ngaya asáanta? ⁵¿Nge'e ícha tangi'a xrondachroni: “Ti ndako'a juinche'e ó juntamá'a”, o xrondacheni xi ji'i: “Tingatjen ko tjasían ko taja”? ⁶Méxin, sintano'anta ixi Chjen'en ndo Dio, xjan jongí'e xranchi chujni, tsango tituan'an xjan ngata'a nunte nti'i ixi sinchemé'e xjan ti ndako'a juinche'e chujni.

Tjume'e ndache ndo xi ni'e:

—Tingatjen, tama kani'a ko satjia ndúya.

⁷Ko xi tsiken'en tutée bingatjen xa ko sakjui xa ndo'a xa. ⁸Ko kain ni ste nti'a bikon nã naa ixrã tsango ijié kon'en, xronka nã ko kuaxi nã kuajon nã juasaya ngajin ndo Dio ixi tsango ijié juachaxin tsikajon ndo ngajin chujni ste ngata'a nunte xasintajni.

Ndo Jesús kuiye'e ndo ndo Mateo

(Mr. 2:13-17; Lc. 5:27-32)

⁹Hora sakuixin ndo Jesús nti'a, tjume'e bikon ndo naa xi ndatin'in Mateo jitayé'e xa tomi ne'e xi tituan'an. Me'e ndachro ndo Jesús:

—Ja'a rua'nãna.

Ko je'e xi Mateo bingatjen xa ko rué'e xa ndo Jesús.

^a 9:2 *chuntia* tener fe

¹⁰ *Nchakon me'e ndo Jesús ko sen teyuu chrikao ndo ikjui sen ndo'a xi Mateo bijine sen, ko nti'a ste ikaxin xi tayé'e tomie xi tituan'an ko ikaxin ni ndako'a nche'e. ¹¹ Ko kaxin xi fariseo bikon xa ndo Jesús ngakjen'en chujni me'e, méxin juanchangi'e xa sen teyuu chrikao ndo Jesús, ko ndachro xa:

—¿Sonda ndo ntakuan'annta nekaó ndo ni xenge'e nã tomie xi tituan'an ko ni ndako'a nche'e?

¹² Ko ndo Jesús kuin'en ndo nge'e stendachro nã, me'e juatingíexin ndo:

—Je'a sen chao ste xrokonde'e xi nchexruan; sen ni'e, me'e sen xrokonde'e xa. ¹³ *Itjinta ko tanginta nge'e jitaxin xroon chijnie ndo Dio ti ndachro: “Jan'an tja'on ixi ja'anta tsikonóe'enta chujni; je'a je'o tson'intá iko ko xroche jnié ba, me'e tsayá'a.” Ja'in ndachro chijnie ndo Dio. Ixi jan'an jui'a nti'i ixi tsiya'a chujni jian nche'e. Na'i. Jan'an jui'i ixi tsiya'a chujni ndako'a nche'e ko je'e nã tsintu'e nã ti ndako'a nche'e nã.

Kaxin chujni juanchangi nã ixi ti nchekatse ñaoni jinta

(Mr. 2:18-22; Lc. 5:33-39)

¹⁴ Naa nchakon konchjiñe'e sen chrikao ndo Juan Bautista ko juanchangi'e sen ndo Jesús:

—Sonda jan'anna ko ni fariseo nanaó ntekatse ñao'o nã jinta, ko sen chrjiku'unta, ¿sonda na'i?

¹⁵ Tjume'e juatingíexin ndo Jesús:

—Sen tsikiye'e xi tsute'e ko sen ste kiée xa, ¿á chao xrotsjanga sen siá je'e xa xrajíi xa ngajin sen? Ko tsij nchakon satsjikao nã xi tsute'e, nchakon me'e tsaxi sinchekatse ñao sen jinta.

¹⁶ 'Xro'an ngisen tjaon mantée ti tsikichje ko take'e tu'o manta natjúá ixi nchakon tsijma manta tsixe'e ti natjúá ko ícha tsinchje ti ntaxi. ¹⁷ Ko jua'i tsikia ndée tu uva ti nandá tsikoña ixran ngaya naa tjuanxran ntaxi ixi xroxruji xran ko tsinchje xran tjuanxran ntaxi ko íxro'an tsonda tjuanxran ko kaxon tsintji xran. Méxin, xran natjúá xrokonda tsikia xran tjuanxran natjúá, jaña yui jian tsonda.

**Ndo Jesús juinchexechón ndo naa ichjan ko
juinchexruen'en ndo naa nchri**

(Mr. 5:21-43; Lc. 8:40-56)

¹⁸ Ko xrajnichja ndo Jesús, kujj naa xi tituen'en sen tjajna judío bake'exin ntatuchi'in xa ngajin ndo ko kuinóatée xa:

—Nchrichajan'na nandákua juexin kuen'en nchrichan. Ko síá suixinnta itsjinta ko tsakée tjáanta ngata'a nchrichan, je'e nchrichan xroxechón nchrichan.

¹⁹ Ko ndo Jesús bingatjen ndo ko sabikao ndo sen kuarue'e ndo.

²⁰ Kaxon konchjiñe'e naa nchri, ó teyuu nano níexin nchra jnié nchra ko imao konchjiñe'e nchra tuenxin ndo Jesús ko itsé nchra ngande'e manta jitsáa ndo. ²¹ Ixi je'e nchra jaña tsixraxaon nchra:

—Maski ngande'e manta jitsáa ndo Jesús xrotse, me'e tsoxruanna.

²² Ndo Jesús tuinxin ngatjia ndo ko bikon ndo nchra, ko ndachro ndo:

—Chjan'na, take'é juaxruxin ja'a ixi ti chuntiana me'e juintaxruan'an.

Ko je'e nchra koxruen'en nchra hora me'e.

²³ Ko hora kuiji ndo Jesús ndo'a xi tituen'en ni judío, bikon ndo ixi ó tsikiji ni tanoa ntaxro ixi itsji na tsijabaa na nchrichajan. Ko chujni ste nti'a stetsjanga na. ²⁴ Me'e ndachro ndo Jesús:

—Tachrjexinnta nti'i ixi xjan ji'i tsiken'a xjan; je'o jijua xjan.

Ko je'e na kuaxi juanoa na ndo. ²⁵ Ko hora kuachrje chujni ste nti'a, ndo Jesús kuixin'in ndo ko itsé ndo itjáa xjanrichjan tsiken'en ko je'e xjan xechón xjan ko tuinxin bingatjen xjan. ²⁶ Ko tsango ijié ixra juinche'e ndo Jesús, nchijíi nunte me'e kono'e na.

Ndo Jesús juinchexruen'en ndo yuu ni tikon'a

²⁷ Tjume'e sajuixin ndo Jesús nti'a ko yuu chujni tikon'a jiru'é na ndo, ko ja'in stetoyako na:

—Tikonóa'nananta, ja'anta ti tsikachrjexinnta ndo David.

²⁸ Ko kuixin'in ndo Jesús naa nchia, tjume'e konchjiñe'e ni tikon'a, ko ndo Jesús juanchangi'e ndo na ko ndachro ndo:

—¿Á titikaonnta ixi jan'an nduaxin syntaxruan'annta?

Ko je'e na juatingéxin na:

—Jaán, Nchána, jan'anna chuntiana ngajinnta.

²⁹ Tjume'e ndo Jesús bake'e ndo itjáa ndo ngata'a ikon n̄a ko ndachro ndo:

—Ja'anta tsoxruan'annta ixi chuntianta ngajin.

³⁰ Ko tuinxin ó chao bikon n̄a. Ko ndo Jesús kuetuan'an ndo:

—Xro'an ngisen teki'énta ji'in.

³¹ Ko je'e n̄a kuachrjexón n̄a nti'a, tuinxin beki'ena kain chujni kuetan n̄a ko nchijíi nunte me'e kono'e n̄a nge'e jian juinche'e ndo Jesús.

Ndo Jesús juinchexruen'en ndo naa xi nosin

³² Ko hora sakjui ni bakikon'a, kaxin chujni bika'o n̄a naa xi nosin ko chónnda xa espíritue Xixron'anxrée. ³³ Ko hora kuantsje ndo espíritue Xixron'anxrée, xi nosin chao kuaxi nichja xa. Ko kain chujni ste nti'a xronka n̄a ixi kain nge'e tsango ijié kon'en nti'a ko ndachro n̄a:

—Xro'an nge'e tsango ijié bakon'en nchijíi nunte Israel xranchi ti kon'en jai.

³⁴ *Ko ni fariseo stendachro n̄a:

—Xi ji'i tantsje xa espíritue Xixron'anxrée ixi Xixron'anxrée tsikajon xa juachaxin ngajin xi ji'in.

Ndo Jesús bikonóe'e ndo chujni

³⁵ *Ndo Jesús kuaji ndo itsjé tjajna, tjajna ijié ko tjajna nchínchín banchekuen'en ndo chujni Israel ngaxin'in ningue n̄a, ko chronga ndo ti juachaxin jian bikaoxin ndo ti tetuan'an ndo Dio. Ko juinchexruen'en ndo kain chujni kuachónnda ichin ko kain ti tíin n̄a.

³⁶ *Ko bikon ndo ixi itsjé chujni kuiji nti'a, ko tsango bikonóe'e ndo n̄a ixi ichrji n̄a xranchi kutuchjon chónnda'i ngisen tsje'e ba.

³⁷ *Tjume'e ndache ndo sen teyuu chrikao ndo:

—Tsango itsjé nge'e jii tsandáani, ko kueya'i sen nche'e ixr̄a ji'i.

³⁸ Méxin tjanche'enta nchéé nunte ji'i xroxruan'an ndo itsjé sen nchexr̄a, sen tsandáa.

Ndo Jesús xruan'an ndo sen teyuu chrikao ndo

(Mr. 3:13-19; Lc. 6:12-16)

10 Ndo Jesús kuiye'e ndo sen teyuu chrikao ndo ko chjée ndo sen ijié juachaxin ixi tsantsje sen espíritue Xixron'anxrée jitetuen'en aséen chujni ko sinchexrjuen'en sen kain ichin chónnda chujni ko kain ti tínn n̄a.

²Ja'in kuin'in ti teyuu sen kuinche'e ndo Jesús, sen rué'e ndo: sa'ó ndo Simón, ndo juinchekin'in sen Pedro, ko ndo kichuu ndo, ndo Andrés, kao ndo Jacobo ko ndo kichuu ndo ndatin'in Juan, chjen'en ndo Zebedeo. ³Ko ndo Felipe, ndo Bartolomé, ndo Tomás, ndo Mateo, ndo kuaxenge'e 'n̄a ti bajanchia xi tetuan'an, ko ndo Jacobo, chjen'en ndo Alfeo, ko ndo Lebeo, ndo tsikake'e n̄a Tadeo. ⁴Kaxon ndo Simón, ndo barué'e ni cananista, ko xi Judas Iscariote, xi juincheckji ndo Jesús.

Ndo Jesús kuajon ndo ixr̄a ngajin sen teyuu

(Mr. 6:7-13; Lc. 9:1-6)

⁵Ndo Jesús xruan'an ndo sen teyuu ko ja'in ndache ndo sen:

—Tji'anta ngajin chujni je'a judío ko tixin'anta tjajna Samaria.

⁶Ja'anta itjinta ngajin chujni bingachrue xranchi kutuchjon, sen tikinixin'en tjajna Israel. ⁷Itjinta ko nchekuen'ennta chujni ko ja'in nichje'enta n̄a: “Juachaxien ndo Dio jii ngajni ó tuinxin tsij̄.” ⁸Sinchexruen'ennta chujni ni'e ko ni chónnda ichin lepra ko nchengatjennta ni tsiken'en, tantsjenta espíritue Xixron'anxrée ko ti juachaxin kuito'annta kaxon nchik̄iton'ennta chujni.

⁹Tiku'inta tomi chika oro, plata o cobre, ¹⁰*ko nchakon tsaanta cha'o tiku'inta nge'e sintenta, ko nge'e taritsiinta, tiku'inta kaxon inaa kate xrochjanganta, ko tiku'inta ntakuto ixi sen nche'e ixr̄a tikinixin tsayé'e sen ti sine sen.

¹¹'Nchakon tsjasonta naa tjajna ijié o naa tjajna nchíín, tjéenta naa ngisen nche'e jian ko nti'a tituan'anta ndo'a sen ti satsjixinjanta nti'a. ¹²Hora tsixin'innta naa ndo'a sen, ja'in tájonnta juajna: “Juaxruxin xrochónnda ngisen jii nchia ji'i.” ¹³Ko sen ndo'a siá nduaxin jian aséen sen tsayé'e sen juaxruxin, ko siá na'i, satiku'unta

juaxruxin me'e. ¹⁴ *Ko siá xrojan ngisen chro'a tsitu'anta ndo'a sen ko chro'a sen tsin'en sen nge'e nichjanta, tachrjexinnta tjajna o nchia me'e ko tontsjenganta tutáanta, jaña tsintji inche ixi jaña tsjakoxinnta ixi je'e nã chro'a nã kuayé'e nã nge'e ichronta. ¹⁵ *Ko nduaxin ndachrjan ixi nchakon tsoñã ijie ti tsjexinja kain nge'e, ni tjajna Sodoma ko Gomorra tanto'a tangi tson'en nã xranchi ni tjajna tjaun'a nã kuin'en nã ti ndachronta.

Chujni xraningakon'en sen titikaon ndo Cristo

¹⁶ *'Jai jan'an xroxruan'annta xranchi kutuchjon ngakjen'en kundanihra. Méxin jaiko ko jian tsje'enta xranchi kunchee ko kaxon nche'enta xranchi kuntúá, nchejié'a asáanta. ¹⁷ *Jian tsje'enta ixi kaxin chujni xrotsénta nã ko tsiku'unta nã ngajin ni tetuan'an, ko ngaxin'in ningue nã, nti'a tsikaonxinnta. ¹⁸ Ko tsikaannta nã ngajin xi tetuan'an ko ngajin xi rey ixi chuntianta ngajin. Ko nti'a xronichjanta ixi titikaonninta, tsin'en ni me'e ko tsin'en kaxon ni chúxin'a ndo Dio. ¹⁹ Ko nchakon tsikaannta nã ti ste xi tetuan'an, ta'inta juachjaon ixi nge'e xrondachronta o nge'e xronichjanta ixi hora me'e ndo Dio tsajon ndo nge'e xronichjanta, ²⁰ ixi je'a ja'anta xronichjanta; Espíritue Ndotánta xronichjixin ixi ja'anta.

²¹ *'Chujni kichuu tsajon nã juachaxin ixi tsen'en ni kichuu nã ko ndotata tsajon ndo chjen'en ndo ixi tsóña nã xjan. Ko ichjan xraningakon'en xjan sen ndo'a xjan ko tsajon xjan sen ixi tsen'en sen. ²² *Ko kaxon itsjé chujni xroningakon'annta ixi chuntianinta. Ko kain sen tsokuaxi'en kain ji'i ti tsjexinja kain nge'e jii ngata'a xasintajni, sen me'e tsayé'e sen juachaxin tsechón sen kain nchakon. ²³ Ko nchakon tsengixinnta nã tjajna ji'i, satinganta inaa tjajna. Ko nduaxin xrontatjunta xratsjexin'a satsjinta ngujngu tjajna tixinixin'en Israel, Chjen'en ndo Dio, xjan jongí'e xranchi chujni, xrokjan xjan tsij xjan nti'i.

²⁴ *'Naa ndo tjako ícha tjintee ndo ixi sen nchekuen'en ndo, ko kaxon sen chónnda ni nchexrã, ícha tetuan'an je'e sen ixi ni nchexrée sen. ²⁵ *Ko ngisen jitangi xroxraxaon sen ixi je'o tjintee sen xranchi ndo nchekuen'en sen, ko ni nchexrã xroxraxaon nã ixi je'o

10:14: Hch. 13:51. **10:15:** Mt. 11:24. **10:15:** Lc. 10:4-12. **10:16:** Lc. 10:3.
10:17: Mr. 13:9-11; Lc. 12:11, 12; 21:12-15. **10:21:** Mr. 13:12; Lc. 21:16.
10:22 a: Mt. 24:9; Mr. 13:13; Lc. 21:17; **b:** Mt. 24:13; Mr. 13:13. **10:24 a:**
 Lc. 6:40; **b:** Jn. 13:16; 15:20. **10:25:** Mt. 9:34; 12:24; Mr. 3:22; Lc. 11:15.

tsituan'an nā xranchi nchée nā. Ixi siá ndotata juinchekin'in nā ndo Xixron'anxrée, sen rué'e ndo ícha jaiko sinchekin'in nā sen jaña.

Ngisen chao xroxrakon'ennta

(Lc. 12:2-9)

²⁶ *'Ja'anta xro'an ngisen xrakon'enta, ixi kain ti jixratja xrokonda tsonoxin, ko kain ti jimá xrokonda tsono'eni nge'e me'e. ²⁷ Ko siá xrontatjunta xrojan nge'e imao, ja'anta séen nichjanta tsin'en kain chujni. Ko siá tseki'anta naa nge'e ngaya ndatsjonnta, ja'anta séen teki'énta chujni. ²⁸ Xrakuen'anta chujni tsóña ntau'eni ixi ni me'e jua'i tsóña nā aséenni. Ja'anta xroxrakon'ennta ngisen chao xroxruan'an asáanta ko ntau'anta ti jiche xro'i.

²⁹ '¿Á tuchji'a yuu kuxechjan ixi naa tomi nchíin? Ko maski tjinte'a ba, ninaa ba ten'a ba siá Ndotánta Dio tsajon'a Ndo juachaxin. ³⁰ Ko kaxon ndo Dio no'e ndo ngijan'in xrajaanta chondanta. ³¹ Méxin, ja'anta xrakon'anta ixi ja'anta ícha tjinteenta ixi kain kuxe.

Sen tosue'a ixi je'e sen xrondachro sen ixi titikaon sen ndo Cristo

(Lc. 12:8-9)

³² 'Ko siá ja'anta xrondachronta ixi titikaonninta tsin'en chujni, kaxon jan'an xrontatjan Ndotána jii ngajní ixi nduaxin me'e. ³³ *Ko ngisen xrondache chujni ixi jan'an chuxin'ana sen, jan'an kaxon xrontatjan Ndotána jii ngajní ixi jan'an chuxin'a sen.

Kondeexin ndo Jesús tse'to nā

(Lc. 12:51-53; 14:26-27)

³⁴ 'Xraxaon'anta ixi jan'an bikian juaxruxin ngata'a nunte xasintajni. Na'i. Jan'an bikian ti tse'to nā. ³⁵ Kondanaxin jan'an tsintekte'to chujni; xi tse'to xa ngajin ndotée xa, ko nchrichajan tse'to nchrichan ngajin janée nchrichan, nchritakinda tse'to nchra ngajin jachée nchra. ³⁶ Ko sen kichuunta, sen me'e ícha xroningakon'annta sen.

³⁷ 'Ko ngisen ícha tjue'e ndotée o janée, kaxon sen tjue'e ícha xitsi'e o nchrichje'en sen, sen me'e tixinixien'a sen xrorua'na sen.

³⁸ *Ko ngisen tsama'i ntacru, ko xroruana'i sen, sen me'e tikinixien'a sen tsin'in sen chujnina. ³⁹ *Ngisen tjaun'a tsen'en, sen me'e tsen'en sen, ko ngisen tsen'en ixi jan'an, ngajin sen me'e jan'an tsajon juachaxin tsechón sen kain nchakon.

Ngisen tsjacha tsayé'e naa nge'e tsango jian

(Mr. 9:41)

⁴⁰ *'Ko nchakon xrojan ngisen xrondachro ixi chao tsatsinganta ngaxin'in ndo'a sen, sen me'e xranchi xrokuayé'e sen najan'an, ko siá jan'an tsayé'ena sen kaxon Ndotána Dio, ndo xruan'anna, tsayé'e ndo sen. ⁴¹ Ngisen tsayé'e ngaxin'in ndo'a naa sen nichja chijnie ndo Dio, sen me'e tsayé'e sen naa nge'e tsango jian jii ngajní xranchi ti tsayé'e sen nichja chijnie ndo Dio. Ko ngisen tsayé'e naa chujni jian, chujni ndako nche'e, sen me'e kaxon tsayé'e sen naa nge'e jian jii ngajní xranchi ti tsayé'e sen jian ko ndako nche'e. ⁴² Ko ngisen tsajon nchíín ndakin tsi'i naa chujni titikaonna, jan'an xrotjá'a sen me'e naa nge'e tsango tjintee tsayé'e sen.

Sen bikao chijnie Ndo Juan Bautista

(Lc. 7:18-35)

11 Ndo Jesús juexin ndache ndo sen teyuu chrikao ndo nge'e sinche'e sen, tjume'e sakjui ndo kaxin tjajna bijako ndo chijnie ndo Dio, tjajna tikinixin'en Israel.

² Ndo Juan Bautista jije'e ndo ndo'achjiso, kuin'en ndo ixi ndo Cristo jinchestruen'en ndo chujni ko jinche'e ndo kaxin ixra ícha ijié, méxin ndo Juan xruan'an ndo yuu sen chrikao ndo ixi tsjanchangí'e sen ndo Jesús. ³ Tjume'e sakjui sen bijanchiangí'e sen ndo ko ndachro sen:

—¿Á suixinnta ngisen ti ndachro ndo Dio xroxruan'an ndo ngajinna o xrochon'anna inaa sen?

⁴ Ko ja'in juatingíexin ndo Jesús:

—Itjinta ko ndachenta ndo Juan nge'e bikonta ko nge'e kuin'ennta. ⁵ Teki'énta ndo ixi sen tikon'a, ó tikon sen, sen ntarengo

ó ichrji sen ko sen kuachónda ichin lepra ó koxruen'en sen, sen ntaxuro, tin'en sen; kaxon sen tsiken'en xechón sen ko sen nóa stetin'en sen chijnie ndo Dio. ⁶Ndo Dio sintanchaonnta ndo ti nduaxin rua'naninta ko tintuna'ininta.

⁷Hora sakjui sen xruan'an ndo Juan, ndo Jesús kuaxi ndache ndo chujni ngisen ndo Juan ko ndachro ndo:

—¿Ngisen kuitsje'enta ti jii ijna? ¿Á kuitsje'enta naa xi jixrato'o xranchi naa ntatji tsijato'o chrinto? ⁸Siá na'i, ¿nge'e kuitsje'enta? ¿Á bikonta naa xi jitsáa jeoxón manta tjintee? Xraxaonnta ixi chujni stetsáa manta tjintee, ni me'e je'o ste na nchiando'a xi rey. ⁹¿Ngisen kuitsje'enta tjume'e? ¿Á bikonta naa xi jichrónga chijnie ndo Dio? Jaán nduaxin, ko jan'an ntatjunta ixi ndo Juan ícha tjintee ndo ixi sen kuachronga chijnie ndo Dio ó sa'ó. ¹⁰Ji'i ndo xroxruan'an ndo Dio xranchi jichrónga xroon chijnie ndo ó sa'ó:

Jan'an xroxruan'an naa ngisen tsitaon nti'a tsikao sen chijnina, ko sinchenataonxin sen cha'o.

¹¹Ko jan'an nduaxin ndachrjan ixi kain sen jongí'e ko bake'e ngataon nunte nti'i, ni naa sen tjinte'a sen xranchi tjintee ndo Juan tikitée chujni. Ko naa sen ícha tjinte'a jii ti tetuan'an ndo Dio, sen me'e ícha tetuan'an sen ixi ndo Juan.

¹²*Nchakon kuaxi nichja ndo Juan Bautista chijnie ndo Dio, nchakon me'e ko ti jai, tsango tangi stetayé'e sen chijnie ndo Dio ko ti tetuan'an ndo, ko je'o sen xronka'i, sen me'e tsjacha tsayé'e juachaxien ndo Dio. ¹³Itsje sen kuanichja chijnie ndo Dio ko kaxon chijni tsiketuan'an ndo Moisés ndachro kain ti xrokon'en ti xrokuiija ndo Juan. ¹⁴*¿Á tsitikaonnta o na'i?, ixi nchakon tsindachro ndo Dio ixi xroxruan'an ndo ndo Elías, ji'i jinichja ixi ndo Juan tikitée chujni. ¹⁵Ko ngisen chónda ndatsjon, sen me'e chao tsin'en sen ji'i.

¹⁶¿Xranchi tsjako'anta ti nche'e chujni jichón jai? Nche'e na xranchi nche'e kaxin ichjan stesondaon ti jii ntaasin, ko ja'in stetoyako xjan: ¹⁷“Kuanoana ntaxro ko ja'anta té'anta. Itsjena sóen chujni tsiken'en ko ja'anta tsjanga'inta.” ¹⁸Ixi kuii ndo Juan juine'a ndo ko kui'a ndo ixi juinchekatsé ñao ndo junta, ko ja'anta ndachronta ixi espíritue Xixron'anxrée chónda ndo. ¹⁹Ko jui'i jan'an, Chjen'en ndo Dio, xjan jongí'e xranchi chujni, juiné ko kui'i, ko ndachronta ixi tsango itsje iné ko tsango yee ti'i ko tjento ni

tjáka tomie xi tetuan'an ko ni ndako'a nche'e. Ko jian xraxaonnta ixi ti ixra jian ton'en me'e tjako ixi ndo Dio tsango no'e ndo.

Tsango tangi tson'en tjajna titikaon'a

(Lc. 10:13-15)

²⁰ Tjume'e ndo Jesús kuaxi kuyakutee ndo chujni ste nti'a ixi tjajna me'e juinchexruen'en ndo kueya chujni ko ikaxin ixra ijié juinche'e ndo ko chujni me'e kuitikaon'a na ko kuindoxin'a na ti ndako'a kuanche'e na. ²¹ Tjume'e ndachro ndo:

—¡Ja'anta ti stenta tjajna Corazín ko ja'anta ti stenta tjajna Betsaida, tsango tangi tson'annta!, ixi siá xrokoxruen'en kain ni ni'e ko xrokon'en kain ti jian ngajin tjajna Tiro ko tjajna Sidón xranchi ti kon'en nti'i, je'e ni me'e xrokuindoxin na ti ndako'a kuanche'e na ko xrokuitsáa na manta tiie ko xrokuintjítee na ntesoki'i jaa na ixi jaña xrojuako na nduaxin tjaun na ísinche'a na ti ndako'a. ²² Méxin nduaxin xrontatjunta ixi nchakon tsoña ijie, ni tjajna Tiro ko ni tjajna Sidón, ícha tangi'a tson'en na xranchi ja'anta. ²³ Ko ja'anta chujni tjajna Capernaum, á xraxaonnta ixi ti jii ngajni tsajíinnta. Na'i, ja'anta xroxingajinnta ti ste ni tsiken'en, ixi siá tjajna Sodoma xrokoxruen'en chujni ko xrokon'en kain ti ixra ijié kon'en ngajin tjajnánta, tjajna me'e xraxrobake'e tjajna ngata'a nunte jai. ²⁴ *Méxin nchakon tsjexin kain nge'e, ndo Dio sinchéña ndo ijie ko ícha tangi tson'annta ja'anta ixi chujni tjajna Sodoma.

Xrokuiinta ngajin, me'e tsjoka'anta

(Lc. 10:21-22)

²⁵ Hora me'e ndo Jesús nichja ndo ngajin Ndotée ndo ko ja'in ndachro ndo:

—Ndotána, tjá'anta juasiana, Nchée ngajni ko nunte xasintajni, ixi ja'anta kuemé'enta chujni tsango no'e ko ni tsango tsikangi xroon, ko juinchekue'ennta kain ji'i ngajin sen nchejié'a aséen. ²⁶ Ndotána, jaña kon'en ixi ja'anta jaña fiaonnta.

²⁷ *Ko ndache ndo ni ste nti'a:

—Kain nge'e chjána Ndotána ko je'o je'e ndo chuxinna ndo jan'an, Chjen'en ndo, ko kaxon xro'an ngisen chúxin je'e ndo, je'o Chjen'en ndo, ko jan'an, Chjen'en ndo, nichja'a chujni ixi jaña je'e na tsichuxin na Ndotána. ²⁸ Ja'anta ti richondanta juachjaon ko konchrjenta, Xrokuiinta ngajin jan'an ko jan'an tsajon juaxruxin tsjoka'anta. ²⁹ Titikaonnta ti ndachrjan ko toña'o'anta ko nchejié'a asáanta xranchi jan'an ntajié'a aséenna, me'e jaña chao juaxruxin tsinteenta. ³⁰ Ko ti ndachrjan sinche'enta tangi'a ko ixra tajon sinche'enta, ixra me'e tangi'a xra.

Sen chrjikao ndo Jesús kuantsjengí sen trigo nchakon tjoké'e na

(Mr. 2:23-28; Lc. 6:1-5)

12 Naa nchakon tjoké'e sen judío, ndo Jesús ko sen teyuu chrikao ndo kuatsinga sen ti jii naa nunte tsikinga noatrigo; sen teyuu chrikao ndo kuen'en sen jinta, méxin kuaxi sen kuantsjengí sen trigo ko juine sen noa. ² Ko ni fariseo bikon na nge'e stenche'e sen teyuu chrikao ndo Jesús ko ndachro na:

—¿Á ritsje'e nge'e stenche'e ni chrjiko'a ixi jai nchakon tjoké'eni?, jua'i sinche'e ni jaña.

³ Ko je'e ndo juatingíexin ndo:

—¿Á noa'inta nge'e jitaxin xroon ti juinche'e ndo rey David ko sen chrikao ndo, hora kuen'en sen jinta? ⁴ Kuixin'in sen ndo'a ndo Dio ko juine sen nutja tikinixin'en ndo, ko je'e ndo David ko sen rué'e ndo, je'e sen tikinixin'a sen xrojuine sen nutja me'e; je'o sen taana. ⁵ Kaxon, ¿á bikon'anta xroon tsikjin ndo Moisés ti ndachro ixi ndotaana chao nche'e ndo ixra ngaxin'in ni'ngo nchakon tjoké'eni ko xro'an ijié kuama ndotaana? ⁶ Ko nduaxin xrontatjunta ixi ngisen jinichja'anta jai ícha tetuan'an ixi ni'ngo. ⁷ *Ko ja'anta tienxin'anta ti ndachro xroon chijnie ndo Dio: “Jan'an ndo Dio tjaun'a tson'inta iko ko tsjaakanta jnié ba tsayá'a jan'an. Jan'an tja'on tsingijnanta ko xrotjue'e kichuunta”, siá xrokuienxinnta chijni ji'i, xrojuankata'inta ijié ngata'a chujni xro'an nge'e sínká. ⁸ Ko Chjen'en ndo Dio, xjan jongí'e xranchi chujni, chónnda xjan ijié juachaxin ngata'a nchakon tjoké'eni —ichro ndo Jesús.

Ndo Jesús juinchexruen'en ndo naa xi tsixema itja

(Mr. 3:1-6; Lc. 6:6-11)

⁹Ndo Jesús sakjuixin ndo nti'a ko tjume'e kuixin'in ndo naa ningue ni judío. ¹⁰Ko nti'a jii naa xi tsixema naa itja ko nti'a kaxon ste kaxin xi fariseo ko tjaun xa tsjankata'a xa ijię ngajin ndo Jesús, méxin juanchangi'e xa ndo:

—¿Á chao tsoxrueen'en naa sen ni'e nchakon tjoké'eni?

¹¹*Ko ndo Jesús ndachro ndo:

—¿Á xrojan ja'anta chondanta naa kutuchjon ko iko me'e xrokuitsingaya ba naa tuye nchakon tjoké'eni, á xrokjui'anta ko xrokuantsjenta ba? ¹²Naa chujni ícha tjintee xixi naa kutuchjon. Méxin, chao sinche'eni ti jian maski nchakon tjoké'eni.

¹³Tjume'e ndache ndo xi ni'e:

—Tinxé tjáa.

Ko je'e xa kuinxe itja xa ko itja xi me'e tuinxin koxruen'en. ¹⁴Tjume'e xi fariseo kuachrxixin xa ni'ngo ko stetoñao xa ko stexraxaon xa xranchi sinche'e xa xixi tsóña xa ndo Jesús.

Ndo Jesús, ndo tsikinche'e ndo Dio

¹⁵Ndo Jesús kono'e ndo xixi nge'e stexraxaon xi fariseo, me'e sakjuixin ndo nti'a ko kueya chujni rué'e ndo ko juinchexruen'en ndo kain chujni ni'e, ¹⁶ko kuetuen'en ndo chujni rué'e ndo xixi xrochronga'i nã ngisen je'e ndo. ¹⁷Ja'in kon'en xixi ó sée tsichronga ndo Isaías chijnie ndo Dio:

¹⁸Ndo kuincha'a, nti'i jii ndo ngajinnta, ndo sinche'e ixra ngajin,

jan'an tsango tjua'a ndo ko je'e ndo tsango nchexruxin'en ndo aséenna,

ko jan'an tsakée espírituna ngata'a ndo

xixi je'e ndo xrochronga ndo chijnina ngajin kain tjajna jii ngata'a nunte xasintajni,

ko chijnina me'e tsóñaxin ijię ngata'a kain chujni tsitikaon'ana.

¹⁹Tsjakaxin'a ndo ko xro'an ngisen tsuyaku'e ndo, méxin tsien'a nã téé ndo ngaya cha'o.

²⁰Ko ísincheníe'a ndo sen ó tsikoni'e,

ko jua'i naatsóñaxón ndo sen ó jite'en.

Na'i.

Je'e ndo sinchesoji ndo aséen sen soji'a

ko je'e ndo sinche'e ndo ixrā tsija nchakon je'e ndo sinchéña
ndo ijię.

²¹ Ko kain chujni nunte xasintajni xrochuntia nā ngajin ndo.
Jaña tsichronga ndo Dio ó seno.

Ni fariseo tjangi'e nā ndo Jesús

(Mr. 3:19-30; Lc. 11:14-23; 12:10)

²² Kaxin chujni bika'o nā naa xi ni'e ixi ndo Jesús sinchexrjuen'en
ndo xa. Xi me'e tikon'a xa ko nichja'i xa ixi chónnda xa espíritue
Xixron'anxrée. Ko ndo Jesús juinchexruen'en ndo xa ko tuinxin
nichja xa ko bikon xa. ²³ Ko kain chujni ste nti'a xronka nā ko
tjanchangí'e kichuu nā:

—¿Á je'a ji'i ndo Jesús, ndo xroxruan'an ndo Dio tsikachrjenixin
ndo David?

²⁴ *Ko kuin'en xi fariseo ixi jaña stenichja nā, méxin ndachro xa:

—Xi Jesús ji'i tantsje xa espíritue ña'i ixi chónnda xa juachaxien
Xixron'anxrée, xi tsango ña'i, xi tetuen'en kain espíritue me'e.

²⁵ Ko je'e ndo no'e ndo nge'e stexraxaon xa, me'e ndachro ndo:

—Xro'an nación jii, ixi je'o nā tsinteketoka'o kichuu nā, ko siá
jaña sinche'e nā, nación me'e tsjexin. Ko naa tjajna ti tinteketoka'o
kichuu nā, kaxon tuinxin ni me'e xrochjeke'e nā ko tjajna me'e
tsitjáña tjajna. Kaxon naa ndo tata ko chjen'en ndo, siá je'o sen
tsinteketoka'o kichuu sen, sen nchia me'e xrochjeke'e sen ko
tsitjáña sen. ²⁶ Ko siá Xixron'anxrée je'o xa tsantsje xa naa espíritue
tikinixin'en xa jixin'in ngaxin'in naa chujni, je'o xa tsonchjejin xa
ti tituan'an xa. ²⁷ Ko ja'anta ndachronta ixi jan'an tantsje espíritue
tikinixin'en Xixron'anxrée ixi je'e xa chjána xa juachaxin. Siá
nduaxin me'e, ¿ngisen tajon juachaxin ngajin ni rua'anta ixi je'e nā
tantsje nā kaxon espíritue Xixron'anxrée? Ni rua'anta me'e tjakoxin
nā ixi ja'anta noa'inta nge'e nichjanta. ²⁸ Ko siá jan'an ixi espíritue
ndo Dio tantsjexin espíritue tikinixin'en Xixron'anxrée chónnda
chujni, me'e xrondachro ixi juachaxien ndo Dio ó kuji ti se ja'anta.

²⁹ Xranchi xrojan chujni t̄ee t̄jaun tixin'in ndo'a naa xi tsango soji ko t̄jaun t̄see nge'e jii ndo'a xi me'e, ¿á je'a sa'ó xrokonda tsitee xi ndo'a ko t̄jume'e tsantsje kain nge'e jii ngaxin'in ndo'a xa?

³⁰ *Ngisen titikaon'a najan'an, sen me'e ningakonna sen, ko ngisen tingijna'i ixr̄a nta'a, sen me'e tingakon'en sen. ³¹ Méxin jan'an ntatjunta chao tsomé'e kain ti ndako'a ko ti nichjangí chujni ngajin ndo Dio. Ko ngisen xronichjangí'e Espíritue ndo Dio, sen me'e jua'i tsomé'e ti ndako'a nichja sen. ³² *Ko siá xrojan ngisen xronichjangí'e Chjen'en ndo Dio, xjan jongí'e xranchi chujni, tsomé'e kain ti nichjangí n̄a ko ti ndako'a juinche'e n̄a. Ko ngisen xronichjangí'e Espíritue ndo Dio, nai'a tsomé'e ti ndako'a nichja n̄a.

Ntāa tajon tu jian ko ntāa tajon tu xro'an xrée

(Lc. 6:43-45)

³³ *Naa ntāa jian tajon ntāa itu jian ko naa ntāa xro'an xrée kaxon xro'an xrée tu tajon ntāa. Méxin, naa ntāa tajon itu, itu tsichuxixinni ntāa. ³⁴ *Ja'anta tsikachrjenixinnta kunchee, ¿méxin, xranchi xronichjanta ti jian siá ja'anta je'a jiannta? Ixi chujni jian, nichja ti jian ko chujni ndako'a nche'e, nichja ti ndako'a. Ixi ti nichja ro'ani me'e ti'xin aséenni. ³⁵ Naa chujni jian nichja nge'e ti jian ixi jian aséen. Ko chujni jian'i, ti ndako'a nichja n̄a, ixi ti ndako'a jíá aséen n̄a. ³⁶ Ko jan'an ntatjunta ixi t̄sii nchakon tsjexin kain nge'e, nchakon me'e sinchéña ndo Dio ijie ngajin chujni tsinichja nge'e ndako'a. ³⁷ Ndo Dio sinchéña ndo ijie ngajin ngujngu chujni, ngisen tsinichja jian, sen me'e tsomé'e ti ndako'a juinche'e sen ko sen ndako'a tsinichja, sen me'e tangi tson'en sen.

Ni ndako'a nche'e, t̄jaun n̄a ixi ndo Jesús tsjako ndo naa ixr̄a ijie

(Mr. 8:12; Lc. 11:29-32)

³⁸ *T̄jume'e kaxin xi fariseo ko ni t̄jako chijnie ndo Dio ndache n̄a ndo Jesús:

—Ja'anta ti t̄jakonta, t̄ja'onna tsjako'naninta naa nge'e xrochronga á nduaxin ndo Dio xruan'annta.

³⁹ *Ko je'e ndo Jesús juatingíexin ndo:

—Ja'anta chujni ña'i, ti chuntia'inta ngajin ndo Dio, tjanchianta tsjáko naa nge'e xrochronga á nduaxin ndo Dio xruan'anna ndo, ko jan'an je'o xrontatjunta nge'e kon'en ndo Jonás, ndo kuachronga chijnie ndo Dio ó sa'ó. ⁴⁰ Ndo Jonás bake'e ndo ngaya tse'e naa kuballena ní nchakon ko ní tiie, jaña kaxon Chjen'en ndo Dio, xjan jongí'e xranchi chujni, xrokonda xroxrabaa xjan ní nchakon ko ní tiie. ⁴¹ Nchakon tsjexin kain nge'e ko tsoñá ijie, ni tjajna Nínive tsingatjen na ko tsjangi'anta na ko ndo Dio tsjankata'anta ndo ijie, ixi ni me'e, ni tjajna Nínive, tuinxin kuindexin na ti ndako'a kuanche'e na nchakon kuin'en na chijnie ndo Dio tsichronga ndo Jonás. Ko ja'anta tin'ennta chijnina ko tindoxin'anta ti ndako'a nche'enta ko jan'an ícha tjinteena ixi ndo Jonás. ⁴² Kaxon nchri reina tsiki'xin no Níjin, naa tjajna tsango ikjín, kuij nchra kuin'en nchra chijni kuanichja ndo Salomón, nchri me'e tsjankata'anta nchra ijie nchakon tsoñá ijie, ixi ja'anta titikaon'anta ti nichja maski jan'an ícha tjinteena ixi ndo Salomón.

Espíritue Xixron'anxrée ikjan

(Lc. 11:24-26)

⁴³ Nchakon tachrxexin naa chujni naa espíritue Xixron'anxrée ko ichrji ti jii nunte xema ko titja'i inaa chujni no tixin'in ixi tsjoké'e, me'e ndachro: ⁴⁴ “Chaña xrokjanna nía ti kuachrxexin ko tsixin'in nti'a íjngo.” Ko ti ikjan espíritu ña'i nchia me'e, xro'an ngisen jixin'in nchia ko tjúá nchia. ⁴⁵ Tjume'e itji espíritu ña'i ko tikao íjngo yaato espíritu nche'e ixra ngajin Xixron'anxrée ícha ña'i. Ko kain espíritu ña'i tixin'in ngaxin'in chujni me'e, ko chujni me'e ícha chjinga tson'en ixi ti nchakon kuachóna naakua espíritu ña'i. Jaña tson'en kain chujni ndako'a nche'e jai.

Janée ndo Jesús ko sen kichuu ndo

(Mr. 3:31-35; Lc. 8:19-21)

⁴⁶ Ko ndo Jesús xrajnichja ndo ngajin chujni ste nti'a, janée ndo ko sen kichuu ndo kuiji sen ti jii ndo ko stechón'en sen nduja ixi

tjaun sen xronichje'e sen ndo. ⁴⁷ Ko naa sen jii nti'a ndache sen ndo Jesús:

—Janáanta ko sen kichuunta stechón'en sen nduja ixi tjaun sen xronichja'anta sen.

⁴⁸ Ko je'e ndo Jesús ndachro ndo:

—¿Ngisen nduaxin janána ko sen kichian?

⁴⁹ Tjume'e juakoxin itja ndo ngajin sen teyuu chrikao ndo ko ndachro ndo:

—Sen ji'i me'e janána ko sen kichian, ⁵⁰ ixi sen nche'e nge'e tjaun Ndotána jii ngajní, sen me'e janána ko sen kichian.

Ndo Jesús juakoxin ndo chijni tinga ngaya chjaka

(Mr. 4:1-9; Lc. 8:4-8)

13 Nchakon me'e ndo Jesús kuachrxexin ndo nchia jii ndo, tjume'e sakjui ndo ngande'e ndachaon^a ko nti'a bake'e ndo nunte ixi sinchekuen'en ndo chujni. ²*Ko tsango kueya chujni konchjiñe'e ixi tjaun nā tsin'en nā nge'e xronichja ndo. Méxin ndo Jesús kuajin'in ndo naa ntābarco ko nti'a bake'e ndo nunte ko chujni kuiji nā ti jii nchese ngande'e inda. ³ Ko kueya chijni beki'e ndo nā ixi jaña tsienxin chujni nge'e xronidachro ti nichja ndo, Ko kuaxi beki ndo naa chijni ko ndachro ndo:

—Sakjui naa xi bikenga xa, ⁴ ko hora jitenga xa, kaxin noatrigo kuintj́i noa ngatja cha'o ko kuij kuxe juine ba noa. ⁵ Ko kaxin noa kuintj́i ngakjen'en ixro ti ko'a itsjé inche, ko noa me'e tuinxin kuachrje no ixi tjín'a inche. ⁶ Ko hora kuachrje chjiixro, katrigo me'e xe'nte ka ko xema ka ixi yasoe'a jii nue'e ka. ⁷ Ko kaxin noa kuintj́i ngakjen'en ntācha'a ko hora kuangi no, ntācha'a me'e kuintue'a ntācha kuangi no. ⁸ Ko kaxin noa kuintj́i noa ti jii inche jian, méxin tsango jian kóna noa. Ko kaxin katrigo kuachóna naa ciento noa, ko kaxin katrigo kuachóna ní ti ikán^b noa, ko kaxin katrigo kuachóna ikánte noa. ⁹ Sen chao tin'en, xrokonda tsin'en sen ji'i.

^a 13:1 *ndachaon* mar ^b 13:8 *ikán* veinte

13:2: Lc. 5:1-3.

Sonda ndo Jesús nichjixin ndo chijni

(Mr. 4:10-12; Lc. 8:9-10)

¹⁰Tjume'e sen teyuu chrikao ndo Jesús konchjiñe'e sen ngajin ndo ko juanchangi'e sen ndo:

—¿Sonda je'o chijni tjakoexinnta chujni?

¹¹Ko je'e ndo Jesús ja'in juatingéxin ndo:

—Jan'an beki'anta kain chijni jimá kondee ti tetuan'an ndo Dio, ko ngajin ni kaxin xrontatjan'i n̄a. ¹²*Ngisen no'e ícha jian chijni ne'e ndo Dio, ndo Dio ícha sinchekuen'en ndo sen. Ko ni tjaun'a tsienxin chijni ti tetuan'an ndo Dio, ndo Dio sinchemé'e ndo ti nchion no'e n̄a. ¹³Méxin jan'an ntakuan'ana ixi chijni, ixi ni tikon, jua'i tsichuxin n̄a ti tikon n̄a, ko ni tin'en, ti tin'en n̄a, tsienxin'a n̄a. ¹⁴Jaña tson'en ixi nge'e tsichronga ndo Isaías, ndo kuanichja chijnie ndo Dio ó sa'ó:

Chujni ji'in maski ícha tsin'en n̄a,

je'e n̄a tsienxin'a n̄a,

ko maski stetsje'e n̄a,

je'e n̄a tsikon'a n̄a.

¹⁵Ixi aséen chujni ji'i tsango tsikoncha

ko ndatsjon n̄a jije'e

ko steje'e ikon n̄a ixi jaña jua'i tsikon n̄a

ko jua'i tsin'en n̄a,

méxin, jua'i sintama'a ti ndako'a nche'e n̄a

ko jua'i syntaxruan'an n̄a.

¹⁶*Tjume'e ndachro ndo Jesús:

—Ja'anta ti rua'naninta, tsango juaxruxin tinteenta ixi ndo Dio kuajon ndo juachaxin chao tikonnta ko tienxinnta ti nichja. ¹⁷Ko nduaxin xrontatjunta ixi itsjé sen kuachronga chijnie ndo Dio ko ikaxin chujni tjúá aséen, xrojueñaos sen xrobikon sen ti tikon ja'anta, ko bikon'a sen ko kuien'a sen.

Chronga ndo Jesús xranchi xrondachro ti chijni

(Mr. 4:13-20; Lc. 8:11-15)

¹⁸ 'Jai tin'ennta nge'e xrondachro ti xi ikjui bikenga chjaka. ¹⁹ Ngisen tin'en chijni chronga xranchi tetuan'an ndo Dio ko tienxin'a sen ti kuin'en sen, me'e tii Xixron'anxrée nchetjáñajin xa sen, méxin tjáñe'e sen ti kuin'en sen, me'e xrondachro ti noa kuintjí ngande'e cha'o. ²⁰ Ko noa kuitsinga ti jii ixro me'e xrondachro ngisen kuin'en chijni chronga xranchi tetuan'an ndo Dio ko sen me'e juinche'e sen juaxruxin ti kuin'en sen. ²¹ Ko kuienxin'a sen ndako nge'e xrondachro ti chijnie ndo Dio, méxin juaxruxin kuachónnda sen tuinxin juexin ixi kuii juachjaon kondeexin ti kuitikaon sen ndo Dio, méxin kuachrjendáa sen. ²² Ko noa kuitsinga ti jii ntácha'a me'e xrondachro ngisen tin'en chijnie ndo Dio ko tindoxin'a sen ti ndako'a nche'e sen ko ícha nche'e sen juaxruxin tomi ko kain ti tjintee jii ngata'a nunte. Me'e nche'a sen ti jian. ²³ Ko noa kuitsinga ngata'a inche jian me'e xrondachro ngisen tin'en chijnie ndo Dio ko tienxin sen ko taxi nche'e sen ti tetuan'an ndo Dio. Sen me'e nche'e sen xranchi kaxin katrigo tajon ka ngujngu ciento noa ko kaxin ka tajon ka níikán noa ko ikaxin ka tajon ikánte noa.

Ndo Jesús juakoxin ndo chijnie ka ña'i kuangika'o ka noa trigo

²⁴ Tjume'e ndo Jesús juakoxin ndo inaa chijni ndachro ja'in:
—Ti tetuan'an ndo Dio ton'en xranchi naa ngisen kuenga jian nunte'e. ²⁵ Ko hora juexin nchakon, kain sen sakuintejua sen ko naa xi ningakon'en sen, ikjui xa bikenga xa ngakjen'en trigo naa tsee kaña'i ndatin'in cizaña, ko sakjui xa. ²⁶ Ko nchakon kuachrje ka trigo ko kuaxi kuajon ka tién ka, sen nchexrā bikon sen ixi kaxon ika ña'i tsikangi ka. ²⁷ Ko kuichronga sen ngajin nchée sen ko ndachro sen: “Nchána siá ja'anta kuenganta noa trigo, noa jian, ¿ti no tsiki'x̄in ika ña'i tsikangika'o noa jian?” ²⁸ Ko nchée sen juatingíexin: “Naa xi ningakonna tsijinche'e ña.” Tjume'e sen nchexrā ndachro sen: “¿Á tjaunnta itsjina tsikantsjengina kaña'i?” ²⁹ Ko ndachro nchée sen: “Na'i, ixi hora tsantsjengínta ka ña'i, ba tsantsjengínta ka trigo ixi naxraje'o tsje'e ka. ³⁰ Nchakon xroxexo noa, me'e tsichuxinni noa trigo ko kaña'i. Tintu'enta ka tsangika'o

kichuu ka tsija nchakon xroxexo tsee. Me'e tsetuan'an sen nchexra sa'ó tsjejo sen kaña'i, ko tsjasintja sen kichuu ka ko tsjaaka sen ka ixi xro'i, ko tjume'e xroxraka noatrigo ko itsji noa ti tsasin'inni noa.”

Ndo Jesús juakoxin ndo chijnie tsee mostaza

(Mr. 4:30-32; Lc. 13:18-19)

³¹Ndo Jesús juakoxin ndo naa chijni ndachro ja'in:

—Nchijí ti tetuan'an ndo Dio ton'en xranchi naa tsee ntaa mostaza tsikenga naa xi ngata'a nunte'e xa. ³²Ko tsee me'e tsango nchíín tsee ko nchakon tsangi ntaa mostaza, ntaa me'e ntaa ícha ijíé ixi ikaxin ntaa ko kuxe nchéña ba kakée ba ngata'a chaan ntaa.

Ndo Jesús juako ndo chijnie ti nchetja'in chu'u

(Lc. 13:20-21)

³³Ndo Jesús juakoxin ndo inaa chijni:

—Nchijí ti tetuan'an ndo Dio ton'en xranchi naa nchri itsé nchra nchíín chu'u nchetja'in itsjé chue nutja, ko nchion chu'u me'e nchetsjé chue nutja.

Ndo Jesús juinche'e ndo ti tsindachro naa ndo kuachronga chijnie ndo Dio ó sa'ó

(Mr. 4:33-34)

³⁴Ndo Jesús juinhekuen'en ndo chujni itsjé nge'e ixi bakeki'e ndo na ixi chijni; ko je'o chijni banchekuenxin ndo na. ³⁵Jaña ndo Jesús juinche'e ndo nge'e ndachro naa sen tsichronga chijnie Dio ó sa'ó:

Jan'an xronichja'a chujni ixi chijni

ko tseki'a na nge'e ti jimá kuachóna ndo Dio, ti tsixrangíxixion juinchéña ndo nunte xasintajni.

Kaña'i ko katrigo

³⁶Juexin nichje'e ndo Jesús chujni ste nti'a, tjume'e kuixin'in ndo nchia, ko konchjiñe'e sen teyuu chrikao ndo ko ndachro sen:

—Ndachijininta nge'e xrondachro ti ika ña'i bangika'o ka trigo.

³⁷ Ko ndo Jesús ndachro ndo:

—Sen benga noatrigo me'e Chjen'en ndo Dio, xjan jongí'e xranchi chujni. ³⁸ Ko chjaka xrondachro chujni ste ngata'a nunte xasintajni. Ko noatje xrondachro chujni kuayé'e juachaxin tsin'in chjen'en ndo Dio ko tsitikaon ti tetuan'an je'e ndo. Ko ika ña'i me'e chujni nche'e xrée Xixron'anxrée. ³⁹ Ko xi toña, xi kuenga kaña'i me'e Xixron'anxrée. Ko ti tsandáani me'e xrondachro nchakon tsoñá kain ijie ko tsjexin kain nge'e. Ko sen tsandáa me'e sen ángel ne'e ndo Dio. ⁴⁰ Ko kaxon ti xroxexo kaña'i ko tsixintja kichuu ka ko xroche ka, me'e xrondachro ti tsoñá ijie nchakon tsjexin kain nge'e. ⁴¹ Ko Chjen'en ndo Dio, xjan jongí'e xranchi chujni, tsetuen'en xjan sen ángel ne'e xjan itsji sen nchijíi ti tetuan'an ndo Dio, ko tsejo sen chujni ndako'a nche'e ko ni nchekateya ikaxin chujni sinche'e ti ndako'a. ⁴² Ko sen ángel me'e tsjankaya sen chujni ña'i ti jii xro'i xranchi naa itja; nti'a xrotsjanga chujni me'e ko tse'to neno na. ⁴³ Ko kain sen juinche'e ti jian, sen me'e tsongixin sen xranchi chjiixro ti tetuan'an ndo Dio. Méxin siá chondanta ndatsjonnta, jian tienxinnta ji'in.

Tomi jimá

⁴⁴ 'Ti jii no tetuanxin ndo Dio ton'en xranchi tomi tsango tjintee jixrabaa. Ko naa ngisen kuitja tomi me'e ko sen me'e íjngo juabaa sen tomi. Ko tsango ché'e sen, méxin sakjui sen kuinchekji sen kain ti chóna sen ko tomi tsjejo sen me'e tse'naxin sen nunte ti no jixrabaa tomi kuitja sen.

Naa ixro tsango tjintee.

⁴⁵ Kaxon ndo Jesús ndachro ndo:

—Ti jii ti tetuanxin Dio kaxon ton'en xranchi naa xi tachríi ixro tsango chaxro. ⁴⁶ Ko nchakon kuitja xa naa ixro tsango tjintee, sakjui xa kuinchekji xa kain ti nge'e tjintee kuachóna xa ko ikjan xa ko kue'na xa ixro me'e.

Ndo Jesús juakoxin ndo ixi naa nocha'a tséxin na kuchee

⁴⁷ Tjume'e ndachro ndo Jesús:

—Ti jii ti tetuan'an ndo Dio jii xranchi naa nocha'a, ko sen itsé kuchee tjanka'ngi sen nocha'a me'e ixi xrotsé sen ngixe'i kuchee

jingi inda. ⁴⁸ Ko hora kaon nocha'a, tantsjengi sen nocha'a ngande'e inda ko nti'a tsinche'e sen kucheę jian ko tenga sen ba गया ntaxra. Ko kucheę xro'an xree tjanka sen ba. ⁴⁹ Jaña tson'en nchakon tsjexin kain nge'e ngata'a nunte xasintajni. Itsji sen ángel tsinche'e sen chujni jian ko chujni ndako'a nche'e. ⁵⁰ Ko tsjánkaxin'in sen ni ndako'a nche'e ti jii xro'i nai'a tanga ko nti'a xrotsjanga nā ko tse'to neno nā ixi tsango ijié juachjaon jii nti'a.

Nge'e natjúá ko nge'e ó ntaxi

⁵¹ Ndo Jesús juanchangi ndo:

—¿Á tienxinnta kain ti rintakuan'annta?

Ko je'e sen juatingíexin sen:

—Jaán, Nchána, tianxinna.

⁵² Ko ndachro ndo:

—Kain sen tjako ley ne'e ndo Dio ko taxi tienxin sen nge'e xrondachro ti juachaxin tetuan'an ndo Dio, sen me'e nche'e sen xranchi naa xi chónða itsjé nge'e ngaxin'in naa nchia ijié, ko nti'a tantsjexin xa ti natjúá ko ti ntaxi.

Ndo Jesús ikjui ndo tjajna Nazaret

(Mr. 6:1-6; Lc. 4:16-30)

⁵³ Ko hora juexin juinchekuen'en ndo nā kaxin chijni, ndo Jesús sakjuixin ndo nti'a, ⁵⁴ ko kuiji ndo tjajnee ndo, tjajna Nazaret. Kuaxi ndo juinchekuen'en ndo chujni ngaxin'in ningue ni Israel. Ko chujni me'e xronka nā ko stendachro nā:

—Xi ji'i, ¿ti no tsikitjaxin xa kain ti nichja xa ko xranchi nche'e xa kain ixrā ijié?

⁵⁵ Ko ikaxin nā stendachro nā:

—¿Á je'a ji'i chjen'en ndo José, ndo tame'e ntaa, ko janée xa jan María ko xi kichuu xa, xi Santiago, José, Simón ko xi Judas?

⁵⁶ Ko tjajna nti'i ste kaxin nchri kichuu xa. ¿Xranchi no'e xa kain ji'in ko xranchi nche'e xa kain ti ixrā ijié?

⁵⁷ *Ko ninna ni ste nti'a kuitikaon'a nā nge'e juako ndo Jesús. Méxin ja'in ndachro ndo:

—Kain tjanya chujni tajon na juasie na ngajin naa ndo chronga chijnie ndo Dio. Ko ni tajnée ndo, na'i, ko kaxon ni ndo'a ndo tjaun'a na tajon na juasie na.

⁵⁸Ko ixi titikaon'a ni tajnée ndo, méxin tsjé'a chujni juinchexruen'en ndo nti'a.

Xranchi kuen'en ndo Juan bikitée chujni

(Mr. 6:14-29; Lc. 9:7-9)

14 Nchakon me'e xi ndatin'in Herodes Antipas, xi tituen'en nunte Galilea, kuin'en xa ti kuanichja chujni nge'e jian kuanche'e ndo Jesús. ²Ko naa nchakon ndache xa ni nchexrée xa:

—Xi Jesús me'e xi Juan Bautista ko jai tsixechón xa. Méxin chónnda xa ijié juachaxin nchexruen'en xa chujni.

³*Xi Herodes tsixraxin'in xa ndo Juan, ngaxin'in ndo'a chjiso ko nti'a tsikintee xa ndo ixi chika cadena kondeexin nchri Herodías, nchrinchri'e xi Felipe, xi kichuu xi Herodes ⁴ixi tsindache ndo xa:

—Ndako'a juinche'e ja'a ixi kuantsje'e xi kichuua, Felipe, nchrinchri'e xa, nchri Herodías, ko kuta'a nchra.

⁵Xi Herodes tjaun xa naaxrokóñaxón xa ndo Juan, ko jua'i ixi kuaxrakon'en xa chujni ixi kain ni tjanya me'e titikaon na ixi je'e ndo Juan me'e naa ngisen nduaxin tjako chijnie ndo Dio. ⁶Ko nchakon kuitja xa nano, juinchéña xa kiée xa, ko nchrixajo'en xa, nchrichje'en nchri Herodías, chaxro ité nchrichan ko bikon kain ni ikjui kiée xa. Ko tsango juinche'e xa juaxruxin xranchi ité nchrichan, ⁷méxin ndache xa nchrichan ko nichjaxin xa ngatoxin ndo Dio ixi nduaxin tsajon xa ngajin nchrichan ngixe'i nge'e xrojuanchia nchrichan.

⁸Ko nchri Herodías juinchekateya nchra nchrichje'en nchra, méxin ja'in ndachro nchrichan:

—Chjánana gaya naa laato jaa xi Juan tikitée chujni.

⁹Ko xi rey Herodes tsango koni'e aséen xa ixi ti juanchia nchrichan ixi je'e xa tsindachro xa ixi nduaxin xrokuajon xa ti xrojuanchia nchrichan ko ixi kain ni ste nti'a kuin'en na, méxin kuituan'an xa tson'en xranchi ndachro nchrichan. ¹⁰Ko

kuetuan'an xa ixi tsonchrijin na jaa xi Juan ngaxin'in ndo'achjiso. ¹¹ Ko tjume'e bika'o na jaa xi Juan गया naa laato ko kuayé'e nchrichan, ko je'e nchrichan kuajon nchrichan jaa xa ngajin janée nchrichan.

¹² Ko kuin'en sen chrikao ndo Juan ixi jaña tsikon'en, me'e juirue'e sen ndo ko juabaa sen ndo, ko tjume'e kuichronga sen ngajin ndo Jesús nge'e kon'en.

Ndo Jesús kuajon ndo juine na'ó mil chujni

(Mr. 6:30-44; Lc. 9:10-17; Jn. 6:1-14)

¹³ Ko hora kuin'en ndo Jesús ixi jaña tsikon'en ndo Juan, kuixin'in ndo ngaxin'in naa ntábarco ko sakjui ndo ti xro'an chujni jii ixi je'o ndo tjaun ndo tsake'e ndo. Ko kain chujni kuin'en ixi sakjui ndo ko kueya na kuachrjexin na tjajnéé na ko tutée na ruexin na ndo. ¹⁴ Ko hora kuachrjexin ndo Jesús ntábarco, bikon ndo ixi tsango itsjé chujni jii nti'a, bikonóe'e ndo na ko juinchexruen'en ndo kain ni ni'e tsikika'o na. ¹⁵ Ko ó jitondaya nunte ko sen teyuu chrikao ndo Jesús konchjiñe'e sen ngajin ndo, ko ndachro sen:

—Ó jitóndó ko nti'i xro'an nge'e jii sinena. Cháña ndachenta na satsji na naa tjajna tsijée na naa nge'e sine na.

¹⁶ Ko je'e ndo Jesús ja'in juatingíexin ndo:

—Na'i. Xrokonda'i satsji na. Ja'anta chje'énta na nge'e sine na.

¹⁷ Ko je'e sen juatingíexin sen:

—Xro'an nge'e chondana, je'o na'ó nutja ko yuu kucheę.

¹⁸ Ko je'e ndo Jesús ndachro ndo:

—Kuaxinta nti'i nge'e chondanta.

¹⁹ Ko kuetuan'an ndo chujni tsjoké'e na ngata'a kayua ko itsé ndo ti na'ó nutja ko ti yuu kucheę ko tsje'e ndo ngajni ko kuajon ndo juasie ndo ngajin ndo Dio. Tjume'e konchrijin ndo nu ko kuajon ndo nu ngajin sen teyuu chrikao ndo ko kao kucheę tsonchjeye'e sen chujni. ²⁰ Ko kain na juine na jian, ko kaon na. Ko juexin juine kain chujni, sen teyuu chrikao ndo Jesús juejo sen ti xe'e, teyuu ntaxra. ²¹ Ko ni juine xranchi na'ó mil je'o chujni xi, ko beki'a sen sen nchri ko ichjan.

Ndo Jesús itji ndo ngataon inda

(Mr. 6:45-52; Jn. 6:16-21)

²² Ko tjume'e kuituen'en ndo Jesús sen teyuu chrikao ndo ko ndachro ndo:

—Tajíinta ntábarco ko tatsingato'enta ndachaon. Jan'an tsituna nti'i xrontatjan chujni satsji na ko banchixon xrorua'anta.

²³ Ko juexin chjeke'e chujni, ndo Jesús sakjui ndo naa ijna je'o ndo ixí nti'a xronichje'e ndo ndo Dio. Ko nti'a je'o ndo bake'e ndo ko ó tiie. ²⁴ Ko ntábarco ó kuiji ntáa ngusine ndachaon ko kuaxi binga naa chrinto tsango soji ko inda jijamangitaon nda ko tjaun nda tsonjamangi nda ntábarco, ko ícha jitosoji chrinto. ²⁵ Ko ndúyo xranaxixe'e ndo Jesús konchjiñe'e ndo ti jii ntábarco ko jitixín tutée ndo ngata'a nda. ²⁶ Ko sen teyuu chrikao ndo bikon sen naa ngisen jitixín tutée ngata'a nda ko juatsuan'i sen ndo, méxin tsango xronka sen ko kuyako sen séen:

—¡Naa ntacha'an, naa ntacha'an!

²⁷ Ko ndo Jesús tuinxin nichje'e ndo sen:

—Xrakon'anta ixí jan'an jui'i.

²⁸ Ko ndo Pedro juatingíexin ndo ko ndachro ndo:

—Nchána, siá nduaxin ja'anta, tituan'annta ixí jan'an kaxon tsjixin tutéena ngata'a inda ko tsjaso ti ritjennta.

²⁹ Ko ndo Jesús ndachro ndo:

—Xrokuia.

Ko tuinxin ndo Pedro xingajinxin ndo ntábarco ko kuaxi juixin tutée ndo ngata'a nda ti no jii ndo Jesús. ³⁰ Ko chrinto soji juinchexronka ndo Pedro ko jitaxin jitenunte ndo chringi inda ko kuyako ndo:

—Nchána, ¡tingijnaninta!

³¹ Ko ndo Jesús tuinxin koka itja ndo ko itsé ndo ndo Pedro ko ndachro ndo:

—Pedro, ¿sonda tsango nchion chuntiana ko sonda xronka?

³² Ko tjume'e yui sen kuajin'in sen ntábarco ko tuinxin kuíxin chrinto. ³³ Ko sen stexin'in ntábarco bake'exin ntatuchi'in sen ngajin ndo Jesús ko ndachro sen:

—¡Nduaxin Chjen'en ndo Dio ja'anta!

**Ndo Jesús juinchexruen'en
chujni ni'e nunte Genesaret**

(Mr. 6:53-56)

³⁴ Tjume'e juexin kuatsingatu'e sen ndachaon ko kuiji sen nunte Genesaret. ³⁵ Ko chujni tjajna me'e kuichúxin n̄a ndo Jesús, ko juincheno'e n̄a kainxin tjajna ste nunte me'e ixi ndo Jesús nti'a jii ndo ko chujni me'e bika'o n̄a kain ni ni'e. ³⁶ Ko kuinóatée ni ni'e ixi maski ngande'e mantée ndo xrotsé n̄a, ko nduaxin kain ni itsé mantée ndo, koxruen'en n̄a.

Ti nchekateya chujni ixi ti ndako'a sinche'e

(Mr. 7:1-23)

15 Tjume'e konchjiñe'e kaxin xi fariseo ko kaxin xi tjako chijnie ndo Dio tsikí'xin tjajna Jerusalén ko juanchangi'e xa ndo:

²—¿Sonda sen chrjiku'unta nche'a sen nge'e kuanche'e sen tachrí'ina ixi xrokonda sa'ó sinéma itja sen ko tjume'e sine sen?

³ Ko ndo Jesús juanchangi ndo:

—¿Sonda ja'anta ruelénta nge'e kuanche'e n̄a ko jaña ndá'a tintu'enta nge'e tsiketuan'an ndo Dio? ⁴ Ixi ndo Dio ndachro ndo: “Chonde'enta juasaya ndotánta ko janáanta ko tayakon'ennta sen”, ko “Ngisen ndako'a nichja ngajin ndotée sen ko janée sen, xrokonda tsen'en sen.” ⁵ Ko ja'anta ndachenta chujni ixi chao xrondache n̄a ndotée n̄a ko janée n̄a: “Jan'an jua'i tsingijnanta ixi kain nge'e chonda, ó ntatjan ndo Dio ixi je'e ndo tsayé'e ndo.” ⁶ Ko ngixe'i chujni xrondachro jaña, íxrokonda'i tsingijna ndotée ko janée. Ko ixi ja'anta tjakonta jaña, méxin juinchemé'enta nge'e kuituan'an ndo Dio ko ja'anta nche'enta nge'e tsikituan'an sen xranchrjen. ⁷ Ja'anta ti tjako yuu ikonnta. Nduaxin ti tsindachro ndo Isaías, ndo kuachronga chijnie ndo Dio ó sa'ó:

⁸ Chujni tjajna ji'i ndachro n̄a ixi tajon n̄a juasaya ngajin je'o ixi ro'a n̄a,

me'e ti nichja n̄a ko je'a nduaxin,
ko ngaya aséen n̄a titikaon'a n̄a.

⁹ Méxin, xro'an tjintee ti chjána n̄a juasaya
ixi je'o tjako n̄a nge'e tetuan'an chujni.

¹⁰ Ko ndo Jesús kuiye'e ndo chujni ste nti'a ko ndachro ndo:

—Tin'ennta ti ntatjunta ko tienxinnta. ¹¹ Je'a ti ine chujni me'e sinchekitja aséen. Na'i, ti nichja na ko ti nichjangí na me'e ti nchekitja aséen na.

¹² Tjume'e sen teyuu chrikao ndo Jesús konchjiñe'e sen ngajin ndo ko ndachro sen:

—Xi fariseo koñao xa ixi nge'e ndachronta.

¹³ Ko ndo Jesús juatingéxin ndo:

—Kain ika, ka bengai Ndotána jii ngajní, kain ka me'e xrokonda tsachrjengíxin nue'e ka. ¹⁴ *Ta'inta juachjaon ixi xi fariseo ña, ntakutsin xa ko ni rué'e xa kaxon ntakutsin na. Ko siá naa xi ntakutsin tikao inaa xi ntakutsin, yui xa tsitsingaya xa naa tuye.

¹⁵ Ndo Pedro ndache ndo ndo Jesús:

—Ndachijininta nge'e xrondachro chijni jii'i.

¹⁶ Ndo Jesús ndachro ndo:

—¿Á kaxon ja'anta tienxin'anta? ¹⁷ ¿Á tienxin'anta ixi kain nge'e ti ineni itji ngaya tse'eni ko tjume'e tachrje? ¹⁸ *Ko ti ndako'a nichja chujni ti'xin ngaya aséen, ko me'e nchekitja aséen na. ¹⁹ Ixi aséen chujni tachrjexin ti jian'i ko kain ti ndako'a xraxaon na, ti naatsóñaxón naa chujni, ko ti tsekao na inaa nchri, nchri je'a nchrinchri'e na, ko je'o xraxaon na xrochónda itsjé nchri, ko ti tjaun na tsee na, ko ti ncheya na ko ti tenge'e kichuu na teka. ²⁰ Kain jii'i me'e nchekitja aséen chujni, ko maski tsitikaon'a na ixi sinéma itja na hora sine na, je'a me'e tsamaxin na ijie.

Naa nchri tjajna Canaán chuntia nchra ndo Jesús

(Mr. 7:24-30)

²¹ Tjume'e ndo Jesús kuachrjexin ndo tjajna Jerusalén ko sakjui ndo tjajna Tiro ko tjajna Sidón. ²² Ko naa nchri cananea jii ndo'a nchra no nunte me'e, kujii nchra ngajin ndo Jesús ko séen jitoyako nchra:

—Nchána, Chjen'en ndo David, tikonóananinta ixi xjanchrichjan'na chóna xjan naa espíritue Xixron'anxrée ko tsango tangi jii xjan.

²³ Ndo Jesús juatengéxin'a ndo. Ko sen teyuu chrikao ndo konchjiñe'e sen ngajin ndo ko ndache sen ndo:

—Nchána, ndachenta nchra satsji nchra ixi tsango tuyako nchra ko jirua'ina nchra.

²⁴ Ko ndo Jesús ndachro ndo:

—Ndo Dio xruan'anna ndo tsingijna sen tjajnána Israel ixi je'e sen tsingachrue sen xranchi kutuchjon.

²⁵ Ko je'e nchri cananea konchjiñe'e nchra ko bake'exin ntatuchi'in nchra ngajin ndo Jesús, ko ndachro nchra:

—Nchána, ¡tingijnaninta!

²⁶ Ko ndo Jesús ndachro ndo:

—Ndako'a jii tsantsje'eni chjen'enni nutja ko xrochjéeni kunia sine ba.

²⁷ Ko je'e nchra ndachro nchra:

—Nchána, nduaxin me'e. Ko kaxon kunia ine ba nutja tutu'o titsingaxin ti neta'a nchéé ba.

²⁸ Tjume'e ndachro ndo Jesús:

—Nduaxin ja'a tsango chuntiana. Tson'en xranchi ja'a tjauan. Ko hora me'e chjen'en nchra tuinxin koxruen'en xjan.

Ndo Jesús juinchexruen'en ndo itsjé chujni ni'e

²⁹ Ko ndo Jesús sakjuixin ndo nti'a ko kuiji ndo ngande'e ndachaon ndatin'in Galilea. Tjume'e kuiji ndo naa ijna ko nti'a bake'e ndo nunte. ³⁰ Ko itsjé chujni konchjiñe'e na ngajin ndo ko bika'o na chujni ntarengo ko ni tikon'a ko ni nosin ko chujni ntamango ko ikaxin ni ni'e bake'e na tjenka tutée ndo Jesús ko je'e ndo juinchexruen'en ndo ni ni'e me'e. ³¹ Ko kain chujni ste nti'a tsango xronka na ixi bikon na ixi ni nosin ó chao nichja na ko ni ntamango chao koxruen'en na ko ni ntarengo ó chao itji na ko ni ntakutsin chao tikon na. Ko tjume'e kuaxi na kuajon na juasie na ngajin ndo Dio ne'e ni tjajna Israel.

Ndo Jesús kuajon ndo juine noó mil chujni

(Mr. 8:1-10)

³² Tjume'e ndo Jesús kuiye'e ndo sen teyuu chrikao ndo ko ndachro ndo:

—Tsango tikonóa'a kain chujni ji'i ixi ó ní nchakon ste na ngajin ko chónnda'i na nge'e sine na. Ko tjaun'a xrontatjan na satsji na ndo'a na ba tsjejeña na ixi jinta ngatja cha'o.

³³ Ko sen teyuu chrikao ndo juatingíexin sen:

—Nti'i ti stena, xro'an ngisen jii, ¿ti no tsanchiana nge'e sine na ixi tsango kueya na?

³⁴ Ko ndo Jesús juatingíexin ndo:

—¿Ngijan'in nutja chondanta?

Ko je'e sen ndachro sen:

—Yaaṭo nutja ko kaxin kucheḗ nchínchín.

³⁵ Ko ndo Jesús kuituen'en ndo kain chujni tsjoké'e na ngata'a nunte. ³⁶ Ko itsé ndo ti yaaṭo nutja ko kucheḗ ichjan ko kuajon ndo juasie ndo ngajin ndo Dio. Ko kuaxi konchrinjin ndo nutja ko chjée ndo sen teyuu chrikao ndo ko je'e sen konchjeya sen nutja ko kucheḗ ngajin chujni ste nti'a. ³⁷ Kain na juine na jian ko kaon na, ko xra xejo yaaṭo ntaxra nutja tutu'o ti tsikonchrijin ndo. ³⁸ Ko ni juine nchakon me'e noó mil chujni xi. Ko beki'a sen chujni nchri ko ichjan. ³⁹ Tjume'e ndo Jesús chjée ndo na juajna ko sakjui na ko je'e ndo kuajin'in ndo ntábarco ko sakjui ndo no nunte Magdala.

Xi fariseo ko xi saduceo tjanche'e xa ndo Jesús naa ixra ijié

(Mr. 8:11-13; Lc. 12:54-56)

16 *Kaxin xi fariseo ko kaxin xi saduceo ikjui xa ngajin ndo Jesús ixi tjaun xa ndako'a xronichja je'e ndo, méxin ndachro xa ixi ndo Jesús xrojuakoxin ndo naa ixra ijié, me'e xrokuitikaon xa ixi nduaxin je'e ndo kuixin ndo ixi juachaxien ndo Dio. ² Je'e ndo Jesús juatingíexin ndo ndachro ndo:

—Ó kóndo ko ja'anta tsje'enta ngajní ko ndachrona: “Chaxro sinche'e nchakon ixi játse ngajní.” ³ Ko ndúyo tsje'enta ngajní ko ndachrona: “Jai chaxro'a sinche'e nchakon ixi játse ngajní ko tsango jii itjuí tiie.” Ja'anta tsango jian tienxinnta ngixranchi sinche'e nchakon, ¿sonda tienxin'anta nge'e ixra nta'a jan'an ixi ji'in ti'xin ixi juachaxien ndo Dio? ⁴ *Ja'anta ña'inta ko tjanchianta naa ixra ijié^a tson'en tsikonnta. Ko tsikon'anta tson'en ixra ijié me'e, je'o tsikonnta xranchi kon'en ndo Jonás, ndo kuanichja chijnie ndo Dio ó sa'ó.

Tjume'e ndo Jesús sakjui ndo ko kuintu'e ndo ni ste nti'a.

^a 16:4 naa ixra ijié milagro

Ti tjakoxin ni fariseo

(Mr. 8:14-21)

⁵Ndo Jesús ko sen teyuu chrikao kuatsingatu'e sen ndachaon ndatin'in Galilea ko sen teyuu chrikao ndo tsitjáñe'e sen nutja.

⁶*Me'e ndachro ndo Jesús:

—Jian tsje'enta nge'e xrondachro ti chu'u nchetja'in nutjée xi fariseo ko xi saduceo.

⁷Ko sen teyuu chrikao ndo Jesús ndache kichuu sen:

—Ja'in ichro ndo ixi tjáñajna nutja.

⁸Ko ndo Jesús kono'e ndo nge'e stendachro sen, méxin ndachro ndo:

—¿Sonda ndachronta ixi chonda'inta nutja? Ja'anta chuntia'ininta, méxin nichjanta jaña. ⁹*¿Á xraxaon'anta o tienxin'anta ti na'ó nutja chjeye'e na'ó mil chujni juine nã ko ngijan'in ntaxra nutja xejo ti tsixe'e? ¹⁰*Ko, ¿á sintaxi'añaonta ixi yaato nutja konchjeye'enta noó mil chujni juine ko ngijan'in ntaxra juejonta ti nutja tsixe'e? ¹¹¿Á kuienxin'anta ixi jan'an je'a nutja rindachrjan hora ntatjunta ixi jian tsje'enta nge'e tjako xi fariseo ko xi saduceo?

¹²Tjume'e kuienxin sen teyuu chrikao ndo Jesús ixi je'a kondee chu'u nchetja'in nutja jinichja ndo. Na'i. Je'e ndo jindachro ndo ixi ti nge'e tjako xi fariseo ko xi saduceo me'e jian xrotsje'e sen ixi ti nichja xa ndako'a jii.

Chronga ndo Pedro ixi ndo Jesús me'e ndo Cristo

(Mr. 8:27-30; Lc. 9:18-21)

¹³Hora kuiji ndo Jesús nunte tjajna Cesarea de Filipo me'e ndache ndo sen teyuu chrikao ndo:

—¿Nge'e ndachro ni tjajna ixi Chjen'en ndo Dio, xjan jongí'e xranchi chujni?

¹⁴*Ko je'e sen ndachro sen:

—Kaxin nã ndachro nã ixi ja'anta ndo Juan batikitée chujni ko ikaxin nã ndachro nã ixi ja'anta ndo Elías ko ste ikaxin nã ndachro nã ixi ja'anta ndo Jeremías o ngixe'i inaa sen kuachronga chijnie ndo Dio ó sa'ó.

¹⁵ Tjume'e juanchangi ndo Jesús:

—¿Ko ja'anta nge'e chronta, ngisen jan'an?

¹⁶ *Ko ndo Simón Pedro juatingíexin ndo ko ndachro ndo:

—Ja'anta ndo Cristo, Chjen'en ndo Dio, ndo jichón.

¹⁷ Ko ndo Jesús ndachro ndo:

—Juaxruxin take'é ja'a Simón, chjen'en ndo Jonás, ixi xro'an chujni juintano'a ji'in. Je'e Ndotána jii ngajní juintano'a. ¹⁸ Ko jan'an sintaki'ian ixro me'e xrondachro Pedro, ko ngata'a ixro ijié ji'in tsakée ningona ko maski tsij juachjaon tsenxin chujni jua'i tsitjáña ningona. ¹⁹ *Ko xrotjá'a chika xitjeexin ntachja ti tetuan'an ndo Dio ko ja'a tsayé'e juachaxin chao kain tsintee nti'i ngata'a nunte xasintajni ko ti jii ngajní kaxon jua'i xroxindanga; ko kain nge'e xroxindanga nti'i ngata'a nunte xasintajni, jii juachaxin ixi ngajní chao xroxindanga.

²⁰ Tjume'e ndo Jesús kuetuen'en ndo sen teyuu chrikao ndo ixi tseki'a sen ixi je'e ndo, ndo Cristo.

Ndo Jesús chronga ndo ixi xrokonda tsen'en ndo

(Mr. 8:31—9:1; Lc. 9:22-27)

²¹ Nchakon me'e kuaxi ndo Jesús ndache ndo sen teyuu chrikao ndo ixi xrokonda satsji ndo tjajna Jerusalén ko nti'a xi tetuan'an ni'ngo ko xitaana ko xi tjako ley ne'e ndo Dio tsango sincheni'e xa ndo ko naatsónaxón xa ndo, ko nchakon nínxin xroxechón ndo.

²² Ko ndo Pedro kuantsjendáa ndo ndo Jesús ko kuaxi kuyakutee ndo ndo ko ndachro ndo:

—Nchána ndo Dio tsajon'a juachaxin tson'en me'e, ko ja'anta xro'an nge'e tson'annta.

²³ Tjume'e ndo Jesús ngatjia ndo ko ndache ndo ndo Pedro:

—Ndá'a satjia ja'a, Xixron'anxrée. Tingakonna'ia ti nge'e tsónna ixi ja'a tienxin'a xranchi xraxaon ndo Dio. Ja'a xraxaon xranchi xraxaon chujni.

²⁴ *Tjume'e ndo Jesús nichje'e ndo sen teyuu chrikao ndo, ko ndachro ndo:

—Siá xrojan ja'anta tjaunnta xrorua'naninta, xrokonda tsintu'enta kain nge'e tjakuenxin asáanta, ko tamanta ntacru ko rua'naninta.

²⁵ *Ixi ngisen tjaun'a tsen'en, sen me'e tsen'en sen. Ko ngisen tsen'en ixi kondanaxin jan'an, sen me'e tsitjáña'i sen ko xrochóna sen juachaxin tsechón sen kain nchakon. ²⁶ Ixi, ¿nge'e tsjacha naa sen siá tsetuen'en sen nchijíi nunte xasintajni ko xrochóna sen itsjé tomi, ko sinchetjáña aséen sen? Ixi tomi me'e jua'i tsjengaxin sen 'nā ixi tsechón aséen sen. ²⁷ *Ko Chjen'en Dio, xjan jongí'e xranchi chujni, tsika'o xjan ijié juachaxin ko ijié chjiixro ne'e Ndotée xjan, ndo Dio, ko kaxon tsika'o xjan sen ángel ne'e ndo ko tjume'e tsjenge'e xjan 'nā ngujngu chujni ixrā juinche'e ngata'a nunte nti'i. ²⁸ Ko nduaxin ntatjunta ixi kaxinnta ti stenta nti'i xratsen'anta ko tsikonnta xranchi tsii Chjen'en ndo Dio, xjan jongí'e xranchi chujni, tsika'o xjan ijié juachaxin ko tsituan'an xjan nti'i.

Kuindoxin xranchi tsje'eni ndo Jesús

(Mr. 9:2-13; Lc. 9:28-36)

17 Kuatsingaja ikjaon nchakon ndo Jesús sabikao ndo ndo Pedro ko ndo Jacobo ko ndo Juan, ndo kichuu ndo Jacobo; je'o sen ikjui sen naa ijnā tsango noi. ² Nti'a ste sen ko tuinxin bikon sen ixi kuindoxin ndo Jesús. Ikon ndo jitóngíxin xranchi chjiixro ko manta jitsáa ndo tjúá manta xranchi naa xro'i tóngíxin. ³ Ko kaxon bikon sen nti'a jii ndo Moisés ko ndo Elías stetjao sen ndo Jesús.

⁴ Tjume'e ndo Pedro ndache ndo ndo Jesús:

—Nchána, chao ndatsojuna nti'i. Ko siá tjaunnta sintáñana ní nchia, naa nchia ja'anta ko naa nchia ndo Moisés ko naa nchia ndo Elías.

⁵ *Ko xrajnichja ndo Pedro, naa itjuí tsango jitóngíxin kuitsía sen ko ngakjen'en itjuí me'e kuin'en sen naa téé inaa sen nichja ko ndachro sen ja'in:

—Ji'in chjan'na tsango tjua'a^a ko tsango juaxruxin ritjén ixi ixrā jinche'e je'e xjan. Titikaonnta nge'e nichja xjan.

⁶ Hora kuin'en sen chrikao ndo Jesús, tuinxin bake'exin ntatuchi'in sen ko bake'e ikon sen ngata'a inche ixi tsango xronka

^a 17:5 *tjua'a* yo te amo

sen. ⁷ Tjume'e ndo Jesús konchjiñe'e ndo ngajin sen, bake'e itja ndo ngata'a sen ko ndachro ndo:

—Tingatjennta ko xrakon'anta.

⁸ Ko tuinxin ikjan tsje'e sen ti no jii ndo Jesús ko xro'an ngisen bikon sen jikao ndo.

⁹ Ko hora xingajinxin sen ijna, ndo Jesús kuetuen'en ndo sen:

—Xro'an ngisen teki'énta nge'e bikonta jai, hasta ti xroxechónjan Chjen'en ndo Dio, xjan jongí'e xranchi chujni.

¹⁰ Ko sen teyuu chrikao ndo Jesús juanchangi'e sen ndo:

—¿Sonda ndachro sen tjako ley kuituan'an ndo Dio, ixí sa'ó tsii ndo Elías ko tjume'e tsii ngisen tsajon juachaxin tsechón chujni kain nchakon?

¹¹ Ko ndo Jesús juatingíexin ndo:

—Nduaxin me'e, sa'ó tsii ndo Elías ixí je'e ndo sinchekonchjian ndo kain nge'e. ¹² *Ko jan'an nduaxin xrontatjunta ixí ndo Elías ó kuii ndo, ko chujni kuichúxin'a na ndo, méxin chinga juinchekaon na ndo. Ko jan'an Chjen'en ndo Dio, xjan jongí'e xranchi chujni, jaña sinchenana kaxon ko tsango sinchenína na.

¹³ Me'e sen teyuu chrikao ndo Jesús kuienxin sen ixí je'e ndo jinichja ndo ixí ndo Juan bikitée chujni.

**Ndo Jesús juinhexruen'en ndo
naa chjan chónnda naa espíritu ña'i**

(Mr. 9:14-29; Lc. 9:37-43)

¹⁴ Ko naa nchakon kuiji sen ti jii tsango itsjé chujni, me'e konchjiñe'e naa xi, xi me'e bake'exin ntatuchi'in xa ngajin ndo Jesús ko ndachro xa:

¹⁵ —Nchána, tikonó'énta chjan'na ixí je'e xjan chonda xjan ichin tendaa ko tsango tangi ton'en xjan. Nanaunka titsinga xjan ngata'a xro'i ko ngangí inda. ¹⁶ Bikian xjan nti'i ko sen chrjiku'unta jua'i juinhexruen'en sen xjan.

¹⁷ Ko ndo Jesús ndache ndo sen teyuu chrikao ndo:

—Ja'anta chujni ndako'a xraxaon ko titikaon'aninta jan'an. ¿Ti ngisa xrokonda tsake'e ngajinnta?, ko, ¿ti ngisa tsokuaxinna nge'e nche'enta? Kuaxinta xjan nda'i.

¹⁸ Ko tjume'e ndo Jesús kuyakutee ndo espíritue xi ña'i ko tuinxin espíritu me'e kuachrxexin xjan ko ndakoxruen'en xjan.

¹⁹ Tjume'e sen teyuu chrikao ndo Jesús ndá'a kuiye'e sen ndo ko juanchangi'e sen ndo:

—¿Sonda jan'anna jua'i kuantsjena espíritu ña'i?

²⁰ *Me'e ndo Jesús juatingíexin ndo:

—Ja'anta chuntia'ininta. Ko jan'an nduaxin ntatjunta siá ja'anta je'o xrochuntianinta naanchion xranchi naa tsee ntamostaza tsango nchiín tsee, me'e chao xrondachenta jna ji'in: “Ndá'a tjia”; ko jaña xrokon'en ixi ijna xrokuitikaon jna. Ko siá nduaxin xrochuntianinta, chao sinche'enta kain ixra tsetuan'annta. ²¹ Ixi kain espíritu kichuu ña je'o tachrxexin siá nduaxin xronichja'naninta kain nchakon ko sinchekatse ñaonta jinta.

Íjngo chronga ndo Jesús ixi tsen'en ndo

(Mr. 9:30-32; Lc. 9:43-45)

²² Xrasteyáa sen cha'o nunte Galilea, ndo Jesús ndachro ndo ixi je'e ndo Chjen'en ndo Dio, xjan jongí'e xranchi chujni, xrotsé na ndo ko tsikao na ndo ngajin ni tetuan'an, ²³ ko naatsóñaxón na ndo. Ko nchakon nínxin xrokonda xroxechón ndo. Ko ti ndachro je'e ndo tsango juincheni'e aséen sen teyuu chrikao ndo.

Ndo Jesús juenga ndo 'na ti juanchia na kondee ni'ngo

²⁴ Nchakon ndo Jesús ko sen teyuu chrikao ndo kuiji sen tjajna Capernaum, ni xenge'e 'na ne'e ni'ngo kuitsje'e na ndo Pedro ko juanchangi'e na ndo:

—Ndo ntakuan'annta, ¿á tjenga ndo 'na tomi ne'e ni'ngo?

²⁵ Ko ndo Pedro juatingíexin ndo:

—Jaán, tjenga ndo 'na.

Ko hora ndo Pedro kuixin'in ndo nchia ti ste kain sen, ndo Jesús sa'ó nichja ndo ko ndachro ndo:

—Ndachijiana, Pedro, xi tetuan'an ngata'a nunte nti'i, ¿ngisen tjanche'e xa ixi xrokonda tsjenga na 'na? ¿Á ni tjajnéé xa o ni tsiki'xin inaa tjajna?

²⁶ Ko ja'in juatingíexin ndo Pedro:

—Ni tsiki'xin inaa tjajna.

Ko ndachro ndo Jesús:

—Sen tjajnéé xrokonda'i tsjenga sen 'nā. ²⁷ Ko ixi tjaun'a tsoñao nā, itjia ti jii ndachaon ko tjanka'ngia chika tséxinni kucheē ko kucheē sa'ó xrotsé, tantje'e ro'a ba, ko tsinchia naa tomi ko tomi me'e tjenga 'nā ti tikinixin jan'an ko ja'a.

¿Ngisen ícha tjintee ti jii ngajní?

(Mr. 9:33-37; Lc. 9:46-48)

18 *Nchakon me'e sen teyuu chrikao ndo Jesús konchjiñe'e sen ngajin ndo ko juanchangi'e sen ndo:

—¿Ngisen ícha tsitee ngajní ti tetuan'an ndo Dio?

² Tjume'e ndo Jesús kuiye'e ndo naa chjan, ko bake'e ndo xjan ngusine ti ste sen, ³ *ko ndachro ndo:

—Nduaxin ntatjunta ixi siá tjaunnta tsixin'innta ti tetuan'an ndo Dio, xrokonda tsindoxinnta ko tsaxi sinche'enta xranchi nche'e naa xjan nchíín. ⁴ Ixi ti tetuan'an ndo Dio, sen ícha tjintee, nchejié'a aséen sen xranchi naa chjan ji'i. ⁵ Ko ngisen xrotjue'e ko tsayé'e sen naa chjan nchíín xranchi xjan ji'i, me'e nduaxin titikaonna sen, ko xrokjui xranchi xrokuaye'ena sen jan'an.

Chujni nchekateya ixi sinche'e nā ndako'a

(Mr. 9:42-48; Lc. 17:1-2)

⁶ Siá xrojan naa xjan nchíín titikaonna jan'an, ko kondeexin xrojan chujni, xjan me'e xrojuinche'e xjan ti ndako'a, ni me'e cháña xrotsé nā naa ixro ijie ti tontsingaxin ko xrokuintee nā ixro tusin nā, ko xrokuitsingangi nā ndachaon ti yaso'e. ⁷ Lastu nunte xasintajni ixi jii nge'e sinchengachrue chujni ixi tsitikaon'a nā chijnie ndo Dio, ko lastu ni sinchekateya chujni ixi sinche'e nā ti ndako'a.

⁸ *Méxin siá kondeexin tjáanta o tutáanta, ja'anta sinche'enta ti ndako'a, cháña tonchrijinnta ko ndá'a tjankanta, ixi maski xrochonda'inta naa tjáanta o naa tutáanta tsarichonnta kain nchakon, ko xrochondanta yui tjáanta ko yui tutáanta ko jaña

nchijínta itsjinta ti jiche xro'i kain nchakon. ⁹*Ko siá ti tsikon ikonnta, kondeexin me'e nche'enta ti ndako'a, cháña tantsjengi ikonnta ko ndá'a tjankanta, ixi maski ntakutsinnta, ja'anta tsarichonnta kain nchakon. Ko yuxin ikonnta xrochondanta, jaña satsjinta ngangí xro'i ko nti'a tsake'enta kain nchakon.

Chijnie naa kutuchjon

(Lc. 15:3-7)

¹⁰*'Ndachro'anta ixi tjinte'a kaxin xjanchínchín jil'in, ixi xjan jil'in, sen ángel ne'e xjan, sen ste ngajní ti jii Ndotána, je'e sen tjanchia sen ixi je'e xjan. ¹¹Ixi Chjen'en ndo Dio, xjan jongí'e xranchi chujni, kuij xjan bijée xjan chujni kuitjáña ko sinchemé'e xjan jée sen.

¹²'¿Nge'e chronta? Siá naa xi chónða naa ciento kutuchjon ko siá kuitjáña naa ba, ¿á tsintue'a xa nti'a ti noventa y nueve ba ti jii ijna ko tjume'e tsijée xa iko kuitjáña? ¹³Ko siá tsitja xa kutuchjon me'e, á je'a ícha tsake'e xa juaxrxin ixi kuitja xa iko kuitjáña ixi kain iko kuitjáña'i. ¹⁴Jaña kaxon Ndotána jii ngajní tjaun'a ndo tsitjáña ninaa xjanchíin jii'i.

Xranchi xrotjaña'ananta ti ndako'a junta'anta naa sen kichuunta

(Lc. 17:3)

¹⁵*'Siá naa sen kichuunta xrojan ti ndako'a junta'anta sen, ja'anta ko sen me'e nichje'e kichuunta ti ja'onta stenta, ixi ti ndako'a junta'anta sen. Siá kuitikaon sen nge'e ndachronta, ja'anta juachanta naa sen kichuunta. ¹⁶Ko siá sen me'e kuitikaon'a sen, tiye'enta naa o yuu sen kichuunta ixi sen me'e tsin'en sen nge'e tsjaonta ko nge'e sinchekonchjiannta. ¹⁷Ko sen ningakon'annta, siá tsitikaon'a sen sen kuiye'enta, tjume'e ndachenta sen ni'ngo, ko siá tsitikaon'a sen kaxon, tjume'e indachro'anta ixi sen me'e kichuunta sen, sen me'e ó ikjan sen xranchi naa chujni tjáka tomie xi Roma ko chúxin'a na ndo Dio.

¹⁸*'Ko nduaxin ndachrjan ixi siá tsajon'anta juachaxin xroxindanga ijie yama naa chujni nti'i ngata'a nunte xasintajni, kaxon ngajní ti jii ndo Dio, je'e ndo tsajon'a ndo juachaxin tsumé'e ijie me'e, ko kain ti

tsajonnta juachaxin ixi tsoomé'e ti ndako'a junta'anta n̄a nti'i ngata'a nunte xasintajni, kaxon ndo Dio sinchemé'e ndo ijię chónđa n̄a.

¹⁹ Kaxon ntatjunta ixi siá yuu ja'anta ngata'a nunte nti'i ndako xronichje'e kichuunta ixi xrojan nge'e tsjanche'enta Ndotána jii ngajní, Ndotána jii ngajní, je'e ndo tsajon ndo nge'e tsjanchianta. ²⁰ Ixi ti no ste yuu o ní sen titikaonna, nti'a tsake'e jan'an ngusine ti ste sen.

²¹ *Tjume'e konchjiñe'e ndo Pedro ko juanchangi'e ndo ndo Jesús: —Nchána, ¿ngijan'in sintama'a ngaya aséenna nge'e ti ndako'a juinchen sen kichian? ¿Á je'o jaña yaatō vez?

²² Me'e juatingéxin ndo Jesús ko ndachro ndo:

—Na'i, je'a je'o yaatō. Jan'an ndachrjan ní ti kán ko naa ti te tsoomé'e ngaya asáan ti junta'a sen.

Chijnie yuu ni sínká

²³ Ti no tituan'an ndo Dio me'e xranchi naa nunte ijié tetuan'an naa xi rey ko tjaun xa sinchéñaka'o xa xinchexrée xa cuenta. ²⁴ Ko kuaxi xa nchéña xa cuenta ko hora me'e bika'o n̄a naa xi tsango itsjé sínká. ²⁵ Ko xi sínká me'e chónđa'i xa tomi tsjengaxin xa 'n̄a ti sínká xa, méxin xi rey kuetuan'an xa ixi tsochji xi sínká ko janchri'e xa ko chjen'en xa ngajin ni te'na chujni ko ti tjintee chónđa xa tsochji kaxon xroxengaxin 'n̄a ti sínká xa. ²⁶ Ko xi sínká bake'exin ntatuchi'in xa ngajin xi rey, ko kuinóatée xa ko ndachro xa: “Chonantina ko jan'an tsjenga'anta 'n̄a kain ti tasinka'anta.” ²⁷ Ko xi rey bikonóe'e xa xi sínká ko juinchemé'e xa kain ti sínká xi me'e, ko kuituan'an xa tsajanda n̄a xa ixi ó komé'e ti sínká xa. ²⁸ Ko sakjui xa ko hora me'e kuetan xa inaa xi nchekao xa ixr̄a, ko xi me'e tsjé'a sínká xa ngajin xi komé'e ti kuasínká xa ngajin xi rey. Ko xi komé'e ti sínká, soji itsé xa tusin xi sinke'e xa ko ndachro xa: “¡Tjénganana 'n̄a ti tasinkanana!” ²⁹ Ko xi nchekao xa xra bake'exin ntatuchi'in xa ngajin xi komé'e ti sínká ko kuinóatée xa: “Tikonánana ko jan'an tsjenga'a 'n̄a kain ti tjasínká'a.” ³⁰ Ko xi komé'e ti sínká chro'a xa ko kuetuan'an xa ixi tsije'e xi sinke'e xa ngaxin'in ndo'achjiso ko tsachrjexin'a xa nti'a hasta ti tsjengaja xa 'n̄a kain ti sínká xa. ³¹ Ko ikaxin xi nchekao xa ixr̄a bikon xa nge'e juinche'e xi komé'e ti sínká, me'e tsango juincheni'e aséen xa, méxin kuintekji xa ngajin xi rey ko chronga xa nge'e juinche'e xi

komé'e ti sínká. ³²Tjume'e xi rey kuetuan'an xa tsixrakua xi komé'e ti sínká ko ja'in ndachro xa: “Ja'a ti kuanche'e xrana, tsango ña'ia ja'a, ixi jan'an jintamá'a kain ti kuasínká'nana ixi ja'a kuinóatáa ngajin. ³³Kaxon ja'a xrobikonué'é xi kuanhekua ixra xranchi jan'an bikonó'a ja'a.” ³⁴Tjume'e xi rey kuetuan'an xa tsikaon xi ña'i ko tsjengaja xa 'na kain ti sínká xa. Jaña ichro xi rey ixi tsango koña xa.

³⁵Ndo Jesús juexin kueki ndo chijni ji'i, me'e ndachro ndo:

—Jaña kaxon Ndotána jii ngajni sinta'anta ndo ngujngu ja'anta siá je'a nduaxin sinchemé'enta ngaya asáanta ti ndako'a junta'anta sen kichuunta.

**Ndo Jesús nichja ndo kondee
ni tsikute'e ko tintu'e kichuu na**

(Mr. 10:1-12; Lc. 16:18)

19 Juexin nichja ndo Jesús kain ji'i, tjume'e sakjui ndo nunte Galilea ko kuiji ndo tjajna Judea, nunte jii chjuya ti jii indajitinga ndatin'in Jordán. ²Nti'a kueya chujni rué'e ndo ko itsjé ni ni'e juinchexruen'en ndo.

³Ko tjume'e kaxin xi fariseo konchjiñe'e xa ngajin ndo Jesús ko juanchangi'e xa ndo ixi tjaun xa ndako'a xrojuatingéxin ndo, ko ja'in ndachro xa:

—¿Á chao jaña naa xi tsintu'e xa nchrinchri'e xa maski nchrinchri'e xa xro'an nge'e ti ndako'a juinche'e nchra?

⁴Ko ndo Jesús ja'in juatingéxin ndo:

—¿Á kuangi'anta nge'e ndachro xroon chijnie ndo Dio?, ixi “je'e ndo juinchéña ndo kain chujni, xi ko nchri juinchéña ndo.” ⁵Ko kaxon ndachro ndo: “Méxin chujni xi tsintu'e xa ndotée xa ko janée xa ko tsute'e xa nchrinchri'e xa ko yui je'e na í je'a yuu na, ixi ó xranchi xrokjui naakua naa chujni.” ⁶Méxin í je'a yuu na. Na'i. Jai ó xranchi naakua naa chujni, méxin xro'an chujni tsonchjeya ni kute'e, ni chjée ndo Dio juachaxin tsekao kichuu na.

⁷*Ko xi fariseo juanchangi'e xa ndo:

—¿Sonda tjume'e ndo Moisés kuajon ndo juachaxin tsoña naa xroon ko xroon me'e xronichja ixi chao tsintu'e kichuu na?

⁸ Ko ndo Jesús ndachro ndo:

—Ndo Moisés kuajon ndo juachaxin tsonchjian xroon xrochjeyaxin xi ko nchri, ni stekao kichuu, ixi chujni tsango icha aséen nako tjaun'a na tsitikaon na chijnie ndo Dio. Ko ti nchakon xrangixión kain nge'e, kuanche'a na jaña. ⁹ *Méxin, jan'an ndachrjan siá xrojan ja'anta tjaunnta tsintu'enta janchri'anta ko siá janchri'anta juitéxin'a jan inaa xi, ja'anta jua'i tsintu'enta jan ko chonda'inta juachaxin ixi tsuta'anta inaa nchri. Ko siá sinche'enta jaña, ja'anta tsamanta ijie. Kaxon ngixe'i naa xi tsute'e naa nchri, nchri kuayé'e xroon chjeyaxin chujni, xi me'e tsama xa ijie kaxon.

¹⁰ Tjume'e sen teyuu chrikao ndo Jesús ndachro sen:

—Siá ni tintekute'e jaña nche'e na, cháña tsute'ani.

¹¹ Méxin ndo Jesús ndachro ndo:

—Chijni ji'i kain'a sen tienxin sen chijni. Je'o tienxin sen chjée ndo Dio juachaxin ixi tsute'a sen. ¹² Nduaxin ji'i, kaxin xi jua'i tsute'e xa, ixi ti xratsijongíexión xa jua'i tsute'e xa. Ikaxin xa juincheni'e na xa, méxin jua'i tsute'e xa, ko jii ikaxin sen tjaun'a sen tsute'e sen ixi tjaun sen sinche'e sen ixra ngajin ndo Dio, méxin ti rintakuan'annta jai je'o tsienxin sen tjaun sinche'e jaña.

Ndo Jesús juinchenchaon ndo kaxin chjan

(Mr. 10:13-16; Lc. 18:15-17)

¹³ Tjume'e bika'o na kaxin ichjan ixi tjaun na tsake'e itja ndo Jesús ngata'a xjan ko xronichje'e ndo ndo Dio ixi je'e xjan. Ko sen teyuu chrikao ndo Jesús kuyakutee sen ni bika'o xjan. ¹⁴ Ko je'e ndo Jesús ndachro ndo:

—Tintu'enta ichjan tsij xjan ngajin ko tingakuen'anta xjan ixi sen sinche'e xranchi nche'e naa ichjan, sen me'e tixinixin'en sen tixin'in sen ngajni ti tetuan'an ndo Dio.

¹⁵ Juexin bake'e itja ndo ngata'a xjan, sakjuixin ndo nti'a.

Naa chán chónđa itsjé tomi nichje'e chán ndo Jesús

(Mr. 10:17-31; Lc. 18:18-30)

¹⁶Naa chajan kuij chán kuitsje'e chán ndo Jesús ko juanchangi'e chán ndo:

—Ja'anta ti nchekuen'ennta chujni tsango jiannta, ¿nge'e xrokonda sinta'a ixi tsayá'a juachaxin tsarichón kain nchakon?

¹⁷Ko je'e ndo ja'in juatingíexin ndo:

—¿Sonda ndachrua ixi jan'an jianna? Je'o ndo Dio, je'e ndo jian ndo. Ko síá tjauan nduaxin tsarichuan, xrokonda tsitikaoan chijnje ndo Dio.

¹⁸Ko je'e chán ndachro chán:

—¿Ngixe'e chijni me'e?

Ko ndo Jesús ndachro ndo:

—Ko'a juachaxin naatsóñaxuan naa chujni, ko'a juachaxin tsixintexian naa nchri chónđa xixi'e, ko'a juachaxin ixi tse'e, jua'i sincheya ixi sincheni'e inaa chujni. ¹⁹Chónđe'e juasaya ndotáa ko janáa, kaxon tjue'é chujni xranchi tjue'e asáan.

²⁰Ko je'e chán ndachro chán:

—Kain chijni ji'in kuitika'on xrachiona. ¿Nge'e ícha titjáña sinta'a?

²¹Ko ndo Jesús juatingíexin ndo:

—Síá nduaxin tjauan sinchetjúá asáan, nchekjia kain nge'e tjintee chonda, ko tonchjiye'e sen nóa kain tomia. Ko me'e xrochónđa ti tjintee jii ngajní. Tjume'e tsji'ia ko xrokjan ja'a naa sen rua'na.

²²Ko kuin'en chán jaña, tsango koni'e aséen chán, sakjui chán ixi tsango itsjé nge'e ti tjintee chónđa chán.

²³Tjume'e ndo Jesús ndache ndo sen teyuu chrikao ndo:

—Nduaxin xrontatjunta ixi tsango tangi tsixin'in ngajní ti tetuan'an ndo Dio, naa chujni chónđa itsjé tomi. ²⁴Ko nduaxin ntatjunta ixi ícha tangi'a tsixin'in naa kucamello ikon naa ntachika, ixi naa chujni chónđa itsjé tomi tixin'in ti tetuan'an ndo Dio.

²⁵Ko sen teyuu chrikao ndo kuin'en sen nge'e nichja ndo, tsango kuiye'e ñao sen, ko juanchangi'e kichuu sen:

—¿Ngisen tsjacha tsechón kain nchakon tjume'e?

²⁶Ko ndo Jesús jitsje'e ndo sen, me'e ndachro ndo:

—Chujni jua'i tsechón ña kain nchakon. Je'o ndo Dio tajon ndo juachaxin tsechón chujni.

²⁷ Tjume'e ndo Pedro ndachro ndo:

—Nchána, jan'anna kuintu'ana kain ti kuachondana ko rua'ananta. ¿Jan'anna nge'e tsjachana?

²⁸ *Ko ndo Jesús juatingíexin ndo:

—Nduaxin ntatjunta nchakon tsij tsoñā natjúá kain nge'e, nchakon Chjen'en ndo Dio, xjan tsijongí'e xranchi chujni, tsake'e xjan nunte ngata'a ntaxitaon ti tsetuanxin xjan ko tsjako xjan ti ijié juachaxin chonda xjan, tjume'e kaxon ja'anta ti rue'énta xjan xrochondanta teyuu ntaxitaon tsituanxinnta ko sinchéñaxinnta ijié ngajin ti teyuu tjajna ne'e Israel. ²⁹ Ko kain sen kuintu'e ndo'a, ko sen kuintu'e ndo kichuu ko jan kichuu, ndotée o janée, janchri'e o chjen'en o nunte'e ixi kuitikaonna sen ko rua'na sen jan'an, sen me'e tsango itsjé nge'e tsayé'e sen ko kaxon tsechón sen kain nchakon. ³⁰ *Ko kueya sen jai tsango tetuan'an sen, nchakon me'e ítsetuan'i sen. Ko kueya sen tjinte'a jai, nchakon me'e je'e sen ícha tsetuan'an sen.

Ndo Jesús juakoxin ndo kondee sen nche'e ixrā ngataon ijngi

20 'Ngajní tetuanxin ndo Dio me'e tonoxin xranchi naa xi chónda naa ijngi tsango ijié ko ndúyo kuachrje xa bijée xa kaxin xinchexrā ixi tsikonchrijin xa tu uva. ² Ko kuitja xa xinchexrā ko konchjianka'o kichuu xa ko xroxenge'e xa 'nā naa tomi ndatin'in denario ngujngu nchakon ko tjume'e xruan'an xa xinchexrā ngataon ijngi. ³ Ko kuachrje xa hora nāa ne'e nchakon ko bikon xa ikaxin chujni jii ngusine tjajna ko chónda'i nā ixrā. ⁴ Ko ndache xa nā: “Itjinta tikonchrijinnta tu uva ko jian tsjenga'anta 'nā.” Ko je'e nā ikjui nā. ⁵ Tjume'e ngusine nchakon bijée xa ikaxin xinchexrā, ko kaxon ti hora nínxin ne'e nchakon kuachrje xa juée xa xinchexrā. ⁶ Ko kóndo kaxon kuachrje xa hora na'ó, ikjui xa ngusine tjajna ko kuitja xa ikaxin ninchexrā, ni xro'an stenche'e ko ndachro xa: “¿Sonda stenta nti'i nguixin nchakon ko xro'an ixrā stenche'enta?” ⁷ Ko je'e nā ndachro nā: “Ixi xro'an ngisen chjānāna ixrā, méxin nti'i stena.” Ko je'e xa ndachro xa: “Itjinta nche'enta xrāna ko jian tsjenga'anta 'nā.” ⁸ Ko ó kontie ko xi chjakée ndache xa xi tetuen'en xinchexrā: “Tiyé'é xinchexrā ko tjenge'é xa 'nā, tjangíxinxian tjenge'é 'nā xi kjui ó kóndo ko tsjexixin xi kjui ndúyo.” ⁹ Ko sa'ó konchjiñe'e xi kuixin'in xrā hora na'ó ko ngujngu xa kuayé'e xa naa

tomi denario. ¹⁰ Tjume'e konchjiñe'e xi kuaxi xra ndúyo ko xraxaon xa ixi je'e xa xrojuacha xa ícha itsjé tomi, ko xraje'o kuayé'e xa naakua tomi denario. ¹¹ Ko hora kuayé'e xa tomi, bake'a xa juaxruxin ti juacha xa. ¹² Ko ndachro xa: “Ni kuij ó kóndo naakua hora juinche'e na xra ko kaxon xenge'e na 'na xraje'o xranchi juacha jan'anna ti juanta'ana ixra nchijí nchakon ngataon súa.” ¹³ Ko xi xrée ja'in juatingíexin xa: “Jan'an ndako rinta'a, joina ixi xrojuenga'anta 'na naa denario ko jaña kuaye'enta. ¹⁴ Itsenta tomianta ko satjinta. Jan'an tja'on xrotjá'a xi kuij ó kóndo xraje'o xranchi ja'anta. ¹⁵ Jan'an, ¿á chonda'i juachaxin ixi xrotjá'a ngisen tja'on tomina? O, ¿jitochjuya'anta ixi ti jian rinta'a jan'an?” ¹⁶ *Méxin, ja'in xrondachro chijni ji'in: ni kuij ícha tjume'e, ni me'e ícha sa'ó tsayé'e na ti jian, ko ni kuij ícha sa'ó, ni me'e ícha tjume'e tsayé'e na ti jian tsajon ndo Dio ixi itsjé ni tsonchjiñe'e ko kaxion ni tsinche'e ndo.

Íjngo chronga ndo Jesús tsen'en ndo

(Mr. 10:32-34; Lc. 18:31-34)

¹⁷ Hora sakjui ndo Jesús tjajna Jerusalén, kuachrjendaxin ndo ti ste chujni, je'e ndo ko sen teyuu chrikao ndo ko ndache ndo sen:

¹⁸ —Jai stetajin'ina tjajna Jerusalén ko nti'a xrotsé na Chjen'en ndo Dio, xjan jongí'e xranchi chujni, ko tsajon na xjan ngajin xitaana tetuan'an ko xi tjako ley ne'e ndo Dio, ko tsjankata'a na xjan ijié ko xrondachro na tsen'en xjan. ¹⁹ Ko tsajon na xjan ngajin xi kuixin inaa tjajna ko ni me'e tsjanao na xjan ko tsikaon xjan ko tsasintjian na xjan ko nti'a tsen'en xjan ko nchakon nínxin xroxechón xjan.

Ti juanchia janée ndo Jacobo ko ndo Juan

(Mr. 10:35-45)

²⁰ Tjume'e janée ndo Jacobo ko ndo Juan, chjen'en ndo Zebedeo, je'e jan ko yui chjen'en jan konchjiñe'e sen ngajin ndo Jesús ko bake'exin jan ntatuchi'in jan ngajin ndo Jesús ko kuinóatée jan ngajin ndo. ²¹ Ko ndo Jesús juanchangi ndo:

—¿Nge'e tjauan?

Je'e jan ndachro jan:

—Tja'on ixi nchakon tsake'enta nunte ngata'a ntaxitaunnta ko tsjakonta ijié juachaxin, tájonnta juachaxin ixi yui chjan'na tsake'e xjan ti tsake'e ja'anta, naa xjan ndatsjonxin jian ko naa xjan ndatsjonxin ikjon.

²² Tjume'e ndo Jesús ndachro ndo:

—Ja'anta noa'inta nge'e tjanchianta. ¿Á chao ja'anta tsi'inta ti tsango itsjá tsi'i jan'an ko ti itsjá me'e xrondachro ti chinga sinchenana ko tsintji jnina ko tsen'enna?

Tjume'e sen teyuu chrikao ndo ndachro sen:

—Jaán, chao.

²³ Tjume'e ndachro ndo Jesús:

—Jaán, nduaxin ja'anta tsango chinga sinta'anta na xranchi sinchenana jan'an, ko ti tsake'enta ndatsjonxin jian o ndatsjonxin ikjon, je'o Ndotána tikinixin'en ndo xrondachro ndo ngisen tsayé'e juachaxin me'e.

²⁴ Ko hora kuin'en sen ite chrjikao ndo Jesús, koñao sen ngajin ndo Jacobo ko ndo Juan. ²⁵ *Tjume'e ndo Jesús kuiye'e ndo kain sen chrikao ndo ko ndachro ndo:

—Ja'anta no'anta ixi xi tetuan'an tjajna, je'e xa tituen'en xa chujni ko xro'an nge'e nche'e chujni siá xi tituan'an tsajon'a xa juachaxin ko xi tsango tituan'an chujni xrokonda tsitikaon na nge'e tituan'an xa. ²⁶ *Ko ja'anta jua'i sinche'enta jaña xranchi nche'e je'e na. Na'i. Siá xrojan ja'anta tjaunnta tsituan'annta ícha, sa'ó xrokonda tsitikaonnta nge'e tsetuan'annta sen kichuunta. ²⁷ Ko ngixe'i ja'anta ti tjaunnta ícha tsetuan'annta, xrokonda tayakon'ennta sen kichuunta ko xro'an nge'e tsjachanta. ²⁸ Jaña kaxon Chjen'en Dio, xjan jongí'e xranchi chujni, kui'a xjan ixi chujni sinche'e ixra ngajin xjan. Na'i. Je'e xjan kuii xjan ixi tayakon'en xjan chujni ko tsen'en xjan ixi jaña tsantsjengí'e xjan ijié chóna chujni.

Ndo Jesús juinchexruen'en ndo yuu ni tikon'a

(Mr. 10:46-52; Lc. 18:35-43)

- ²⁹ Ko kuachrxexin sen tjajna Jericó, itsjé chujni rué'e ndo Jesús.
- ³⁰ Ko yuu ni tikon'a ste nā nunte ngande'e cha'o ko kuin'en nā ixi jitatsinga ndo Jesús, me'e kuaxi kuyako nā:
—Nchána, xjan kuachrxenixin ndo David, tikonó'a'naninta.
- ³¹ Ko chujni kuyakutee nā ni tikon'a ixi xrotenko nā ko je'e nā ícha séen kuyako nā:
—Nchána, xjan kuachrxenixin ndo David, tikonó'a'naninta.
- ³² Tjume'e ndo Jesús kuíxin ndo, ko kuiye'e ndo ni tikon'a ko juanchangi'e ndo nā:
—¿Nge'e tjaunnta sinta'a?
- ³³ Ko je'e nā juate'e nā:
—Nchána, tja'onna tsikonna.
- ³⁴ Ko ndo Jesús bikonóe'e ndo nā ko bake'e itja ndo ngata'a ikon nā. Ko tuinxin bikon nā ko kaxon je'e nā rué'e nā ndo.

Ndo Jesús kuixin'in ndo tjajna Jerusalén

(Mr. 11:1-11; Lc. 19:28-40; Jn. 12:12-19)

- 21** Ndo Jesús ko sen teyuu chrikao ndo kuiji sen ó tjenka tjajna Jerusalén, naa tjajna Betfagé, nti'a jii ijnā ndatin'in Olivo, ko ndo Jesús kuetuen'en ndo yuu sen chrikao ndo, ² ko ndachro ndo:
—Itjinta tjajna ji'a, nti'a tsinchíinta naa kuntajno, kunchri, jichroá ba ko naa kuntajnochjan jikao ba. Tonxindange'enta ba ko tsikuunta yui ba. ³ Ko siá xrojan ngisen tsjanchangi'anta sonda satiku'unta ba, ja'anta ndachronta: “Ncháina xrokonde'e ba ko tsjexin tsonde'e ndo ba, je'e ndo tsituan'an ndo tsikianna ba.”
- ⁴ Jaña kon'en ixi jaña ó tsikjin naa ndo kuachronga chijnie ndo Dio ó sa'ó, ko ja'in tsindachro ndo:
⁵ Ndachenta chujni tjajna Sión:
“Tsje'enta ndo rey na'anta ó kuij ndo ngajinnta,
ko je'e ndo nchejié'a aséen ndo,
naa kuntajno jita'a ndo,
naa kuntajnochjan, chjen'en naa kuntajno, ko tama.”
- Jaña jitaxin xroon chijnie ndo Dio ó sa'ó.

⁶ Ko sen chrikao ndo, ikjui sen, juinche'e sen ti kuetuan'an ndo Jesús. ⁷ Ko bika'o sen kuntajno ko chjen'en ba, ko bake'e sen manta jitsáa sen ngata'a ba, tjume'e je'e ndo kueta'a ndo ba. ⁸ Ko tsango itsjé chujni ste nti'a ko kuingo nā manta stetsáa nā ngata'a cha'o ko ikaxin nā konchrinjin nā chaan ntaā yua ko bingó nā ngatja cha'o kaxon. ⁹ Ko kaxin chujni stetaon ko chujni sterué'e nā ndo Jesús ko ja'in stetoyako nā:

—Ijíé juachaxin tikinixin'en xjan kuachrjenixin ndo David. Tsango jian ndo kuixin ixi juachaxien Ndotáina jii ngajní. Ijíé juachaxin tsayé'e ndo.

¹⁰ Hora kuixin'in ndo Jesús tjajna Jerusalén, kain chujni ste nti'a xronka nā ko ndachro nā:

—¿Ngisen ji'in?

¹¹ Ko itsjé nā ndachro nā:

—Ji'i ndo Jesús chronga chijnie ndo Dio, ndo tjajna Nazaret tikinixin'en nunte Galilea.

Ndo Jesús juinchetjúá ndo ni'ngo

(Mr. 11:15-19; Lc. 19:45-48; Jn. 2:13-22)

¹² Ko ndo Jesús kuixin'in ndo ningue ndo Dio ko kuantsje ndo kain ni stenchekji ko ni te'na ngaxin'in ni'ngo. Ko konjamangi ndo ntaā jita'a nge'e nchekji nā ko ti tasingixin nā tomi ko ntaxitauen ni nchekji kuntúá. ¹³ Ko ndo Jesús ndachro ndo:

—Ja'in ndachro xroon chijnie ndo Dio tsikjin sen kuachronga ó sa'ó: “Nchanía, nchia nichjaxin chujni ngajin ndo Dio.” Jaña ndatin'in nchia, ko ja'anta juinchéñanta nchia tjaue xiche'e.

¹⁴ Ko ngaxin'in ni'ngo konchjiñe'e ni ntakutsin, ni ntarengo ngajin ndo Jesús ko je'e ndo juinchexruen'en ndo nā. ¹⁵ Ko kaxin xitaana tetuan'an ko xi tjako chijnie ndo Dio bikon xa kain ni juinchexruen'en ndo ko nge'e juinche'e ndo ko kuin'en xa kaxin ichjan stetsje xjan ngaxin'in ni'ngo, ko ja'in ichro ti stetsje xjan: “Ijíé juachaxin tikinixin'en ndo kuachrjenixin ndo rey David.” Ko xi stetin'en tsango koñao xa ¹⁶ ko ja'in ndache xa ndo:

—¿Á ritin'én nge'e stetsje xjan ji'in?

Ko je'e ndo ndachro ndo:

—Jaán, ¿ja'anta á noa'inta nge'e ndachro xroon chijnie ndo Dio?

Ko ja'in ndachro xroon:

Ro'a xjan nchínchín ko xjan stetaki

bakéenta ti juasaya jian xrotsje xjan.

¹⁷Tjume'e je'e ndo kuachrxexin ndo tjajna Jerusalén sakjui ndo tjajna Betania ko nti'a joke'e ndo tiie me'e.

Ndo Jesús ko nt̩a̩ tajon tu higo

(Mr. 11:12-14, 20-26)

¹⁸Ndúyo kua sen cha'o ko ikjan sen tjajna Jerusalén ko ndo Jesús kuen'en ndo jinta. ¹⁹Ko bikon ndo naa nt̩a̩ tu higo ngande'e cha'o ko konchjiñe'e ndo ti jii nt̩a̩, ko xro'an itu kuitja ndo, je'o ika chón̩da nt̩a̩. Méxin ndache ndo nt̩a̩:

—Kainko nchakon xro'an itu xrochón̩da.

Ko nt̩a̩ tu higo tuinxin xema nt̩a̩. ²⁰Ko sen teyuu chrikao ndo Jesús bikon sen nge'e kon'en nt̩a̩, me'e xronka sen ko juanchangi'e sen ndo:

—¿Sonda tuinxin xema nt̩a̩ tu higo?

²¹*Ko ndo Jesús ndachro ndo:

—Nduaxin ntatjunta síá nduaxin xrochuntianta ko xro'an nge'e sinchengachrue asáanta, je'a je'o xranchi kon'en nt̩a̩ tu higo, chao sinche'enta. Ja'anta chao xronichje'enta ijn̩a jii'n ko ja'in xrondachenta jn̩a: “Satjixian nti'i ko taritsinga'ngia ndachaon”, ko jaña tson'en. ²²Ko kain nge'e tjaunnta, síá xronichje'enta ndo Dio ko nduaxin xrochuntianta ngajin ndo, nduaxin tsaye'enta nge'e tsjanchianta.

Ijié juachaxin chón̩da ndo Jesús

(Mr. 11:27-33; Lc. 20:1-8)

²³Tjume'e ndo Jesús kuixin'in ndo ni'ngo, ko juinchekuen'en ndo chujni, me'e konchjiñe'e kaxin xitaana tetuan'an ko kaxon kaxin xi judío, xi ícha tetuan'an, ko juanchangi'e xa ndo:

—¿Nge'e juachaxin chonda ja'a ixi ja'in nche'e ko ngisen tjáa juachaxin?

²⁴ Ko ja'in juate'e ndo Jesús:

—Kaxon jan'an tsjanchangi'anta naa nge'e ko siá tsjatingíexinnta nge'e tsjanchangi'anta, jan'an kaxon xrontatjunta ngisen chjána juachaxin. ²⁵ Ndo Juan ti kuikitée chujni, ¿no kuixin juachaxin me'e? ¿Á ngajní o chujni kuituan'an?

Tjume'e jitjakaxin kichuu xa ko stendachro xa:

—Siá xrondachrona ixi ndo Dio tsiketuen'en xi Juan, xrondachro xi ji'i: “¿Sonda kuitikaon'anta ti ndachro xi Juan?” ²⁶ Ko siá xrondachrona ixi chujni, kain ni tjajna tsoñao nã ixi xi Juan ndachro nã nichja xa chijnie ndo Dio.

²⁷ Tjume'e juatingíexin xa:

—Nóna'ina ngisen.

Ko ndo Jesús ndachro ndo:

—Jan'an kaxon xrontatju'inta ngisen chjána juachaxin rinta'a ji'i.

Ndo Jesús juakoxin ndo chijnie yuu xichájan

²⁸ Tjume'e ndachro ndo Jesús:

—¿Nge'e ndachrona ixi ti tseki'anta? Bake'e naa xi ko xi me'e chónda xa yuu cháje'en xa, ko sa'ó konchjiñe'e xa ngajin naa cháje'en xa ko ndachro xa: “Itjia nche'é ixrã chjaka ti jii ntãã tu uva.” ²⁹ Ko juate'e chán: “Na'i, tjaun'a itsji”, ichro chán. Ko tjume'e kuindexin chán ti jixraxaon chán ko kuitikaon chán ti ndachro ndotée chán. ³⁰ Ko tjume'e kuitsje'e xa inaa cháje'en xa ko xraje'o kuetuen'en xa chán itsji chán ngataon ijngi ti jii ntãã tu uva ko juate'e chán: “Jan'an chao itsji”, ichro chán. Ko jui'a chán.

³¹ Tjume'e juanchangi ndo Jesús:

—¿Ngixe'e ti yuu chajan kuitikaon chán nge'e kuetuan'an ndotée chán?

Ko je'e sen ndachro sen:

—Chán sa'ó kuituen'en.

Ko ndo Jesús ndache ndo sen:

—Ko nduaxin xrontatjunta ixi chujni tjanchia tomi xroxrajon ngajin xi tetuan'an ko nchri chónda kueya xi, ni me'e ícha sa'ó tsixin'in nã ti tetuan'an ndo Dio ko tjume'e ja'anta. ³² *Ixi ndo Juan

tikitée chujni, kuij ndo ko ja'anta kuitikaon'anta ti chronga ndo, ko ni xenge'e 'na ko nchri chóna kueya xi, ni me'e kuitikaon na ti ndachro ndo. Ko ja'anta maski bikonta jaña, kuindoxin'anta ko kuitikaon'anta.

Xi nche'e xra ña'i

(Mr. 12:1-12; Lc. 20:9-19)

³³Ndo Jesús ndachro ndo:

—Tseki'anta inaa chijni. Xranchi naa xi kuenga itsjé ntaa tu uva ngaya chjakée xa. Ko juinchéne'e xa ntaa tu uva naa korra, ko inge xa ti no tsáñaxin ndée tu uva. Kaxon juinchekonchjian xa naa ntaa ijié ti no xrotsjéxin xa nchijí jngi'e xa.

'Ko tjume'e juatoya xa nunte me'e ngajin kaxin ni nche'e ixra ko nchakon xroxexo tu uva je'e na tsajon na ti tikinixin'en xa ko tjume'e sakjui xa ikjín. ³⁴Ko nchakon kuaxi xejo tu uva, xi nunte'e xruan'an xa kaxin ni nchexrée xa tsjirué'e na tu uva ti tikinixin'en xa. ³⁵Ko ni kuitu'e ijngi chonda ntaa tu uva, ndako'a juinche'e na xixi itsé na xi nchexrée xi nunte'e, naa xa bikaon xa, inaa xa naakóñaxón na xa, ko inaa xa kuaxi na xa ixro ko xro'an nge'e kuajon na. ³⁶Tjume'e xi nunte'e xruan'an xa ikaxin xi nchexrée xa ko xraje'o juinchekao na ni me'e.

³⁷'Ko tjume'e xruan'an xa cháje'en xa xixi xraxaon xa xrochónde'e na chán juasaya. ³⁸Ko hora bikon na cháchjen'en xi nunte'e, ja'in kuintejao na: “Chán ña tsitue'e chán kain nge'e chóna ndotée chán. Cháña naatsóñaxónna chán xixi jaña tsitueina kain nge'e tikinixin'en chán.” ³⁹Tjume'e itsé na cháchjen'en xi nunte'e ko kuantsjéxin na chán chjaka ko naakóñaxón na chán.

⁴⁰Tjume'e ndo Jesús juanchangi'e ndo sen ste nti'a:

—Nchakon tsij Nchée chjaka, ¿nge'e sinchekao xa ni nchexra ña'i?

⁴¹Ko je'e sen juatingíexin sen:

—Nchakon tsij nchée ijngi me'e tsikonóe'a xa ni ña'i ko naatsóñaxón xa na, ko tsjé xa ikaxin xinchexra tsitue'e chjaka ko ni me'e tsajon na itu tikinixin'en xa.

⁴²Ko ndachro ndo Jesús:

—¿Á juinchekuanxin'anta xroon chijnie ndo Dio tsikjin sen kuachronga ó sa'ó?

Ixro chaxro jueña'o'a ni ti'te nchia,
 ko jai ixro me'e, ixro ícha tjintee tsiki'texin nchia.
 Ko ndo Dio jaña juinchéña ndo,
 me'e ti chaxro stetikonna jai.

Jaña ichro chijnie ndo Dio.

⁴³ Méxin xrontatjunta juachaxien ndo Dio tsachrja'a ja'anta ko tsayé'e ikaxin chujni juachaxin me'e ko je'e ni me'e jian tsitikaon na ixi tsajon na nge'e tikinixin'en Ndo Dio. ⁴⁴ Ko ngisen tsitsingata'a ixro me'e naatsenxón sen, ko siá ixro me'e tsitsingata'a ixro naa chujni, naa tsontsingaxon chujni.

⁴⁵ Ko xitaana tetuan'an ko xi fariseo kuin'en xa chijni juakoxin ndo Jesús, me'e kuienxin xa ixi kondeexin je'e xa ti ndachro ndo. ⁴⁶ Me'e tjaun xa xrotsé xa ndo Jesús ixi tsije'e xa ndo, ko jua'i juinche'e xa ixi ni tjajna ndachro na ixi je'e ndo Jesús nichja ndo chijnie ndo Dio.

Kia kute'e sen

22 Íjngo ndo Jesús kuaxi juako ndo ixi chijni ko ndachro ndo: —Ti no tetuan'an ndo Dio me'e xranchi naa chijni nichja ixi naa ndo rey juinchéña ndo naa kia ixi tsute'e chjen'en ndo. ³ Ko xruan'an ndo xi nchexrée ndo tsikiye'e xa chujni tsii na kia; ko ni me'e chro'a na kuij na. ⁴ Ko íjngo kuetuen'en ndo xi nchexrée ndo ko ndachro ndo: “Ndachenta na ixi ó konchjian ti sine na, kain iko juntao ó kuen'en ba ko kain nge'e ó chao jii tsintekii na kia”, jaña kuetuan'an ndo rey. ⁵ Ko ni kuiye'e ndo kia kuitikaon'a na. Naa xi kuiye'e ndo sakjui xa chjakée xa ko inaa xa sakjui xa kuitsje'e xa ixra chóna xa. ⁶ Ko ikaxin na itsé na xi bikao juajnéé ndo rey ko bikaon xa ko naakóñaxón na xa. ⁷ Tjume'e ndo rey kuin'en ndo nge'e juinçekao na xi xruan'an ndo, me'e tsango koña ndo ko kuetuen'en ndo xi soldadoe ndo ko naakóñaxón xi soldado ni ña'i me'e ko juaaka xa tjajnéé na. ⁸ Tjume'e ndache ndo ni nchexrée ndo: “Kain nge'e ó konchjian ixi sen tsute'e ko ni kuiya'a tsi'a na ixi tikinixien'a na tsii na kia. ⁹ Méxin, itjinta cha'o tachrjexin chujni tjajna ko ndachenta ngixe'i chujni tsii na kia.” ¹⁰ Ko ni nchexra sakjui na ko juejo na itsjé chujni, ni jian ko ni ña'i, ko kia me'e tsango itsjé chujni xejo.

¹¹ Hora kuixin'in ndo rey ti ste ni kuij kia, bikon ndo naa xi jitsá'i manta take'e ni itji kia. ¹² Me'e ndachro ndo: “Ja'a, ¿sonda kuixi'ian

nti'i ko tsikake'a manta tetsáa ni itji kia ngajin sen tsute'e?" Ko xi me'e xro'an nge'e juatingíexin xa. ¹³ *Tjume'e ndo rey kuiye'e ndo ni stetaya ti sine chujni ko ndachro ndo: "Itsenta xi ña ko tinteenta tutée xa ko itja xa ko tjankanta xa nduja ti naxixe'e; nti'a xrotsjanga xa ko tse'to neno xa."

¹⁴ Tjume'e ndachro ndo Jesús:

—Ja'in ton'en ixi kueya ni tjaun tixin'in ti tetuan'an ndo Dio ko je'e ndo tsjé'a sen tsinche'e ndo.

Ti tsjengani 'na ngajin xi tetuan'an

(Mr. 12:13-17; Lc. 20:20-26)

¹⁵ Tjume'e xi fariseo sakuntekji xa ko juao kichuu xa xranchi sinche'e xa ixi ndo Jesús ndako'a xronichja ndo naa nge'e ixi jaña chao tsjankata'a xa ndo ijie. ¹⁶ Méxin xruan'an xa kaxin xi nchekuen'en xa ko kaxin xi nchexrée xi Herodes ixi tsjanchangí'e xa ndo Jesús ja'in:

—Maestro, konónana ixi ja'anta je'o ti nduaxin nichjanta, ko ndako tjakonta chijnie ndo Dio, ko ja'anta ta'inta juachjaon nge'e nichja chujni, ixi ja'anta tsje'enta aséen chujni. ¹⁷ Méxin nge'e chronta, ¿á chao tsjenge'eni 'na xi tetuan'an kui'xin tjajna Roma?

¹⁸ Ko ndo Jesús no'e ndo ixi ndako'a stexraxaon xa, me'e ndachro ndo:

—Ja'anta ndako'a xraxaonnta. ¿Sonda tjaunnta ixi jan'an ndako'a xronichja? ¹⁹ Chjánanta naa tomi xengaxin 'na.

Ko je'e na kuajon na naa tomi ndatin'in denario. ²⁰ Tjume'e ndo Jesús juanchangi'e ndo xa:

—¿Xranchi ndatin'in ko ngisen ikon jinito tomi ji'i?

²¹ Ko je'e na juatingíexin na:

—Xi César tetuan'an Roma, me'e xi ikon.

Ko je'e ndo ndachro ndo:

—Chje'énta xi César nge'e tjanchia xa ko chje'énta ndo Dio nge'e tikinixin'en ndo.

²² Ko kuin'en na ja'in, me'e xraxaon na:

—Xi ji'in tsango no'e xa.

Tjume'e sakuintekji na.

¿Á nduaxin xroxechónni?

(Mr. 12:18-27; Lc. 20:27-40)

²³ *Ko xraje'o nchakon me'e, kuntekii kaxin xi ndatin'in saduceo, xi titikaon'a ixi xroxechón chujni, ko juanchangi'e xa ndo Jesús:

²⁴ —Ja'anta ti nchekuen'ennta chujni, nge'e chronta ti tsindachro ndo Moisés ixi siá naa xi tsen'en xa ko tsintue'a xa chjan ngajin janchri'e xa, xi kichuu xa xrokonda tsute'e xa nchrinchri'e xi kuen'en, ko siá xrochónda nā ichjan, ichjan me'e xrokjui xranchi chjen'en xi kuen'en. ²⁵ Bake'e ngakjen'en jan'anna yaato xi, ko xi me'e kichuu xa. Ko xi sa'ó kute'e xa ko kuen'en xa ko kuichónda'i janchri'e xa ichjan, me'e xi kichuu xa kute'e xa nchrinchri'e xi kuen'en. ²⁶ Ko jaña kon'en xi yuxin, kaxon xi nínxin, ko kain yaato xa. ²⁷ Ko kain xa kuen'en xa ko kaxon je'e nchra kuen'en nchra. ²⁸ Nchakon xroxechón kain chujni tsiken'en, ¿ngixe'e ti yaato xa tsoña ndoxi'e nchra ixi kain xa kute'e xa nchra?

²⁹ Tjume'e ndo Jesús juatingíexin ndo:

—Ja'anta, ¿á tsango noa'inta nge'e ichro xroon chijnie ndo Dio ko á chuxin'anta juachaxien ndo? ³⁰ Ixi nchakon xroxechón kain chujni, xro'an ngisen tsute'e nti'a, ko xro'an sen xroxrajon ixi tsute'e sen, ixi sen xroxechón tsintee sen xranchi sen ángel ne'e ndo Dio ste ngajní. ³¹ Chijni nichja ixi xroxechón ni tsiken'en, ja'anta, ¿á juinchekuanxin'anta nge'e ndachro chijnie ndo Dio? Ixi je'e ndo ja'in ndachro ndo: ³² “Jan'an ndo Dio, ndo titikaon ndo Abraham ko ndo Isaac ko ndo Jacob.” Ndo Dio je'a ne'e ni tsiken'en. Na'i. Je'e ndo ndo Dio ne'e ni stechón.

³³ Ko ni kuin'en nge'e nichja ndo xraxaon nā ixi je'e ndo tsango no'e ndo ko jian nichja ndo.

Chijnie ndo Dio, chijni ícha tetuan'an

(Mr. 12:28-34)

³⁴ Kain xi fariseo kono'e xa ixi ndo Jesús jian juatingíexin ndo ngajin xi saduceo ko juinchekita ndo xa, méxin juejo kichuu xi fariseo ³⁵ ko naa xi fariseo, naa xi ícha no'e ko tjako xa chijnie ndo Dio, juanchangi'e xa ndo Jesús ixi tjaun xa ndako'a xrojuatingíexin ndo:

³⁶—Maestro, ¿ngixe'e chijnie ndo Dio ti ícha tetuan'an?

³⁷Ndo Jesús ndachro ndo:

—“Ja'anta xrotjue'enta ndo Dio ixi nchijí asáanta ko ti xraxaonxinnta.” ³⁸Ji'in chijni sa'ó ko ícha tjintee kuetuan'an ndo Dio. ³⁹Ko chijni yuxin xraje'o ndachro chijni: “Xrotjue'enta ni kichuunta xranchi tjue'enta asáanta.” ⁴⁰*Yui chijni ji'in ti kuetuan'an ndo Dio kuachrjenixin kain ti kuetuan'an ndo, ti juako ndo Moisés, ko kain ti juako sen kuachronga chijnie ndo Dio ó sa'ó.

¿Ngisen kuachrjenixin ndo Cristo?

(Mr. 12:35-37; Lc. 20:41-44)

⁴¹Ko xra ste kain xi fariseo, ndo Jesús juanchangi'e ndo xa ⁴²ko ja'in juanchangi ndo:

—¿Nge'e xraxaonnta ixi ndo Cristo? ¿Ngisen kuachrjenixin ndo? Ko je'e xa ndachro xa:

—Ndo Cristo tsikachrjenixin ndo ndo David.

⁴³Tjume'e ndo Jesús ndachro ndo:

—Ndo David nichjaxin ndo ixi Espíritue ndo Dio ko ndachro ndo: “Nchána”,

⁴⁴Me'e ja'in nichja Nchána Dio ngajin Nchána:

“Take'énta ndatsjonxin jian ti ritjén jan'an,

ko chon'énta ti tsakeja kain ni ningakon'annta ngangitutáanta.”

⁴⁵¿Xranchi ndo Cristo xrokuachrjenixin ndo ndo David ko je'e ndo David ndachro ndo ixi Nchéé ndo ndo Cristo?

⁴⁶Ko jua'i juate'e ninaa xi ste nti'a ti juanchangi ndo Jesús ko ti hora me'e kuaxi í xro'an nge'e juanchangi'e xa ndo.

Ndo Jesús juangi'e ndo xi tjako ley ko xi fariseo

(Mr. 12:38-40; Lc. 11:37-54; 20:45-47)

23 Ko kuaxi ndo Jesús nichje'e ndo chujni kao sen teyuu chrikao ndo, ko ja'in ndachro ndo:

²—Xi tjako ley chijnie ndo Dio ko xi fariseo xraxaon xa ixi je'e xa ícha jian no'e xa chijni juako ndo Moisés. ³Méxin, kain nge'e

tsituan'an xa titikaonnta ko nche'enta me'e, ko nche'anta xranchi nche'e je'e xa ixi je'e xa ndachro xa naa nge'e ko je'e xa nche'a xa ti ndachro xa. ⁴Ixi je'e xa tetuan'an xa ti tsango tangi sinche'e chujni, ko je'e xa titikaon'a xa naa nchichjaon ko tingijna'i xa chujni ixi tsitikaon n̄a kaxon. ⁵*Ko kain ti jian nche'e xa tjaun xa tsikon chujni ko nche'e xa juaxruxin take'e xa nganito ntatjen xa ko ntachaan xa kaxin chajua iton, nti'a tsikjin xa chijnie ndo Dio ko manta tetsáa xa tsikake'e xa kueya chajua ícha jíe ixi ti tetsáa ikaxin chujni. ⁶Ko nchakon itji xa ni'ngo o xrojan kia tjaun xa ixi chujni jian sinchesaye'e n̄a xa. ⁷Ko ngataon ndasin ko ngaya cha'o tjaun xa ixi chujni tsajon n̄a juajna ko xrochónde'e n̄a xa juasaya^a ko sinchekin'in n̄a xa xi tjako chijnie ndo Dio.

⁸*Ko ja'anta tjanča'inta ixi chujni xrontatjunta n̄a sen nchekuen'en chujni ja'anta, ixi ja'anta naakua naa ndo nchekuan'annta me'e ndo Cristo ko kain ja'anta kichuunta. ⁹Ko xro'an ngisen ndachenta ndotánta ngata'a nunte nti'i ixi naakua naa Ndotánta chondanta, ndo jii ngajní. ¹⁰Ko ndachro'anta ixi ja'anta ritaun'enta chujni ixi je'o ndo Cristo me'e ndo jitaon'en chujni. ¹¹*Ngisen ícha tjaun tsituan'an, sen me'e xrokonda xrokjan sen chujni nche'e xráanta. ¹²*Ixi ngisen ícha sinchejié aséen, sen me'e ícha nunte tsintee sen, ko sen nchejié'a aséen, sen me'e ícha tsetuan'an sen.

¹³*Ko lastu ja'anta ti nchekuen'ennta chujni ko ja'anta fariseo, ti tjako yuu ikonnta, ti tije'enta ntachja ti tetuan'an ndo Dio ixi tsixin'a chujni ko ja'anta tixin'anta ko tintue'anta tixin'in ikaxin chujni tjaun tixin'in.

¹⁴*Ko lastu ja'anta ti nchekuen'ennta chujni ko ja'anta chujni fariseo, ti tjako yuu ikonnta, ko tantsje'enta nchri ka'an ndo'a nchra, ko tjaunnta tsikon chujni ixi tsango nichje'enta ndo Dio. Méxin ja'anta ícha tangi tson'annta.

¹⁵*Lastu ja'anta ti nchekuen'ennta chujni ko ja'anta chujni fariseo, ti tjako yuu ikonnta, ko tatsinganta ndachaoon ko tsango ichrjinta ixi tsjachanta naa chujni tsitikaon ti tjakonta, ko nchakon juachanta chujni me'e, tsango chinga nchekuen'ennta n̄a, ko chujni

^a 23:7 *juasaya* respeto, honor

23:5: Mt. 6:1.

23:11: Mt. 20:26, 27; Mr. 9:35; 10:43, 44; Lc. 22:26.

23:12: Lc. 14:11; 18:14.

me'e ícha ndako'a nche'e chujni ko chujni me'e ícha tikinixin'en chujni xrochexin xro'i ixi ja'anta.

¹⁶ Lastu ja'anta ixi tjakonta ko ja'anta ndakútsínnta. Ndachro ja'anta nchakon xrojan chujni xrondachro ixi sinche'e xrojan nge'e ko ni'ngo xronichjaxin sen ko ndachro ja'anta ixi tjinte'a me'e. Ko siá chika oro jii ngaxin'in ni'ngo xronichjaxin sen, ja'anta ndachronta ixi chijni me'e tjintee ko nduaxin xroxenga 'na. ¹⁷ Tsango ninta ja'anta ko ntakutsinnta. ¿Á tsango tjintee chika oro o á tsango tjintee ni'ngo juinchetjúáxin chika oro? ¹⁸ Kaxon ndachro ja'anta: “Xrojan chujni xrondachro ixi sinche'e xrojan nge'e ko xronichjaxin sen altar ko ja'anta ndachronta ixi tjinte'a me'e. Ko siá xrondachro sen ixi sinche'e sen xrojan nge'e ko xronichjaxin sen nge'e chjée sen ndo Dio ngata'a altar me'e ti tjintee ichro ja'anta ko me'e xrondachro ixi nduaxin xroxenga 'na.” ¹⁹ Tsango ninta ja'anta ko ntakutsinnta. ¿Á tsango tjintee nge'e xrochje'énta ndo Dio?, o, ¿á ícha tsango tjintee altar ti tontjúáxin nge'e tsajonnta? ²⁰ Ixi ngisen xrondachro ixi sinche'e xrojan nge'e ko xronichjaxin sen altar, je'a nichjaxin sen je'o altar. Na'i. Kaxon nichjaxin sen kain nge'e jii ngata'a nti'a. ²¹ Me'e ngisen xrondachro ixi sinche'e sen xrojan nge'e ko xronichjaxin sen ni'ngo, je'a nichjaxin sen je'o ni'ngo. Na'i. Kaxon nichjaxin sen ndo Dio jii nti'a. ²² *Méxin, ngisen xronichjaxin sen ngajní, me'e kaxon nichjaxin sen trono ne'e ndo Dio ko ngisen jitetuan'an nti'a.

²³ Lastu ja'anta ti tjakonta ley ko ja'anta chujni fariseo. Ja'anta ndako'a xraxaonnta. Ja'anta chje'énta ndo Dio ti ite nge'e tikinixin tsajonnta ne'e kamenta ko anís ko comino. Ko titikaon'anta ti nge'e tjako ley: ti jian xrokonda sinche'enta ko ti xrokonda tsikonóe'enta sen kichuunta ko ti xrochuntianta ndo Dio. Kain ji'i xrokonda sinche'enta ko kaxon ti nge'e tikinixin'en ndo Dio tsajonnta. ²⁴ Ja'anta ntakutsinnta, ti nchekangi'enta kuchjisen nchíín ixi tsinga'inta ba, ko ja'anta tinganta naa kucamello tsango ijié.

²⁵ Lastu ja'anta ti tjakonta ley ko ja'anta chujni fariseo. Ja'anta ndako'a xraxaonnta. Ja'anta tsango nchetjúánta tuenxin vaso ko laato, ko ngaxin'in tsango kitja ixi xraxaonnta xrotsénta nge'e je'a tikinixin'anta. ²⁶ Ja'anta chujni fariseo tsango ntakutsinnta. Sa'ó xronchetjúánta ngaxin'in vaso ko laato ko me'e tsontjúá tuenxin.

²⁷ *'Lastu ja'anta ti tjakonta ley ko ja'anta fariseo. Ndako'a xraxaonnta. Ja'anta stenta xranchi naa tuye tsixrabaa chujni, tsango chaxro tsje'e nduja, ko ngaxin'in jikaon nte'e chujni tsiken'en ko kain nge'e tjúá'i. ²⁸ Jaña ja'anta tjaunnta chujni tsikon nã ixi ja'anta tsango jiannta, ko ngaxin'in asáanta ndako'a xraxaonnta ko ña'inta.

²⁹ 'Lastunta ti tjakonta ley ko ja'anta fariseo. Ja'anta ndako'a xraxaonnta. Ja'anta ti juincheñanta lápida ti tsixrabaa sen kuanichja chijnie ndo Dio ó sa'ó ko chaxro nchetsojinnta ixro jita'a tuye ne'e sen tjúá aséen. ³⁰ Ko ja'anta ndachronta siá xrobake'enta nchakon bake'e sen tachrí'anta xrobingijna'inta sen kóña sen juako chijnie ndo Dio. ³¹ Ko jaña ja'onta ndachronta ixi nduaxin ja'anta tsikachrjexinnta sen kóña sen kuanichja chijnie ndo Dio ó sa'ó. ³² Méxin, jai ja'anta tjaunnta sinchejexinnta ti kuanche'e sen tachrí'anta.

³³ *'JJa'anta ti tsikachrjexinnta kunchee! ¿Xranchi satsinge'enta nchakon xrochexinnta xro'i? ³⁴ Méxin, jan'an xroxruan'an chujni xrochronga chijnie ndo Dio ko chujni tsango no'e ko chujni nduaxin tjako chijnie ndo. Ko ja'anta naatsóñaxónnta sen ko tankanitonta sen nt̄acru ko ikaxin sen tson'inta sen ngaxin'in ni'ngo ko tsenginta sen tjajna ko tjajna. ³⁵ Ko méxin, ja'anta tsamanta ijie ti ne'e sen jian kuenxin ngata'a nunte ó sa'ó. Ko tsamanta ijie ixi ti kuaxi kuen'en sen jian xrangíxixín ndo Abel, ndo jian, ko kain sen hasta ti ndo Zacarías, chjen'en ndo Berequías, kóñaxinnta tjenka altar ni'ngo. ³⁶ Ko nduaxin ntatjunta ixi kain ijie me'e tsama chujni jii jai.

Tsjanga ndo Jesús

(Lc. 13:34-35)

³⁷ Tjume'e ndachro ndo Jesús:

—Jerusalén, Jerusalén, ja'anta ti ton'innta sen tjako chijnie ndo Dio ko tóñaxinnta ixro sen xruan'an ndo Dio ngajinnta. Jan'an tsango tja'on xrojuejunta xranchi naa kuchika tejo chjen'en ba chringi nene'e ba ko ja'anta tjaun'anta. ³⁸ Ko jai ndo Dio tsintu'anta ndo. ³⁹ Ko jan'an ntatjunta ixi í tsikon'aninta jan'an íjngo tsitjaja

nchakon xrondachronta: “Tsango jian ngisen kuij ixi juachaxien Ncháina.”^a

Ndo Jesús chronga ndo ixi xrojamangi ni'ngo

(Mr. 13:1-2; Lc. 21:5-6)

24 Hora kuachrjexin ndo Jesús ni'ngo, konchjiñe'e sen teyuu chrikao ndo ixi tsanchangí'e sen ndo Jesús xranchi tsikonchjian ni'ngo. ²Tjume'e ndo Jesús ndachro ndo:

—¿Á stetsje'enta nchijí tjatu'o ji'in? Ko jan'an nduaxin ntatjunta ixi kain ji'in xrochjejin, ko xro'an ixro tsake'e ngata'a inaa ixro, kain xrochjejin.

Nge'e tson'en nchakon tsjexin kain nge'e

(Mr. 13:3-23; Lc. 21:7-24; 17:22-24)

³Tjume'e ikjui sen ti jii ijnā Olivo ko nti'a ndo Jesús bake'e ndo nunte ko sen chrikao ndo konchjiñe'e sen ko ja'in ndachro sen:

—Ndachronta ngisa xrojamangi ni'ngo ko, ¿nge'e tson'en nchakon tsji'inta íjngo, ko nchakon tsjexin kain nge'e jii ngata'a nunte xasintajni?

⁴Ko ja'in juate'e ndo Jesús:

—Jian tsje'enta ixi xro'an ngisen sintaya'anta. ⁵Ixi tsij kueya chujni xronichja nā xranchi jan'an ko ja'in xrondachro nā: “Jan'an ndo Cristo.” Ko sincheye'e nā kueya chujni. ⁶Ko tsin'ennta steteto kaxin tjajna ko kaxon tsin'ennta ixi tsaxi tse'to ikaxin tjajna, ja'anta xrakon'anta ixi kain ji'i xrokonda tson'en ko xra je'a tsjexin kain nge'e ngata'a nunte. ⁷Naa tjajna tse'to ngajin inaa tjajna ko naa xi tituan'an tse'to xa ngajin inaa xi tituan'an. Ko tsango itsjé chujni tsoni'e nā ko tsango tsatse nā jinta ko tsango tson'tengi nunte ngxel'i tjajna. ⁸Kain ji'i je'o nandá xrangíxixín ti ijié juachjaon tson'en chujni.

⁹*⁹Ko nchakon me'e xrotsénta nā ixi tsikaonnta ko kaxinnta naatsóñaxónnta nā ko itsjé chujni xroningakon'annta kondanaxin jan'an. ¹⁰Ko nchakon me'e itsjé sen íxrochuntia'ina sen ko je'o sen

^a **23:39** *Ncháina* Señor *Ncháina* Jesús o *Ncháina* Dio

tsjangí'e kichuu sen ixi tsango xrochónde'e kichuu sen juaño.

¹¹ Ko kueya xi xrondachro xa ixi je'e xa nichja xa chijnie ndo Dio ko jaña sincheye'e xa kueya chujni. ¹² Ko ixi tsango tsonkueya ni ndako'a nche'e, méxin kaxon sen titikaonna íxrotjue'a kichuu sen. ¹³ *Ko kain sen xrochuntiana jan'an ko tsokuaxi'en sen ti chinga sinchekaon n̄ sen, sen me'e tsjacha sen tsechón sen kain nchakon. ¹⁴ Ko chijni ji'i ti tjako jan'an tsono'e kain chujni jii ngata'a nunte xasintajni, ixi jaña kain tjajna, je'e n̄ tsono'e n̄ ngisen jan'an, tjume'e tsjexin kain nge'e.

¹⁵ 'Nchakon tsikonnta tsii xi tsango ndako'a nche'e ko tsake'e xa ngaxin'in ni'ngo tsango tjúá, ji'in ti ó tsichronga ndo Daniel jitaxin chijnie ndo Dio. Méxin ngisen nchekuanxin xroon ji'in xrokonda tsienxin sen. ¹⁶ Nchakon me'e sen ste nunte Judea xrokonda tsinga sen ti jii ijn̄. ¹⁷ *Ko ngisen jii ngata'a nchando'a, xroxingajin'a sen tsjirué'e sen xrojan nge'e. ¹⁸ Ko sen ste ngataon ijngi, íxrokjan'i sen ixi tsikao sen ti tsetsáa sen. ¹⁹ Ko lastu sen nchri, sen steyá chjen'en ko sen stenchekaki ichjan nchakon me'e. ²⁰ Nichje'enta ndo Dio ixi nchakon tsinge'enta ti chinga tson'en, je'a nchakon tania ichrin o je'a nchakon tjoké'e chujni. ²¹ *Ixi tsake'e ijié juachjaon ngata'a chujni, xranchi bake'a xra ti xrangíxixión nunte xasintajni, ko tsoen'a ícha tjume'e. ²² Ndo Dio tsango tjue'e ndo sen kuinche'e ndo, méxin nchakon tsii ijié juachjaon, tsonchrjen'a juachjaon me'e, ixi siá na'i, kain sen tsen'en sen.

²³ Méxin siá xrojan ngisen xrondachro: “Tsje'enta nti'i jii ndo Cristo”, o “Tsje'enta noyá'a jii ndo”, titikaon'anta n̄. ²⁴ Ixi tsonoxin kaxin xi xrondachro xa je'e xa ndo Cristo ko kaxin xa xrondachro xa ixi je'e xa nichja xa chijnie ndo Dio ko tsjako xa ijié juachaxin ko ijié ixr̄a sinche'e xa, jaña tjaun xa sincheye'e xa chujni tsikinche'e ndo Dio. ²⁵ Ó sa'ó ntatjunta nge'e tson'en. ²⁶ *Méxin, siá xrontatjunta n̄: “Tsje'enta ti jii ntajie, nti'a jii ndo Cristo”, tji'anta. O xrondachro n̄: “Jii ndo ngaxin'in nchia”, titikaon'anta. ²⁷ Ixi xranchi tachrxjin xro'i tóngíxin ndatsjonxin chuya ko ti jii xro'i ti tetaonxin nchakon, jaña tsikon chujni nchakon tsii Chjen'en ndo Dio, xjan jongí'e xranchi chujni. ²⁸ *Ixi ti no jitsinga ti tsiken'en, nti'a xroxejo kuntachrjen.

Nchakon xrokjan Chjen'en ndo Dio

(Mr. 13:24-37; Lc. 21:25-33; 17:26-30, 34-36)

²⁹ *Ko tsatsinga ti chinga tson'en chujni, nchakon me'e chjiixro ítsingasáña'i chjiixro ko tsonaxixe'e. Ko nchanitjao ítsajon'a chjixrue, ko nchanotsé tsitsingaxin nchanotsé ngajní ko kain nge'e jii ngajní tsontengi. ³⁰ *Ko tjume'e tsonoxin ti jii ngajní naa nge'e xrochronga ixi ikjan Chjen'en ndo Dio, xjan jongí'e xranchi chujni. Ko kain chujni jii ngata'a nunte tsango xroxronka nā ixi tsikon nā Chjen'en ndo Dio tsii xjan ngakjen'en itjuí ko tsika'o xjan ijié juachaxin ixi tsango tituan'an xjan. ³¹ Ko xroxruan'an xjan sen ángel ne'e xjan ixi séen tsanoa sen tjao'e sen, me'e xroxexo kain chujnie xjan tsí'xin nganoó lado nunte xasintajni.

³² *Tanginta chijnie naa ntāā tu higo: nchakon taxi xechji ntāā, ko tajon ntāā kayua me'e xrondachro ixi ó tsaxi tsii ichrin. ³³ Jaña nche'e ja'anta kaxon, nchakon tsikonnta tsatsinga kain ji'i, me'e tsono'anta ixi Ncháina ó tuinxin tsii ndo. ³⁴ Ko nduaxin ntatjunta ixi kain ji'i sa'ó xrokonda tson'en, ko chujni jichón jai xratsen'a nā. ³⁵ Ngajní ko nunte xasintajni tsitjáña. Ko chijni nichja jan'an, nai'a tsitjáña chijni.

³⁶ *Ko ngiora ko ngixe'e nchakon tsii ndo xro'an ngisen no'e, ni sen ángel ste ngajní noe'a sen, ni jan'an, Chjen'en ndo Dio, nóna'i. Je'o Ndotána, me'e ndo no'e.

³⁷ *Ko xranchi kon'en nchakon bake'e ndo Noé jaña tson'en nchakon tsii Chjen'en ndo Dio, xjan jongí'e xranchi chujni. ³⁸ Ixi nchakon xra chrete'a chujni inda, je'e nā bajine nā ko baki'i nā, bakute'e nā ko bakajon kichuu nā ixi tsute'e nā, ko kuii nchakon kuixin'in ndo Noé ntābarco, ³⁹ ko kuienxin'a nā nge'e xrokon'en, kuija ichrin ko inda sabikao nā ko kjun'en nā inda. Jaña tson'en nchakon tsii Chjen'en ndo Dio, xjan jongí'e xranchi chujni. ⁴⁰ Ko xranchi nchakon me'e jaña tsake'e yuu xi ngataon ijngi, naa xa satsikao ndo xa ko í naa xa tsitu'e xa. ⁴¹ Yuu nchri jita'o nchra, naa nchra satsikao ndo nchra ko inaa nchra tsitu'e nchra.

⁴² *Jian tsje'enta ixi noa'inta ngiora tsi'i Ncháina. ⁴³ *Ja'anta xrokuienxinnta ji'in ixi nchée naa nchia, siá xrokono'e xa ngiora tiie tsii naa xiche'e ixi tsee xa, je'e nchée nchia xrokuejua'i xa

ixi tsintue'a xa xiche'e tsixin'in xa ko tsee xa. ⁴⁴ Méxin, ja'anta tarichrin'anta ixi Chjen'en ndo Dio, xjan jongí'e xranchi chujni, tsii xjan hora ja'anta xraxaon'anta.

Xinchexrą titikaon ko xinchexrą titikaon'a

(Lc. 12:41-48)

⁴⁵ 'Naa xinchexrą, xi jian titikaon, xi me'e tituen'en xa xinchexrée nchéé xa ko tsajon xa nge'e sine ni nchexrą hora xrokonda sine na. ⁴⁶ Juaxruxin tsake'e xinchexrą, xi titikaon, ixi nchakon tsii nchéé xa tsitja ndo xa ixi jinche'e xa nge'e kuituen'en xa. ⁴⁷ Ko nduaxin xinchexrą me'e tsayé'e xa ijié juachaxin tsituan'an xa ngata'a kain ti tjintee chónđa nchéé xa. ⁴⁸ Ko siá xinchexrą ña'i xroxraxaon xa ixi nchéé xa tsonchrjen'en tsii ⁴⁹ ko tsaxi xa tsóña xa xinchekao xa xra ko tjume'e tsaxi xa tsi'ikao ko sinekao xa ni tsikuan, ⁵⁰ ko nchakon tsii nchéé xi nchexrą ña'i, ngiora ko nchakon ti je'e xa noe'a xa ⁵¹ ko nchéé xa tsituan'an ixi tsikaon xa ko xroxruan'an xa ti ste kain ni ña'i ko nti'a xrotsjanga xa ko tse'to neno xa ixi tsango xroxronka xa.

Ndo Jesús juakoxin ndo ixi ite nchrichajan

25 *Ndo Jesús ndachro ndo:
 —Ti tetuan'an ndo Dio tson'en xranchi kon'en ti ite nchrichajan, nchrichan ikjui ti kute'e chujni, ko kain je'e nchrichan itsé nchrichan ti tikia ndaxi'e ko kuachrje nchrichan kuichón'en nchrichan ndo tsute'e. ² Na'ó nchrichan me'e tsango jian titikaon nchrichan ko na'ó nchrichan tsango se'e nchrichan. ³ Ko nchrichan se'e bikao nchrichan ti no tikia ndaxi'e ko tsikikao'a nchrichan yee ndaxi'e xrochexin xro'i. ⁴ Ko nchrichan jian titikaon bikao nchrichan ti no tikia ndaxi'e ko kaxon bikao nchrichan ícha ndaxi'e ixi tsanga'i xroie nchrichan. ⁵ Ko konchrjen'en ndo tsute'e, ko je'e nchrichan itja jaa nchrichan ko kuejua nchrichan. ⁶ Ko ngusine tiie kuin'en nchrichan nichja kaxin chujni: “Ó kuji ndo tsute'e, tachrjenta ixi ó kuji ndo.” ⁷ Me'e kain nchrichajan bingatjen nchrichan ko kuaxi bikia nchrichan ndaxi'e. ⁸ Ko na'ó nchrichan se'e, juanchia nchrichan ndaxi'e ngajin na'ó nchrichan jian titikaon: “Chjánananta nchín ndaxi'e ixi jitanga xroinana.” ⁹ Ko nchrichan

jian titikaon ndachro nchríchan: “Na'i, ixi batsitjáña'ina ndaxi'e jan'anna ko ja'anta. Cháña itjinta tike'nanta ndaxi'e ti no nchekji na nda.” ¹⁰ Ko na'ó nchríchan se'e, nandá kuachrje nchríchan bike'na nchríchan ndaxi'e, ko je'e ndo tsute'e kuij ndo. Ko nchríchan na'ó, jian titikaon, kuixinkao nchríchan ndo tsute'e, ko bije'e ntachja. ¹¹ *Ko tjume'e kuij na'ó nchríchan se'e, ko kuaxi ndachro nchríchan: “Ja'anta ti tsuta'anta, tantje'enta ntachja ixi tsixin'inna.” ¹² Ko je'e ndo ja'in juatingéxin ndo: “Jan'an nduaxin ntatjunta ixi chuxin'anta.”

¹³ Ko ndo Jesús ndachro ndo:

—Tarichrin'anta ko jian tsje'enta ixi noa'inta ngixe'e nchakon ko ngiora tsij Chjen'en ndo Dio, xjan jongí'e xranchi chujni.

Ndo Jesús juakoxin ndo ixi tomi

¹⁴ *Tjume'e ndachro ndo Jesús:

—Ti no tituan'an ndo Dio tson'en xranchi naa xi satsji xa ikjín, me'e kuiye'e xa xinchexrée xa ko bake'e xa ngaya itja xinchexrée xa kain ti tjintee chóna xa ixi xinchexrée xa sinchenche'e xa tomi xrā.

¹⁵ 'Ko naa xinchexrée xa kuayé'e xa na'ó mil tomi, ko inaa xinchexrée xa kuayé'e xa yuu mil tomi, ko xi nínxin kuayé'e xa naa mil tomi. Ko xi tomie kuajon xa tomi ngajin xinchexrée xa xranchi bikon xa chjakon'en xinchexrée xa. Ko juexin kuajon xa tomi, tjume'e sakjui xa ikjín. ¹⁶ Ko xi kuayé'e na'ó mil tomi juinchenche'e xa tomi xrā ko juacha xa íjngo na'ó mil tomi. ¹⁷ Jaña kaxon xi kuayé'e yuu mil tomi juacha xa íjngo yuu mil tomi. ¹⁸ Ko xi kuayé'e naa mil tomi ikjui xa ko juinchéña xa naa tuye ko juabaa xa tomie nchée xa.

¹⁹ 'Ko kuatsinga itsjé nano ikjan nchée xinchexrā me'e, ko juinchéñaka'o kichuu xa kuenta. ²⁰ Ko sa'ó kuij xi kuayé'e na'ó mil tomi ko chjée xa nchée xa íjngo na'ó mil tomi ti juacha xa ko ndachro xa: “Ja'anta chjánanta na'ó mil tomianta ko jan'an juacha íjngo na'ó mil tomi.” ²¹ Tjume'e nchée xinchexrā me'e ndachro: “Chao jian juinche'e ja'a, xinchexráana, ixi jian kuitikaoan. Ti kueya'i tomi tjá'a ko jian juinche'e, ko jai ícha kueya tsaye'é. Take'é juaxruxin ja'a.” ²² Tjume'e kuij xi kuayé'e yuu mil tomi ko ndachro xa: Yuu mil tomi chjánanta ko nti'i jii íjngo yuu mil tomi juacha.

²³ Tjume'e nchée xa ndachro: “Chao juinche'e ja'a, xinhexráana, ixi ja'a jian kuitikaoan. Ko maski tsjé'a kuayé'e, jian juinchenche'e tomi xra, ko jai ícha itsjé tsaye'é. Tatsinga ko juaxruxin tsojuna.”
²⁴ Tjume'e kujj xi kuayé'e naa mil ko ndachro xa: “Nchána jan'an nóna ixi ja'a chujni tsango jintá ixi taye'é nge'e tikinixian'ia ko tjejua ti no benga'ia. ²⁵ Méxin, xronkana ko ikjui juabaa tomia, taye'é tomia. Nti'i jii tomi.” ²⁶ Tjume'e juate'e nchée xinhexra me'e ko ndachro xa: “Ja'a xinhexra tsango ña'ia ko tsango sa'a. Siá no'a ixi jan'an tsango jintana ko tandáa ti no benga'i ko tjejo ti no kuintjía tsee, ²⁷ cháña xrokuajuan tomina ngajin ninhexra banco. Nti'a xrojuinchenche'e na tomina xra, ko nchakon xrojui'i jan'an xrokuaya'a chjen'en tomia.” ²⁸ Kaxon ja'in ndachro xa: “Tantsje'enta xi ji'in tomi chónnda xa ko chje'énta xi chónnda ite mil tomi ²⁹ *ixi ngisen chónnda itsjé tomi, je'e sen tsayé'e sen ícha, ko ngisen tsjé'a chónnda, ti tsjé'a chónnda sen kaxon ti me'e tsachrje'e sen. ³⁰ *Ko xinhexra ña'i, xi se'e, tjankanta xa nduja ti naxixe'e, nti'a xrotsjanga xa ko tse'to neno xa.”

Tsoñe'e ijię chujni ste nunte xasintajni

³¹ *Nchakon xrokjan Chjen'en ndo Dio, xjan jongí'e xranchi chujni, tsika'o xjan ijię juachaxin ixi tsango tsituan'an xjan ko tsi kain sen ángel ko tjume'e tseta'a xjan ntaxitaon ko xrochónnda xjan ijię juachaxin. ³² Ko nti'a xroxexo kain chujni ne'e kain tjajna nunte xasintajni, nti'a tsantsjendexin xjan ngujngu chujni, xranchi nche'e sen tingatjia kutuchjon, tantsjendáa sen kutuchjon ko nango tsake'e kubito. ³³ Ko tsake'e xjan kutuchjon ndatsjonxin jian ko kubito ndatsjonxin ikjon. ³⁴ Tjume'e ndo rey xrondache ndo sen ste ndatsjonxin jian: “Xrokuiinta ti juinchenchaonnta Ndotána ixi tsaye'enta ti juintakiton'annta ndo, ti juinchéña ndo nchakon xrangíxixión kónna nunte xasintajni, ³⁵ ixi kuen'enna jinta ko ja'anta chjánanta juiné, ko kuen'enna inda ko kuajonnta nge'e kui'i, kuaji xranchi naa chujni kuixin ikjín ko ja'anta kuajonnta ti no jokéna. ³⁶ Ko chonda'i nge'e tsaria ko ja'anta juincheckitsiininta, ko konína ko ja'anta juasotsjenaninta, ko ndo'achjiso bake'é ko juasonta bikitsjenanta.” ³⁷ Ko tjume'e sen nche'e jian ndachro

sen: “Nchána, ¿ngisa bikona kuen'ennta jinta ko kuajonna nge'e juinenta?, ko, ¿ngisa bikona ixi kuen'ennta inda ko kuajonna nge'e kui'inta? ³⁸ ¿Ko ngisa bikonanta xranchi naa ni kuixin ikjín ko kuajonna ti no joká'anta? ¿Ko ngisa bikona ixi chonda'inta nge'e tsarianta ko jan'anna juentakitsananta? ³⁹ ¿Ko ngisa bikona koni'anta o bake'enta ndo'achjiso ko juasotsja'ananta?” ⁴⁰ Ko ndo Rey xrondachro ndo: “Nduaxin ntatjunta nchakon bingijnanta naa sen kichuunta, sen ícha nóa, me'e xranchi xrobingijnaninta jan'an.”

⁴¹ Tjume'e ndo Rey kaxon xrondache ndo ni ste ndatsjonxin ikjon: “Ja'anta ti yamanta ijie, satjixinnta ti ritjén jan'an ko itjinta ti jii xro'i nai'a tsanga jichón'en xrochexin Xixron'anxrée ko kain ni ángel ne'e xa. ⁴² Ixi kuen'enna jinta ko ja'anta kuajon'anta juiné ko kuen'enna inda ko kuajon'anta inda kui'i. ⁴³ Kuaji xranchi naa ni kuixin ikjín ko ja'anta kuajon'anta ti no xrojukéna ko kuachonda'i manta tsaria ko ja'anta xro'an nge'e chjánanta tsaritsa'a, konína ko bake'é ndo'achjiso ko ja'anta juaso'anta tsjenanta.” ⁴⁴ Tjume'e je'e nā kaxon xrondachro nā: “Nchána, ¿ngisa bikona ixi kuen'ennta jinta ko kuen'ennta inda ko tja'inanta, ko xranchi ni kuixin ikjín ko chonda'inta nge'e tsarianta ko ni'anta ko jija'anta ndo'achjiso ko jan'anna bingina'inanta?” ⁴⁵ Tjume'e Ndo Rey ja'in tsjate'e ndo: “Nduaxin ntatjunta ixi síá bingijna'inta naa chujni kichuunta, naa ni ícha nóa, me'e xranchi jan'an xrojuinchenaninta.” ⁴⁶ Ko ni ña'i satsji nā ti no tsikaon nā kain nchakon. Ko sen jian nche'e itsji sen ti tsechón sen kain nchakon —jaña chronga ndo Jesús.

Ni ningakon'en ndo Jesús juao nā xranchi naatsóñaxón nā ndo

(*Mr. 14:1-2; Lc. 22:1-2; Jn. 11:45-53*)

26 Juexin chronga ndo Jesús kain ji'i, tjume'e nichje'e ndo sen teyuu chrikao ndo, ko ndachro ndo:

²—Ja'anta no'anta ixi titjáña yuu nchakon tsaxi kia pascua ko Chjen'en ndo Dio, xjan jongí'e xranchi chujni, tsajon nā xjan ixi tsenito nā xjan ntācru.

³ Tjume'e kain xitaana ícha tetuan'an ko xi tjako ley ne'e ndo Dio ko xi tachrii tetuan'an tjajna judío, jua'o kichuu xa ti ntasien ndo'a xitaana ícha tetuan'an ndatin'in Caifás. ⁴ Ko nti'a juao nā xranchi sincheye'e nā ndo Jesús ko xrotsé nā ndo ixi tjaun nā naatsóñaxón nā ndo. ⁵ Ko kaxon ndachro nā:

—Kain nchakon tsonchrjen'en kia, xro'an nge'e sinchekuuna xi Jesús ixi batsoñao chujni tjajna.

Naa nchri bingamá nchra ndo Jesús inda chaxro xraxe

(Mr. 14:3-9; Jn. 12:1-8)

⁶Ndo Jesús jii ndo tjajna Betania ndo'a ndo Simón, ndo kuachónnda chinlepra. ⁷*Me'e konchjiñe'e naa nchri ngajin ndo Jesús, ko bika'o nchra naa xroxrao jitjiá inda chaxro xraxe, nda me'e tsango tjintee nda. Tjume'e je'e nchra bingamá nchra nda ngata'a jaa ndo. ⁸Ko sen teyuu chrikao ndo Jesús, hora bikon sen nge'e juinche'e nchra, tsango koñao'e sen nchra ko ndachro sen:

—¿Sonda juinchexienxian inda xraxe ña? ⁹Cháña xrokúchji nda ko kueya tomi xrokuajon na ixi je'e nda ko tomi me'e xrochjeye'e ni nóa.

¹⁰Ndo Jesús kuin'en ndo nge'e stendache sen nchra, me'e ndachro ndo:

—¿Sonda toñao'enta nchra? Ti juinche'e nchra ngajin, me'e naa ixra tsango jian. ¹¹Sen nóa kain nchakon xrochondanta sen, ko jan'an íse'a tsake'e ngajinnta. ¹²Ixi ti bingamána nchra inda chaxro xraxe, me'e xrondachro juinchekonchjianna nchra ixi xroxrabaana. ¹³Ko nduaxin ntatjunta ixi nchakon tsin'en chujni chijnina nguixin ngata'a nunte xasintajni, kaxon xroxraxaon na ixi je'e nchra bingamána nchra nda chaxro xraxe.

Xi Judas juinчекji xa ndo Jesús

(Mr. 14:10-11; Lc. 22:3-6)

¹⁴Tjume'e naa xi teyuu chrikao ndo Jesús, ndatin'in xa Judas Iscariote, ikjui xa kuitsje'e xa xitaana ícha tetuan'an ¹⁵ko ndachro xa:

—¿Ngijan'in xrochjánana ko jan'an tsingijna xrotséna ndo Jesús?

Ko xitaana tetuan'an juenga xa 'na ngajin xi Judas, ní ite^a tomi chika plata. ¹⁶Ko nchakon me'e kuaxi xi Judas tjée xa ngiora tsajon xa ndo Jesús ngajin na.

^a 26:15 *ite* diez

26:7: Lc. 7:37, 38.

Ndo Jesús ko sen teyuu chrikao ndo juine sen kónkjín me'e

(*Mr. 14:12-25; Lc. 22:7-23; Jn. 13:21-30; 1Co. 11:23-26*)

¹⁷Nchakon xrangíxixín kia ne'e nutja chonda'i nge'e tjainxin nio, sen teyuu chrikao ndo Jesús konchjiñe'e sen ngajin ndo ko ndachro sen:

—Ndachronta, ¿no tjaunnta tsonchjian sinexinna nutja kia Pascua?

¹⁸Tjume'e je'e ndo ndachro ndo:

—Itjinta tjajna ijié, ndo'a naa xi ko ja'in ndachenta xa: “Ndachro ndo nchekuannana: Íse'a tsake'e ngata'a nunte xasintajni, méxin nchanduyá tja'on sineki'an sen ntakuan'an ti nutja kia Pascua.”

¹⁹Ko sen teyuu chrikao ndo Jesús juinçekonchjian sen ti sine sen kia Pascua xranchi je'e ndo kuituan'an ndo.

²⁰Hora kontie ndo Jesús bake'ekao ndo sen teyuu ti jii mesa, ²¹ko xra stene sen, je'e ndo ndachro ndo:

—Nduaxin xrontatjunta ixi naa ja'anta tsajonninta ngajin ni ningakonna.

²²Ko me'e juincheni'e aséen sen ko ngujngu sen teyuu chrikao ndo kuaxi ndachro sen:

—Nchána, ¿á jan'an sinta'a jaña?

²³Ko je'e ndo juatingíexin ndo:

—Ngisen nekian गया latona, me'e sen sinçekjina. ²⁴Ko nduaxin Chjen'en ndo Dio, xjan jongí'e xranchi chujni, tsen'en xjan xranchi nichja xroon chijnie ndo Dio, ko lastu xi sinçekji xjan. Cháña xi me'e xrojongí'e'a xa ngata'a nunte xasintajni.

²⁵Ko ndachro xi Judas, xi sinçekji ndo Jesús:

—Ja'anta ti nchekuannaninta, ¿á jan'an sintakjinta?

Ko ndachro ndo Jesús:

—Ja'a ndachrua.

²⁶Ko xrastene sen, ndo Jesús itsé ndo naa nutja ko kuajon ndo juasaya ngajin ndo Dio. Tjume'e konchrinjin ndo nio ko konchjeya ndo nio ngajin sen chrikao ndo ko ndachro ndo:

—Itsenta nutja ko intenta nio, ixi nutja ji'in xranchi xrokjui cuerpona.

²⁷Tjume'e itsé ndo naa vaso jitjiá ndée tu uva ko kuajon ndo juasaya ngajin ndo Dio ko chjée ndo sen ko ndachro ndo:

—Tin'innta kainnta ²⁸ixi ji'in ndée tu uva me'e xrokjui xranchi jnina, jni konchjianxin ley natjúá, ko tsintji jni kondeexin itsjé chujni ko jaña tsoméxin ti ndako'a juinche'e na. ²⁹Ko jai ntatjunta ixi ítsi'a ndée tu uva íjngo, ti tsijja nchakon tsojuna ti jii juachaxin tetuan'an ndo Dio. Ko nchakon me'e tsi'i ndée tu uva natjúá íjngo.

Ndo Pedro xrondachro ndo chúxin'a ndo ndo Jesús

(Mr. 14:26-31; Lc. 22:31-34; Jn. 13:36-38)

³⁰Ko juexin itsje sen naa soon, tjume'e sakuintekji sen ijna Olivo.

³¹Nti'a ndachro ndo Jesús:

—Tiie jai kain ja'anta íxrochuntia'ininta ixi ndachro xroon chijnie ndo Dio: “Sintani'a ndo tingatjia kutuchjon ko kutuchjon xrochjeke'e ba.” ³²*Ko nchakon xroxechónna tsitao'annta itsjina nunte Galilea.

³³Ko ndo Pedro ndachro ndo:

—Maski kain sen tsintu'anta sen, jan'an na'i.

³⁴Ko ndo Jesús juatingéxin ndo:

—Nduaxin xrontatjua ja'a tiie jai, xraxrotsje'a kuntaxichíká ní vez, ja'a xrondachrora ixi chuxin'ana.

³⁵Ko ndachro ndo Pedro:

—Maski naatsónaxónna na, jan'an xrondachrjan'i chuxin'anta.

Ko kain sen chrikao ndo jaña ndachro sen kaxon.

Ndo Jesús nichje'e ndo Ndotée ndo ti jii ijngi Getsemaní

(Mr. 14:32-42; Lc. 22:39-46)

³⁶Tjume'e kuiji ndo Jesús ko sen chrikao ndo ti jii naa huerto ndatin'in Getsemaní ko ndache ndo sen:

—Nti'i tinteenta ko jan'an itsji xronichja'a Ndotána.

³⁷Tjume'e sabikao ndo ndo Pedro ko yui chjen'en ndo Zebedeo ko tsango kuaxi koni'e aséen ndo. ³⁸Ko ndache ndo sen:

—Tsango jitoni'e aséenna xranchi ti xrokue'enna. Ja'anta nti'i tituan'anta ko tarichrin'anta.

³⁹Ko sakjui ndo ícha kjínxin ko bake'exin ntatuchi'in ndo ko kuisée ndo ti ngata'a inche ko ja'in nichje'e ndo ndotée ndo:

—Ndotána, siá chao, tájonnta juachaxin ixi tsi'a ti tsango itsjá jitjiá copa ji'i. Ko ntatjunta ixi tsoen'a xranchi jan'an tja'on. Na'i. Ja'anta nche'enta xranchi ja'anta tjaunnta.

⁴⁰ Ko tjume'e ikjan ndo Jesús ti no kuintu'e ndo sen ko je'e sen stejua sen. Ko ja'in ndache ndo ndo Pedro:

—¿Á jua'i kuarichonnta naa hora? ⁴¹ Nichje'enta ndo Dio ko tarichrin'anta ixi jaña sinchengachrue'a Xixron'anxrée asáanta ixi espírituanta tjée ndo Dio ko ntau'anta tjaun'a.

⁴² Tjume'e sakjui ndo íjngo ko ó yuxin kuinóatée ndo ngajin Ndotée ndo, ko ndachro ndo:

—Ndotána, siá xrokonda tsi'i ti itsjá jitjiá copa ji'i ko jaña tjaun ja'anta, jan'an tsitika'on.

⁴³ Ko ikjan ndo ti no ste sen ko je'e sen stejua sen ixi tsango chjé'e sen kotachrin. ⁴⁴ Ko sakjui ndo íjngo ko nínxin nichje'e ndo Ndotée ndo ko xraje'o kuinóatée ndo. ⁴⁵ Tjume'e ikjan ndo ti ste sen chrikao ndo ko ndachro ndo:

—¿Á xrarichrinnta ko stetjoka'anta? Ó kuitja hora Chjen'en ndo Dio, xjan jongí'e xranchi chujni, tsajon nā xjan ngaya itja chujni ña'i. ⁴⁶ Tingatjennta sachjina ixi ó kuij xi sinchekjina ko jai tsajonna xa.

Xraxin'in nā ndo Jesús ndo'achjiso

(Mr. 14:43-50; Lc. 22:47-53; Jn. 18:2-11)

⁴⁷ Ko xrajnichjao ndo Jesús, kuij xi Judas, naa xi teyuxin chrikao ndo, ko tsango itsjé chujni bika'o xa, ni stejá ntaa ko chika espada, ni me'e tsixrua'an xitaana tsango tetuan'an ko ni tachrú ne'e tjajna judío. ⁴⁸ Ko xi Judas, xi juinchekji ndo Jesús, ja'in tsindache xa nā:

—Xi tsetoxin jan'an, me'e xi xrotsénta.

⁴⁹ Tjume'e konchjiñe'e xa ngajin ndo Jesús ko ndachro xa:

—¿Á chao ritjennta, ja'anta ti nchekuannaninta?

Ko kuətoxin xa ndo. ⁵⁰ Ko ndo Jesús ndachro ndo:

—¿Nge'e tjauan ja'a, xi tjento jan'an?

Ko tjume'e konchjiñe'e nā itsé nā ndo.

⁵¹ Ko naa sen teyuu chrikao ndo Jesús kuantsje xa chika espada ko konchrinjin xa ndatsjon naa xinchexrée xitaana tetuan'an. ⁵² Ko tjume'e ndachro ndo Jesús:

—Xraxi'ian chika ñā ngaya tjue'é chika, ixi kain sen tjayaxin chika espada, chika espada tsenxin sen kaxon. ⁵³ ¿Nge'e chrua ja'a, á jua'i tsjánc'há'a Ndotána ko je'e ndo xroxruanna ndo teyuu ejército sen ángel? ⁵⁴ Ko siá xrokuii sen ángel, jaña íxrokuen'a ti nichja xroon chijnie ndo Dio ó seno.

⁵⁵ *Tjume'e ndo Jesús ndache ndo ni kuii itsé ndo:

—Ja'anta ya'anta ntāa ko chika espada xranchi xrotsénta naa xiche'e. Ngujngu nchakon bake'e ngaxin'in ni'ngo ixi ntakuan'annta ko tsé'aninta. ⁵⁶ Ko kain ji'i jaña xrokonda tson'en, ixi jaña chronga sen tsikjin xroon chijnie ndo Dio ó sa'ó.

Tjume'e kain sen chrikao ndo Jesús sabinga sen ko je'o ndo kuitu'e ndo.

Bikao nā ndo Jesús ngajin ni nchéña ijie

(Mr. 14:53-65; Lc. 22:54-55, 63-71; Jn. 18:12-14, 19-24)

⁵⁷ Tjume'e ni tsé ndo Jesús bikao nā ndo ngajin xitaana ícha tetuan'an ndatin'in Caifás, ko nti'a ste kain ni tjako ley ne'e ndo Dio ko xi tetuan'an ni'ngo. ⁵⁸ Ko ndo Pedro imao jiru'é'e ndo ko kuiji ndo ti ntasien ndo'a xitaana tetuan'an ko hora kuixin'in ndo nti'a, bake'e ndo tjenka ti ste xi stendáa nti'a ixi tjaun ndo xrotsje'e ndo nge'e tson'en.

⁵⁹ Ko xitaana ícha tetuan'an ko xi tachríi, ni me'e tjaun nā tsjankata'a nā ndo Jesús ijie maski nduaxin'a ti ndachro nā ixi tjaun nā naatsóñaxón nā ndo. ⁶⁰ Ko xro'an ti ndako'a kuitja nā, maski kuiji kueya chujni juangí'e nā ndo. Ko ni me'e ncheya nā, ko tjume'e kuii íjngo yuu ni nduaxin'a nichja, ⁶¹ *ko ndachro nā:

—Xi Jesús ji'i kuin'anna ndachro xa: “Jan'an chao tsonchjejin ningue ndo Dio, ko je'o níi nchakon sintakonchjianxin ni'ngo íjngo.”

⁶² Ko xitaana ícha tetuan'an bingatjen xa ko juanchangi'e xa ndo Jesús:

—¿Á tsjatee'a ti nge'e ichro ni tjangi'a?

⁶³ Ko ndo Jesús nichja'i ndo. Ko ndachro xitaana ícha tetuan'an:

—Jan'an tituan'an ixi nombrée ndo Dio, ndo jichón, ixi xrondachijiana, ¿á ja'a ndo Cristo, Chjen'en ndo Dio?

⁶⁴ Ko ndo Jesús ja'in juatingíexin ndo:

—Ja'a ndachijiana jaña. Ko jan'an kaxon xrontatjua ixi jai tsaxi tsikonnta Chjen'en ndo Dio, xjan jongí'e xranchi chujni, tsake'e xjan ndatsjonxin jian ti jii ndo Dio, ndo tsango tituan'an, ko tsikonnta xjan tsi'xin xjan ngajní ngakjen'en itjuj.

⁶⁵ Ko xitaana ícha tetuan'an, tsango koñao xa ko kuinchje xa manta jitsáa xa ko ndachro xa:

—Xi'i tsango nichjangí'e xa ndo Dio. ¿Nge'e ícha tjaunnta tsin'ennta? Íxrokonda'i xi tangi. Ti kuin'enna nichjangí'e xa ndo Dio, ixi me'ó. ⁶⁶ ¿Nge'e ichro ja'anta?

Ko ni kaxin ja'in juate'e n̄a:

—Xi'i chónnda xa ijje, xrokonda tsen'en xa.

⁶⁷ Tjume'e kuaxi n̄a bikitée n̄a ndo ndatée n̄a ngaya ikon ndo ko ikaxin n̄a kuande'e n̄a iton ikon ndo. ⁶⁸ Ko ndachro n̄a:

—Siá nduaxin ja'a ndo Cristo, ndachrúa ngisen kuanda'a iton.

Ndo Pedro ndachro ndo ixi chúxin'a ndo ndo Jesús

(Mr. 14:66-72; Lc. 22:56-62; Jn. 18:15-18, 25-27)

⁶⁹ Ko ndo Pedro jii ndo ti jii ntasién nchia, ko konchjiñe'e naa nchri nche'e ixra nti'a ko ndachro nchra:

—Ja'a kaxon kuajiku'a xi Jesús, xi nunte Galilea.

⁷⁰ Ko kain ni ste nti'a kuin'en n̄a nge'e juate'e ndo Pedro:

—Jan'an chuxin'a xi ña.

⁷¹ Tjume'e ndo Pedro kuachrje ndo nduja ko tjenga ntachja inaa nchri bikon nchra ndo ko ndache nchra kain ni ste nti'a:

—Xi ji'i kaxon chrikao xa xi Jesús ne'e tjajna Nazaret.

⁷² Tjume'e ndo Pedro ndachro ndo íjngo ixi je'e ndo chúxin'a ndo ndo Jesús:

—Ndo Dio no'e ndo ixi jan'an chuxin'a xi ña.

⁷³ Ko nchion tjume'e ni ste nti'a, konchjiñe'e n̄a ti jii ndo Pedro ko ja'in ndachro n̄a:

—Ja'a nduaxin kuajiku'a xi Jesús ixi kaxon nichja xranchi je'e xa.

⁷⁴ Ko ndo Pedro kuaxi bengá ndo teka ko ndachro ndo:

—Jan'an chúxin'a xi ña.

Ko hora me'e itsje kuntaxichíká. ⁷⁵ Ko ndo Pedro xraxaon ndo ti nichja ndo Jesús: “Ko xraxrotsje'a kuntaxichíká ní vez, ja'a

xrondachrua ixi chuxin'ana.” Tjume'e ndo Pedro kuachrje ndo nduja ko tsango tsjanga ndo.

Bikao nã ndo Jesús ngajin xi Pilato

(Mr. 15:1; Lc. 23:1-2; Jn. 18:28-32)

27 Ko ngasáña, kain xitaana tetuan'an ko xi tachríi tetuan'an tjanya judío juao kichuu xa xranchi sinche'e xa ixi naatsóñaxón xa ndo Jesús. ² Ko kuintexin nã ndo Jesús ino ko bikao nã ndo ngajin xi Poncio Pilato, xi tetuan'an kuixín tjanya Roma.

Kuen'en xi Judas

³ *Tjume'e xi Judas, xi tsijinckeki ndo Jesús, bikon xa ixi naatsóñaxón nã ndo, me'e juincheni'e aséen xa, ko ikjui xa bijinckekjan xa ti níite tomi chika plata tsikayé'e xa, ti kuajon xitaana tsango tetuan'an ko ni tachríi. ⁴ Ko ndachro xa:

—Jan'an ndako'a junta'a ixi juntakji naa xi tsango jian.

Ko je'e nã juate'e nã:

—Jan'anna kondana'ina me'e. Ja'a no'a nge'e nche'e.

⁵ Tjume'e xi Judas juanka xa tomi chika plata ngaxin'in ni'ngo ko sakjui xa kuisintjianxin xa ixi ino tusin xa.

⁶ Ko xitaana tetuan'an juejo xa tomi ko ndachro xa:

—Tomi ji'i jua'i tsake'e nã tomi गया ti tinga ofrenda, ixi tomi ji'in yaa tomi jnié chujni.

⁷ Ko juao nã kondee tomi, tjume'e kue'na nã naa ijngi ndatin'in Nunte xi Nchéña Ichi ixi nti'a tsjabaa nã chujni tsikí'xin inaa tjanya.

⁸ Ko nchakon jai jaña tin'in nunte me'e: Nunte Chónða Ijñi. ⁹ Jaña kon'en nge'e tsikjin ndo Jeremías, ndo kuachronga chijnje ndo Dio ó sa'ó: “Kua nã níi ite tomi chika plata, tomi xengaxin 'nã ixi xi kuen'en, (ñã ti tsindachro ni tjanya Israel tjintee xa), ¹⁰ tomi me'e kuenaxin nã nunte ndatin'in xi Nchéña Ichi, ixi jaña kuituanna Ncháina.”^a

^a 27:10 *Ncháina* Señor *Ncháina Jesús o Ncháina Dio*

27:3: Hch. 1:18, 19.

Xi Pilato juanchangi'e xa ndo Jesús

(Mr. 15:2-5; Lc. 23:3-5; Jn. 18:33-38)

¹¹ Ndo Jesús jii ndo ngajin xi ícha tetuan'an ko ja'in juanchangi'e xa ndo:

—¿Á ja'a Rey ne'e ni judío?

Ko ndo Jesús ndachro ndo:

—Ja'a ndachrua.

¹² Ko kain xitaana tetuan'an ko xi tachríi tetuan'an tjankata'a na ndo ijię ko je'e ndo Jesús xro'an nge'e juate'e ndo.

¹³ Tjume'e xi Pilato juanchangi xa:

—¿Á kuin'en kain nge'e ichro na, juinche'e?

¹⁴ Ko ndo Jesús xro'an nge'e juatingíexin ndo, méxin xi tetuan'an xronka xa ko noe'a xa nge'e sinche'e xa.

Stetoyako na xixi tsen'en ndo Jesús

(Mr. 15:6-20; Lc. 23:13-25; Jn. 18:38—19:16)

¹⁵ Ko kia Pascua xi tetuan'an ngujngu nano bakajanda xa naa xi jixin'in ndo'achjiso, naa xi tjaun chujni tsachrje. ¹⁶ Ko xi jii ngaxin'in ndo'achjiso, naa xi tsango ña'i, ndatin'in Barrabás.

¹⁷ Ko nti'a ste itsjé chujni, tjume'e xi Pilato juanchangi'e xa na:

—¿Ngisen tjaunnta tsajanda, á xi Barrabás o xi Jesús nchekin'innta Cristo?

¹⁸ Ko xi Pilato no'e xa xixi tsango tochjuye'e na ngajin ndo Jesús, méxin tjaun na tsen'en ndo.

¹⁹ Ko xi Pilato jita'a xa xitaon ti no tonchjianxin ijię ko nchrinchri'e xa tsixrua'an nchra naa juajna ngajin xa:

—Xro'an nge'e nchekua ndo Jesús xixi tsango tjúá aséen ndo xixi nakonkjin tsango chinga kuxinaxin kondee je'e ndo.

²⁰ Ko xitaana tetuan'an ko ni tachríi tetuan'an juinchekateya na chujni xixi tsjanche'e na xi Pilato tsajanda xa xi Barrabás ko naatsóñaxón na ndo Jesús. ²¹ Ko tjume'e xi Pilato íjngo nichje'e xa kain chujni ste nti'a ko ndachro xa:

—¿Ngisen tjaunnta tsajanda?

Ko je'e na juatingíexin na:

—Tajanda xi Barrabás.

²² Tjume'e xi Pilato juanchangi xa:

—¿Nge'e sintakian xi Jesús, xi nchekin'innta Cristo?

Ko kain nā kuyako nā:

—¡Tjankanitua xa nt̄acru!

²³ Tjume'e xi Pilato ndachro xa:

—¿Me nge'e junta'anta xi ji'in?

Ko je'e nā ícha séen kuyako nā ko ndachro nā:

—¡Tjankanitua xa nt̄acru!

²⁴ Ko xi Pilato bikon xa ixi chujni ítitikaon'a nā nge'e ichro je'e xa ixi je'e nā ícha kuyako nā, méxin juanchia xa inda ko juné'ma itja xa ko kain me'e stetikon chujni ste nti'a ko ndachro xa:

—Jan'an tsama'i ijie ti tsen'en xi ji'i, ixi xro'an nge'e sínká xa.

Ja'anta ti tsamanta ti tsen'en xa.

²⁵ Ko kain chujni ste nti'a ja'in juatingéxin nā:

—Jan'anna ko chjan'nana tsamana ijie ko jnié xi ña.

²⁶ Ko tjume'e xi Pilato kuantsje xa xi Barrabás ko kuetuan'an xa ixi tsikaon ndo Jesús ko tjume'e tsjankanito nā ndo nt̄acru.

²⁷ Ko xi soldadoe xi Pilato bikao nā ndo Jesús ti jii ntasién nchia tituanxin nā ko nti'a xejo kain xi soldado. ²⁸ Tjume'e kuantsje'e nā ndo manta jíá ndo ko juincheckake'e nā ndo naa manta játsetié.

²⁹ Ko b̄ake'e nā ngata'a jaa ndo naa corona tsikonchjianxin nt̄acha'a ko b̄ake'e nā ngaya itja ndo ti ndatsjonxin jian naa ntakuto. Ko tjume'e take'exin ntatuchi'in nā ko tjanoa nā ndo ko ndachro nā:

—Kain nchakon tsake'e, ndo rey tituen'en ni judío.

³⁰ Ko tikitée nā ndatée nā ngaya ikon ndo ko itsé nā nt̄aa jíá itja ndo, me'e tande'e nā nt̄aa jaa ndo. ³¹ Ko juexin juano nā, tjume'e kuantsje'e nā ndo manta játsetié ko juincheckitsa nā ndo mantée ndo. Tjume'e bikao nā ndo ixi tsenito nā ndo nt̄acru.

Kuasintjian nā ndo Jesús ko nti'a kuen'en ndo

(Mr. 15:21-32; Lc. 23:26-43; Jn. 19:17-27)

³² Ko hora stetachrjeka'o nā ndo Jesús, nti'a jii naa xi tjajna Cirene, ndatin'in xa Simón, ko kuetuen'en nā xa tsama xa nt̄acru ti no tsake'e nā ndo Jesús.

³³ Ko ti kuiji nā ti no ndatin'in Gólgota, (me'e xrondachro Ntajaa ni tsiken'en). ³⁴ Nti'a chjée nā ndo Jesús tsi'i ndo nchíin vinagre

tsikintekjanxin xroan tsjá ko je'e ndo tsjexion ndo xroan me'e, ko kui'a ndo.

³⁵ Hora juexin bake'e xi soldado ndo Jesús nganito ntacru, tjume'e sondaonxin xa ixro ixi jaña tsono'e xa ngisen tsjacha tsitue'e manta jiá ndo ixi jaña tson'en xranchi tsinichja sen kuachronga chijnie ndo Dio ó sa'ó, ko ja'in tsindachro sen: “Chjeje'e nã mantána ko sondaonxin nã ixro ngata'a manta.” ³⁶ Tjume'e xi soldado nti'a kuitu'e xa ixi tsendáa xa ndo Jesús. ³⁷ Ko bake'e nã naa ntãã ícha noixin ti jii jaa ndo, nti'a jitaxin nge'e kondeexin kóña nã ndo: “Ndo Jesús, ndo Rey tikinixin'en ni judío.”

³⁸ Kaxon kuenito nã yuu xiche'e nganito ntacru, naa xa ndatsjonxin jian ko í naa xa ndatsjonxin ikjon ti jii je'e ndo. ³⁹ Ko ni stetatsinga nti'a chinga ndache nã ndo ko nchetengi jaa nã, ⁴⁰ *ko ndachro nã: —Ja'a ndachrua ixi tsonjamangia ni'ngo ko níiko nchakon sinchekonchjian ni'ngo íjngo, cháña xingajinxian ntãã ñã siá nduaxin ja'a Chjen'en ndo Dio.

⁴¹ Kaxon xitaana tetuan'an ko xi tjako ley ko xi fariseo ko ni tetuan'an tjajna, kain nã juanoa nã ndo Jesús, ko stetjao nã:

⁴² —Ikaxin nã bingijna xi ñã ko je'e xa jua'i xingajinxin xa ntacru. Siá je'e xa Rey ne'e ni Israel, ko siá xroxingajinxin xa ntacru, me'e tsitika'onna xa. ⁴³ Je'e xa chúntia xa ngajin ndo Dio, je'e ndo tsingijna ndo xa siá nduaxin je'e ndo Dio tjue'e ndo xa ixi je'e xa ndachro xa: “Jan'an Chjen'en ndo Dio.”

⁴⁴ Kaxon xiche'e stenito ntacru chinga ndache xa ndo Jesús.

Kuen'en ndo Jesús

(*Mr. 15:33-41; Lc. 23:44-49; Jn. 19:28-30*)

⁴⁵ Ko xrangusine nchakon ko kuiji hora nínxin konaxixe'e ngata'a nunte xasintajni. ⁴⁶ Ko hora me'e ndo Jesús séen ndachro ndo:

—Elí, Elí, ¿lama sabactani? —ji'i xrondachro: Ndotána, Ndotána, ¿sonda jan'on kuintunaninta?

⁴⁷ Ko kaxin ni ste nti'a kuin'en nã nge'e ichro ndo, me'e ndachro nã: —Ndo kuanichjaxin chijnie ndo Dio, ndo Elías jitiye'e xi Jesús.

⁴⁸ Ko naa xi jii nti'a itsé xa naa manta ko juinchetjao xa vinagre ko bãkẽe xa ikon naa ntasé ko chjée xa ndo Jesús xrokui'i ndo.

⁴⁹ Ko ikaxin ni ste nti'a ndachro na:

—Chon'én, tsikonna á tsij ndo Elías tsingijna ndo xi Jesús.

⁵⁰ Tjume'e ndo Jesús séen kuyako ndo ijngo, ko me'e juexin kuen'en ndo. ⁵¹ Ko hora me'e kaxon velo jii ngaxin'in ni'ngo ti jingakuenxin luga tsango tjúá, chrinjin ngusinexin xrangíxixión noi hasta ti nunte. Ko hora me'e kontengí nunte ko chjenga ixro. ⁵² Ko xitje'e tuye ti xrabaa chujni ko itsjé sen tsikitikaon ndo Dio, sen tjúá aséen, xechón sen. ⁵³ Nchakon xechón ndo Jesús, tjume'e sen xechón, kuij sen tjajna Jerusalén, tjajna tjúá, ko nti'a itsjé chujni bikon ixi je'e sen tsixechón sen.

⁵⁴ Ko xi centurión ko xi soldado jindaa ndo Jesús, bikon xa ixi kontengí nunte ko kain nge'e kon'en, tsango xronka xa, ko ndachro xa: —Xi ji'i nduaxin Chjen'en ndo Dio.

⁵⁵ *Ko kjínxin stetsje'e kueya nchri, nchri tsirue'e ndo Jesús tsiki'xin tjajna Galilea, nchri me'e kuayakon'en ndo hora bika'o na ndo. ⁵⁶ Ngakjen'en ni ste nti'a jii jan María Magdalena ko jan María, janée ndo Jacobo ko ndo José, ko janée chjen'en ndo Zebedeo.

Ndo Jesús xrabaa ndo

(Mr. 15:42-47; Lc. 23:50-56; Jn. 19:38-42)

⁵⁷ Hora kontie, kuij naa xi chóna tsango itsjé tomi, kuixin tjajna Arimatea, xi me'e ndatin'in xa José. Kaxon xi me'e juincheckuen'en ndo Jesús xa. ⁵⁸ Ko xi José ikjui xa ngajin xi Pilato, bijanchia xa cuerpoe ndo Jesús ko xi Pilato kuajon xa juachaxin. ⁵⁹ Tjume'e xi José ikjui xa ko kuajin xa ndo Jesús ko kuintsía xa ndo naa manta tjúá. ⁶⁰ Ko baje'e xa cuerpoe ndo ngaya naa tuye natjúá tsikoña nganito naa itjao ko kuincheka xa naa ixro ijié bijeexin itjao ko tjume'e sakjui xa. ⁶¹ Ko nti'a jii jan María Magdalena ko inaa jan María, ste sen nunte ti jii tuye.

Xi soldado jindaa tuye jixrabaa ndo Jesús

⁶² Ko ndúyaxin ti nchakon tjoké'e sen tjajna Israel, xitaana tetuan'an ko xi fariseo kuitsje'e na xi Pilato ⁶³ *ko ndachro na:

27:55: Lc. 8:2, 3.

27:63: Mt. 16:21; 17:23; 20:19; Mr. 8:31; 9:31; 10:33, 34; Lc. 9:22; 18:31-33.

—Jan'anna stexraxa'onna ixi xi Jesús, xi kuancheya, ti xra jichón xa ndachro xa: “Nchakon tsen'enna, jan'an xroxechónna nchakon nínxin.” ⁶⁴Méxin, xruan'an xi soldado tsendáa xa tuye kaní nchakon, ixi bā tiie tsií ni bajikao xi Jesús ko tsee nā cuerpoe xa ko tjume'e xronache nā chujni tjajna ixi xechón xa. Ko me'e ícha tsitikaon nā xi Jesús.

⁶⁵Tjume'e ndachro xi Pilato:

—Ñā ste xi soldado. Ja'anta itjinta ko jian tije'enta tuye ti tsijabaa nā xi Jesús.

⁶⁶Ko je'e nā ikjui nā ko bāke'e nā naa ixro ijié bijeexin tuye ko bāke'e nā naa seña ngata'a ixro ko nti'a kuintu'e nā kaxin xi soldado ixi tsendáa xa tuye.

Ndo Jesús xechón ndo

(Mr. 16:1-8; Lc. 24:1-12; Jn. 20:1-10)

28 Kuatsinga nchakon tjoké'e sen tjajna judío. Xratingasáña'i nchakon xrangixixín semana, kuíí jan María Magdalena ko inaa jan María kuitsje'e sen ti tsixrabaa ndo Jesús. ²Ko hora me'e kontengí nunte ixi naa ndo ángel ne'e ndo Dio xingajinxin ngajní ko je'e ndo kuintjian ndo ixro jijeexin itjao ko bake'e ndo ngata'a ixro me'e. ³Ko ndo ángel me'e tóngixin ndo ko manta jiá ndo tsango tjúá xranchi chrinta. ⁴Ko xi soldado ste nti'a, hora bikon xa ndo ángel, tsango xranga xa ko tjaun xrokuinteken'en xa ixi tsango xronka xa. ⁵Ko ndo ángel me'e ja'in nichje'e ndo sen nchri:

—Ja'anta sen nchri, xrakon'anta. Jan'an nóna ixi tjéenta ndo Jesús, ndo kuenxin nganito ntacru. ⁶Ko'a ndo nti'i, ixi je'e ndo ó xechón ndo xranchi chronga ndo ó sa'ó. Xrokuiinta ko tsje'enta ti no bāke'e nā ndo. ⁷Ko tuinxin satjinta tindachenta sen bajikao ndo ixi je'e ndo ó xechón ndo ko je'e ndo ó sakuitaon ndo tjajna Galilea. Nti'a tsikonnta ndo. Me'e ntano'anta.

⁸Ko sen nchri kuachrxexin sen ti no tsixrabaa ndo Jesús, ko stexronka sen ko steché'e sen. Tjume'e nteeto sakjui sen kuichronga sen ngajin sen chrikao ndo Jesús. ⁹Ko je'e ndo Jesús konoxin ndo ko kuajon ndo juajna ngajin sen nchri. Ko je'e sen konchjiñe'e sen ngajin ndo ko joa sen tutée ndo, ko kuajon sen juasie sen.

¹⁰Tjume'e je'e ndo ndachro ndo:

—Xrakon'anta, ko satjinta tikeki'enta sen kichuuna ko itsji sen tjajna Galilea, nti'a tsikonxin sen.

Ti chronga xi soldado

¹¹ Ko hora sakjui sen nchri, kaxin xi soldado jindaa ti tsixrabaa ndo Jesús sakjui xa tjajna Jerusalén kuichronga xa ngajin xitaana tetuan'an kain nge'e kon'en. ¹² Tjume'e xitaana tetuan'an nichje'e xa xi tetuan'an tjajna ko juao n̄a ixi xrochjée n̄a kueya tomi xi soldado. ¹³ Ko ndache n̄a xi soldado:

—Ja'anta ndachronta ixi ó tiie me'e itsenta kotachrin ko stechrinnta, me'e kuūi ni chrikao xi Jesús, ko kuee n̄a cuerpoe xa, jaña chronta. ¹⁴ Ko síá tsono'e xi tetuan'an nunte Israel, jan'anna xronichja'ana xa ixi tsoñao'a xa ngajinnta.

¹⁵ Ko xi soldado kuayé'e xa tomi ko juinche'e xa xranchi kuituan'an xitaana. Ko ti kon'en nchakon me'e ni tjajna Israel jaña teki n̄a hasta ti nchakon jai.

Ti kuetuan'an ndo Jesús

(Mr. 16:14-18; Lc. 24:36-49; Jn. 20:19-23)

¹⁶ *Ko ti tenaá sen chrikao ndo Jesús sakjui sen ijn̄a nunte Galilea ixi jaña tsiketuan'an ndo. ¹⁷ Ko hora bikon sen ndo, kuajon sen juasaya ngajin ndo ko kaxin sen xratitikaon'a sen ixi á je'e ndo o na'i. ¹⁸ Ko ndo Jesús konchjiñe'e ndo ko ndachro ndo:

—Ijié juachaxin chjána ndo Dio ngajní ko ngata'a nunte xasintajni, ¹⁹ *méxin, itjinta kain tjajna jii ngata'a nunte xasintajni ko nchekuen'ennta kain chujni chijnina ixi jaña tsitikaonna n̄a kaxon. Ko ni tsitikaon, tikitéenta n̄a ixi juachaxien Ndotána ko nombrée Chjen'en ndo ko Espíritue ndo. ²⁰ Ko nchekuen'ennta sen ixi tsitikaon sen kain nge'e kuetuan'an. Ko jan'an tsake'e ngajinnta kain nchakon hasta tsjexinja nunte xasintajni. Jaña tson'en.

Chijnie ndo Jesús chronga ndo Marcos

Nichja ndo Juan Bautista chijnie ndo Dio ngata'a ijna

(Mt. 3:1-12; Lc. 3:1-9, 15-17; Jn. 1:19-28)

1 Ja'in xrangíxixín chijni jian ne'e ndo Jesucristo, chjen'en ndo Dio.

²Xranchi jitaxin xroon tsikjin ndo profeta Isaías, ndo tsichronga chijnie ndo Dio ó sa'ó, ko ja'in ndachro xroon:

Jan'an xroxruan'an naa ngisen xrochronga chijnina,
ndo me'e tsitao'an nti'a
ixi sinchekonchjian'an ndo cha'o.

³Ko tsin'ennta naa téé sen tsake'e ntajie,
ko tsuyako sen ko xrondachro:

“Nchekonchjiannta cha'o tsixin'in Ncháina,
tantje'enta naa cha'o nao.”

⁴Ji'i kon'en nchakon kuij ndo Juan Bautista, bake'e ndo ntajie bikitéé ndo chujni. Juinchequen'en ndo na ixi xrokonda tsindoxin na ti ndako'a kuanche'e na ko xrobikitée na ixi jaña xrokomé'e ijie chónnda na. ⁵Kueya na kuixin na nunte Judea ko tjajna Jerusalén kuij na ti bake'e ndo Juan ixi tsin'en na nge'e ndachro ndo ko chronga na nge'e ndako'a juinche'e na, ko ndo Juan bikitééxin ndo na ndajitinga ndatin'in Jordán.

⁶Mantée ndo Juan tsikoña ixi chjuen kucamello ko tjuu jingatoxin ndo kaxon tsikoña tjue'é iku. Ko bajine ndo kuchjua ko tsjeen kunoa jii ntajie. ⁷Ko ndo Juan juinchequen'en ndo na chijnie ndo Dio ko ndachro ndo:

—Tuenxinna jan'an jiru'é'e naa ngisen chónnda ícha ijie juachaxin ixi najan'an. Ixi jan'an chonda'i juachaxin tsoxindanga'a tjuée katée ndo. ⁸Jan'an bikitééxinta inda ko je'e ndo tsii ndo tsikitéxinnta ndo Espíritue ndo Dio.

Ndo Juan bikitée ndo ndo Jesús

(Mt. 3:13-17; Lc. 3:21-22)

⁹Nchakon me'e ndo Jesús kuachrjexin ndo tjanya Nazaret nunte Galilea ko ndo Juan bikitéexin ndo ndo Jesús ndajitinga ndatin'in Jordán. ¹⁰Ko hora kuachrjengíxin ndo Jesús inda, tuinxin bikon ndo xitje'e ngajní ko espíritue ndo Dio xingajin xranchi naa kuntúá ko bake'e ngata'a jaa ndo Jesús. ¹¹*Ko kuin'en nã nichja naa téé sen kuixin ngajní, ndachro:

—Ja'a chjan'na ko jan'an tsango tjua'anta. Ko jan'an juaxruxin ritjén ixi ja'a.

Xixron'anxrée tjaun xa xrojuincheye'e xa ndo Jesús

(Mt. 4:1-11; Lc. 4:1-13)

¹²Ko tjume'e Espíritue ndo Dio bikao ndo Jesús ngata'a ijna. ¹³Nti'a bake'e ndo Jesús yuu ikán nchakon ko nti'a jii iku jie'e ko Xixron'anxrée tjaun xa xrojuincheye'e xa ndo. Ko tjume'e sen ángel kuij sen kuayakon'en ndo Jesús.

Ndo Jesús tjangíxin ndo nchekuen'en ndo chujni

(Mt. 4:12-17; Lc. 4:14-15)

¹⁴Juexinja xraxin'in nã ndo Juan ndo'achjiso, tjume'e ndo Jesús sakjui ndo nunte Galilea ko juinchekuen'en ndo nã chijni jian xranchi jii ti no tetuan'an ndo Dio. ¹⁵*Ko ndachro ndo:

—Ó kuij nchakon, tsij juachaxien ndo Dio. Méxin tintu'enta nge'e ndako'a xraxaonnta ko titikaonnta chijni jian.

Ndo Jesús kuiye'e ndo noó sen itsé kucheę

(Mt. 4:18-22; Lc. 5:1-11)

¹⁶Ndo Jesús jitji ndo ngande'e inda nunte Galilea ko bikon ndo ndo Simón ko ndo kichuu ndo Simón ndatin'in Andrés. Je'e sen stetsé sen kucheę ko stetjánka sen nocha'a chringi inda. ¹⁷Ko ndachro ndo Jesús:

—Rua'naninta, ko xrotjá'anta ixra xrotsénta chujni ixi tsitikaonna na.

¹⁸ Ko tuinxin kuintu'e sen nocha'a tséxin sen kucheę ko rué'e sen ndo Jesús.

¹⁹ Ko kjín'a kuiji ndo Jesús ko bikon ndo ndo Jacobo ko ndo kichuu ndo, Juan, chjen'en ndo Zebedeo. Je'e sen ko ndotée sen stejá sen naa ntábarco stenchekonchjian sen nocha'a ti tséxin sen kucheę. ²⁰ Ko tjume'e ndo Jesús kuiye'e ndo sen kaxon. Ko tuinxin kuintu'e sen ndotée sen, ndo Zebedeo, ko je'e ndo kuituekao ndo xinhexra ko ntábarco. Ko ndo Jacobo ko ndo Juan rué'e sen ndo Jesús.

Naa xi bachónnda espíritue Xixron'anxrée

(Lc. 4:31-37)

²¹ Ko tjume'e kuiji sen tjajna Capernaum ko nchakon sábadó, nchakon tjoké'e na, kuixin'in ndo Jesús ningue Israel ko kuaxi ndo juinchekuen'en ndo chujni nti'a. ²² *Ko ni ste nti'a xronka na xranchi tjako ndo ixi chijnie ndo chónnda ijié juachaxin ko je'a xranchi nichja ni tjako ley. ²³ Ko ngaxin'in ni'ngo me'e jii naa xi chónnda espíritue Xixron'anxrée ko séen kuyako xa ko ndachro xa:

²⁴ —Tintunana, Jesús tjajna Nazaret. ¿Á jui'ia ixi sinchetjáñana? Jan'an chuxian ko nóna ixi ja'a naa ngisen ícha tjúá tsixrua'an ndo Dio.

²⁵ Ko ndo Jesús kuyakutee ndo espíritue xi ña'i, ko ndachro ndo: —Tenkua, ko tachrxexian aséen xi ña.

²⁶ Ko espíritue Xixron'anxrée juanka xi me'e nunte ko kuyako xa séen ko kuachrje espíritu me'e. ²⁷ Ko kain na xronka na ko ndache kichuu na:

—¿Ngisen ji'i? ¿Nge'e chijni natjúá nichja xa? Je'e xa chónnda xa ijié juachaxin ko tetuen'en xa espíritue Xixron'anxrée ko titikaon espíritu.

²⁸ Ko nchijíi nunte Galilea kono'e na xranchi nchexruen'en ndo Jesús chujni ko xranchi nichja ndo.

Ndo Jesús juinchexruen'en ndo jachée ndo Simón Pedro

(Mt. 8:14-15; Lc. 4:38-39)

²⁹ Tjume'e ndo Jesús kuachrjexin ndo ni'ngo, ko sakjui ndo ndo'a ndo Simón ko ndo Andrés, ko sabikao ndo ndo Jacobo ko ndo Juan. ³⁰ Ko jachée ndo Simón jitsinga jan, níexin jan súa, ko ndache sen ndo Jesús nge'e chónða jan. ³¹ Ko ndo Jesús konchjiñe'e ndo ti jitsinga jan ko itsé ndo itja jan ko juinchengatjen ndo jan. Ko tuinxin kuachrje'e jan súa ko kuajon jan juine sen.

Ndo Jesús juinchexruen'en ndo kueya ni ni'e

(Mt. 8:16-17; Lc. 4:40-41)

³² Ko ó kuitaon nchakon ko kontie, ko bikao nã ni ni'e ko ni chónða espíritue Xixron'anxrée ti jii ndo Jesús ³³ ko nchijíi tjajna xra'o nã ngandangi nduja nchia ti jii ndo. ³⁴ Ko ndo Jesús juinchexruen'en ndo kain ni ni'e, ni chónða ngixe'i ichin ko kuantsje ndo itsjé espíritue Xixron'anxrée. Ko kuintue'a ndo xronichja xa ixi je'e xa no'e xa ngisen je'e ndo.

Ndo Jesús juinchekuen'en ndo ni ste nunte Galilea

(Lc. 4:42-44)

³⁵ Ko nandá jitingasaña kuaya ndo Jesús, kuachrjexin ndo tjajna me'e, sakjui ndo naa nunte xro'an ngisen ste, nti'a xronichje'e ndo ndotée ndo jii ngajní. ³⁶ Ko tjume'e ndo Simón ko sen chrikao ndo juée sen ndo ³⁷ ko hora kuitja sen ndo ndachro sen:

—Kain nã stetjéenanãta.

³⁸ Ko ndachro ndo Jesús:

—Sachjina ikaxin tjajna tjenka nti'i ixi kaxon nti'a xronichja chijni jian, ixi me'ó juixin jan'an.

³⁹ *Ko jaña nchijíi nunte Galilea kuaji ndo kain ni'ngo ko chronga ndo chijnie ndo Dio ko kuantsje ndo espíritue Xixron'anxrée chónða chujni.

Ndo Jesús juinchexruen'en ndo naa xi níexin chinlepra

(Mt. 8:1-4; Lc. 5:12-16)

⁴⁰ Ko naa xi níexin chinlepra konchjiñe'e xa ngajin ndo Jesús ko bake'exin ntatuchi'in xa ko kuinóatée xa ngajin ndo, ko ndachro xa: —Siá tjaunnta, chao nchexruannanta.

⁴¹ Ko ndo Jesús bikonóe'e ndo xa ko bake'e ndo itja ndo ngata'a jaa xa ko ndachro ndo:

—Jaán tja'on; toxruan'an.

⁴² Ko jaña ndachro ndo ko tuinxin koxruen'en xa. ⁴³ Ko ndo Jesús kuetuen'en ndo xa ixi satsji xa ko ndachro ndo:

⁴⁴ —Xro'an ngisen teki'é ixi koxruan'an. Itjia ngajin xitaana ixi ó koxruan'an ko tájuan ti tikinixin kuituan'an ndo Moisés, ko jaña tsikon kueya nã ixi koxruan'an.

⁴⁵ Ko xi koxruen'en sakjui xa ko kuaxi beki'e xa kain nã xranchi koxruen'en xa. Méxin, ndo Jesús imao bakixin'in ndo kain tjajna ko bakitu'e ndo ti xro'an ngisen jii ko itsjé nã bajée nã ndo.

Ndo Jesús juinchexruen'en ndo naa xi jua'i itji

(Mt. 9:1-8; Lc. 5:17-26)

2 Ko kuatsinga ikaxin nchakon ko tjume'e ndo Jesús ikjan ndo tjajna Capernaum. Ko kono'e nã ixi bake'e ndo naa nchia nti'a. ² Ko kueya chujni konchjiñe'e ngajin ndo Jesús ko kuitja'i nchia kuixin'in nã ko kaxon tsango tsjé chujni jii nduja nchia. Ko ndo Jesús banchekuen'en ndo nã chijnie ndo Dio. ³ Ko tjume'e kujj noó xi bikao xa naa xi jua'i nchetengi tutée. ⁴ Méxin, jua'i konchjiñe'e xa ti jii ndo Jesús ixi kueya nã ste nti'a. Ko kuajin'in xa ngata'a nchia ko konxrato xa ngata'a nchia ko nti'a juinchexingajinxin xa xi ni'e jita'a kania. ⁵ Ko ndo Jesús bikon ndo ixi xi me'e tsango chuntia xa ko ndache ndo xi ni'e:

—Chjan'na, ó tjáñana kain ti ndako'a juinche'e.

⁶ Ko kaxin xi tjako ley ste xa nti'a, stexraxaon xa: ⁷ “¿Sonda jaña nichja xi ji'i? Nichjangí'e xa ndo Dio. Ixi xro'an ngisen sinchemé'e ijje; je'o ndo Dio chao sinchemé'e ndo ijje chóna chujni”, jaña stexraxaon xa. ⁸ Ko ndo Jesús ó no'e ndo nge'e stexraxaon xa, méxin ndachro ndo:

—¿Sonda jaña xraxaonnta? ⁹ ¿Nge'e ti ícha tangi'a xrontatjan xi ni'e? ¿Á ícha tangi'a xrontatjan xa ixi komé'e ti ndako'a juinche'e xa, o tsingatjen xa ko xrotsé xa kanie'e xa ko tsaxi tsaji xa? ¹⁰ Méxin, jai tsjako'anta ixi jan'an Chjen'en ndo Dio, xjan jongí'e xranchi chujni, chonda xjan juachaxin ngata'a inche ko tsantsje xjan ijie chónda chujni.

Ko ndo Jesús ndache ndo xi ni'e:

¹¹ —Jan'an ntatjua tingatjen ko itsé kania'a ko satjia ndúya.

¹² Ko stetsje'e kain nã ixi tuinxin bingatjen xi ni'e ko itsé xa kanie'e xa ko kuachrxexin xa nchia, ko sakjui xa. Ko kain ni ste nti'a xronka nã ko kaxin nã kuajon nã juasie nã ngajin ndo Dio ko ndachro nã:

—Nai'a bikona jaña kon'en.

Ndo Jesús kuiye'e ndo ndo Mateo

(Mt. 9:9-13; Lc. 5:27-32)

¹³ Ko tjume'e ndo Jesús sakjui ndo ngande'e inda ko itsjé chujni konchjiñe'e nã ti jii ndo ko je'e ndo juincheckuen'en ndo nã. ¹⁴ Ko jitatsinga ndo nti'a, bikon ndo ndo Mateo, chjen'en ndo Alfeo, jii ndo ti xengaxin i'nã tomi tayé'e xi tjajna Roma ko ndo Jesús ndachro ndo:

—Rua'nãna.

Ko ndo Mateo bingatjen ndo ko tuinxin rué'e ndo ndo Jesús.

¹⁵ Ko tjume'e ndo Jesús bake'e ndo ndo'a ndo Mateo, ko kuajon sen nge'e sine ndo. Ko kaxon ste kueya xi xenge'e 'nã ko ikaxin ni chónda ijie ko juinekao nã ndo Jesús ko kao sen teyuu chrikao ndo. ¹⁶ Ko kaxin xi tjako ley ko xi fariseo bikon xa ixi ndo Jesús jinekao ndo kain xi xenge'e 'nã ko ikaxin ni chónda ijie, ko juanchangi'e xa sen teyuu chrikao ndo Jesús, ko ndachro xa:

—¿Sonda xi tjako'anta nekao xa ko tikao xa xi xenge'e 'nã ko ni chónda ijie?

¹⁷ Ko ndo Jesús kuin'en ndo nge'e ndache xa sen teyuu chrikao ndo me'e ndachro ndo:

—Ni nía'a xrokonde'a nã xinchexruan. Je'o ni ni'e xrokonde'e nã xinchexruan. Jui'a jan'an ixi tsiya'a ni ndako nche'e. Jui'i ixi tsiya'a ni chónda ijie.

Juanchangi'e sen ndo Jesús naa nge'e

(Mt. 9:14-17; Lc. 5:33-39)

¹⁸Naa nchakon sen chrikao ndo Juan Bautista ko xi fariseo juinchekatse ñao na jinta nguixin nchakon, ko kuij kaxin na nichje'e na ndo Jesús ko ndachro na:

—¿Sonda ni chrikao ndo Juan ko ni fariseo nchekatse ñao na jinta ko ni chrjiko'a ja'a, na'i?

¹⁹Ko ja'in juatingíexin ndo Jesús:

—¿Á xrojuinchekatsé ñao na jinta, ni tsikiye'e xi kute'e nchakon tsikij na kiée xa? Na'i ixi xrastekao na xa. ²⁰Ko tsij nchakon xrotsé na xi tsikute'e, satsikao na xa, ko tjume'e ni kuiye'e xa sinchekatse ñao na jinta.

²¹'Xro'an ngisen tonchrijin tu'o manta natjúá ko take'e na ti manta tsitje. Siá jaña sinche'e na, tsichje manta tsitje ko í xro'an tsonta manta natjúá. ²²Kaxon jua'i tsikia xran vino natjúá ngaya tjuaxran ntaxi, ixi siá jaña tson'en, tsichje tjuaxran me'e, ko ixran ko tjuaxran ndatsitjáña. Méxin, xran natjúá xrokonda tsikia xran naa tjuaxran natjúá, ko jaña kayui nge'e tsitjáña'i.

Konchrinjin sen noatrigo naa nchakon tjoké'e ni judío

(Mt. 12:1-8; Lc. 6:1-5)

²³Naa nchakon sábadó tjoké'e ni judío, ndo Jesús ko sen teyuu chrikao ndo kuatsinga sen tjenka naa ijngi tsikenga na noatrigo ko sen teyuu chrikao ndo kuaxi sen konchrinjin sen kaxin itin trigo.

²⁴Ko kaxin xi fariseo juanchangi'e xa ndo Jesús:

—¿Sonda sen chrjiko'a stenche'e sen naa ixra tikinixin'a sinche'eni nchakon tjoké'eni?

²⁵Ko ndachro ndo Jesús:

—¿Á noa'inta ti ndachro xroon jitaxin chijnie ndo Dio chronga xranchi juinche'e ndo David ko sen bikao ndo, naa nchakon kuen'en sen jinta? ²⁶Méxin, nchakon bake'e xi Abiatar, xitaana tetuan'an, je'e ndo David kuixin'in ndo ndo'a ndo Dio ko juine ndo nutja tikinixin'en ndo Dio ko kaxon kuajon ndo nio juine kain sen bikao ndo. Ko nutja me'e je'o xitaana chóna xa juachaxin sine xa nio.

²⁷ Kaxon ndachro ndo Jesús:

—Kóña nchakon tjoké'eni ixi xrokonda tsjoké'e chujni, je'a ixi xrokuajonni juasieni ngajin nchakon me'e. ²⁸ Ko jan'an Chjen'en ndo Dio, xjan jongí'e xranchi chujni, chónða juachaxin tsetuan'an nge'e tson'en nchakon tjoké'eni.

Ndo Jesús juinchexruen'en ndo naa xi tsixema itja

(Mt. 12:9-14; Lc. 6:6-11)

3 Ko tjume'e ndo Jesús kuixin'in ndo ndo'a ndo Dio íjngo. Ko nti'a bake'e naa xi tsixema naa itja. ² Ko konchjiñe'e kaxin xi stetsaya xa ndo Jesús ixi tsikon xa á sinchexrjuen'en ndo xi me'e, nchakon tjoké'e nã ixi jaña tsjankata'a xa ndo Jesús ijje. ³ Ko ndo Jesús ndache ndo xi tsixema itja:

—Tingatjen ko take'é ngusine nti'i.

⁴ Ko juanchangi'e ndo Jesús ni ste nti'a, ko ndachro ndo:

—Nchakon tjoké'eni, ¿á chao sinche'eni ti jian, o á chao sinche'eni ti ndako'a? ¿Á chao tsingijnani naa ngisen?, o, ¿á naatsóñaxónni naa chujni?

Ko je'e nã tenko nã. ⁵ Ko ndo Jesús koñao ndo, ko bikon ndo kain ni ste nti'a, me'e koni'e aséen ndo ixi tsango ícha aséen nã. Ko ndache ndo xi ni'e:

—Tinxe tjáa.

Ko je'e xa kuinxe itja xa, ko hora me'e koxruen'en itja xa. ⁶ Ko xi fariseo kuachrxexin xa nti'a ko ikjui xa ti ste ni tjento xi Herodes ko juao kichuu xa xranchi naatsóñaxón xa ndo Jesús.

Kueya nã ste nã ngande'e inda

⁷ Ko ndo Jesús ko sen teyuu chrikao ndo sakjui sen ngande'e inda. Ko kueya nã jirué'e nã sen, ni tsikí'xín nunte Galilea ko kaxon nunte Judea ⁸ ko tjajna Jerusalén ko nunte Idumea ko ikaxin nã tsikí'xín nã ton'en inda jitinga ndatin'in Jordán ko kaxon ni tsikí'xín no tjajna Tiro ko tjajna Sidón. Ko kain nã tsikin'en nã ixrã ijje juinche'e ndo Jesús ko kaxon tjaun nã tsikon nã me'e. ⁹ *Tjume'e kuituen'en ndo sen teyuu chrikao ndo ixi nti'ao xrochon'en naa ntãbarco. Ko hora tsango xrokuixintja nã ndo xrokuixin'in ndo ntãbarco ¹⁰ ixi

kueya nā tsjinchexruen'en ndo, ko kain ni ni'e kuixintja nā ndo ixi tjaun nā xrotsé nā ndo. ¹¹ Ko kaxin nā chónnda nā espíritue Xixron'anxrée ko hora bikon nā ndo Jesús bake'exin nā ntatuchi'in nā ngajin ndo. Ko kuyako espíritue Xixron'anxrée ko ndachro:

—Ja'a chjen'en ndo Dio.

¹² Ko ndo Jesús kuyakutee ndo espíritue Xixron'anxrée ko ndachro ndo ixi xrochronga'i xa ngisen je'e ndo.

Ndo Jesús juée ndo teyuu sen tsajikao ndo

(Mt. 10:1-4; Lc. 6:12-16)

¹³ Tjume'e kuajin'in ndo Jesús naa ijna, ko nti'a kuiye'e ndo sen tjaun ndo xrokuajikao ndo ko konchjiñe'e sen ngajin ndo. ¹⁴ Ko kuinche'e ndo teyuu sen tsajikao ndo ixi tsetuen'en ndo sen satsji sen xrochronga sen chijni jian. ¹⁵ Ko kuajon ndo juachaxin sinchexrjuen'en sen ni ni'e ko tsantsje sen espíritue Xixron'anxrée chónnda nā. ¹⁶ Ko sen teyuu kuinche'e ndo ja'in ndatin'in sen: ndo Simón, ndo juinchekin'in ndo Jesús Pedro; ¹⁷ ko ndo Jacobo ko ndo kichuu ndo, ndo Juan, sen me'e chjen'en ndo Zebedeo. Kaxon sen me'e juinchekin'in ndo Jesús Boanerges me'e xrondachro chjen'en ti Tjateé. ¹⁸ Ko ndo Andrés, ndo Felipe, ndo Bartolomé, ndo Mateo, ndo Tomás, ndo Jacobo, chjen'en ndo Alfeo, ko ndo Tadeo ko inaa ndo Simón, ndo tixinixin naa partido romano ndatin'in cananista, ¹⁹ ko xi Judas Iscariote, xi juinchejji ndo Jesús.

Ndachro nā ixi ndo Jesús chónnda ndo juachaxien Xixron'anxrée

(Mt. 12:22-32; Lc. 11:14-23; 12:10)

²⁰ Ko tjume'e ndo Jesús ko sen teyuu chrikao ndo kuixin'in sen naa nchia. Ko ijngo kueya nā xra'o nā nti'a ko jua'i juine ndo Jesús ko sen teyuu chrikao ndo. ²¹ Ko kono'e sen ndo'a ndo Jesús ixi nti'a jii ndo ko kuji sen ixi satsikao sen ndo ixi ndachro sen je'e ndo tsinchetjáña jaa ndo.

²² *Ko kaxon kuji kaxin xi tjako ley tsiki'xin tjajna Jerusalén ko ndachro xa:

—Xi ji'i chónnda xa juachaxien Beelzebú, Xixron'anxrée, xi tetuen'en kain espíritue ña'i, méxin, chao tantsje xa espíritue Xixron'anxrée.

²³ Ko ndo Jesús kuiye'e ndo xi ndachro me'e ko ja'in juakoxin ndo:

—¿Xranchi Xixron'anxrée je'o xa tsantsje xa espíritue xa? ²⁴ Siá naa tjajna, je'o na tsetoka'o kichuu na, jua'i tsintekao kichuu na jian. ²⁵ Ko ni stekao kichuu naakua nchia, siá ningakon'en kichuu na, kaxon jua'i tsekao kichuu na ndako. ²⁶ Ko kaxon jaña siá Xixron'anxrée tsetoka'o xa juachaxin chónnda xa, ndatsitjáña juachaxin me'e.

²⁷ Xro'an ngisen chao tixin'in ndo'a naa xi soji ixi tsee na nge'e chónnda xa. Sa'ó xrokonda xrokuintee na xi soji ixi chao tsee na nge'e chónnda xa.

²⁸ Nduaxin ntatjunta ixi ndo Dio chao sinchemé'e ndo kain ijie chónnda chujni ko kain nge'e ndako'a tsinichja na. ²⁹ *Ko ngisen xronichja ndako'a ixi Espíritue ndo Dio jua'i tsumé'e ijie me'e, ni xronichja me'e, kain nchakon tsama na ijie.

³⁰ Jaña ichro ndo Jesús ixi ni me'e tsindachro na ixi je'e ndo chónnda ndo espíritue Xixron'anxrée.

Janée ndo Jesús ko xi kichuu ndo

(Mt. 12:46-50; Lc. 8:19-21)

³¹ Ko tjume'e janée ndo Jesús ko xi kichuu ndo kuiji sen ti jii ndo Jesús ko nduja nchia ste sen, kuituen'en sen naa xi tsikiye'e xa ndo Jesús. ³² Ko sen ste ngajin ndo Jesús, ndache sen ndo:

—Janáanta ko xi kichuunta ste sen nduja ko nichja'anta sen.

³³ Ko ndo Jesús ndachro ndo:

—¿Ngisen janána ko ngisen sen kichian?

³⁴ Ko jitsje'e ndo kain ni ste nti'a ko ndachro ndo:

—Sen ji'i me'e sen janána ko sen kichian. ³⁵ Kain sen nche'e nge'e tjaua ndo Dio, sen me'e sen kichian ko janána.

Ndo Jesús juako ndo kondee xi bikenga

(Mt. 13:1-9; Lc. 8:4-8)

4 *Tjume'e ndo Jesús íjngo juangíxin ndo juinchekuen'en ndo na ngande'e ndalago. Ko nti'a xra'o itsjé chujni ti jii ndo. Ko

je'e ndo kuixin'in ndo naa nt̄abarco jita'a inda, ko nti'a bake'e ndo nunte. Ko kain n̄a kuitu'e n̄a ngande'e inda. ²Ko itsjé nge'e juinchekuen'en ndo n̄a. Ko ndachro ndo:

³—Tin'ennta ji'i: Naa xi kuikenga tsee, ⁴ko kaxin tsee kuenga xa kuitsinga tsee ngande'e cha'o. Ko kuij kuxe juine ba tsee. ⁵Ikaxin tsee kuitsinga tsee ti jii kueya ixro, ti ko'a itsjé inche, ko taka kuachrje ika ixi t̄jín'a inche, ⁶ko nchakon kuachrje chjiixro ichján ka ko xema ka ixi yasoe'a jii nue'e ka. ⁷Ko kaxin tsee kuitsinga tsee ti jii nt̄acha'a. Ko nt̄acha'a ícha kuangi nt̄aa. Me'e xrabaatja ka ko ndakuangi'a ka. ⁸Ko ícha tsee kuitsinga ngata'a inche jian, me'e tsee chaxro kuangi ka. Ko tsango kueya tsee kuajon ika me'e; naa kuajon ikánte tsee, ko inaa ka kuajon níikán tsee, ko inaa kuajon naa ciento tsee.

⁹Ko ndachro ndo Jesús:

—Ngisen tjaun tsin'en, tsin'en sen jian.

Ndo Jesús chronga ndo nge'e xrondachro ti nichja ndo

(Mt. 13:10-17; Lc. 8:9-10)

¹⁰Ko nchakon kuitu'e ndo Jesús je'o ndo, sen ste tjenka ndo ko sen teyuu chrikao ndo juanchangi'e sen ndo nge'e xrondachro nge'e beki ndo. ¹¹Ko je'e ndo Jesús ndachro ndo:

—Ndotána tjaun ndo tsienxinnta ti noa'inta ti tetuan'an je'e ndo. Ko ni kaxin tsekiexinni n̄a xranchi tekini naa chijni, ¹²ixi maski tikon n̄a ko tin'en n̄a ko jaña tsienxin'a n̄a ixi tsindoxin'a n̄a ti ndako'a nche'e n̄a, xrokjan'i n̄a ngajin ndo Dio ko jaña je'e ndo tsantsje'a ndo ijië chóna n̄a.

Ndo Jesús ndachro ndo nge'e xrondachro ti xi benga noatrigo

(Mt. 13:18-23; Lc. 8:11-15)

¹³Ko tjume'e ndache ndo sen:

—¿Á tienxin'anta xranchi xrondachro nge'e beki'anta? Siá na'i, ¿xranchi tsienxinnta ikaxin nge'e tseki'anta? ¹⁴Sen kuikenga tsee me'e jii xranchi naa ngisen juinchekue'enni chijnie ndo Dio. ¹⁵Ko kaxin sen me'e xranchi tsee kuitsinga ngande'e cha'o, ixi kuin'en sen chijnie ndo Dio, ko tjume'e kuij Xixron'anxrée ko nchetjáñajin xa sen. ¹⁶Ikaxin tsee kuitsinga ti jii ixro, me'e sen kuin'en chijnie

ndo Dio ko juaxruxin bake'e sen, ¹⁷ko sé'a kuitikaon sen ixi kuij juachjaon ngata'a sen ko koñao'e na sen ixi kuitikaon sen chijnie ndo Dio, méxin kuintu'e sen ti kuitikaon sen ndo. ¹⁸Ko tsee kuitsinga ngakjen'en ntacha'a me'e sen tin'en chijnie ndo Dio, ¹⁹ko ícha nche'e sen tjée sen tomi ko ícha rué'e sen ti jii juaxruxin. Kain jii'ingakon'en ixi tsin'en sen chijnie ndo Dio, ko nche'a sen ti tjaun ndo. ²⁰Ko tsee kuitsinga ti jii inche jian, sen me'e tayé'e sen chijnie ndo Dio ko titikaon sen kain ti ndachro ndo ko jian nche'e sen ngajin ndo Dio. Sen me'e ste sen xranchi tsee kuajon ikánte tsee, ko ikaxin sen xranchi tsee kuajon níikán tsee, ko ikaxin sen xranchi tsee kuajon naa ciento tsee.

Ndo Jesús juako ndo no take'e naa xro'i tingasáña

(Lc. 8:16-18)

²¹*Ko kaxon ndachro ndo Jesús:

—¿Á xrochóndani naa xro'i ko xro'i me'e á tsemáni xro'i ngangí naa ntacajón o tsake'eni xro'i ngangí naa ntáa tejuata'ani? Na'i, je'a me'e sinche'eni. Xrokonda nui tsake'eni xro'i me'e ixi chao tsingasáña xro'i. ²²*Méxin, xro'an nge'e ti jimá tsonoxin'a ko xro'an nge'e imao tsonoe'a na xrojan nchakon ixi kain nge'e tsonoxin ixi xro'i. ²³Ko ngisen tjaun tsin'en, tsin'en sen jian.

²⁴*Ko kaxon ndachro ndo:

—Méxin, ja'anta tin'ennta jian. Xranchi ja'anta tájonnta nge'e ngajin ikaxin na, jaña ndo Dio xrotjáanta ndo kaxon, ko ícha itsjé xrotjáanta ndo. ²⁵*Ni itsjé chónnda, ndo Dio tsingijna ndo xrochónnda na ícha. Ko ni xro'an nge'e chónnda, ndo Dio tsantsje'e ndo na ti nge'e chónnda na.

Ndo Jesús juako ndo xranchi tsangi tsee

²⁶Ko kaxon ndachro ndo Jesús:

—Ti juachaxin tetuanxin ndo Dio jii xranchi naa ngisen tikenga nunte. ²⁷Ko maski tejua sen ko taya sen ko tatsinga kaxin nchakon ko kaxin tiie, tsee kuenga sen tachrje tsee ko tangi tsee. Ko sen kuenga noe'a sen xranchi kon'en ji'i. ²⁸Ixi inche je'o nche juinche'e

ixra. Sa'ó tachrje chaan no, ko tjume'e ntée, ko tjume'e ticha ko tóna tsee. ²⁹ Ko nchakon ticha tsee me'e xrokonda xrochrijin tsee.

Ndo Jesús juako ndo chijnie ti tsee mostaza

(Mt. 13:31-32; Lc. 13:18-19)

³⁰ Ko kaxon ndachro ndo Jesús:

—¿Nge'e xrondachro ti juachaxin tetuan'an ndo Dio? ³¹ Naxre'lo xranchi naa tsee ndatin'in mostaza tsikenga naa xi jngi'e xa. Ji'i naa tsee ícha nchín ixi kain tsee jii xasintajni. ³² Ko ti tsikinga tsee, tangi ka ko ikjan naa ntāā ícha ijié ixi ikaxin ntāā jii ngata'a nunte. Ko kaxon chaan ntāā tangi ícha noi, ko kuxe tjanga ba ko chao nchéña ba kakée ba chringi tsauen ntāā.

Nge'e xrondachro ti juako ndo Jesús

(Mt. 13:34-35)

³³ Jaña ndo Jesús juinchekuen'en ndo kain nā, ko beki ndo kueya nge'e xranchi chao xrokuienxin nā. ³⁴ Ko kainxin nge'e juinchekuen'en ndo nā beki ndo xranchi naa chijni. Ko juexin juinchekuen'en ndo nā, tjume'e ndache ndo sen teyuu chrikao ndo xranchi xrondachro kain ti beki ndo.

Ndo Jesús kuetuen'en ndo chrinto ko inda

(Mt. 8:23-27; Lc. 8:22-25)

³⁵ Ko nchakon me'e ó kóndo ndache ndo Jesús sen teyuu chrikao ndo:

—Tsatsingatu'ena ndalago.

³⁶ Ko tjume'e kuintu'e sen kain ni ste nti'a ko sabikao sen ndo Jesús ngaxin'in ntābarco ko kaxon ikaxin ntābarco sakjui ntāā.

³⁷ Ko tuinxin kuii naa chrinto soji ko tsango juinchetengi inda ko ntābarco kuaxi bikia ntāā inda ko kuaxi konuntengi ntābarco.

³⁸ Ko ndo Jesús ndakuejua ndo ícha ndá'a ngaxin'in ntābarco ko jikjón ndo naa noxra. Ko juinchexingame'e sen ndo, ko ndachro sen:

—¡Maestro! ¿Á ta'inta juachjaon ixi xrokjuina inda?

³⁹ Ko je'e ndo bingatjen ndo, ko kuyakutee ndo chrinto ko inda ko ndachro ndo:

—Tenkua ko ndatake'e.

Ko tuinxin je'e inda ndabake'e inda ko chrinto kaxon. ⁴⁰ Ko ndache ndo je'e sen:

—¿Sonda xrakonnta? ¿Á xrachuntia'antana jan'an?

⁴¹ Ko je'e sen xronka sen ko ndache kichuu sen:

—¿Ngixe'i xi ji'in ixi tituen'en xa chrinto soji ko inda ko kayui titikaon ngajin xa?

Naa xi jii nunte Gadara chónda kueya espíritue Xixron'anxrée

(Mt. 8:28-34; Lc. 8:26-39)

5 Ko tjume'e kuatsingatu'e sen ndalago, ko kuiji sen nunte Gadara. ² Ko ndo Jesús xingajinxin ndo ntábarco ko tuinxin naa xi konchjiñe'e xa ngajin ndo ko kuixi xa ti jii itjao^a ti tsixrabaa chujni ko chónda xa espíritue Xixron'anxrée. ³ Xi me'e bake'e xa ti ste itjao ti tsixrabaa chujni tsiken'en, ko xro'an ngisen chao tokuaxin'en itsé xa ko jua'i tsitexin xa nochika. ⁴ Ko itsjé vez bakichruaxin na tutée xa ko itja xa ixi nochika, ko je'e xa bakonchrindaon xa chika. Ko xro'an ngisen tjacha tjintee xa. ⁵ Bakaji xa tiie ko nchakon ti jii ijna ko ti tsixrabaa chujni ko nti'a kuyako xa ko ixro tande'e xa ntakuin xa. ⁶ Ko ikjín bikon xa ndo Jesús ko binga xa konchjiñe'e xa ko bake'exin ntatuchi'in xa ngajin ndo ⁷ ko séen kuyako xa:

—¿Sonda nhexronkana Jesús, chjen'en ndo Dio jii ngajní? Jan'an tjaun'a sinhexronkana.

⁸ Jaña ndachro xa ixi tsindachro ndo Jesús:

—Ja'a espíritu ña'i, tachrxexian xi ña.

⁹ Ko ndo Jesús juanchangi'e ndo espíritu me'e:

—¿Xranchi ti'ian?

Ko je'e espíritu me'e ja'in juatingéxin:

—Jan'anna ndatin'inna Legión ixi tsango itsjé jan'anna.

¹⁰ Ko kain espíritue Xixron'anxrée kuinóatée ngajin ndo Jesús ixi xroxruan'i ndo espíritu satsji ikjín. ¹¹ Ko tjenka nti'a jii naa ijna steneña itsjé kuchinga. ¹² Ko kuinóatée kain espíritue Xixron'anxrée ko ndachro:

^a 5:2 *itjao* cueva

—Tituan'an satsjina ti ste kuchinga, ko tájuan juachaxin tsixin'inna ngaxin'in ba.

¹³ Ko tuinxin ndo Jesús kuajon ndo juachaxin. Ko kain ti espíritue Xixron'anxrée kuachrjexin xi me'e, ko kuixin'in espíritu ngaxin'in kuchinga. Ko kain ko ste nti'a xranchi yuu mil ba. Ko kain ba binga ba ko kuitsingangi ba ti yaso'e jii ndalago ko kjun'en ba inda.

¹⁴ Ko tjume'e xi stetsje'e kuchinga xrakon xa ko binga xa kuindache xa ni tjajna nge'e kon'en ko kaxon kuindache xa ni ste ngataon ijngi nge'e kon'en. Ko tjume'e itsjé n̄ kuitsje'e n̄ nge'e kon'en nti'a. ¹⁵ Ko hora kuiji n̄ ti jii ndo Jesús, bikon n̄ ixi nti'a jii xi kuachóna kain espíritue Xixron'anxrée ko jii xa nunte ko jiá xa manta ko ó ndako xraxaon xa, ko bikon n̄ me'e xronka n̄. ¹⁶ Ko kain ni bikon nge'e kon'en, kueki n̄ xranchi kon'en xi kuachóna espíritue Xixron'anxrée ko nge'e tsikon'en kuchinga. ¹⁷ Ko kuaxi n̄ kuinóatée n̄ ngajin ndo Jesús ixi satsjixin ndo nti'a.

¹⁸ Ko ndo Jesús kuajin'in ndo nt̄abarco ko ti xi kuachóna espíritue Xixron'anxrée kuinóatée xa ixi kao xa xrokjui xa. ¹⁹ Ko ndo Jesús kuajon'a ndo juachaxin ixi kao xa itsji xa ko ndachro ndo:

—Satjia ko teki'é kain sen ndúya kain nge'e juinche'e ndo Dio ngajian ko xranchi bikonó'a'a ndo.

²⁰ Ko xi me'e sakjui xa ko kuaxi beki'e xa kain ni tjajna tikinixin'en Decápolis kain nge'e juinche'e ndo Jesús ngajin xa. Ko kain ni kuin'en tsango xronka n̄.

Koxruen'en naa xjanchrichjan ko naa nchri

(Mt. 9:18-26; Lc. 8:40-56)

²¹ Íjngo ndo Jesús kuixin'in ndo nt̄abarco ko sakjui ndo tuenxin ndalago, ko nti'a kueya n̄ konchjiñe'e n̄ ngajin ndo ko je'e ndo ndi'ao kuitu'e ndo ngande'e nda. ²² Ko tjume'e kuii naa xi baketuan'an naa ni'ngo judío, xi me'e ndatin'in xa Jairo. Ko hora bikon xa ndo Jesús, bake'exin ntatuchi'in xa ngajin ndo, ²³ ko ja'in kuinóatée xa:

—Xjanchrichjan'na jite'en xjan. Ixudio ichjina nía, takée tjáanta ngata'a xjan ixi tsoxrueen'en xjan.

²⁴ Ko tjume'e ndo Jesús sabikao ndo xa ko tsango itsjé n̄ rué'e n̄ ko kuixintja n̄ ndo Jesús. ²⁵ Ko ngakjen'en kain ni me'e konchjiñe'e naa nchri ni'e, ó teyuu nano níexin nchra jnié nchra. ²⁶ Ko je'e nchri

me'e juinchexienxin nchra ngajin xinchexruan kain ti bachónnda nchra, ko ninaa xinchexruan jua'i juinchexruen'en xa nchra ko ícha bakoni'e nchra. ²⁷ Ko ó tsikin'en nchra nge'e beki nã ti juinche'e ndo Jesús, me'e je'e nchra kuij nchra ko tuenxin nã konchjiñexin nchra ko itsé nchra mantée ndo Jesús ²⁸ixi ndachro nchra: “Siá je'o xrotse ngande'e mantée ndo, me'e tsoxrúanna.” ²⁹ Ko tuinxin kuixin jnié nchra, me'e kono'e nchra xixi ó koxruen'en nchra. ³⁰ Ko ndo Jesús kono'e ndo xixi juachaxien ndo koxruenxin naa ngisen, me'e ngatjia ndo ko juanchangi'e ndo ni ste nti'a:

—¿Ngisen itséna?

³¹ Ko je'e sen juatingéxin sen ko ndachro sen:

—Maestro, kúeya nã jii ngandajinnta ko tonchekanta nã, ¿sonda tjanchangínta ngisen itsé mantoanta?

³² Tjume'e bingatjia ndo ko tsje'e ndo nguixin xixi tsono'e ndo ngisen itsé mantée ndo. ³³ Ko je'e nchra xronka nchra ko jixranga nchra xixi koxruen'en nchra, ko konchjiñe'e nchra ti jii ndo ko bake'exin ntatuchi'in nchra ngajin ndo ko chronga nchra kain nge'e kon'en nchra. ³⁴ Ko ndachro ndo Jesús:

—Chjan'na, ja'a koxruan'an xixi chuntiana. Jai juaxruxin satjia xixi ó koxruan'an.

³⁵ Ko xrajnichja ndo Jesús, kuij kaxin ni kuixin ndo'a xi Jairo, xi baketuan'an ni'ngo ko ndache nã xa:

—Xjannchrichja'anta ó kuen'en xjan; í chje'anta ndo maestro ixrã.

³⁶ Ko je'e ndo Jesús kuin'en ndo nge'e ndachro nã, ko ndache ndo xi tetuan'an ni'ngo:

—Xrakon'a ja'a, je'o titikáoanna.

³⁷ Ko kuajon'a ndo juachaxin xixi kain sen itsji sen, je'o ndo Pedro ko ndo Jacobo ko ndo Juan, ndo kichuu ndo Jacobo, me'e sen bikao ndo. ³⁸ Ko hora kuiji sen ndo'a xi tetuan'an ni'ngo, bikon sen xixi stetsjanga nã ko stetaxin nã xjan juachjaon ko stetoyako nã. ³⁹ Ko kuixin'in ndo Jesús nchia, ko ndachro ndo:

—¿Sonda tuyakonta ko tsjanganta? Je'e xjan tsiken'a xjan; je'o jijua xjan.

⁴⁰ Ko je'e nã juanoa nã ndo, méxin kuetuan'an ndo xixi kain nã satsji nã nduja ko je'o kuituekao ndo ndotée xjan ko janée xjan ko sen níi, sen chrikao ndo, ko je'e sen kuixin'in sen ti jii xjan. ⁴¹ Ko ndo Jesús itsé ndo itja xjan ko ngigue'e ndo nichjexin ndo xjan, ko ndachro ndo:

—Talita, cumi —me'e xrondachro: Xjanchrichjan, tingatjen.

⁴²Ko xjan me'e tuinxin bingatjen xjan ko kuaji xjan ixi xjan me'e kuachónda xjan teyuu nano, ko kain ni jii nti'a tsango xronka n̄a.

⁴³Ko ndo Jesús kuetuan'an ndo ixi xro'an ngisen tseki'e n̄a nge'e kon'en. Ko kaxon kuetuan'an ndo xrochjée n̄a xjan nge'e sine xjan.

Ndo Jesús bake'e ndo tjajna Nazaret

(Mt. 13:53-58; Lc. 4:16-30)

6 Ko tjume'e ndo Jesús kuachrjexin ndo tjajna nti'a ko sakjui ndo tjajnée ndo tjajna Nazaret ko kaxon rué'e sen teyuu chrikao ndo.

²Ko kuiji sábadó, nchakon tjoké'e n̄a, ko kuaxi ndo juinçekuen'en ndo n̄a ngaxin'in ningue ni israelita nti'a. Ko kueya n̄a kuin'en n̄a nge'e tjako ndo, me'e xronka n̄a ko ndachro n̄a:

—¿No kuitjaxin xi ji'i nge'e tjako xa?, ko, ¿ngisen juinçekuen'en xa ti nichja xa ko ixr̄a ijié nche'e xa? ³¿Á je'a ji'i xi carpintero ko janée xa ndatin'in María, ko xi kichuu xa xi Jacobo, ko xi José, ko xi Judas, ko xi Simón? ¿Á stekui'ana nchrikichuu xa nti'i?

Méxin, kuitikaon'a n̄a nge'e ichro ndo.

⁴*Ko ndachro ndo Jesús:

—Kain tjajna kain chujni tajon n̄a juasaya ngajin naa ndo nichja chijnie ndo Dio; ko sen tjajnée ndo, na'i, ko kaxon sen ndo'a ndo tajon'a sen juasaya ngajin ndo.

⁵Méxin, nti'a xro'an ixr̄a jian juinche'e ndo, je'o bake'e itja ndo ngata'a jaa kaxin ni ni'e ko juinçexruen'en ndo n̄a. ⁶Ko tsango xronka ndo ixi kuitikaon'a n̄a. Ko tjume'e sakjui ndo kaxin tjajna nchínchín ste tjenka nti'a ko juinçekuen'en ndo n̄a.

Ndo Jesús xruan'an ndo teyuu sen

(Mt. 10:5-15; Lc. 9:1-6)

⁷Ko tjume'e ndo Jesús kuiye'e ndo sen teyuu sen chrikao ndo ko kuaxi kuetuan'an ndo ixi yuyu sen itsji sen ko kaxon kuajon ndo juachaxin ixi chao tsantsje sen kain espíritue Xixron'anxrée chónda chujni. ⁸Ko kuetuen'en ndo sen ixi xro'an nge'e tsikao sen ti tsa sen cha'o. Je'o naa ntakuto tsjixin sen ko me'ó tsikao sen. Ko

tsikau'a sen ti tsinga nge'e ko nge'e sine sen ko tsikau'a sen tomi.
⁹ Ko je'o kate jichjanga sen ko je'o manta jiá sen tsikao sen. ¹⁰ Ko kaxon ndachro ndo:

—Nchakon tsixin'innta naa nchia nti'ao tsitu'anta hasta tsachrjexinjanta tjajna me'e. ¹¹ *Ko siá tsjasonta xrojan tjajna ko tsajon'a na juachaxin tsitu'anta nti'a ko xrochro'a na tsin'en na nge'e tjakonta, ja'anta tachrjexinnta tjajna me'e ko tontsjenganta inche yaa kateanta, me'e tsjakoxinnta xixi ndako'a juinche'e na ngajinnta. Ko nduaxin ndachrjan xixi nchakon sinchéña ndo Dio ijie ngajin chujni, ícha tangi tson'en ni tjajna me'e, xixi ni tjajna Sodoma ko ni tjajna Gomorra.

¹² Ko sakjui sen ko ndache sen na xixi xrokonda tsindoxin na nge'e nche'e na ko tsintu'e na ti ndako'a nche'e na. ¹³ *Ko kaxon kuantsje sen itsjé espíritue Xixron'anxrée kuachónda kaxin na. Ko ngata'a jaa itsjé ni ni'e bake'e sen ndaxi'e ko jaña koxruen'en na.

Kuen'en ndo Juan Bautista

(Mt. 14:1-12; Lc. 9:7-9)

¹⁴ *Ko xi rey Herodes kuin'en xa kain nge'e jian kuanche'e ndo Jesús xixi kain na teki na xranchi ijié juachaxin chónnda ndo, me'e ndachro xa:

—Ndo Juan Bautista ó tsixechón ndo xixi xraje'o juachaxin chónnda xi ji'i.

¹⁵ Ko kaxin na ndachro na:

—Ji'i ndo Elías kuachronga chijnie ndo Dio.

Ko ikaxin na ndachro na:

—Ji'i naa ndo kuachronga chijnie ndo Dio ó sa'ó.

¹⁶ Ko kuin'en xi Herodes ko ndachro xa:

—Ji'in ndo Juan, ndo kuetuan'an konchrinjin na jaa ndo, ndo me'e ó tsixechón ndo.

¹⁷ *Ko xi Herodes tsiketuan'an xa xixi tsitexin ndo Juan xixi nochika ko tsixraxin'in na ndo ndo'achjiso xixi jaña tsijanchia nchri Herodías. Je'e nchri Herodías, nchrinchri'e xi Felipe xikichuu xi Herodes, ko

je'e xi Herodes kua xa nchri me'e xranchi xrokjui nchrinchri'e je'e xa. ¹⁸ Ko ndo Juan ja'in tsindache ndo xi Herodes:

—Xro'an juachaxin jii xixi ja'a xrochóna nchrinchri'e xi kichuua.

¹⁹ Méxin nchri Herodías tsango koñao'e nchra ndo Juan ko tjaun nchra xrokóna nchra ndo, ko jua'i juinche'e nchra me'e ²⁰ xixi xi Herodes xrakon'en xa ndo Juan xixi kuano'e xa xixi ndo Juan naa ngisen tsango jian ko tjúá aséen. Méxin, chro'a xa tsajon xa juachaxin xixi je'e nchri tsjaya nchra. Ko maski xi Herodes tienxin'a xa jian kain ti kuandachro ndo Juan, tjaun xa ícha xrokuin'en xa ti nge'e juako ndo. ²¹ Ko nchri Herodías juacha nchra nchakon kiée xi Herodes. Tsikiye'e xa ni tetuan'an tjajna ko ni tetuen'en xi soldado ko ikaxin ni tetuan'an nunte Galilea xixi tsijí na kiée xa. ²² Ko nchrichje'en nchri Herodías kuixin'in nchrichan ti ste na, ko ité nchrichan, ko tsango juaxruxin bake'e xi Herodes ko kain ni stenekao xa nti'a. Ko je'e xi Rey Herodes ndache xa nchrichan me'e:

—Tjanchianana nge'e tjauan ko jan'an xrotjá'a.

²³ Ko je'e xa nichjaxin ngatoxin ndo Dio xixi nduaxin tsajon xa ngixe'i nge'e tsjanchia nchrichan maski ngusine tjajna tetuan'an xa. ²⁴ Ko je'e nchrichan kuachrje nchrichan ko ndache nchrichan janée nchrichan:

—¿Nge'e tsjanchia?

Ko janée nchrichan ndachro jan:

—Tjanchia jaa xi Juan Bautista.

²⁵ Ko je'e nchrichajan jaiko ikjan nchrichan ti jii xi rey, ko ndachro nchrichan:

—Jan'an tja'on xrochjánana jaa xi Juan Bautista ngaya naa laato.

²⁶ Ko je'e xi rey tsango koni'e aséen xa xixi jaña juanchia nchrichan xixi tsíndachro xa ngatoxin ndo Dio tsajon xa kain ti tjanchia nchrichan ko tsikin'en kain ni ste nti'a, méxin, í jua'i xrondachro xa na'i. ²⁷ Ko tuinxin kuetuen'en xa naa xi soldado xixi tsijikao xa jaa ndo Juan. ²⁸ Ko xi soldado sakjui xa ndo'achjiso ko konchrinjin xa jaa ndo Juan ko juankaya xa naa laato jaa ndo ko chjée xa nchrichajan ko je'e nchrichan biken'en nchrichan janée nchrichan.

²⁹ Ko kuin'en kain sen chrikao ndo Juan xixi jaña tsikon'en, me'e juirue'e sen cuerpoe ndo ko juabaa sen ndo.

Ndo Jesús kuajon ndo nge'e juine na'ó mil chujni xi

(Mt. 14:13-21; Lc. 9:10-17; Jn. 6:1-14)

³⁰ Ko t̄jume'e sen tsixrua'an ndo Jesús ikjan sen ti jii ndo ko beki sen kain ti juinche'e sen ko kain ti nichja sen. ³¹ Ko ndachro ndo Jesús:

—Tsachrjendáana sachjina ntajie ti xro'an ngisen ste ko nti'a tsjokajina nchíín.

Jaña ndachro ndo ixí kueya n̄ itji n̄ ko t̄ii n̄ ko ko'a tiempo sine sen. ³² Ko ndo Jesús ko sen teyuu chrikao ndo, je'o sen kuixin'in sen naa nt̄abarco sakjui sen naa nunte xro'an nge'e jii. ³³ Ko kueya n̄ bikon n̄ ixí sakjui sen ko ndo Jesús nti'a kaxon jitji ndo, me'e kuachrjexin n̄ t̄jainée n̄ ko binga n̄, méxin sa'ó kuiji n̄ ngande'e ndalago ko nti'a stechón'en n̄ ndo Jesús. ³⁴ *Ko hora kuachrjexin ndo nt̄abarco, bikon ndo ixí kueya n̄ jichón'en n̄ nti'a, méxin bikonóe'e ndo n̄ ixí ste n̄ xranchi kutuchjon chónða'i ngisen tsje'e ba. Ko juangíxin ndo juincheckuen'en ndo n̄ kueya nge'e. ³⁵ Ko ó kóndo ko sen teyuu chrikao ndo Jesús konchjiñe'e sen ngajin ndo, ko ndachro sen:

—Ó kóndo ko xro'an nge'e jii nti'i. ³⁶ Ndachenta n̄ ixí satsji n̄ naa nchia o naa t̄ajna k̄jín'a ste, ko tse'na n̄ nge'e sine n̄ ixí xro'an nge'e chónða n̄.

³⁷ Ko ndo Jesús juatingíexin ndo:

—Ja'anta t̄ájonnta nge'e sine n̄.

Ko je'e sen ndachro sen:

¿Á t̄jaunnta tse'nana yuu ciento denario nutja ixí tsajonna sine n̄?

³⁸ Ko ndo Jesús juanchangi ndo:

—Titsje'enta ngijan'in nutja chondanta.

Ko kuitsje'e sen ko ndachro sen:

—Jii na'ó nutja ko yuu kuchē.

³⁹ Ko kuetuan'an ndo ixí kain n̄ xrobake'e n̄ nunte ngata'a kayua. ⁴⁰ Ko jaña xrochjeya n̄ tsachrjendáa nguñgu ciento n̄ ko nguñgu cincuenta n̄. ⁴¹ Ko ndo Jesús kua ndo ti na'ó nutja ko yuu kuchē ko tsje'e ndo ngajní ko kuajon ndo juasie ndo ngajin ndo Dio ko konchrinjin ndo nutja ko chjée ndo sen teyuu chrikao ndo ixí tsonchjeya sen sine kain ni ste nti'a; kaxon konchrinjin ndo ti yuu

kuchee ko konchjeya sen ixi sine kain n̄a. ⁴² Ko kain n̄a juine n̄a ko konkje'e n̄a. ⁴³ Ko juexin juine n̄a ko sen teyuu chrikao ndo Jesús juejo sen tutu'o nutja ko kuchee tsixe'e ko juinchekaon sen teyuu ntaxra ti nutja ko kuchee. ⁴⁴ Ni juine me'e xranchi na'ó mil xi.

Ndo Jesús itji ndo ngataon ndalago

(Mt. 14:22-27; Jn. 6:16-21)

⁴⁵ Ko tuinxin ndache ndo Jesús sen teyuu chrikao ndo ixi tixin'in sen nt̄abarco ko tsatsingatu'e sen ndalago no jii t̄ajna Betsaida. Ko je'e ndo xrakuitu'e ndo nichje'e ndo kain ni ste nti'a. ⁴⁶ Ko juexin nichje'e ndo n̄a, sakjui ndo naa ijn̄a ixi tsinichje'e ndo ndo Dio. ⁴⁷ Ko ó kóndo ko kontie ko nt̄abarco me'e kuiji nt̄aa ngusine ndalago, ko je'e ndo Jesús je'o ndo kuintu'e ndo nunte nti'a. ⁴⁸ Ko bikon ndo ixi tsango tangi tikao sen nt̄aa ixi tsango soji jitinga chrinto ko me'e rué'e ndo sen. Ko tutée ndo jit̄ix̄in ndo ngata'a nda ko konchjiñe'e ndo ti ste sen ko juinche'e ndo xranchi xrokuitaon ndo. ⁴⁹ Ko hora bikon sen jitji ndo ngata'a inda, tsango xraxaon sen ixi bikon sen naa chrintoe chujni tsiken'en, ko kuyako sen ⁵⁰ ixi kain sen bikon sen ndo ko ícha xronka sen. Ko je'e ndo nichja ndo, ko ndache ndo sen:

—Xronka'inta, jan'an jui'i.

⁵¹ Ko je'e ndo kuixin'in ndo nt̄abarco ti ste sen, ko chrinto tuinxin ndabake'e chrinto. Ko je'e sen ícha xronka sen ixi jaña kon'en ⁵² ixi tsikiexin'a sen ti juinche'e ndo Jesús nchakon kuajon ndo itsjé nutja ixi xracha aséen sen me'e kuitikaon'a sen ndo.

Ndo Jesús juinhexruen'en ndo naa xi ni'e nunte Genesaret

(Mt. 14:34-36)

⁵³ Ko kuatsingatu'e sen ndalago ko kuiji sen nunte Genesaret ko nti'a kuenchrúa sen nt̄abarco ngande'e inda. ⁵⁴ Ko tuinxin ti kuachrx̄exin sen inda, ni ste nti'a kuichúxin n̄a ndo Jesús. ⁵⁵ Ko je'e n̄a kuichronga n̄a nchijíi nunte nti'a, méxin kuaxi n̄a bikao n̄a itsjé ni ni'e, ni jitsingata'a kania ko bikao n̄a ti jii ndo Jesús. ⁵⁶ Ko kain ti no ikjui ndo, t̄ajna nchíin ko t̄ajna ijié, o ngaya chjaka me'e bika'o n̄a kain ni ni'e ko bake'e n̄a ngande'e cha'o. Ko ni ni'e tinóatée

n̄ ngajin ndo Jesús ixi je'o xrotsé n̄ ngande'e mantée ndo me'e koxruen'en n̄.

Nge'e nchekit̄ja aséen chujni

(Mt. 15:1-20)

7 Tjume'e kaxin ni fariseo ko kaxin ni bajako chijnie ndo Dio kuix̄in n̄ t̄jajna Jerusalén konchjiñe'e n̄ ti jii ndo Jesús. ² Je'e n̄ bikon n̄ ixi kaxin sen chrikao ndo Jesús junéma'i itja sen, jañao juine sen, méxin kuaxi n̄ juankata'a n̄ sen ijie. ³ (Ixi xi fariseo ko kain ni judío kuanéma tja n̄ xranchi kuanche'e ni tachrí'e n̄, ni xranchrjen, ixi sa'ó banéma n̄ itja n̄ ko tjume'e ine n̄. ⁴ Ko hora kjanxin n̄ ndasin, sa'ó xrokonda néma n̄ itja n̄ ko tjume'e sine n̄. Ko kaxon banéma n̄ vaso ko ichi ko cazuela chika ko kuajonta'a n̄ cama, jaña kuanche'e n̄ ko kaxon ikaxin nge'e ixi jaña kuituan'an ni tachrí'e n̄ xranchrjen.) ⁵ Méxin, xi fariseo ko xi tjako chijnie ndo Dio ja'in juanchangi'e xa ndo Jesús:

—¿Sonda sen chrjiko'a nche'a sen nge'e kuanche'e sen tachrí'ina xranchrjen ó sa'ó? Sen chrjiko'a ja'a, néma'i sen itja sen hora ine sen.

⁶ Ko juatingíexin ndo Jesús ko ndachro ndo:

—Nduaxin ti tsindachro ndo profeta Isaías ixi ja'anta ndako'a xraxaonnta, ko ja'in ndachro xroon tsikjin ndo:

Ni t̄jajna ji'i je'o ro'a n̄ nichjanaxin n̄ ngajin,
je'a nduaxin ixi aséen n̄ xraxaon n̄.

⁷ Méxin, xro'an tjintee juasaya^a tajon n̄ ngajin,
ixi je'o tjako n̄ nge'e tetuan'an chujni.

⁸ Ko ja'anta tsikintu'enta nge'e tsiketuan'an ndo Dio ko rue'énta nge'e kuanche'e n̄, méxin né'manta ichi, ko vaso t̄i'x̄innta, ko kaxon ikaxin nge'e nche'enta.

⁹ Ko kaxon ndachro ndo Jesús:

—Ja'anta rue'énta nge'e kuanche'e n̄ ko jaña ndá'a tintu'enta nge'e tsiketuan'an ndo Dio. ¹⁰ Ndachro chijnie ndo Dio tsikjin ndo Moisés: “Xrochonde'enta juasaya ndotánta ko janáanta”, ko kaxon tsindachro ndo “Ngisen ndako'a nichja ngajin ndotée o janée xrokonda tsen'en sen.” ¹¹ Ko ja'anta ndachenta chujni ixi

^a 7:7 *juasaya* respeto, honor

chao xrondate n̄a ndotée n̄a ko janée n̄a: “Ndotána, janáana, jua'i tsingijnananta ixi kain nge'e chondana me'e kóña corbán”, (me'e xrondachro ixi kain tomina ó tjá'a ndo Dio). ¹² Ko siá xrondachrona jaña, ja'anta ndachrona xrokonda'i tsingijnanta ndotánta o janáanta. ¹³ Ko jaña titikaon'anta nge'e tsiketuan'ando Dio ko ja'anta titikaonnta nge'e kuanche'e n̄a sa'ó. Ko kaxon nche'enta ikaxin nge'e ndako'a.

¹⁴ Ko íjngo kuiye'e ndo Jesús chujni ste nti'a, ko ndachro ndo: —Tin'ennta kainnta ti ntatjunta ko tienxinnta ji'i. ¹⁵ Je'a ti ineni nchekitja aséenni. Ti tahrjexin aséenni me'e nchekitjani. ¹⁶ Ti tjaunnta tsin'ennta, tin'ennta.

¹⁷ Ko ndo Jesús kuintu'e ndo kain n̄a, ko je'e ndo ko sen teyuu chrikao ndo kuixin'in sen nchia. Ko juanchangi'e sen ndo nge'e xrondachro ti juinchekuen'en ndo n̄a. ¹⁸ Ko ndachro ndo Jesús: —¿Á kaxon ja'anta tienxin'anta? ¿Á noa'inta ixi ti nge'e ineni je'a me'e nchekitja aséenni? ¹⁹ Ixi ti ineni tji'a ngaya aséenni. Me'e satsji ngaya tse'en̄i ko tjume'e tahrje.

Me'e xrondachro ixi ti nge'e ineni, nchekitja'i aséenni.

²⁰ Ko ndachro ndo Jesús:

—Ko ti nge'e tahrjenixin aséen chujni me'e nchekitja aséen. ²¹ Kain ji'i tahrjenixin aséen chujni: ti ndako'a xraxaon n̄a, ti chóna n̄a inaa ngisen je'a janchri'e n̄a o ndoxi'e n̄a, ti tjaun n̄a tsitexin n̄a inaa ngisen, ti naatsónaxón kichuu n̄a, ²² ti tee n̄a, ti tochjuye'e n̄a nge'e chóna inaa chujni, ti ndako'a nchekao kichuu n̄a, ti ncheya n̄a, ti tsango chjinga nche'e n̄a, ti tochjio n̄a, ti nchejié aséen n̄a, ko ti ndakua'i xraxaon n̄a. ²³ Kain ti ndako'a me'e tahrjenixin ngaya aséen n̄a, ko me'e ti nchekitja aséen chujni.

Naa nchri kuixin ikjín chuntia^a nchra ndo Jesús

(Mt. 15:21-28)

²⁴ Ko tjume'e ndo Jesús kuachrjexin ndo nti'a ko sakjui ndo nunte tjajna Tiro ko tjajna Sidón. Ko kuixin'in ndo naa nchia ixi tjaun'a ndo xrokono'e n̄a ixi nti'a jii ndo. Ko jua'i kuemá ndo. ²⁵ Ko tjume'e janée naa nchrichajan, chóna nchrichan espíritue Xixron'anxrée kuin'en jan ixi nti'a jii ndo Jesús, ko tuinxin kuiji jan ko bake'exin

^a 7:23 *chuntia* tener fe

jan ntatuchi'in jan tutée ndo Jesús. ²⁶ Jan me'e ikjín kuixin jan, nunte Sirofenicia, ko kuinóatée jan ngajin ndo Jesús ixí xrokuantsje ndo espíritue Xixron'anxrée chóna nchrichajen'en jan. ²⁷ Ko ndo Jesús ndachro ndo:

—Sa'ó tintu'enta ichjan sine xjan. Ndako'a jii xrokuantsje'eni xjan nutja ko xrochjéeni kunia sine ba.

²⁸ Ko je'e jan juatingíexin jan:

—Nduaxin me'e, Nchána. Ko kunia jingi ba mesa ine ba nutja titu'o ti tintj'í ichjan.

²⁹ Ko ndachro ndo Jesús:

—Chao ndachrua. Satjia ixí espíritue Xixron'anxrée ó kuachrxjexin nchrichajan'an.

³⁰ Ko hora kuiji jan ndo'a jan, bikon jan ixí nchrichajen'en jan ó jian jitsingata'a xjan ti jijua xjan ixí ó tsikachrje espíritue Xixron'anxrée.

Ndo Jesús juinchexruen'en ndo naa xi tien'a ko nichja'i

³¹ Ko tjume'e ndo Jesús kuachrxjexin ndo tjajna Tiro ko kuatsinga ndo tjajna Sidón ko kaxin tjajna tikinixin nunte Decápolis ko kuiji ndo ti ndalago Galilea. ³² Ko nti'a bikao nā naa xi tien'a ko jua'i nichja xa. Ko kuinóatée nā ngajin ndo Jesús ixí tsake'e itja ndo ngata'a jaa xa me'e tsoxrúen'en xa. ³³ Ko tjume'e ndo Jesús kuachrxjendaka'o ndo je'e xi tien'a ti xro'an ngisen ste. Ko dedue itja ndo Jesús xraxin'in ndo ndatsjon xi tien'a. Ko kaxon dedue itja ndo bikitée ndo ndatée ndo ko bake'e ndo dedue ngata'a nejen xi nichja'i. ³⁴ Ko tjume'e tsje'e ndo nui ngajní ko kuabaa ndo ko nichje'e ndo xi tien'a, ko ndachro ndo:

—¡Efata! —me'e ngigue'e sen xrondachro: ¡Xitje'ē!

³⁵ Ko tuinxin xitje'ē ndatsjon xi tien'a ko kuin'en xa ko koxruen'en nejen xa, ko jian nichja xa. ³⁶ Ko ndo Jesús kuetuan'an ndo ixí xro'an ngisen xrobe'ki nge'e ti kon'en. Ko maski jaña kuetuan'an ndo, je'e nā ícha beki nā. ³⁷ Ko me'e tsango xronka kain nā ko ndachro nā:

—Tsango jian kain nge'e nche'e ndo. Ni tien'a, tin'en nā ko ni nichja'i, nichja nā.

Ndo Jesús kuajon ndo juine noó mil chujni

(Mt. 15:32-39)

8 Ko nchakon me'e kueya nā konchjiñe'e nā ngajin ndo Jesús. Ko chónnda'i nā nge'e sine nā. Ko ndo Jesús kuiye'e ndo sen teyuu chrikao ndo, ko ndachro ndo:

²—Tsango tikonó'a'a kain ni ste nti'i ixi ó ní nchakon ste nā ngajin ko chónnda'i nā nge'e sine nā. ³Ko siá tsétuan'an nā satsji nā ndo'a nā ko xrane'a nā, ngatja cha'o tsjejeñao nā ixi xrane'a nā ixi kaxin nā tsango ikjín tsiki'xin nā.

⁴Ko juatingíexin sen chrikao ndo:

—¿No tsj'xin nge'e xrojuine kain ni ji'i ixi xro'an nchia jii nti'i?

⁵Ko juanchangi'e ndo Jesús:

—¿Ngijan'in nutja chondanta?

Ko je'e sen juatingíexin sen:

—Yaato nutja chondana.

⁶Ko ndo Jesús kuetuen'en ndo kain nā ixi tsake'e nā nunte. Ko kua ndo ti yaato nutja ko kuajon ndo juasaya ngajin ndo Dio ko konchrinjin ndo nio ko chjée ndo sen teyuu chrikao ndo ixi tsonchjeya sen ngajin kain ni ste nti'a. ⁷Ko kaxon kaxin kuchee nchínchín chónnda sen. Ko ndo Jesús kuajon ndo juasaya ko kuetuan'an ndo tsonchjeya sen kuchee kaxon. ⁸Ko kain nā juine nā ko konkje'e nā. Ko juejo sen tutu'o nge'e tsixe'e ko juinchekaon sen yaato ntaxra. ⁹Ko noó mil nā juine nā. Ko tjume'e ndo Jesús ndache ndo nā ixi satsji nā. ¹⁰Ko je'e ndo ko sen teyuu chrikao ndo kuixin'in sen naa ntábarco ko sakjui sen no nunte Dalmanuta.

Xi fariseo tjanchia xa ixi ndo Jesús sinche'e ndo naa ixra ijié

(Mt. 16:1-4; Lc. 12:54-56)

¹¹*Ko kujj kaxin xi fariseo ko kuaxi xa juao xa ndo Jesús ko juanchia xa ixi xrojuakoxin ndo naa ixra ijié^a tsj'xin ngajni ixi tjaun nā tsono'e nā á nduaxin chao sinche'e ndo. ¹²*Ko ndo Jesús kuabaa ndo ko ndachro ndo:

^a 8:11 naa ixra ijié milagro

8:11: Mt. 12:38; Lc. 11:16. 8:12: Mt. 12:39; Lc. 11:29.

—¿Sonda ni ji'i tjanchia nã sinta'a naa nge'e ijié? Nduaxin ndachrjan ixi xro'an nge'e sinta'a tsikon nã.

¹³ Ko kuintu'e ndo nã nti'a, ko kuixin'in ndo ntãbarco ko sakjui ndo tuenxin ndalago.

Nge'e nchetja'in nutjée xi fariseo

(Mt. 16:5-12)

¹⁴ Ko tjáñe'e sen tsikikao'a sen nge'e sine sen. Naakua nutja chónnda sen ngaxin'in ntãbarco. ¹⁵ *Ko ndo Jesús kuetuen'en ndo sen:

—Jian tsje'enta ixi nge'e nchetja'in nutjée xi fariseo ko nutjée xi Herodes.

¹⁶ Ko sen teyuu chrikao ndo ndache kichuu sen:

—Jaña ichro ndo ixi tsikiko'ina nutja.

¹⁷ Ko je'e ndo no'e ndo nge'e tjao kichuu sen ko ndachro ndo:

—¿Sonda tjao kichuunta ixi chonda'inta nutja? ¿Á noa'inta ko xratiénxin'anta? ¿Á icha asáanta méxin titikaon'anta ndo Dio? ¹⁸ *¿Á tikonxin'a ikonnta?, ko, ¿á tienxin'a ndatsjonnta? ¿Á sintaxi'añaonta? ¹⁹ Nchakon konchrinjin na'ó nutja juine na'ó mil chujni, ¿ngijan'in ntaxra ti tutu'o nutja xejo?

Ko je'e sen juatingíexin sen:

—Teyuu ntaxra.

²⁰ Ko íjngo ndachro ndo Jesús:

—Ko nchakon konchrinjin yaato nutja juine noó mil chujni, ¿ngijan'in ntaxra ti tutu'o nutja xejo?

Ko ndachro sen:

—Yaato ntaxra.

²¹ Ko ndo Jesús ndachro ndo:

—Méxin, ¿á xratiénxin'anta?

Ndo Jesús juinchexruen'en ndo naa xi tikon'a

²² Ko kuiji sen tjajna Betsaida, ko kuij kaxin nã bika'o nã naa xi tikon'a. Ko kuinóatée nã ngajin ndo Jesús ixi xrojuinchexruen'en ndo xa. ²³ Ko ndo Jesús itsé ndo itja je'e xi tikon'a ko kuachrjendaka'o ndo xa ngande'e tjajna. Ko bikitée ndo ndaté ndo ikon xi me'e ko bake'e itja ndo ngata'a xa ko juanchangi'e ndo xa:

—¿Á ó tikuan nchíin?

²⁴ Ko ndachro je'e xi tikon'a:

—Tikon chujni, ko tikon na xranchi naa ntayua ichrji.

²⁵ Ko ndo Jesús bake'e itja ndo íjngo ngata'a ikon xa. Ko je'e xa tsje'e xa ko koxruen'en xa ko chao bikon xa kain nge'e. ²⁶ Ko ndo Jesús kuetuan'an ndo ixi satsji xa ndo'a xa, ko ndachro ndo:

—Ikjan'ia tjajna íjngo ko xro'an ngisen teki'é ji'in.

Ndo Pedro ndachro ndo ixi ndo Jesús, ndo Cristo

(Mt. 16:13-20; Lc. 9:18-21)

²⁷ Ko tjume'e ndo Jesús ko sen teyuu chrikao ndo sakjui sen tjajna nchíin tjenka tjajna Cesarea de Filipo. Ko ngatja cha'o juanchangi'e ndo Jesús sen chrikao ndo ko ndachro ndo:

—¿Nge'e ichro na, ngisen jan'an?

²⁸ *Ko je'e sen ndachro sen:

—Kaxin na ndachro na ixi ja'anta ndo Juan Bautista ko ikaxin na ndachro na ixi ja'anta ndo profeta Elías ko ikaxin na ndachro na ixi ja'anta naa sen profeta kuachronga chijnie ndo Dio ó sa'ó.

²⁹ *Ko tjume'e ndo Jesús juanchangi'e ndo sen:

—Ko ja'anta, ¿nge'e ndachronta, ngisen jan'an?

Ko juatingíexin ndo Pedro ko ndachro ndo:

—Ja'anta ndo Cristo tsixrua'an ndo Dio.

³⁰ Ko kuetuan'an ndo Jesús ixi xro'an ngisen tseki'e sen ji'i.

Ndo Jesús ndachro ndo ixi ó tsen'en ndo

(Mt. 16:21-28; Lc. 9:22-27)

³¹ Ko juangíxin ndo Jesús ndache ndo sen ixi je'e ndo chjen'en ndo Dio, xjan jongí'e xranchi chujni, xrokonda tsango tangi tson'en ndo ko kain xi tetuan'an ni'ngo ko kain xitaana tetuan'an ko kain ni tjako ley tsoñao'e na ndo. Ko ni me'e naatsóñaxón na ndo ko nchakon nínxin xroxechón ndo. ³² Kain ji'i jian chronga ndo. Ko tjume'e ndo Pedro kuantsjendáa ndo ndo Jesús ko kuyakutee ndo ndo. ³³ Ko ngatjia ndo Jesús tsje'e ndo kain sen chrikao ndo ko kuyakutee ndo ndo Pedro, ko ndachro ndo:

—¡Satjixian nti'i, Xixron'anxrée! Ja'a xraxaon'a xranchi xraxaon ndo Dio. Ja'a xraxaon xranchi xraxaon chujni.

³⁴ *Ko ndo Jesús kuiye'e ndo sen teyuu chrikao ndo ko sen tsikonchjiñe'e ngajin ndo ko ndachro ndo:

—Siá xrojan ngisen tjaun xorua'na, xrokonda xrotjáñe'e sen kain nge'e ícha tjaun sen ko xorua'na sen kain nchakon, maski tangi tson'en sen. ³⁵ *Ni tjaun tsitjáña'i, ni me'e nduaxin tsen'en nã; ko ni tsen'en ixi titikaonna nã jan'an ko chijni jian nichja, ni me'e tsechón nã kain nchakon. ³⁶ ¿Nge'e tsjacha naa ngisen xrochónda kain nge'e jii ngata'a nunte nti'i ko ndatsitjáña aséen sen? ³⁷ ¿Ngijan'in tsjenga sen 'nã ixi tsechón sen? ³⁸ Ixi sen tsosue'e ixi titikaonna sen ko kao chijni nichja, stetikon ni ndako'a nche'e ko ni chónda ijie, kaxon chjen'en ndo Dio, xjan jongí'e xranchi chujni, tsosue'e xjan ko xrondachro xjan ixi chúxin'a xjan sen nchakon tsetuan'an xjan ti jii juachaxin ijie chónda Ndotée xjan ko kain sen ángel.

9 Ko kaxon ndachro ndo Jesús:

—Nduaxin rintatjonta ixi kaxin ni ste nti'i xratsen'a nã, tsikonja nã tsii juachaxien ndo Dio.

Ndo Jesús kuindoxin ikon ndo

(Mt. 17:1-13; Lc. 9:28-36)

² *Kuatsinga ikjaon nchakon ko tjume'e ndo Jesús sabikao ndo ndo Pedro, ndo Jacobo ko ndo Juan kuajin'in sen naa ijnã nui. Ko nti'a bikon sen kuindoxin ikon ndo Jesús. ³ Ko manta jía ndo ikjan tsango tjúá, ko ngata'a nunte nti'i xro'an ngisen xrojuinéma manta jaña ixi tsango tjúá bikoni. ⁴ Ko bikon sen nti'a jii ndo Elías ko ndo Moisés stetjao sen ndo Jesús. ⁵ Ko ndo Pedro ndache ndo ndo Jesús:

—Maestro, chao stena nti'i. Sintakonchjianna níi tsa'on; naa tsa'on ja'anta ko naa tsa'on ndo Moisés ko naa tsa'on ndo Elías.

⁶ Jaña ichro ndo ixi kain sen tsango xronka sen, ko ndo Pedro noe'a ndo nge'e nichja ndo. ⁷ *Ko tuinxin kuij naa itjuj bake'e ngata'a ti ste sen. Ko ngakjen'en itjuj me'e kuin'en sen naa téé naa ngisen nichja:

—Ji'in chjan'na tsango tjua'a.^a Tin'ennta nge'e xrondachro xjan.

^a 9:7 *tjua'a* yo te amo

8:34: Mt. 10:38; Lc. 14:27.

8:35: Mt. 10:39; Lc. 17:33; Jn. 12:25.

9:2: 2Pe. 1:17, 18. 9:7: Mt. 3:17; Mr. 1:11; Lc. 3:22.

⁸ Ko ikjan tsje'e sen ko xro'an ngisen bikon sen; je'o ndo Jesús jii nti'a.

⁹ Ko tjume'e xingajinxin sen ijna me'e, ko kuetuan'an ndo Jesús ixi tsekia sen ikaxin chujni nge'e bikon sen tsijija nchakon xroxechón je'e ndo chjen'en ndo Dio, xjan jongí'e xranchi chujni. ¹⁰ Méxin, je'o sen no'e sen ji'i ko beki'a sen nge'e bikon sen ko stetjao sen nge'e xrondachro ti xroxechón ndo íjngo. ¹¹ *Ko juanchangi'e sen ndo Jesús:

—¿Sonda ndachro ni tjako ley ixi sa'ó xrokui ndo Elías ko tjume'e xrokui ndo Cristo?

¹² Ko ndachro ndo Jesús:

—Nduaxin tsij ndo Elías sa'ó ko sinchekonchjian ndo kain nge'e. ¿Ko nge'e xrondachro xroon jitaxin chijnie ndo Dio?, ixi tsango tangi tson'en chjen'en ndo Dio, xjan jongí'e xranchi chujni, ko tsitikaon'a na xjan. ¹³ Ko ntatjunta ixi nduaxin ó kuij ndo Elías, ko tangi juinchekao na ndo xranchi je'e na tjaun na, jaña jitaxin xroon chijnie ndo Dio ixi jaña tson'en.

Ndo Jesús juinchexruen'en ndo naa chajan

(Mt. 17:14-21; Lc. 9:37-43)

¹⁴ Ko hora kjan sen ti kuitu'e kaxin sen chrikao ndo Jesús, bikon sen ixi kueya na ste na ngandajin sen. Ko kaxon kaxin ni tjako ley stetjao na sen. ¹⁵ Ko tuinxin hora bikon na ndo Jesús kain na xronka na, ko binga na ikjui na ti jii ndo, ko kuajon na juajna. ¹⁶ Ko ndo Jesús juanchangi'e ndo na ko ndachro ndo:

—¿Nge'e stetjaunnta sen chrjiki'an?

¹⁷ Ko naa xi jingakjen'en ni ste nti'a juatingíexin xa:

—Maestro, nti'i bikian chjan'na chóna xjan espíritue Xixron'anxrée tintue'a xjan nichja xjan. ¹⁸ Ko ti no jii xjan, espíritue Xixron'anxrée itsé xjan ko tjanka xjan nunte, ko tuchrjo tixin ro'a xjan ko ndachro neno xjan ko tsango toncha xjan. Ko jan'an kuinóatáana ngajin sen chrjiku'unta xrokuantsje sen espíritue Xixron'anxrée ko jua'i juinche'e sen.

¹⁹ Ko ndo Jesús juatingíexin ndo:

—Ja'anta titikaon'anta jian ndo Dio. ¿Ti ngisa xrokonda tsake'e ngajinnta? ¿Ngisa chao tsaxinta sinche'enta ixra? Tikuunantana chán nti'i.

²⁰ Ko bika'o sen chán. Ko hora bikon espíritue Xixron'anxrée ndo Jesús kuaxi kontsjenga espíritu chán, ko juanka espíritu chán ngata'a inche ko jamangitaon chán ko kuachrje tuchrjo ro'a chán.

²¹ Ko ndo Jesús juanchangi'e ndo ndotée chán:

—¿Á ó sée jaña ton'en chán?

Ko ndachro ndotée chán:

—Xranchio chán bakon'en chán jaña. ²² Ko nanaó espíritue Xixron'anxrée tjanka chán ti jii xro'i ko tjanka chán ti jii inda ixi tjaun espíritu naatsóñaxón chán. Ko ixudio tikonóa'nananta ko tingijnananta.

²³ Ko ndachro ndo Jesús:

—¿Á chao titikaonnta ndo Dio? Siá titikaonnta ndo Dio, chao tson'en kain nge'e.

²⁴ Ko tuinxin séen nichja ndotée chán, ko ndachro:

—Jan'an titika'on. Tingijnana ixi jaña ícha tsitika'on.

²⁵ Ko tjume'e bikon ndo Jesús ixi kueya na konchjiñe'e na. Ko kuyakutee ndo espíritue Xixron'anxrée chónða chán me'e, ko ndachro ndo:

—Ja'a espíritue ti tintue'a nichja na ko ti tintue'a tin'en na. Jai jan'an ntatjua tachrxexian chajan ji'i ko tintu'é chán ko íkjan'ia.

²⁶ Ko je'e espíritue Xixron'anxrée kuyako ko kontsjenga espíritu chán íjngo, ko kuachrje espíritu. Ko je'e chán ndako naa ni tsiken'en kuitu'e chán, ko kueya na ndachro na ixi ó kuen'en chán. ²⁷ Ko ndo Jesús itsé ndo itja chán ko juinchengatjen ndo chán.

²⁸ Ko ndo Jesús ko sen teyuu chrikao ndo kuixin'in sen naa nchia ko je'e sen juanchangi'e sen ndo:

—¿Sonda jua'i kuantsjena espíritue Xixron'anxrée?

²⁹ Ko ndachro ndo Jesús:

—Espíritu je'o tachrxexin ixi xronichje'enta Ndotána ko sinchekatse ñaonta junta.

Íjngo ndachro ndo Jesús ixi tsen'en ndo

(Mt. 17:22-23; Lc. 9:43-45)

³⁰ Hora sajuixin sen nti'a, kuatsinga sen no nunte Galilea. Ko ndo Jesús tjaun ndo ixi xro'an ngisen tsono'e ste sen nti'a ³¹ ixi tjaun ndo sinchekuen'en ndo sen chrikao ndo. Ko ndache ndo sen:

—Jan'an chjen'en ndo Dio, xjan jongí'e xranchi chujni, xrotséna nã ko tsikaanna nã ngajin ni tituan'an ko naatsóñaxónna nã. Ko nchakon nínxin xroxechónna.

³² Ko je'e sen kuienxin'a sen nge'e ti ndachro ndo ko noe'a sen á chao xrojuanchangí'e sen ndo nge'e xrondachro ji'i.

¿Ngisen ícha tjintee?

(Mt. 18:1-5; Lc. 9:46-48)

³³ Ko tjume'e kuiji sen tjajna Capernaum; ko hora ste sen nchia nti'a, ndo Jesús juanchangi'e ndo sen:

—¿Nge'e stetjao kichuunta ti steyána cha'o?

³⁴ *Ko je'e sen tenko sen ixi ngatja cha'o stetjao sen ixi ngisen ícha tjintee. ³⁵ *Ko tjume'e ndo Jesús bake'e ndo nunte ko kuiye'e ndo ti teyuu sen chrikao ndo, ko ndache ndo sen:

—Siá xrojan ja'anta tjaunnta ícha tjinteenta, xrokonda sinchenchiin asáanta ko tsingijnanta kain chujni.

³⁶ Ko tjume'e kuiye'e ndo naa chjan ko bake'e ndo xjan ngusine ti ste sen, ko ndachro ndo:

³⁷ *—Ngisen tjue'e naa ichjan xranchi xjan ji'i ixi titikaonna sen, sen me'e kaxon tjue'e sen najan'an, ko sen tjue'e najan'an, tjue'e sen ngisen xruan'anna jui'i.

Ni je'a ningakoína, ni me'e tingijnana nã

(Lc. 9:49-50; Mt. 10:42)

³⁸ Ko ndo Juan ndachro ndo:

—Maestro, bikona naa ngisen tantsje espíritue Xixron'anxrée ixi juachaxiannta. Ko ntatjanna sen me'e í sinche'a sen jaña ixi je'e sen chrjikui'ana sen.

³⁹ Ko ndo Jesús ndachro ndo:

—Tingakuen'anta sen me'e ixi xro'an ngisen, sen nche'e naa ixrã jian ixi juachaxinna, sen me'e jua'i ndako'a xronichja sen ixi jan'an. ⁴⁰ *Sen ningakoña'ina, sen me'e chao tsingijnana. ⁴¹ *Ko

ngisen xrotjáanta naa vaso inda ixi nduaxin titikaonntana, nduaxin ndachrjan ixi tsayé'e sen nge'e jian.

Jian tsje'enta ixi sinche'anta ti ndako'a

(Mt. 18:6-9; Lc. 17:1-2)

⁴² *Ko ngisen sinchekateya naa ichjan titikaonna jan'an sinche'e xjan ti ndako'a, ni me'e cháña xrokuintexin n̄ tusin n̄ naa xrochri ijié ko xrokuitsingangi n̄ ndachaon. ⁴³ *Ko siá tjáanta sinchexinnta ti ndako'a, cháña xrokochrijinnta tjáanta ixi cháña naakua tjáanta xrokuixin'innta ti tsehónni kain nchakon ixi xrochondanta yui tjáanta ko saxrokjuinta ti jii xro'i nai'a tsanga, ⁴⁴ ti jii kutsindo ten'a ko ti jiche xro'i tsanga'i. ⁴⁵ Ko kaxon tutáanta xrojuinchexinnta ti ndako'a, xrokochrijinnta tutáanta ixi cháña naakua tutáanta xrokuixixinnta ti tsehónni kain nchakon ixi siá xrochondanta yui tutáanta ko saxrokjuinta ti jii xro'i nai'a tsanga, ⁴⁶ ti jii kutsindo ten'a ko ti jiche xro'i tsanga'i. ⁴⁷ *Ko siá ikonnta sinchexinnta ti ndako'a, cháña xrokuantsjengínta ikonnta ixi naakua ikonnta xrochondanta ko jaña xrokuixin'innta ti tetuan'an ndo Dio ti tsehónni kain nchakon ixi yui ikonnta saxrokjuinta ti jiche xro'i nai'a tsanga, ^a ⁴⁸ ti jii kutsindo ten'a ko ti jiche xro'i tanga'i.

⁴⁹ *Ko kain chujni xrokonda tangi tson'en sen ixi me'e tsingijna sen, xranchi xíjnta tingijna tsojnínxin nge'e sineni. ⁵⁰ *Xíjnta jian xíjnta. Ko siá xíjnta ijn'a xíjnta, jua'i tsonda xíjnta. Ja'anta xranchi xíjnta tinteenta, méxin juaxruxin tsariku'unta kain chujni.

Ndo Jesús ndachro tsintue'a n̄ janchri'e n̄

(Mt. 19:1-12; Lc. 16:18)

10 Tjume'e ndo Jesús kuachrjexin ndo tjajna Capernaum, sakjui ndo nunte Judea nangoxin ndajitinga Jordán. Ko kueya n̄ xra'o n̄ ti jii ndo ko je'e ndo juinchekuen'en ndo n̄ ixi me'e kuanche'e ndo. ² Ko kaxin xi fariseo konchjiñe'e xa ngajin ndo ko juanchangi'e xa ndo ixi tjaun xa ndako'a xrojuatingéxinxin ndo. Ko juanchangi xa á chao tsintu'eni janchri'eni.

^a 9:47 *xro'i nai'a tsanga* infierno

³Ko ndo Jesús juatingíexin ndo, ko ndachro ndo:

—¿Nge'e kuetuan'an ndo Moisés?

⁴*Ko ndachro xa:

—Ndo Moisés kuajon ndo juachaxin ixi tsoña naa xroon tsayé'e nchri ixi chao tsintu'e xa nchra.

⁵Ko ndo Jesús ndachro ndo:

—Jaña kuetuan'an ndo Moisés ixi ja'anta ícha asáanta ko titikaon'anta. ⁶Ko ti xraxrangíxixión juinchéña ndo Dio kain nge'e, juinchéña ndo naa xi ko naa nchri ⁷ixi xi tsintu'e xa ndotée xa ko janée xa ko tsekao xa janchri'e xa. ⁸Ko tjume'e yui sen tsoña sen xranchi naakua naa chujni. Méxin, í je'a yuu sen, ó naakua sen jai. ⁹Ko jaña siá juachaxien ndo Dio ikjan sen naakua chujni, méxin inaa chujni jua'i xrondachro ixi xrochjeya sen.

¹⁰Ko hora ste sen nchia, sen teyuu chrikao ndo íjngo juanchangi'e sen ndo nge'e xrondachro ji'i. ¹¹*Ko ndo Jesús ndachro ndo:

—Siá naa xi tsintu'e xa janchri'e xa ko xrochóna xa inaa nchri, xi me'e ndako'a jinche'e xa ixi ó tsikute'e xa nchrinchri'e xa. ¹²Ko kaxon siá naa nchri tsintu'e nchra ndoxi'e nchra ko xrochóna nchra inaa xi, kaxon je'e nchra índako'a jinche'e nchra.

Ndo Jesús bake'e ndo itja ndo ngata'a kaxin ichjan

(Mt. 19:13-15; Lc. 18:15-17)

¹³Kaxin na bika'o na ichjan nchínchín ixi tsake'e ndo Jesús itja ndo ngata'a jaa xjan. Ko sen chrikao ndo Jesús kuyakutee sen ni bika'o ichjan me'e. ¹⁴Ko bikon ndo Jesús jaña stenche'e sen, méxin, koña ndo ko ndachro ndo:

—Tintu'enta ichjan tsii xjan ngajin ko tingakuen'anta xjan, ixi ti no tetuan'an ndo Dio tsikinixin'en sen nche'e xranchi ichjan. ¹⁵*Ko xrontatjunta ixi ngisen xrokjan'i xranchi naa ichjan nchín jua'i tixin'in sen ti tetuan'an ndo Dio.

¹⁶Ko tjume'e joa ndo kain ichjan ko bake'e itja ndo ngata'a jaa xjan ko juinchenchaon ndo xjan.

**Naa xi chónnda kueya ti tjintee
nichja xa ngajin ndo Jesús**

(Mt. 19:16-30; Lc. 18:18-30)

¹⁷ Ko hora sakjui ndo Jesús, jitinga naa xi kuii xa ko bake'exin xa ntatuchi'in xa ngajin ndo Jesús, ko juanchangi xa:

—Maestro jian ja'a, ¿nge'e sinta'a jan'an ixi tsarichónna kain nchakon?

¹⁸ Ko tjume'e ndo Jesús ndachro ndo:

—¿Sonda ndachrua ixi jianna jan'an? Naakua ngisen jian, je'o ndo Dio jian ndo. ¹⁹ Ja'a ó no'a kain ti kuetuan'an ndo Dio: “Ncheye'a nchrinchri'a, tónnai'a chujni, tēma'ia, tjangé'a chujni siá jinche'e ti jian, ncheye'a na ko tájuan juasiaa ngajin ndotáa ko janáa.”

²⁰ Ko je'e xi me'e ndachro xa:

—Maestro, kain ji'i ó junta'a xranchiona.

²¹ Ko ndo Jesús tsje'e ndo xa ko tsango tjue'e ndo xa. Ko ndachro ndo:

—Xra titjáña naakua nge'e sinche'e. Satjia ko nchekjia kain nge'e chonda ko tonchjeye'e ni nóa tomi me'e. Jaña xrochonda nge'e ícha tjintee ngajní. Ko tjume'e tsji'ia ko rua'nana.

²² Ko kuin'en xa jaña ko tsango kuechín xa ko sakjui xa, ixi tsango kueya nge'e kuachónnda xa.

²³ Ko ndo Jesús tsje'e ndo ni ste nti'a, ko ndache ndo sen teyuu chrikao ndo:

—Tsango tangi tixin'in ni chónnda itsjé nge'e ti tetuan'an ndo Dio.

²⁴ Ko xronka sen chrikao ndo Jesús ixi jaña ndachro ndo. Ko ndachro ndo íjngo:

—Ni chuntia ti nge'e chónnda, tsango tangi tixin'in na ti tetuan'an ndo Dio. ²⁵ Ícha tangi'a ixi tsatsingatuxin naa ko camello ikon ntachika ixi naa ni chónnda kueya nge'e xrokuixin'in na ti tetuan'an ndo Dio.

²⁶ Ko je'e sen kuin'en sen jaña ko tsango xronka sen. Ko juanchangi'e kichuu sen:

—¿Ngisen chao tixin'in ti tetuan'an ndo Dio?

²⁷ Ko ndo Jesús tsje'e ndo sen, ko ndachro ndo:

—Ti nge'e jua'i sinche'e chujni, ndo Dio chao sinche'e ndo kain nge'e.

²⁸ Ko ndo Pedro ndachro ndo:

—Kainna kuintu'ana kain nge'e chondana ixi rua'ananta.

²⁹ Ko ndo Jesús ndachro ndo:

—Nduaxin ntatjunta ixi xrojan ngisen tintu'e ndo'a o xi kichuu, o nchri kichuu, o ndotée, o janée, o janchri'e, o chjen'en, o nunte'e, ixi kuitikaonna sen jan'an ko titikaon sen chijni ndachrjan, ³⁰ sen me'e ícha itsjé nge'e tsayé'e sen nti'i ko xrochónda sen inaa ciento ícha itsjé nge'e. Kueya nchia xrochónda sen ko tsikon sen itsjé chujni xranchi ni kichuu sen ko xranchi janée sen ko xranchi chjen'en sen ko tsayé'e sen itsjé nunte. Ko maski tangi tson'en sen ngata'a nche nti'i, tjume'e ngajni tsechón sen kain nchakon. ³¹ *Ko kueya ni tituan'an jai, nchakon tsjexin kain nge'e ítsituan'i na. Ko itsjé ni tjinte'a jai, nchakon me'e ícha tsetuan'an na.

Nínxin chronga ndo Jesús ixi tsen'en ndo

(Mt. 20:17-19; Lc. 18:31-34)

³² Tjume'e yaa sen cha'o satji sen tjajna Jerusalén ko ndo Jesús kuitaon ndo nti'a. Ko sen chrikao ndo stexronka sen sterué'e sen. Ko ndo Jesús kuiye'e ndo je'o sen teyuu, ko kuaxi ndo ndache ndo sen xranchi tson'en ndo. ³³ Ko ja'in ndachro ndo:

—Jai satsjina tjajna Jerusalén. Ko tjume'e jan'an, chjen'en ndo Dio, xjan jongí'e xranchi chujni, xrotséna na tsikaanna na ngajin xitaana tetuan'an ko xi tjako ley. Ko ni tetuan'an tsajon na juachaxin ixi tsikaon na. Tjume'e tsikaanna na ngajin ni je'a judío ³⁴ ko je'e na tsjanoana na, tsande'ena itja na ikon, tsikitéena na ndatée na ko naatsóñaxónna na. Ko nchakon nínxin xroxechónna íjngo.

Ndo Jacobo ko ndo Juan tjanchia sen naa nge'e

(Mt. 20:20-28)

³⁵ Ko tjume'e ndo Jacobo ko ndo Juan, chjen'en ndo Zebedeo, konchjiñe'e sen ngajin ndo Jesús ko ndachro sen:

—Maestro, tjancha'ananta naa nge'e.

³⁶ Ko juanchangi ndo Jesús:

—¿Nge'e tjaunnta?

³⁷ Ko ndachro sen:

—Nchakon tsake'enta ti tetuan'an, tájonnta juachaxin ixi naa jan'anna tsake'ena ndatsjonxin jian ti tsake'enta ja'anta ko inaa jan'anna tsake'ena ndatsjonxin ikjon.

³⁸ *Ko tjume'e ndo Jesús ndache ndo sen:

—Ja'anta noa'inta nge'e tjanchianta. ¿Á chao tsikixin'annta ti tangi tsónna jan'an?

³⁹ Ko je'e sen juatingíexin sen:

—Jaán chao tsikixinnana.

Ko ndo Jesús ndache ndo sen:

—Nduaxin tangi tson'an ja'anta xranchi tangi sinchena na jan'an. ⁴⁰ Ko jan'an jua'i xrontatjunta ixi naa ja'anta tsake'enta ti ndatsjonxin jian ko inaanta tsake'enta ti ndatsjonxin ikjon ti tsake'e jan'an ixi ó sa'ó jitaxin ngisen tsake'e nti'a.

⁴¹ Ko ikaxin sen ite,^a sen chrikao ndo Jesús, kuin'en sen ixi jaña tjanchia ndo Jacobo ko ndo Juan ko kuaxi sen koñao sen ngajin sen yuu. ⁴² *Ko tjume'e kuiye'e ndo Jesús kain sen ko ndache ndo sen:

—Ó no'anta ixi ni tetuan'an xasintajni^b tsango tetuen'en na kain chujni ko kain ni tsango tetuan'an, ni me'e tsango nchejié aséen na ko chjinga nchekao na chujni. ⁴³ *Ko ja'anta sinche'anta jaña. Na'i. Siá xrojannta tjaunnta tsituan'annta xrokonda tsingijnanta ni kichuunta. ⁴⁴ Ko xrojannta tjaunnta ícha xrochondanta juachaxin, me'e xrokonda tsitikaonnta nge'e tsituan'annta ikaxin chujni. ⁴⁵ Ixi chjen'en ndo Dio, xjan jongí'e xranchi chujni, kui'a xjan ixi chujni sinche'e xra ngajin xjan. Na'i. Je'e xjan kuii xjan ixi sinche'e xjan ixra ngajin chujni ko tsen'en xjan ixi kain chujni tsechón sen.

Ndo Jesús juinchexruen'en ndo xi Bartimeo

(Mt. 20:29-34; Lc. 18:35-43)

⁴⁶ Ko tjume'e kuiji sen tjajna Jericó. Ko ndo Jesús ko sen chrikao ndo ko kueya na kuachrxexin na tjajna nti'a. Ko nti'a jii naa xi jua'i tikon ndatin'in xa Bartimeo ko ndotée xa ndatin'in Timeo. Take'e xa ngande'e cha'o ko tjanchiaka'a xa. ⁴⁷ Ko je'e xa kuin'en xa ixi ó

^a 10:41 *ite* diez ^b 10:42 *xasintajni* mundo

10:38: Lc. 12:50. 10:42: Lc. 22:25, 26. 10:43: Mt. 23:11; Mr. 9:35; Lc. 22:26.

jitonchjiñe'e ndo Jesús tjanya Nazaret, ko kuaxi xa kuyako xa ko ndachro xa:

—Jesús, ndo kuachrjenixin ndo David, tikonó'a'nanta.

⁴⁸ Ko kueya n̄a kuyakutee n̄a xa ko ndache n̄a xa xrotenko xa. Ko je'e xa ícha séen kuyako xa ko ndachro xa:

—Ja'anta, ndo kuachrjenixinnta ndo David, tikonó'a'nanta.

⁴⁹ Ko chón'en ndo Jesús ko kuetuen'en ndo n̄a:

—Tiye'enta xi me'e.

Ko tjume'e kuiye'e n̄a je'e xi tikon'a ko ndache n̄a xa:

—Xrakon'a, tingatjen ixi jitiya'a ndo Jesús.

⁵⁰ Ko nango kuintu'e xa ti jitsáa xa ko chrinka xa bingatjen xa ko konchjiñe'e xa ti jii ndo Jesús. ⁵¹ Ko ndo Jesús juanchangi'e ndo xa:

—¿Nge'e tjauan sinta'a ixi ja'a?

Ko xi tikon'a ndachro xa:

—Maestro, tja'on tsikon.

⁵² Ko ndo Jesús ndache ndo xa:

—Jai chao satjia. Ó koxruan'an ixi chuntiana.

Ko je'e xi tikon'a tuinxin chao bikon xa ko rué'e xa ndo Jesús.

Ndo Jesús kuixin'in ndo tjanya Jerusalén

(Mt. 21:1-11; Lc. 19:28-40; Jn. 12:12-19)

11 Hora jitonchjiñe'e sen tjanya Jerusalén, tjenka tjanya Betfagé ko tjanya Betania tjenka ijn̄a ndatin'in olivo, ndo Jesús kuetuen'en ndo yuu sen chrikao ndo, ² ko ndachro ndo:

—Itjinta tjanya jii yá'a ko hora tsjasonta nti'a tsinchíinta naa kuntajno jichroá ba ko me'e xra xro'an ngisen teta'a ba. Toxindange'enta ba ko tsikuunta ba. ³ Ko siá xrojan ngisen tsjanchangi'anta sonda tonxindange'enta ba, ndachenta sen: “Nchéeni xrokonde'e ndo ba ko tjume'e tsonkjanna ba.”

⁴ Ko je'e sen ikjui sen ko kuitja sen kuntajno jichroá ba tjenka nchia ko konxindange'e sen ba. ⁵ Ko kaxin ni ste nti'a juanchangi n̄a:

—¿Sonda tonxindange'enta kuntajno ñ̄a?

⁶ Ko je'e sen juatingéixin sen xranchi ndachro ndo Jesús. Ko je'e n̄a kuajon n̄a juachaxin tsikao sen ba. ⁷ Ko tjume'e sabikao sen kuntajno me'e ti jii ndo Jesús ko kuake'e sen manta ngata'a ba manta stetsáa sen ko ndo Jesús kueta'a ndo ba. ⁸ Ko kaxon itsjé n̄a kuantsje n̄a manta stetsáa n̄a ko bingó n̄a manta ngaya cha'o ti

tsatsinga ndo Jesús. Ko ikaxin n̄ konchrinjin n̄ chaan ntayua ko bingó n̄ ngaya cha'o.

⁹ Ko ni jitibaon cha'o ko ni sterué'e kuaxi n̄ kuyako n̄ ixi tsango ché'e n̄ ko ndachro n̄:

— Juasaya tayé'e ndo Dio. ¡Tsango jian ngisen jitīi ixi juachaxien ndo Dio! ¹⁰ Tsango jian ngisen jitīi juachaxien ndo Dio ixi je'e ndo jitika'o ndo juachaxin bakituan'an ndo xrachrējna David. Juasie ndo Dio jii ngajní.

¹¹ Ko ndo Jesús kuiji ndo tjajna Jerusalén ko kuixin'in ndo ni'ngo ícha tetuan'an ko tsje'e ndo nguixin ngaxin'in nti'a. Ko ó kóndo ko ndo Jesús ko sen teyuu chrikao ndo sakjui sen tjajna Betania.

Ndo Jesús koñao'e ndo nt̄aa higo ixi tajon'a nt̄aa itu

(Mt. 21:18-19)

¹² Tjume'e ndúyaxin kjanxin sen tjajna Betania ko ndo Jesús kuen'en ndo jinta. ¹³ Ko bikon ndo ikjín jii naa nt̄aa higo chón̄da kayua ko kuitsje'e ndo á chón̄da nt̄aa itu. Ko bikon ndo ixi xro'an tu chón̄da nt̄aa, je'o ika ixi je'a nchakuen itu. ¹⁴ Ko ndo Jesús nichje'e ndo nt̄aa me'e:

— Í xro'an ngisen sine itu tsajuan.

Ko sen teyuu chrikao ndo kuin'en sen jaña ndachro ndo.

Ndo Jesús juinchetjúá ndo ni'ngo

(Mt. 21:12-17; Lc. 19:45-48; Jn. 2:13-22)

¹⁵ Ko kuiji sen tjajna Jerusalén ko ndo Jesús kuixin'in ndo ni'ngo ko juangíxin ndo kuantsje ndo kain ni stenchekji ko kain ni stete'na. Ko juanka ndo mesa tjasingixixin n̄ tomi ko ntaxitauen ni stenchekji kuntúá, ¹⁶ ko kuintue'a ndo ni ste nti'a tsatsingaka'o n̄ nge'e ngaxin'in ni'ngo. ¹⁷ Ko juinчекuen'en ndo n̄, ko ja'in ndachro ndo:

— Jitaxin xroon chijnie ndo Dio: “Nía ji'i ndatin'in nchia xronichjaxin chujni kain tjajna ngajin jan'an”, ko ja'anta juinчекjannta nchia itjao ne'e xiche'e.

¹⁸ Ko xitaana tetuan'an ko ni tjako ley kuin'en n̄ ji'i, ko kuaxi xraxaon n̄ xranchi naatsón̄axón n̄ ndo Jesús, ko xrakon n̄ ixi

itsjé chujni juinche'e nā juaxruxin ixi nge'e juinchekuen'en ndo nā.
 19 Ko ó kóndo kuachrjexin ndo nti'a ko sakjui ndo.

Tsixema ntāa tajon tu higo

(Mt. 21:20-22)

20 Ko kuatsinga sen ti jii ntāa tajon tu higo ko bikon sen ixi ó tsixema ntāa ixi nue'e ntāa. 21 Ko ndo Pedro sintaxiñao ndo ti ndache ndo Jesús ntāa higo ko ndachro ndo:

—Maestro, tsje'enta ntāa tu higo koyakutéenta najna ko jai ó tsixema ntāa.

22 Ko ndo Jesús juatingíexin ndo:

—Chuntianta ndo Dio. 23 *Nduaxin ntatjunta ixi siá xrojan ja'anta xrondachenta ijnā ji'i: “Satjixian nti'i ko titsinga'ngia ndachaon”, ko ixi nchijíi asáanta xrochuntianta ngajin ndo Dio ko tson'en ti tjanchianta. 24 Méxin, jaña ntatjunta ixi kain nge'e tsjanche'enta ndo Dio, siá nduaxin xrochuntianta ixi tsaye'enta me'e, jaña tson'en ko nduaxin tsaye'enta. 25 *Ko hora nichje'enta ndo Dio ko xroxraxaonnta ixi ningakon'ennta xrojan ngisen, cháña jian xrotjáña'anta nge'e junta'anta nā ixi jaña ndotánta jii ngajní kaxon xrotjáñe'e ndo ijie chondanta. 26 Ko siá xrotjáña'inta ijie chónnda nā, ndotánta jii ngajní kaxon xrotjáñe'a ndo ti ijie chondanta.

Tjanghangí'e nā ndo Jesús nge'e juachaxin chónnda ndo

(Mt. 21:23-27; Lc. 20:1-8)

27 Ko tjume'e ikjan sen tjajna Jerusalén íjngo. Ko ndo Jesús kuaji ndo ngaxin'in ni'ngo, ko konchjiñe'e xitaana tetuan'an ko xi tjako ley ko xi tetuan'an ni'ngo, 28 ko je'e xa juanchangí'e xa ndo Jesús:

—¿Nge'e juachaxin chonda ixi nche'e ji'i? ¿Ngisen tjáa juachaxin ixi jaña nche'e?

29 Ko ndo Jesús juatingíexin ndo ko ndachro ndo:

—Kaxon jan'an tsjanghangí'anta naa nge'e, siá tsjatingíexinnta nge'e, xrontatjunta nge'e juachaxin chónnda jan'an. 30 ¿Ngisen xruan'an ndo Juan ixi tsikitée ndo chujni? ¿Á ndo Dio?, o, ¿á chujni? Tjate'enta.

³¹ Ko je'lo xa juao kichuu xa:

—Siá xrondachrona ixi ndo Dio tsixrua'an xi Juan, tjume'e tsjanchangi xi ji'i sonda kuitikaon'ana xi Juan. ³² ¿Ko siá xrondachrona ixi chujni tsixrua'an xi Juan, já tsoñao n̄a?

Ko xrakon'en xa ni tjajna ixi kain n̄a kuitikaon n̄a ixi ndo Juan nduaxin kuanichja ndo chijnie ndo Dio. ³³ Ko tjume'e ndache xa ndo Jesús:

—Nóna'ina.

Ko ndachro ndo Jesús:

—Ko kaxon jan'an xrondachrjan'i ngisen chjána juachaxin ixi nta'a ixrā ji'i.

Ndo Jesús juako ndo xranchi kaxin xi nche'a xa ixrā jian

(Mt. 21:33-46; Lc. 20:9-19)

12 Tjume'e ndo Jesús ijngo beki ndo naa chijni, ko ndachro ndo:

—Bake'e naa xi, kuenga xa jngi'e xa ntāa tu uva ko juinchéñe'e xa naa korra ko inge xa naa tuye no tsóñaxin xran vino. Kaxon juinchéña xa naa tjatu'o nui, nti'a tsajin'in n̄a tsendáa n̄a jngi'e xa.

¹ Tjume'e kuajon xa ijngi ngajin ikaxin n̄a ixi sinche'e n̄a ixrā ko sakjui xa ikjín. ² Ko kuij nchakon tsaxi tsandáa n̄a itu, ko je'e xa xruan'an xa naa sen nche'e xrée xa itsji sen tsjanchia sen itu tikinixin'en xa. ³ Ko ni juinche'e ixrā ijngi itsé n̄a sen tsixrua'an xi jngi'e, ko juaya n̄a ngajin sen, ko xro'an itu chjée n̄a sen ko bengi n̄a sen. ⁴ Ko tjume'e xi nunte'e xruan'an xa inaa sen nche'e xrée xa ngajin n̄a. Ko kuiji sen nti'a ko ni chónnda ijngi kuaxi n̄a sen ixro ko juincheni'e n̄a jaa sen ko kuyakutee n̄a sen. ⁵ Ko tjume'e xi nunte'e xruan'an xa inaa ngisen kuitsje'e nti'a. Ko sen me'e kuiji sen nti'a ko naakóñaxón n̄a sen me'e. Ko íjngo xruan'an xa ikaxin sen nche'e xrée xa, kuitsje'e sen, ko juaya n̄a ngajin kaxin sen ko ikaxin sen naakóñaxón n̄a sen.

⁶ Ko xi nunte'e chónnda xa naakua chjen'en xa, tsango tjue'e xa xjan. Ko xruan'an xa chjen'en xa ikjui xjan kuitsje'e xjan nunte ixi xraxaon xa: “Chjan'na, jaán ícha tsitikaon n̄a xjan.” ⁷ Ko ni chónnda ijngi juao kichuu n̄a: “Xjan ji'i tsitu'e xjan kain nge'e. Naatsóñaxónna xjan, ko jajna tsituina kain nge'e.” ⁸ Ko jaña itsé n̄a xjan, naakóñaxón n̄a xjan ko kuantsjexin n̄a xjan ngataon ijngi.

⁹ Ko juanchangi ndo Jesús ko ndachro ndo:

—¿Nge'e sinche'e xi nunte'e? Tsjij xa ko naatsóñaxón xa ni chónnda nunte'e xa, tjume'e tsajon xa jngi'e xa ngajin inaa ngisen sinche'e ixra.

¹⁰ ¿Á juinchekuanxin'anta ti jitaxin xroon chijnie ndo Dio? Ndachro:

Ixro jueña'o'a ni juinchekonchjian tjatu'o,
jai xro me'e ikjan xro, ixro ícha tetuan'an.

¹¹ Jaña juinche'e Ncháina ndo Dio,
ko ji'i tsango chaxro tikonni.

¹² Ko ni tituan'an tjaun nā xrotsé nā ndo Jesús ixi kuienxin nā ixi kain ti ndachro ndo nichja ndo ixi je'e nā me'e. Ko xro'an nge'e juinche'e nā ixi xrakon'en nā ni tjajna ko kuintu'e nā ndo ko sakjui nā.

Á chao xroxenge'e 'nā ni tituan'an

(Mt. 22:15-22; Lc. 20:20-26)

¹³ Tjume'e xruan'an nā ikaxin ni fariseo ko ni nche'e xrée xi Herodes ixi tsjanchangí'e nā ndo Jesús kaxin nge'e ixi tjaun nā ndako'a tsjatingíexin ndo ko jaña tsjankata'a nā ndo ijje. ¹⁴ Ko kuiji nā ti jii ndo ko ndachro nā:

—Maestro, nónana ixi ja'a nichja ti nduaxin ko ta'ia juachjaon ixi nge'e xroxaxaon chujni ixi nduaxin nchekuen'én nā chijnie ndo Dio. Méxin, ndachijiana, ¿á chao tsjengana 'nā ngajin xi tetuan'an, tomi tjanchia xa, o na'i?

¹⁵ Ko ndo Jesús no'e ndo jian nge'e stexraxaon xa, ko ndachro ndo:
—¿Sonda tjaunnta ndakua'i tsjatengiixin? Tikuunta naa tomi xrotsja'a.

¹⁶ Ko je'e nā chjée nā ndo naa tomi ixi xrotsje'e ndo. Ko juanchangi ndo:

—¿Ngisen ikon jinito tomi ji'i ko ngisen jitaxin tomi?

Ko je'e nā juatingíexin nā:

—Xi tetuan'an, xi César.

¹⁷ Ko juate'e ndo Jesús ko ndachro ndo:

—Chje'énta xi tetuan'an nge'e tikinixin'en xa; ko chje'énta ndo Dio nge'e tikinixin'en ndo.

Ko xrakon xa ixi jaña juate'e ndo Jesús.

Juanchangi na á nduaxin xroxechón chujni tsiken'en

(Mt. 22:23-33; Lc. 20:27-40)

¹⁸ *Ko tjume'e xi saduceo kuitsje'e xa ndo Jesús ixí je'e xa xraxaon xa nduaxin'a xroxechón ni tsiken'en ko ja'in juanchangi'e xa ndo Jesús:

¹⁹ —Maestro, ndo Moisés tsikjin ndo xroon ó sa'ó ndachro siá tsen'en naa xi ko kuintu'e janchri'e xa, ko xro'an ichjan kuachóndaka'o xa janchri'e xa, xi kichuu xi kuen'en xrokonda tsute'e xa nchri ka'an, ko ichjan xrochóndaka'o xa nchrikan'an xrokjan xranchi chjen'en xi kuen'en. ²⁰ Ko bake'e yaatō xi kichuu xa. Ko xi sa'ó kute'e xa janchri'e xa. Tjume'e kuen'en xa, ko xro'an ichjan kuachónda xa. ²¹ Ko tjume'e xi yuxin kute'e xa nchri ka'an, ko kaxon kuen'en xa. Ko xro'an ichjan kuichónda xa. Ko tjume'e xi nínxin kute'e xa nchri ka'an ko jaña xraje'o kon'en. ²² Ko jaña kon'en ngajin kain xi yaatō. Kain xa ndakuen'en xa ko xro'an ichjan kuintu'e xa. Ko kaxon je'e nchra ndakuen'en nchra. ²³ Méxin, nchakon xroxechón kain chujni tsiken'en, ¿ngisen kuanduá ndoxi'e nchra ixí kain yaatō xi kute'e nchra?

²⁴ Ko juate'e ndo Jesús:

—Ndako'a xraxaonnta ixí tienxin'anta nge'e ndachro xroon chijnie ndo Dio ko chuxin'anta juachaxien ndo. ²⁵ Nchakon xroxechón chujni tsiken'en, sen me'e tsute'a sen ko tsajon'a sen chjen'en sen ixí tsute'e xjan ixí chujni tsiken'en xranchi sen ángel tsintee sen ngajní.^a ²⁶ Ko ti xroxechón chujni tsiken'en, ¿á tsje'anta nge'e ichro xroon tsikjin ndo Moisés ti chronga xranchi nichjaxin ndo Dio ti ntaā yua yaa xro'i? Ko ja'in kuin'en ndo Moisés: “Jan'an ndo Dio titikaon ndo Abraham ko ndo Isaac ko ndo Jacob.” ²⁷ Méxin, ndo Dio je'a naa ndo Dioe ni tsiken'en. Na'i. Ndo Dio me'e ndo Dioe sen jichón. Ko ja'anta tienxin'anta ko ndako'a xraxaonnta.

Nge'e ícha tjintee kuetuan'an ndo Dio

(Mt. 22:34-40)

²⁸ Tjume'e kuij naa xi tjako ley ko kuin'en xa xranchi stetjao na ndo Jesús ko kuin'en xa jian juate'e ndo. Ko juanchangi xa ko ndachro xa: —¿Nge'e ti ícha tjintee tsikituan'an ndo Dio?

^a 12:25 ngajní cielo

²⁹ Ko ndo Jesús juatingíexin ndo:

—Ti ícha tjintee tsiketuan'an ndo Dio ja'in ndachro: “Tin'ennta kainnta ni Israel ixi Ncháina^a ndo Dio naáko ndo jii ko ko'a inaa ngisen. ³⁰ Ko ixi nchijíi asáanta ko ti xraxaonnta xrotjuexinnta ndo Dio.” Me'e ti ícha tjintee tsiketuan'an ndo Dio. ³¹ Ko ti chijni yuxin tsiketuan'an ndo Dio ja'in ndachro: “Xrotjue'enta kichuunta xranchi tjue'enta asáanta.” Ko'a inaa nge'e ícha tjintee ti tsiketuan'an ndo Dio.

³² Tjume'e juate'e xi tjako ley, ko ndachro xa:

—Ndako ndachrua, Maestro, nduaxin naakua ndo Dio jii ko ko'a inaa ngisen. ³³ Nóna ixi nchijíi aséenni ko ixi ti xraxaonni ko ixi nchijíi je'eni xrotjuexinni ndo Dio ko xrotjue'eni ni kichuuni xranchi tjue'eni aséenni. Me'e ícha tjintee ixi kain iko xrokóñani xrokuayé'e ndo Dio.

³⁴ *Ko bikon ndo Jesús ixi jian juate'e xa, ndachro ndo:

—Ja'a íkjín'a ritjén ti jii juachaxien ndo Dio.

Ko kain n̄a xronka n̄a ko íxro'an ngisen juanchangi'e ndo ícha nge'e.

¿Ngisen kuachrjenixin ndo Cristo?

(Mt. 22:41-46; Lc. 20:41-44)

³⁵ Tjume'e ndo Jesús bake'e ndo ni'ngo juinchekuen'en ndo chujni. Ko juanchangi ndo ko ndachro ndo:

—¿Sonda ni tjako ley ndachro n̄a ixi ndo Cristo naa xjantié ndo David? ³⁶ Ixi Espíritue ndo Dio bingijna ndo David ko ndachro ndo:
Ndo Dio ndache ndo Nchána:

“Take'é ndatsjonxin jian ti no tituan'an jan'an,
tsjexinja tsitjáña kain ni ningakon'an.”

³⁷ ¿Xranchi ndo Cristo xrokjui xjantié ndo David?, ko ndo David ndachro ndo ixi ndo Cristo Nchée je'e ndo.

Ko kain chujni juaxruxin bake'e n̄a ti kuin'en n̄a ti beki ndo Jesús.

^a 12:29 *Ncháina* Señor *Ncháina* Jesús o *Ncháina* Dio

12:34: Lc. 10:25-28.

Ndo Jesús chronga ndo xranchi nche'e ni tjako ley

(Mt. 23:1-36; Lc. 11:37-54; 20:45-47)

³⁸ Tjume'e ndo Jesús nichja ndo ko ndachro ndo:

—Tsj'e'enta xranchi nche'e ni tjako ley ixi je'e nã nche'e nã juaxruxin ixi steyá nã manta ícha jinẽ ko tjaun nã ixi kain ni tjajna tsajon nã juasie ngajin je'e nã nchakon ichrji nã ngataon ndasin.

³⁹ Je'e nã tjée nã ntaxitaon ícha jian tseta'a nã ngaxin'in ni'ngo. Ko kaxon nchakon itji nã kia tjaun nã tsake'e nã ti no ícha jian. ⁴⁰ Ko tantsje'e nã nchri ka'an ndo'a nchra. Ko tjume'e séen nichje'e nã ndo Dio ixi tsin'en chujni nge'e ndachro nã ko jaña xroxraon chujni ixi je'e nã jian nã. Ni me'e ícha tangi tson'en nã.

Tomi kuajon naa nchri ka'an

(Lc. 21:1-4)

⁴¹ Naa nchakon ndo Jesús bake'e ndo ngaxin'in ni'ngo tjenka ti tingachjian tomi. Ko jitsje'e ndo take'e nã tomi ngaya ntaã. Ko ni chónða itsjé tomi kuajon nã tsjé tomi. ⁴² Ko kaxon kujj naa nchri ka'an nóa ko kuajon nchra yuu tomi nchínchín, tomi tjinte'a. ⁴³ Ko tjume'e ndo Jesús kuiye'e ndo sen chrikao ndo, ko ndachro ndo:

—Nduaxin ntatjunta ixi nchri ka'an, nchri nóa ícha tjintee bikon ndo Dio tomi ti kuajon nchra ixi ti kuajon ikaxin nã, ⁴⁴ ixi ni kaxin je'o tomi tsixe'e kuajon nã. Ko je'e nchri nóa kuajon nchra kain tomi chonda nchra xrojuinexin nchra.

Ndo Jesús chronga ndo tsitjáña ni'ngo

(Mt. 24:1-2; Lc. 21:5-6)

13 Tjume'e nchakon kuachrxjexin ndo Jesús ni'ngo ijié, ndachro sen chrikao ndo:

—Maestro, tsango chaxro ixro ko chaxro nchia tsikonchjian.

² Ko juate'e ndo Jesús ko ndachro ndo:

—¿Á tikuan nchia ijié tsikonchjian? Tsiji nchakon ninaa ixro tsitue'a ngata'a inaa ixro, kain tsitjáña.

Nge'e tson'en ti tsjexixin nunte xasintajni

(Mt. 24:3-28; Lc. 21:7-24; 17:22-24)

³Ko t̄jume'e sakjui sen ngata'a ijnā Olivo jnā jii ngajinxin^a ni'ngo. Nti'a bake'e ndo Jesús, ndo Pedro, ndo Jacobo, ndo Juan, ko ndo Andrés ko juanchangi'e sen ndo, ko ndachro sen:

⁴—Ndachijinanta ngisa tson'en kain ji'in ko nge'e tsonoxin ixi jaña tsonónana.

⁵Ko ndo Jesús juate'e ndo ko ndachro ndo:

—Tsje'enta jian ixi xro'an ngisen sintaya'anta. ⁶Kueya nā tsii nā xrondachro nā ixi je'e nā ndo Cristo. Ko jaña sincheye'e nā kueya chujni.

⁷'Ko nchakon tsin'ennta ixi tset̄o naa t̄ajna ngajin inaa t̄ajna ko tsóña kichuu nā, ja'anta xronka'inta ixi xrokonda tson'en me'e. Ko xratsitjáña'i xasintajni. ⁸Naa t̄ajna tset̄oka'o inaa t̄ajna ko xi tetuan'an t̄ajna tsinteke'to xa. Ko itsjé no tsontengi nunte ko kueya t̄ajna tsatse nā jinta. Ji'i ti xrangíxixín tsii ijié juachjaon.

⁹*'Ko ja'anta soji take'énta ixi tsiku'unta nā ti jii xi tetuan'an ko ngaxin'in ni'ngo nti'a tsjaya nā ngajinnta. Kaxon tsikaannta nā ti jii xi gobernador ko xi rey ixi chuntianta ngajin jan'an; ko jaña tsjakoxinnta ngajin je'e nā ixi titikaonninta jan'an. ¹⁰Ko xratsitjáña'i xasintajni, xrokonda tsin'en kain t̄ajna chijni jian tsantsje ijié.

¹¹Hora tsiku'unta nā ti jii xi tetuan'an, ta'inta juachjaon nge'e tsjate'enta. Ja'anta xronichjanta nge'e tsajon ndo Dio nchakon me'e, ixi je'a ja'onta xronichjanta. Espíritue ndo Dio xronichjatin ixi ja'anta. ¹²Kaxin chujni tsikaan nā ni kichuu nā ixi tsóña nā nā. Ko jaña kaxin nā tsikaan nā chjen'en nā ixi tsóña nā xjan ko íkaxin nā xraningakon'en nā ndotée nā ko janée nā ko tsikaan nā nā ixi tsen'en nā. ¹³*Kainko ni xasintajni xroningakon'annta nā ixi titikaonninta. Ko sen nduaxin titikaonna jan'an ko tsoguaxi'en sen ti tsijija nchakon tsjexin kain nge'e, sen me'e tsayé'e juachxin tsechón sen kain nchakon.

¹⁴'Sen sinchekuanxin xroon chijnie ndo Dio xrokonda tsienxin sen jian ji'i: nchakon tsikonnta tsake'e naa xi tsango ña'i ti no tikinixin'a xrobake'e xa, xranchi tsindachro ndo profeta Daniel, ko

^a 13:3 *ngajinxin* delante de

ni jii nunte Judea nchakon tsikon nā me'e, satsinga nā ijnā tsikemá nā. ¹⁵ *Ko ni jii ngata'a nchia íxroxingajin'a nā, tixin'in nā nchia tsantsje nā xrojan nge'e. ¹⁶ Ko ni jii ngataon ijngi íxrokjan'i nā xrotsé nā nge'e tsetsáa nā. ¹⁷ Ko nchakon me'e lastu nchri yaa ichjan ko nchri stenchekaki chjen'en. ¹⁸ Xrojuinche'enta ndo Dio ixi je'a nchakuen ikin xrokon'en ji'i. ¹⁹ *Ko nchakon me'e ijié juachjaon tson'en nā, xranchi nai'a tsikon'en ti juangíxixín ndo Dio juinchéña ndo xasintajni ko tsoen'a jaña íjngo. ²⁰ Ko siá Ncháina ndo Dio xrokuajon'a ndo juachaxin ixi sé'a tsonchrjen'en ji'i, íxro'an ngisen xrokuechón. Ko tjue'e ndo sen tsikinche'e ndo, méxin xro'an itsjé nchakon tsochrje'en ji'i.

²¹ *Ko siá xrojan ngisen xrontatjunta: “Tsje'enta, nti'i jii ndo Cristo”, o xrondachro nā: “Tsje'enta, nda'a jii ndo”, titikaon'anta nā. ²² Ixi tsii kaxin nā xrondachro nā ixi je'e nā ndo Cristo ko kaxon kaxin nā ndako'a tsjako nā ko tsjakoxin nā naa ixrā ijié ixi tjaun nā sincheye'e nā chujni ko kaxon ngajin sen titikaon ndo Dio. ²³ Ko ja'anta tsje'enta jian ixi ó ntatjunta sa'ó nge'e tson'en.

Tsii Chjen'en ndo Dio, xjan jongí'e xranchi chujni

(Mt. 24:29-35, 42-44; Lc. 21:25-36)

²⁴ *Nchakon tsatsinga juachjaon, chjiixro tsonaxixe'e, ko nchanitjao ítsingasáña'i. ²⁵ *Ko kaxin nchanotsé tsitsingaxin ngajní ko kain juachaxin jii ngajní xroxranga. ²⁶ *Tjume'e tsikonnta tsii Chjen'en ndo Dio, xjan jongí'e xranchi chujni, ngakjen'en itjuí ko tsjako ndo ijié juachaxin chónnda ndo. ²⁷ Ko tsetuen'en ndo sen ángel satsji sen nchijí ngata'a nche ixi tsja'o sen kain sen tsikinche'e ndo Dio.

²⁸ *Xraxaonnta nge'e beki'anta ixi ntāa tu higo. Nchakon tachrje ika chaan ntāa, ó no'anta ixi íse'a tsii nchakon súa, ²⁹ jaña kaxon nchakon tsikonnta jiton'en kain ji'i, me'e ó no'anta ixi ó kuí nchakon tsjexin xasintajni. ³⁰ Méxin, nduaxin ntatjunta ixi kain ji'i sa'ó tson'en, ko xratsen'a ni jii ngata'a nunte. ³¹ Ko ngajní ko xasintajni tsitjáña ko chijnina tsitjáña'i, nduaxin jaña tson'en.

³² *'Ko nchakon ko hora tson'en ji'i, xro'an ngisen no'e, ni sen ángel jii ngajni ni kaxon Chjen'en ndo Dio, xjan jongí'e xranchi chujni, noe'a sen nchakon tson'en ji'i. Je'o Ndotána no'e ndo.

³³ 'Méxin tsje'enta jian ko xronichje'enta ndo Dio ixi noa'inta ngisa ko ngiora tson'en kain ji'i. ³⁴ *Xranchi naa ngisen satsji ikjín, tintu'e sen ndo'a sen, sa'ó tetuan'an sen nguingu ixra sinche'e ni nche'e xrée sen. Ko kuetuen'en sen naa xi tsendáa xa nchia ko kain nge'e. ³⁵ Méxin, ja'anta tarichrin'anta ixi noa'inta ngisa xrokjan nchée nchia, á naa tsondo o á naa tiie o á ngusine tiie o hora itsje kuntaxichíká o á tsingasáña, ³⁶ ko banchexin tuinxin tsii sen ndo'a tsitjanta sen stechrinnta. ³⁷ Ti ntatjunta, jaña kain na ixi xrotsje'e na jian xranchi tsake'e na.

Tjao na xranchi xrotsé na ndo Jesús

(Mt. 26:1-5; Lc. 22:1-2; Jn. 11:45-53)

14 Xratitjáña yuu nchakon tsaxi kia pascua ti sine na nutja chónða'i ti tja'in nutja.

Tjume'e xitaana tetuan'an ko ni tjako ley xraxaon na xranchi sincheya na ixi xrotsé na ndo Jesús ko naatsóñaxón na ndo. ² Ko ndachro na:

—Je'a nchakon kia sintu'una ji'i ixi batsoñao kain chujni.

Naa nchri bikitée nchra aceite chaxro xraxe jaa ndo Jesús

(Mt. 26:6-13; Jn. 12:1-8)

³ *Tjume'e ndo Jesús bake'e ndo tjajna Betania ndo'a ndo Simón, ndo kuachónða chinlepra. Ko hora jine ndo Jesús, tuinxin kujii naa nchri bika'o nchra naa xroxrao jitjiá nda chaxro xraxe tsjo nardo, tsango tjintee. Ko nchri me'e kuantje'e nchra xro ko bikitée nchra jaa ndo Jesús nda me'e. ⁴ Ko sen ste nti'a koñao'e sen nchra ko ndachro sen:

—¿Sonda juinchexienxin nchra inda chaxro xraxe? ⁵ Cháña xrojuinchekji nchra nda me'e, ixi ní ciento tomi denario, ko tjume'e xrojuinchekitun'en nchra ni nóa.

⁶ Ko ndachro ndo Jesús:

—Tintu'enta nchra, ¿sonda tuyakutéenta nchra? Je'e nchra juinche'e nchra naa nge'e jian ngajin. ⁷ Ni nóa kain nchakon tsariku'unta nā, ko chao tsingijnanta nā xrojan nchakon. Ko jan'an kain'a nchakon tsake'e ngajinnta. ⁸ Ko je'e nchra ó juinche'e nchra nge'e ti xrokonda xrojuinche'e nchra. Sa'ó bingamána nchra xrojan ixi xroxrabaana. ⁹ Nduaxin ndachrjan ixi kain ti no tsin'en nā chijni jian, nchijí ngata'a nche tsin'en nā kaxon nge'e juinche'e nchri ji'i, ko xroxraxaon nā nchra ixi jaña juinche'e nchra.

Xi Judas juinчекji xa ndo Jesús

(Mt. 26:14-16; Lc. 22:3-6)

¹⁰ Tjume'e xi Judas Iscariote, naa xi teyuu sen chrikao ndo Jesús, kuitsje'e xa xitaana tetuan'an ixi xrochronga xa xranchi xrotsé nā ndo Jesús. ¹¹ Ko je'e nā bake'e nā juaxruxin ixi kuin'en nā nge'e ndachro xi Judas ko ndachro nā tsajon nā tomi tsayé'e xa. Ko tjume'e kuaxi xraxaon xa xranchi sinche'e xa ixi xrotsé nā ndo Jesús.

Juinekao sen ndo Jesús

(Mt. 26:17-29; Lc. 22:7-23; Jn. 13:21-30; 1Co. 11:23-26)

¹² Nchakon xrangíxixín kia sine nā nutja chónnda'i ti tja'in nio, nchakon me'e tóna nā kutuchjon sine nā kia pascua. Ko sen teyuu chrikao ndo Jesús juanchangi'e sen ndo:

—¿Ti no tjaunnta sintakonchjianxinna ti sinena kia pascua?

¹³ Tjume'e kuetuen'en ndo yuu sen chrikao ndo, ko ndachro ndo:

—Itjinta tjajna Jerusalén ko nti'a tsetannta naa xi yama nchixran jitjía inda. Rue'énta xa ¹⁴ ti nchia tixin'in xa, ko ndachenta xi ndo'a: “Kuetuan'an ndo nchekuannāna: ¿Ti no jii nchia sinexin ndo kia pascua ko sen teyuu chrikao ndo?” ¹⁵ Ko tjume'e je'e xa tsajon xa naa nchia yuxin jii noi ko nti'a ó jii kain nge'e. Nti'a nchekonchjianxinnta ti sinena.

¹⁶ Tjume'e je'e sen sakjui sen tjajna Jerusalén ko kuitja sen xranchi tsindachro ndo Jesús. Ko nti'a juinчекonchjianxin sen ti sine sen kia pascua.

- ¹⁷ Tjume'e ó kóndo kuiji ndo Jesús ko sen teyuu chrikao ndo.
- ¹⁸ Ko hora stene sen, ndachro ndo Jesús:
—Nduaxin ndachrjan ixi naa ja'anta rineki'an nti'i sinchekjininta.
- ¹⁹ Ko je'e sen kochíin sen. Ko kuaxi nguungu sen juanchangi'e sen ndo:
—¿Á jan'an ngisen sinche'e me'e?
²⁰ Ko juate'e ndo Jesús ko ndachro ndo:
—Xi me'e naa sen teyuu rineki'an ngaya latona. ²¹ Chjen'en ndo Dio, xjan jongí'e xranchi chujni, tson'en xjan xranchi nichja xroon chijnie ndo Dio. Ko lastu xi sinchekji ndo ixi ícha jian xrojongíe'a xi me'e.
- ²² Ko stene sen, ndo Jesús kua ndo naa nutja, ko kuajon ndo juasaya ngajin ndo Dio. Ko tjume'e konchrinjin ndo nutja ko konchjeje'e ndo sen. Ko ndachro ndo:
—Intenta, ji'i cuerpona.
- ²³ Ko kaxon kua ndo naa vaso ko kuajon ndo juasaya ngajin ndo Dio ko chjée ndo sen ko kain sen kui'i sen. ²⁴ Tjume'e ndachro ndo:
—Ji'i jnina chronga ixi nduaxin tsaxi tsituan'an naa ley natjúá ícha tjintee, jnina tsintji jni ixi tsitjáñaxin ijié chóna kain chujni. ²⁵ Nduaxin ndachrjan ixi ítsi'a jan'an ndée tu uva íjngo, hasta ti tsijija nchakon tsojuna ti tetuan'an ndo Dio. Ko nchakon me'e tsi'i ndée tu uva natjúá.

**Ndo Jesús chronga ndo ixi ndo
Pedro xrondachro ndo chúxin'a ndo ndo Jesús**

(Mt. 26:30-35; Lc. 22:31-34; Jn. 13:36-38)

- ²⁶ Ko juexin itsje sen naa soon ngajin ndo Dio, tjume'e sakjui sen ijna Olivo. ²⁷ Ko ndo Jesús ndachro ndo:
—Tiie jai kainnta tsintunaninta ko tson'en xranchi ndachro xroon chijnie ndo Dio: “Naatsóñaxón nā sen tingatjia kutuchjon, ko je'e ba xrochjeke'e ba.” ²⁸ *Ko nchakon xroxechónna, jan'an tsitao'annta cha'o itji nunte Galilea.
- ²⁹ Ko ndachro ndo Pedro:
—Maski kain sen tsintu'anta sen, jan'an tsintua'inta.

³⁰ Ko ndachro ndo Jesús:

—Nduaxin xrontatjua ixi jai tiie xraje'a yuu xrotsje kuntaxichíká, ja'a níi xrondachrua ixi chuxin'ana.

³¹ Ko séen juate'e ndo Pedro ko ndachro ndo:

—Maski tsen'enna, xrondachrjan'i chuxin'anta.

Ko jaña ndachro kain sen.

Ndo Jesús nichja ndo ngajin ndo Dio ti huerto Getsemaní

(Mt. 26:36-46; Lc. 22:39-46)

³² Tjume'e kuiji sen naa huerto ndatin'in Getsemaní. Ko kuetuen'en ndo Jesús sen chrikao ndo:

—Tituan'anta nti'i, jan'an itsji xronichja'a ndo Dio.

³³ Tjume'e ndo Jesús sabikao ndo ndo Pedro ko ndo Jacobo ko ndo Juan. Ko kuaxi tsango koni'e aséen ndo xranchi ndaxrokuen'en ndo. ³⁴ Ko ndache ndo sen:

—Tsango koni'e aséenna ixi kain nge'e tsónna. Nti'ó tituan'anta, tarichrin'anta.

³⁵ Ko tjume'e sakjui ndo ícha kjínxin ko bake'exin ndo ntatuchi'in ndo ko kuaxi kuinóatée ndo ngajin ndo Dio ixi xrokuajon ndo Dio juachaxin ixi xrokuatsinga'i ndo juachjaon me'e. ³⁶ Ko ndachro ndo:

—Ja'anta Ndotána. Ja'anta chondanta kain juachaxin ko tjancha'anta ixi tsatsinga'i jan'an juachjaon ji'i. Ko tsoen'a xranchi jan'an tja'on. Na'i, tson'en xranchi ja'anta tjaunnta.

³⁷ Ko tjume'e ikjan ndo ti kuintu'e ndo sen ko kuitja ndo sen stejua sen. Ko ndache ndo ndo Pedro:

—Simón Pedro, ¿á richrian? ¿Á jua'i kuarichuan maski naa hora? ³⁸ Jai xingama'anta ko nichje'enta ndo Dio ixi tsajon'a ndo juachaxin ixi Xixron'anxrée sintaya'anta xa. Espirituanta tjée ndo Dio ko ntau'anta soji'a.

³⁹ Tjume'e sakjui ndo íjngo kuinóatée ndo ngajin ndo Dio. Ko xraje'o nichja ndo. ⁴⁰ Tjume'e ikjan ndo ko kuitja ndo sen stejua sen íjngo ko jua'i tantje'e ikon sen ixi tsango chjée sen kotachrin. Ko noe'a sen nge'e tsjate'e sen. ⁴¹ Ko nínxin sakjui ndo ko ikjan ndo ko ndachro ndo:

—¿Á xrastechrinnta ko stetjoka'anta? Jai ó kuii hora ixi Chjen'en ndo Dio, xjan jongí'e xranchi chujni, tsajon na xjan ngajin ni ña'i.

⁴² Tingatjennta sachjina ixi ó jitii ngisen sinchekjina.

Itsé nā ndo Jesús

(Mt. 26:47-56; Lc. 22:47-53; Jn. 18:2-11)

⁴³Xrajnichja ndo Jesús, tuinxin kuij xi Judas, naa xi teyuu chrikao ndo. Ko kueya nā bijikao xa steýá nā chika espada ko ntaá. Ni me'e tsixrua'an xitaana tetuan'an ko xi tjako ley ko xi tetuan'an ni'ngo.

⁴⁴Ko xi Judas, xi juinchekji ndo, tsindachro xa:

—Xi tsetoxin, xi me'e itsenta ko satiku'unta.

⁴⁵Tjume'e kuij xi Judas ko tuinxin konchjiñe'e xa ngajin ndo Jesús ko ndachro xa:

—Maestro, Maestro.

Ko kuitoxin xa ndo. ⁴⁶Ko ni kuijikao xa itsé nā ndo Jesús, sabikao nā ndo.

⁴⁷Ko naa sen jii nti'a kuantsje chika espada konchrinjin sen ndatsjon naa xi nche'e xrée xitaana tetuan'an. ⁴⁸Ko ndo Jesús ndachro ndo:

—¿Sonda bikuunta chika yao ko ntaá xrotséxinninta xranchi xrokjui naa xiche'e? ⁴⁹*Kain nchakon bake'e ngajinnta ti jii ni'ngo jintakuan'annta, ko, ¿sonda tsé'aninta nti'a? Ko xrokonda jaña tson'en xranchi nichja xroon chijnie ndo Dio.

⁵⁰Ko kain sen chrikao ndo Jesús kuintu'e sen ndo ko sakjui sen.

Naa chajan sabinga chán

⁵¹Naa chajan kaxon jirué'e chán nti'a, ko je'o naa manta jitsía chán, ko itsé nā chán. ⁵²Ko je'o mantée chán tsitsé nā ko turuchu chán sabinga chán.

Ndo Jesús konchjiñe'e ndo ti jii ni tetuan'an

(Mt. 26:57-68; Lc. 22:54-55, 63-71; Jn. 18:12-14, 19-24)

⁵³Tjume'e sabikao nā ndo Jesús ndo'a xitaana tsango tetuan'an. Nti'a tsixra'o kain xitaana tetuan'an ko ni tachríi tetuan'an ni'ngo ko ni tjako ley. ⁵⁴Ko ndo Pedro ikjín jiruéexin ndo ko kuiji ndo ti ntasien ndo'a xitaana tsango tetuan'an. Nti'a jiche xro'i. Ko

xi policía stendajin xa xro'i jixraxru'e xa, ko kaxon ndo Pedro jixraxru'e ndo.

⁵⁵ Ko xi tetuen'en xitaana ko kain xi ícha tetuan'an juée n̄ ngisen xrojuankata'a ijiē ngajin ndo Jesús ixi jaña naatsóñaxón n̄ ndo. Ko kuitja'i xa ijiē ngajin ndo ⁵⁶ ixi itsjé n̄ ndachro n̄ ti nduaxin'a ko tjankata'a n̄ ndo ijiē ko je'a xraje'o nge'e ndachro n̄. ⁵⁷ Ko bingatjen kaxin ni juankata'a ndo ijiē ko ndachro n̄:

⁵⁸ *—Jan'anna kuin'an ixi ndachro xi Jesús tsonchjejin xa ni'ngo tsijinchekonchjian chujni, ko nchakon nínxin sinchekonchjian xa ni'ngo íjngo ko je'a chujni sinchekonchjian.

⁵⁹ Maski jaña ndachro n̄ ko je'a xraje'o kuanichja kain n̄.

⁶⁰ Ko xi tetuen'en xitaana bingatjen xa ti ste kain n̄ ko juanchangi'e xa ndo Jesús:

—¿Á xro'an tsjatengíexian ja'a ti ijiē tjankata'a n̄?

⁶¹ Ko ndo Jesús tenko ndo, xro'an nge'e juate'e ndo. Ko xitaana tetuan'an ndachro xa íjngo:

—¿Á ja'a ndo Cristo, Chjen'en ndo Dio tsango tjúá?

⁶² Ko ndachro ndo Jesús:

—Jaán, jan'an. Ko naa nchakon ja'anta tsikonnta Chjen'en ndo Dio, xjan jongí'e xranchi chujni, tsake'e xjan ndatsjonxin jian ti jii ndo Dio, ndo chónnda ijié juachaxin ko je'e xjan tsí'xin ndo ngajní ngakjen'en itjuí.

⁶³ Ko xitaana tetuan'an kuinchje xa ti jitsáa xa ixi tsango koñao xa ko ndachro xa:

—Íxrokonda'i ixi ikaxin n̄ xrochronga n̄ ti ndakua'i nche'e xi ji'i. ⁶⁴ Ja'anta ó kuin'ennta ixi nichjangí'e xa ndo Dio. ¿Nge'e ndachronta?

Ko kain n̄ juatingíexin n̄, xrokonda tsen'en ndo.

⁶⁵ Tjume'e ikaxin n̄ kuaxi n̄ bikitée n̄ ndo ndatée n̄. Ko kuaxi n̄ bije'e n̄ ikon ndo ko kuande'e n̄ ndo itja n̄ ko juanchangi'e n̄ ndo:

—Ndachrua ngisen juaya ngajian.

Tjume'e xi policía kondee ni'ngo kuande'e xa itja xa गया ikon ndo Jesús.

Ndo Pedro ndachro ndo ixi chúxin'a ndo ndo Jesús

(Mt. 26:69-75; Lc. 22:56-62; Jn. 18:15-18, 25-29)

⁶⁶Ko ndo Pedro jii ndo ti jii ndāsin. Ko tjume'e kuij naa nchri nche'e ixrā ngajin xitaana tetuan'an. ⁶⁷Ko bikon nchra jixraxru'e ndo Pedro ngande'e xro'i nti'a. Ko jian jitsje'e nchra ndo ko ndachro nchra:

—Ja'a kaxon chrjiko'a xi Jesús kuixin tjanya Nazaret.

⁶⁸Ko ndo Pedro ndachro ndo:

—Na'i. Jan'an chúxin'a xi me'e. Nóna'i nge'e ndachrua.

Tjume'e kuachrjexin ndo nti'a sakjui ndo nduja. Ko tuinxin itsje naa kuntaxichíká. ⁶⁹Ko íjngo bikon nchra ndo ko ndache nchra ni ste nti'a:

—Xi me'e naa xi chrikao xi Jesús.

⁷⁰Ko ndachro ndo Pedro íjngo:

—Na'i.

Ko ícha tjume'e ni ste nti'a ndache nā ndo Pedro:

—Nduaxin ja'a kaxon tsikjixian tjanya Galilea ixi ja'a nichja xranchi nichja ni tjanya me'e.

⁷¹Ko ndo Pedro kuaxi ndo benga ndo teka ko ndachro ndo:

—Chúxin'a xi ndachronta.

⁷²Ko tuinxin ndo Pedro kuin'en ndo yuxin itsje kuntaxichíká. Ko xraxaon ndo xranchi tsindachro ndo Jesús: “Xraje'a yuu xrotsje kuntaxichíká, ja'a nínxin xrondachrua chuxin'ana.” Me'e xraxaon ndo ko tsjanga ndo ixi ndako'a juinche'e ndo.

Ndo Jesús kuiji ndo ngajin xi Pilato

(Mt. 27:1-2, 11-14; Lc. 23:1-5; Jn. 18:28-38)

15 Tjume'e ó bingasáña ko xitaana tetuan'an kao ni tachríi, ko ni tjako ley ko kain ni tetuan'an ni'ngo, xra'o kain nā juintejao kichuu xa ko juexin itsé nā ndo Jesús sabikao nā ndo ngajin xi Pilato. ²Ko xi Pilato juanchangi'e xa ndo Jesús ko ndachro xa:

—¿Á ja'a Rey tetuan'an ni judío?

Ko ja'in juatingíexin ndo Jesús:

—Ja'a ndachrua.

³Tjume'e xitaana tetuan'an bankata'a xa ndo ijje. ⁴Ko xi Pilato juanchangi xa íjngo, ko ndachro xa:

—¿Ja'a, sonda xro'an nge'e tjatengíexian? Itsjé ijje tjankata'a na.

⁵Ko ndo Jesús xro'an nge'e juatingíexin ndo. Tjume'e xi Pilato noe'a xa nge'e sinche'e xa.

Ndo Jesús xrokonda tsen'en ndo

(Mt. 27:15-31; Lc. 23:13-25; Jn. 18:38—19:16)

⁶Ko kia me'e xi Pilato xrokonda tsajanda xa naa xi jii ngaxin'in ndo'achjiso, ngixe'i xi tsjanchia chujni tjajna. ⁷Ko ngaxin'in ndo'achjiso jii naa xi ndatin'in Barrabás, ko ikaxin ni ña'i tsikitikaon'a xi tetuan'an ko naatsikóñaxón xa kaxin chujni. ⁸Ko kuii kueya na juanche'e na xi Pilato ixi xrojuinche'e xa xranchi ton'en kain nano. ⁹Ko juatingíexin xi Pilato:

—¿Á tjaunnta tsajanda satsji xi Rey tetuen'en ni judío?

¹⁰Jaña ichro xa ixi je'e xa no'e xa ixi xitaana tetuan'an tochjuye'e xa ngajin ndo Jesús, méxin tsitsé na ndo. ¹¹Ko xitaana tetuan'an juinche'ateya xa kain chujni jii nti'a, ko ndache xa na ixi tsjanchia na ngajin xi Pilato ixi xrokuajanda xa xi Barrabás. ¹²Tjume'e xi Pilato juanchangi xa, ko ndachro xa:

—Ko xi nchekin'innta Rey tetuen'en ni judío, ¿nge'e tjaunnta tson'en xa?

¹³Ko je'e na juatingíexin na, ko stetoyako na:

—¡Tjankanitua xa ntacru!

¹⁴Ko xi Pilato juanchangi'e xa na:

—¿Nge'e ndakua'i juinche'e xi ji'in?

Ko ícha séen kuyako na tjanchia na:

—¡Tjankanitua xa ntacru!

¹⁵Ko xi Pilato tjaun xa sinche'e xa nge'e tjaun na, ko kuajon xa juachaxin tsajanda na xi Barrabás ko kuetuan'an xa ixi xrojuaya na ngajin ndo Jesús ko kuajon xa juachaxin ixi xi soldado satsikao xa ndo Jesús tsenito xa ndo ntacru. ¹⁶Tjume'e xi soldado sabikao xa ndo Jesús ngaxin'in ntasien nchatituan'an. Nti'a xejuxin kain xi soldado. ¹⁷Ko nti'a juinche'ake'e na ndo Jesús naa manta játsetié ko bake'e na ngata'a jaa ndo naa corona tsikóñaxin ntacha'a.

¹⁸Tjume'e juangíxin kuyako xi soldado, ko ndachro xa:

—Kain nchakon tsechón Rey tituen'en ni judío.

¹⁹ Ko ixi naa ntasé tande'e xa jaa ndo Jesús, ko ndatée xa bikitée xa ndo. Ko bake'exin ntatuchi'in xa ko nchexin xa xranchi xrokuajon xa juasaya^a ngajin ndo. ²⁰ Ko juexin juanoa xa ndo kuantsje'e xa ndo manta játsetié jíá ndo ko juinchekeya xa ndo mantée ndo íjngo. Ko kuantsjexin xa ndo nti'a sabikao xa ndo ixi tsenito xa ndo nt̄acru.

Kuenito xa ndo Jesús nt̄acru

(Mt. 27:32-44; Lc. 23:26-43; Jn. 19:17-27)

²¹ *Ko nchakon me'e naa xi tsiki'x̄in tjajna Cirene, ndatin'in xa Simón, xi ji'in ndotée xi Alejandro ko xi Rufo, xi me'e jiti'x̄in xa chjaka, ko kuatsinga xa nti'a. Ko xi soldado juinчекama xa xi me'e nt̄acru, nt̄aa yama ndo Jesús.

²² Tjume'e sabikao xa ndo Jesús ijn̄a ndatin'in Gólgota, ko Gólgota xrondachro ngigue'e n̄a ntajaa chujni. ²³ Ko nti'a chjée n̄a ndo vino tsijinчentekjan n̄a xrōan mirra xrokui'i ndo Jesús, ko je'e ndo kui'a ndo. ²⁴ Tjume'e xi soldado kuenito xa ndo Jesús nganito nt̄acru. Ko juexin ji'i, sondaonxin xa ixro ixi jaña tsono'e xa ngisen tsjacha tsitu'e ngujngu manta jíá ndo.

²⁵ Ko ó las nueve ti kuasintjian xa ndo nganito nt̄acru. ²⁶ Ko nganito nt̄aa jii ndo Jesús tsikake'e n̄a naa nt̄aa nchíín tsikjin n̄a kondeexin ti tsen'en ndo ko ja'in ndachro:

“Xi'i Rey tetuen'en ni judío.”

²⁷ Ko kaxon kuasintjian n̄a nganito nt̄acru yuu xiche'e, naa xi bake'e n̄a ndatsjonxin jian ti jii ndo Jesús ko inaa xa bake'e n̄a xa ndatsjonxin ikjon ti jii ndo. ²⁸ Jaña kon'en xranchi jitaxin xroon chijnie ndo Dio ti ndachro: “Xranchi naa ni chón̄da ijje juinчекao n̄a ndo.”

²⁹ *Ko ni stetatsinga nti'a juanoa n̄a ndo ko nichjangí'e n̄a ndo ko tingatjia jaa n̄a ko ndachro n̄a:

—Ja'a ndachrua tsonчejia ni'ngo, ko níiko nchakon sinчekonчjianxian ni'ngo íjngo. ³⁰ Siá nduaxin sinche'e me'e, xingajinxian nt̄acru.

³¹ Ko xitaana tetuan'an ko xi tjako ley juanoa xa ndo, ko ja'in juao kichuu xa:

^a 15:19 *juasaya* respeto, honor

—Inaa nā bingijna xi ji'in ko je'e xa jua'i tingijna aséen xa. ³² Siá nduaxin je'e xa ndo Cristo, Rey tetuen'en tjajna Israel, tsikonna xroxingajinxin xa ntacru ko jaña tsitikaonna xa.

Ko kaxon xi ste nganito ntacru nichjangí'e xa ndo.

Kuen'en ndo Jesús

(Mt. 27:45-56; Lc. 23:44-49; Jn. 19:28-30)

³³ Tjume'e ngusine nchakon konaxixe'e nchijíi nunte xasintajni ti kuijija hora nínxin kóndo. ³⁴ Ko hora me'e séen ndachro ndo Jesús:

—Eloi, Eloi, ¿lama sabactani? —ngigue'e nā xrondachro: Ndotána, Ndotána, ¿sonda kuintunantana?

³⁵ Ko kaxin ni ste nti'a kuin'en nā nge'e ndachro ndo, me'e ndachro nā:

—Tin'ennta, jitiye'e xa ndo Elías, ndo kuachronga chijnie ndo Dio ó sa'ó.

³⁶ Tjume'e naa xi jii nti'a binga xa kua xa tu'o manta ko juinchetjao xa ixi vinagre, ko ixi naa ntāā ijié kokaxin xa manta ti jii ro'a ndo Jesús ixi xrokui'i ndo me'e. Ko ndachro xa:

—Xrochon'enna á nduaxin tsii ndo Elías sinchexingajin ndo xa.

³⁷ Ko ndo Jesús séen kuyako ndo ko kuen'en ndo. ³⁸ Ko velo jijeexin ni'ngo kuinchje nui hasta ti nunte. ³⁹ Ko xi capitán romano jindaa xa ti jii ndo Jesús, bikon xa juexin kuen'en ndo ko ndachro xa:

—Nduaxin xi ji'i Chjen'en ndo Dio.

⁴⁰ *Kaxon nti'a ste kaxin nchri, ikjín stetsjexin nchra, nchri me'e: jan María Magdalena, jan María, janée ndo ndatin'in Jacobo, ndo chjiaxon, ko ndo José. Ko kaxon jan Salomé. ⁴¹ Ko sen nchri me'e rué'e sen ndo Jesús ko kuayakon'en sen ndo nchakon bake'e ndo tjajna Galilea ko nti'a jii ikaxin nchra, nchri rué'e ndo ti sakjui ndo tjajna Jerusalén.

Xrabaa ndo Jesús

(Mt. 27:57-61; Lc. 23:50-56; Jn. 19:38-42)

⁴² Tjume'e ó kóndo nchakon xrangíxixín nchakon tjoké'e nā, ⁴³ kuii naa ndo ndatin'in José, tjajnée ndo ndatin'in Arimatea.

Ndo me'e kaxon tetuan'an ndo ti tjajnéé ni judío. Je'e ndo me'e jichón'en ndo tsii juachaxien ndo Dio ko xrakon'a ndo kuitsje'e ndo xi Pilato ko juanchia ndo satsikao ndo cuerpoe ndo Jesús. ⁴⁴ Ko xi Pilato xronka xa ixi ó juexin tsiken'en ndo Jesús, méxin, kuiye'e xa xi capitán ko juanchangi'e xa xi me'e á nduaxin tsiken'en ndo. ⁴⁵ Ko chronga xi capitán ixi nduaxin ó juexin kuen'en ndo Jesús. Ko kuin'en xi Pilato jaña, ko kuajon xa juachaxin ixi tsikao ndo José cuerpoe ndo Jesús. ⁴⁶ Tjume'e ndo José tsike'na ndo manta chaxro ko ikjui ndo juinchexingajin ndo cuerpoe ndo Jesús, ko kuintsía ndo ndo Jesús manta. Tjume'e bake'e ndo cuerpoe ndo Jesús ti no tsinge nã ngaxin'in naa itjaõ. Ko naa ixro ijié bijeexin ndo itjaõ me'e. ⁴⁷ Ko jan María Magdalena ko jan María, janée ndo José, bikon sen no bake'e nã cuerpoe ndo Jesús.

Xechón ndo Jesús

(Mt. 28:1-10; Lc. 24:1-12; Jn. 20:1-10)

16 Tjume'e kuatsinga nchakon tjoké'e nã, jan María Magdalena ko jan María, janée ndo Jacobo, ko jan Salomé kue'na sen xroã chaxro xraxe ixi tsingamá sen cuerpoe ndo Jesús. ² Ko, nchakon xrangíxixín semana sakjui sen ti no tsixrabaa ndo. ³ Ko je'e sen nchri stetjao kichuu sen:

—¿Ngisen tsingijnana tsintjian ixro jijeexin itjaõ?

⁴ Ko ti kuiji sen nchri bikon sen ixi ixro ijié jijeexin itjaõ^a, ó tsikontengi ixro. ⁵ Ko je'e sen nchri kuixin'in sen itjaõ me'e, ko bikon sen naa chajan jii chán nunte ndatsjonxin jian ko jiá chán manta jine ko tjúá, ko je'e sen nchri xronka sen. ⁶ Ko je'e chán ndachro chán:

—Xronka'inta. ¿Á tjéenta ndo Jesús, ndo tsiki'xin tjajna Nazaret, ndo kuenito nã ntacru? Je'e ndo ó xechón ndo, í ko'a ndo nti'i. Tsje'enta ti no bake'e nã ndo. ⁷ *Satjinta, ndachenta sen bajikao ndo ko kao ndo Pedro ixi ndo Jesús sakuitaon ndo nunte Galilea ko nti'a tsikonnta ndo xranchi tsintatjunta ndo.

^a 16:4 *itjaõ* cueva

16:7: Mt. 26:32; Mr. 14:28.

⁸ Ko sen nchri sajuixin sen ti no tsixrabaa ndo Jesús, stexronka sen ko stexranga sen. Ko xro'an ngisen ndache sen nchri ti nge'e tsikikon sen ixi tsango xronka sen.

Ndo Jesús konoxin ndo ngajin jan María Magdalena

(Jn. 20:11-18)

⁹ Nchakon xechón ndo Jesús, nchakon xrangíxixín semana sa'ó konoxin ndo ngajin jan María Magdalena, jan tsikantsjexin ndo yaatō espíritue Xixron'anxrée. ¹⁰ Ko je'e jan sakjui jan, beki'e jan sen chrikao ndo ixi je'e sen jitoni'e aséen sen ko stetsjanga sen. ¹¹ Ko kuin'en sen ixi jaña tsikikon jan ko kuitikaon'a sen ti ndachro jan.

Ndo Jesús konoxin ndo ngajin yuu sen kuachrjikao ndo

(Lc. 24:13-35)

¹² Ko tjume'e yuu sen bikon ndo Jesús, ko jéexin bikon sen ndo. Sen me'e jitji sen cha'o itji chjaka. ¹³ Ko je'e sen kuichronga sen ngajin sen kaxin; ko kaxon je'e sen kuitikaon'a sen.

Ndo Jesús kuetuen'en ndo sen kuajikao ndo, ixrā sinche'e sen

(Mt. 28:16-20; Lc. 24:36-49; Jn. 20:19-23)

¹⁴ Tjume'e konoxin ndo ngajin sen tenaá kuajikao ndo ti stene sen. Ko nichje'e ndo sen sonda tsikitikaon'a sen nge'e chronga sen tsikikon ndo ixi je'e ndo ó tsixechón ndo. ¹⁵ *Ko ndache ndo sen:

—Itjinta nchijí nunte xasintajni nchekuen'ennta kain nā chijni jian ixi tsayé'e nā juachaxin tsechón nā kain nchakon. ¹⁶ Sen tsitikaon ko tsikitée, sen me'e tsitjáña'i sen. Ko ni tsitikaon'a, ni me'e tangi tson'en nā. ¹⁷ Ko sen tsitikaonna jan'an, sen me'e chao sinche'e sen naa ixrā jian, ixi tsayé'e sen juachaxin tsantsje sen espíritue Xixron'anxrée chónnda kaxin nā ko kaxon xronichja sen jée ngigua. ¹⁸ Maski kunchee xrotsé sen, xro'an nge'e tson'en sen, ko maski xrokui'i sen xroan yua, tsen'a sen. Kaxon tsake'e itja sen ngata'a jaa ni ni'e ko ni ni'e tsoxruen'en nā.

Ndo Jesús kuajin'in ndo ngajní

(Lc. 24:50-53)

¹⁹ *Tjume'e juexin nichja Ncháina Jesús ngajin sen, je'e ndo kuajin'in ndo ngajní. Ko nti'a bake'e ndo ndatsjonxin jian ti jii ndo Dio. ²⁰ Ko sakjui sen ko juako sen chijni jian, chijni nchemé'e ijie chónnda chujni. Ko Ncháina^a Jesús bingijna ndo sen ko juachaxien ndo juinchexin sen ixra jian, ixi jaña tsonoexin chujni ixi nduaxin chijnie ndo Dio nchekuen'en sen na. Jaña tson'en.

^a **16:20** *Ncháina* Señor *Ncháina Jesús o Ncháina Dio*

16:19: Hch. 1:9-11.

Chijnie ndo Jesús chronga ndo Lucas

Xrangíxin xroon ji'i

1 Kueya nã tjaun nã ndako xrokjin nã kain nge'e nduaxin kon'en nchakon bake'e ndo Jesús ngajinna ²xranchi juinchekuaina sen, sen xrangíxixión bikonxin ikon sen kain nge'e juinche'e ndo Jesús ko kuaxi sen chronga sen ti nichja ndo. ³Jan'an kaxon juanchangi jian kain nge'e tsikon'en xrangíxixión bake'e ndo Jesús. Ko jai xrokjin'annta, Teófilo, kain nge'e xranchi tsikon'en naa ko naa, ⁴ixi tsichuxinnta jian kain nge'e tsijinchekuan'annta sen.

Naa ndo ángel kuii ndo chronga ndo ixi tsjongí'e ndo Juan Bautista

⁵Nchakon bake'e xi Herodes baketuen'en xa nunte Judea, nti'a bake'e naa ndotaana bakin'in Zacarías, kuachrjenixin ndo xitaana bakin'in Abías. Ko janchri'e ndo Zacarías bakin'in jan Elisabet, ndotáchri'e jan kaxon xranchrjen ndotaana Aarón. ⁶Yui sen jian kuanche'e sen xranchi tjaun ndo Dio ko bakitikaon sen kain ti nge'e kuetuan'an ndo. Méxin, xro'an ngisen chao xrondachro ixi je'e sen chónnda sen ijię. ⁷Ko xro'an chjan kuachónnda sen ixi jan Elisabet kuituen'a jan xrochónnda jan chjan, ko je'e sen ó tachríi sen.

⁸Ko tjume'e naa nchakon ndo Zacarías ko xitaana, sen nche'e ixrã xranchi je'e ndo, kuetuen'en sen tsajon sen juasie sen ngajin ndo Dio. ⁹Xranchi kuanche'e xitaana nchakon me'e, ndo Zacarías kuayé'e ndo ixrã tixin'in ndo ngaxin'in nchia tjúá ndo'a ndo Dio ixi tsjaaka ndo tsjoxraxé. ¹⁰Nchakon juaaka ndo tsjoxraxé ngaxin'in ndo'a ndo Dio, kain ni ste nduja nichje'e nã ndo Dio. ¹¹Ko tuinxin ndo Zacarías bikon ndo naa ndo ángel xruan'an ndo Dio ko siin ndo ángel nangoxin jian tjenka altar ti iche tsjoxraxé. ¹²Hora bikon ndo Zacarías ndo ángel me'e, je'e ndo chrinkaxrakon ndo. ¹³Ko ndo ángel nichja ndo ko ndachro ndo:

—Zacarías xrakon'a, ixi ndo Dio kuin'en ndo nge'e juanchia, méxin, janchri'a Elisabet sinchejongí'e jan naa xjan xi ko ja'a sincheki'ian xjan Juan. ¹⁴Ko ja'a xrochónnda juaxruxin ko kueya nã xroché'e nã ixi tsjongí'e xjan me'e. ¹⁵Ko chjan'an ijié tsake'e

xjan ngajinxin ndo Dio. Ko xro'an vino ko ninaa xran tsi'a xjan, ko tsango xrochónnda xjan Espíritue ndo Dio ti xrajíyá xjan ngaya tse'e janée xjan. ¹⁶ Ko je'e xjan sinchekuen'en xjan ni tjajna Israel, ko kueya nā xrokjan nā tsitikaon nā ndo Dio. ¹⁷ Je'e ndo Juan tsitaon ndo tsjendue'e ndo cha'o tsi'xín Ncháina, ko xrochónnda ndo xraje'o juachaxin xranchi kuachónnda ndo profeta Elías, ko xronichje'e ndo aséen ndotée ichjan tsoñao'a nā ngajin chjen'en nā, ko kain ni titikaon'a ndo Dio tsono'e nā xranchi tsitikaon nā ndo ko jian sinche'e nā ixi tsij Ncháina Cristo.

¹⁸ Ko je'e ndo Zacarías juanchangi'e ndo ndo ángel ko ndachro ndo:

—¿Xranchi tsonóna ixi tson'en ti ndachrona? Ixi jan'an ó tsango tachríina ko kaxon janchri'na ó nachrú jan.

¹⁹ Ko je'e ndo ángel juatingíexin ndo:

—Jan'an Gabrielna, ko nta'a kain nge'e tetuan'an ndo Dio. Ko kuetuanna ndo tsji'i ko xrontatjua nge'e jian tson'en. ²⁰ Ko ixi kuitikaon'a ti ndachrjan, méxin, tsonosian ko jua'i xronichja xroxetjaja nchakon tson'en me'e.

²¹ Ko kain ni stechón'en nduja ndo'a ndo Dio ixi tsachrje ndo Zacarías, stexraxaon nā sonda jitonchrjen'en ndo ngaxin'in ndo'a ndo Dio. ²² Ko hora kuachrje ndo, í jua'i nichja ndo. Ko xraxaon nā ixi xrojan nge'e bikon ndo Zacarías ngaxin'in ndo'a ndo Dio. Ko je'e ndo ixi je'o itja ndo tjakoxin ndo nge'e tjaun ndo ixi nosin ndo.

²³ Ko juexin xetja nchakon juinche'e ndo Zacarías ixrā ngaxin'in ndo'a ndo Dio, sakjui ndo ndo'e ndo. ²⁴ Ko tjume'e jan Elisabet, janchri'e ndo Zacarías, yaa jan chjan. Ko íkuachrxjin'a jan ndo'e jan na'ó nchanitjao, ko jixraxaon jan: ²⁵ “Jaña ndo Dio kuajon ndo juachaxin ixi xrochónnda chjan ko ítsjanao'ina nā jai.”

Ndo ángel chronga ndo ixi tsjongí'e xjan Jesús

²⁶ Kuatsinga ikjaon nchanitjao ko ndo Dio xruan'an ndo ndo ángel Gabriel itsji ndo naa tjajnée tjajna Galilea ndatin'in Nazaret ²⁷ *ixi nti'a xronichje'e ndo naa nchrichajan ndatin'in María ko je'e nchrichan xrachuxin'a nchrichan ninaa xi. Je'e nchrichan tsijate'e nchrichan tsute'e nchrichan naa xi ndatin'in José, kuachrxjenixin xa ndo rey David.

²⁸ Ko ndo ángel me'e kuixin'in ndo ndo'a jan María, ko ndachro ndo:

—¡Jan'an jui'i tjá'anta juajna ixi ndo Dio ícha tjua'anta ndo ko Ncháina Dio jii ngajinnta, ícha juntanchaonnta ndo ixi ikaxin nchri!

²⁹ Ko xronka je'e nchrichajan ko íkuienxin'a nchrichan nge'e juajna kuajon ndo ángel. ³⁰ Ko je'e ndo ángel ndachro ndo:

—María, xrakon'anta, ixi ndo Dio ícha tjua'anta ndo. ³¹ *Ko jai tseyá naa chjan ngaya tseenta ko sinchejongí'enta naa xjan xi ko sinchekin'innta xjan Jesús. ³² Ko je'e xjan tsango tsetuan'an xjan, ko tsin'in xjan chjen'en ndo Dio jii ngajní. Ko je'e Ncháina ndo Dio xrochjée xjan juachaxin tsetuan'an xjan xranchi baketuan'an ndotáchri'e xjan xranchrjen, ndo David. ³³ Ko je'e xjan tsetuan'an xjan tjajna Israel kain nchakon ko ti tsetuan'an xjan ítsjexin'a.

³⁴ Ko jan María juanchangi'e jan ndo ángel, ndachro jan:

—¿Xranchi tson'en ji'i, ixi jan'an rikian'i xi?

³⁵ Ko juatingíexin ndo ángel, ndachro ndo:

—Espíritue ndo Dio tsii ngajinnta ko juachaxien ndo sinchekitsáanta ndo xranchi naa tsa'on. Ko xjan tsjongí'e xrochónda'i xjan ijie, ko ndatsin'in xjan chjen'en ndo Dio. ³⁶ Ko kaxon jan kichuunta Elisabet yaa jan chjan maski ó nachríi jan. Ko jai, nchri bandachro na jua'i xrochónda chjan, jai ó ikjaon nchanitjao yaa jan xjan. ³⁷ Méxin juachaxien ndo Dio, chao tson'en kain nge'e.

³⁸ Ko ndachro jan María:

—Jan'an nta'a xrée Nhána Dio; méxin jan'an tsitika'on kain nge'e kuetuanna ndo xranchi ja'anta ndachronnta.

Ko juexin nichja ndo ángel, sakjui ndo.

Jan María kuitsje'e jan jan Elisabet

³⁹ Kaxon nchakon me'e, jan María nteeto sakjui jan naa tjajna ngata'a ijna nunte Judea. ⁴⁰ Ko kuiji jan tjajna nti'a kuixin'in jan ndo'a ndo Zacarías ko jan Elisabet ko kuajon jan juajna ngajin jan Elisabet. ⁴¹ Hora kuin'en jan Elisabet juajna, xjan yaa jan chrinka xjan ngaya tse'e jan, ko je'e jan Elisabet tsango kuayé'e jan juachaxien Espíritue ndo Dio. ⁴² Ko tjume'e jan Elisabet séen nichja jan ko ndachro jan:

—Ndo Dio juinchenchaoan ndo ícha ixi ikaxin nchri, ko kaxon juinchenchaon ndo chjan'an. ⁴³ ¿Ngisen jan'an ixi jui'a kuitsjena ja'a, janée Nchána? ⁴⁴ Ixi hora kuin'an juajnáa, chrinka chjan'na ngaya tse'e ixi ché'e xjan. ⁴⁵ Ijié juaxruxin chonda ixi kuitikaoan nge'e tson'en, xranchi ndachro ndo Dio.

⁴⁶ Ko tjume'e jan María ndachro jan:

Aséenna tajon juasaya ngajin Ndotána Dio.

⁴⁷ Ko juaxruxin ritjén ixi ndo Dio kuantsjena ndo ijié.

⁴⁸ Ndo Dio xraxaon ndo sinche'e ndo jian ngajin, jan'an naa nchri nóa nche'e ixra ngajin ndo.

Ko jai tsaxi xrondachijina na ndo Dio juinchechaoan ndo.

⁴⁹ Ndo Dio chónnda ndo kain juachaxin,

ko juinche'e ndo ijié nge'e ngajin

ixi je'e ndo tsango tjúá ndo.

⁵⁰ Ko je'e ndo kain nchakon tikonóe'e ndo kain ni tajon juasie ngajin je'e ndo.

⁵¹ Je'e ndo soji ndo ixi juinche'e ndo kain nge'e

ko kuantsje'e ndo juachaxin chónnda kain ni nchejié aséen.

⁵² Ko kuantsje'e ndo kain juachaxin chónnda ni tetuan'an

ko juinchejié ndo kain ni nóa ixi je'e na xrochónnda na juachaxin.

⁵³ Ko kuajon ndo kain nge'e jian kuayé'e ni chónnda'i

ko xro'an nge'e kuajon ndo ngajin ngisen kueya chónnda.

⁵⁴ Je'e ndo bingijna ndo ni tjajna Israel, ni nche'e xrée ndo;

ko bikonóe'e ndo na,

⁵⁵ ixi jaña ndache ndo sen tachrí'e na xranchrjen, ndo Abraham ko kain ni tsachrjenixin ndo.

⁵⁶ Ko jan María kuitu'e jan ndo'a jan Elisabet ní nchanitjao, ko tjume'e ikjan jan ndo'a jan.

Jongí'e ndo Juan Bautista

⁵⁷ Ko kuij nchakon sinchejongí'e jan Elisabet chjen'en jan, ko juinchejongí'e jan naa xjan xi. ⁵⁸ Méxin, ni ste tjenka ndo'a jan ko ni nchando'a jan, ikjui na kuitsje'e na jan ko kuintee na juaxruxin ngajin jan ixi kono'e na ixi ndo Dio tsango bikonóe'e ndo jan.

⁵⁹ Kuitja ijní nchakon, kuij na ixi tsayé'e ichjan chji'e ni judío, ko tjaun na xrokuin'in xjan Zacarías xranchi tin'in ndotée xjan. ⁶⁰ Ko ndachro janée xjan:

—Na'i. Xrokonda tsin'in xjan Juan.

⁶¹ Ko je'e n̄a juatingíexin n̄a:

—¿Sonda tsin'in xjan jaña? Xro'an sen ndúya tin'in n̄a jaña.

⁶² Tjume'e itja n̄a juanchangíexin n̄a ndotée xjan xranchi tjaun ndo tsin'in xjan. ⁶³ Ko je'e ndo juanchia ndo tu'o ntaa ko ikjin ndo: “Je'e xjan tsin'in xjan Juan.” Ko kain ni ste nti'a xronka n̄a. ⁶⁴ Ko tuinxin íjngo kuaxi nichja ndo Zacarías, ko kuaxi kuajon ndo juasie ndo ngajin ndo Dio. ⁶⁵ Kain ni ste tjenja nchando'a sen xronka n̄a, ko kain tjajna ngata'a ijna Judea kuin'en n̄a nge'e kon'en. ⁶⁶ Ko kain ni kuin'en nge'e kon'en, xraxaon n̄a ko ndachro n̄a:

—¿Nge'e ixra sinche'e ichjan ña?

Ko nduaxin ndo Dio tsango jii ndo ngajin xjan.

Ndo Zacarías itsje ndo

⁶⁷ Ko ndotée xjan ndo Zacarías me'e ícha kuayé'e ndo juachaxien Espíritue ndo Dio ko nichja ndo chijnie ndo Dio ko ndachro ndo:

⁶⁸ Juasie Ndotáina Dio titikaon ni tjajna Israel
ixi je'e ndo kuii ndo tsingijna ndo tjajnéé ndo.

⁶⁹ Ko je'e ndo xruan'an ndo ngisen ícha soji tsingijna
tsachrjengíexin ijie chóna chujni,
naa sen kuachrjenixin ndo David, ngisen juinche'e ixra ngajin
ndo Dio.

⁷⁰ Jaña nichja ndo Dio nichjaxin ndo sen chronga chijnie ndo
Dio ó sa'ó

⁷¹ ndache ndo sen xixi tsingijna ndo tsantsje'e ndo juachaxin
kain ni ningakoina.

⁷² Ko tsikonóe'e ndo sen tachrí'ina kuintee sa'ó,
ko xraxaon ndo ti juao ndo sen tjajnéé ndo ó sa'ó.

⁷³ Ko ji'i tsindache ndo Dio ndo tachrí'ina xranchrjen, ndo
Abraham

⁷⁴ xixi tsingijnana ndo xixi tsitua'i xi ningakoina,
ko chao sinche'ena ixra ngajin ndo Dio ko xroxrakon'ana,

⁷⁵ xixi ícha tjúa tsake'e aséeina ko jian tsitikaonna chijnie ndo
Dio,

ko tsojuna ngajin ndo Dio kain nchakon.

⁷⁶ Ko ja'a, chjan'na, ja'a xrokjan naa ngisen xronichja chijnie
ndo Dio jii noi,

ko ja'a sa'ó tsitaon'en Ncháina,^a

ko ja'a sinchenataonxian chaoé ndo,

⁷⁷ixi tsono'e ni tjañée ndo ixi sinchemé'e ndo kain ijię chónđa
nā

ko tsajon ndo juachaxin tsitjáña'i nā.

⁷⁸Ixi je'e Ndotáina Dio tsango tjaunna ndo ko tsango
tikonóa'ina ndo,

ko je'e ndo tsajon ndo xro'i tsingasáñaina kain nchakon,

⁷⁹ko tsajon ndo xro'i tsingasáñaxin kain ni jii ti tsango naxixe'e.

Ko je'e ndo tsake'e ndo tutéina ngata'a cha'o tajon juaxruxin.

⁸⁰Ko je'e xjan bangi xjan ko konsoji aséen xjan. Ko bake'e xjan ngataon ijngi ti xro'an ngisen ste, xetjaja nchakon konoxin xjan ngajin ni tjañna Israel.

Jongí'e xjan Jesús

(Mt. 1:18-25)

2 Nchakon me'e bake'e naa xi ícha baketuan'an ko bakin'in xa Augusto César, ko je'e xa kuetuan'an xa ixi tsixintaxin kain nā ixi tsono'e xa ngijan'in chujni chónđa kain tjañna. ²Méxin, ti sa'ó kuixintaxin chujni xi Cirenio baketuan'an xa nunte Siria. ³Ko kuetuen'en nā kain nā satsji nā tjañna tikinixin'en nā ixi nti'a tsixintaxin nā. ⁴Méxin, ndo José kuachrjexin ndo tjañna Nazaret tikinixin'en Galilea, ko sakjui ndo tjañna Belén nunte Judea ti tsijongíexin ndo David, ixi ndo José kuachrjenixin ndo ndo tachrí'e ndo xranchrjen, ndo David. ⁵Méxin sakjui ndo José tjañna Belén, je'e ndo ko janchri'e ndo jan María. Ko je'e jan María ó yaa jan ichjan. ⁶Ko nchakon jii sen tjañna Belén, kuitja nchakon tsjongí'e chjen'en jan María. ⁷Ko nti'a kuixin'in sen naa nchia ti tejua iko ixi kuitja'i sen nchia no tsitu'e sen. Méxin, nti'a jongíexin chjen'en jan María, xjan sa'ó, ko je'e jan kuintsía jan xjan manta ko bāke'e jan xjan ngaya ti nexin iko.

Sen ángel ko ni stendáa kutuchjon

⁸Tiie me'e tjenka tjañna Belén kaxin nā stendáa nā kutuchjoen nā ngataon ijngi. ⁹Me'e tuinxin konoxin naa ndo ángel xruan'an

^a 1:76 *Ncháina* Señor *Ncháina Jesús* o *Ncháina Dio*

ndo Dio, ko bika'o ndo chjiixrué ndo Dio juinchengasáña nguixin ngandajin n̄; ko je'e n̄ tsango xronka n̄. ¹⁰ Ko je'e ndo ángel ndache ndo n̄:

—Xrakon'anta ixi jan'an bikian juajna jian, méxin, xrochondanta juaxruxin ko kain ni tjajna kaxon. ¹¹ Tjajné ndo David jai jongíexin naa chjan, xjan me'e sinchemé'e xjan kain ijie chóna chujni, ko je'e xjan Ncháina Cristo. ¹² Itjinta tjajna, nti'a tsinchíinta xjan jitsjía xjan manta ko jii xjan ti no nexin iko.

¹³ Xrajíi ndo ángel, tuinxin konoxin ícha kueya sen ángel kuix̄in sen ngajní,^a ko itsje sen ko kuajon sen juasaya ngajin ndo Dio jii ngajní, ko ndachro sen:

¹⁴ ¡Juasie ndo Dio jii ngajní ixi tsango chóna ndo juachaxin!

Ko juaxruxin tsintee kain ni ste ngata'a nunte, kain ni titikaon ndo.

¹⁵ Ko tjume'e kain sen ángel sakjui sen ngajní, ko ni stetsje'e kutuchjoen ndache kichuu n̄:

—Ichjina tjajna Belén, tsitsje'ena nge'e kon'en nti'a xranchi ndachro ndo ángel xruan'an ndo Dio.

¹⁶ Ko nteeto sakjui n̄ bikitsje'e n̄ jan María ko ndo José, ko ichjan jii xjan ti tejua iko. ¹⁷ Hora bikon n̄ xjan, beki n̄ kain ti ndachro ndo ángel kondee je'e xjan ¹⁸ ko tsango xronka kain chujni kuin'en ti ndachro n̄. ¹⁹ Ko je'e jan María jixraxaon jan गया aséen jan kain nge'e kon'en. ²⁰ Ni stetsje'e kutuchjoen ikjan n̄ ti kuintu'e n̄ kuée n̄, ko kuajon n̄ juasaya ngajin ndo Dio ixi kain nge'e kuin'en n̄ ko bikon n̄, kain nge'e kon'en xranchi ndachro ndo ángel.

Ndotée xjan Jesús bikao sen xjan tjajna Jerusalén

²¹ *Nchakon kuitja xjan Jesús ijní nchakon, chjée sen xjan chji'e ni tjajné xjan ko juinchekin'in sen xjan Jesús, xranchi kuetuan'an ndo ángel ngajin jan María nchakon xrayá'i jan xjan.

²² Kuitja nchakon chao jii jan María xranchi tsiketuan'an ley tsikjin ndo Moisés, ko tjume'e je'e jan ko ndo José sabikao sen xjan tjajna Jerusalén ixi ndo Dio sinchençaon^b ndo xjan. ²³ Ko jaña juinche'e sen xranchi jitaxin xroon kuituan'an ndo Dio: “Kain xjan

^a 2:13 ngajní cielo ^b 2:22 sinchençaon bendecir

xi, xjan kóna sa'ó, tikinixin'en xjan ndo Dio.” ²⁴ Méxin, jan María ko ndo José sakjui sen ndo'a ndo Dio ixi bikao sen iko tsen'en nti'a xranchi jitaxin xroon tsituan'an ndo Dio tson'en, méxin xrokuajon sen yuu kuntúá najni o yuu kuxenta.

²⁵ Nchakon me'e tjajna Jerusalén bake'e naa ndo tachríi ndatin'in Simeón. Je'e ndo tsango jian ndo, ko bakajon ndo juasaya ngajin ndo Dio, ko chón'en ndo xroxruan'an ndo Dio ngisen tsingijna tjajna Israel. Méxin Espíritue ndo Dio jii ngajin ndo Simeón ²⁶ ko Espíritue ndo Dio juincheno'e ndo Simeón ixi xratsen'a ndo tsikonja ndo ndo Cristo, ndo xroxruan'an ndo Dio. ²⁷ Ko tjume'e Espíritue ndo Dio juinchexraxaon ndo Simeón xrokjui ndo ndo'a ndo Dio. Ko nchakon me'e kuu jan María ko ndo José bikao sen xjan Jesús ngaxin'in ndo'a ndo Dio ixi kuitikaon sen xranchi tsiketuan'an ley. ²⁸ Ko tjume'e ndo Simeón joa ndo xjan Jesús ko kuajon ndo juasaya ngajin ndo Dio ko ndachro ndo:

²⁹ Jai, Ncháina, ó kuitja ti ndachrona.

Jai chao tájonnta juachaxin juaxrxin tsen'en na,

³⁰ ixi ó bikon ngisen kuu tsantsje kain ijie chondana,

³¹ ko ja'anta tsixruan'annta xjan

ko kain tjajna tsichuxin na xjan.

³² Je'e xjan xro'i tsingasáña ngajin kain tjajna, ni je'a tjajna Israel,

ko tsajon na juasaya ngajin tjajnánta Israel ixi nti'a konoxin xjan Jesús.

³³ Ko ndo José ko jan María, janée xjan Jesús, xronka sen ixi jaña ndachro ndo Simeón xranchi sinche'e xjan Jesús. ³⁴ Ko tjume'e ndo Simeón juinchenchaon ndo sen ko nichje'e ndo jan María, janée xjan ko ndachro ndo:

—Chjan'an me'e tsika'o itsjé nge'e tangi tsikonni. Méxin, kueya ni tjajna Israel, kaxin na tsitikaon'a na ko ikaxin na tsitikaon na chijnie xjan ko jian tsake'e na. ³⁵ Ko jaña tsonoxin xranchi xraxaon ngujngu aséen na. Ko kain nge'e tson'en sintani'a xranchi naa chika yao tsatsingatu'u asáan ja'a, María.

³⁶ Ko kaxon nti'a bake'e naa janachri profeta, nichja jan chijnie ndo Dio ko ndatin'in jan Ana. Ndotée jan bakin'in ndo Fanuel, ko je'e ndo, ndo tachrí'e ndo xranchrjen, ndo Aser. Je'e jan Ana ó tsango nachríi jan, ko xranchríhajan jan tsikute'e jan ko bekao jan ndoxi'e jan je'o yaato nano. ³⁷ Ko jai ó ka'an jan ko noókán ko

noó nano chóna jan. Ko tachtjexin'a jan ni'ngo ndo'a ndo Dio; ko ndi'ao bake'e jan tiie ko nchakon bakajon jan juasaya ngajin ndo Dio; ko kaxin nchakon bajine'a jan ixi nichje'e jan ndo Dio. ³⁸ Ko nchakon me'e jan Ana konchjiñe'e jan ko juangíxin jan kuajon jan juasie jan ngajin ndo Dio, ko kuaxi jan nichja jan ixi xjan Jesús, nichje'e jan kain ni stechón'en nchakon xroxruan'an ndo Dio ngisen tsingijna ni tjajna Jerusalén.

Ndotée xjan Jesús kjanka'o sen xjan tjajna Nazaret

³⁹ *Nchakon juexin juinche'e jan María ko ndo José kain nge'e ndachro chijnie ndo Dio, ikjan sen tjajnée sen Nazaret, nunte Galilea. ⁴⁰ Ko xjan Jesús ícha bangi xjan, ko ícha konsoji xjan, ko ícha no'e xjan jian kain nge'e ixi ndo Dio bakajon ndo juachaxin ngajin xjan.

Kuitja sen xjan Jesús ngaxin'in ni'ngo

⁴¹ Ndo José ko jan María, janée xjan Jesús, bakji sen tjajna Jerusalén kain nano ixi tsake'e sen nti'a ti kia pascua. ⁴² Ko nchakon kuitja xjan Jesús teyuu nano, je'e sen ko je'e xjan sakjui sen tjajna Jerusalén xranchi kuituen'en sen ixi kia pascua. ⁴³ Nchakon juexin kia pascua, kua sen cha'o itji tjajnée sen. Ko xjan Jesús tsikitu'e xjan nti'a tjajna Jerusalén, ko ndo José ko jan María, janée xjan, konoe'a sen tsikitu'e xjan. ⁴⁴ Je'e sen xraxaon sen ixi xjan Jesús jitji xjan ngakjen'en sen kaxin, ko sakjui sen nchijíí naa nchakon. Ko tjume'e juée sen xjan ngajin ni kichuu sen ko ni chúxin sen. ⁴⁵ Ko kuitja'i sen xjan, méxin ikjan sen tjajna Jerusalén ko juée sen xjan nti'a. ⁴⁶ Ko nchakon nínxin kuitja sen xjan ngaxin'in ni'ngo ndo'a ndo Dio. Nti'a jii xjan nunte ngusine kain sen tjako chijnie ndo Dio ko jitin'en xjan ti ndachro sen, ko jitjanchiangí'e xjan sen. ⁴⁷ Ko kain chujni jitin'en ti ndachro xjan, xronka na ixi tsango jian no'e xjan ko jian tjate'e xjan kain nge'e tjanchangí'e sen xjan. ⁴⁸ Ko xronka ndo José ko janée xjan hora bikon sen ti jii xjan ngusine sen no'e. Ko janée xjan ndachro jan:

—Chjan'na, ¿sonda jaña juinche'e? Ndotáa ko jan'an yaana juachjaon chrjitjéena ja'a.

⁴⁹ Ko juatingíexin xjan Jesús:
—¿Sonda tjéeninta? ¿Á noa'inta ixi jan'an xrokonda sinta'a xrée Ndotána?

⁵⁰ Ko je'e sen kuienxin'a sen nge'e ndachro xjan.

⁵¹ Ko tjume'e sabikao sen xjan Jesús tjajnee sen, tjajna Nazaret, ko xjan Jesús baktikaon xjan sen. Ko jan María, janée xjan, ngaya aséen jan xraxaon jan kain nge'e kon'en. ⁵² Ko ícha bangi xjan ko ícha kono'e xjan, ko ijíe juachaxin kuajon ndo Dio ngajin xjan, ko kain nã tsango tjue'e nã xjan.

Ndo Juan bake'e ndo ngata'a jnã

(Mt. 3:1-12; Mr. 1:1-8; Jn. 1:19-28)

3 Ó chónnda tena'ó nano baketuan'an xi Tiberio César, ko xi Poncio Pilato baketuan'an xa nunte Judea, ko xi Herodes baketuan'an xa nunte Galilea, ko xi kichuu xi Herodes ndatin'in Felipe baketuan'an xa nunte Iturea ko nunte Traconite, ko xi Lisantias baketuan'an xa nunte Abilinia. ² Ko xi Anás ko xi Caifás xitaana ícha tetuan'an. Nchakon me'e ndo Dio, nichje'e ndo ndo Juan, chjen'en ndo Zacarías, xjan bake'e ntajie. ³ Ko ndo Juan ikjui ndo kain tjajna ngande'e inda jitinga ndatin'in Jordán ko ndache ndo kain nã ixi xrokonda tsintu'e nã ti ndako'a nche'e nã ko tsikitée nã ixi ndo Dio jaña sinchemé'e ndo kain ijíe chónnda nã. ⁴ Jaña jitaxin xroon tsikjin ndo profeta Isaías ndachro:

Naa tée sen nichja ntajie tuyako ko ndachro:

“Nchekonchjiannta cha'o tsaji Ncháina,
tantje'enta naa cha'o nao itji.

⁵ Ko kain tsaaka tsingachjian inche,
ko kain jnã ko kain ngande'e jnã, jian tsonataunxin;
ko kain cha'o nango itji, xroxendue'e cha'o
ko kain cha'o nataonxin'a, tsonataunxin cha'o.

⁶ Méxin, kain ni ste ngata'a nunte nti'i tsono'e nã ngisen
xruan'an ndo Dio,
tsantsje ndo ijíe chónnda chujni.”

⁷ *Nchakon me'e kueya nã bakonchjiñe'e nã ixi ndo Juan tsikitée ndo nã, ko je'e ndo ndache ndo nã:

—¡Ja'anta tsikachrenixinnta kunchee! ¿Ngisen ntatjunta satsinge'enta juañaue ndo Dio ti ó tuinxin tsii? ⁸*Xrokonda tsindoxinnta ti ndako'a nche'enta ko jian titikaonnta ti tetuan'an ndo Dio. Ko Ndachro'anta: “Jan'anna ícha jianna ixi kuachrenixinna ndo Abraham.” Ko jan'an nduaxin ntatjunta ixi ndo Dio chao sinchéña ndo ixro ji'i xrokjan xjantié ndo Abraham. ⁹*Méxin, ó jichón'en chika jacha xrochrijinxin ntāa, nue'e ntāa xrochrijinxin ntāa. Méxin kain ntāa tajon'a itu cháña tsjánka n̄a ntāa ko tsaa ntāa xro'i.

¹⁰ Ko tjume'e juanchangi'e n̄a ndo Juan ko ndachro n̄a:

—¿Nge'e xrokonda sinta'ana?

¹¹ Ko juatingíexin ndo Juan ko ndachro ndo:

—Ngisen chónnda yuu manta xrochjée sen naa manta ni xro'an nge'e chónnda. Ko ngisen chónnda nge'e sine xrochjée sen ni chónnda'i.

¹²*Ko konchjiñe'e kaxin ni xenge'e i'n̄a tomi tjanchia xi tetuan'an ko kaxon tjaun n̄a tsikitée n̄a, méxin, juanchangi'e n̄a ndo Juan:

—Maestro, ¿nge'e xrokonda sinta'ana jan'anna?

¹³ Ko je'e ndo ndachro ndo:

—Je'o tjanchianta ti nduaxin sínká n̄a.

¹⁴ Ko kaxon kaxin xisoldado juanchangi'e xa ndo Juan:

—Kaxon jan'anna, ¿nge'e sinta'ana?

Ko je'e ndo juatingíexin ndo:

—Tantsje'anta chujni nge'e chónnda n̄a, ko nchexronka'inta n̄a ixi nge'e juinche'a n̄a, ko take'énta juaxruxin ixi je'o tomi tjachanta.

¹⁵ Kain ni ste nti'a tjao n̄a ixi je'e ndo Juan á ndo Cristo ndo. ¹⁶ Ko ndo Juan ndache ndo kain n̄a:

—Jan'an nduaxin ntatjunta ixi jan'an tikitéxinnta inda, ko tsii naa ngisen tsikitéxinnta ndo ixi Espíritue ndo Dio ko xro'i. Ko je'e ndo ícha ijié juachaxin chónnda ndo ixi juachaxin chonda jan'an. Jan'an tikinixinna'i tsoxindanga'a tjuée katée ndo. ¹⁷ Ko je'e ndo ó bika'o ndo naa kachrintu ixi tsjenduaxin ndo noatrigo ixi tsachrjekje'en xineno. Tsjatsi'in ndo kain noatrigo ti tikinixin tsji'in no, ko kain xineno tsjánka ndo ti xro'i jua'i tsanga.

¹⁸ Jaña ndachro ndo Juan ko ndache ndo n̄a ikaxin nge'e ko chronga ndo chijni jian. ¹⁹*Ko kaxon kuyakutee ndo Juan xi Herodes, xi tetuan'an, ixi jikao xa nchri Herodías, nchrinchri'e xikichuu xa, xi ndatin'in Felipe, ko kaxon ndo Juan koñaio ndo

ngajin xi Herodes ixi ícha nge'e ndako'a juinche'e xa. ²⁰ Ko xi Herodes kuitikaon'a xa, ko ícha chinga juinche'e xa ko kaxon bije'e xa ndo Juan ndo'achjiso.

Bikitée ndo Jesús

(Mt. 3:13-17; Mr. 1:9-11)

²¹ Ko nchakon xrajitikitée ndo Juan kueya nã, kaxon kuuji ndo Jesús bikitée ndo. Ko hora jinichja ndo Jesús ngajin ndo Dio xitje'e ngajni ²² *ko Espíritue ndo Dio xingajin xranchi naa kuntúá ko bake'e ba ngata'a jaa ndo Jesús ko kuin'enni nichja naa ngisen jii ngajni ndachro:

—Ja'a chjan'na ko tsango tjua'a. ^a Ko jan'an ritjén juaxruxin ngajian.

Kain ndotáchri'e xranchrjen ndo Jesús

(Mt. 1:1-17)

²³ Ndo Jesús kuachóna ndo xranchi ikánte nano nchakon ti juangixin ndo xrée ndo.

Ko kain nã xraxaon nã ixi je'e ndo Jesús chjen'en ndo José.

Ko ndo José chjen'en ndo Elí,

²⁴ ko ndo Elí chjen'en ndo Matat,

ko ndo Matat chjen'en ndo Leví,

ko ndo Leví chjen'en ndo Melqui,

ko ndo Melqui chjen'en ndo Jana,

ko ndo Jana chjen'en ndo José.

²⁵ Ko ndo José chjen'en ndo Matatías,

ko ndo Matatías chjen'en ndo Amós,

ko ndo Amós chjen'en ndo Nahum,

ko ndo Nahum chjen'en ndo Esli,

ko ndo Esli chjen'en ndo Nagai,

²⁶ ko ndo Nagai chjen'en ndo Maat,

ko ndo Maat chjen'en ndo Matatías,

ko ndo Matatías chjen'en ndo Semei,

ko ndo Semei chjen'en ndo José,

^a 3:22 *tjua'a* yo te amo

3:22: Mt. 3:17; Mr. 1:11; Lc. 9:35.

ko ndo José chjen'en ndo Judá.

²⁷ Ko ndo Judá chjen'en ndo Juana,
ko ndo Juana chjen'en ndo Resa,
ko ndo Resa chjen'en ndo Zorobabel,
ko ndo Zorobabel chjen'en ndo Salatiel,
ko ndo Salatiel chjen'en ndo Neri.

²⁸ Ko ndo Neri chjen'en ndo Melqui,
ko ndo Melqui chjen'en ndo Adi,
ko ndo Adi chjen'en ndo Cosam,
ko ndo Cosam chjen'en ndo Elmodam,
ko ndo Elmodam chjen'en ndo Er.

²⁹ Ko ndo Er chjen'en ndo Josué,
ko ndo Josué chjen'en ndo Eliezer,
ko ndo Eliezer chjen'en ndo Jorim,
ko ndo Jorim chjen'en ndo Matat.

³⁰ Ndo Matat chjen'en ndo Leví,
ko ndo Leví chjen'en ndo Simeón,
ko ndo Simeón chjen'en ndo Judá,
ko ndo Judá chjen'en ndo José,
ko ndo José chjen'en ndo Jonán,
ko ndo Jonán chjen'en ndo Eliaquim.

³¹ Ndo Eliaquim chjen'en ndo Melea,
ko ndo Melea chjen'en ndo Mainán,
ko ndo Mainán chjen'en ndo Matata,
ko ndo Matata chjen'en ndo Natán.

³² Ndo Natán chjen'en ndo David,
ko ndo David chjen'en ndo Isaí,
ko ndo Isaí chjen'en ndo Obed,
ko ndo Obed chjen'en ndo Booz,
ko ndo Booz chjen'en ndo Salmón,
ko ndo Salmón chjen'en ndo Naasón.

³³ Ndo Naasón chjen'en ndo Aminadab,
ko ndo Aminadab chjen'en ndo Aram,
ko ndo Aram chjen'en ndo Esrom,
ko ndo Esrom chjen'en ndo Fares,
ko ndo Fares chjen'en ndo Judá.

³⁴ Ko ndo Judá chjen'en ndo Jacob,
ko ndo Jacob chjen'en ndo Isaac,

ko ndo Isaac chjen'en ndo Abraham,
 ko ndo Abraham chjen'en ndo Taré,
 ko ndo Taré chjen'en ndo Nacor.

³⁵Ndo Nacor chjen'en ndo Serug,
 ko ndo Serug chjen'en ndo Ragao,
 ko ndo Ragao chjen'en ndo Peleg,
 ko ndotée ndo Peleg me'e ndo Heber,
 ko ndo Heber chjen'en ndo Sala.

³⁶Ndo Sala chjen'en ndo Cainán,
 ko ndo Cainán chjen'en ndo Arfaxad,
 ko ndo Arfaxad chjen'en ndo Sem,
 ko ndo Sem chjen'en ndo Noé,
 ko ndo Noé chjen'en ndo Lamec.

³⁷Ndo Lamec chjen'en ndo Matusalén,
 ko ndo Matusalén chjen'en ndo Enoc,
 ko ndo Enoc chjen'en ndo Jared,
 ko ndo Jared chjen'en ndo Mahalaleel,
 ko ndo Mahalaleel chjen'en ndo Cainán.

³⁸Ndo Cainán chjen'en ndo Enós,
 ko ndo Enós chjen'en ndo Set,
 ko ndo Set chjen'en ndo Adán,
 ko ndo Adán chjen'en ndo Dio.

Xixron'anxrée tjaun xa xrojuincheye'e xa ndo Jesús

(Mt. 4:1-11; Mr. 1:12-13)

4 Ndo Jesús tsango chónnda ndo juachaxien Espíritue ndo Dio, ko tjume'e kjanxin ndo ti jii inda jitinga ndatin'in Jordán. Ko Espíritue ndo Dio bikao ndo ntajie. ²Nti'a bake'e ndo yuu ikán nchakon, ko kain nchakon me'e juine'a ndo, ko tjume'e kuen'en ndo jinta ko Xixron'anxrée tjaun xa xrojuincheye'e xa ndo. ³Ko je'e Xixron'anxrée ndache xa ndo Jesús:

—Siá nduaxin ja'a chjen'en ndo Dio, ndache ixro ji'i xrokjan ixro nutja.

⁴Ko juatingíexin ndo Jesús ko ndachro ndo:

—Ndachro xroon jitaxin chijnie ndo Dio: “Je'a je'o nutja tsechónxin chujni. Kaxon ixi chijnie ndo Dio tsechónxin na.”

⁵ Ko tjume'e Xixron'anxrée bikao xa ndo Jesús ngata'a naa ijna ícha nui ko juako'e xa ndo kain tjajna jii ngata'a nunte. ⁶ Ko ndachro Xixron'anxrée:

—Jan'an xrotjá'a juachaxin ko kain ti tjintee chónnda kain tjajna ixi jan'an kuayá'a kain ji'i, ko chao xrotjá'a kain ji'i ngajin ngisen jan'an tja'on. ⁷ Méxin síá ja'a tsake'exian ntatuchi'ian ko xrochjana juasaya, kain ji'i tsaye'é.

⁸ Ko juatingéxin ndo Jesús ko ndachro ndo:

—Tingaxintuan satjia, Xixron'anxrée ja'a. Ndachro chijnie ndo Dio: “Tsájuan juasaya ngajin Ncháa ndo Dio, ko je'o ngajin je'e ndo sinche'é ixra.”

⁹ Ko tjume'e Xixron'anxrée bikao xa ndo Jesús tjajna Jerusalén, ko juinçekajin'in xa ndo ti ícha nui ngata'a ni'ngo ko ndachro xa:

—Síá nduaxin ja'a chjen'en ndo Dio, chrinka ti nunte; ¹⁰ ixi ndachro chijnie ndo Dio:

Ndo Dio tsetuen'en ndo sen ángel ixi xrotsengia sen,

¹¹ ko ngaya itja sen tsake'e, ixi tsontengíxin'a tutáa ixro.

¹² Ko ndo Jesús juatingéxin ndo ndachro ndo:

—Kaxon ndachro chijnie ndo Dio: “Tsaké'a naa nge'e ixi tsikuan á chao sinche'e ndo.”

¹³ Ko Xixron'anxrée jua'i juincheye'e xa ndo Jesús, ko je'e xa sajuixin xa ti ndo Jesús kaxin nchakon.

Juangíxin Ndo Jesús juinçekuen'en ndo chujni nunte Galilea

(Mt. 4:12-17; Mr. 1:14-15)

¹⁴ Ko tjume'e Ndo Jesús ikjan ndo nunte Galilea ko tsango chónnda ndo juachaxien Espíritue ndo Dio. Ko kain ni nti'a teki na kain ti juinche'e ndo Jesús. ¹⁵ Ko je'e ndo juinçekuen'en ndo chujni chijnie ndo Dio ngaxin'in ni'ngo ste kain tjajna nti'a, ko kain na kuajon na juasaya^a ngajin ndo.

^a 4:15 *juasaya* respeto, honor

Ndo Jesús bake'e ndo tjajna Nazaret

(Mt. 13:53-58; Mr. 6:1-6)

¹⁶ Ko tjume'e ndo Jesús sakjui ndo tjajna Nazaret, ti no bangíxin ndo. Ko nchakon sábadó tjoké'e nã, kuixin'in ndo ningue ni israelita ixi jaña kuanche'e ndo. Ko bingatjen ndo Jesús ixi sinchekuanxin ndo ti jitaxin xroon chijnie ndo Dio. ¹⁷ Ko chjée nã ndo xroon tsikjin ndo kuanichjixin chijnie ndo Dio ó sa'ó, ndo Isaías. Ko je'e ndo kuantje'e ndo xroon ko juée ndo ti jitaxin ja'in:

¹⁸ Espíritue ndo Dio jii ngata'ana,
 ko kuayá'a juachaxin xronichja chijnie ndo tsayé'e ni nóa.
 Xruan'anna ndo ixi syntaxruan'an ni tangi ste,
 ko tsantsje jíee ni steje'e,
 ko syntaxruan'an ni tikon'a;
 ko tsingijna ni stechrúa,

¹⁹ ko xrontatjan nã ixi kujj nchakon tsingijna nã ndo Dio ko tsantsje ndo ijje chónnda nã.

²⁰ Ko tjume'e ndo Jesús bije'e ndo xroon, ko kuajon ndo xroon ngajin xi jinche'e ixrã ni'ngo, ko je'e ndo bake'e ndo nunte. Ko kain ni ste nti'a jian stetsje'e nã ndo. ²¹ Ko kuaxi nichja ndo:

—Jai kuitja nchakon ndachro chijnie ndo Dio, chijni kuin'ennta.

²² Ko kain nã stetjao kichuu nã kondee xranchi jian jinichja ndo, ko xraxaon nã tsango chaxro ti nge'e nichja ndo. Ko juanchangi'e kichuu nã:

—¿Á je'a xi ji'i chjen'en ndo José?

²³ Ko ndo Jesús ndache ndo nã:

—Nduaxin xrondachijintana chijni ji'i: “Ja'a xi nchexruan, ja'ua toxruan'an.” Ko kaxon xrondachijintana: “Ti kuin'anna juinche'e tjajna Capernaum, jaña nche'e kaxon nti'i tjajnãa.”

²⁴ *Ko xrajnichja ndo, ko ndachro ndo:

—Nduaxin xrontatjunta xro'an sen profeta nichja chijnie ndo Dio, tsitikaon nã ndo ni tjajnee ndo. ²⁵ Ko jan'an nduaxin ntatjunta ixi bake'e itsjé nchri ka'an nunte Israel nchakon bake'e ndo profeta Elías, naa ndo kuanichja chijnie ndo Dio ó sa'ó, nchakon me'e kui'a ichrin níi nano kutu'o ko tsango bake'e jinta nchijíi tjajna nti'a.

²⁶ Ko ndo Dio xruan'i ndo ndo Elías xrokuitsje'e ndo ngixe'i nchri

ka'an tjajna Israel. Na'i. Xruan'an ndo ndo Elías itsji ndo ngajin naa nchri ka'an bake'e tjajna Sarepta, tjenka tjajna Sidón ixi tsingijna ndo nchra. ²⁷ Kaxon nunte Israel kuintee kueya chujni níxin ichin lepra nchakon bake'e ndo profeta Eliseo, ko xruan'i ndo Dio ndo Eliseo ngisen xrokuitsje'e ndo ngixe'i chujni níxin ichin lepra nti'a. Je'o ndo Naamán kuixin tjajna Siria, me'e ndo koxruen'en.

²⁸ Ko kain ni ste ngaxin'in ni'ngo kuin'en na jaña, ko tsango koñao na. ²⁹ Bingatjen na ko kuantsjexin na ndo Jesús nti'a, ko bikao na ndo ngande'e tjajna ngata'a ti ijna ícha nui ixi tjaun na xrojuinchengandatjen na ndo ijna me'e. ³⁰ Ko je'e ndo Jesús kuatsinga ndo ngakjen'en na ko sakjui ndo.

Naa xi bachóna xa espíritue Xixron'anxrée

(Mr. 1:21-28)

³¹ Ko tjume'e ndo Jesús sakjui ndo tjajna Capernaum, naa tjajna tikinixin'en tjajna Galilea ko kain sábadó nchakon tjoké'e na nchekuen'en ndo ni ste nti'a. ³² *Ko ni stetin'en juinche'e na juaxruxin xranchi kuanchekuen'en ndo na ixi chijnie ndo chóna ijié juachaxin.

³³ Ko ngaxin'in ni'ngo nti'a jii naa xi chóna espíritue Xixron'anxrée ko séen kuyako xa ko ndachro xa:

³⁴ —Tintunana, Jesús tjajna Nazaret. ¿Á jui'ia ixi sinchetjáñana? Jan'an chuxian ixi ja'a naa ngisen ícha tjúá xruan'an ndo Dio.

³⁵ Tjume'e ndo Jesús kuyakutee ndo espíritue Xixron'anxrée, ko ndachro ndo:

—¡Tenkua, ko tachrxexian xi ña!

Tjume'e je'e espíritue Xixron'anxrée juanka xi me'e nunte ngatoxin ikon kain ni ste nti'a. Ko tjume'e kuachrje espíritue Xixron'anxrée ko juinchenie'a xa xi me'e. ³⁶ Kainko na xronka na, ko ndache kichuu na:

—¿Nge'e chijni jian nichja ndo Jesús? Ixi je'e ndo chóna ndo ijié juachaxin ko tetuen'en ndo espíritue Xixron'anxrée ko titikaon, tachrje ko satji espíritu.

³⁷ Ko kain tjajna nti'a binga chijni xranchi nchexruen'en ndo Jesús kain na ko xranchi nichja ndo.

Ndo Jesús juinchexruen'en ndo jachée ndo Simón Pedro

(Mt. 8:14-15; Mr. 1:29-31)

³⁸Tjume'e ndo Jesús kuachrxjexin ndo ni'ngo ko sakjui ndo ndo'a ndo Simón Pedro. Ko jachée ndo Pedro tsango níexin jan súa. Méxin, kuinóatée sen ngajin ndo Jesús ixi sinchexrjuen'en ndo jan. ³⁹Ko ndo Jesús kuisée ndo ti jitsinga jan, ko kuyakutee ndo súa ko je'e súa kuachrje súa. Ko tuinxin bingatjen jan ko kuajon jan juine sen.

Ndo Jesús juinchexruen'en ndo kueya ni ni'e

(Mt. 8:16-17; Mr. 1:32-34)

⁴⁰Ko kuitaon nchakon, kain ni chónnda ni ni'e, níexin nã ngixe'li ichin, bikao nã nã ti jii ndo Jesús; ko je'e ndo bake'e ndo itja ndo ngata'a ngujngu nã, ko koxruen'en kain nã. ⁴¹Ko itsjé ni ni'e kuantsjexin ndo espíritue Xixron'anxrée ko hora tachrje espíritu tuyako ko ndachro:

—Ja'a chjen'en ndo Dio.

Ko ndo Jesús kuyakutee ndo espíritue Xixron'anxrée ko kuintue'a ndo xronichja xa ixi je'e xa no'e xa ixi je'e ndo Jesús, ndo Cristo.

Ndo Jesús juinchekuen'en ndo ni ste nunte Galilea

(Mr. 1:35-39)

⁴²Ko ó bingasaña je'e ndo Jesús kuachrxjexin ndo tjajna me'e, ko sakjui ndo nunte xro'an chujni ste. Ko je'e nã juée nã ndo ko ikjui nã ti no jii ndo. Ko tingakon'en nã ndo ixi tjaun'a nã satsji ndo inaa tjajna. ⁴³À je'e ndo Jesús ndachro ndo:

—Jan'an xrokonda itsji ikaxin tjajna ixi xrontatjan nã xranchi tsayé'e nã ti tetuan'an ndo Dio ixi me'e juixin jan'an.

⁴⁴Ko jaña kuaji ndo Jesús kain ni'ngo tikinixin'en nunte Galilea ko ndache ndo nã chijnie ndo Dio.

Kueya kucheeḡ itsé sen

(Mt. 4:18-22; Mr. 1:16-20)

5 *Naa nchakon ndo Jesús jii ndo ngande'e ndalago ndatin'in Genesaret ko kueya nā kuixintja kichuu nā ixi tjaun nā tsin'en nā chijnie ndo Dio. ²Ko bikon ndo jii ngande'e inda yuu nt̄abarco tsikintu'e ni itsé kucheeḡ ko je'e nā stenéma nā nocha'a tséxin nā ba. ³Ko je'e ndo bajin'in ndo naa nt̄abarcoe naa xi ndatin'in Simón, ko ndo Jesús ndache ndo xa ixi tsoncheka xa nt̄aa ícha ngusine inda. Ko bake'e ndo nunte ngata'a nt̄abarco ko kuaxi ndo juinçekuen'en ndo kain ni ste nti'a. ⁴Ko juexin juinçekuen'en ndo nā, tjume'e ndache ndo xi Simón:

—Tiku'a nt̄abarco ti ícha yaso'e inda, ko tjankanta nocha'a chringi inda ixi xrotsénta kucheeḡ.

⁵*Ko ndo Simón juatingíexin ndo:

—Maestro, nguixin tiie stenta'ana ixrā ko xro'an kucheeḡ itséna. Ko siá ja'anta ndachrona, jaña sinta'ana.

⁶*Ko je'e sen kuitikaon sen nge'e ichro ndo Jesús. Ko tsango kueya kucheeḡ bingachjian nocha'a ko jitaxin jichrindaon no. ⁷Ko tjakaxin kichuu sen steyá inaa nt̄abarco ixi tsonchjiñe'e sen tsingijna kichuu sen. Ko kuii sen ko juinçekeaon sen yui nt̄abarco ko je'e nt̄aa kuechjen'en nt̄aa ko ó xrojamangi nt̄aa ixi kueya kuama nt̄aa. ⁸Ko bikon ndo Simón Pedro nge'e kon'en, bake'exin ndo ntatuchi'in ndo ko ndachro ndo:

—Tingaxintuan, Nchána Jesús, ixi jan'an tjúá'i aséenna.

⁹Méxin, ndo Simón ko sen ste ngajin ndo xronka sen ixi kueya kucheeḡ itsé sen. ¹⁰Kaxon xronka ndo Jacobo ko ndo Juan, chjen'en ndo Zebedeo, sen me'e tingijna ndo Simón nche'e sen ixrā. Ko ndo Jesús ndachro ndo:

—Xronka'ia, sa'ó kuatse kucheeḡ ko jai tsaxia xronichje'e chujni kondeena jan'an.

¹¹Ko bikao sen nt̄abarco ngande'e inda. Ko kuintu'e sen nt̄aa ko kain nge'e kuachóna sen ko sakjui sen rué'e sen ndo Jesús.

Ndo Jesús juinchexruen'en ndo naa xi níexin ichin lepra

(Mt. 8:1-4; Mr. 1:40-45)

¹²Naa nchakon bake'e ndo Jesús naa tjajna, kuij naa xi níexin xa ichin lepra. Ko bikon xa ndo Jesús, méxin, konchjiñe'e xa ko bake'exin ntatuchi'in xa ko kuiséya xa ngata'a nunte ko kuinóatée xa ko ndachro xa:

—Ja'anta nhexruannanta siá jaña tjaunnta.

¹³Ko ndo Jesús bake'e ndo itja ndo ngata'a xa ko ndachro ndo:

—Jaán tja'on; syntaxruan'an.

Ko tuinxin koxruen'en xa. ¹⁴Ko je'e ndo kuetuan'an ndo ngajin xa:

—Xro'an ngisen teki'é ixi ó koxruan'an. Itjia ngajin xitaana ixi ó koxruan'an ko tájuan ti tikinixin kuituan'an ndo Moisés ko jaña tsikon kueya nā ixi koxruan'an.

¹⁵Ko kono'e kain tjajna chijnie ndo Jesús, ko kueya nā konchjiñe'e nā ngajin ndo ixi tsin'en nā nge'e ndachro ndo, ko sinchexruen'en ndo chin'en nā. ¹⁶Ko je'e ndo Jesús bakachrjendáa ndo nanaó ti xro'an chujni jii ixi kuanichje'e ndo ndotée ndo jii ngajni.

Ndo Jesús juinchexruen'en ndo naa xi jua'i itji

(Mt. 9:1-8; Mr. 2:1-12)

¹⁷Naa nchakon ndo Jesús juinchekuen'en ndo chujni ko nti'a ste kaxin xi fariseo ko kaxin xi tjako ley, tsiki'x̄in xa kain tjajna nunte Galilea ko nunte Judea ko tjajna Jerusalén. Ko ndo Jesús juako ndo juachaxien ndo Dio ixi juinchexruen'en ndo itsjé chujni ni'e.

¹⁸Nchakon me'e kuij kaxin nā bika'o nā naa xi jitsingata'a kania, xi me'e jua'i nchetengi tutée xa. Ko tjaun nā xrokuixin'in nā kao xi ni'e ngaxin'in nchia ixi xrobake'e nā xa ngajin ndo Jesús. ¹⁹Ko jua'i kuixin'in nā ixi kueya nā ste nā ngaxin'in nchia. Ko tjume'e bajin'in nā ngata'a nchia ko konxrato xa ngata'a nchia, ko nti'a juinchexingajinxin nā xi ni'e jíá kania ngusine kain ni ste tjenka ndo Jesús. ²⁰Ko ndo Jesús bikon ndo ixi chujni me'e tsango chuntia nā ko ndache ndo xi ni'e:

—Jan'an ó juintemá'a kain ti ndako'a juinche'e.

²¹Ko tjume'e kain xi tjako ley ko xi fariseo kuaxi xraxaon xa: “¿Ngisen xi ji'i, ixi ndako'a nichja xa ko nichjangí'e xa ndo Dio?

Ixi xro'an chujni tsantsje ijie; je'o ndo Dio chao tsantsje ndo ijie chónda na."

²² Ko ndo Jesús ó no'e ndo nge'e stexraxaon xa, méxin, ndachro ndo:

—¿Sonda jaña xraxaonnta? ²³ ¿Nge'e ícha tangi'a xrontatjan xi ni'e? ¿Á ícha tangi'a xrontatjan xa ixi ó komé'e ti ndako'a juinche'e xa?, o, ¿á tsingatjen xa ko tsajixin xa tutée xa? ²⁴ Méxin, jai tsjako'anta ixi jan'an, chjen'en ndo Dio, xjan jongí'e xranchi chujni, chonda juachaxin ngata'a nunte tsantsje ijie chónda chujni.

Ko tjume'e ndo Jesús ndache ndo xi ni'e:

—Jan'an ntatjua ja'a tingatjen ko itsé kania'a ko satsjia ndúya.

²⁵ Ko tuinxin bingatjen xi jua'i itji ko stetsje'e kain na, ko itsé xa kanie'e xa ti baketa'a xa ko sakjui xa ndo'a xa ko jitajon xa juasaya ngajin ndo Dio. ²⁶ Ko kain ni ste nti'a xronka na ko kaxon kuajon na juasaya ngajin ndo Dio, ko xrakon na stendachro na:

—Jai bikona naa nge'e ícha jié juinche'e ndo Dio.

Ndo Jesús kuiye'e ndo ndo Mateo

(Mt. 9:9-13; Mr. 2:13-17)

²⁷ Ko tjume'e ndo Jesús kuachrxexin ndo nchia, ko bikon ndo naa xi xenge'e i'na ndatin'in Mateo, jii xa ti xengaxin i'na ko ndo Jesús ndache ndo xa:

—Xrokuia, ichjina.

²⁸ Ko xi Mateo, bingatjen xa ko kuintu'e xa kain nge'e, ko rué'e xa ndo Jesús.

²⁹ Ko tjume'e xi Mateo bake'e xa naa kia ijié ndo'a xa ixi tsajon xa juasie xa ngajin ndo Jesús. Ko kaxon ste kueya xi xenge'e i'na ko ikaxin chujni chónda ijie ko juinekao na ndo Jesús. ³⁰ *Ko itsjé xi fariseo ko xi tjako ley kuaxi xa nichjangí'e xa ti ni chrikao ndo Jesús, ko ndachro xa:

—¿Sonda rinteku'unta ko tiku'unta xi xenge'e i'na ko ni chónda ijie?

³¹ Ko juatingíexin ndo Jesús ko ndachro ndo:

—Ngisen níe'a xrokonde'a xinchexruan; ni ni'e ícha xrokonde'e na xa. ³² Jui'a ixi tsiya'a ni jian. Jui'i ixi tsiya'a ni chónda ijie, ko tsitikaon na ndo Dio.

Sonda sen chrjikao ndo Juan nchekatseñao sen jinta

(Mt. 9:14-17; Mr. 2:18-22)

³³ Ko tjume'e je'e nã juanchangi'e nã ndo Jesús ko ndachro nã:
—Sen chrikao ndo Juan ko xi fariseo ne'a sen nchakon nichja sen ngajin ndo Dio ko, ¿sonda sen chrjiko'a ja'a kain nchakon ine sen ko ti'i sen?

³⁴ Ko ndachro ndo Jesús:

—¿Á xrojuine'a ni tsikiye'e xi kute'e, ni kuij kiée xa? Já jaán ixi xrustekao nã xa. ³⁵ Ko tsij naa nchakon satsikao nã xi tsikute'e, ko tjume'e je'e sen sine'a sen.

³⁶ Kaxon juako ndo naa nge'e, ko ndachro ndo:

—Xro'an ngisen tonchrijin tu'o manta natjúá ko tjaun ti tsikichje manta ntãxi. Siá jaña sinche'e nã, tsitjáña manta natjúá; ko kaxon manta natjúá ndako'a tsikonni manta ti manta ntãxi. ³⁷ Kaxon jua'i tsikia xran vino natjúá tjuãxran ntãxi, ixi tsichje tjuãxran, ko ixran ko tjuãxran ndatsitjáña. ³⁸ Méxin, xran natjúá xrokonda tsikia xran tjuãxran natjúá, ko jaña kayui tsitjáña'i. ³⁹ Ko kaxon xro'an ngisen tsi'i xran ntãxi, ko tjume'e tsi'i nã xran natjúá, ixi xrondachro nã: “Ícha jian xran ntãxi.”

Sen chrikao ndo Jesús tonchrinjin sen trigo

(Mt. 12:1-8; Mr. 2:23-28)

6 Naa nchakon sábadó tjoké'e ni judío, ndo Jesús ko sen teyuu chrikao ndo kuatsinga sen tjenka kaxin ijngi tsikenga nã trigo, ko sen teyuu chrikao ndo konchrinjin sen kaxin tjin trigo, ko konte'nga sen trigo ixi itja sen ko juine sen. ² Ko kaxin xi fariseo juanchangi xa ndachro xa:

—¿Sonda stenche'enta ti tikinixin'a sinche'eni nchakon tjoké'eni?

³ Ko ndachro ndo Jesús:

—¿Á juinchekuanxin'anta nge'e ndachro xroon jitaxin chijnie ndo Dio, xranchi juinche'e ndo David ko kain xi bikao ndo naa nchakon tsango kuen'en sen jinta? ⁴ Ndo David kuixin'in ndo ndo'a ndo Dio ko itsé ndo nutja ti tikinixin'en ndo Dio ko juine ndo nio, ko kaxon kuajon ndo nio juine kain xi bikao ndo. Ko nutja me'e je'o xitaana chónnda xa juachaxin sine xa nio.

⁵ Ko kaxon ndachro ndo Jesús:

—Chjen'en ndo Dio, xjan jongí'e xranchi chujni, chónda ndo juachaxin tsetuen'en ndo xranchi tson'en nchakon tjoké'eni.

Naa xi jua'i nchetengi itja xa

(Mt. 12:9-14; Mr. 3:1-6)

⁶ Inaa sábadó nchakon tjoké'e ni judío, kuixin'in ndo Jesús ningue ndo Dio ko kuaxi ndo juinchekuen'en ndo na chijnie ndo Dio. Ko nti'a jii naa xi jua'i nchetengi itja xa ti jian. ⁷ Ko xi tjako ley ko xi fariseo stetsjaya xa ndo Jesús ixi tjaun xa tsikon xa á sinchexrjuen'en ndo xi me'e nchakon sábadó tjoké'e na, ixi jaña tsjankata'a xa ndo Jesús ijie. ⁸ Ko ndo Jesús ó no'e ndo nge'e stexraxaon aséen xa, méxin, ndache ndo xi ni'e itja:

—Tingatjen ko take'é ngusine nti'i.

Ko tjume'e bingatjen xi me'e ko bake'e xa ngusine ti ste kain na.

⁹ Ko je'e ndo Jesús ndache ndo ikaxin na:

—Jan'an tsjanchangi'anta, ¿nge'e chao sinche'eni nchakon tjoké'eni, á sinche'eni jian o sinche'eni ndako'a? ¿Á tsingijnani chujni o á tsóñani chujni?

¹⁰ Ko tjume'e ndo Jesús tsje'e ndo kain ni ste nti'a ko ndache ndo xi ni'e:

—Tinxé tjáa.

Ko je'e xa kuinxe itja xa, ko hora me'e koxruen'en itja xa. ¹¹ Ko ikaxin na tsango koñaó na ko stetjao kichuu na xranchi xrotsé na ndo Jesús.

Ndo Jesús kuinche'e ndo teyuu sen tsajikao ndo

(Mt. 10:1-4; Mr. 3:13-19)

¹² Ikaxin nchakon tjume'e ndo Jesús ikjui ndo ti jii naa ijna ixi nti'a xronichjexin ndo ndo Dio, ko nchijí tiie juao ndo ndotée ndo. ¹³ Ko ti bingasáña nichje'e ndo sen rué'e ndo, ko kuinche'e ndo teyuu sen, sen me'e ikjan apóstol tsajikao ndo. ¹⁴ Ko sen me'e ja'in ndatin'in sen: ndo Simón, me'e ndo Jesús juinchekin'in ndo Pedro; ko xikichuu ndo ndatin'in Andrés; ndo Jacobo, ndo Juan, ndo Felipe ndo Bartolomé, ¹⁵ ndo Mateo, ndo Tomás, ndo Jacobo, chjen'en ndo

Alfeo, ndo Simón, banchekin'in nā Zelote, ¹⁶ndo Judas chjen'en ndo Jacobo ko ndo Judas Iscariote, ndo juinchekji ndo Jesús.

Ndo Jesús juinchekuen'en ndo kueya nā chijnie ndo Dio

(Mt. 4:23-25)

¹⁷Ko ndo Jesús ko ti teyuu sen xingajinxin sen ngata'a jnā ko kuii sen ngataon naa ijngi, ko nti'a ste ikaxin sen rué'e ndo. Ko kaxon kueya nā konchjiñe'e nā, kuixin nā kueya tjajna nunte Judea ko tjajna Jerusalén ko nguixin ngande'e ndalago ti jii tjajna Tiro ko tjajna Sidón. Kain nā kuii nā ixi tsin'en nā ti nichja ndo Jesús ko tsoxruenxin nā ichin chónda nā. ¹⁸Ko ni chónda espíritue Xixron'anxrée kaxon koxruen'en nā. ¹⁹Ko kain nā tjaun nā xrotsé nā ndo Jesús ixi no'e nā juachaxin tachrxixin je'e ndo chao sinchexrjuen'en kain nā.

Juaxruxin ko juachjaon

(Mt. 5:1-12)

²⁰Ko tjume'e ndo Jesús xendua ndo tsje'e ndo sen teyuu chrikao ndo ko ndachro ndo:

—Juaxruxin tsake'enta ti nóanta ixi tsaye'enta juachaxin tsixin'innta ti tetuan'an ndo Dio. ²¹Juaxruxin tsake'enta ti jai chonda'inta nge'e sintenta, ko tjume'e xrochondanta ti jian.

²²Juaxruxin tsake'enta ti jai tsjanganta, ixi tjume'e xrocha'anta.

²²*Juaxruxin tsake'enta ti jai ningakon'annta nā ko tsjanoanta nā, chinga xrontatjunta nā, ko xrondachro nā ixi ña'inta ixi titikaonntana jan'an, Chjen'en Ndo Dio, xjan jongí'e xranchi chujni.

²³*Nchakon tson'en kain juachjaon me'e, tsango juaxruxin ko chaxro tsake'enta, ixi tsaye'enta naa nge'e ícha jian jii ngajní. Jaña juinche'e sen tachrí'anta ngajin sen kuachronga chijnie ndo Dio.

²⁴Lastunta ja'anta ti kueya chondanta ixi ó juexin ti juaxruxin bake'enta.

²⁵Lastunta ti chondanta kueya nge'e sintenta ixi tsii nchakon tsatsenta jinta.

'Ko lastunta ti jai tjanonta ko chá'anta ixi tsii nchakon xrotsjanganta ixi tsaye'enta ijié juachjaon.

²⁶ 'Lastunta ja'anta ixi jai kain chujni chaxro nichja'anta nã ixi jaña kaxon kuanichje'e ni tachri'anta chujni ndako'a bajako chijnie ndo Dio.

Xrokonda xrotjaunnta ngisen ningakon'annta

(Mt. 5:38-48; 7:12)

²⁷ 'Ko ja'anta ti tin'ennta ti ntatjunta: Tjue'enta ngisen tjaun'anta, ko nche'enta jian ngajin ni ningakon'annta. ²⁸ Tjanche'enta ndo Dio ixi chaxro tsintee ngisen chinga nichja'anta, ko tjanche'enta ndo Dio ixi ni ndako'a nche'e ngajinnta. ²⁹ Siá xrojan ngisen tsande'e nã tja nã ikonnta, tintu'enta tsande'e nã naa nango. Ko siá xrojan ngisen tsantsja'anta chamaranta, kaxon tájonnta camisáanta. ³⁰ Ko siá xrojan ngisen tsjancha'anta nge'e chondanta, tájonnta; ko siá xrojan nge'e tsantsja'anta nã, íncheniixin'anta. ³¹ *Ja'anta nche'enta ngajin nã xranchi tjaunnta sinche'e nã ngajinnta.

³² 'Siá ja'anta je'o tjue'enta ngisen chaxro nichja'anta, ndo Dio nche'a ndo juaxruxin me'e, ixi kain ni chúxin'a ndo Dio ko ni ndako'a nche'e, jaña nche'e nã. ³³ Ko siá je'o nche'enta ti jian ngajin ngisen nche'e jian ngajinnta, ndo Dio nche'a ndo juaxruxin me'e, ixi kain ni chúxin'a ndo Dio jaña nche'e nã kaxon. ³⁴ Ko siá nchekjennta nã xrojan nge'e chondanta je'o ngajin ngisen chao xrokjan'annta nge'e juinckekjennta, ndo Dio nche'a ndo juaxruxin me'e ixi kaxon ni chúxin'a ndo Dio nchekjen kichuu nã xrojan nge'e ko jaña tjaun nã xrokjen'en nã kaxon. ³⁵ Ko ja'anta xrotjue'enta ngisen ningakon'annta, ko sinche'enta jian ngajin ni tjaun'anta. Kaxon sinchekjennta nã naa nge'e, ko xro'an nge'e xrochon'énnata tsaye'enta. Jaña ja'anta tsaye'enta naa nge'e jian ixi ja'anta xrokjannta chjen'en ndo Dio jii ngajní, ixi je'e ndo Dio kaxon jaña nche'e ndo, tajon ndo kueya nge'e ngajin ni tajon'a juasaya ko ni ndako'a nche'e. ³⁶ Tikonóe'énta chujni, xranchi Ndotáina jii ngajní tikonóe'e ndo chujni.

Tjankata'inta ijię inaa chujni

(Mt. 7:1-5)

³⁷ Tjankata'inta ijię ngajin na, me'e kaxon ndo Dio tsjangata'inta ndo ijię ngajinnta. Nche'anta ixi tangi tson'en naa chujni ko jaña kaxon ndo Dio tsetuan'i ndo ixi tangi tson'annta. Tjãña'anta nge'e ndako'a junta'anta na, jaña kaxon ndo Dio xrotjáñe'e ndo ti ndako'a juinche'enta. ³⁸ Ko tájonnta nge'e xrokonde'e ikaxin na, ko ndo Dio xrotjáanta ndo kain ti xrokonda'anta. Ko sinchekaon ndo costáanta jian, tsonteto costa jian, tsontsjenga ndo ko jian xrokaon ixi ícha xrotjáanta ndo. Méxin siá juaxruxin kuajonnta, jaña tsaye'enta kaxon.

³⁹ *Ko ndo Jesús kaxon juako ndo ja'in:

—¿Á chao naa ngisen tikon'a xrotsé'e itja inaa ni tikon'a? ¿Á je'a tsandatjen yui na गया tuye? ⁴⁰ *Méxin, naa ngisen rué'e, je'a ícha no'e sen ixi ti ndo nchekuen'en sen. Ko nchakon tsitja sen jian, me'e tsake'e sen xranchi ndo juinchekuen'en sen.

⁴¹ ¿Sonda tsje'enta xineno jii nganggi ikon sen kichuunta ko tsje'anta ntaa ti chónnda ikonnta? ⁴² Siá tikon'anta ntaa jii nganggi ikonnta, ¿sonda xrondachenta sen kichuunta: “Chon'én tsantsjengi xineno jii nganggi ikuan”? ¿Ko ja'anta ndako'a xraxaonnta! Cháña sa'ó tantsjenginta ntaa jii nganggi ikonnta, ko jaña chao tsikonnta jian tsantsjenginta xineno jii nganggi ikon sen kichuunta.

Ntaa tajon tu tatsuanxinni ntaa ixi itu tsajon ntaa

(Mt. 7:17-20; 12:33-35)

⁴³ Ko xro'an ntaa jian tsajon naa itu xro'an xrée, ko ntaa xro'an xrée jua'i tsajon ntaa naa itu jian. ⁴⁴ *Nanaá ntaa tatsuanxinni ntaa ixi itu tajon ntaa. Ixi ntacha'a jua'i tsajon ntaa tu higo, ko kachá'a jua'i tsajon ka tu uva. ⁴⁵ *Ni jian nichja na nge'e jian jii गया aséen na; ko ni ña'i ndako'a nichja na ixi nichja na ti chónnda na गया aséen na. Ixi kain nge'e chónnda na गया aséen na me'e nichja ro'a na.

Nchia kui'te ngata'a itjaō ko nchia kui'te ngata'a nchese

(Mt. 7:24-27)

⁴⁶ 'Ko ja'anta, ¿sonda ndachronta ixi jan'an Ncháanta ko titikaon'anta nge'e tetuan'annta? ⁴⁷ Kain chujni tonchjiñe'e na ngajin jan'an, ko tin'en na ti ntatjan na ko titikaon na, ⁴⁸ ni me'e ste na xranchi naa xi tsjinchekonchjian naa nchia ko sa'ó inge xa ixi ngata'a itjaō tsi'te xa nchia. Ko nchakon koyeé inda, ko soji kuincheka'o inda nchia me'e, ko xro'an kon'en nchia ixi soji jii nchia ngata'a itjaō. ⁴⁹ Ko ni tin'en ti ndachrjan ko titikaon'a na, ni me'e ste na xranchi naa xi juinchekonchjian naa nchia ngata'a nchese. Ko nchakon koyeé inda, ko soji kuincheka'o inda nchia me'e, jamangi. Ko jaña chjenjin nchia me'e.

Ndo Jesús juinchexruen'en ndo xi nchexrée capitán romano

(Mt. 8:5-13)

7 Ko juexin nichja ndo Jesús, ikjan ndo tjajna Capernaum. ² Nti'a bake'e naa xi capitán romano bachónnda xa naa xi nchexra ko tsango tjaun xa xi me'e. Ko je'e xi nchexra ni'e xa ko ó jite'en xa. ³ Ko xi capitán kuin'en xa nichja na nge'e jian juinche'e ndo Jesús, ko tjume'e xro'an xa kaxin ni judío tetuan'an tsijée na ndo Jesús, tsinóatée na ixi xrokuji ndo ko xrojuinchexruen'en ndo xi nchexrée xi capitán. ⁴ Ko je'e na konchjiñe'e na ngajin ndo Jesús ko kuaxi kuinóatée na ngajin ndo ko ndachro na:

—Tsango jian xi capitán ko ja'anta chao xrobingijnanta xa, ⁵ ixi je'e xa tjaun xa tjajnanana, tjajnée ni judío, ko kuetuan'an xa konchjian ningonana.

⁶ Ko ndo Jesús ikjui ndo ko ó jitonchjiñe'e sen ndo'a xi capitán, ko tjume'e xi capitán kuetuan'an xa ngajin kaxin na itsji na tsindache na ndo Jesús:

—Xi capitán tjaun'a xa xrotjáanta xa ixra, ko ndachro xa ixi tikinixin'a xa tsixin'innta ndo'a xa ⁷ ko kaxon tikinixin'a tsji xa xronichja'anta xa. Méxin, je'o tájonnta juachaxin ixi xi nchexrée xa tsoxrueen'en xa. ⁸ Je'e xa kaxon xrokonda tsitikaon xa ngisen tetuen'en xa, ko kaxon chónnda xa juachaxin tetuan'an xa ngajin kain xisoldadoe xa. Ko nchakon tetuen'en xa naa xisoldadoe xa satsji xa,

je'e xa itji xa. Ko nchakon tetuan'an xa ixi tsii naa xi soldado je'e xa tii xa. Ko nchakon tetuen'en xa naa xi nchexra, je'e xa titikaon xa.

⁹ Ko kuin'en ndo Jesús, ko xronka ndo ixi jaña ndachro xa, ko je'e ndo konkjan tsje'e ndo ti sen sterué'e ndo, ko ndachro ndo:

—Nduaxin ntatjunta, xro'an ni israelita kuitja chuntiana xranchi xi capitán ji'i.

¹⁰ Ko tjume'e ni nche'e ixra ngajin xi capitán ikjan na nchia, ko bikon na xi ni'e ko ó tsikoxruen'en xa ko íxro'an ichin chónnda xa.

Ndo Jesús nchexechón ndo xitsi'e naa nchri ka'an

¹¹ Ko tjume'e ndo Jesús sakjui ndo naa tjajna ndatin'in Naín, bikao ndo sen teyuu chrikao ndo ko kueya ni konchjiñe'e ngajin ndo. ¹² Ko nchakon kuiji sen ngande'e tjajna me'e, ndo Jesús bikon ndo jitika'o na naa chujni tsiken'en xroxrabaa, chán me'e naa chjen'en naa nchri ka'an, naakua xjan me'e bachónnda nchra. Ko tsango itsjé ni tjajna jitikao na nchra tsixrabaa chán. ¹³ Hora bikon ndo Jesús nchri me'e, bikonóe'e ndo nchra ko ndachro ndo:

—Ítsjanga'ia.

¹⁴ Ko tjume'e ndo Jesús konchjiñe'e ndo ko bake'e ndo itja ndo ngata'a ntāa jiá chán, ko ni jitikao ntāa chón'en na. Ko ndo Jesús ndache ndo chán tsiken'en:

—Jan'an ntatjua: ¡Chajan tingatjen!

¹⁵ Ko tjume'e chán tsiken'en xendua chán ko bake'e chán ko juangíxin chán nichja chán, ko jaña ndo Jesús kuajon ndo chán ngajin janée chán. ¹⁶ Ko nchakon bikon na jaña kon'en, kain na tsango xronka na ko juangíxin na kuajon na juasie na ngajin ndo Dio ko ndachro na:

—Ndo Dio xruan'an ndo naa ndo nichja chijnie ndo, ndo me'e tsango chónnda ndo juachaxin.

Ko kaxon ndachro na:

—Ndo Dio kuij ndo tsingijna ndo tjajnée ndo.

¹⁷ Ko nguixin nunte Judea ko kain tjajna jii ngandajin nunte Judea kono'e na nge'e jian juinche'e ndo Jesús.

Sen xruan'an ndo Juan

(Mt. 11:2-19)

¹⁸ Sen chrikao ndo Juan beki'e sen ndo kain nge'e juinche'e ndo Jesús ko tjume'e kuiye'e ndo yuu sen chrikao ndo, ¹⁹ ko xruan'an ndo sen tsitsje'e sen ndo Jesús tsjanchangí'e sen ndo á je'e ndo ngisen tsii, o á xrochon'en sen tsii inaa ngisen. ²⁰ Ko sen xruan'an ndo Juan konchjiñe'e sen ngajin ndo Jesús, ko ndachro sen:

—Ndo Juan xruan'anna ndo tsjanchangi'ananta á ja'anta ndo Cristo tsii, o xraxrochon'anna inaa ngisen tsii.

²¹ Ko nchakon kuiji sen, ndo Jesús juinchexruen'en ndo tsango itsjé ni chónnda ichin, ko kuantsje ndo espíritue Xixron'anxrée chónnda kaxin na, ko kaxon juinchexruen'en ndo itsjé ni tikon'a.

²² Méxin, ndo Jesús ndache ndo sen xruan'an ndo Juan:

—Itjinta, tindachenta ndo Juan ti bikonta ko ti kuin'ennta: ni tikon'a, chao tikon na, ko ni ntarengo chao ichrji na, ko ni kuachónnda ichin lepra, jai íxro'an ichin chónnda na, ko ni bakien'a, chao tin'en na, ko ni kuen'en, jai xechón na, ko ni nóa kuin'en na chijni jian ixi tsachrje ijie chónnda na. ²³ Ko sen xrotjáñe'a xrochuntiana, sen me'e juaxruxin tsintee sen.

²⁴ Nchakon sakjuí sen tsixrua'an ndo Juan, ndo Jesús kuaxi ndo ndache ndo kain ni kuitu'e nti'a kondee ndo Juan, ko ndachro ndo:

—Nchakon ikjuinta ntajie kuitsje'enta ndo Juan, ¿xranchi xraxaonnta xrobikonnta ndo? ¿Á bikonta ndo xranchi naa ntatji tjatu'o chrinto? ²⁵ ¿Na'i, nge'e xrobikonnta? ¿Á xrobikonnta naa xi jíá manta tsango tjintee? ¿Na'i, je'a me'e! Ja'anta ó no'anta ixi ngisen jíá manta tjintee ko chónnda itsjé nge'e, ni me'e ste na ndo'a naa xi rey tetuan'an. ²⁶ Méxin, ¿nge'e kuitsje'enta? ¿Á xrobikonnta naa ngisen chronga chijnie ndo Dio? ¿Jaán, nduaxin me'e, ko xi me'e ícha chónnda juachaxin ixi sen banichja chijnie ndo Dio sa'ó!

²⁷ Ndo Juan me'e ngisen kuij xranchi jitaxin xroon chijnie ndo Dio sa'ó:

Jan'an xroxruan'an naa ngisen xrochronga chijnina
ko je'e ndo sinchenataonxin ndo cha'o,
ko sinchekonchjian ndo cha'o ngajinnta.

²⁸ Jan'an rintatjonta ixi kain ni kuij sa'ó chronga chijnie ndo Dio, xro'an ngisen kuachónnda juachaxin xranchi juachaxin chónnda ndo

Juan Bautista. Ko maski, ngisen chónnda'i itsjé juachaxin ti tetuan'an ndo Dio, ícha ijié sen ixi ndo Juan.

²⁹ *Nchakon kuin'en nã jì'i, kain nã ko kain xi xenge'e i'nã tsikikite ndo Juan kuitikaon nã ixi ndo Dio tsango jian ndo. ³⁰ Ko xi fariseo ko xi tjako ley chro'a xa ixi ndo Juan xrobikitée ndo xa, tjaun'a xa ti ndo Dio xrobingijna ndo xa. ³¹ Ko ndo Jesús ndachro ndo:

—¿Xranchi tsjakoxin chujni ste jai? ¿Ste nã xranchi tsjakoxinni ti nche'e chujni? ³² Ste nã xranchi ichjan nchínchín take'e xjan nunte sondaon xjan ngataon ndasin ko tuyaku'e kichuu xjan ko ndachro xjan: “Jan'anna kuanoana ntaxro ko ja'anta té'anta, jan'anna itsjena soon ti chónndani juachjaon ko ja'anta tsjanga'inta.” ³³ Ko kuii ndo Juan Bautista, ko juine'a ndo nutja ko kui'a ndo xran vino, ko ja'anta ndachronta ixi je'e ndo chónnda ndo naa espíritue Xixron'anxrée. ³⁴ Ko tjume'e jui'i jan'an, Chjen'en ndo Dio, xjan jongí'e xranchi chujni, ko iné ko tí'í, ko ja'anta ndachronta ixi jan'an tsango iné ko tsango tí'í ko tjento kain ni ndako'a nche'e ko kain xi xenge'e i'nã. ³⁵ Ko ti tsango no'e ndo Dio me'e tjakoxin chjen'en ndo Dio.

Ndo Jesús jii ndo ndo'a naa xi fariseo tin'in Simón

³⁶ Naa xi fariseo ndache xa ndo Jesús itsji ndo ndo'a xa sinekao ndo xa. Ko ndo Jesús ikjui ndo nti'a ko bake'e ndo ti jii mesa. ³⁷ *Ko tjajna me'e jii naa nchri, nchri me'e tsango kueya ijié kuachónnda nchra. Ko kono'e nchra ixi ndo Jesús kuii ndo sine ndo ndo'a xi fariseo me'e, ko je'e nchra ikjui nchra nti'a ko bikao nchra naa xroxrao jichre inda chaxro xraxe tjintee. ³⁸ Ko konchjiñe'e nchra ti jii tutée ndo Jesús ko bake'exin nchra ntatuchi'in nchra ko tsjanga nchra. Méxin, kuintjí ndakon nchra tutée ndo Jesús, ko tjume'e xrajaa nchra juinchexemaxin nchra tutée ndo, ko kuitoxin nchra tutée ndo, ko tjume'e bingamá nchra inda chaxro xraxe tutée ndo. ³⁹ Ko bikon xi fariseo tsikiye'e ndo Jesús, ko je'e xa xraxaon xa: “Á nduaxin ndo jì'i naa ndo chronga chijnie ndo Dio, siá nduaxin me'e, je'e ndo xrokono'e ndo ngisen jinéma ixi ndakon tutée ndo, ko ngisen nchri jì'i; xrokono'e ndo ixi nchri jì'i tsango ndako'a nche'e nchra.” ⁴⁰ Ko tjume'e ndo Jesús ndache ndo xi fariseo:

—Simón, jan'an xrontatjua naa nge'e.

Ko xi fariseo juate'e xa:

—Ndachijiana, Maestro.

⁴¹ Ko ndo Jesús ndachro ndo:

—Bake'e yuu xi sínká tomi ngajin naa xi tjatuya tomi. Naa xi sínká na'ó ciento tomi, ko naa xi sínká tu'o ciento tomi. ⁴² Ko jua'i kuintejuenga xa 'na. Ko xi tjatuya tomi juinchemé'e xa ti sínká kayui xi me'e.

Ndachro ndo Jesús:

—Jai ndachijiana ja'a, ¿ngixe'e xi ícha tjue'e xi tjatuya tomi?

⁴³ Ko juate'e xi Simón ndachro xa:

—Jan'an xraxa'on ixi xi ícha bikonóe'e xa, xi sínká ícha tomi.

Ko ndo Jesús ndachro ndo:

—Jaán, nduaxin.

⁴⁴ Ko ndo Jesús tsje'e ndo nchri me'e ko ndache ndo xi Simón:

—Tsje'é nchri ji'i. Jan'an kuixin'in ndúya ko chjána'iana inda tsijmaxin tutéena; ko nchri ji'i juinéma nchra tutéena ixi ndakon nchra, ko juinchexemaxin nchra xrajaa nchra. ⁴⁵ Ja'a kuitoxin'ana ti jui'i ndúya, ko je'e nchra, xrakuixi'in ndúya jititoxin nchra tutéena. ⁴⁶ Ja'a bake'a ndaxi'e ngata'a jáana; ko je'e nchra bake'e nchra inda chaxro xraxe tutéena. ⁴⁷ Méxin, jan'an ntatjua ixi ti kueya sínká nchra ó komé'e, ko méxin, ícha tjaunna nchra; ko ngisen sinka'i ijie, kaxon je'a ícha tjaunna na.

⁴⁸ Ko tjume'e ndo Jesús ndache ndo nchri me'e:

—Kain ti ndako'a juinche'e ó komé'e.

⁴⁹ Ko kain na tsikonchjiñe'e ti jii ndo Jesús tjenja mesa kuaxi na ndache kichuu na:

—¿Ngisen ji'i, ixi nchemé'e xa ti ijie chóna na?

⁵⁰ Ko tjume'e ndo Jesús ndache ndo nchra:

—Ja'a chuntiana ko kuitikaonna, méxin ijie kuachonda komé'e ijie; méxin, jai juaxruxin satjia.

Nchri bakingijna ndo Jesús

8 Ko tjume'e, ndo Jesús kuaji ndo itsjé tjanya ijié ko itsjé tjanya nchín kuachronga ndo ixi kuij juachaxien ndo Dio. Ko chrikao ndo sen teyuu kuinche'e ndo. ² *Ko kaxon nti'a sterué'e kaxin nchri tsikantsje'e ndo espíritu Xixron'anxrée kuachóna nchra ko

tsikantsje ndo kain ichin kuachónnda nchra. Ko naa nchri me'e ndatin'in María Magdalena, nchri me'e kuantsjexin ndo yaato espíritu Xixron'anxrée. ³Ko kaxon nti'a bake'e nchri Juana, janchri'e naa xi ndatin'in Chuza, xi me'e kuanche'e xa xrée xi Herodes; ko kaxon nti'a bake'e nchri Susana ko ikaxin nchri bakingijna nchra ndo Jesús ko kuajon nchra nge'e juine sen.

Ndo Jesús tjako ndo xranchi naa xi bikenga trigo ngataon ijngi

(Mt. 13:1-9; Mr. 4:1-9)

⁴Ko xejo kueya n̄a, kui'xin n̄a kueya tjajna ko konchjiñe'e n̄a ngajin ndo Jesús. Me'e je'e ndo beki ndo naa chijni:

⁵—Naa xi bikenga tsee, ko kaxin tsee kuitsinga ngande'e cha'o. Ko kuatsinga chujni ko ngatjangi n̄a tsee. Ko kuii kuxe juine ba tsee. ⁶Ko kaxin tsee kuitsinga ngakjen'en ixro ko kuachrje ka, ko bangi'a ka ixi xro'an itjao^a ko inche chónnda nue'e ka. ⁷Ko kaxin tsee kuitsinga ti jii ntacha'a. Ko ntacha'a ícha bangi nt̄a. Me'e xrabaatja ka ko bangi'a tsee. ⁸Ko ícha tsee kuitsinga ngata'a inche jian, me'e bangi ka ko itsjé tsee kuajon ka, xranchi naa ciento tsee kuajon ngujngu ka.

Jaña nichja ndo Jesús, ko tjume'e séen ndachro ndo:

—Ngisen chao tin'en, tsin'en sen jian.

Ndo Jesús chronga ndo sonda juako ndo chijni

(Mt. 13:10-17; Mr. 4:10-12)

⁹Ko sen teyuu chrikao ndo Jesús juanchangi sen:

—¿Nge'e xrondachro chijni juako ndo?

¹⁰Ko je'e ndo Jesús ndachro ndo:

—Ja'anta kuaye'enta juachaxin tsienxinnta ti noa'inta, ti tetuan'an ndo Dio. Ko chujni kaxin, na'i. Méxin, jan'an nichjaxin naa chijni, ixi maski tsikon n̄a ko tsin'en n̄a, tsienxin'a n̄a.

^a 8:6 *itjao* humedad

Ndo Jesús ndachro ndo nge'e xrondachro ti binga tsee

(Mt. 13:18-23; Mr. 4:13-20)

¹¹ 'Ko ji'i xrondachro chijni ntatjunta: Ti tsee me'e chijnie ndo Dio. ¹² Tsee kuitsinga ngande'e cha'o me'e xrondachro ngisen tin'en chijnie ndo Dio. Ko Xixron'anxrée nchetjáñajin xa nã ko titikaon'a nã, méxin, tsitjáña nã. ¹³ Tsee kuitsinga ti jii ixro me'e xrondachro ngisen kuin'en chijnie ndo Dio ko bake'e nã juaxruxin, ko sé'a kuitikaon nã ixi kuji juachjaon ko ngaxiton nã. ¹⁴ Tsee kuitsinga ngata'a ntacha'a me'e xrondachro ngisen tin'en chijnie ndo Dio ko hora satji nã tjáñe'e nã nge'e kuin'en nã ixi yaa nã juachjauen tomi ko ícha tjue'e nã ti juaxruxin, ko nche'a nã ti tjaun ndo Dio. ¹⁵ Ko tsee kuitsinga ti inche indá xrondachro ngisen tayé'e chijnie ndo Dio ngaxin'in aséen nã ko titikaon nã ti ndachro ndo ko soji tjintee nã.

Ndo Jesús juako ndo no tsake'e xro'i

(Mr. 4:21-25)

¹⁶ *Xro'an ngisen tsjaaka naa xro'i ko tsake'e nã xro'i chringi naa ichi o chringi ntãã tejuata'a nã. Xrokonda tsake'e nã xro'i noi ixi kain ni tixin'in nchia chao tsikon nã ti tingasáña. ¹⁷ *Xro'an nge'e jimá tsonoxin'a, ko xro'an nge'e imao tsonoa'ani inaa nchakon ixi kain nge'e tsonoxin ixi xro'i.

¹⁸ *Méxin, ja'anta tin'ennta jian; ngisen ó no'e naa nchíín, ndo Dio tsingijna ndo tsono'e sen ícha, ko ti ngisen xro'an no'e, ti jixraxaon nã ixi no'e nã kaxon me'e tsachrje'e nã.

Janée ndo Jesús ko xi kichuu ndo

(Mt. 12:46-50; Mr. 3:31-35)

¹⁹ Tjume'e janée ndo Jesús ko kaxin xi kichuu ndo kuiji sen ti jii ndo Jesús, ko jua'i konchjiñe'e sen ixi tsango itsjé chujni ste nti'a.

²⁰ Ko tjume'e naa xi kuindache xa ndo Jesús:

—Janáanta ko xi kichuunta ste sen nduja, ko nichja'anta sen.

²¹ Ko ndo Jesús ndachro ndo:

—Sen tin'en chijnie ndo Dio ko titikaon, sen me'e janána ko sen kichian.

Ndo Jesús ícha tituan'an ndo

(Mt. 8:23-27; Mr. 4:35-41)

²²Naa nchakon ndo Jesús kuajin'in ndo naa nt̄abarco ko ndache ndo sen teyuu chrikao ndo:

—Tsatsingato'ena ndalago.

Ko t̄jume'e sakjui sen. ²³Ko j̄it̄ji sen ngataon inda, ko je'e ndo kuejua ndo. Ko tuinxin kuij̄ naa chrinto soji ko nt̄abarco steyá sen kuaxi bikia nt̄aa inda ko t̄jaun nt̄aa xrojамangi nt̄aa. ²⁴Ko konchjiñe'e sen ti jii ndo ko juinchexingame'e sen ndo ko ndache sen ndo:

—¡Maestro, Maestro! ¡Tsen'enna ixi xrojамangi nt̄aa steyána ko xrokjoinna inda!

Ko je'e ndo bingatjen ndo ko kuyakutee ndo chrinto ko inda ko tuinxin ndabake'e nda. ²⁵Ko ndo Jesús ndache ndo sen:

—¿Sonda chuntia'intana?

Ko je'e sen xronka sen ko ndastetsjeko sen ko stendache kichuu sen:

—¿Ngisen ji'i ixi tetuen'en ndo chrinto soji ko inda, ko je'e inda ko chrinto titikaon?

Naa xi jii nunte Gadara

(Mt. 8:28-34; Mr. 5:1-20)

²⁶T̄jume'e kuiji sen nunte ndatin'in Gadara ti jii tuenxin ndalago ngajinxin nunte Galilea. ²⁷Ko ndo Jesús xingajinxin ndo nt̄abarco ko tuinxin naa xi kuachrjexin t̄ajna nti'a konchjiñe'e xa ngajin ndo Jesús. Ko xi me'e tsango sée kuachón̄da xa espíritue Xixron'anxrée. Ko xro'an manta jiá xa, ko je'a nchia bake'e xa; bake'e xa ngakjen'en itjaq̄ ti bajabaa n̄a ni tsiken'en. ²⁸Hora bikon xa ndo Jesús, bake'exin xa ntatuchi'in xa ngajin ndo ko kuyako xa ko ndachro xa:

—Jesús, chjen'en ndo Dio, ¿sonda nchexronkana? Tjanча'ana xro'an nchen̄ana.

²⁹Jaña ndachro xa ixi ndo Jesús tsiketuen'en ndo espíritue Xixron'anxrée tsachrjexin xa xi me'e. Ko ó sée espíritue

Xixron'anxrée baketuen'en xa xi me'e ko bakichruaxin n̄a tutée xa ko itja xa ixi nochika, ko je'e xa bakonchrindaon xa nochika ko espíritue Xixron'anxrée banchekinga xa chrika'a ijn̄a ti xro'an chujni ste. ³⁰ Ko tjume'e ndo Jesús juanchangi'e ndo xi me'e:

—¿Xranchi ti'ian?

Ko je'e xi ndachro xa:

—Jan'anna ndatin'inna Legión.

Jaña ndachro xa ixi tsango itsjé espíritue Xixron'anxrée bake'e ngaxin'in aséen xa. ³¹ Ko kain espíritue Xixron'anxrée juanche'e ndo Jesús ixi xroxruan'a ndo satsji espíritu ti tuye yaso'e. ³² Ko ijn̄a nti'a steneña itsjé kuchinga, ko kain espíritue Xixron'anxrée juanchia ngajin ndo Jesús ixi je'e ndo tsajon ndo juachaxin tixin'in kain espíritu me'e ngaxin'in kuchinga. Ko ndo Jesús kuajon ndo juachaxin. ³³ Ko kain espíritue Xixron'anxrée kuachrjexin xi me'e ko kuixin'in ngaxin'in kuchinga. Ko kain kuchinga binga ba ko kuitsingangi ba ti yaso'e jii ndalago ko kjun'en ba inda.

³⁴ Ko kain xi stetsje'e xa kuchinga, bikon xa jaña kon'en ba, ko je'e xa tsango xronka xa ko binga xa kuindache xa ni tjajna nge'e kon'en ko kaxon kuindache xa ni ste ngataon ijngi. ³⁵ Ko kain ni me'e kuij n̄a kuitsje'e n̄a nge'e kon'en nti'a. Ko hora kuiji n̄a ti jii ndo Jesús, bikon n̄a nti'a jii xi kuachrjexin kain espíritue Xixron'anxrée. Jii xa tjenka tutée ndo Jesús, ko ó jiá xa manta, ko ndako xraxaon xa, ko kain n̄a xronka n̄a. ³⁶ Ko kain n̄a bikon n̄a nge'e kon'en nti'a ko chronga n̄a xranchi koxruen'en xi bachónnda espíritue Xixron'anxrée. ³⁷ Méxin, kain ni nunte Gadara juanche'e n̄a ndo Jesús ixi satsjixin ndo nti'a, ixi je'e n̄a tsango xronka n̄a. Méxin, ndo Jesús kuajin'in ndo ntábarco ko sakjui ndo. ³⁸ Ko xi kuachrjexin kain espíritue Xixron'anxrée kuinóatée xa ixi xrokuajon ndo juachaxin tsikao ndo xa. Ko ndo Jesús kuetuen'en ndo xa tsitu'e xa, ko ndachro ndo:

³⁹—Ikjan ndúya, ko teki'é n̄a kain nge'e juinche'e ndo Dio ngajian.

Ko xi me'e sakjui xa ko beki'e xa kain n̄a nguixin tjajna ti juinche'e ndo Jesús ngajin xa.

Koxruen'en naa xjan nchrichjan ndo ko naa nchri

(Mt. 9:18-26; Mr. 5:21-43)

⁴⁰Nchakon ikjan ndo Jesús tuenxin ndalago, kain ni ste nti'a tsango ché'e nā ixi kuiji ndo Jesús, ixi kain nā stechón'en nā ndo.

⁴¹Ko tjume'e kuij naa xi ndatin'in Jairo, xi me'e baketuan'an xa ni'ngo judío nti'a. Bake'exin xa ntatuchi'in xa ngajin ndo Jesús ko kuinóatée xa ngajin ndo ixi xrokjui ndo ndo'a xa ⁴²ixi xjanrichje'en xa, xjan naakuaxon chóna xa, chóna xjan teyuu nano ko jite'en xjan. Ko tjume'e ndo Jesús sakjui ndo ndo'a xi Jairo ko tsango itsjé nā rué'e nā ndo ko kuixintja nā ndo Jesús.

⁴³Ko ngakjen'en kain chujni me'e nti'a konchjiñe'e naa nchri bani'e nchra, teyuu nano níexin nchra jnié nchra, ko juinchexienxin nchra kain ti bachóna nchra ngajin xi nchexruan, ko ninna xinchexruan jua'i juinchexruen'en nchra. ⁴⁴Nchri me'e konchjiñe'e nchra tuenxin ndo Jesús ko itsé nchra ngande'e mantoe ndo ko tuinxin kuíxin jnié nchra.

⁴⁵Ko ndo Jesús juanchangi ndo:

—¿Ngisen itséna?

Ko kain nā ndachro nā ixi xro'an ngisen itsé ndo. Méxin, ndo Pedro ko kain sen jitikao ndo ndachro sen:

—Maestro, kueya nā ste nā ngandajian ko sinteeto nā, méxin, ¿sonda tjanchangia ngisen itsé?

⁴⁶Ko ndo Jesús ndachro ndo:

—Xrojan ngisen itséna, ixi konóna juachaxin kuachrxexinna ixi koxruenxin naa ngisen.

⁴⁷Ko nchri me'e bikon nchra kono'e ndo Jesús, ko konchjiñe'e nchra ti jii ndo ko jixranga nchra ko xrakon nchra, ko bake'exin ntatuchi'in nchra tutée ndo Jesús. Ko ngatoxin^a ikon kain ni ste nti'a ndachro nchra xranchi itsé nchra mantoe ndo Jesús ko xranchi tuinxin koxruen'en nchra. ⁴⁸Ko tjume'e ndo Jesús ndache ndo nchra:

—Ja'a koxruan'an ixi chuntiana. Jai juaxruxin satjia.

⁴⁹Xrajinichja ndo Jesús, kuij naa ngisen kuixin ndo'a xi Jairo, xi baketuan'an ni'ngo nti'a; ko ndache nā xa:

—Chjan'an ó kuen'en xjan; ítajon'a ixrā ngajin ndo maestro.

^a 8:47 *ngatoxin* delante de

⁵⁰ Ko tjume'e kuin'en ndo Jesús, ko ndache ndo xi Jairo:

—Xronka'ia; je'o titikáoanna, chjan'an tsoxruen'en xjan.

⁵¹ Ko ti kuiji sen ndo'a xi Jairo, ndo Jesús kuachrjendaka'o ndo, ndo Pedro ko ndo Jacobo, ko ndo Juan, kuixin'in sen nchia ko kao ndotée ko janée xjanchrichjan. ⁵² Ko kain ni ste nti'a stetsjanga nā ko yaxin nā xjan juachjaon. Ko ndo Jesús ndache ndo nā:

—Tsjanga'inta; xjanchrichjan tsiken'a xjan; je'o jijua xjan.

⁵³ Ko je'e nā juanoa nā ndo Jesús, ixi kain nā no'e nā kuen'en xjan. ⁵⁴ Ko tjume'e ndo Jesús itsé ndo itja xjan ko séen ndachro ndo: —Ja'a xjanchrichjan, tingatjen.

⁵⁵ Ko je'e xjan xechón xjan íjngo, ko tuinxin bingatjen xjan. Ko ndo Jesús kuetuan'an ndo xrochjée sen xjan sine xjan. ⁵⁶ Ko janée xjan ko ndotée xjan tsango xrakon sen, ko ndo Jesús kuetuen'en ndo nā ixi xro'an ngisen tseki'e nā jaña kon'en.

Ndo Jesús xruan'an ndo teyuu sen chrikao ndo ixi itsji sen xrochronga sen chijnie ndo Dio

(Mt. 10:5-15; Mr. 6:7-13)

9 Ko tjume'e ndo Jesús kuetuan'an ndo tsonchjiñe'e sen teyuu chrikao ndo, ko kuajon ndo juachaxin ixi chao tsantsje sen kain espíritue Xixron'anxrée chónda nā, ko sinchexrjuen'en sen ni ni'e. ² Ko kuetuan'an ndo satsji sen sinchekuen'en sen nā kondee juachaxin tetuan'an ndo Dio ko sinchexrjuen'en sen ni ni'e. ³ Ko ndachro ndo:

—Xro'an nge'e tiku'unta ti tsaanta cha'o, tiku'inta ntakuto, tiku'inta puxa, nutja, tomi ko tiku'inta yuu manta, je'o manta rianta. ⁴ Ko nchakon tsjasonta xrojan nchia tsixin'innta ko tsitu'anta nti'a tsijija nchakon satsjixinnta tjajna me'e. ⁵ *Siá tsjasonta xrojan tjajna ko tsajon'a nā juachaxin tsinteenta nti'a, ja'anta tachrjexinnta tjajna me'e, ko tontsjenganta inche yaa tutáanta, me'e tsjakoxinnta ixi ndo Dio tsjankata'a ndo ijie ngajin ni tjajna me'e.

⁶ Ko tjume'e sakjui sen kain tjajna nchínchín, ko ndache sen nā chijni jian xranchi ndo Dio tsantsje ijie chónda nā ko juinchexruen'en sen ni ni'e.

Kuen'en ndo Juan Bautista

(Mt. 14:1-12; Mr. 6:14-29)

⁷*Xi Herodes, xi kuetuan'an nti'a, kono'e xa kain nge'e jian banche'e ndo Jesús, ko je'e xa tsango xronka xa, noe'a xa nge'e xraxaon xa ixi kaxin nā ndachro nā ixi ó tsixechón xi Juan Bautista.

⁸Ko ikaxin nā ndachro nā ixi ndo kuachronga chijnie ndo Dio ó sa'ó, ndo Elías, konoxin íjngo, ko ikaxin nā ndachro nā ixi inaa ndo kuachronga chijnie ndo Dio kuii ícha sa'ó, ko jai xechón ndo íjngo.

⁹Ko ndachro xi Herodes:

—Jan'an kuetuan'an chrinjin jaa xi Juan; méxin, ¿ngisen xi ji'i ixi kuin'an tsango itsjé nge'e jian nche'e xa?

Ko xi Herodes tsango tjaun xa xrokuitsje'e xa ndo Jesús.

Ndo Jesús kuajon ndo nge'e juine na'ó mil xi

(Mt. 14:13-21; Mr. 6:30-44; Jn. 6:1-14)

¹⁰Ko tjume'e ikjan sen xruan'an ndo Jesús ko beki'e sen ndo kain ti juinche'e sen. Ko tjume'e ndo Jesús sabikao ndo sen ti xro'an ngisen ste, tjenka tjajna Betsaida. ¹¹Ko hora kono'e nā no jii ndo ko je'e nā rué'e nā ndo, ko ndo Jesús kuajon ndo juachaxin kuitu'e nā nti'a. Ko chronga ndo kondee juachaxin tetuan'an ndo Dio ko juinchexruen'en ndo kain ni ni'e.

¹²Ko ó kóndo, konchjiñe'e sen teyuu chrikao ndo, ko ndachro sen:

—Ndachenta kain nā ixi satsji nā kaxin tjajna tjenka nti'i, tse'na nā ti sine nā ko tsjoké'e nā ixi nti'i xro'an nge'e jii.

¹³Ko ndo Jesús ndache ndo sen:

—Ja'anta tájonnta nge'e sine nā.

Ko je'e sen ndachro sen:

—Xro'an nge'e chondana, je'o chondana na'ó nutja ko yuu kucheę, ¿á tjaunnta ixi tsike'nana nge'e sine kain nā?

¹⁴Ixi kain ni me'e, je'o ni xi xranchi na'ó mil chujni. Ko ndache ndo Jesús sen teyuu chrikao ndo:

—Ndachenta nā tsintee nā nunte, nguįngu yuukante nā.

¹⁵Ko jaña juinche'e sen ko kuintee nā nunte kain nā. ¹⁶Ko tjume'e ndo Jesús kua ndo na'ó nutja ko yuu kucheę ko tsje'e ndo ngajní, ko

kuajon ndo juasie ndo ngajin ndo Dio. Ko konchriñjin ndo nutja ko kucheë ko chjée ndo sen teyuu chrikao ndo. Ko je'e sen konchjeya sen nutja ko kucheë, kuayé'e kain ni ste nti'a. ¹⁷ Ko kain nã juine nã ko kaon nã jian, ko juexin juine kain nã, sen teyuu chrikao ndo Jesús juejo sen teyuu ntaxra tutu'o nutja tsixe'e.

Ndo Pedro ndachro ndo ixi ndo Jesús ndo Cristo

(Mt. 16:13-19; Mr. 8:27-29)

¹⁸ Naa nchakon ndo Jesús tsikachrjendáa ndo ko kuinichje'e ndo ndo Dio, ko jikao ndo sen teyuu chrikao ndo, ko je'e ndo juanchangi'e ndo sen:

—¿Nge'e ndachro chujni, ngisen jan'an?

¹⁹ *Ko je'e sen ndachro sen:

—Kaxin nã ndachro nã ixi ja'anta ndo Juan Bautista; ko ikaxin nã ndachro nã ixi ja'anta ndo profeta Elías; ko ícha nã ndachro nã ixi ja'anta naa sen profeta tsixechón.

²⁰ *Ko tjume'e ndo Jesús juanchangi'e ndo sen:

—Ko ja'anta, ¿nge'e ndachrona, ngisen jan'an?

Ko ndo Pedro ndachro ndo:

—Ja'anta ndo Cristo, chjen'en ndo Dio.

Ndo Jesús ndachro ndo ixi je'e ndo tsen'en ndo

(Mt. 16:20-28; Mr. 8:30—9:1)

²¹ Ko ndo Jesús tsango kuetuen'en ndo sen ixi xro'an chujni xrondache sen ngisen je'e ndo. ²² Ko tjume'e ndo Jesús ndache ndo sen:

—Jan'an, chjen'en ndo Dio, xjan jongí'e xranchi chujni, xrokonda tsango tangi sinchena nã, ko kain xi tetuan'an ni'ngo, ko kain xitaana tetuan'an ko kain xi tjako ley, tsoñaona nã. Ko naatsóñaxónna nã, ko nchakon nínxin xroxechónna íjngo.

²³ *Juexin ndachro ndo ji'i, ndache ndo kain ni ste nti'a:

—Síá xrojan ngisen xrorua'na, xrokonda tsintu'e sen ti ícha tje'e sen ko xrorua'na sen kain nchakon, maski tangi tson'en sen.

²⁴ *Ko ni tjaun xro'an tson'en, sinchetjáña aséen nã; ko ngisen tsen'en ixi titikaonna sen, sen me'e tsechón sen kain nchakon.

²⁵ ¿Nge'e tsjacha nã siá xrochónda nã kain nge'e jii ngata'a nunte ko sinchetjáña nã aséen nã? ²⁶ Méxin, ngisen tosue'e ixi titikaonna sen ko chijni nichja, kaxon jan'an, Chjen'en ndo Dio, xjan jongí'e xranchi chujni, xrondachrjan ixi chúxin'a sen nchakon tsikian ijié juachaxin ko chjiixro chónda Ndotána ko kain ángel ne'e ndo.

²⁷ Nduaxin ntatjunta ixi kaxin ni ste nti'i jai, xratsen'a nã tsikonja nã juachaxien ndo Dio.

Kuindoxin xranchi tsje'e ndo Jesús

(Mt. 17:1-8; Mr. 9:2-8)

²⁸ Kuatsinga ijní nchakon ti ndachro ndo Jesús kain ji'i, ko tjume'e je'e ndo kuajin'in ndo naa ijnã ixi xronichje'e ndo ndo Dio ko bikao ndo ndo Pedro ko ndo Jacobo ko ndo Juan. ²⁹ Ko hora jinichje'e ndo Jesús ndo Dio, ngayakon ndo Jesús kuindoxin ko ti jitsáa ndo ikjan xranchi chjiixro ixi tsango tóngíxin. ³⁰ Ko tjume'e konoxin yuu sen stetjao ndo Jesús, ko sen me'e ndo Moisés ko ndo Elías. ³¹ Ko nguixin ngandajin ti ste sen tsango chaxro bingasáña ko stetjao sen xranchi tson'en ndo Jesús ko xranchi tsen'en ndo tjauna Jerusalén. ³² Ko maski ndo Pedro ko sen stekao ndo tsango chjée sen kotachrin, je'e sen stetsje'e sen ko bikon sen juachaxin chónda ndo Jesús, ko bikon sen sen yuu jikao ndo. ³³ Ko hora saxrokjui sen, ndo Pedro ndache ndo ndo Jesús:

—Maestro, jian stena nti'i. Sintáñana ní tsa'on nchíin; naa tsa'on ja'anta, ko naa tsa'on ndo Moisés, ko naa tsa'on ndo Elías.

Ko ndo Pedro noe'a ndo nge'e ndachro ndo. ³⁴ Ko xrajnichja ndo kuij naa itjuj kuitsía sen ko xrakon sen ixi kuitu'e sen ngakjen'en itjuj. ³⁵ *Ko tjume'e ngakjen'en itjuj me'e kuin'en sen naa ngisen ndachro:

—Ji'i chjan'na tsango tjua'a. Tin'ennta ti ndachro xjan.

³⁶ Juexin nichja ndo Dio, bikon sen ndo Jesús je'o ndo jii ndo nti'a. Ko je'e sen tenko sen, ko xro'an ngisen beki'e sen nge'e bikon sen.

Ndo Jesús juinchexruen'en ndo naa chajan

(Mt. 17:14-21; Mr. 9:14-29)

³⁷ Ndúyaxin ti xingajinxin sen ijna, tsango itsjé na jichón'en na ndo Jesús ngatja cha'o. ³⁸ Ko naa xi jii ngakjen'en ni me'e nichja xa ko ndache xa ndo Jesús:

—Maestro, tinóatána ixi tikitsje'enta chjan'na ixi naakua xjan chonda ko ni'e xjan. ³⁹ Chóna xjan espíritue Xixron'anxrée ko itsé xa xjan ko nchekoyako xa xjan, ko titsinga xjan ko tuchrjo tì'xin ro'a xjan. Tsango ncheni'e xa xjan ko tsango chrjen tajanda xa xjan. ⁴⁰ Jan'an ó kuinóatána ngajin sen chrjiku'unta ixi xrokuantsje sen espíritu, ko jua'i kuantsje sen.

⁴¹ Ko ndo Jesús ndachro ndo:

—¡Ja'anta chuntia'intana ko titikaon'anta! ¿Ti ngisa xrokonda tsake'e ngajinnta ko sintakuan'annta? Tikuunta chán nti'i.

⁴² Ti konchjiñe'e chán ti jii ndo Jesús, espíritue Xixron'anxrée me'e juinchekuendaa chán, ko juanka chán ngata'a nunte. Ko ndo Jesús kuyakutee ndo espíritu, ko me'e kuachrje espíritu ña'i ko koxruen'en chán ko ndo Jesús kuajon ndo chán ngajin ndotée chán. ⁴³ Ko kain ni ste nti'a tsango xronka na ixi bikon na juachaxin ijié chóna ndo Dio.

Ndo Jesús ijngo chronga ndo tsen'en ndo

(Mt. 17:22-23; Mr. 9:30-32)

Kain na xrastexronka na ixi ixra ijié juinche'e ndo Jesús, ko tjume'e je'e ndo ndache ndo sen teyuu chrikao ndo:

⁴⁴ —Tin'ennta jian ti xrontatjunta, ko tjaña'inta. Chujni xrotséna na jan'an, chjen'en ndo Dio, xjan jongí'e xranchi chujni, tsikaanna na ti jii xi ña'i.

⁴⁵ Ko je'e sen kuienxin'a sen nge'e ndachro ndo, ixi xrakuajon'a ndo Dio juachaxin xrokuenxin sen. Ko je'e sen xrakon sen ko í juanchangí'e'a sen ndo nge'e xrondachro ti ndachro ndo.

¿Ngisen ícha tetuan'an?

(Mt. 18:1-5; Mr. 9:33-37)

⁴⁶ *Ko tjume'e sen teyuu chrikao ndo Jesús, juangíxin sen juao kichuu sen ixi ngisen ti je'e sen ícha tetuan'an. ⁴⁷ Ko ndo Jesús kono'e ndo nge'e xraxaon sen. Ko tjume'e joa ndo naa chjan ko bake'e ndo xjan tjenka ndo, ⁴⁸ *ko ndache ndo sen:

—Ngisen tsayé'e ichjan ji'i ixi titikaonna sen; sen me'e tayé'e sen jan'an kaxon. Ko ngisen tsayé'ena jan'an, kaxon tsayé'e ngisen xruan'anna. Méxin, ngisen ícha tjinte'a ngakjen'ennta, sen me'e ícha tjintee sen ti tetuan'an ndo Dio.

Chujni je'a ningakoína, ni me'e tsingijnana ixra ntu'una

(Mr. 9:38-40)

⁴⁹ Ko tjume'e ndo Juan ndache ndo ndo Jesús:

—Maestro, jan'anna bikona naa xi ixi juachaxiannta jitantsje xa espíritue Xixron'anxrée; ko jan'anna ntatjanna xa ixi ísinche'a xa jaña, ixi je'e xa chrjiko'iana xa.

⁵⁰ Ko ndachro ndo Jesús:

—Tingakuen'anta ni me'e, ixi ni ningakona'ina, je'e na tsingijnanta na.

Ndo Jesús kuyakutee ndo ndo Jacobo ko ndo Juan

⁵¹ Ko tjume'e konchjiñe'e nchakon satsji ndo Jesús nio ti jii ndotée ndo, ko xraxaon ndo itsji ndo tjajna Jerusalén. ⁵² Je'e ndo xruan'an ndo kaxin sen kuitaonxin sen cha'o sa'ó, ko sen me'e ikjui sen naa tjajna nunte Samaria bijée sen naa nchia ti tsjoké'e ndo Jesús ko kao je'e sen. ⁵³ Ko ni samaritano jua'i kuajon na juachaxin nti'a ixi ó no'e na ixi ndo Jesús satji ndo tjajna Jerusalén. ⁵⁴ Hora kono'e ndo Jacobo ko ndo Juan ixi ni samaritano jua'i tsajon na juachaxin, je'e sen ndache sen ndo Jesús:

—¿Nchána, á tjaunnta ixi tsjanchiana xroxingajinxin xro'i ngajní sinchetjáña kain ni me'e xranchi juinche'e ndo profeta Elías ó sa'ó?

⁵⁵ Ko tjume'e ndo Jesús ngatjia tsje'e ndo sen, ko kuyakutee ndo sen, ko ndachro ndo:

—Ja'anta noa'inta ngixe'e espíritu chondanta. ⁵⁶Ixi jan'an, chjen'en ndo Dio, xjan jongí'e xranchi chujni, jui'a ixi sintatjáña chujni. Na'i. Jan'an jui'i ixi tsantsjen ije chóna na ixi tsechón na kain nchakon.

Ko tjume'e sakjui sen inaa tjajna.

Ngisen tjaun xrorué'e ndo Jesús

(Mt. 8:19-22)

⁵⁷Nchakon stetji sen ngatja cha'o, naa xi ndache xa ndo Jesús:

—Jan'an tja'on xrorua'anta nguixin ti no satsjinta.

⁵⁸Ko ndo Jesús ndache ndo xi me'e:

—Kain kutuunta chóna ba tjaue tixin'in ba, ko kain kuxe chóna ba kakée ba, ko jan'an, chjen'en ndo Dio, xjan jongí'e xranchi chujni, chonda'i ti no tsarichrin.

⁵⁹Ko íjngo ndo Jesús ndache ndo xi me'e:

—Ja'a rua'nana.

Ko xi me'e juate'e xa ndachro xa:

—Tájonnta juachaxin tsijabaja ndotána.

⁶⁰Ko juatingíexin ndo Jesús ndachro ndo:

—Tintu'enta chujni tsiken'en tsjabaa kichuu na; ko ja'anta itjia ko ndachenta chujni xranchi jii juachaxin tetuan'an ndo Dio.

⁶¹Ko tjume'e inaa xi ndache xa ndo Jesús:

—Jan'an tja'on xrorua'anta; tintunanta xrontatjan sen nía.

⁶²Ko ndachro ndo Jesús:

—Ngisen teka ninge, ko ikjan sen tsje'e sen, sen me'e jua'i sinche'e ixra ti tetuan'an ndo Dio.

Ndo Jesús xruan'an ndo setenta chujni

10 Tjume'e ndo Jesús kuinche'e ndo níkán ko te chujni, ko je'e ndo xruan'an ndo sen, yuyu sen, tsitaon sen satsji sen kain tjajna ko nguixin ti no tjaun ndo xrokjui ndo. ²*Ko ndachro ndo:

—Nduaxin ntatjunta, ícha tsikoña noa jai, ko sen sinche'e ixra tsjé'a sen. Méxin tinóatáanta ngajin nchée nunte xroxruan'an ndo itsjé sen sinche'e ixra. ³*Satjinta ixi jan'an xruan'annta itsjinta xranchi kutuchjon ngakjen'en kundanihra. ⁴Tiku'inta bolsa, tomi,

kate ko xro'an ngisen chje'énta juajna ngatja cha'o. ⁵Ti tsjasonta naa nchia, sa'ó tájonnta juajna ko ndachronta: "Juaxruxin tsake'e ni ste nchia ji'i." ⁶Ko siá xrojan ni nchia tikinixin tsayé'e na juaxruxin, me'e ícha juaxruxin tsayé'e na xranchi ndachronta; ko siá na'i, juaxruxin me'e xrokjan ngajinnta. ⁷*Ti tsjasonta naa tjajna, tituan'anta je'o naakua nchia ko intenta ko tin'innta ti xrotjáanta ni nchia me'e, ixi ngisen nche'e ixra tikinixin xroxenge'e na i'na. Ko tji'anta naa ko inaa nchia. ⁸Ti tsjasonta naa tjajna ko ni ste nti'a jian tsiya'anta na, intenta kain nge'e xrotjáanta na. ⁹Nchexrue'ennta ni ni'e ste tjajna me'e, ko ndachenta na: "Í kjin'a jiti juachaxin tsetuan'an ndo Dio." ¹⁰*Ko siá tsjasonta naa tjajna ko tsaya'inta na jian, ja'anta tachrjenta cha'o ko ndachronta: ¹¹*"Inche tjajnánta itsé tuténana, tontsjengana ixi tsjakoxinna ixi ja'anta ko jan'anna chonda'ina nge'e xrotsje'ena ixi ja'anta kuitikaon'anta ndo. Ko tono'anta ixi juachaxin tetuanxin ndo Dio ó kjin'a jii juachaxin." ¹²*Jan'an ntatjunta nchakon tsjexin nunte xasintajni ícha tangi tson'en ni tjajna me'e ixi nge'e kon'en ni tjajna Sodoma ó sée.

Kaxin tjajna kuitikaon'a

(Mt. 11:20-24)

¹³';Tsango tangi tson'annta ja'anta ni tjajna Corazín! ;Ko tsango tangi tson'annta ja'anta, ni tjajna Betsaida! Ixi siá ti ijié nge'e junta'a ngajinnta nti'i xrokon'en ngajin ni tjajna Tiro ko tjajna Sidón, ni me'e ó sée xrokuindoxin na ti ndako'a juinche'e na ko xrotsjanga na. Ko xrokueyá na manta tiie ko xrobake'e na ntesoki'i ngata'a jaa na. ¹⁴Méxin nchakon tsjexin nunte nti'i, ícha tangi tson'annta ja'anta ixi ti tson'en ni tjajna Tiro ko tjajna Sidón. ¹⁵Ko ja'anta tjajna Capernaum, zá xraxaonnta itsjinta ti jii ndo Dio? Na'i, je'a jaña tson'en, ja'anta xroxingajinnta ti jii xro'i xrohexin chujni titikaon'a.

¹⁶*Ko ndachro ndo Jesús:

—Ngisen tsitikaon ti xrondachro ja'anta, kaxon tsitikaonna na jan'an. Ko ngisen tsitikaon'a ti xrondachronta, kaxon tsitikaon'ana

10:7: 1Co. 9:14; 1Ti. 5:18.

10:10: Hch. 13:51.

10:11: Mt. 10:7-14; Mr. 6:8-11; Lc. 9:3-5.

10:12 a: Mt. 11:24; b: Mt. 10:15.

10:16: Mt. 10:40; Mr. 9:37; Lc. 9:48; Jn. 13:20.

na. Ko chujni tsitikaon'a na jan'an, kaxon tsitikaon'a na ngisen xruan'anna jui'i.

Ikjan sen setenta

¹⁷ Tjume'e ikjan sen níikán ko te chujni ko tsango juaxruxin ste sen, ko ndachro sen:

—Ncháanana, kain espíritue Xixron'anxrée titikaonna hora nichjana ixi juachaxiannta.

¹⁸ Ko ndachro ndo Jesús:

—Jaán, jan'an bikon xranchi xingajinxin Xixron'anxrée ngajní xranchi naa tóngíxin. ¹⁹ Jan'an tjá'anta juachaxin tsingatjanginta kunchee ko kulantajoon, ko tsixinte'anta ti ña'i, ko xro'an nge'e tson'annta. ²⁰ Ko take'anta juaxruxin ixi espíritue Xixron'anxrée titikaon ngajinnta. Ícha juaxruxin tinteenta ixi xranchi tin'innta ó jitaxin ngajní.

Ndo Jesús nichja ndo ngajin ndotée ndo jii ngajní

(Mt. 11:25-27; 13:16-17)

²¹ Ko hora me'e Espíritue ndo Dio kuajon ngajin ndo Jesús juaxruxin ko ché'e ndo nichje'e ndo ndotée ndo jii ngajní ko ndachro ndo:

—Tajon juasaya ngajin ja'anta Ndotána, Nchée nunte ko ngajní, ixi kuajonnta juachaxin ixi ngisen noe'a xrokuienxin na nge'e kondee ngajní ko juinchenoe'anta ni tsango no'e ko ni tsango tienxin. Jaña, juinche'e ja'anta Ndotána ixi jaña tjaunnta.

²² *Ko nichje'e ndo sen nti'a ko ndachro ndo:

—Ndotána chjána juachaxin ixi tetuan'an kain nge'e. Xro'an ngisen no'e ngisen chjen'en je'e ndo. Je'o Ndotána chúxin ndo ngisen chjen'en ndo. Ko xro'an ngisen chúxin ngisen je'e ndo, je'o chjen'en ndo, ko jan'an tincha'a ngisen tjaun xrochuxin Ndotána.

²³ Ko tjume'e ndo Jesús tsje'e ndo sen teyuu chrikao ndo ko je'o sen ndache ndo sen:

—Juaxruxin ste ni bikonxin ixi ikon nge'e bikon ja'anta.

²⁴ Ntatjunta ixi itsjé sen kuanichja sen chijnie ndo Dio ko itsjé sen

rey tjaun sen xrobikon sen ti bikonta, ko bikon'a sen. Ko tjaun sen xrokuin'en sen xranchi ritin'ennta jai, ko kuien'a sen.

Ndo Jesús tjako ndo ti junche'e xi tjajna Samaria

²⁵ *Ko tjume'e naa xi tjako ley tjajna Israel bingatjen xa nichje'e xa ndo Jesús ixi tjaun xa tsono'e xa á nduaxin no'e ndo Jesús, ko juanchangi xa ndachro xa:

—Maestro, ¿inge'e sinta'a jan'an ixi tsarichón kain nchakon?

²⁶ Ko ndachro ndo Jesús:

—¿Nge'e jitaxin chijnie ndo Dio? ¿Nge'e tienxian?

²⁷ Ko je'e xa ndachro xa:

—Ley ndachro: “Tjue'enta Ncháanta ndo Dio ixi nchijí asáanta, ko nchijí ja'anta ko nchijí ti xraxaonxinnta; ko tjue'enta ni kichuunta xranchi tjue'enta asáanta.”

²⁸ Ko tjume'e ndo Jesús ndachro ndo:

—Chao ndachrua. Siá ja'a sinche'e ji'i, tsechón asáan kain nchakon.

²⁹ Ko xi tjako ley tjaun xa xrojuakoxin xa ixi ícha jian no'e xa, méxin ndache xa ndo Jesús íjngo:

—¿Ngisen ni kichuuna?

³⁰ Ko tjume'e ndachro ndo Jesús:

—Naa xi kuixin xa tjajna Jerusalén jitji xa tjajna Jericó, ko ngatja cha'o bingakon'en xa kaxin xiche'e, ko kue'e na xa kain nge'e chóna xa ko kain ti jitsáa xa, ko juaya na ngajin xa, xranaáxrokónaxón na xa. Ko tjume'e sakjui na. ³¹ Ko tjume'e naa xitaana judío jitji xa xraje'o cha'o, ko bikon xa jitsinga xi me'e, ko xitaana konchjino xa ko sakjui xa. ³² Ko kaxon no nti'a jitatsinga naa xi levita, ko bikon xa xi jitsinga, ko kaxon konchjino xa. ³³ Ko kaxon nti'a jitji naa xi kuixin nunte Samaria, ko bikon xa jitsinga xi judío, ko je'e xa bikonóe'e xa xi me'e. ³⁴ Ko konchjiñe'e xa tjenka xa, ko juinchexruen'en xa ixi aceite ko vino kain ti no tsikoni'e xa, ko kuetsía xa jian ti no tsikoni'e. Ko tjume'e juincheketa'a xa xi kuntajnoé xa ko sabikao xa xi ni'e naa nchia tjokéexin na, ko nti'a je'e xa kuayakon'en xa xi ni'e. ³⁵ Ko nchakon sakjui xa, kuantsje xa yuu tomi ko juenga xa i'na ngajin xi ndo'a, ko ndachro xa: “Tayakon'én xi ji'i, ko siá sinchexienxian ícha tomi ixi je'e xa,

jan'an tsjenga'a 'nā nchakon xrokjanna.”³⁶ Méxin ndachijiana, ¿ngisen ti ní xi ji'i nduaxin tjue'e xa xi juincheni'e xiche'e?

³⁷ Ko xi tjako ley ndachro xa:

—Xi bikonóe'e xi ni'e.

Ko tjume'e ndachro ndo Jesús:

—Méxin ja'a kaxon itjia ko nche'e jaña.

Ndo Jesús ikjui ndo ndo'a jan Marta ko jan María

³⁸ *Tjume'e ndo Jesús sakjui ndo, ko kuiji ndo naa tjajna nchíin. Nti'a jii naa jan ndatin'in Marta ko kuajon jan juachaxin kuitu'e ndo ndo'a jan. ³⁹ Ko je'e jan Marta chóna jan naa jan kichuu jan ndatin'in María. Ko je'e jan María bake'e jan tjenka tutée ndo Jesús stetin'en jan nge'e jindachro ndo. ⁴⁰ Ko jan Marta tsango xraxaon jan sinchekonchjian jan nge'e sine sen ko chóna jan itsjé xra, méxin konchjiñe'e jan ngajin ndo Jesús ko ndachro jan:

—¿Nchána, á xraxaon'a ixi jan kichuuna tintuna jan jan'on rinta'a kain ixra? Ndache jan tsingijnana jan.

⁴¹ Ko ndo Jesús ndache ndo jan Marta:

—Marta, Marta, ja'anta tsango yaanta juachjaon ixi kain ixra chondanta, ⁴² ko jii naakua nge'e tsango tjintee. Ko jan María kuitja jan nge'e ícha jian, ko xro'an ngisen tsantsje'e jan ji'i.

Ndo Jesús juako ndo xranchi xronichje'eni ndo Dio

(Mt. 6:9-15; 7:7-11)

11 Naa nchakon ndo Jesús jinichje'e ndo ndotée ndo, ndo Dio, ko juexin nichja ndo, tjume'e naa sen chrikao ndo ndachro sen:

—Nchána, nchekuannaninta xranchi xronichja'ana ndo Dio xranchi ndo Juan juako'e ndo chujnie ndo.

² Ko ndachro ndo Jesús:

—Nchakon nichje'enta ndo Dio, ndachronta:

Ndotáina Dio ritjennta ngajní,

tsango tjúá ja'anta.

Ja'anta tetuan'annta ngajinna.

Nche'enta xranchi tjaunnta ngata'a nunte nti'i, xranchi
nche'enta ngajní.

³ Ko ja'anta tájonnta nutja sinena kain nchakon.

⁴ Ko nchemé'enta kain ti ndako'a nta'ana,
xranchi jan'anna tjáñanana ti ndako'a juinchenana na.

Tájon'anta juachaxin ngajin Xixron'anxrée ixi sinche'e xa
tsitexinna ti ndako'a.

⁵ Ko kaxon ndachro ndo Jesús:

—Take'kona ixi naa ja'anta chondanta naa xi tjentonta, ko ngusine
tiie xrokjuinta ndo'a xa ko xrondachenta xa: “Amigo, nchekjenna
níi nutja, ⁶ixi kuii naa xi chúxin, kuixin xa ikjín, ko kuiji xa nía ko
jan'an xro'an chonda xrotjá'a xa.” ⁷Ko siá tsjate'e xi jii ngaxin'in
nchia xrondachro xa: “Chjánai'ana ixra; ó jije'e nchia ko chjan'na
ko jan'an ó tsintechrina; jua'i tsaya xrotjá'a nge'e.” ⁸Ko ntatjunta
siá chro'a xa tsaya xa xrotjáanta xa nge'e tjaunnta maski tjentonta
xa, tsaya xa xrotjáanta xa kain nge'e xrokonda'anta ixi ítjaun'a xa
ícha xrokuiye'enta xa. ⁹Méxin, jan'an ntatjunta: Tjanchianta ko
ndo Dio tsajon ndo; tjéenta nge'e ko tsinchínta; tinganta ntachja,
ko tsantje'e ndo. ¹⁰Ixi ngisen tjanchia nge'e, tsayé'e sen; ko ngisen
tjée, sen me'e tsitja sen; ko ngisen tinga ntachja, xitje'e ntachja.

¹¹¿Á xrojan ja'anta chondanta chjan'anta ko tjanchia xjan
nutja, á xrochje'énta xjan naa ixro? O, ¿tjanchia xjan kucheé
ko xrochje'énta xjan naa kucheé? ¹²¿O tjanchia xjan joja ko
xrochje'énta xjan naa kuntanchia? ¹³Méxin, siá ja'anta maski
jian'inta no'anta chje'énta chjan'anta nge'e jian, ícha Ndotáina ndo
Dio jii ngajní tsajon ndo Espíritue ndo ngajin sen tsjanche'e ndo!

Ndachro na ixi ndo Jesús chónnda ndo juachaxien Xixron'anxrée

(Mt. 12:22-30; Mr. 3:19-27)

¹⁴Naa nchakon ndo Jesús kuantsje ndo naa espíritue Xixron'anxrée
tsijinchenosin naa xi. Ko hora kuachrje espíritue Xixron'anxrée, je'e
xi chao nichja xa. Tjume'e kueya ni ste nti'a xronka na ixi jaña
juinche'e ndo Jesús. ¹⁵*Ko kaxin na ndachro na:

—Xi ji'in tantsje xa espíritue Xixron'anxrée ixi chónnda xa juachaxien Beelzebú, me'e Xixron'anxrée, xi tetuen'en kain espíritu ña'i.

¹⁶ *Ko ikaxin nā tjaunna nā xrotsje'e nā á nduaxin no'e ndo Jesús, méxin juanche'e nā ndo xrojuinche'e ndo naa ixrā ijié ixi juachaxien ndo Dio jii ngajní. ¹⁷ Ko je'e ndo no'e ndo nge'e stexraxaon nā, ko ndachro ndo:

—Xrojan tjanya je'a naxraje'o xraxaon ni tjanya me'e ko tē'to kichuu nā, ndatsitjáña, ko ni ste naa nchia, siá je'a naxraje'o xraxaon nā, kaxon jua'i tsintee nā. ¹⁸ Jaña kaxon, siá Xixron'anxrée tē'toka'o xa ni kichuu xa, tsitjáña juachaxin chónnda xa. Ja'in ndachrjan, ixi ja'anta ndachronta ixi jan'an tantsjexin espíritue Xixron'anxrée ixi juachaxien xa. ¹⁹ Ko siá jaña xrokjui, ¿ngisen chjée ni chrjiku'u ja'anta juachaxin tsantsje nā espíritu ña'i? Méxin, je'e nā xrondachro nā ndako'a jii nge'e stexraxaonnta. ²⁰ Ko siá jan'an tantsjexin espíritue Xixron'anxrée juachaxien ndo Dio, me'e xrondachro ixi ti tetuan'an ndo Dio ó kuii ngajinnta.

²¹ 'Nchakon naa xi tsanga yaa xa ntatjo ko jindaa xa ndo'a xa, xro'an nge'e tsitjáña. ²² Ko nchakon tii inaa xi ícha tsanga ko tsetoka'o xa xi nchée nchia ko tsjacha xa, ko tsantsje'e xa kain chika yama xi ndo'a, ko satsjikao xa kain nge'e chónnda xi ndo'a ko tsonchjeya ngajin ni chúxin xa.

²³ *'Ngisen titikaon'ana jan'an, ni me'e ningakonna; ko ngisen tingijna'i ixrā nta'a, ni me'e tingakon'enna.

Naa espíritue Xixron'anxrée ijngo ikjan

(Mt. 12:43-45)

²⁴ 'Ko naa espíritue Xixron'anxrée kuachrjexin aséen naa chujni, satji ti jii nunte xema tijée no tsjoké'e. Ko kuitja'i ti no tsjokéexin, je'e espíritu jixraxaon: “Jan'an xrokjanna nía ti kuachrjexin.” ²⁵ Ko nchakon ikjan espíritue Xixron'anxrée, tjume'e tixin'in aséen chujni ti kuachrjexin, ixi bikon xa ni me'e ste nā xranchi naa nchia tsikajon nā ko chaxro tsje'e. ²⁶ Ko tjume'e espíritue Xixron'anxrée tirué'e yaṭo espíritu ícha ña'i, ko kain espíritu tixin'in ngaxin'in aséen ni me'e. Ko tjume'e ícha tangi ton'en nā ixi sa'ó.

Ngisen nduaxin juaxruxin jii

²⁷ Ko ndo Jesús jinichja ndo kain ji'i, ko tjume'e naa nchri ste ngakjen'en nã nti'a, nichja nchra ndachro nchra séen:

—iTsango juaxruxin jii nchri juntajongí'a ko juntakangia!

²⁸ Ko ndachro ndo Jesús:

—ícha juaxruxin tsintee chujni tin'en nge'e ndachro ndo Dio ko titikaon!

Ni ndako'a xraxaon juanchia nã naa nge'e ijie

(Mt. 12:38-42; Mr. 8:12)

²⁹ *Tjume'e itsjé nã konkueya nã ngandajin ndo Jesús, ko je'e ndo juangíxin nichja ndo ko ndachro ndo:

—Kain ni ste jai, je'e nã ña'i nã ko tjanchia nã tsikon nã naa nge'e ijie; ko xro'an nge'e sinta'a; je'o nge'e kon'en ndo profeta Jonás, ndo kuachronga chijnie ndo Dio sa'ó. ³⁰ Xranchi konoxin ndo Jonás ngajin ni kuintee tjajna Nínive ixi xrokuienxin nã, jaña kaxon konoxinna jan'an, Chjen'en ndo Dio, xjan jongí'e xranchi chujni, ixi tsikon kain ni jii jai. ³¹ Nchakon tsoñã ijíéé kain ni ste jai, nchri reina tsiki'xin naa nunte ícha níjin tsingatjen nchra ko tsjankata'a nchra ijie ni ste jai ixi nchri reina me'e tsiki'xin tsango ikjín ixi xrokuin'en nchra ti juako ndo Salomón. Ko jai nti'i ritjén jan'an ngajinnta ko ícha chonda juachaxin ixi juachaxin kuachóna ndo Salomón. ³² Ko ni kuintee tjajna Nínive kaxon tsingatjen nã nchakon tsoñã ijie ngajin kain chujni, ko tsjankata'a nã ijie ni ste jai ixi kain ni tjajna Nínive kuindoxin nã ko kuintu'e nã ijie kuachóna nã nchakon kuin'en nã chijnie ndo Dio tsichronga ndo Jonás ó sée. Ko jai nti'i ritjén jan'an ngajinnta ko ícha chonda juachaxin ixi juachaxin kuachóna ndo Jonás.

Ikonna, me'e xro'i tingasáña cuerpoeni

(Mt. 5:15; 6:22-23)

³³ *Xro'an ngisen tjaaka naa xro'i ko tsemá sen xro'i me'e, ko kaxon take'a nã xro'i ngaxin'in naa ntãã. Noi take'e nã xro'i

ixi kain ni tixin'in nchia tsikon n̄a ti tingasáña. ³⁴Jaña ikonni xranchi naa xro'i tingasáña cuerpoeni. Méxin, siá jian ikonnta, kaxon nguixin cuerpoanta tingasáña. Ko siá na'i, jian'a ikonnta, kaxon nguixin cuerpoanta naxixe'e jii. ³⁵Tsje'enta jian xixi á chao jii xro'i chondanta, á je'a ti naxixe'e stenta. ³⁶Méxin, siá nchijíi cuerpoanta chónnda ti tingasáña, ko je'a tu'o chónnda naxixe'e, jaña nchijíinta jian tingasáña xranchi xrochondanta naa xro'i chaxro tingasáña.

Ndo Jesús tuyakutéé ndo xi fariseo ko xi tjako ley

(Mt. 23:1-36; Mr. 12:38-40; Lc. 20:45-47)

³⁷Ndo Jesús juexin ndachro ndo kain jii, tjume'e naa xi fariseo kuinóatée xa ngajin ndo Jesús xixi itsji ndo ndo'a xa sineka'o xa ndo. Tjume'e ikjui ndo Jesús ndo'a xa ko kuixin'in ndo ko bake'e ndo ti jii mesa. ³⁸Ko je'e xi fariseo xrakon xa xixi bikon xa xixi ndo Jesús bake'e ndo juine ndo ko konti'a ndo inda itja ndo xranchi kuanche'e kain ni judío. ³⁹Ko ndo Jesús ndachro ndo:

—Ja'anta xi fariseo nchetjúáanta tuenxin vaso ko laato, ko ti ngaya asáanta jikaon kain ti chjuya'anta ko ña'inta. ⁴⁰¡Ja'anta nintanta! ¿Á noa'inta xixi ngisen juinchekonchjian cuerpo, kaxon juinchekonchjian ngaxin'in cuerpo? ⁴¹Siá xixi nchijíi asáanta chje'énta ni nóa nge'e chondanta, kaxon jaña nchijíi asáanta tsontjúá.

⁴²¡Tsango tangi tson'annta ja'anta fariseonta! Xixi ja'anta chje'énta ndo Dio ti texin parte ka menta ko kain kaxroan, ika ko itu ineni ko nche'anta nge'e jian xrojuinche'enta ko tjao'anta ndo Dio, méxin chao xrochje'énta ndo Dio nge'e chondanta ko kaxon xrotjáña'inta sinche'enta kain nge'e jian.

⁴³¡Tsango tangi tson'annta, ja'anta fariseonta! Ja'anta tjaunnta tsaye'enta xitaon ícha chaxro ngaxin'in ni'ngo, ko tjaunnta xixi kain n̄a xrotjáanta juajna ngatja cha'o.

⁴⁴¡Tsango tangi tson'annta ja'anta xratjakonta ley ko ja'anta fariseonta xixi ja'anta nche'anta xranchi ndachronta! Xixi ja'anta xranchi tuye tsixrabaa ni tsiken'en stenta ko tikon'a n̄a tuye me'e ko ta'tu n̄a tuye ko noe'a n̄a xixi nti'a tsixrabaa chujni.

⁴⁵Ko tjume'e naa xi tjako ley ndache xa ndo Jesús:

—Maestro, ti ndachronta jaña, xranchi jan'anna tuyakutééntana.

⁴⁶ Ko ndachro ndo Jesús:

—jKaxon ja'anta tsango tangi tson'annta, ja'anta xro tjakonta ley! Ixi ja'anta tetuen'ennta na sinche'e na nge'e tsango tangi ko jua'i sinche'e na me'e. Ko ja'anta tingijna'inta na sinche'e na kain ti tetuan'annta.

⁴⁷ 'iTsango tangi tson'annta xi ja'anta nchekonchjiannta tjatu'o tsango chaxro ngata'a ti jixrabaa kain sen profeta tsichronga chijnine ndo Dio sa'ó, ko me'e ni ndotáchri'anta xranchrjen tsikoña na sen!

⁴⁸ Ko jaña ja'anta tjakonta ixi chao ti tsijinche'e ndotáchri'anta xranchrjen sa'ó, ixi je'e na tsikoña na sen profeta ko jai ja'anta nchekonchjiannta tjatu'o chaxro ngata'a ti jixrabaa sen me'e.

⁴⁹ 'Ko ndo Dio tsango jian no'e ndo, méxin, ndachro ndo: “Xroxruan'annta ngisen xrochronga chijnina ko ngisen tsjako ngajinnta, ko ja'anta naatsónaxónnta sen ko ikaxin sen chinga sinchekuunta sen.” ⁵⁰ Méxin, ndo Dio tsjankata'a ndo ijię ngajin ni jii jai ixi kain sen profeta kuinteken'en ko kuintjı jnié sen, ti xra xrangıxixiön konchjian nunte ko ti nchakon jai; ⁵¹ xranchakon kuen'en ndo Abel ko hasta ti kuen'en ndo Zacarías, ndo kónaxin na ngusine ti jii altar ko ni'ngo. Méxin, ntatjunta, ndo Dio tsjankata'a ndo ijię ngajin ni ste jai ixi xranchi kuen'en kain sen sa'ó.

⁵² 'iTsango tangi tson'annta ja'anta xro tjakonta ley! Ixi ja'anta chondanta xroon jitaxin kain ti tetuan'an ndo Dio ko ja'anta tjaun'anta titikaonnta, ko tingijna'inta ni tjaun tsitikaon.

⁵³ Juexin ndachro ndo Jesús kain ji'i, tjume'e xi tjako ley ko xi fariseo tsango koñaõ xa ngajin ndo Jesús, ko tjume'e juanchangi'e xa ndo Jesús tsango itsjé nge'e, ⁵⁴ ixi xrobikon xa siá je'e ndo xronichja ndo naa nge'e ndako'a ixi chao xrobankata'a xa ijię ngajin ndo.

Ndo Jesús ndachro ndo nge'e tson'en ni fariseo

12 *Tjume'e xejo kueya na, tsango kueya na statelyá kichuu na. Ko je'e ndo Jesús kuaxi nichja ndo sa'ó ngajin sen teyuu chrikao ndo ko ndachro ndo:

—Nche'anta xranchi nche'e xi fariseo, ixi ndachro xa ko nichja xa jian ko ti ndachro xa, nche'a xa. ² *Ixi xro'an nge'e nche'e chujni tsemá, kain nge'e ti nche'e chujni ti jimá, kain me'e naa nchakon

tsonoxin. ³ Méxin, kain ti imao tsinichjanta, tsij nchakon tsonoxin; ko kain ti tsinichjanta imao ngaxin'in nchia, tsajin'in na nchia tsuyako na tsin'en kain chujni.

Ngisen xroxrakon'enni

(Mt. 10:28-31)

⁴ Jan'an ntatjunta ixi tjento kichuuna, xrakuen'anta ngisen naatónaxón cuerpoeni ixi me'ó chao sinche'e na. ⁵ Jan'an xrontatjunta ngisen xroxrakon'ennta: xrakon'ennta ndo nduaxin tsantsja'anta asáanta ko chónnda ndo juachaxin xroxruan'annta ndo ti xro'i xrochexin kain ni ndako'a nche'e. Je'ó ngajin je'e ndo xroxrankana.

⁶ ¿Á tuchji'a na'ó kuxechjan ixi yuu tomi nchínchín? Ko je'e ndo Dio tjáñe'a ndo ninaa ba. ⁷ Ko ngujuju ja'anta Ndotáina Dio je'e ndo no'e ndo ngijan'in xrajaanta chondanta; je'e ndo beki ndo naa ko naa ka. Méxin, ja'anta xrakon'anta, ixi ja'anta ícha tjinteenta ixi kueya kuxechjan.

Ngisen tsosue'a xrondachro chuxinna ngatoxin ikon chujni

(Mt. 10:32-33; 12:32; 10:19-20)

⁸ Jan'an ntatjunta ixi kain sen xrondachro chuxinna ngatoxin ikon chujni, kaxon jan'an, chjen'en ndo Dio, xjan jongí'e xranchi chujni, xrontatjan kain sen angéel ndo Dio ixi jan'an kaxon chuxin sen. ⁹ Ko ni xrondachro chuxin'ana na ngatoxin ikon chujni, jan'an kaxon xrondachrjan ngajin sen angéel kondee ndo Dio ixi chúxin'a sen kaxon.

¹⁰ *'Ko xrojan ni xronichja ndako'a kondee najan'an, chjen'en ndo Dio, xjan jongí'e xranchi chujni, xrachao tsomé'e jíee ni me'e; ko ni xronichja ndako'a kondee espíritue ndo Dio, ni me'e tsango tangi tson'en na ko tsomé'a jíeena na.

¹¹ *'Ko nchakon tsiku'unta na ngajin ni ste ni'ngo, o ngajin xi sinchéña ijie, o naa xi tetuan'an, ta'inta juachjaon ixi nge'e tsjatingíexinnta o nge'e xrondachronnta, ¹² ixi Espíritue ndo Dio sintakuan'annta ko xrondachro nge'e tsjatingíexinnta.

Ti ndakua'i xraxaon naa ni chónnda tomi

¹³ Tjume'e naa xi jii ngakjen'en kueya nã ndache xa ndo Jesús:
—Nchána, ndache xi kichian xrochjána xa ngusinexin ti kuintu'e sen nía.

¹⁴ Ko je'e ndo Jesús ndache ndo xa:
—¿Ngisen ndachro ixi jan'an sintaña ijië ngajinnta ko tsonchjeya'anta ti kuintu'e ni ndúinta?

¹⁵ Ko kaxon ndache ndo kain ni stetin'en:
—Ko xroxaxaon'anta ixi xrochondanta itsjé nge'e ko itsjé tomi. Ixi je'a ti itsjé xrochondanta, me'e xrotjáanta juaxruxin.

¹⁶ Ko kaxon ndo Jesús beki'e ndo nã naa chijni:
—Bake'e naa xi kuachónnda xa itsjé nge'e. Ko chjakée xa kóna kueya trigo, méxin, kueya juatsi'in xa. ¹⁷ Ko je'e xa jixraxaon xa: “¿Nge'e sinta'a ixi íko'a no tsengachjian kain trigo juaka?” ¹⁸ Ko ndachro xa: “Ó nóna nge'e sinta'a. Tsonjamangi kain nchia nchíin ko sintaña kaxin nchia ícha ijié ko nti'a tsjatsiin kain trigo kóna.” ¹⁹ Ko xrontatjan aséenna: “Kueya nge'e kuatsían ko chonda itsjé nge'e tsarichonxian itsjé nano. Inte ko ti'ia, tjoka'a ko take'é juaxruxin.” ²⁰ Ko je'e ndo Dio ndache ndo xa: “Ja'a ndako'a xraxaon ko tienxin'a, ixi tiie jai tsen'éen ko tsitjáña asáan ko, ¿ngisen tsonde'e kain ti kuatsían?” ²¹ Ko jaña tson'en kain ni ícha tjaun xrochónnda tomi ko kain nge'e jii ngata'a nunte ko xro'an nge'e chónnda nã ngajin ndo Dio.

Ndo Dio tayakon'en ndo kain chjen'en ndo

(Mt. 6:25-34)

²² Ko tjume'e ndache ndo Jesús sen teyuu chrikao ndo:
—Jan'an ntatjunta ta'inta juachjaon ixi nge'e sintenta ko nge'e tsaritsiinta. ²³ Ícha tjintee ti tsechónni ixi nge'e sineni, ko cuerpoeni ícha tjintee ixi manta tsetsáani. ²⁴ Tsje'enta xranchi jii kunta'a. Tenga'i ba ko xro'an noa tatsi'in ba, ko chónnda'i ba no tsechjianxin no, ko ndo Dio tajon ndo nge'e ine ba. ¿Á je'a ícha tjinteenta ja'anta ixi kuxe? ²⁵ Maski ja'anta, ícha taanta juachjaon, jua'i tsarichonnta ícha nchakon.

²⁶ 'Sía jua'i nche'enta nge'e ícha tangi'a, ¿sonda yaanta juachjaon ixi ti ícha tangi?

²⁷ 'Tsje'enta xranchi tangi itsjo, tsjo me'e nche'a tsjo ixra ni tjaun'a tsjo manta. Ko jan'an ntatjunta ixi ndo rey Salomón, maski ícha chaxro kuetsaa ndo, kuetsa'i ndo xranchi naa itsjo me'e. ²⁸ Siá ndo Dio nchekitsáa ndo ika, maski jai jichón ka ngataon ijngi ko ndúya ó xroche ka, ko á je'a ícha chaxro sinchekitsáanta ndo ja'anta ti chuntia'inta ndo. ²⁹ Méxin, ja'anta ta'inta juachjaon ixi nge'e sintenta o nge'e tsi'inta. ³⁰ Ixi ngisen chúxin'a ndo Dio ícha tjaun na xrochónda na kain nge'e. Ko ja'anta chondanta Ndotánta jii ngajní, ko je'e ndo ó no'e ndo kain nge'e xrokonda'anta. ³¹ Ko ja'anta cháña sa'ó tjéenta ti tetuan'an ndo Dio, ko je'e ndo tsajon ndo kain nge'e xrokonda'anta.

Tsango tjintee nge'e xrochondana ngajní

(Mt. 6:19-21)

³² 'Kutuchjonna xrakon'anta. Maski kueya'inta, Ndotánta jii ngajní, tjaun ndo tsake'enta ngajin ndo. ³³ Nchekjinta ti chondanta ko chje'énta tomi ni nóa; ko tjume'e nchekonchjiannta puxa tichje'a, ixi jaña xrochondanta ti ícha tjintee ngajní, ko me'e kain nchakon tsake'e ko tsjexin'a. Ixi nti'a jua'i tixin'in xiche'e ko tja kuchji. ³⁴ Ixi ti no tsake'enta ti tjintee chondanta, nti'a tsake'e asáanta kaxon.

Xrotjá'inta kotachrin, tsarichonnta

³⁵ *'Kainko nchakon jian xrotsje'enta ko nchekanga'inta xro'i jii ngaya asáanta. ³⁶ *Ja'anta take'énta xranchi naa xi nche'e ixra, xi jichón'en xa xrokjan nchée xa, ndo tsj'xin ti tsikute'e na. Ixi hora tsij nchée xa ko tseyá ndo, je'e xa tuinxin tsantje'e xa ntachja tixin'in ndo. ³⁷ Tsango juaxruxin tsintee kain ngisen nche'e ixra nchakon xrokjan nchée na ko tsitja ndo na stechón na, tsikejua'i na. Ko jan'an ntatjunta, ixi je'e ndo tsajon ndo juachaxin tsake'e na ti jii ntachaon^a ko tsajon ndo nge'e sine na. ³⁸ Ijié juaxruxin tsintee na maski tsij ndo ngusine tiie o tsingasáñaja ixi stechón'en na ndo ko tsikejua'i na. ³⁹ *Ko tienxinnta ji'i: siá xi nchée naa nchia xrokono'e xa nge'e hora tsij xiche'e, je'e xa xrokuejua'i xa hora me'e, ko xrokuintue'a xa tsee xiche'e ndo'a xa. ⁴⁰ Ja'anta kaxon

^a 12:37 *ntachaon* mesa

tarichrin'anta; ixi jan'an, chjen'en ndo Dio, xjan jongí'e xranchi chujni, tsji'i naa nchakon ko ja'anta noa'inta ngixe'e nchakon ko ngixe'i hora tsji'i.

Yuu xi nche'e xra, naa xi jian, ko naa xiña'i

(Mt. 24:45-51)

⁴¹ Ko tjume'e ndo Pedro juanchangi'e ndo ndo Jesús:

—Ncháina Jesús, ti ndachronta ji'i, ¿á tsienxin kain na o jan'onna tsianxinna?

⁴² Ko juatingéxin ndo Jesús:

—Naa xi jian tetuan'an ni nche'e ixra, me'e xrondachro ixi je'e xa xrotsje'e xa nchia ko tsajon xa sine kain ni ste nchia me'e. ⁴³ Chaxro tsono'e aséen xi me'e nchakon tsii nchéé xa ko tsichuexin xa ixi jinche'e xa ti kuituen'en xa. ⁴⁴ Jan'an ntatjunta ixi ndo tetuen'en nchia tsake'e ndo xi kuitikaon ixi je'e xa tsetuan'an xa kain ixra ko kain nge'e chónnda ndo ndo'a. ⁴⁵ Ko siá xi sinche'e kain ixra me'e xroxraxaon xa ixi nchéé xa tsonchrjen'en tsii ndo, ko tsa xa ndako'a sinchekao xa ni nchexra, ni nchri ko ni xi tituen'en xa, ko je'e xa take'e xa sine xa ko tsi'i xa ko xrokoan xa, ⁴⁶ ko nchakon ko hora xraxaon'a xa tsii nchéé xa, ndo tetuen'en nchia, tjume'e je'e ndo tsoñao ndo ngajin xa ko tsikaon xa ko tsengi ndo xa. Xranchi tson'en xi me'e, jaña tson'en kain ni titikaon'a ndo Dio.

⁴⁷ Xi nche'e ixra, siá no'e xa nge'e tjaun nchéé xa sinche'e xa ko je'e xa titikaon'a xa ti kuituen'en xa, xi me'e tsanga tsikaon xa. ⁴⁸ Ko xi noe'a ixi ti ndako'a jinche'e xa, xi me'e ícha tsikaon'a xa. Méxin, ngisen ícha kueya kuayé'e, sen me'e ícha kueya xrokonda tsajon sen. Ko sen ícha kueya no'e, sen me'e ícha kueya xroxranche'e sen.

Je'a naxraje'o xraxaon na kondee ti juako ndo Jesús

(Mt. 10:34-36)

⁴⁹ Jan'an jui'i ixi sintakakiin xro'i ngata'a nunte nti'i. ¡Ko jan'an ó tja'on xrojuaa xro'i jai! ⁵⁰ *Xrokonda nge'e tsango tangi sinchena na, ko jai jitoni'e aséenna tsijija nchakon tson'en me'e. ⁵¹ Siá ja'anta xraxaonnta ixi jan'an bikian juaxruxin ngata'a nunte nti'i,

ntatjunta na'i. Méxin jée xroxraxaon ngujngunta. ⁵²Ixi nchakon xrangíxixín jai ko kaxin nchakon tsii, na'ó ni ste naa nchia, ni me'e xrochjeya nã. Níi nã tsoñao'e nã ni yuu ko ni yuu tsoñao'e nã ni níi. ⁵³Ko ndotata xraningakon'en ndo chjen'en ndo, ko ichjan xraningakon'en xjan ndotée xjan. Ko janáana xraningakon'en jan nchrichje'en jan, ko nchrichje'en jan xraningakon'en xjan janée xjan. Jancha'a xraningakon'en jan nchritakinde'e jan ko nchritakinda xraningakon'en nchra jachée nchra.

Ngajní tjakoxin xranchi tson'en nchakon tsii

(Mt. 16:1-4; Mr. 8:11-13)

⁵⁴Ndo Jesús kaxon ndache ndo nã:

—Ko nchakon tikonnta tsonchjian itjuí ti no tetaonxin nchakon, ja'anta ndachronta ixi ó tsii chrin, ko jaña ton'en. ⁵⁵Ko nchakon chrinto tì'xìn no níjin, ja'anta ndachronta tsania súa, ko jaña ton'en. ⁵⁶¡Ja'anta ndako'a xraxaonnta! Ja'anta ó no'anta ko chuxinnta nge'e ton'en ngajní ko ngataon ijngi, ko ja'anta noa'inta ko tienxin'anta nge'e jiton'en nchakon stenta.

Tetokui'anta ni kichuunta

(Mt. 5:25-26)

⁵⁷¿Sonda nchekonchjian'inta ja'onta ti nchekuu kichuunta?

⁵⁸Siá xrojan ngisen tsjankata'anta ijie ko xrokonda itsjinta ngajin xi nchekonchjian ijie, cháña naa tjaoxon kichuunta ti xayáanta cha'o ko xratjaso'anta ti jii xi tetuan'an. Ixi siá tsjasonta nti'a, xi nchéña ijie xroxraxin'innta xa ndo'achjiso. ⁵⁹Ko jan'an ntatjunta ixi tsachrjexin'anta nti'a tsjengajanta kain tomi chondanta.

Xrokonda tsindoxin nã ko sinche'e nã ti jian

13 Nchakon me'e konchjiñe'e kaxin nã ngajin ndo Jesús ko beki'e nã ndo xranchi juinche'e xi Pilato ixi tsiketuan'an xa kuen'en kaxin xi tsikì'xìn nunte Galilea. Ko jnié xa tsikintji ti no chexin jnié iko ti bakajonxin nã juasaya ngajin ndo Dio. ²Ko ndo Jesús juatingéxin ndo:

—¿Á xraxaonnta ixi je'e xa ícha kueya ijie sínká xa ixi kain ni tjajnée xa ni Galilea, méxin jaña kon'en xa? ³Jan'an ntatjunta ixi

na'i. Ko siá ja'anta tsindoxin'anta xranchi nche'enta ko xranchi xraxaonnta, kainnta jaña tsinteken'ennta kaxon. ⁴Q, ¿á xraxaonnta kaxon ni itejní kuen'en, ni xratja torre Siloé? ¿Á ni me'e ícha ijie kuachónnda nã ixi ikaxin ni bake'e tjajna Jerusalén? ⁵Jan'an ntatjunta na'i. Ko siá ja'anta tsitikaon'anta ti tetuan'an ndo Dio, ja'anta jaña tsinteken'ennta kaxon.

Ntaã tu higo tajon'a ntaã itu

⁶Tjume'e ndo Jesús beki'e ndo sen:

—Naa xi kuachónnda xa naa ntaã tu higo ngataon ijngi. Ko ikjui xa kuitsje'e xa ntaã á chónnda ntaã itu, ko xro'an itu kuitja xa. ⁷Ko tjume'e ndache xa xi tsje'e jngi'e xa: “Ó chónnda ní nano titsja'a ntaã ji'i ko xro'an itu titja. Méxin cháña tonchrijian ntaã, xruenxon jita'a ntaã ngata'a nunte'na.” ⁸Ko xi tsje'e ijngi ndachro xa: “Ja'anta, tintu'enta ntaã nano ji'i; jan'an sintandá inche tutée ntaã ko tsjánka'a ntaã xineno tsitjo. ⁹Ko xrotsje'ena á tsajon ntaã itu. Ko siá na'i, me'e ché xrochrijin ntaã.”

Ndo Jesús nchexruen'en ndo naa nchri jisée

¹⁰Naa nchakon tjoké'e ni judío, ndo Jesús juinchekuen'en ndo na chijnie ndo Dio ngaxin'in naa nchando'e ndo Dio. ¹¹Ko nti'a jii naa nchri ni'e itejní nano. Espíritue Xixron'anxrée tsijatu'o nchra, méxin jisée nchra, ko jua'i xendua nchra. ¹²Ndo Jesús bikon ndo nchra, ko kuiye'e ndo nchra ko ndachro ndo:

—Ja'a nchri jai kuachrje ichin kuachonda.

¹³Ko tjume'e je'e ndo bake'e ndo itja ndo ngata'a nchra, ko tuinxin je'e nchra xendua nchra ko kuaxi nchra kuajon nchra juasaya ngajin ndo Dio. ¹⁴Ko xi tetuan'an ni'ngo koñao xa ixi ndo Jesús juinchexruen'en ndo nchra nchakon tjoké'e nã. Méxin je'e xa ndache xa kain ni ste nti'a:

—Jii ikjaon nchakon tikinixin tson'en ixrã; nchakon me'e tsji'inta tsoxruan'annta, ko jai nchakon tjoké'eni tikinixin'a tson'en ji'i.

¹⁵Ko tjume'e ndo Jesús ndache ndo xa:

—Ncheye'a asáanta. ¿Á toxindange'anta kuxinta'anta o kuntajnoanta ko tiku'unta ba tsi'i ba inda nchakon tjoké'eni? ¹⁶Ko nchri ji'i xjantié ndo Abraham, Xixron'anxrée tsikintexin xa nchra ixi ichin tejní nano ko, ¿á tikinixin'a tsoxruen'en nchra nchakon tjoké'eni?

¹⁷ Jaña ndachro ndo Jesús, méxin kaxin nā ningakon'en nā ndo ixi juinchesue'e ndo nā; ko ni ste nti'a tsango juaxruxin ste nā ixi bikon nā tsango nge'e ijié juinche'e ndo.

Ndo Jesús juako ndo kondee naa tsee mostaza

(Mt. 13:31-32; Mr. 4:30-32)

¹⁸ Ko tjume'e ndachro ndo Jesús:

—¿Xranchi jii ti tetuan'an ndo Dio? ¹⁹ Me'e jii ndako naa tsee mostaza. Naa xi benga tsee me'e jngi'e xa. Ko bangi ka ko kóña naa ntāā ijié ko kuxe juinchéña ba kakée ba ngata'a chaan ntāā me'e.

Ndo Jesús juako ndo kondee ti tja'in nutja

(Mt. 13:33)

²⁰ Ko kaxon ndachro ndo Jesús:

—¿Nge'e chao tsikonxinni ti tetuan'an ndo Dio? ²¹ Me'e xranchi ti nchetja'in nutja níi medida ikuen tsitsé naa nchri ko jaña juan'in chu'u.

Ntächja ijno

(Mt. 7:13-14, 21-23)

²² Sakjui ndo Jesús no tjajna Jerusalén, ko kuatsinga ndo itsjé tjajna ijié ko tjajna nchíín ko juinчекuen'en ndo nā chijnie ndo Dio. ²³ Ko bake'e naa xi juanchangi'e xa ndo Jesús ko ndachro xa:

—¿Á kain'a chujni xrochóna juachaxin tsechón kain nchakon? Ko ndo Jesús ndachro ndo:

²⁴ —Xakon'annta tsixixinnta ixi ntächja ijno, ixi ntatjunta itsjé nā tjaun nā tixin'in nā nti'a ko jua'i tixin'in nā. ²⁵ Ko tjume'e ndo ndo'a tsingatjen ndo ko tsije'e ndo ntächja ko ja'anta tsitu'anta nduja, tsinganta ntächja ko xrondachronta: “Tantje'enta ntächja.” Ko je'e ndo xrondachro ndo: “Jan'an nóna'i no juixin ja'anta.” ²⁶ Ko tjume'e ja'anta tsjangixinnta xrondachronta: “Jan'anna kui'ina ko juinena ngajinnta, ko ja'anta juinčekuannanta chijnie ndo Dio ngatja cha'o tjajnanāna.” ²⁷ Ko je'e ndo xrondachro ndo: “Jan'an ó ntatjunta nóna'i no juixinnta. Satjixinnta ti ritjén jan'an, ja'anta

ndako'a nche'enta.” ²⁸ *Nti'a ja'anta xrotsjanganta ko tseto nenonta nchakon tsikonnta ndo Abraham, ko ndo Isaac, ko ndo Jacob, ko kain sen profeta bake'e sa'ó, ste sen ngajni ti tetuan'an ndo Dio, ko ja'anta tsake'enta nduja. ²⁹ Ixi tsixin chujni kain nunte; chuya, retuya, ku'e ko no nijin ko tsake'e na sine na ti tetuan'an ndo Dio. ³⁰ *Méxin itsje na jai xro'an juachaxin chóna na, ko je'e ni me'e ícha ijié juachaxin xrochonda na; ko kaxin na jai tsango ijié juachaxin chóna na, ko ni me'e íxro'an juachaxin xrochóna na.

Ndo Jesús tsjanga ndo ixi tjajna Jerusalén

(Mt. 23:37-39)

³¹ Nchakon me'e ikjui kaxin xi fariseo ko ndache xa ndo Jesús:
—Satjixinnta nti'i, ixi xi rey Herodes tjaun xa naatsónaxónnta xa.

³² Ko ndo Jesús ndachro ndo:

—Satjinta ko ndachenta xi me'e, xi ndako'a nche'e: “Jai ko ndúya xratsantsje espíritue Xixron'anxree chóna chujni, ko sintaxruan'an ni ni'e, ko nínxin nchakon ó sintajexin xrana.” ³³ Ko xrokonda xratsaji jan'an jai ko ndúya ko tjenki, ixi kain sen profeta chronga chijnie ndo Dio xrokonda tsenxin sen tjajna Jerusalén.

³⁴ ¡Ja'anta tjajna Jerusalén, ja'anta tónanta kain sen chronga chijnie ndo Dio ko taxinta ixro sen xruan'an ndo Dio kuij xrobingijnanta! ¡Jan'an nanaunka fia'on xroxra'unta xranchi naa kuchika tja'o ba chjen'en ba ngangí nine'e ba, ko ja'anta chro'anta!

³⁵ Méxin xrokono'anta ixi nchianduinta je'o ncha tsitu'e ncha; ko xrontatjunta í tsikon'antana tsija nchakon ja'anta xrondachrona: “Tsango jian ngisen kuixin juachaxien ndo Dio.”

Ndo Jesús juinchexruen'en ndo naa xi tsikatjuya

14 Naa sábadó nchakon tjoké'e na, ndo Jesús ikjui ndo ndo'a naa xi fariseo tetuan'an, ko nti'a chjee na ndo juine ndo. Ko nti'a ste ícha xi fariseo stetsjaya xa ndo Jesús. ² Kaxon nti'a jii naa xi tsikatjuya xa. ³ Ko ndo Jesús juanchangi'e ndo xi tjako chijnie ndo Dio ko xi fariseo:

—¿Á jii juachaxin sinchexruen'enni naa ni ni'e nchakon tjoké'eni?

⁴ Ko je'e xa tenko xa. Tjume'e ndo Jesús itsé ndo itja xi ni'e, ko juinchexruen'en ndo xa ko ndache ndo xa chao satsji xa. ⁵ *Tjume'e ndo Jesús ndache ndo xi fariseo:

—¿Ngixe'e ja'anta, síá naa kuntajnoanta o naa kuxinta'anta tsitsingaya ba naa tuye, á tsantsje'anta ba maski nchakon tjoké'eni?

⁶ Ko xi fariseo jua'i juatingíexin xa nge'e ndachro ndo Jesús.

Chujni tsikiye'e n̄a tsii n̄a kiée ni tute'e

⁷ Ndo Jesús jitsje'e ndo ixi kain ni konchjiñe'e ti kiée n̄a, juée n̄a ntaxitaon jian jii ti mesé ni tsikute'e, ko tjume'e je'e ndo ndachro ndo:

⁸ —Nchakon itsjinta naa kiée ni tsute'e, tjé'anta ntaxitaon jii ícha tjenka ni tsikute'e, ixi nchéxin tsii naa ngisen ícha tetuan'an ko ni me'e xrokonda tsake'e n̄a nti'a. ⁹ Ko ngisen kuiya'anta ikjuinta kia xrontatjunta n̄a: “Tingatjenxinnta ti ntaxitaon rita'anta ixi ñ̄a tsake'e naa ngisen ji'i.” Ko tjume'e ja'anta tsingatjennta ko tsake'enta ti ntaxitaon jii ícha no ndá'a ko tsosua'anta. ¹⁰ Méxin naa ngisen xrondachro tsji'inta naa kiée n̄a, ja'anta cháña take'énta ntaxitaon ícha no ndá'a, ixi jaña ni ntatjunta jui'inta kia xrontatjunta n̄a: “Ja'anta tatsinganta ti ntaxitaon jii ícha tjenka ni kute'e.” Jaña ja'anta tsaye'enta ícha juasaya ngajinxin^a kain ni ste nti'a. ¹¹ *Ixi ni ícha sinchejié aséen, ni me'e tjinte'a n̄a ko tsayé'a n̄a juachaxin tsetuan'an n̄a; ko ngisen nchejié'a aséen, sen me'e ícha tsayé'e sen juachaxin tsetuan'an sen.

¹² Ko ndo Jesús ndache ndo xi tsikiye'e ndo tsii ndo kiée xa:

—Ja'anta nchakon sinchéñanta naa kia, tiye'anta chujni tjentonta, sen ndointa, sen kichuunta, sen ste tjenka ndointa chónnda itsjé tomi, ixi sen me'e chao sinchéña sen inaa kia ko tsiya'anta sen itsjinta sinteku'unta sen, ko jaña je'e sen sinchekjan sen ti juine sen ndointa. ¹³ Méxin, nchakon ja'anta sinchéñanta naa kia, tiye'enta ni nóa, ni jua'i itji, ni jua'i tontengi je'o, ko ni ntakutsin. ¹⁴ Ko jaña ícha juaxruxin xrochondanta asáanta, ixi maski ni me'e jua'i tsjenga'anta n̄a 'n̄a. Nchakon xroxechón kain ni jian juinche'e, ndo Dio tsjenga'anta ndo 'n̄a nge'e jian juinche'enta ngajin ni nóa.

^a 14:10 *ngajinxin* delante de

Ndo Jesús juakoxin ndo xranchi kon'en naa kia ijié

¹⁵ Kuin'en naa xi jii tjenka mesa ko ndache xa ndo Jesús:

—Tsango juaxruxin tsake'e ni sine ti tsake'e kia ti tetuan'an ndo Dio.

¹⁶ Ko ndo Jesús ndache ndo xi me'e:

—Naa xi bake'e xa naa kia ijié, ko kuiye'e xa itsjé nā tsii nā sine nā. ¹⁷ Ko kuij hora sine nā, ko xi me'e xruan'an xa naa xi nchexrée xa tsjiru'é'e xa kain ni ndache xa tsii xixi ó chao jii kain nge'e. ¹⁸ Ko kain ni me'e kuaxi nā ndache nā xi kuetuan'an xa kueya ko ndachro nā xixi jua'i tsii nā. Xi sa'ó ndachro xa: “Jan'an kue'na naa nunte, ko xrokonda tsitsja'a nunte; toñao'anta xixi tsji'a.” ¹⁹ Ko ndachro inaa xa: “Jan'an kue'na na'ó yuntee kuxinta, ko xrokonda xrotsja'a á chao nche'e ba ixrā; méxin, ndachrjan toñao'anta xixi tsji'a.”

²⁰ Ko inaa xa ndachro xa: “Jan'an nandá kuténa, méxin, jua'i itsji.”

²¹ Ko xi nchexrā ikjan xa ngajin xi tsixrua'an xa tsjiru'é'e xa nā ko chronga xa kain jii'i. Ko je'e xa kuin'en xa nge'e tsichro ni xrokui sine, ko koñao xa ko ndache xa xi nchexrée xa: “Jaiko itjia kain cha'o ko kain ndasin chóna tjajna jii'i, ko tikua nti'i kain ni nóa ko ni jua'i itji, ko ni jua'i tontengi je'o, ko ni tikon'a.” ²² Tjume'e je'e xi nchexrā ndachro xa: “Ó juinta'a xranchi kuetuannanta, ko xrajii no tsintee ícha chujni.” ²³ Ko tjume'e je'e xi tetuan'an ndache xa xi nchexrā: “Itjia kain cha'o ko kain cha'o tatu'ka ngande'e tjajna, ko nchekateya nā tsii nā, xixi jaña xrokaon nía. ²⁴ Jan'an ndachrjan tjaun'a tixin'in ninaa ni kuiya'a ícha sa'ó tsii nā sine nā.”

Tangi rué'eni ndo Jesucristo

²⁵ Tsango itsjé nā rué'e nā ndo Jesús ko je'e ndo ngatjia ndo ko ndache ndo nā:

²⁶ *—Siá xrojan ja'anta tjaunnta xroruénanta, xrokonda ícha xrotjaunninta jan'an xixi ndotánta, o janáanta, o janchri'anta, o chjan'anta, o nchrikichuunta o xixi kichuunta, ko kaxon je'a ícha xrotjue'enta asáanta. Ko siá ícha xrotjaunnta jan'an, chao xrokjannta sen chujnina. ²⁷ *Ko ngisen tsatsinga'i juachjaon tsatsinga jan'an ti tsen'en nā nganito ntācru, ni me'e jua'i xrokjan nā sen chujnina. ²⁸ Siá xrojannta tjaunnta sinchekonchjianta naa

tjatu'o tsango noi, ¿á tsake'anta sa'ó xroxraxaonnta ngijan'in tomi xrokonda tsonchjianxin tjatu'o me'e?, ko, ¿á chondanta kain tomi xrokonda tsjexixin tsonchjian tjatu'o? ²⁹ Ixi siá na'i, je'o kuitenta ixro tseta'a tjatu'o ko juexin tomi, ko í juexin'a juinçekonchjiannta tjatu'o me'e, ko kain ni tsikon tsjanoanta na ixi juexin'a kuitenta tjatu'o. ³⁰ Ko ni me'e xrondachro na: “Xi ji'i juangíxin xa juinçekonchjian xa tjatuée xa ko jue'a xa kuite xa tjatu'o.” ³¹ Q naa xi rey xrokonda itsji xa ko tse'to xa ngajin inaa xi rey, ¿á je'a sa'ó xroxraxaon xa ixi á chao ixi ite mil xi soldado chónða xa, tse'to xa ngajin xi rey chónða ikán mil xi soldado? ³² Xi rey me'e xraxaon xa ixi jua'i tsjacha xa ngajin xi rey ti kueya xi soldado chónða xa, méxin xroxruan'an xa kaxin na tsikao na juajna ngajin xi rey chónða kueya xi soldado ixi xrajíi xa ikjín, ko jaña tseto'a xa. ³³ Jaña, ja'anta kaxon siá tsintue'anta kain ti chondanta, jua'i xrokjannta chujnina.

Nchakon xíjnta tojní'a xíjnta

(Mt. 5:13; Mr. 9:50)

³⁴ Xíjnta tsango jian xíjnta tojnínin ti ineni ko nchakon sinchejní'a xíjnta, ¿nge'e tsojnínin ti sineni? ³⁵ Méxin nchakon tsojní'a xíjnta ninge'o tsonda xíjnta, tsintjini xíjnta ixi íxro'anxrée xíjnta. Ngisen tin'en, tsin'en sen jian.

Juako ndo Jesús naa chijni kondee naa kutuchjon tsikitjáña

(Mt. 18:10-14)

15 *Konchjiñe'e xi xenge'e i'na tomi ti tjanchia xi tetuan'an, ko kaxon kueya ni ndako'a nche'e konchjiñe'e na ngajin ndo Jesús ixi tsin'en na ti ndachro ndo. ² Tjume'e xi fariseo ko xi tjako chijni kuetuan'an ndo Dio nichjangí'e na ndo Jesús, ko ndachro na:

—Xi Jesús tjento xa kain ni ndako'a nche'e ko nekao xa na.

³ Méxin ndo Jesús juako ndo naa chijni ngajin na:

⁴ —Ngixe'e ja'anta, chondanta naa ciento kutuchjon, ko sinchetjáñanta naa ba, ¿á tsintue'anta ko noventa y nueve ngataon ijngi ko itsjinta tsijéenta iko kuitjáña ko tsinchíjanta ba? ⁵ Ko

nchakon tsinchíinta ba, ja'anta tsake'enta juaxruxin ko tsamanta ba ngata'a ntachaannta, ⁶ko nchakon tsjasonta ndointa, tsiye'enta ni tjentonta ko kain ni ste tjenka ndointa ko xrondachenta na: “Jai tsojuna juaxruxin ixi ó kuitja kutuchjonna, iko kuitjáña.” ⁷Jan'an ntatjunta, xraje'o jaña Ndotáina jii ngajní ko kain sen ángel tsango ché'e sen ixi naa ngisen ndako'a juinche'e ó titikaon sen chijnie ndo Dio ixi ni noventa y nueve jian nche'e, íxrokonda'i tsindoxin na.

Ndo Jesús juako ndo naa chijni kondee naa nchri

⁸Ko kaxon ndachro ndo Jesús:

—Naa nchri chónnda nchra ite tomi ko juinchetjáña nchra naa tomi, je'e nchra sinchekakiin nchra xro'i ixi tsjée nchra tomi juinchetjáña nchra ko tsajon nchra nguixin ngaxin'in nchia tsitjaja nchra tomi juinchetjáña nchra. ⁹Ko hora tsitja nchra tomi, tsiye'e nchra kain nchri tjento nchra ko kain ni ste tjenka ndo'a nchra ko xrondache nchra kain na: “Tújúna juaxruxin ixi ó kuitja tomi juintatjáña.” ¹⁰Jan'an ntatjunta kaxon ngajní kain sen ángel ne'e ndo Dio ste sen juaxruxin nchakon naa ngisen ndako'a juinche'e tindoxin sen ko ikjan sen ngajin ndo Dio ko titikaon sen chijnie ndo.

Ndo Jesús juako ndo kondee naa chajan

¹¹Ko kaxon ndachro ndo Jesús:

—Naa xi kuachónnda xa yuu chajan. ¹²Ko chán yuxin ndache chán ndotée chán: “Tata, chjánanta tomi ko nge'e tikinixin tsayá'a jan'an.” Ko tjume'e je'e ndo konchjeya ndo yui cháje'en ndo ti tikinixin'en chán. ¹³Tsjé'a nchakon kuatsinga, je'e chán juinчекji chán ti kuayé'e chán ko juejo chán kain tomi, ko tjume'e sakjui chán inaa tjajna ikjín ko juinche'e chán kain ti ndako'a, ko juinhexienxin chán kain tomi kuayé'e chán. ¹⁴Ko jue'e chán juinhexienxin chán kain tomi, ko tjume'e kuji nchakon kain ni tjajna me'e tsango kuatse na jinta ko je'e chán tsango tangi kuatsinga chán kaxon. ¹⁵Ko tjume'e ikjui chán bijanchia chán ixra ngajin naa xi tjajna nti'a. Ko xi me'e kotuen'en xa chán itsji chán ngataon jngi'e xa xrotsje'e chán kuchinga. ¹⁶Ko je'e chán tsango baken'en chán jinta, ixi xro'an nge'e jii sineni ko tjaun chán xrojuine chán tjaja bajine kuchinga. ¹⁷Méxin bake'e chán xraxaon chán ko ndachro chán: “¡Itsjé ni nchexra ste na ndo'a ndotána! ¡Ko je'e na chónnda na itsjé nge'e sine na, ko jan'an nti'i jiteenxinna jinta! ¹⁸Tsingatjen

ko satsji ti jii ndotána ko xrontatjan ndo: Tata, jan'an junta'a ti ndako'a ngajin ndo Dio jii ngajní ko ngajinnta kaxon. ¹⁹ Ítikinixin'a tsin'inna chja'annta; je'o xrokjanna xranchi naa xi nchexráanta, naa xi xro'an tjintee.” ²⁰ Tjume'e kua chán cha'o ikjan chán ndo'a ndotée chán. Ko xrakjín jitiji chán, ndotée chán bikon ndo chán ko bikonóe'e ndo chán ko binga ndo ti no jitii chán ko joa ndo chán ko kuętoxin ndo chán. ²¹ Ko tjume'e je'e chán ndache chán ndotée chán: “Tata, jan'an junta'a ti ndako'a ngajin ndo Dio jii ngajní ko ngajinnta kaxon. Méxin, ítikinixin'a tsin'inna chjan'anta.” ²² Ko je'e ndotée chán ndache ndo ni nchexrée ndo: “Taka tikuunta manta ícha jian ko tjintee ko nchekitsáanta chjan'na; ko kaxon tsikuunta kuchaningo tseyá itja xjan, ko take'énta xjan kate ícha tjintee. ²³ ;Tsikuunta kuxinta ícha ntao ko to'inta ba sintena ko sinchéñana kia! ²⁴ Ixi chjan'na ji'i xranchi xrokuen'en xjan ko jai xechón xjan. Je'e xjan kuitjáña xjan ko jai ikjan xjan. Nchéñana kia ko tújúna juaxruxin.”

²⁵ 'Ko chán sa'ó ngataon ijngi jinche'e chán ixrā. Ko hora ikjan chán konchjiñe'e chán nchia, kuin'en chán jii soon ko steté nā. ²⁶ Me'e kuiye'e chán naa xi nchexrā ko juanchangi'e chán xa: “¿Sonda jii kia?” ²⁷ Ko xi nchexrā me'e ndachro xa: “Ikjan chán kichuunta, ko ndotánta kuetuan'an ndo kuen'en kuxinta ícha ntao ixi ikjan chán ko xro'an nge'e tsikon'en chán.” ²⁸ Ko chán sa'ó tsango koñao chán, ko chro'a chán tixin'in chán nchia. Ko je'e ndotée chán kuachrje ndo ko juinchetsen'en ndo ñao chán ixi tixin'in chán nchia. ²⁹ Ko je'e chán ndache chán ndotée chán: “Ja'anta no'anta ngijan'in nano rinta'a ixrā ngajinnta ko nai'a nichjangí'anta, ko ja'anta ninaa kubitochjan chjána'inta xrojuineki'an xi tjento. ³⁰ Ko jai kujj chjan'anta ji'i, xjan ndako'a juinchexienxin kain tomi ko kain nge'e chje'énta xjan, juinchexienxin xjan kain tomi kuayé'e xjan ngajin nchri ndako'a nche'e, ko ja'anta kon'inta kuxinta ícha ntao ko juinchéñe'enta xjan kia.” ³¹ Tjume'e je'e ndo ndache ndo chán sa'ó: “Chjan'na, ja'a kain nchakon ritjén ngajin, ko kain ti chonda jan'an, ja'a tikinixin'an. ³² Ko jai xrokonda tsojuna juaxruxin ko sinchéñana kia ixi xjan kichuua xrokjui xranchi ó kuen'en xjan, ko jai xechón xjan ko je'e xjan kuitjáña xjan, ko jai kuichuee xjan.”

Ndo Jesús juako ndo naa chijni kondee naa xi nche'a jian

16 Ndo Jesús beki'e ndo sen teyuu chrikao ndo:
 —Bake'e naa xi chóna itsjé tomi, ko xi me'e kuachóna xa naa xi bakeki kain tomi ko kain nge'e kuachóna xa. Ko naa nchakon ikjui kaxin na kuindache na xi tomie ixi xi nchexrée xa tsango nchexienxin xa tomi ko nge'e bake'e ngaya itja xa. ²Ko tjume'e xi tomie kuiye'e xa xi nchexrée xa ko ndache kichuu xa: “¿Á nduaxin nche'e xranchi bekinana jan'an, nchexienxinkua tomina ko nge'e chonda jan'an? Jai ndachijiana nge'e juinche'e ixi kain nge'e bakée ngaya tjáa ko tomi bake'kia ixi ja'a ísinche'a ixra ngajin.”
³Ko tjume'e xi bakeki tomi bake'e xa xraxaon xa: “¿Nge'e sinta'a jai ixi je'e nchána tsantsjena xa ixra? Jan'an ísoji'ina sinta'a ixra ngataon ijngi, ko tsosua'na tsjanchaka'a. ⁴Ó nóna nge'e sinta'a nchakon i xrochonda ixra ixi ni sinke'e nchána tsiya'na na ndo'a na.”
⁵Ko tjume'e kuiye'e xa ngujngu ni sinke'e xi nchée xa. Ko je'e xa juanchangi'e xa xi kuij sa'ó: “Ja'a, ¿ngijan'in tasinka ngajin nchána?”
⁶Ko je'e xa juatingíexin xa: “Jan'an tasinka cien barril tikia ndaxi'e ko tasinka ndaxi'e me'e.” Ko je'e xi teki tomi ndachro xa: “Itsé xroon ti jitaxin ti tasinka ko nchéñana tuinxin inaa xroon xrondachro je'o tasinka cincuenta ntābarril.”
⁷Tjume'e xi teki tomi juanchangi'e xa inaa xi sínká: “Ja'a, ¿ngijan'in tasinka?” Xi me'e juatingíexin xa: “Cien costa noatrigo.” Ko tjume'e je'e xi teki tomi ndachro xa: “Itsé xroon ti jitaxin nge'e tasinka ko tasintaxian je'o tasinka noó ikán^a costa.”
⁸Tjume'e xi tomie kono'e xa nge'e juinche'e xi nchexrée xa, xi teki tomi, ko ndachro xa ixi xi ji'i jaiko xraxaon xa nge'e sinche'e xa ixi kain ni ngata'a nunte, ni chúxin'a chijnie ndo Dio, ícha ña'i na ixi tsingijna na ni naxraje'o ndakua'i nche'e xranchi je'e na ko sen titikaon chijnie ndo Dio, na'i. ⁹Jan'an ntatjunta chijni ji'i: tonda'anta kain tomi ko kain nge'e richondanta ngata'a nunte nti'i, ko tomi me'e tsjachaxinnta chujni tsjentonta, ixi nchakon tsjexin kain nge'e ko kain tomi, ja'anta tsaye'enta nchia jii ngajni tsarixi'inta kain nchakon.

¹⁰Ngisen tayakon'en ti kueya'i chóna sen, kaxon chao tayakon'en sen ti kueya xrochóna sen, ko ngisen jua'i tayakon'en ti kueya'i, kaxon jua'i tayakon'en sen ti kueya. ¹¹Méxin síá

^a 16:7 *ikán* veinte

jua'i xrotsje'enta jian tomi ko kain nge'e jii ngata'a nunte nti'i, ¿ngisen tsake'e ngaya tjáanta tomi nduaxin tjintee? ¹² Ko siá jua'i xrotsje'enta jian tomie inaa chujni, ¿ngisen xrotjá'anta tomi nduaxin tikinixin'annta?

¹³ *Ni nchexra jua'i xrochónda na yuu sen tituen'en na, ixi xraningakon'en na naa xi tituen'en na ko xrotjue'e na inaa xa, o chaxro tsitikaon na ngajin naa xa ko xronichjangí'e na xi yuxin. Jaña kaxon jua'i sinche'e na ixra ngajin ndo Dio ko kaxon ícha xrotjue'e na tomi. ¹⁴ Ko xi fariseo tsango tjue'e xa tomi, méxin juanoa xa ndo Jesús ixi nge'e ndachro ndo. ¹⁵ Ko ndo Jesús ndachro ndo:

—Ja'anta tjaunnta tsono'e na ixi jian ja'anta ko je'a nduaxin me'e, ixi ndo Dio chúxin ndo asáanta. Méxin nge'e tsango tjue'e chujni, ndo Dio nche'a ndo juaxruxin.

Ícha jian tsitikaonni chijnie ndo Dio

¹⁶ *Chijni kuayé'e ndo Moisés ko kain ti tsindachro kain sen profeta me'e chijnie ndo Dio. Chijni me'e baketuan'an ko kuachronga kain sen nche'e xrée Ndo Dio kuijija nchakon kuij ndo Juan, ndo bikitée na. Ko jan'an tjá'anta chijni jian chronga xranchi jii ngajni ti tetua'an Ndo Dio. Méxin kain ni kuayé'e chijni jii'i tsango nche'e na nge'e ixi tixin'in na ti no tetuan'an ndo Dio. ¹⁷ *Ko jan'an ntatjunta ixi ícha tangi'a tsitjáña ngajni ko nunte nti'i ixi tsitjáña naa letrée chijnie Ndo Dio.

Ndo Jesús juako ndo ixi chujni tsikute'e jua'i tsintu'e kichuu na

(Mt. 19:1-12; Mr. 10:1-12)

¹⁸ *Siá naa xi tsikute'e naa nchri ko tsii nchakon tsintu'e xa janchri'e xa ko tsute'e xa inaa nchri, xi me'e ndakua'i jinche'e xa ixi kuitikaon'a xa ley kuetuan'an ndo Dio. Kaxon, xi tsute'e naa nchri tsikintu'e ndoxi'e nchra, xi me'e kaxon ndakua'i jinche'e xa.

Xi chónda itsjé tomi ko xi Lázaro, xi nóa

¹⁹ Bake'e naa xi chónda itsjé tomi ko teya xa manta tjintee, ko kain nchakon take'e xa kia. ²⁰ Ko nduja ndo'a xi me'e bake'e naa xi

nóa bakin'in Lázaro; xi me'e tsango ni'e xa, ko nchijíi ntau'e xa jirenga. ²¹ Ko kunia tonchjiñe'e ba tuni ba ntau'e xi nóa. Ko je'e xa tjaun xa sine xa kain ti tsixe'e ine xi chónnda itsjé tomi. ²² Ko tjume'e naa nchakon xi nóa kuen'en xa ko sen ángel sabikao sen xa ti juaxruxin ti jii ndo Abraham, ti jii kain sen jian. Ko kaxon xi chónnda itsjé tomi kuen'en xa ko juabaa nã xa. ²³ Ko xi kuachónnda itsjé tomi kaxon ikjui xa ti ste ni tsiken'en ko tsango tangi ste nã nti'a. Je'e xa tsje'e xa noi ko ikjín bikon xa ti jii ndo Abraham ko xi Lázaro. ²⁴ Tjume'e kuyako xa ko ndachro xa: “Tata Abraham, tikonóananta, ko xruan'annta xi Lázaro sinchetjao xa dedue xa ixi inda ko tsjii xa sinchetjao xa nejen ixi tsango tangi ritjén chringi xro'i nti'i.” ²⁵ Ko ndo Abraham ndache ndo xa: “Chjan'na, xraxaoan ixi tsango jian bake'e ngata'a nunte, ko tsango kueya nge'e chaxro kuachonda, ko xi Lázaro tsango tangi bake'e xa nti'a. Ko jai je'e xa nti'i jii xa juaxruxin ko ja'a tangi ritjén ti jii xroi. ²⁶ Ko kaxon jii naa yaso'e tsango ijíe ngusine ti ste jan'anna ko ja'anta. Méxin sen ste nti'i maski xrotjaun sen xrokjui sen tsingijnanta sen, jua'i itsji sen; ko ni ste nti'a jua'i tsjii nã nti'i ti ste jan'anna.” ²⁷ Tjume'e ndachro xi kuachónnda itsjé tomi: “Tata Abraham, jan'an tinóatáana, xruan'annta xi Lázaro itsji xa ndo'a ndotána ²⁸ ixi nti'a ste na'ó xi kichian, ko jan'an tja'on sincheno'e sen xa chijnie ndo Dio, ko jaña jian tsitikaon xa, ko je'e xa tsi'a xa nti'i ti jii xro'i.” ²⁹ Ko ndachro ndo Abraham: “Xi kichuua chónnda xa xroon ti jitaxin tsikjin ndo Moisés, chijnie Ndo Dio ko ti tsinichja kain sen profeta. Sinchekuanxin xa ko tsitikaon xa xroon me'e.” ³⁰ Ko xi kuachónnda itsjé tomi ndachro xa: “Na'i, tata Abraham, tsitikaon'a xa. Cháña xruan'annta naa ngisen ó ndakuen'en xronichje'e sen xa, me'e tsitikaon xa ko tsindexin xa.” ³¹ Tjume'e ndachro ndo Abraham: “Síá tjaun'a nã tsitikaon nã chijnie Ndo Dio tsikayé'e ndo Moisés jitaxin xroon ko ti tsichronga kain sen profeta, maski tsikon nã naa chujni ndakuen'en ko xroxechón chujni, tsitikaon'a nã kaxon.”

Nge'e nchekateyanta ixi sinche'enta ti ndako'a

(Mt. 18:6-7, 21-22; Mr. 9:42)

17 Ndo Jesús ndache ndo sen teyuu chrikao ndo:
 —Itsjé nge'e jii nchekateyani ixi sinche'e ni ti ndako'a, ko, jícha tangi tson'en ngisen kondeexin sinche'eni ti ndako'a! ² Ni me'e

xrokuite'e tusin n̄ naa ixro ijié ti tontsingaxin ko xrokuitsingangi n̄ ndachaon ixi jaña ísinche'a n̄ ixi naa chjan xranoe'a xrojuinche'e xjan ti ndako'a. ³*Taanta juachjaon ixi ja'anta sinche'anta ti ndako'a, ko siá naa ni kichuunta sinche'e ti ndako'a ngajinnta, tuyakutéenta n̄; ko siá ísinche'a n̄ ti ndako'a ngajinnta, ja'anta tjáña'anta nge'e junta'anta n̄. ⁴Maski yaato ndakua'i sinta'anta n̄ naa nchakon, ko yaato xrondachro n̄ tjáña'anta nge'e junta'anta n̄, xrokonda yaato xrotjáña'anta ja'anta kaxon nge'e junta'anta n̄.

Ti chúntiani Ndo Dio me'e nche'e ícha soji tsinteeni

⁵Sen kuajikao ndo Jesús ndache sen Ndo:

—Tingijnaninta ixi ícha xrochuntiana ngajinnta.

⁶Ko je'e Ndo Jesús ndachro ndo:

—Siá ja'anta xrochuntianta ndo Dio naa nchinchjaon xranchi naa tsee ka mostaza, ja'anta xrondachenta naa ntayua: “Ja'a tachrjengíxian inche nti'i, ko xenga ngangí ndachaon”, ko ntaa me'e tsitikaon ntaa.

Nge'e xrokonda sinche'e naa xi nchexra

⁷Siá naa ja'anta, chondanta naa xi nchexra ko xi me'e tsikikao xa ngataon ijngi yunta o kuitsje'e xa kutuchjoanta, ko ikjan xa tondó, zá xrojan ja'anta xrondachenta xa: “Xrokuia take'é sinte”? ⁸Na'i, ja'anta xrondachenta xi nchexra me'e: “Xakon'an nchéñanana sine, ko tikia sine ko tsi'i, ko tjume'e take'é sinte ja'a.” ⁹Ko, zá kaxon tájonnta juasaya ngajin xi nchexra ixi kuitikaon xa nge'e kuituen'ennta xa? ¹⁰Jaña kaxon ja'anta, ti tsjexin sinche'enta kain ti kuetuan'annta ndo Dio, xrondachrona: “Jan'anna xi nchexra xro'an tundana; ixi je'o junta'ana ixra tikinixinnana sinta'ana.”

Ndo Jesús juinchexruen'en ndo ite xi kuachóna chinlepra

¹¹Ndo Jesús tingakitji ndo tjajna Jerusalén, kuatsinga ndo itsjé tjajna tikinixin'en nunte Samaria ko nunte Galilea. ¹²Ko tjume'e kuiji ndo tjenka naa tjajna, ko tjajna me'e kuachrjexin ite^a xi níexin chinlepra. Ko konchjiñe'a xa tjenka ndo, ikjión kuíxi xa. ¹³Ko xi ni'e me'e kuyako xa ndache xa ndo:

—¡Jesús, Maestro, tikonóa'nananta!

^a 17:12 *ite* diez

17:3: Mt. 18:15.

¹⁴ Ko hora bikon ndo Jesús xi ni'e ndachro ndo:

—Itjinta ko tjakonta ngajin xi taana tjako ley.

Ko xranchi stetji xi ni'e, kuachrje chin'en xa ko koxruen'en xa.

¹⁵ Ko naa xi ni'e me'e, bikon xa ixi koxruen'en xa, ikjan xa ko kuajon xa juasaya ngajin ndo Dio. ¹⁶ Bake'exin xa ntatuchi'in xa ngajin ndo Jesús, ko kuisée xa ngata'a nche, kuajon xa juasaya ngajin ndo. Ko xi me'e, xi tjajna Samaria. ¹⁷ Ko tjume'e ndachro ndo Jesús:

—¿Á je'a ite xi koxruenxin ichin lepra? ¿No ste xi kaxin? ¹⁸ ¿Á je'o xi ji'i, xi kuixin ikjín, ikjan xa chjée xa juasaya ndo Dio?

¹⁹ Ko tjume'e ndo Jesús ndache ndo xi me'e:

—Tingatjen ko satjia; ixi nduaxin chuntia^a ndo Dio, méxin koxruan'an.

Tsij nchakon tsituan'an Ndo Dio

(Mt. 24:23-28, 36-41)

²⁰ Ko tjume'e xi fariseo juanchangi'e xa ndo Jesús, ngisa tsij nchakon tsetuan'an ndo Dio, ko ndo Jesús juatingéxin ndo:

—Nchakon tsij ti tsetuan'an ndo Dio, ni chúxin'a ndo jua'i tsikon nā ti tetuan'an ndo. ²¹ Jua'i xrondachro nā: “Nti'i jii”, o “no ji'a jii”, ixi ti tetuan'an Ndo Dio jii ngaya aséen ni titikaon.

²² Ko tjume'e ndache ndo sen teyuu chrikao ndo:

—Tsij nchakon xrotjaunnta tsikonnta, maski naakua nchakon, chjen'en ndo Dio, xjan jongí'e xranchi chujni, ixi kain juachaxien xjan, ko ítsikon'anta. ²³ Ko xrontatjunta nā ixi nti'i jii ndo o no jia'a jii ndo, ko ja'anta tji'anta ko rue'anta nā. ²⁴ Xranchi tikonni tóngíxin ko tsingasáña nchijí ngajní, jaña tson'en nchakon xrokjanna jan'an, chjen'en ndo Dio, xjan jongí'e xranchi chujni. ²⁵ Ko xrokonda tsango tangi tsónna ko ni jii jai tsitikaon'a nā ko xrotjaun'ana nā jan'an.

²⁶ Méxin xranchi kon'en nchakon bake'e ndo Noé, jaña tson'en kaxon nchakon xrokjanna jan'an, chjen'en ndo Dio, xjan jongí'e xranchi chujni. ²⁷ Ixi nchakon bake'e ndo Noé, kain nā bajine nā ko baki'i nā ko bakute'e nā ko bakajon nā chjen'en nā tsute'e xjan. Ko ti kuitja nchakon kuixin'in ndo Noé ntābarco ko kuania ichrin, kain nā kuitu'e nā nduja ko kuen'en nā. ²⁸ Jaña kon'en kaxon nchakon bake'e ndo Lot, ni me'e bajine nā ko baki'i nā, bake'na nā

^a 17:19 *chuntia* tener fe

ko banchekji nā, bakenga nā ko banchekonchjian nā nchia. ²⁹ Ko nchakon kuachrjexin ndo Lot tājna Sodoma, kuaniaxin ngajní xro'i ko ndagaa azufre, ko me'e kuenxin kain nā. ³⁰ Jaña tson'en nchakon xrokjanna jan'an, chjen'en ndo Dio, xjan jongí'e xranchi chujni.

³¹ *'Ko nchakon me'e xrojan ngisen jii ngata'a ndo'a, ko xrojan nge'e kuintu'e nā ngaxin'in nchia, xroxingajin'a nā xrotsé nā nge'e jii ngaxin'in nchia. Ko siá xrojan ngisen jii ngataon ijngi, cháña xrokjan'ina nā ndo'a nā. ³² Xraxaonnta xranchi kon'en janchri'e ndo Lot. ³³ *Ni ícha tjaun chaxro tsake'e ngata'a nunte nti'i, ni me'e tsitjáña nā, ko ngisen tsjée ixi titikaon sen chijnie ndo Dio, sen me'e sinchetjáña'i sen aséen sen.

³⁴ Jan'an ntatjunta ixi tiie me'e, ti yuu ngisen stejua ngata'a naa kania, naa nā tsajin'in nā ngajní ko inaa nā tsitu'e nā. ³⁵ Kaxon, siá jii yuu nchri steta'o nchra, naa nchra tsajin'in nchra ngajní ko naa nchra tsitu'e nchra. ³⁶ Yuu xi jinche'e xa ixrā ngataon ijngi, naa xa tsajin'in xa ngajní ko naa xa tsitu'e xa.

³⁷ Ko tjume'e chujni kuin'en ji'i, juanchangi'e nā ndo Jesús ko ndachro nā:

—¿Tinó tsoenxin ti rindachronta?

Ko ndo Jesús juatingéxin ndo:

—Ti jii cuerpo'e ti tsiken'en, nti'a tjangataon kuntachrjen.

Ndo Jesús juako ndo kondee nchri ka'an tjanchia nchra ijie

18 Ndo Jesús juinchekuen'en ndo sen teyuu chrikao ndo ixi kain nchakon xronichje'e sen ndo Dio ko tsonchrjen'a sen sinche'e sen me'e. ² Méxin ja'in nichja ndo:

—Bake'e naa xi juez, kuachónde'a xa juasaya ndo Dio, ko chónde'a xa juasaya ngajin chujni. ³ Ko tājna me'e bake'e kaxon naa nchri ka'an, nchri me'e nanaó bakji nchra ngajin xi juez ña'i ixi tjanchia nchra tsoñe'e nchra ijie ngajin naa xi baketoka'o nchra.

⁴ Tsango kueya vez ikjui nchra kuitsje'e nchra xi juez me'e ixi sinchéña xa ijie, ko je'e xa juinche'a xa nchra kuenta, ko tjume'e xraxaon xi juez me'e: “Maski jan'an chonda'i juasaya ndo Dio ko chonda'i juasaya chujni, ⁵ ixi nchri ka'an ji'i nanaó tij nchra

17:31: Mt. 24:17, 18; Mr. 13:15, 16.

17:33: Mt. 10:39; 16:25; Mr. 8:35; Lc. 9:24; Jn. 12:25.

tjanchia nchra ijie ko tsango tajondaxin nchra ixra, jan'an cháña sintaña ijie ngajin nchra ixi jaña ítsi'a nchra ícha.”

⁶ Ko ndachro ndo Jesús:

—Jaña ndachro xi juez ña'i. ⁷ Méxin, ¿á je'a ndo Dio ícha tsingijna ndo kain sen kuinche'e ndo ti tinóatée sen ngajin ndo tiie, nchakon? ¿Á tsonchrjen'en ndo tsjate'e ndo? ⁸ Jan'an ndachrjan ixi je'e ndo tuinxin tsingijna ndo sen. Ko nchakon xrokjanna jan'an, Chjen'en ndo Dio, xjan jongí'e xranchi chujni, ¿á xratsitja ngisen ngata'a nunte nti'i xrochuntia ngajin jan'an?

Ndo Jesús beki ndo naa chijni kondee xi fariseo ko xi tjáka tomi

⁹ Ko tjume'e ndo Jesús beki ndo inaa chijni ngajin kaxin ni xraxaon ixi je'e na tsango jian na, ko batjaun'a na ni kaxin. Ko ndachro ndo:

¹⁰ —Yuu xi ikjui xa ni'ngo kuinichje'e xa ndo Dio. Naa xi fariseo, ko naa xi tjáka tomie tjajna Roma. ¹¹ Ko xi fariseo me'e siin xa, jinichje'e xa ndo Dio ja'in: “Ndotána Dio, juasianta ixi jan'an chonda'i ijie xranchi xiche'e, xiña'i, ko xi ncheye'e janchri'e ko xranchi xi tjáka tomi ji'i. ¹² Jan'an ntakatsa'a aséenna yuu nchakon ngujngu semana, ko tantsjendáa tomi ti tjacha ngujngu semana tikinixin'en Ndo Dio.” ¹³ Ko xi tjáka tomi siin xa nchion ikjín ko jiséya xa nunte, tjendua'i ikon xa noi, ko tandé'e xa ntakuin xa ko ndachro xa: “¡Ndotána Dio, tikonóananinta ixi chonda ijie!”

¹⁴ *’Ko jan'an ndachrjan ixi xi tjáka tomi, ícha jian ikjan xa ndo'a xa ixi ndo Dio juinchemé'e ndo kain jíee xa, ko xi fariseo na'i. Méxin ngisen ícha tojié, ícha tjinte'a na ngajin ndo Dio. Ko ngisen tojié'a, Ndo Dio ícha xrotjue'e ndo sen.

Ndo Jesús juinchenchaon ndo ichjan

(Mt. 19:13-15; Mr. 10:13-16)

¹⁵ Kaxon itsjé na bikao na chjen'en na ti jii ndo Jesús ixi je'e ndo tsake'e ndo itja ndo ngata'a jaa xjan. Ko sen teyuu chrikao ndo, kuaxi sen kuyakutee sen ni bikao chjen'en. ¹⁶ Ko ndo Jesús kuiye'e ndo sen ko ndachro ndo:

—Tintu'enta ichjan tsij xjan ngajin, ko tingakuen'anta xjan. Ixi ngisen tayé'e ti tetuan'an ndo Dio, sen me'e, ikjan sen xranchi naa ichjan. ¹⁷ Nduaxin xrontatjunta ngisen xrokjan'i xranchi naa chjan, jua'i tsayé'e sen ti tetuan'an ndo Dio.

Naa xi tsango tetuan'an juao xa Ndo Jesús

(Mt. 19:16-30; Mr. 10:17-31)

¹⁸ Naa xi tetuan'an ningue ni judío juanchangi'e xa ndo Jesús ko ndachro xa:

—Maestro, jian ja'anta, ndachrona, ¿inge'e sinta'a ixi tsjacha tsarichón kain nchakon?

¹⁹ Ko tjume'e ndo Jesús ndachro ndo:

—¿Sonda ndachijiana ixi jianna? Xro'an ngisen jian, je'o Ndo Dio jian ndo. ²⁰ Ó no'a chijnie ndo Dio: “Xrochonda'ia inaa nchri, tónai'a chujni, tema'ia, je'a xruexon tjankata'a ijie inaa chujni, ko chónde'e juasaya ndotáa ko janáa.”

²¹ Ko je'e xa ndachro xa:

—Kain ñā ó junta'a, xranchiona.

²² Ko kuin'en ndo Jesús nge'e ichro xa, ko je'e ndo juatingíexin ndo:

—Xratitjáña naa nge'e sinche'e. Nchekjia kain nge'e chonda ko tonchjeye'é ni nóa tomi me'e, ko xrochónda nge'e ícha tjintee ngajní. Ko tjume'e tsji'ia rua'nana.

²³ Ko xi me'e kuin'en xa nge'e ichro ndo ko tsango kuechíin xa ixi itsjé nge'e tjintee chónda xa. ²⁴ Ko ti bikon ndo Jesús ixi tsango kuechíin xa, ndachro ndo:

—¡Tangi tixin'in naa ngisen chónda itsjé tomi ti tetuan'an Ndo Dio! ²⁵ Ícha tangi'a tixin'in naa kucamello ikon naa ntachika ixi naa ngisen chónda itsjé tomi tixin'in ti tetuan'an ndo Dio.

²⁶ Ko ni kuin'en ji'i ndachro na:

—¿Ngisen chao tixin'in ti tetuan'an ndo Dio tjume'e?

²⁷ Ko juatingíexin ndo Jesús:

—Nge'e jua'i sinche'e chujni, Ndo Dio chao sinche'e ndo.

²⁸ Ndo Pedro ndache ndo ndo Jesús:

—Nchána, jan'anna kuintu'ana kain ti kuachondana ko rua'ananta.

²⁹ Ko ndo Jesús juatingíexin Ndo:

—Jan'an nduaxin ntatjunta ixi ngisen kuintu'e ndo'a, ndotée, ko janée, xjan kichuu, o janchri'e, chjen'en ixi kondeexin chijnie Ndo

Dio ko nge'e tetuan'an ndo, ³⁰sen me'e ícha itsjé nge'e tsayé'e sen jai ti jichón sen ngata'a nunte nti'i, ko kaxon tsayé'e sen nchakon tsij ti tsechónni kain nchakon.

Ndo Jesús íjngo ndachro ndo tsen'en ndo

(Mt. 20:17-19; Mr. 10:32-34)

³¹Ndo Jesús kuiye'e ndo sen teyuu chrikao ndo ko ndachro ndo:

—Jai satsjina tjajna Jerusalén. Ko nti'a tsoenxin kain ti tsikjin sen profeta ó sa'ó xranchi sinchekaona, chjen'en ndo Dio, xjan jongí'e xranchi chujni. ³²Ko ni me'e tsajon nā xjan ngajin ni je'a tjajna judío ko ni me'e tsjanoana xjan, ko chinga xronache nā xjan, ko tsikitéena nā xjan ndatée nā. ³³Tsaxi nā xjan ntaa ko iton ko naatsóñaxón nā xjan. Ko nchakon nínxin xroxechón xjan.

³⁴Ko sen teyuu chrikao ndo Jesús kuienxin'a sen ti nichja ndo, ixi jua'i xrokuienxin sen.

Ndo Jesús juinchexruen'en ndo tjajna Jericó naa xi jua'i tikon

(Mt. 20:29-34; Mr. 10:46-52)

³⁵Ko nchakon ndo Jesús ko sen teyuu chrikao ndo kuiji sen tjenka tjajna Jericó, ko ngande'e cha'o bake'e naa xi jua'i tikon ko jitjanchiaka'a xa. ³⁶Ko je'e ti xi tikon'a kuin'en xa ixi jitatsinga itsjé nā, méxin juanchangi xa nge'e jiton'en. ³⁷Ko ndache nā xa ixi ndo Jesús tjajna Nazaret jitatsinga ndo nti'a. ³⁸Ko tjume'e je'e xa séen kuyako xa:

—¡Jesús, kuachrjenixinnta ndo David, tikonóananinta!

³⁹Ko ni stetaon nti'a koñao'e nā xa ko ndachro nā ixi xrotenko xa ko je'e xa ícha séen kuyako xa:

—¡Ja'anta kuachrjenixinnta ndo David, tikonóananinta!

⁴⁰Ko tjume'e ndo Jesús chón'en ndo ko kuetuan'an ndo ixi tsika'o nā xi tikon'a. Ko bika'o nā xa ti jii ndo, ko tjume'e je'e ndo Jesús juanchangi'e ndo xa:

⁴¹—¿Nge'e tjauan sinta'a ixi ja'a?

Ko xi tikon'a juatingíexin xa:

—Nchána, jan'an tja'on tsikon.

⁴²Ko ndo Jesús ndachro ndo:

—¡Chao tsikuan!, ixi chuntia me'e koxruan'an.

⁴³ Hora me'e xi jua'i bakikon chao bikon xa, ko rué'e xa ndo Jesús, ko jitajon xa juasaya ngajin ndo Dio. Ko kain ni bikon nge'e juinche'e Ndo Jesús kaxon kuajon na juasaya ngajin ndo Dio.

Ndo Jesús ko xi Zaqueo

19 Ko Ndo Jesús kuiji ndo tjajna Jericó ko kuixin'in ndo tjajna me'e. ² Ko nti'a bake'e naa xi chóna itsjé tomi ndatin'in xa Zaqueo. Xi me'e tetuen'en xa xi tjejo tomie xi tetuan'an tjajna Roma. ³ Ko je'e xa tjaun xa tsikon xa ndo Jesús. Ko jua'i tikon xa ndo ixí tsango itsjé na jii na nti'a, ko je'e xi Zaqueo jine'a xa. ⁴ Méxin binga xa kuitaon xa ko kuajin'in xa naa ntáa ndatin'in sicómoro, ti no tsatsinga ndo Jesús. ⁵ Ko hora kuatsinga ndo Jesús, tsje'e ndo noi ti jii xi Zaqueo ko ndachro ndo:

—Zaqueo, jaiko xingajian ixí jai xrokonda tsituna ndúya.

⁶ Tjume'e xi Zaqueo jaiko xingajin xa, ko tsango juaxruxin bake'e xa ixí ndo Jesús tsitu'e ndo ndo'a xa. ⁷ Ko kain na bikon na, ko kuaxi na nichja na ixí sonda ndo Jesús itsji ndo tsikitu'e ndo ndo'a naa xiña'i. ⁸ Ko tjume'e xi Zaqueo ndache xa ndo Jesús:

—Nchána, jai xrotjá'a ni nóa ngusinexin kain nge'e chonda, ko siá xrojan ngisen juntaya'a ko kue'é tomie na, jan'an tsonkjan'an na noóxin ícha ti kuantsja'a na.

⁹ Ko ndo Jesús ndache ndo xi Zaqueo:

—Jai ndo Dio tsantsje ndo jíee ni ste nchia nti'i, ixí kaxon xi ji'i kuachrjenixin xa ndo Abraham. ¹⁰ *Méxin, jan'an chjen'en ndo Dio, xjan jongí'e xranchi chujni, jui'i bijée ngisen tsikitjáña ko tsantsje ijje chóna sen.

Ndo Jesús tjako ndo chijnie tomi

(Mt. 25:14-30)

¹¹ Ko ndajitin'en na nge'e jindachro ndo Jesús ko beki ndo naa chijni juakoxin ndo, ixí ó kuiji ndo tjenka tjajna Jerusalén, ko ixí je'e na xraxaon na ixí ndo Dio ó tsaxi ndo tsetuan'an ndo ngata'a nunte nti'i. ¹² Méxin ndachro ndo:

—Bake'e naa xi, xi me'e chjen'en kaxin ni tetuan'an ko sakjui xa ikjín inaa nunte ixí nti'a je'e xa xrokjan xa rey, ko tjume'e xrokjan

xa tǵajnéé xa. ¹³ Ko ó xrokuachrjexin xa tǵajnéé xa, méxin kuiye'e xa ite xi nchexréé xa ko chjéé xa xi nchexrǵ kaxin tomi ngujngu xa, ko ndachro xa: “Nchejinche'enta tomi ji'i ixrǵ xrokjanjan jan'an.” ¹⁴ Ko ni tǵajnéé xi me'e ningakon'en nǵ xa, méxin xruan'an nǵ kaxin ni xrondachro: “Tjaun'ana xi ji'i xrokjan xa rey tsetuannǵana.” ¹⁵ Ko tǵjume'e, juexin kuayé'e xa juachaxin ikjan xa rey, ko nchakon ikjan xa tǵajnéé xa kuetuan'an xa tsijj ni nchexréé xa, ni chjeye'e tomi, ixi tjaun xa tsono'e xa ngijan'in juacha tomi kuajon xa ngajin ngujngu nǵ. ¹⁶ Xi ícha tuinxin konchjiñe'e ndachro xa: “Nchána, tomi chjánǵana juacha íjngo ite tomi xranchi chjánǵana.” ¹⁷ Ko je'e xi rey ndachro xa: “Chao; jian juinche'e ixrǵ, ixi jian juinchejinche'e ti kueya'i tǵjá'a, méxin jai xrotǵjá'a juachaxin tsituan'an ite tǵajna.” ¹⁸ Tǵjume'e konchjiñe'e inaa xi nchexrǵ ko ndachro xa: “Nchána, ti tomi chjánǵana juacha tomi íjngo na'ó tomi xranchi chjánǵana.” ¹⁹ Xraje'o jaña ndachro xi rey xranchi ndache xa xi sa'ó kuij: “Jan'an xrotǵjá'a juachaxin tsetuan'an na'ó tǵajna.” ²⁰ Ko tǵjume'e konchjiñe'e inaa xi nchexréé xa ko ndachro xa: “Nti'i jii tomia chjánǵana. Jan'an kuatsíin tomi ngaya naa panito ²¹ ixi jan'an xronkana ixi ja'a naa xi tsango ntue'e, ko tatsían nge'e je'a na'a, ko tatsían ti no bengal'ia.” ²² Tǵjume'e xi rey ndachro xa: “Ja'a je'a naa xi nchexrǵ jian, ixi ti ndachrua ja'ua kuama ijje. Siá ó no'a ixi jan'an tsango ntuena, ixi tǵa'o ti no xro'an nge'e bakée, ko tatsiin ti no bengal'i, ²³ ¿sonda bikan'ia tomina naa nchia nchejinchexina tomi ixrǵ ixi jaña nchakon xrojui'i xrokuaya tomina ko ti juacha tomi?” ²⁴ Ko ndache xi Rey ni ste nti'a: “Tantsje'enta xi ji'i tomi kuayé'e xa ko tájonnta tomi ngajin xi chónnda ite tomi.” ²⁵ Ko je'e nǵ ndachro nǵ: “Nchána, ¿sonda tsayé'e je'e xa siá ó chónnda xa ite tomi?” ²⁶ *Ko xi Rey ndachro xa: “Jan'an ntatjunta, ngisen chónnda itsjé, sen me'e ícha tsayé'e sen, ko ni xro'an chónnda ko maski ti nchíin chónnda nǵ tsachrje'e nǵ. ²⁷ *Ko kain ni ningakonna, ni tjaun'ana ixi jan'an xrokuaya'a juachaxin tsetuan'an ngata'a nunte nti'i, tikuunta nǵ nti'i ixi tsikon xranchi tsen'en nǵ.”

Ndo Jesús kuixin'in ndo tjajna Jerusalén

(Mt. 21:1-11; Mr. 11:1-11; Jn. 12:12-19)

²⁸ Juexin ndachro ndo Jesús kain ji'i, íjngo kua ndo cha'o itji tjajna Jerusalén. ²⁹ Ko tjume'e kuiji sen tjenka tjajna Betfagé ko tjajna Betania, tjenka ijna ndatin'in Olivo, je'e ndo kuetuen'en ndo yuu sen chrikao ndo ³⁰ ko ndache ndo sen:

—Itjinta nchia ste no yá'a, ko ti tsjasonta nti'a tsinchíinta naa kuntajno jichroá ba nti'a ko xraxro'an ngisen teta'a ba. Tonxindange'enta ba ko tikuunta ba nti'i. ³¹ Ko siá xrojan ngisen tsjanchangi'anta ko xrondachro na: “¿Sonda tonxindange'enta kuntajnona?”, ja'anta tjtingíexinnta: “Nchána xrokonde'e ndo ba.”

³² Ko sen xruan'an ndo ikjui sen ko kuitja sen kuntajno xranchi ndachro ndo. ³³ Ko stetoxindange'e sen kuntajno me'e, kuij ni kuntajnoé ko ndachro na:

—¿Sonda tonxindange'enta kuntajnona?

³⁴ Ko je'e sen juatingíexin sen:

—Ixi Nchána xrokonde'e ndo ba.

³⁵ Ko tjume'e bika'o sen ba ti no jii ndo Jesús, ko bake'e sen ti tetsáa sen ngata'a ba ko juinchekita'a sen ndo kuntajno. ³⁶ Ko ti jitatsinga ndo, bingó na ti tetsáa na ngatja cha'o ti jitatsinga ndo Jesús. ³⁷ Ko stetonchjiñe'e sen ti xingajinxinni ijna Olivo, tsango itsjé na sterué'e na ndo Jesús ko ché'e na, méxin séen kuyako na stetajon na juasaya ngajin ndo Dio ixi tsango itsjé nge'e jian bikon na juinche'e ndo Jesús. ³⁸ Ko séen ndachro na:

—¡Itsjé juachaxin chóna ndo Rey, ndo jitií tsixrua'an ndo Dio! ¡Chaxro ko ijié juaxruxin tsake'e ngajni ko ijié juasaya tsayé'e ndo Dio!

³⁹ Tjume'e kaxin xi fariseo ste xa ngakjen'en ni nti'a ndachro xa:

—Maestro, tetuen'én chujnia xrotenko na.

⁴⁰ Je'e ndo Jesús juatingíexin ndo ko ndachro ndo:

—Jan'an ntatjunta ixi siá xrotenko chujnina, ixro tsaxi ixro xronichja ixro.

⁴¹ Ti kuiji ndo Jesús tjajna Jerusalén, bikon ndo tjajna, je'e ndo tsjangaxin ndo tjajna me'e, ⁴² ko ndachro ndo:

—¡Siá nchakon jai ja'a xrokuichuxianna, xrokuaye'é ijié juaxruxin! Ko jai ja'a tienxin'a ixi jije'e ikuan. ⁴³ Ko tsii nchakon tangi ngajian

ixi tsii kaxin tjajna xroningakon'an ko tsija'a nā ko tsingakon'an nā nguixin ngandajian, ko tse'tō nā ngajian. ⁴⁴ Ko tsjacha nā tsóña nā, ja'a ko kain chjan'an, ko kain tjatu'o ndúya tsonchjejin nā, tsintue'a nā ninaa ixro ngata'a inaa ixro. Ixi ja'a kuichuxin'a nchakon kuij ndo Dio ngajian.

Ndo Jesús juinchetjúá ndo ni'ngo Jerusalén

(Mt. 21:12-17; Mr. 11:15-19; Jn. 2:13-22)

⁴⁵ Nchakon kuixin'in ndo Jesús ngaxin'in ni'ngo ijié jii tjajna Jerusalén, kuaxi ndo kuantsje ndo kain ni stenchekji ko ni stete'na nti'a. ⁴⁶ Ko ndachro ndo:

—Chijnie ndo Dio ndachro: “Nía ndatin'in nchia nichjanaxinna sen”, ko ja'anta juinçekjannta ncha ndo'e xiche'e.

⁴⁷ *Kain nchakon bake'e ndo Jesús ngaxin'in ni'ngo me'e, ko banchekuen'en ndo chujni chijnie ndo Dio. Ko xitaana baketuan'an, ko kain xi tjako ley, ko kain xi baketuan'an tjajna me'e jitjee nā xranchi tsóña nā ndo Jesús. ⁴⁸ Ko kuitja'i nā xranchi tsóña nā ndo Jesús ixi kain nā stetin'en nā nge'e jichro ndo.

Juachaxin chóna Ndo Jesús

(Mt. 21:23-27; Mr. 11:27-33)

20 Naa nchakon ndo Jesús juinçekuen'en ndo nā ngaxin'in ni'ngo ijié, xranchi ndo Dio tsantsje ndo ijié chóna nā. Hora me'e kuiji kaxin xitaana, xi ícha tetuan'an, ko xi tjako ley, ko kaxon kaxin xi tetuan'an. ² Ko ndache xa ndo Jesús:

—Ndachijiana ngisen tjáa juachaxin ixi jaña nche'e o, ¿ngisen tjáa juachaxin ji'i?

³ Ko ndo Jesús juatingíexin ndo ko ndachro ndo:

—Kaxon jan'an tsjançangi'anta naa nge'e ko tjatingíexinnta.

⁴ ¿Ngisen xruan'an ndo Juan, ndo bikitée chujni? ¿Á ndo Dio o chujni?

⁵ Ko kuaxi xa tjakaxin kichuu xa ko ndachro xa:

—¿Nge'e tsjatingíexinna? Siá xrondachrona ixi ndo Dio tsixrua'an xi Juan, xi Jesús xrondachro xa: “¿Sonda kuitikaon'anta xa tjume'e?” ⁶ Ko siá xrondachrona ixi chujni xruan'an xa, kain ni ste

nti'i tsoñao n̄a ko tsaxinna n̄a ixro, ixi no'e n̄a ixi xi Juan naa ndo profeta.

⁷ Méxin je'e xa juatingéxin xa:

—Nóna'ina ngisen xruan'an xi Juan.

⁸ Tjume'e ndachro ndo Jesús:

—Kaxon jan'an xrontatju'inta ngisen chjána juachaxin nta'a ji'i.

Ndo Jesús juako ndo naa chijni kondee xi nchexr̄a ña'i

(Mt. 21:33-44; Mr. 12:1-11)

⁹ Ndo Jesús kuaxi ndo nichja ndo chijni ji'i ko ndachro ndo:

—Bake'e naa xi benga ntāa tu uva nunte'e xa, ko tjume'e kuajon xa nunte ngajin inaa xi sinche'e xa ixr̄a ko sakjui xa kaxin nano.

¹⁰ Ko kuji nchakon xroxejo itu me'e, xruan'an xi nunte'e naa xi nchexré'e xa ixi xrokuayé'e xa itu tikinixin'en xi nunte'e. Ko je'e xi kuayé'e nunte xro'an nge'e kuajon xa, ko juaya xa ngajin xi xrokuayé'e itu ko bengi kichuu xa. ¹¹ Tjume'e xruan'an xi nunte'e inaa xi nchexré'e xa. Ko kaxon jaña juinchekao n̄a xa, juaya n̄a ngajin xa ko kuyakutee kichuu xa, ko xro'an nge'e kuayé'e xa. ¹² Ko tjume'e xi nunte'e xruan'an xa inaa xi nchexré'e xa. Ko kaxon xi me'e xraje'o juinchekaon n̄a xa ko bengi n̄a xa.

¹³ 'Ko tjume'e xi nunte'e ndachro xa: “¿Nge'e sinta'a? Xroxruan'an chjan'na, xjan tsango tjua'a. Ko siá tsikon n̄a chjan'na tsitikaon n̄a ko tsajon n̄a juasaya^a ngajin xjan.” ¹⁴ Ko je'e xi kua nunte, bikon xa chjen'en xi nunte'e, ndache xa xi kaxin xi nche'e ixr̄a: “Xjan ji'i tsayé'e xjan nunte'e ndotée xjan, méxin naatsóñaxón n̄a xjan ixi tsintueina kain nge'e tikinixin'en xjan.” ¹⁵ Ko tjume'e kuantsjexin n̄a xjan ngata'a nunte ko naakóñaxón n̄a xjan.

Ko ndo Jesús ndachro ndo:

—¿Nge'e sinche'e xi nunte'e ngajin ni nchexr̄a ña'i? ¹⁶ Je'e xa itsji xa ko naatsóñaxón xa xi kua nunte, ko tsajon xa nunte'e xa ngajin ikaxin n̄a.

Hora kuin'en n̄a ji'i, ndachro n̄a:

—¡Ndo Dio tsajon'a juachaxin tson'en ji'i!

¹⁷ Ko ndo Jesús jitsje'e ndo n̄a ko ndachro ndo:

—Méxin, ¿nge'e xrondachro xroon chijnie ndo Dio ti jitaxin ja'in?

^a 20:13 *juasaya* respeto, honor

Ixro jueña'o'a ni nchekonchjian nchia,
ixro me'e ikjan ixro ícha tjintee.

¹⁸ Ko ngisen tsitsingata'a ixro ji'i, ni me'e tsaki kain nte'e na. Ko síá ixro tsitsingata'a ixro ngata'a naa ngisen, ni me'e xrokjan na xranchi inche.

Ti xroxenge'e xi tetuan'an

(Mt. 21:45-46; 22:15-22; Mr. 12:12-17)

¹⁹ Ko tjume'e kain xitaana baketuan'an ko xi tjako ley tjaun xa xrotsé xa ndo Jesús ixi kuienxin xa contre xa nichja ndo. Ko jua'i itsé xa ndo ixi xrakon'en xa ni tjajna. ²⁰ Méxin xruan'an xa kaxin xi xrotsjaya xa ndo Jesús ko xi me'e sinche'e xa xranchi ngisen tsango jian ko nduaxin'a, xi me'e stechón'en xa ixi nchéxin tsin'en xa xronichja ndo Jesús naa nge'e ndakua'i ixi jaña tsjangí'e xa ndo ngajin xi tetuan'an. ²¹ Méxin juanchangi xi stetsjaya ndo Jesús:

—Maestro, nónana ixi kain ti nichjanta ko ti tjakonta me'e ti nduaxin ko ti tjaun ndo Dio, ko ja'anta tinche'anta kaxion chujni, ixi ja'anta tjue'enta kain na. ²² Ko jai ndachijnnta: ¿á chao tsjengana 'na ngajin xi tetuan'an, o á na'i?

²³ Ko ndo Jesús kono'e ndo ixi ndako'a stexraxaon xa, méxin ndachro ndo:

—¿Sonda tjaunnta sincheyananta? ²⁴ Tjako'nanta naa tomi. ¿Ngisen ikon jinito nti'i, ko nge'e jitaxin?

Ko je'e xa juatingíexin xa ko ndachro xa:

—Ikon xi César.

²⁵ Méxin ndachro ndo Jesús:

—Chje'énta xi César ti tikinixin'en xa, ko chje'énta ndo Dio ti tikinixin'en ndo tsayé'e ndo.

²⁶ Ko juacha'i xa sinchenichja xa ndo Jesús ninaa nge'e ndako'a ngatoxin ni tjajna jitin'en. Ko je'e xa juinche'e xa juaxruxin xranchi juatingíexin ndo, méxin tenko xa.

Xranchi xroxechón chujni

(Mt. 22:23-33; Mr. 12:18-27)

²⁷ *Ko tjume'e kuiji kaxin xi saduceo kuitsje'e xa ndo Jesús. Ko xi saduceo me'e titikaon'a xa ixi xroxechón chujni tsiken'en. Méxin ndache xa ndo Jesús:

²⁸ —Maestro, ndo Moisés tsikjin ndo xroon ndachro siá naa xi tsikute'e, ko ndakuen'en xa ko xro'an ichjan kuachóna xa ngajin janchri'e xa, xi kichuu xi kuen'en xrokonda tsute'e xa ngajin nchri ka'an me'e, ko xrochóna xa ichjan, ko xjan me'e xrokjan xjan xranchi chjen'en xi kuen'en. ²⁹ Bake'e yaato xi, xi me'e kichuu xa. Ko xi sa'ó kute'e xa janchri'e xa ko ndakuen'en xa ko xro'an ichjan kuachóna xa ngajin janchri'e xa. ³⁰ Ko xi yuxin kute'e xa nchri ka'an, ko kaxon ndakuen'en xa ko xro'an ichjan kuachóna xa ngajin nchra. ³¹ Ko tjume'e xi nínxin kute'e xa nchri ka'an me'e, ko xraje'o ndakuen'en xa. Ko jaña kon'en kain ti yaato xa. Kain xa kuen'en xa ko xro'an chjan kuachóna xa ngajin nchra. ³² Ko tjume'e je'e nchra kuen'en nchra kaxon. ³³ Méxin nchakon xroxechónni, ¿ngixe'i ti yaato xi kuen'en xrokjan xixi'e nchra, ixi kain yaato xa, kute'e xa nchri me'e?

³⁴ Tjume'e juatingíexin ndo Jesús:

—Nti'i ngata'a nunte, xi ko nchri tute'e na. ³⁵ Ko ni tsikinixin satsji ngajni xroxechón na, nti'a tsute'a na. ³⁶ Ixi nti'a ítsen'a chujni, nchakon me'e chujni xrokjan sen xranchi sen ángel, ko ni me'e xrokjan na chjen'en ndo Dio ixi ndo Dio juinchexechón ndo na. ³⁷ Ko kaxon ndo Moisés juako ndo kondee ti xroxechón chujni, ikjin ndo ti jitaxin xranchi naa ntaa kjuáa xro'i ko che'a ntaa, nti'a ndachro ndo Moisés ixi ndo Dio me'e ndo Dio titikaon ndo Abraham, ndo Isaac, ko ndo Jacob. ³⁸ Ko ndo Dio je'a ndo Dio ne'e chujni ndatsiken'en. Ndo Dio, ndo Dio ne'e chujni stechón, ixi je'e ndo tikon ndo kain na jichón na.

³⁹ Ko kaxin xi tjako ley ndachro xa:

—Maestro jian ndachrona.

⁴⁰ Ko xronka xa ko íxro'an nge'e juanchangi'e xa ndo.

Ngisen kuachrjenixin Ndo Cristo

(Mt. 22:41-46; Mr. 12:35-37)

⁴¹ Ndo Jesús ndachro ndo:

—¿Á nduaxin ndachro chujni ixi ndo Cristo kuachrjenixin ndo ndo David? ⁴² Ndo David tsikjin ndo xroon Salmos ko ndachro ndo: Nchána ndo Dio ndache ndo Nchána:

“Take'é tjenkana ndatsjonxin jian,

⁴³ tsake'ejan ni ningakon'an chringi tutáa.”

⁴⁴ Ko siá ndo David ndache ndo ndo Mesías Nchána, ¿sonda tjume'e ndo Cristo xrokjan chjen'en ndo David?

Ndo Jesús tjangi'e ndo xi tjako ley

(Mt. 23:1-36; Mr. 12:38-40; Lc. 11:37-54)

⁴⁵ Kain n̄a stetin'en n̄a ti nichja ndo Jesús ngajin sen teyuu chrikao ndo:

⁴⁶ —Tsje'enta jian xranchi nche'e xi tjako ley ko nche'anta xranchi je'e xa, je'e xa nche'e xa juaxruxin take'e xa manta jine, ko tjaun xa tsajon n̄a juajna ngajin xa ngataon ndasin, ko take'e xa ícha tjenka ngaxin'in ni'ngo, ko nchakon itji xa kia tjaun xa tsake'e xa ti xitaon ícha jian. ⁴⁷ Ko ixi juancheya xa tantsje'e xa nchri ka'an ndo'a nchra ko tjume'e nhexion xa, sée nichje'e xa ndo Dio. Xi me'e ícha tangi tson'en xa nchakon sinchéña ndo Dio ijie.

Tomi kuajon naa nchri ka'an

(Mr. 12:41-44)

21 Ndo Jesús jii ndo ngaxin'in ni'ngo ijié ko jitsje'e ndo ixi itsjé ni chónða kueya tomi ko kueya nge'e, kuii n̄a ko bake'e n̄a tomi ngaya n̄aṅṅ tingachjian tomi. ² Ko bikon ndo Jesús kuii naa nchri ka'an ko nóa nchra, nchri me'e bake'e nchra yuu tomi nchínchín, tomi tjinte'a. ³ Ko ndo Jesús ndachro ndo:

—Jan'an nduaxin ntatjunta ixi nchri ka'an nóa, ícha tjintee tomi bake'e nchra ixi ti kuajon ikaxin n̄a, ⁴ ixi je'e n̄a kuajon n̄a ti nge'e xe'e chónða n̄a, ko je'e nchri nóa kuajon nchra kain tomi xrojuinexin nchra.

Ndo Jesús ndachro ndo ixi xrochjejin ni'ngo

(Mt. 24:1-2; Mr. 13:1-2)

⁵ Kaxin n̄a stetjao n̄a ixi ni'ngo ijié tsango chaxro ixro tsiki'texin ni'ngo, ko chaxro jitsje'e nge'e tsikajon n̄a ngajin ndo Dio. Ko ndo Jesús ndachro ndo:

⁶ —Tsij̄ nchakon kain nge'e tikonnta tsitjáña, kain xrochjejin ko ninaa ixro tsitu'e ngata'a inaa ixro.

Nge'e tson'en nchakon tsitjáña nunte xasintajni

(Mt. 24:3-28; Mr. 13:3-23)

⁷ Juanchangi'e n̄a ndo Jesús:

—Maestro, ¿ngisa tson'en ji'i? ¿Ko nge'e tsjakoxin ixi jaña tson'en?

⁸ Ndo Jesús ndachro ndo:

—Tsje'enta jian ixi xro'an ngisen sintaya'anta. Ixi tsij̄ kueya n̄a xrondachro n̄a ixi je'e n̄a ndo Cristo n̄a, ko xrondachro n̄a: “Ó tsitjáña nunte.” Ja'anta titikaon'anta ti ndachro ni me'e ko rue'anta n̄a. ⁹ Nchakon tsin'ennta ixi stetóna kichuu naa tjajna ko inaa tjajna, ko kaxon kaxin tjajna steteto n̄a, xronka'inta ixi kain ji'i sa'ó xrokonda tson'en ko xratsitjáña'i nunte.

¹⁰ Ko ndo Jesús ndachro ndo ikaxin nge'e:

—Tseto naa tjajna ko inaa tjajna, naa xi tetuan'an naa tjajna ngajin inaa xi tetuan'an inaa tjajna. ¹¹ Ko itsjé no tsanga tsontengi nunte, ko tsango tsatse n̄a jinta ngata'a nunte, ko kaxon tsango itsjé ichin tsij̄ ngata'a n̄a, ko tsango chinga nge'e tsikonni ngajni ko tsango sinchexronkana.

¹² Ko kain ji'i xratsuen'a, ixi sa'ó tsenginta n̄a, ko ndako'a sinta'anta n̄a ko xroxraxin'innta n̄a ndo'achjiso ko tsingakjinnta n̄a ngajin ni tituan'an ni'ngo ko tsikaannta n̄a ngajin xi tetuan'an, kondanaxin jan'an. ¹³ Ko kain ji'i sinta'anta n̄a, ko jaña ja'anta chao xrondachronta ixi titikaonntana jan'an. ¹⁴ *Ja'anta ta'inta juachjaon ko xraxaon'anta xranchi tsjatingíexinnta ti nge'e tsjanchangi'anta n̄a. ¹⁵ Ixi jan'an xrontatjunta nge'e tsjate'enta, chijni jian tsaye'enta, ko ninaa ni ningakon'annta jua'i tsjatingíexin n̄a. ¹⁶ Ko kaxon ndotánta, janáanta o xi kichuunta o ngixe'i inaa ni

ndointa, tsajon n̄ juachaxin naatsónaxónnta n̄. ¹⁷ Ko kain ngisen xroningakon'annta ixi titikaonntana. ¹⁸ Ko maski jaña tson'en, ninaa xrajaanta tsitjáña'i. ¹⁹ Soji tinteenta, me'e jaña tsjachanta tsarichonnta kain nchakon.

²⁰ Ko nchakon tsikonnta ixi tjajna Jerusalén tsixindajin xi soldado, ja'anta tsono'anta ixi íse'a xrochjejin nchijíi tjajna me'e. ²¹ Tjume'e ni jii nunte Judea xrokonda tsingana satsji n̄ ngata'a jna. Ko ni ste tjajna Jerusalén kaxon xrokonda satsjixin n̄ nti'a ko ni ste ngataon ijngi íxrokjan'i n̄ tjajna. ²² Ixi kain nchakon me'e tsango tsikaon ni titikaon'a, ko ijíe juachjaon tsake'e, xranchi jitaxin xroon chijnie ndo Dio. ²³ Lastu kain nchri jíá ichjan nchakon me'e, ko nchri chónnda ichjan stetaki! Ixi tsango ijíe juachjaon tsake'e nchijíi ngata'a nunte, ixi tsango tsikaon ko tangi tson'en ni tjajna me'e. ²⁴ Ko kaxin sen tsónaxin n̄ sen ixi chika espada ko kaxin sen xrotsé n̄ sen satsikao n̄ sen ndo'achjiso inaa tjajna. Ko ni chúxin'a ndo Dio tsingatjangi n̄ tjanée ndo, tjajna Jerusalén, tsitjaja nchakon xrokjan chjen'en ndo Dio.

Tsií chjen'en ndo Dio, xjan jongí'e xranchi chujni

(Mt. 24:29-35, 42-44; Mr. 13:24-37)

²⁵ *Tjume'e tsonoxin nge'e tson'en chjiixro ko nchanitjao ko nchanotsé. Ko ngata'a nunte xasintajni^a kain tjajna tsa n̄ juachjaon, ko xroxranka n̄ ixi tsanga tsontengi ko xroxruin ndachaon. ²⁶ Tsango xroxronka n̄ ko tsontiyee n̄ kondeexin xraxaon n̄ nge'e tson'en ngata'a nunte, ko kaxon kondeexin kain nge'e jii ngajní tsontengi. ²⁷ *Ko tjume'e tsikon n̄ ndo Jesús, chjen'en ndo Dio, xjan jongí'e xranchi chujni, tsií ndo ngata'a naa itjuí ko tsika'o ndo ijíe juachaxin tsetuan'an ndo ko kaxon tsango ijíe chjiixro tsika'o ndo. ²⁸ Ko nchakon xroxrangíxin tson'en kain jí'i, take'énta juaxruxin, ko tsikonnta ixi ndo Cristo ó kuii ndo tsantsjen ndo ijíe chondanta.

²⁹ Ko ndachro ndo Jesús inaa chijni:

—Tsje'enta xranchi jii ntāa tajon itu higo ko ikaxin ntāa.

³⁰ Nchakon tsikonnta jixechji ntāa, me'e no'anta ixi ó tsaxi sinche'e

^a 21:25 *xasintajni* mundo

21:25: Ap. 6:12, 13. 21:27: Ap. 1:7.

súa. ³¹ Jaña kaxon nchakon tsikonnta ixi tsaxi tson'en ngajní kain ji'i, tsono'anta ixi tuinxin tsii ti tsetuan'an ndo Dio ngata'a nunte.

³² Jan'an nduaxin ntatjunta ixi sa'ó tson'en kain ji'i, ko xratsen'a chujni jii jai ngata'a nunte. ³³ Ngajní ko nunte xasintajni tsatsinga, ko ti nichja jan'an tsatsinga'i, nduaxin tson'en.

³⁴ Tsje'enta xranchi take'énta; xraxaon'anta ixi je'o xrotjaunna sintenta, xrokoannta ko ti ícha tajon juaxruxin ngata'a nunte nti'i ko ixi kondeexin me'e tsonoa'inta ó kuij nchakon tsji'i. ³⁵ Ixi nchakon me'e tson'en xranchi take'e naa nocha'a itsé kulano, jaña tson'en ngajin kain ni ste ngata'a nunte. ³⁶ Méxin tsejua'i asáanta, ko jian tantje'e ikonnta, ko kain nchakon nichje'enta ndo Dio ixi jaña chao tsatsinganta juachjaon tsii, ko jaña chao tsonchjiñe'enta ngajin chjen'en ndo Dio, xjan jongí'e xranchi chujni.

³⁷ *Taanchakon ndo Jesús banchekuen'en ndo nã chijnie ndo Dio ngaxin'in ni'ngo ko tiie bakitu'e ndo ti ijnã ndatin'in Olivo. ³⁸ Ko kain ni tjajna, ndúyo bakonchjiñe'e nã ti jii ni'ngo ixi tjau nã tsin'en nã ti ndachro ndo Jesús.

Imao juao nã xranchi xrotsé nã ndo Jesús

(Mt. 26:1-5, 14-16; Mr. 14:1-2, 10-11; Jn. 11:45-53)

22 Ó jitonchjiñe'e nchakon xrangíxin kia ti sine nã nutja chónða'i ti tjain nio, ko kia me'e ndatin'in Pascua. ² Kaxin xitaana xi tetuan'an ko xi tjako ley stexraxaon xa xranchi tsóña xa ndo Jesús ixi ste xrakon'en xa ni tjajnee xa.

³ Ko Xixron'anxrée kuixin'in aséen xi Judas kaxon ndatin'in Iscariote. Xi me'e naa xi teyuu sen bajikao ndo Jesús. ⁴ Ko xi Judas ikjui xa ngajin xitaana, xi tetuan'an, ko xi stendáa ni'ngo ko kuintejao xa xranchi tsingijna xa xrotsé nã ndo Jesús. ⁵ Ko xi ste ni'ngo tsango bake'e xa juaxruxin ko juao xa ixi xrochjée nã xi Judas tomi ixi tsingijna xa. ⁶ Ko xi Judas kutuexin xa ko jichón'en xa xrochronga xa ngiora chao xrotsé nã ndo Jesús nchakon xro'an ngisen jii.

Sen teyuu juinekao sen ndo Jesús

(Mt. 26:17-29; Mr. 14:12-25; Jn. 13:21-30; 1Co. 11:23-26)

⁷ Ko kuij nchakon kia pascua sine sen nutja chónnda'i ti tja'in nio, ko nchakon me'e xrokonda tsen'en naa kutuchjon sine sen. ⁸ Ko ndo Jesús xruan'an ndo ndo Pedro ko ndo Juan ko ndachro ndo:

—Itjinta nchekonchjiannta ti sintena kia Pascua.

⁹ Ko je'e sen juanchangi'e sen ndo Jesús:

—¿Tinó tjaunnta tsonchjian ti sintena?

¹⁰ Je'e ndo ndachro ndo:

—Hora tsixin'innta tjajna ijié, tsetannta naa xi yama xa naa nchixréen inda. Rue'énta xa ti nchia tixin'in xa. ¹¹ Ko ndachenta xi ndo'a: “Ndo nchekuannana ndachro ndo: ¿Ti no jii nchia sinexinna, jan'an ko sen teyuu tajikia'an, jai kia Pascua?” ¹² Ko je'e xi ndo'a tsjako'anta xa naa nchia ijié, nchia yuxin jii ngata'a noi, ko nchia me'e ó chónnda nchia kain nge'e. Nti'a nchekonchjianxinnta ti sintena.

¹³ Ko je'e sen sakjui sen ko kuitja sen kain nge'e xranchi ndachro je'e ndo. Ko nti'a juincheckonchjian sen ti sinekao sen ndo Jesús kia Pascua.

¹⁴ Ko kuitja hora sine sen, ndo Jesús ko ti sen teyuu chrikao ndo kuiji sen nti'a ko bake'e sen ti jii ntachaon. ¹⁵ Tjume'e ndo Jesús ndachro ndo:

—¡Jan'an tsango jueña'o sinekuu kichuuna kia Pascua ti xratsen'ana! ¹⁶ Ixi jan'an ntatjunta í sine'a kia ji'i tsija nchakon tsetuan'an ndo Dio.

¹⁷ Ko tjume'e itsé ndo naa copa jitjiá vino ko kuajon ndo juasie ndo ngajin ndo Dio, ko ndachro ndo:

—Tin'innta ti jitjiá copa ko tonchjeye'e kichuunta. ¹⁸ Jan'an ntatjunta ixi tsi'a vino tsija nchakon ti tsetuan'an ndo Dio.

¹⁹ Ko tjume'e itsé ndo nutja ko kuajon ndo juasie ndo ngajin ndo Dio, ko konchrinjin ndo nio ko konchjeye'e ndo sen ko ndachro ndo:

—Ji'i cuerpona tsájon tsen'en ixi ja'anta. Nche'enta ja'in, me'e xraxaonxinnintana jan'an.

²⁰ Ko juexin juine sen nutja kaxon kuajon ndo copa jitjiá vino ko ndachro ndo:

—Ti jitjiá copa ji'i xrondachro nge'e natjúá tsixintaxin ixi jnina tsintji ixi ja'anta.

²¹ 'Ko xi sinchekjina nti'i jii xa, rineki'an xa ngata'a ntachaon.
²² Méxin chjen'en ndo Dio, xjan jongí'e xranchi chujni, xrokonda tson'en xjan xranchi jitaxin xroon, ko, ícha tangi tson'en xi sinchekji xjan!
²³ Ko tjume'e sen teyuu chrikao ndo kuaxi sen juakaxin kichuu sen ixi ngisen sinche'e me'e.

Ngisen ícha tjintee

²⁴ *Ko tjume'e juakaxin kichuu sen ixi ngakjen'en sen, ngisen ícha tjintee. ²⁵ Tjume'e ndachro ndo Jesús:

—Kaxin xi chúxin'a ndo Dio tsango tetuan'an xa ngajin ni tjajnéé xa, ko xi tituan'an ndachro xa ixi tsango jian xa ko tingijna xa tjajnéé xa. ²⁶ *Ko ja'anta nche'anta jaña. Ixi ngisen ícha tjintee, ícha tsitikaon sen xranchi naa chajan, ko chujni ícha tetuan'an, me'e sinche'e ixra xranchi naa xi nchexra. ²⁷ *Méxin, ¿ngisen ícha tetuan'an, á sen take'e sine, o sen tajon sine ngajin ni jii ntachaon? Ngisen sine ti jii ntachaon, ni me'e ícha tetuan'an na, ko jan'an ritjén ngajin ja'anta xranchi naa ni nchexra.

²⁸ 'Ko ja'anta bake'enta ngajin jan'an kain nchakon ko bikonta kain nge'e tangi kuatsinga. ²⁹ Méxin jan'an tjá'anta juachaxin tsetuan'annta xranchi juachaxin kuayá'a chjána Ndotána, ³⁰ *ko ja'anta sintenta ko tsi'inta ti jii ntachaon tsétuan'an; tsake'enta nti'a tsetuan'annta ko sinchéñanta ijię ngajin teyuu tjajna kuachrjenixin ndo Israel.

Ndo Jesús chronga ndo nge'e sinche'e ndo Pedro

(Mt. 26:31-35; Mr. 14:27-31; Jn. 13:36-38)

³¹ Kaxon ndachro ndo Jesús:

—Simón, Simón, Xixron'anxrée juanchia xa juachaxin tsontsjenga xa xranchi noa trigo. ³² Ko jan'an kuinóatána ngajin Ndotána ixi ja'a nduaxin xrochuntiana. Ko nchakon xrokjan tsitikaonna, tingijna sen kichuua ixi kaxon tsitikaon sen ko soji tsintee sen.

³³ Ko ndo Simón ndachro ndo:

—Nchána, jan'an xrorua'anta ti no tsiku'unta na ko siá tsija'anta kaxon jan'an, ko siá ja'anta tsen'ennta, kaxon jan'an tsen'ena.

³⁴ Ko juatingíexin ndo Jesús:

—Pedro, jan'an ntatjua ixi jai xraxrotsje'a kuntaxichíká, ja'a xrondachrúa ní vez chuxin'ana.

Kuii hora tangi sinchekaon na ndo Jesús

³⁵ *Tjume'e ndo Jesús juanchangi'e ndo sen chrikao ndo:

—Nchakon xruan'annta, bikon'inta puxa, nge'e tsinga tomi, ko kate ko, ¿á xrojan nge'e xrokonda'anta?

Ko je'e sen juatingíexin sen:

—Na'i, xro'an nge'e.

³⁶ Ko tjume'e ndachro ndo Jesús:

—Ko jai je'a jaña tson'en; ngisen chónnda tomi, tsama sen tomie sen, ko kaxon puxa tsengachjian sen nge'e sine sen; ko ngisen chónnda'i espada sinchekji sen noxrée sen ko tse'na sen chika.

³⁷ Jan'an nduaxin ntatjunta ixi xrokonda tangi tsónna xranchi ndachro chijnie ndo Dio: “Xranchi naa xi ndako'a nche'e, bikona ndo.” Méxin kain ti jitaxin xroon ixi jan'an, xrokonda jaña tson'en.

³⁸ Tjume'e sen chrikao ndo ndachro sen:

—Ncháina nti'i jii yuu chika espada.

Ko ndachro ndo Jesús:

—Ó chao, í nichja'inta ícha.

Ndo Jesús nichja ndo ngajin ndotée ndo

(Mt. 26:36-46; Mr. 14:32-42)

³⁹ Tjume'e ndo Jesús kuachrxjexin ndo tjajna Jerusalén ko sakjui ndo ti jii ijna ndatin'in olivo xranchi kuanche'e ndo, ko sen chrikao ndo rué'e sen ndo. ⁴⁰ Ko hora kuiji sen nti'a, ndachro ndo:

—Ja'anta nichje'enta ndo Dio ixi tsingijnanta ndo ixi xro'an ijie tsamanta.

⁴¹ Ko tjume'e ndo Jesús kuachrxjendáa ndo kjínxin xranchi ti tjankani naa ixro, ko nti'a bake'exin ndo ntatuchi'in ndo ko nichje'e ndo ndotée ndo, ndo Dio. ⁴² Ko ndachro ndo:

—Ndotána, siá tjaunnta, tsatsinga kain nge'e tangi tsónna ko tsoen'a xranchi jan'an tja'on, tson'en xranchi tjaun ja'anta.

⁴³ Ko t̄jume'e konoxin naa ndo ángel kuix̄in ngajní ixi sinchesoji ndo aséen ndo Jesús. ⁴⁴ Ko ixi tangi jiton'en aséen ndo Jesús, ícha soji nichje'e ndo ndotée ndo ko bakintj̄í ndachjién ndo ngata'a nche xranchi ndua gota ij̄ni.

⁴⁵ Hora juexin nichje'e ndo Jesús ndotée ndo, ko bingatjen ndo kuitsje'e ndo ti jii sen kuajikao ndo, kuitja ndo sen stejua sen ixi ij̄ié juachjaon chón̄da aséen sen. ⁴⁶ Méxin ndachro ndo:

—¿Sonda stechrin̄nta? Xingama'anta, ko nichje'enta ndo Dio ixi tsingijn̄nta ndo sinche'anta nge'e ndako'a.

Itsé n̄a ndo Jesús tsije'e n̄a ndo

(Mt. 26:47-56; Mr. 14:43-50; Jn. 18:2-11)

⁴⁷ Xrajinichja ndo Jesús, kujī kueya n̄a ko jitaon xi Judas, xi me'e naa xi teyuu sen bajikao ndo. Ko konchjiñe'e xi me'e ngajin ndo Jesús ko kuitoxin xa ndo. ⁴⁸ Ko t̄jume'e ndo Jesús ndache ndo xi Judas:

—Judas, ¿á ixi kuitoxiana me'e xrondachro sinchekjiana, jan'an chjen'en ndo Dio, xjan jongí'e xranchi chujni?

⁴⁹ Ko sen chrikao ndo Jesús, bikon sen nge'e jiton'en me'e juanchangi'e sen ndo:

—Ncháina,^a ¿á tsjayana ngajin ni ji'i ixi chika espada?

⁵⁰ Ko naa sen chrikao ndo Jesús juincheni'e sen naa xi nchexrée xitaana, xi ícha tetuan'an, naa chrinjinxon ndatsjon xa ti jian. ⁵¹ Ko ndo Jesús ndache ndo sen chrikao ndo:

—Ó chao, tintu'enta xa.

Ko t̄jume'e ndo Jesús itsé ndo ndatsjon xi me'e, ko juinchexruen'en ndo xa. ⁵² T̄jume'e ndo Jesús ndache ndo xi tetuen'en xitaana, ko xi tetuen'en ni'ngo ko ikaxin sen tetuan'an, xi kujī itsé xa ndo Jesús:

—¿Sonda bikuunta nt̄ā ko espada xrotséxinn̄nta xranchi jan'an xrokjui naa xiche'e? ⁵³ *Kain nchakon bake'e ngajin̄nta ngaxin'in ni'ngo, ko xro'an juinche'enta. Ko jai oránta ixi tsitikaon̄nta xi tetuen'en ti naxixe'e.

^a 22:49 *Ncháina* Señor *Ncháina Jesús o Ncháina Dio*

22:53: Lc. 19:47; 21:37.

Ndo Pedro xrondachro ndo ixí chúxin'a ndo ndo Jesús

(Mt. 26:57-58, 69-75; Mr. 14:53-54, 66-72; Jn. 18:12-18, 25-27)

⁵⁴ Ko tjume'e itsé nā ndo Jesús, ko sabikao nā ndo ndo'a xitaana, xi ícha tetuan'an. Ko ndo Pedro kjínxin jiru'é'e ndo. ⁵⁵ Ko juaaka nā xro'i ngusine ntasien nchia me'e ko kuendajin nā xro'i. Ko kaxon ndo Pedro bake'e ndo ngakjen'en nā nti'a. ⁵⁶ Tjume'e naa nchri nche'e ixrā nchia ngajin xitaana, ti bikon nchra ndo Pedro nti'a ti jii xro'i, ndachro nchra:

—Kaxon xi ji'i chrikao xa xi Jesús.

⁵⁷ Ko ndo Pedro ndachro ndo:

—Na'i, chuxin'a xi me'e.

⁵⁸ Ko tjume'e kujj inaa xi ko bikon xa ndo Pedro ko ndachro xa:

—Ja'a kaxon naa xi tajikao xi Jesús.

Ko ndo Pedro ndachro ndo:

—Na'i, nduaxin'a me'e.

⁵⁹ Kuatsinga xranchi naa hora ko tjume'e ndachro inaa xi:

—Nduaxin xi ji'i chrikao xa xi Jesús, ixí kaxon je'e xa xi nunte Galilea.

⁶⁰ Ko ndachro ndo Pedro:

—Nóna'i nge'e ndachronta.

Ko xrajinchja ndo itsje naa kuntaxichíká. ⁶¹ Ko tjume'e je'e ndo Jesús konkjan ndo tsje'e ndo ndo Pedro, ko ndo Pedro xraxaon ndo ixí jaña tsindachro ndo Jesús: “Xraxrotsje'a kuntaxichíká ja'a xrondachrúa ní vez chuxin'ana.” ⁶² Ko tjume'e ndo Pedro kuachrje ndo nduja ko tsango tsjanga ndo.

Tjanoa nā ndo Jesús

(Mt. 26:67-68; Mr. 14:65)

⁶³ Ko xi soldado ti stendáa xa ndo Jesús juaya xa ngajin ndo ko juanoa xa ndo. ⁶⁴ Ko bije'e xa ikon ndo ko tandé'e xa iton गया ikon ndo ko tjanchangi xa:

—¡Ndachrúa ngisen kóña!

⁶⁵ Ko tsango chinga ndache xa ndo, ko kuyakutee xa ndo.

Ndo Jesús jii ndo ngajin xi tetuan'an ni'ngo

(Mt. 26:59-66; Mr. 14:55-64; Jn. 18:19-24)

⁶⁶Ko ndúyaxin xra'o kain xi tetuan'an ni'ngo, ko xi taana tetuan'an, ko kain xi tjako ley ko bikao xa ndo Jesús ti ste xi tetuan'an nti'a ko ndachro xa:

⁶⁷—Ndachijiana, ¿á ja'a ndo Cristo?

Ko je'e ndo ndachro ndo:

—Síá jaán xrondachrjan, ja'anta tsitikaon'anta. ⁶⁸Ko siá tsjanchangi'anta naa nge'e, ja'anta tsjatengíexin'anta, ko tsajanda'intana satsji. ⁶⁹Ko jan'an, chjen'en ndo Dio, xjan jongí'e xranchi chujni, xrajai tsake'e ndatsjonxin jian ti jii ndo Dio chóna kain juachaxin.

⁷⁰Ko tjume'e kain xi ste nti'a juanchangi'e xa ndo Jesús ko ndachro xa:

—¿Á ja'a nduaxin chjen'en ndo Dio tjume'e?

Ko ndo Jesús juatingíexin ndo:

—Jaán, ja'anta ó ndachrona.

⁷¹Ko tjume'e ndachro xa:

—Íxrokonda'i xronichja ikaxin na. Jan'anna ó kuin'anna nge'e nichja xi ji'i.

Ndo Jesús jii ndo ngajin xi Pilato

(Mt. 27:1-2, 11-14; Mr. 15:1-5; Jn. 18:28-38)

23 Tjume'e kain xa bingatjen xa ko sabikao xa ndo Jesús ngajin xi Pilato. ²Ko nti'a kuaxi juankata'a xa ijię ngajin ndo Jesús, ko ndachro xa:

—Jan'anna kuitjána xi ji'i juinchexronka xa ni tjajnanana. Ko ndachro xa xixrokonda'i tsjengana i'na ngajin xi tetuan'an Roma, ko kaxon ndachro xa xixje'e xa ndo Cristo, ko je'e xa naa rey tetuan'an.

³Ko tjume'e xi Pilato juanchangi'e xa ndo Jesús:

—¿Á ja'a Rey tituen'en ni judío?

Ko ndo Jesús ndachro ndo:

—Ja'a ndachrua.

⁴Ko tjume'e xi Pilato ndache xa xitaana tetuan'an ko ni bikao ndo Jesús:

—Xro'an ijię titja jan'an ngajin xi ji'i.

⁵ Ko kain ni ste nti'a ícha séen kuyako nā ko ndachro nā:
—Je'e xa juincheye'e xa kain ni tjajnanāna ixi jée tjako xa. Ko kuaxi juako xa nunte Galilea, ko jai ó nti'i tjajna Judea tjako xa.

Bikao nā ndo Jesús ngajin xi Herodes

⁶ Ko kono'e xi Pilato ji'i, ko juanchangi xa á ndo Jesús kuixin ndo nunte Galilea. ⁷ Ko ndachro nā ixi nti'a tixinixin'en ndo, me'e xi Pilato kuetuan'an xa ixi satsikao nā ndo Jesús ngajin xi Herodes ixi xi me'e tituan'an nunte Galilea, ko nchakon me'e xi Herodes tsikii xa tjajna Jerusalén. ⁸ Ko ti bikon xi Herodes ndo Jesús, tsango bake'e xa juaxruxin ixi ó sée tjaun xa xrokuichuxin xa ndo ixi tsikin'en xa nge'e jian kuanche'e ndo, ko tjaun xa xrobikon xa naa ixra ijié^a xrojuinche'e ndo Jesús. ⁹ Ko xi Herodes juanchangi'e xa ndo Jesús itsjé nge'e ko je'e ndo xro'an nge'e juatingíexin ndo. ¹⁰ Ko kaxon nti'a konchjiñe'e itsjé xitaana tetuan'an ko itsjé xi tjako ley ko tsango kueya ijié tjankata'a xa ndo Jesús. ¹¹ Ko tjume'e xi Herodes ko kain xi soldadoe xa kuaxi xa chinga juinçekao xa ndo Jesús, ko juanoa xa ndo, ko tjume'e juinçekitsa xa ndo manta tetsáa xi rey. Tjume'e xi Herodes kuetuan'an xa satsjikao nā ndo Jesús ngajin xi Pilato íjngo. ¹² Nchakon me'e xi Pilato ko xi Herodes kuaxi tjento kichuu xa ixi seno kuaningakon'en kichuu xa.

Xi tetuan'an ndachro xa tsen'en ndo Jesús

(Mt. 27:15-26; Mr. 15:6-15; Jn. 18:39—19:16)

¹³ Tjume'e xi Pilato kuiye'e xa xitaana tetuan'an ko kain ni tetuen'en ni judío, ko ni tjajna, ¹⁴ ko ndache xa nā:

—Ja'anta bikuunta xi ji'i, ko ndachronta ixi nchexronka xa ni tjajna, ko ja'anta kuin'ennta nge'e juanchangi'a xa, ko jan'an kuitja'i ijié ngajin xa, xranchi ja'anta ndachronta. ¹⁵ Kaxon xi Herodes kuitja'i xa ijié ngajin xa, méxin íjngo xruan'an xa xi ji'i nti'i. Ko ó bikonta ixi xro'an ijié chóna xa tsikinixin tsen'en xa. ¹⁶ Ko tsetuan'an tsikaon xa, ko tjume'e tsajon juachaxin satsji xa.

¹⁷ Ko kia me'e, xi Pilato xrokonda tsajanda xa naa xi jixin'in ndo'achjiso. ¹⁸ Ko kain nā kuaxi nā kuyako nā:

—¡Tajanda'ia xi ji'i! ¡Tja'onna tsajanda xi Barrabás satsji xa!

^a 23:8 naa ixra ijié milagro

¹⁹ Ko xi Barrabás jixin'in xa ndo'achjiso ixi juinhexronka xa ni tjajna Jerusalén ko naakóñaxón xa chujni. ²⁰ Ko xi Pilato íjngo ndachro xa tsajanda xa ndo Jesús. ²¹ Ko je'e nã ícha séen kuyako nã:

—¡Tjankanitia xa nt̄acru! ¡Tjankanitia xa nt̄acru!

²² Nínxin juanchangi xi Pilato:

—¿Nge'e ndako'a juinche'e xi ji'i? Jan'an titja'i ijie tsikinixin tsenxin xa. Jan'an tsetuan'an tsikaon xa, ko tjume'e tsajanda xa satsji xa.

²³ Ko je'e nã ícha séen kuyako nã ko ndache nã xi Pilato tsjankanito xa ndo Jesús nt̄acru. Séen kuyako nã ko kaxon kuyako kain xi taana, xi tetuan'an, ko juacha nã nge'e tjaun nã. ²⁴ Méxin xi Pilato juinche'e xa xranchi tjanchia nã.

²⁵ Ko kuajanda xa xi Barrabás xranchi tjaun nã, xi bake'e ngaxin'in ndo'achjiso, xi juinhexronka ni tjajna ko naatsikóñaxón xa chujni. Ko xi Pilato kuajon xa ndo Jesús ixi sinchekao nã ndo xranchi tjaun nã.

Juankanito nã ndo Jesús nt̄acru

(Mt. 27:32-44; Mr. 15:21-32; Jn. 19:17-27)

²⁶ Hora jitikao nã ndo Jesús ixi tsjankanito nã ndo nt̄acru, itsé na naa xi tjajna Cirene ndatin'in xa Simón. Xi me'e nandá tsiki'xin xa chjakée xa ko juinчекama nã xa nt̄acru ko jirué'e xa ndo Jesús.

²⁷ Ko jirué'e kueya ni tjajna, ko kaxon jirué'e itsjé nchri stetsjanga nchra ko stetoyako nchra ixi yaa nchra juachjaon ixi ndo Jesús.

²⁸ Ko ndo Jesús ngatjia ndo tsje'e ndo nchra ko ndachro ndo:

—Ja'anta nchri tjajna Jerusalén, tsjangaxin'antana. Ja'anta tsjangaxinnta chjan'anta ko ja'anta. ²⁹ Ixi tsji nchakon xronache kichuunta: “Tsango chaxro nchri jua'i kuachóna ichjan, nchri xro'an ichjan juinchejongí'e, ko juinчекaki'a nchra ichjan.”

³⁰ *Tjume'e tsaxi nã xronache nã ijnã “Xrabatjaninta”; ko xronichje'e nã itjao ko xronachro nã “Nchekemáninta.” ³¹ Siá ntayua jaña stenchekao nã nt̄aa, ¿nge'e sinchekao nã nt̄aa xema?

³² Ko kaxon bikao nã yuu xiche'e, xi me'e kaxon tsjankanito nã xa nt̄acru tjenja ndo Jesús. ³³ Ko kuiji nã ijnã ndatin'in Ntajaa Chujni, ko nti'a juankanito nã ndo Jesús nt̄acru ko kao kayui xiche'e, naa xi

bake'e nā xa ndatsjonxin jian ti jii ndo Jesús, ko inaa xa bake'e nā xa ndatsjonxin kjon. ³⁴ Ko ndo Jesús ndache ndo ndotée ndo:

—Ndotána, tjáña'anta ti ndako'a stenchena nā xixi je'e nā noe'a nā nge'e stenge'e nā.

Ko xi soldado sondaonxin xa ixro xixi tsono'e xa ngisen tsjacha manta jiá ndo Jesús. ³⁵ Ko kueya ni tjajna nti'a stetsje'e nā, ko kaxon xi tetuan'an ko kain xa tjanoa xa ndo Jesús ko ndachro xa:

—Ikaxin nā bingijna xi ji'i, ko jai jua'i je'o xa tingijna xa aséen xa. Siá nduaxin je'e xa ndo Cristo tsixrua'an ndo Dio, chao xrobingijna aséen xa.

³⁶ Ko kaxon xi soldado tjanoa xa ndo Jesús; ko tjoké'e xa ndo vino tsikonsán xrokui'i ndo. ³⁷ Ko ndachro xa:

—Siá ja'a ndo Rey tetuan'an ni judío, ja'ua xingajinxian ntāa me'e.

³⁸ Ko nui ti ntāa tsikake'e nā ndo Jesús tsikake'e nā naa ntāa nchiín ko tsikjin nā tée griego, ko latín, ko hebreo ko ja'in ndachro: “Xi ji'i Rey tetuen'en ni judío.”

³⁹ Ko naa xiche'e ti yuu xi jitjjan nti'a, nichjangí'e xa ndo Jesús ko ndachro xa:

—Siá nduaxin ja'a ndo Mesías, xingajinxian ntāa me'e ko nchexingajianna jan'anna kaxon.

⁴⁰ Ko inaa xiche'e jitjjan nango kuyakutee kichuu xa:

—Ja'a, ¿á xrakuen'a ndo Dio? Jajna stetjianna nti'i ko chinga stenchinana. ⁴¹ Xixi jaña tixinixinna xixi ndako'a juintu'una. Ko xi ji'i xro'an nge'e ndako'a juinche'e xa ko nti'i jitjjan xa. ⁴² Ko xi me'e ndache xa ndo Jesús:

—Ja'anta Jesús, xraxaonninta nchakon tsjangixinnta tsetuan'annta.

⁴³ Ko juatingíexin ndo Jesús:

—Nduaxin ntatjua xixi jai tsake'e ngajin ti chaxro jii ngajní.

Kuen'en ndo Jesús

(Mt. 27:45-56; Mr. 15:33-41; Jn. 19:28-30)

⁴⁴ Ko konaxixe'e ngata'a nunte xrangíxixión ngusine nchakon, ko kuiji hora nínxin. ⁴⁵ Ko chjiixro konaxixe'e, ko manta jijeexin ti ícha tjúá ndo'a ndo Dio chrinjintonga manta. ⁴⁶ Ko ndo Jesús séen ndachro ndo:

—Ndotána, ngaya tjáanta takée aséenna.

Ko jaña jinichja ndo, ndakuen'en ndo.

⁴⁷ Ko hora bikon xi tituen'en xi soldado romano nge'e kon'en, je'e xa kuajon xa juasie xa ngajin ndo Dio ko ndachro xa:

—Xi ji'i tjúá xa ko nduaxin xro'an nge'e sínká xa.

⁴⁸ Ko kain ni ste nti'a, bikon nã nge'e kon'en, ko sakuintekji nã ko stexronka nã ko tande'e itja nã ntakuin nã. ⁴⁹ *Ko kain ni chúxin ndo Jesús, ko kaxon nchri ru'é'e ndo tsiki'xin nchra tjajna Galilea, ikjín ste nã stenchexroan nã kain nge'e kon'en.

Xrabaa ndo Jesús

(Mt. 27:57-61; Mr. 15:42-47; Jn. 19:38-42)

⁵⁰ Ko bake'e naa xi tsango jian, ndatin'in xa José ko tjajné'e xa tjajna Arimatea tikinixin'en Judea. Xi me'e kaxon xi tetuan'an tjajné'e ni judío. ⁵¹ Je'e xi me'e jichón'en xa kaxon ngisen xroxruan'an ndo Dio tsetuan'an ngata'a nunte. Ko je'e xa bake'a xa juaxruxin ti nge'e juinche'e ikaxin ni tetuan'an. ⁵² Méxin, je'e xa kuitsje'e xa xi Pilato ko juanchia xa juachaxin ixi satsikao xa cuerpoe ndo Jesús. ⁵³ Ko juinchexingajin xa cuerpoe ndo Jesús ko kuintsía xa ndo naa manta natjúá tsango tjintee, ko bikao nã ndo ti tsinge nã ngaxin'in naa itjaõ natjúá ti xraxro'an ngisen xrabaa. Nti'a bake'e nã cuerpoe ndo Jesús.

⁵⁴ Kain ji'i kon'en kóndo viernes ti taxi nchekonchjian nã ixi tsjoké'e nã nchakon sábado.

⁵⁵ Ko sen nchri ru'é'e ndo Jesús kuixin nunte Galilea, konchjiñe'e nchra ko bikon nchra ti no tsikake'e nã cuerpoe ndo Jesús. ⁵⁶ Ko ikjan nchra ndo'a nchra sinchekonchjian nchra inda chaxro xraxe ko xroan tsjimá cuerpoe ndo.

Ko nchakon sábado joke'e nchra, xranchi tsikitue'en kain ni judío.

Xechón ndo Jesús

(Mt. 28:1-10; Mr. 16:1-8; Jn. 20:1-10)

24 Ndúyo domingo, nchakon xrangíxixín semana, ikjan nchra ti tsixrabaa ndo Jesús, ko jitikao nchra inda chaxro xraxe tsijinchekonchjian nchra ko sabikao kichuu nchra. ² Ko kuiji nchra

nti'a ko bikon nchra ixi ixro tsikijeexin itjaq ti no bake'e nā cuerpoe ndo Jesús nango jii ixro. ³ Ko kuixin'in nchra itjaq ko í kuitja'i nchra cuerpoe ndo.

⁴ Tjume'e tsango xronka nchra ixi noe'a nchra nge'e kon'en. Ko tuinxin bikon nchra yuu xi ste tjenka nchra ko tóngíxin manta steyá xa. ⁵ Ko tsango xronka nchra ko kuisée nchra nunte, ko xi me'e ndachro xa:

—¿Sonda tjéenta naa sen jichón ngakjen'en sen tsiken'en? ⁶ *Je'endo í ko'a ndo nti'i; xechón ndo. Sintaxiñaonta nge'e ntatjunta ndo nchakon bakaji ndo nunte Galilea. ⁷ Chjen'en ndo Dio, xjan jongí'e xranchi chujni, ndachro ndo ixi xrokonda xrotsé nā ndo ni tsango ña'i ko tsóña nā ndo ko tsenito nā ndo ntācru ko nchakon nínxin xroxechón ndo.

⁸ Ko je'e nchra xraxaon nchra nge'e tsindachro ndo Jesús ⁹ ko ikjan nchra ko beki nchra nge'e kon'en ngajin sen tenaá chrikao ndo ko ngajin ikaxin nā kaxon. ¹⁰ Ko nchri bikao juajna ndatin'in nchra María Magdalena, nchri Juana ko inaa nchri ndatin'in María, janée ndo Jacobo, ko ikaxin nchri ste ngajin nchra. ¹¹ Ko sen chrikao ndo Jesús kuitikaon'a sen nge'e ichro nchra ixi xraxaon sen jée nge'e stenichja nchra.

¹² Ko ndo Pedro kuachrjexin ndo nchia ko binga ndo kuitsje'e ndo ti no tsixrabaa ndo Jesús. Ko tsje'e ndo ngaxin'in itjaq^a ko bikon ndo ixi xro'an nge'e jii nti'a, je'o manta kuitsía cuerpoe ndo Jesús jii nango. Tjume'e ikjan ndo nchia ko tsango xronka ndo ixi nge'e kon'en.

Nge'e kon'en cha'o Emaús

(Mr. 16:12-13)

¹³ Xraje'o nchakon me'e, yuu sen chrikao ndo Jesús stetji sen cha'o itji tjajna ndatin'in Emaús, tjajna me'e jii xranchi tenaá kilómetro kjínxin ti jii tjajna Jerusalén. ¹⁴ Ko stetjao sen kondee kain nge'e juinchekao nā ndo Jesús. ¹⁵ Ko stenichja sen, ndo Jesús konchjiñe'e ndo tjenka sen ko jitikao ndo sen ngatja cha'o. ¹⁶ Ko

^a 24:12 itjaq cueva

24:6: Mt. 16:21; 17:22, 23; 20:18, 19; Mr. 8:31; 9:31; 10:33, 34; Lc. 9:22; 18:31-33.

maski bikon sen ndo Jesús jua'i kuichúxin sen ndo. ¹⁷ Ko ndo Jesús juanchangi ndo:

—Ja'anta, ¿nge'e stetjaunnta ti ya'anta cha'o? ¿Ko sonda tsango ni'e asáanta?

¹⁸ Ko naa sen ndatin'in Cleofas juatingéxin:

—¿Ja'ua ja'a jui'a tjajna Jerusalén ko noa'ia nge'e kon'en nchakon ji'i?

¹⁹ Ko ndo Jesús ndachro ndo:

—¿Nge'e kon'en nti'a?

Ko je'e sen juatingéxin sen:

—¿Á noa'ia nge'e kon'en ndo Jesús, ndo tjajna Nazaret, naa ndo profeta kuachronga chijnie ndo Dio? Kain nge'e nichja ndo ko ti juinche'e ndo juako ndo ijié juachaxien ndo Dio, ko ni bikon kain ji'i juinche'e na juaxruxin. ²⁰ Ko xi taana xi tetuan'an ko xi tetuan'an tjajnanana kuajon xa ndo Jesús ngajin xi Pilato ixi tsake'e ndo xa nganito ntacru. ²¹ Ko jan'anna xraxa'onna ixi je'e ndo Jesús xrokuantsjengí'e ndo ti tetuan'an ni romano ngajin tjajnanana Israel. Ko jai ó chóna ní nchakon kuen'en ndo. ²² Ko kaxin nchri barué'e ndo Jesús juinhexronkana nchra ixi ndúyo kuitsje'e nchra ti no tsixrabaa ndo Jesús, ²³ ko kuitja'i nchra cuerpoe ndo, ko ikjan nchra nchia ko bekinana nchra ixi yuu sen ángel konoxin sen ngajin nchra ko chronga sen ixi ndo Jesús jichón ndo. ²⁴ Ko kaxin sen kichianna ikjui sen kuitsje'e sen ti no tsixrabaa ndo ko kuitja sen xranchi ndachro je'e nchra, ko kaxon bikon'a sen ndo.

²⁵ Ko ndo Jesús ndachro ndo:

—¡Sonda tienxin'anta, ko tsango indao titikaonnta kain ti nge'e ndachro sen profeta kuii sa'ó! ²⁶ ¿Á je'a ixi tsango tangi xrokon'en ndo Cristo sa'ó ko tjume'e xrokuayé'e ndo itsjé juasaya ngajni?

²⁷ Ko tjume'e juangíxin ndo juinchekuen'en ndo sen nge'e jitaxin xroon chijnie ndo Dio ti ndachro nge'e xrokon'en je'e ndo Cristo. Ko juangíxixín ndo ti no tsikjin ndo Moisés ko kain sen kuachronga chijnie ndo Dio ó sa'ó.

²⁸ Ko kuiji sen tjajna, ko ndo Jesús juinche'e ndo xranchi saxrokjui ndo ícha ikjín. ²⁹ Ko je'e sen kuinóatée sen tsitu'e ndo ngajin sen:

—Tituan'anta ngajinna ixi ó kontie.

Ko ndo Jesús kuixin'in ndo nchia ko kuitu'e ndo ngajin sen. ³⁰ Ko kuintee sen ti mesa ko ndo Jesús itsé ndo nutja ko kuajon ndo juasie

ndo ngajin ndo Dio, ko tjume'e konchrinjin ndo nio ko kuajon ndo nio ngajin sen.

³¹ Ko hora me'e, xitje'e ikon sen ko kuichúxin sen ndo Jesús ko je'e ndo sajuixin ndo ti ste sen. ³² Ko je'e sen ndache kichuu sen:

—¿Á je'a aséeina tsango chaxro kono'e ti steyá'ana cha'o ko je'e ndo jinichjaina ndo nge'e xrondachro chijnie ndo Dio?

³³ Ko í chuen'a sen ícha; tuinxin kua sen cha'o ko ikjan sen tjajna Jerusalén. Nti'a kuixin'in sen nchia ti ste sen tenaá apóstol chrikao ndo Jesús ko ikaxin sen ste nti'a. ³⁴ Ko sen ste ngaxin'in nchia chronga sen:

—Ndo Jesús nduaxin xechón ndo, ixi konoxin ndo ngajin ndo Simón Pedro.

³⁵ Tjume'e sen yuu kuixin tjajna Emaús chronga sen nge'e kon'en ngatja cha'o, ko xranchi kuichúxin sen ndo Jesús ti konchrinjin ndo nutja ko konchjeya ndo nio.

Ndo Jesús konoxin ndo ngajin sen chrikao ndo

(Mt. 28:16-20; Mr. 16:14-18; Jn. 20:19-23)

³⁶ Ko xra stetjao sen nge'e kon'en, je'e ndo Jesús bake'e ndo ngusine ti ste sen ko ndachro ndo:

—¿Á chao stenta?

³⁷ Ko je'e sen ícha xronka sen ixi xraxaon sen ti stetsje'e sen naa espíritue ni tsiken'en. ³⁸ Ko je'e ndo Jesús ndache ndo sen:

—¿Sonda tsango stexronkanta ko sonda xratitikaon'anta ngaya asáanta? ³⁹ Tsje'enta tjáana ko tutéena ixi nduaxin jan'an. Itseninta ko tsje'enta; ixi naa espíritue ni tsiken'en chónnda'i ntao ko intaa xranchi tikonnta chonda jan'an.

⁴⁰ Jaña ndachro ndo, ko juako ndo itja ndo ko tutée ndo. ⁴¹ Ko je'e sen xratitikaon'a sen nge'e stetsje'e sen ixi tsango juaxruxin ste sen ko xrastexronka sen; méxin, je'e ndo ndachro ndo:

—¿Á chondanta nge'e sineni?

⁴² Ko je'e sen chjée sen ndo tu'o kucheē tsichjánta'a xro'i ko tu'o katje chónnda tsjen kuchji'i. ⁴³ Ko je'e ndo itsé ndo nge'e kuajon sen ko juine ndo ko je'e sen stetsje'e sen. ⁴⁴ Ko tjume'e ndachro ndo:

—Nchakon bake'e ngajinnta ntatjunta kain nge'e xrojuinchenā na xranchi tsikjin ndo Moisés ko tsikjin sen profeta ko ti jitaxin xroon Salmo.

⁴⁵ Ko t̄jume'e je'e ndo kuajon ndo juachaxin ixi tsienxin sen ti jitaxin xroon chijnie ndo Dio, ⁴⁶ ko ndachro ndo:

—Ja'in jitaxin ixi ndo Cristo xrokonda tsen'en ndo ko nchakon nínxin xroxechón ndo. ⁴⁷ Ko juachaxien ndo ko nombrée ndo xrokonda xronichja n̄a tsin'en kain ni t̄jajna xasintajni ixi jaña xrokjan n̄a tsitikaon n̄a ndo Dio, ko t̄somé'e kain ti ndako'a nche'e n̄a. Xroxrangíxixión tsin'en ni t̄jajna Jerusalén. ⁴⁸ Ko ja'anta ti bikonta kain ji'i xrokonda xronichjanta ti nge'e bikonta. ⁴⁹ *Ko jan'an xroxruan'annta ti nge'e ndachro Ndotána. Ja'anta tituan'anta nti'i t̄jajna Jerusalén tsayéjanta ijié juachaxin ts̄i'xin ngajní ko me'e Espíritue ndo Dio.

Ndo Jesús sakjui ndo ngajní

(Mr. 16:19-20)

⁵⁰ *Ko kuachrjexin sen t̄jajna me'e ko ndo Jesús bikao ndo sen t̄jajna Betania. Nti'a juatsi'in itja ndo ko juinchenchaon ndo sen. ⁵¹ Ko xrajinchenchaon ndo sen, je'e ndo kuachrjendáa ndo, ko kuaxi kuajin'in ndo ngajní. ⁵² Ko je'e sen kuajon sen juasaya ngajin ndo Jesús. Ko t̄jume'e ikjan sen t̄jajna Jerusalén, ko tsango ijié juaxruxin chón̄da aséen sen. ⁵³ Ko kain nchakon bake'e sen ngaxin'in ndo'a ndo Dio ko tajon sen juasaya ngajin ndo.

Chijnie ndo Jesús chronga ndo Juan

Ngisen chronga xranchi jii ndo Dio kuii nti'i nunte xasintajni

1 Ti xrangíxixín xrako'a nunte xasintajni ó jii chijni ko chijni me'e ndo Cristo, ko je'e ndo bakekao ndo ndo Dio ko je'e ndo ndo Dio ndo. ²Ti xrangíxixín bakekao ndo ndo Dio, ³ko ixi je'e ndo Cristo, ndo Dio juinchéña ndo kain nge'e jii. Ko ninaa nge'e jii xrokuake'a siá xrakuajon'a ndo juachaxien ndo xrobake'e. ⁴Je'e ndo kuajon ndo juachaxin jichón kain nge'e ko je'e ndo naa xro'i tingasáña ngajin chujni. ⁵Ko xro'i me'e tingasáña ti naxixe'e ko ti naxixe'e jua'i nchekanga xro'i.

⁶*Bake'e naa ngisen tsixrua'an ndo Dio, ndo me'e ndatin'in ndo Juan ⁷ixi xrochronga ndo kondee xro'i me'e ixi kain chujni tsitikaon na xro'i ixi nge'e xrondachro ndo. ⁸Ko ndo Juan je'a je'e ndo xro'i me'e. Je'e ndo je'o xrochronga ndo kondee xro'i. ⁹Xro'i nduaxin xro'i tingasáña kain chujni ó jitij xro'i nunte xasintajni.

¹⁰Chijni jian, ndo Cristo, ó jii ndo nunte xasintajni, ko maski ndo juinchéña ndo nunte, chujni ste nunte xasintajni kuichúxin'a na ndo. ¹¹Kuii ndo ngajin ni judío, ni tjanée ndo, ko kuayé'a na ndo. ¹²Ko ikaxin sen kuayé'e sen ndo ko kuitikaon sen ndo, kuajon ndo juachaxin ngajin sen ixi xrokjan sen chjen'en ndo Dio. ¹³Sen me'e je'a xranchi tjongí'e naa chjen'en naa chujni jaña tjongí'e sen. Na'i. Ó chjen'en ndo Dio je'e sen.

¹⁴Ko chijni, ndo Cristo, je'e ndo ikjan ndo chujni ko bake'e ndo ngajinna ko tjaunna ndo ko ti nduaxin ndachro ndo. Ko ó bikona juachaxien ndo, juachaxien chjen'en Ndotáina Dio, xjan naakuaxon.

¹⁵Ndo Juan nichja ndo ixi ndo Cristo ko ndachro ndo:

—Ji'i ngisen ntatjunta nchakon ndachrjan, tjume'e tsii inaa ngisen ícha tetuan'an, ixi ó sa'ó jii ndo ixi najan'an.

¹⁶Kainna ó kuaye'ena juachaxin tjintee tajon ndo, ko nchenna ndo kain nchakon. ¹⁷Ley kuetuan'an ndo Dio juinchenoína ndo Moisés, ko ti tjue'e ndo chujni ko ti nduaxin me'e ti'xin ixi ndo Jesucristo. ¹⁸Xro'an ngisen bikon ndo Dio.

Je'ò chjen'en ndo, xjan naakuaxon, xjan jiníi Ndotée ko je'e xjan juinchenoına xjan xranchi jii Ndo Dio.

Ndo Juan nichja ndo kondee ndo Jesús

(Mt. 3:11-12; Mr. 1:7-8; Lc. 3:15-17)

¹⁹Kaxin ni judío, ni tjaına Jerusalén, xruan'an n̄a xitaana ko xi tjako ley ngajin ndo Juan ixi tsjanchangí'e n̄a ndo:

—¿Ngisen ja'a?

²⁰Ko je'e ndo ndako juatingíexin ndo:

—Je'a ndo Cristo najan'an.

²¹Tjume'e íjngo juanchangi'e xa ndo:

—¿Ngisen ja'a tjume'e? ¿Á ndo kuachronga chijnie ndo Dio ó sa'ó, ndo Elías?

Ko ndo Juan ndachro ndo:

—Je'a je'e ndo jan'an.

Tjume'e juanchangi'e xa ndo:

—¿Á ja'a ndo xrochronga chijnie ndo Dio, ndo xrokuii?

Ko juatingíexin ndo:

—Na'i.

²²Méxin, ndache xa ndo:

—¿Ngisen ja'a tjume'e? Xrokonda tsiki'anna chijni ngajin ngisen xruan'anna. ¿Nge'e chao xrondachrua ngisen ja'a?

²³Juatengíexin ndo Juan:

—Jan'an naa ngisen nichja séen jii ntajie ndachro: “Tantje'enta naa cha'ò nao itji ixi Ncháina tsii” —ti ndachro ndo Juan me'e tsindachro ndo profeta Isaías.

²⁴Ko chujni tsikjin tsijao ndo Juan, xi fariseo tsixrua'an chujni ²⁵ko juanchangi'e n̄a ndo:

—Siá je'a ja'a ndo Cristo, ko je'a ndo profeta Elías, ko kaxon je'a ndo profeta stechón'en n̄a, ¿sonda tikitée n̄a tjume'e?

²⁶Ndo Juan ndache ndo n̄a:

—Jan'an tikitéexin n̄a inda, ko ngakjen'en ja'anta jii naa ngisen chuxin'anta. ²⁷Tuenxin najan'an jitii ndo ko ícha tetuan'an ndo ixi jan'an. Ko tikinixin'a tsoxindanga'a tjuée katée ndo.

²⁸Kain ji'i kon'en tjaına Betábara ndatsjonxin ti indajitinga ndatin'in Jordán ti no jii ndo Juan jitikitée ndo chujni.

Ndo Jesús xranchi naa kutuchjon ne'e ndo Dio

²⁹Ndúyaxin ndo Juan bikon ndo ndo Jesús jitonchjiñe'e ndo tjenka ndo ko ndachro ndo:

—Tsje'enta nti'i jiti ndo xranchi naa Kutuchjoen ndo Dio, ndo tantsje jíee ni nunte xasintajni. ³⁰Nchakon ndachrjan jiti naa ngisen tuenxin najan'an, ngisen ícha tetuan'an ixi ó sa'ó jii je'e ndo, me'e nichja ixi je'e ndo. ³¹Jan'an kaxon kuichuxin'a ndo. Ko jan'an bakikitéexin na ixi inda ixi jaña ni tjajna Israel xrokuichuxin na ndo.

³²Kaxon ndachro ndo Juan:

—Jan'an bikon Espíritue ndo Dio xingajinxin ngajní xranchi naa kuntúá ko bake'e ngata'a ndo. ³³Ko xranóna'i ngisen je'e ndo. Ko ngisen xruan'anna tsikitée chujni ixi inda, ndo me'e ndachijina ndo: “Nchakon tsikuan Espíritue ndo Dio xroxingajinxin ngajní ko tsi ngata'a naa ngisen, ndo me'e tsikitée ndo na ixi Espíritue ndo Dio.”

³⁴Jan'an ó bikon ndo ko chrja'nga ixi je'e ndo Chjen'en ndo Dio.

Ndo Jesús kuinche'e ndo sen bajikao ndo

³⁵Ndúyaxin ndo Juan jii ndo nti'a íjngo ko kao yuu sen chrjikao ndo, ³⁶ko hora bikon ndo Juan kuatsinga ndo Jesús, ndachro ndo:

—Tsje'enta, je'e ndo Kutuchjoen ndo Dio.

³⁷Kayui sen rué'e ndo Juan kuin'en sen nge'e ndachro ndo ko rué'e sen ndo Jesús. ³⁸Méxin, ndo Jesús ngatjia ndo tsje'e ndo ko bikon ndo jirué'e sen ndo ko ndachro ndo:

—¿Nge'e tjéenta?

Je'e sen ndachro sen:

—Maestro, ¿no jii ndúya?

³⁹Ko juatingéxin ndo Jesús:

—Xrokuinta tsje'enta.

Méxin, ikjui sen ko bikon sen ti no bakitu'e ndo ko kuatsinga sen nguixin nchakon me'e ngajin ndo ixi ó kóndo xranchi las cuatro.

⁴⁰Naa sen yuu tsikin'en nge'e ndachro ndo Juan ko tsirue'e ndo Jesús, ndo me'e ndatin'in Andrés, ndo kichuu ndo Simón Pedro.

⁴¹Ndo Andrés tuinxin ikjui ndo bijée ndo ndo kichuu ndo, ndo Simón, ko ndachro ndo:

—Kuitjána ndo Mesías. Mesías xrondachro Cristo.

⁴²Tjume'e ndo Andrés bikao ndo ndo Simón ti no jii ndo Jesús. Ko hora bikon ndo Jesús sen, ndachro ndo:

—Ja'a Simón, chjen'en ndo Jonás. Ko jai ndatsi'ian Cefas. Ko Cefas xrondachro Pedro.

Ndo Jesús tiye'e ndo ndo Felipe ko ndo Natanael

⁴³ Ndúyaxin ndo Jesús tjaun ndo xrokjui ndo nunte Galilea ko kuetan ndo ndo Felipe, ko ndache ndo ndo:

—Ruanana.

⁴⁴ Ko ndo Felipe, ndo tjajna Betsaida, nti'a kaxon tjajnéé ndo Andrés ko ndo Pedro. ⁴⁵ Ko ndo Felipe ikjui ndo bijée ndo ndo Natanael ko ndachro ndo:

—Ó bikona ndo xrokuui xranchi tsikjin ndo Moisés ti xroon ley ko kaxon ngisen tsikjin sen profeta. Ji'i ndo Jesús, chjen'en ndo José, ndo tjajna Nazaret.

⁴⁶ Ndachro ndo Natanael:

—¿Á ko chao xrokuachrje naa nge'e jian tjajna Nazaret?

Juatengíexin ndo Felipe:

—Xrokuia tsje'é.

⁴⁷ Ko hora bikon ndo Jesús jitonchjiñe'e ndo Natanael, ndachro ndo:

—Nti'i jitij naa ndo nduaxin israelita ko xro'an juancheya jii ngajin ndo.

⁴⁸ Méxin, juanchangi ndo Natanael ngajin ndo Jesús:

—¿Xranchi chuxianna?

Ko ndachro ndo Jesús:

—Jan'an bikuan ti xratiya'ia ndo Felipe hora bake'e chringi ntaa tajon tuhigo.

⁴⁹ Méxin, ndachro ndo Natanael:

—Maestro, ja'a Chjen'en ndo Dio, ndo Rey tetuan'an tjajna Israel.

⁵⁰ Juatengíexin ndo Jesús:

—¿Á kuitikaonna ixi je'o ntatjua bikuan chringi ntaa tajon tuhigo? Tjume'e tsikuan ícha ijié nge'e ixi ti nge'e bikuan jai.

⁵¹ Kaxon ndachro ndo Jesús:

—Nduaxin ntatjunta ixi tsikonnta xroxitje'e ngajni ko sen angéel ndo Dio stetajin'in sen ko stexinganjin sen ngata'a Chjen'en ndo Dio, xjan jongí'e xranchi chujni.

Tjajna Caná nunte Galilea kute'e nā

2 Níi nchakon tjume'e bake'e naa kia kute'e nā tjajna Caná nunte Galilea. Janée ndo Jesús jii jan nti'a. ²Ni bake'e kia nichje'e nā ndo Jesús ko sen teyuu chrikao ndo xrokuji sen kia me'e kaxon.

³Tjume'e tsikanga xranvino ko janée ndo Jesús ndache jan ndo:

—Í chóna'i nā xranvino.

⁴Ko juatingíexin ndo Jesús:

—Nchri, ¿sonda ndachijiana me'e? Xratiji'a nchakon sinta'a naa ixra ijié.^a

⁵Ko je'e jan ndache jan ni stetonchjeya nge'e:

—Nche'enta kain nge'e xrontatjunta ndo.

⁶Ko nti'a jii ikjaon ichi tsikoña ixro, jitjiá inda, me'e tunde'e ni judío nchakon tijma nā, nchakon tantsje nā jíee nā. Ko ngujngu ichi me'e titja tikia xranchi ochenta o ciento litro inda. ⁷Ndo Jesús ndache ndo sen jitonchjeya nge'e:

—Nchechrénta inda ichi ji'i.

Ko juinche'chré nā ichi inda. ⁸Tjume'e ndachro ndo Jesús:

—Tantsjenta nchíin inda ko tiku'unta inda ngajin xi tetuan'an kia.

Ko jaña juinche'e nā. ⁹Ko xi tetuan'an kia kui'i xa nchíin inda ko ó tsikjan inda xranvino ko noe'a xa no kuixin xran. Je'o ni tochjeya nge'e no'e nā ixi je'e nā tsikantsje nā inda. Méxin, xi tetuan'an kia kuiye'e xa xi kute'e. ¹⁰Ko ndache xa xi kute'e:

—Kain nā sa'ó tajon nā xran ícha jian ko hora ni kuii kia ó kui'i nā yee xran, me'e tajonni xran ngixeko. Ko ja'a tsikatsian xran jian hasta jai.

¹¹Nge'e tsijinche'e ndo Jesús tjajna Caná nunte Galilea, ñā sa'ó nge'e juinche'e ndo ixi tsjako ndo juachaxien ndo, ko sen teyuu chrikao ndo kuitikaon sen ndo.

¹²*Ko kuatsinga ji'i, ikjui ndo tjajna Capernaum, ko janée ndo ko xikichuu ndo ko sen teyuu chrikao ndo, ko nti'a bake'e sen kaxin nchakon.

^a 2:4 naa ixra ijié milagro

2:12: Mt. 4:13.

Ndo Jesús nchetjúá ndo ni'ngo ijié

(Mt. 21:12-13; Mr. 11:15-18; Lc. 19:45-46)

¹³ Ó tsii nchakon kia Pascua ne'e ni judío, ndo Jesús sakjui ndo tjanya Jerusalén. ¹⁴ Ko nti'a ngaxin'in ni'ngo jié kuitja ndo ni nchekji kuxinta, kutuchjon, kuntúá, ko ni ste nunte jítasingixin na tomie chujni. ¹⁵ Ko hora bikon ndo Jesús ji'i, juinchéña ndo naa cuarta, ko bengixin ndo na nti'a ko kao kutuchjoen na ko kuxinte'e na. Ko kuintjí ndo ngata'a nche tomie ni bakasingixin ko ndá'a banka ndo mesé na. ¹⁶ Ko je'e ndo ndache ndo ni nchekji kuntúá:

—¡Tantsjexinnta kain nge'e nti'i! Nchéña'inta ndo'a Ndotána xranchi naa ndasin.

¹⁷ Méxin, sen teyuu chrikao ndo xraxaon sen nge'e ti ndachro xroon chijnie ndo Dio: “Tsango chjána juañao nge'e ndako'a ton'en ngaxin'in ndointa.”

¹⁸ Méxin ni judío juanchangi'e na ndo:

—¿Nge'e tjakoxian ixi chao sinche'e kain ji'i?

¹⁹ *Ko juatingíexin ndo Jesús:

—Tonchjexinnta ni'ngo ji'i ko nínxin nchakon sintakonchjian ni'ngo íjngo.

²⁰ Ko ni judío ndache na ndo:

—Yuukan ko ikjaon nano konchjianxin ni'ngo ji'i, ko, ¿á ja'a nínxin nchakon sinchekonchjianxin ni'ngo íjngo?

²¹ Ko ti ni'ngo nichja ndo Jesús me'e cuerpoe ndo. ²² Méxin, nchakon xechón ndo Jesús, sen teyuu chrikao ndo xraxaon sen ti nge'e tsichronga ndo, ko kuitikaon sen xroen ndo Dio ko chijni tsindache ndo sen.

Ndo Jesús chúxin ndo nge'e xraxaon kain chujni

²³ Nchakon ndo Jesús bake'e ndo tjanya Jerusalén kia Pascua, itsjé na kuitikaon na ndo nchakon bikon na nge'e jian juinche'e ndo.

²⁴ Ko ndo Jesús kuachúntia'i ndo na ixi chúxin ndo nge'e xraxaon kain na, ²⁵ ko baxrokonde'a ndo ixi naa chujni xrobeki'e ndo nge'e juinche'e inaa chujni ixi je'e ndo no'e ndo nge'e xraxaon na गया aséen na.

Ndo Jesús ko xi Nicodemo

3 Bake'e naa xi Fariseo ndatin'in xa Nicodemo, xi me'e tetuen'en xa ngajin ni judío. ² Xi ji'i kuji xa ngajin ndo Jesús naa tiie ko ndachro xa:

—Maestro, nónana ixi ndo Dio xruan'an ndo ixi sinchekuannana, ixi xro'an ngisen xrojuinche'e nge'e jian nche'e ja'a siá ndo Dio xrobake'a ndo ngajian.

³ Ko ndo Jesús ndachro ndo:

—Jan'an ntatjua ixi ngisen tjongí'e a íjngo jua'i tsikon sen ti tetuan'an ndo Dio.

⁴ Juanchangi xi Nicodemo:

—¿Xranchi tsjongí'e naa xi íjngo siá ó ntaxi xa? ¿Xranchi chao íjngo tsixin'in xa tse'e janée xa ko tsjongí'e xa íjngo?

⁵ Ko ndo Jesús ndachro ndo:

—Nduaxin ntatjua: ixi ngisen tsjongí'exin'a inda ko Espíritue ndo Dio jua'i tsixin'in sen ti tetuan'an ndo Dio. ⁶ Chujni tjongí'exin ndotée ko janée xra je'o chujni sen, ko sen tjongí'exin Espíritue ndo Dio, sen me'e tayé'e sen Espíritue ndo. ⁷ Xronka'ia ixi nge'e ntatjua ixi xrokonda tsjongí'e kain chujni íjngo. ⁸ Chrinto itji chrinto no tjaun chrinto. Ko ja'a tin'en xroin chrinto ko noa'ia no itji chrinto ko no tì'xin chrinto. Ko jaña sen tjongí'exin Espíritue ndo Dio.

⁹ Ko je'e xi Nicodemo juanchangi xa:

—¿Xranchi tson'en ji'i?

¹⁰ Ko ndo Jesús ndachro ndo:

—Ja'a nchekuen'én chujni Israel, ¿á tienxin'a ti ntatjua? ¹¹ Jan'an nduaxin ntatjua ti nónana nichjana ko ti bikona tekina, ko ja'anta titikaon'anta ti nge'e ndachrjanna. ¹² Teki'anta nge'e tson'en ngata'a nunte nti'i ko titikaon'anta ko, ¿xranchi tsitikaonnta siá xrontatjunta nge'e tson'en ngajní? ¹³ Xro'an ngisen kuajin'in ngajní, je'o Chjen'en Ndo Dio, xjan jongí'e xranchi Chujni, je'e xjan bake'e xjan ngajní ko kuixin xjan nti'a. ¹⁴ Xranchi juinche'e ndo Moisés nchakon bake'e sen ntajie, nti'a kuasintjian ndo naa kunchee chika ixi xrotsje'e sen ba ko jaña tsen'a sen; méxin, jaña tson'en tsasintjian na Chjen'en ndo Dio, xjan jongí'e xranchi chujni, ¹⁵ ko jaña kain sen tsitikaon ndo Jesús tsen'a aséen sen, tsechón sen kain nchakon.

¹⁶ 'Ndotáina Dio tsango tjue'e ndo kain chujni jii ngata'a nunte xasintajni,^a méxin xruan'an ndo chjen'en ndo, xjan naakuaxon, ixi kain sen tsitikaon xjan tsitjáña'i aséen sen ko je'e sen tsechón sen kain nchakon. ¹⁷ Ko ndo Dio xruan'i ndo chjen'en ndo ngata'a nunte xasintajni ixi tsjankata'a xjan ijie ngajin nã. Na'i, je'e xjan tsantsje xjan ijie chónða nã ko jaña tsitjáña'i nã. ¹⁸ Ngisen tsitikaon chjen'en ndo Dio tsjankata'i ndo sen ijie. Ko ni tsitikaon'a, ó juankata'a ndo ijie ngajin nã ixi kuitikaon'a nã chjen'en ndo Dio, xjan naakuaxon. ¹⁹ Méxin, ni titikaon'a ó juexin juankata'a ndo nã ijie, ixi kuii ngisen juinchengasáñe'e chujni jii ngata'a nunte xasintajni ko je'e chujni juinche'a juaxruxin ixi ícha rué'e nã ti naxixe'e ixi ndako'a nche'e nã.

²⁰ 'Kain ni ndako'a nche'e, ningakon'en nã xro'i tingasáña ko tonchjiñe'a nã tjenka xro'i ixi tjaun'a nã tsonoxin ti ndako'a stenze'e nã. ²¹ Ko sen nche'e jian tonchjiñe'e sen tjenka xro'i tingasáña ixi chao tsikon chujni kain nge'e stenze'e sen xranchi tjaun ndo Dio.

Ndo Juan chronga ndo ijngo kondee ndo Jesús

²² Tjume'e ndo Jesús ko sen teyuu chrikao ndo sakjui sen nunte Judea. Nti'a kuatsinga ndo kaxin nchakon bikitée ndo chujni.

²³ Kaxon ndo Juan bake'e ndo tjajna Enón tjenka tjajna Salim ko nti'a bikitée ndo chujni ixi nti'a jii yee inda. Ko chujni bakii nã batikitée nã. ²⁴ *Ji'i kon'en ti xratijé'a nã ndo Juan ndo'achjiso.

²⁵ Méxin, kaxin chujni, sen chrikao ndo Juan ko ni judío kuaxi nichja nã xranchi xrotjúáxin chujni. ²⁶ Ko sen chrikao ndo Juan kuintekji sen ngajin ndo ko chronga sen ngajin ndo:

—Maestro, ndo bake'e ngajinnta tuenxin ndarío Jordán, ndo kondee bekinananta, jai kao ndo tikitée ndo chujni ko itsjé nã rué'e nã ndo.

²⁷ Ko ndachro ndo Juan:

—Xro'an ngisen xrojuinche'e naa ixrã siá ndo Dio xrokuajon'a ndo juachaxin. ²⁸ *Ja'anta kuin'ennta nchakon ndachrjan ixi jan'an je'a ndo Cristo. Je'o naa ngisen kuitao'en ndo cha'o ixi xrochrjanga tsij ndo. ²⁹ Nchakon tute'e chujni, xi tute'e tsayé'e xa janchri'e

^a 3:16 *xasintajni* mundo

xa. Ko tjume'e sen ch́uxin xa take'e sen juaxruxin ixi jitin'en sen nge'e jinichja xa. Ko kaxon jan'an juaxruxin ritjén ixi kueya chujni jitonchjiñe'e ngajin ndo Jesús. ³⁰ Je'e ndo xrokonda ícha tsetuan'an ndo ko jan'an ína'i.

Ngisen kuixin ngajní

³¹ 'Ndo kuixin ngajní tetuen'en kain chujni. Ko chujni nunte xasintajni chronga nge'e jii nunte xasintajni. Ko ndo kuixin ngajní tetuen'en ndo kain nge'e. ³² Je'e ndo nichja ndo nge'e tsikikon ndo ko nge'e tsikin'en ndo. Ko xro'an chujni titikaon na nge'e ndachro ndo. ³³ Ko siá xrojan ngisen titikaon nge'e ndachro ndo, jaña tjako sen ixi nduaxin nge'e nichja ndo Dio, ³⁴ ixi ndo xruan'an ndo Dio nichja ndo chijnie ndo Dio, ixi je'e ndo kuayé'e ndo kain juachaxien Espíritue ndo Dio. ³⁵ *Ndotáina Dio tjue'e ndo Chjen'en ndo, ko jaña tsikajon ndo kain juachaxin ixi tsetuen'en xjan kain nge'e. ³⁶ Ngisen tsitikaon Chjen'en ndo Dio xrochóna sen juachaxin tsechón sen kain nchakon. Ko ngisen tjaun'a tsitikaon Chjen'en ndo xrochóna'i sen juachaxin me'e, ixi ndo Dio tsajon ndo juachaxin tangi tson'en sen.

Ndo Jesús juao ndo naa nchri samaritana

4 Tjume'e ni fariseo kono'e na ixi ícha itsjé chujni rué'e ndo Jesús ko ícha itsjé chujni bikitée ndo ixi ndo Juan. ² Ko je'a ndo Jesús tikitée ndo na. Sen chrikao ndo, sen me'e bikitée chujni. ³ Hora kono'e ndo Jesús ixi jaña tsikin'en ni fariseo, kuachrxexin ndo nunte Judea ko íjngo ikjan ndo nunte Galilea.

⁴ Ko hora kuachrxexin ndo nti'a xrokonda tsatsinga ndo nunte Samaria. ⁵ Ko kuiji ndo naa tjajna Sicar nunte Samaria, tjenka nunte tsikajon ndo Jacob kuayé'e chjen'en ndo, ndo José. ⁶ Nti'a jii naa pozo tjía inda kuachóna ndo Jacob. Ko ndo Jesús kuiji ndo nti'a ko tsango konchrje ndo ixi tsango ikjín tsikjixin ndo, méxin bake'e ndo nunte tjenka pozo. Hora me'e xranchi ngusine nchakon. ⁷ Ko tuinxin kuij naa nchri tjajna Samaria, kuij nchra ti pozo me'e ixi tsantsje nchra inda. Ko ndo Jesús ndache ndo nchra:

—Chjánana nchín inda tsi'i.

⁸ Ko sen teyuu chrikao ndo satsikintekji sen tjajna tjenka nti'a bike'na sen nge'e sinekao sen ndo.

⁹ Ko nchri samaritana juatingíexin nchra:

—¿Sonda ja'a naa chujni judío tjanchianana inda ixi jan'an naa nchri samaritanana?

(Jaña ichro nchra ixi ni judío tjento'a na ni samaritano.) ¹⁰ Ko juatingíexin ndo Jesús:

—Siá xrokono'a nge'e tajon ndo Dio ko xrochuxian ngisen jitjanchia'a inda, ja'a xrojuanchanana inda ko jan'an xrotjá'a inda jichón.

¹¹ Ko je'e nchra juate'e nchra:

—Ja'a chondai'a nge'e tsantsjexian inda ko pozo tsango yaso'e pozo, ¿no xrochjánaxianna inda jichón? ¹² Ndo Jacob, ndo kuachrjenixinna, ndo me'e kuitunana ndo pozo ji'i, ko je'e ndo baki'i ndo inda ko chjen'en ndo ko kain kuée ndo kaxon. ¿Á ja'a, á ícha tjintee ixi je'e ndo?

¹³ Ko juatingíexin ndo Jesús:

—Kain ni ti'i inda ji'i, íjngo tsen'en na inda. ¹⁴ Ko sen tsi'i inda tajon jan'an, nai'a tsinteken'en sen inda. Ixi inda tajon jan'an tsoña xranchi inda jitachrxjexin ngaya aséen sen ko ji'i tajon juachaxin tsechón sen kain nchakon.

¹⁵ Ko ndachro nchra:

—Chjánana inda me'e, ixi tsen'ana inda íjngo ko íxrokjan'ina tsantsje inda nti'i.

¹⁶ Ko ndachro ndo Jesús:

—Itjia tiye'é ndoxi'a ko tjume'e tsji'ia nti'i íjngo.

¹⁷ Ko je'e nchra ndachro nchra:

—Chonda'i xixi'na.

Méxin, ndachro ndo Jesús:

—Nduaxin ndachrua ixi chonda'ia xixi'a. ¹⁸ Ixi kuachonda na'ó xixi'a, ko xi chonda jai je'a xixi'a. Nduaxin ndachrua ixi chonda'ia xixi'a.

¹⁹ Ko kuin'en nchra ji'i ko ndachro nchra:

—Nóna ixi ja'a naa ngisen chronga chijnie ndo Dio. ²⁰ Sen kuachrjenixinna, kuaxraxaonxin sen ndo Dio ijna nti'i. Ko ja'anta, ni judíonta ndachronta ixi xrokonda xoxraxaonxinna ndo Dio ni'ngo ijié jii tjajna Jerusalén.

²¹ Ko ndo Jesús ndache ndo nchra:

—Titikáoanna ixi tsii nchakon xrokonda'i xroxraaonxinnta Ndotáina Dio ijna nti'i ko xroxraaonxin'anta ndo tjanya Jerusalén.

²² Ja'anta chujni samaritanonta noa'inta ngisen xraaonnta. Ko jan'an naa chujni judío chuxinna ngisen xraa'onna. Méxin, ndo tantsje ijie chónnda chujni, ndo me'e tsikachrjexin ndo ni judío. ²³ Ko jitiji nchakon ko jai nchakon me'e, ixi sen nduaxin tjaun sen tsajon sen juasaya ngajin Ndotáina Dio, xrokonda ixi nchijíi aséen sen xroxraaonxin sen Ndo. Ko Ndo Dio tsake'e ndo juaxruxin ixi jaña xroxraaon sen ndo. ²⁴ Ndo Dio espíritu ndo, ko sen xraaon ndo xrokonda xroxraaonxin sen ndo ixi aséen sen.

²⁵ Ko ndachro nchra:

—Jan'an nóna ixi tsii ndo Mesías, ndo Cristo. Ko nchakon tsii ndo sinchekuannana ndo kain nge'e.

²⁶ Ko juatingíexin ndo Jesús:

—Ndo me'e najan'an, ndo ritjáoa jai.

²⁷ Xrastetjao sen ja'in, sen teyuu chrikao ndo kuiji sen, ko xronka sen ixi bikon sen jinichje'e ndo naa nchri, ko xro'an ngisen juanchangi'e ndo nge'e tjaun nchra, o sonda jinichje'e ndo nchra.

²⁸ Tjume'e je'e nchra bake'e nchra nchixran nunte ko sakjui nchra tjanya beki'e nchra kain chujni:

²⁹ —Ichjina, tsikonnta naa ndo chronga kain nge'e junta'a. ¿Á je'a ndo Cristo ndo me'e?

³⁰ Tjume'e chujni kuachrjexin na tjanya kuitsje'e na ndo Jesús.

³¹ Xratiji'a na, sen teyuu chrikao ndo tinóatée sen ngajin ndo, ndachro sen:

—Maestro, inte nge'e.

³² Ko ndachro ndo:

—Jan'an chónnda nge'e iné ko ja'anta chuxin'anta me'e.

³³ Ko sen teyuu chrikao ndo kuaxi sen juanchangi'e kichuu sen:

—¿Á xrojan chujni biken'en ndo nge'e juine ndo?

³⁴ Ko ndachro ndo Jesús:

—Ti iné jan'an me'e ixra sinta'a ti tsiketuan'an ngisen xruan'anna, ko xrokonda sintajexin ixra. ³⁵ Ja'anta ndachrona: “Xratitjáña noó nchanitjao tsandáanta noatrigo.” Ko jan'an ntatjunta: Tsje'enta no tsikinga ixi ó kuicha noa ko ó chao tsandáani. ³⁶ Sen tandáa, xenge'e sen 'na. Ko nge'e tandáa sen me'e chujni, ko chujni me'e tsechón kain nchakon. Ko sen tenga ko sen tandáa xre'ó juaxruxin

take'e sen. ³⁷ Ko nduaxin nge'e ndachro sen: “Naa sen tenga, ko inaa sen tsandáa.” ³⁸ Méxin, jan'an xruan'annta ixi tsandáanta naa nunte tsikenga'inta. Inaa sen tsijinche'e ixra ko ja'anta tsjachanta tsasiinnta nge'e bengá sen.

³⁹ Ko itsjé ni tjajna samaritano ni ikjui nchra kuindache nchra, kuitikaon na ndo Jesús ixi chronga nchra: “Ndo ji'i chronga ndo kain nge'e junta'a sa'ó.” ⁴⁰ Ko hora kuin'en na nge'e juinche'e ndo, kuii na ngajin ndo ko kuinóatée na ngajin ndo ixi tsitu'e ndo nti'a ngajin na. Ko nti'a kuitu'e ndo yuu nchakon. ⁴¹ Ko ícha kueya na kuitikaon na ndo ixi kuin'en na nge'e nichja ndo. ⁴² Ko ndache na nchra:

—Jai titika'onna, ko ixi je'a je'o nge'e ndachijiana. Kaxon ixi jai jan'anna kuitikaonna ixi kuin'anna nge'e nichja ndo ko nónana ixi je'e ndo nduaxin ndo Cristo ndo, ndo sinchemé'e jíee kain chujni.

Ndo Jesús ko chjen'en xi nche'e ixra gobierno

⁴³ Yuu nchakon tjume'e, ndo Jesús kuachrjexin ndo nunte Samaria ko sakjui ndo no nunte Galilea. ⁴⁴ *Xranchi tsindachro ndo Jesús, ninaa ndo chronga chijnie ndo Dio, ni tjajnée ndo xrochónde'e na ndo juasaya. ⁴⁵ *Nchakon kuiji ndo nunte Galilea, ni nti'a kuayé'e na ndo ko kuajon na juasaya ngajin ndo ixi kaxon tsikjin na kia Pascua tjajna Jerusalén, ko bikon na nge'e juinche'e ndo kia nti'a.

⁴⁶ *Tjume'e ikjan ndo Jesús tjajna Caná nunte Galilea, ti no tsijincheckjan ndo inda ixran vino. Nti'a bake'e naa xi tituan'an xrée gobierno. Ko kuachónda xi naa chjan ni'e tjajna Capernaum. ⁴⁷ Ko hora tsikin'en xa tsikixin ndo Jesús nunte Judea ko kuiji ndo nunte Galilea, rué'e xa ndo ko kuinóatée xa ngajin ndo ixi itsji ndo ndo'a xa ko sinchexrjuen'en ndo chjen'en xa, ixi ó jite'en xjan. ⁴⁸ Ko ndachro ndo Jesús:

—Ja'anta, titikaon'anta siá tsikon'anta naa nge'e jian sinta'a.

⁴⁹ Ko kuinóatée xi nche'e xrée gobierno ko ndachro xa:

—Taka ichjina ixi chjan'na ó jite'en xjan.

⁵⁰ Ko juate'e ndo Jesús:

—Ikjan ndúya ixi chjan'an chao jii xjan jai.

Ko xi me'e kuitikaon xa nge'e ti ndachro ndo Jesús, ko sakjui xa.
⁵¹ Ko ikjan xa ndo'a xa, ni nche'e xrée xa kuachrje n̄a biketan n̄a xa ngatja cha'o, ko ndache n̄a xa:

—Chajan'an ó jian jii chán.

⁵² Ko juanchangi'e xa n̄a ngixe'e hora kuaxi koxruen'en chán. Ko chronga n̄a:

—Jnajna xranchi hora naa kóndo kuachrje'e chán súa.

⁵³ Ko jaña kono'e ndotée chán ixi hora ña tsindachro ndo Jesús ichjen'en xa ó jian jii chán. Ko je'e xa ko kain ni ndo'a xa kuitikaon n̄a ndo Jesús.

⁵⁴ Ji'i yuxin nge'e jian juinche'e ndo Jesús nchakon kuix̄in ndo nunte Judea, ikjan ndo nunte Galilea.

Ndo Jesús juinchexruen'en ndo naa xi

5 Tjume'e ni judío bake'e n̄a naa kia ko ndo Jesús ikjan ndo tjajna Jerusalén íjngo. ² Nti'a tjenka ntachja ndatin'in Ntachje'e Kutuchjon jii naa pila inda ngigua hebreo ndatin'in Betesda. Ko ngande'e pila me'e jii na'ó tjatu'o nchínchín tsiki'te n̄a. ³ Nti'a stetsinga kueya ni ni'e, ni tikon'a, ni jua'i itji ko ni jua'i nchetengi tutée. Stechón'en n̄a tsontengi inda ⁴ ixi je'a nanaunka xingajin naa ndo ángel tjenka pila me'e ko nchetengi ndo inda. Ko ni sa'ó tiji nti'a ko tjingi n̄a inda toxruenxin n̄a ixi ngixe'i ichin bachónnda n̄a. ⁵ Nti'a jii naa xi ni'e, ó n̄i ite ko íjní nano ni'e xa. ⁶ Ko hora bikon ndo Jesús jitsinga xa, kono'e ndo ixi ó sée ni'e xa, ko juanchangi'e ndo xa:

—¿Á tjauan tsoxruan'an?

⁷ Ko xi ni'e juatingéxin xa:

—Chonda'i ngisen tsingijnana tsjingi inda hora tontengi inda. Ko hora tja'on tsjingi nda, inaa ngisen ícha taka tjingi nda.

⁸ Ko ndachro ndo Jesús:

—Tingatjen, tatsían kania'a, ko tajia.

⁹ Ko tuinxin koxruen'en xa, ko juatsi'in xa kanie'e xa ko chao ikjui xa. Ko me'e kon'en nchakon tjoké'e ni judío. ¹⁰ Tjume'e ni judío ndache n̄a xi koxruen'en:

—Jai nchakon tjoké'eni ko xro'an juachaxin jii tsama kania'a.

¹¹ Ko ndachro xa:

—Xi juinchexruanna ndachijina xa tatsían kania'a ko tajia.

¹² Ko juanchangi'e n̄a xa:

—¿Ngisen kuetuan'an tsatsian kania'a ko ndachro tsajia?

¹³ Ko xi tsikoxruen'en noe'a xa ngisen juinchexruen'en xa ixi nti'a jii kueya n̄a, ko ndo Jesús íkonoxin'a ndo chriken'en n̄a nti'a.

¹⁴ Tjume'e ndo Jesús kuetan ndo xa ngaxin'in ni'ngo ijié ko ndache ndo xa:

—Tsjé'é jai ó koxruan'an ko ínche'a ti ndako'a, ba ícha tangi tson'an.

¹⁵ Tjume'e sakjui xa, ko ndache xa ni judío ixi ndo Jesús juinchexruen'en ndo xa. ¹⁶ Méxin ni judío kuaxi n̄a rué'e n̄a ndo Jesús ko tjaun n̄a tsóña n̄a ndo ixi kuanche'e ndo kain ji'i nchakon tjoké'e n̄a. ¹⁷ Ko ndo Jesús ndache ndo n̄a:

—Ndotána kain nchakon nche'e ndo ixr̄a, ko jan'an kaxon jaña nta'a ixr̄a.

¹⁸ Méxin, jaña ni judío ícha tjaun n̄a tsóña n̄a ndo Jesús ixi titikaon'a ndo nchakon tjoké'e n̄a ko ixi kaxon ndachro ndo ixi je'e ndo ko ndo Dio naxraje'o sen, ko ndachro ndo ndotée ndo, ndo Dio.

Juachaxin chóna Chjen'en ndo Dio

¹⁹ Tjume'e ndo Jesús ndache ndo n̄a:

—Naa nge'e nduaxin ntatjunta ixi Chjen'en ndo Dio jua'i sinche'e ndo naa nge'e je'o je'e ndo. Je'o nche'e ndo nge'e tikon ndo nche'e Ndotée ndo. Kain nge'e nche'e ndotée ndo kao chjen'en ndo nche'e xjan jaña. ²⁰ Ko Ndotána tjue'e ndo Chjen'en ndo, ko tjako'e ndo chjen'en ndo kain nge'e nche'e ndo, ko xratsjako ndo nge'e ícha ijié ko ja'anta xroxronkanta ixi tsikonnta me'e. ²¹ Xranchi Ndotána nchexechón ndo ni tsiken'en ko tajon ndo juachaxin tsechón n̄a íjngo. Jaña kaxon Chjen'en ndo chao tsajon xjan juachaxin tsechón kain ni tjaun je'e xjan. ²² Ko Ndotána xruan'an ngisen tjankata'a ndo ijié ixi kuajon ndo juachaxin ngajin chjen'en ndo, ²³ ixi kain n̄a tsajon n̄a juasaya ngajin chjen'en ndo xranchi juasaya tayé'e Ndotána. Ngisen tajon'a juasaya ngajin chjen'en ndo kaxon tajon'a sen juasaya ngajin Ndotée ndo, ndo xruan'an ndo Cristo.

²⁴ 'Nduaxin nge'e ntatjunta: Ngisen tin'en nge'e ntatjunta ko titikaon Ndo xruan'anna, chóna sen juachaxin tsechón sen kain nchakon ko tangi'a tson'en sen, ixi ó kuatsinga ti tsen'en sen ko jai tsechón sen kain nchakon. ²⁵ Nduaxin ntatjunta ixi ó tsii hora, ko jai hora me'e, ni tsiken'en tsin'en n̄a xronichja Chjen'en ndo Dio. Ko sen tsitikaon ndo tsechón sen. ²⁶ Ixi Ndotána chao tsajon ndo juachaxin tsechón n̄a ko kaxon tsikajon ndo juachaxin ngajin Chjen'en ndo sinche'e xjan jaña, ²⁷ ko kaxon tsikajon ndo juachaxin

ngajin Chjen'en ndo sinchéña xjan ijie xixi je'e xjan Chjen'en ndo Dio, xjan jongí'e xranchi chujni. ²⁸ Xrakon'anta xixi ti nge'e ntatjunta. Xixi tsiji hora ti kain ni tsiken'en, tsin'en na xronichja xjan. ²⁹ Ko tsachrjexin na ti no stextrabaa na. Ko ni ndako juinche'e, xroxechón na xixi tsechón na kain nchakon. Ko ni ndako'a juinche'e xroxechón na ko tangi tsikaon na ti tsoñe'e na ijie.

Juachaxin chónnda ndo Jesús

³⁰ 'Jan'an jua'i sinta'a naa nge'e jan'on. Jan'an ntáña ijie xranchi tituanna. Ko ijie ntáña, ndako ntáña ijie ko nta'i nge'e tja'on jan'an. Na'i. Nta'a nge'e tjaun Ndotána, ndo xruan'anna. ³¹ Ko siá jan'on nichjaxin xixi najan'an, ti ndachrjan tjinte'a. ³² Ko jii inaa ngisen nichjaxinna ko nge'e ndachro sen me'e xixi najan'an, tjintee. ³³ *Ja'anta xruan'annta ngisen ikjui juanchangi'e ndo Juan, ko nge'e juatingíexin ndo xixi najan'an, nduaxin me'e. ³⁴ Ko jan'an chuntia'i nge'e xrondachro xrojan ngisen xixi jan'an. Ko je'o ndachrjan jii' xixi ja'anta xrochondanta juachaxin tsechonnta kain nchakon. ³⁵ Ndo Juan bake'e ndo xranchi naa xro'i jiche ko tingasáña, ko ja'anta juaxruxin bake'enta xixi xro'i me'e, maski tsjé'a nchakon.

³⁶ 'Ko jan'an chónnda naa nge'e ícha tjintee tjakoxin xixi najan'an, xixi nge'e tsindachro ndo Juan. Ixra nta'a jan'an, ixra naxre'o tituanna Ndotána sinta'a, ña tjakoxin xixi nduaxin Ndotána tsixruan'anna ndo. ³⁷ *Kaxon Ndotána, ndo xruan'anna, tjakoxin ndo xixi najan'an. Ko ja'anta nai'a kuin'ennta nichja ndo ko nai'a bikonta ndo. ³⁸ Ko chijnie ndo xra je'a jii ngaya asáanta xixi ja'anta xratsitikaon'anta ngisen Ndotána, ndo tsixruan'anna. ³⁹ Ja'anta jian nchekuanxinnta xroon chijnie ndo Dio xixi chon'énta tsaye'enta juachaxin tsechonnta kain nchakon. Ko xroon me'e nichja xixi najan'an. ⁴⁰ Ko ja'anta tjaun'anta tonchjiñe'enta tjenkana xixi tsaye'enta juachaxin me'e.

⁴¹ 'Jan'an tayé'a juasaya tajon chujni. ⁴² Ko jan'an chuxinnta ko nóna xixi tjaun'anta ndo Dio. ⁴³ Jan'an jui'i xixi Ndotána xruan'anna ndo ko ja'anta titikaon'antana. Ko siá tii naa ngisen je'o nichja nge'e chónnda ngaya aséen na, ni me'e titikaonnta. ⁴⁴ ¿Xranchi tsitikaonnta, siá tsaye'enta juasaya tajon chujni, ko tjé'anta ti nge'e jian tixin ngajin ndo Dio, ndo naáko Dio? ⁴⁵ Xraxaon'anta xixi jan'an tsjankata'anta ijie ngajinxin Ndotána. Na'i. Ndo tsjankata'anta ijie

me'e ndo Moisés ixi chuntianta ngajin ndo. ⁴⁶ Ixi siá xrokuitikaonnta nge'e tsindachro ndo Moisés, kaxon xrokuitikaonnta ixi ndo Moisés ikjin ndo ixi najan'an. ⁴⁷ Ko siá tsitikaon'anta nge'e tsikjin ndo, ¿xranchi tsitikaonnta nge'e ntatjunta?

Ndo Jesús kuajon ndo nge'e juine na'ó mil chujni

(Mt. 14:13-21; Mr. 6:30-44; Lc. 9:10-17)

6 Tjume'e sakjui ndo Jesús kuantu ndo ndachaon Galilea, inda me'e ndatin'in Tiberias kaxon. ² Ko kueya chujni rué'e nã ixi bikon nã ixrã ijíe juinche'e ndo ti juinchexruen'en ndo ni ni'e. ³ Ko ndo Jesús kuajin'in ndo naa ijnã ko nti'a bake'e ndo nunte kao sen teyuu chrikao ndo. ⁴ Ko ó jitonchjiñe'e nchakon tsij kia pascua, kiée ni judío. ⁵ Ko bikon ndo Jesús ixi kueya chujni kuajin'in nã jnã, jirué'e nã ndo ko juanchangi'e ndo ndo Felipe:

—¿No tse'nana nge'e sine kain chujni?

⁶ Jaña ndachro ndo ixi tsin'en ndo nge'e xichro ndo Felipe ixi ndo Jesús ó no'e ndo nge'e sinche'e ndo. ⁷ Ko juate'e ndo Felipe, ndachro ndo:

—Maski doscientos tomi xrochondana xrokuenaxinna nutja xraxrokuitja'i xrojuine ngujngu chujni tu'o nutja.

⁸ Ko ndo Andrés, naa sen chrikao ndo Jesús, ndosaué ndo Simón Pedro, ndachro ndo:

⁹—Nti'i jii naa chjan chónnda xjan na'ó nutja tsikoña noa cebada ko chónnda xjan yuu kuchee. ¿Á tsitja ji'i, ixi kueya chujni jii?

¹⁰ Ko ndachro ndo Jesús:

—Tetuen'enta nã tsake'e nã nunte.

Ti jii kayua nti'a, bake'e nã nunte, xranchi na'ó mil chujni xi. ¹¹ Ko ndo Jesús kua ndo nutja ko kuajon ndo juasie ndo ngajin ndo Dio, ko tjume'e kuajon ndo nio ngajin sen teyuu chrikao ndo. Ko je'e sen konchjeya sen nio, kuayé'e kain ni ste nti'a. Jaña kaxon konchjeya sen kuchee. Ko kain nã juine nã kain ti tjaun nã. ¹² Juexin juine nã, tjume'e kuetuen'en ndo Jesús sen teyuu chrikao ndo, ndachro ndo:

—Tja'onta nge'e tsixe'e ixi xro'an nge'e tsitjáña.

¹³ Ko jaña juinche'e sen ko juinchekaon sen teyuu ntaxra nutja tutu'o ti na'ó nutja tsikoña noa cebada tsijinche'e nã hora juexin juine nã. ¹⁴ Ko ni juine nutja bikon nã ti ixrã ijíe juinche'e ndo Jesús ko ndachro nã:

—Ndo me'e nduaxin ndo tsixrua'an ndo Dio tsji nunte xasintajni.

¹⁵ Ko ndo Jesús kono'e ndo ixi tjaun na xraxrobikao na ndo xrojuinchéña na ndo rey ixi xroketuan'an ndo. Ko je'e ndo tjaun'a ndo ji'i ko je'o ndo sakjui ndo ntajie íjngo, ko nti'a bake'e ndo.

Ndo Jesús itji ndo ngataon inda

(Mt. 14:22-27; Mr. 6:45-52)

¹⁶ Tjume'e ó kóndo sen teyuu chrikao ndo Jesús xingajinxin sen ijná sakjui sen ngande'e inda, ¹⁷ ko kuajin'in sen naa ntábarco ko kuaxi sen kuation sen inda satsji sen tjanya Capernaum. Ó naxixe'e ko xrakjan'i ndo Jesús. ¹⁸ Tjume'e kuaxi kuij chrinto soji ko kuaxi jamangitaon inda. ¹⁹ Ko chao sakjui sen xranchi na'ó o ikjaon kilómetro ko tuinxin bikon sen ndo Jesús, jitonchjiñe'e ndo tjenka ntábarco, xranchi yaa ndo cha'o jitji ndo ngataon inda. Jaña bikon sen ko tsango xronka sen. ²⁰ Ko ndo Jesús ndachro ndo:

—Jan'an jui'i. Xronka'inta.

²¹ Ko tsango juaxruxin kuintee sen ixi kuajin'in ndo ntábarco. Ko tuinxin kuiji sen ti no xrokuiji sen.

Chujni tjée na ndo Jesús

²² Ko nchakon ndúyaxin, ni kuitu'e ti ndachaon^a kono'e na ixi naakuaxon ntábarco bake'e nti'a, ko no'e na ixi ndo Jesús tsikikao'a sen ndo ixi bikon na ixi je'o sen teyuu chrikao ndo, satsikji sen. ²³ Ko tjume'e kuij kaxin ntábarco tj'xin tjanya Tiberias tjenka ti no juinexin na nutja, ti kuajonxin ndo Jesús juasie ndo ngajin ndo Dio. ²⁴ Ko nchakon bikon na ixi ko'a ndo Jesús ko kaxon ko'a sen teyuu chrikao ndo, tjume'e je'e na kuajin'in na ntábarco ko sakjui na tjanya Capernaum ko bijée na ndo Jesús.

Ncháina Jesús, je'e ndo xranchi nutja tajan juachaxin stechón chujni

²⁵ Tjume'e kuiji na tuenxin inda ko bikon na ndo Jesús ko juanchangi'e na ndo:

—Maestro, ¿ngisa jui'ia nti'i?

^a 6:22 *ndachaon* mar

²⁶ Ko juate'e ndo Jesús, ndachro ndo:

—Ó nóna ixi ja'anta tjéenta n̄a ixi juintera nutja ko kaonnta, ko je'a ixi kuienxinnta ti ixrā ijíé juinta'a. ²⁷ Ta'inta juachjaon ixi nge'e sintenta taka tsjexin. Nche'enta ixrā ixi nge'e ti sintenta tsjexin'a ixi tsaye'enta juachaxin tsechonnta kain nchakon. Me'e tajon Chjen'en ndo Dio, xjan jongí'e xranchi chujni, ixi Ndotée ndo tjako ndo ixi Chjen'en ndo chón̄da xjan juachaxin.

²⁸ Ko juanchangi'e n̄a ndo:

—¿Xranchi sinta'ana ixi tsitika'onna xranchi tjaun ndo Dio?

²⁹ Ko juate'e ndo Jesús, ndachro ndo:

—Ndo Dio tjaun ndo ixi tsitikaonnta ngisen tsixrua'an ndo.

³⁰ Ko juanchangi'e n̄a ndo:

—¿Nge'e tjakoxian ixi tsikonna ko chao tsitika'onna? ¿Nge'e ixrā nche'e? ³¹ Sen tsikachrjenixinna sa'ó juine sen maná ikjan nutja nchakon bake'e sen ntajie, méxin, jaña chijnie ndo Dio tsikjin n̄a ndachro: “Kuajon ndo nge'e juine n̄a, me'e nutja kuix̄in ngajní.”

³² Ko juate'e ndo Jesús, ndachro ndo:

—Naa nge'e nduaxin ntatjunta, je'a ndo Moisés kuajon maná ikjan nutja xingajinxin ngajní. Ndotána tajon ndo nutja nduaxin, nutja xingajinxin ngajní. ³³ Nutja tajon ndo Dio, me'e ndo xingajinxin ngajní ko je'e ndo chjée ndo chujni nunte xasintajni juachaxin tsehón n̄a kain nchakon.

³⁴ Ko ndachro n̄a:

—Ncháina, kain nchakon chján̄ana nutja me'e.

³⁵ Ko ndachro ndo Jesús:

—Jan'an me'e nutja tajon juachaxin tsehón chujni. Sen tonchjiñe'e ngajin jan'an ítsen'a sen jinta, ko sen tsitikaonna, ítsen'a sen inda. ³⁶ Ko xranchi ntatjunta sa'ó, maski ó bikontana, xratitikaon'anta. ³⁷ Ko kain chujni chjána Ndotána tsonchjiñe'e n̄a ngajin. Ko kain ni tonchjiñe'e ngajin, jan'an tsengí'a n̄a satsji n̄a. ³⁸ Jan'an juixin ngajní ko je'a nge'e tja'on sinta'a. Jui'i ixi sinta'a ixrā tjaun ndo tsixruan'anna. ³⁹ Ko Ndotána tsixruan'anna, me'e tjaun ndo ixi xro'an chujni chjána ndo tsitjáña, ixi tjaun ndo jan'an sintaxechón kain n̄a nchakon tsjexixin. ⁴⁰ Ngisen tsixruan'anna tjaun ixi kain ni tsikon jan'an, Chjen'en ndo Dio, ko tsitikaonna n̄a, ni me'e tsayé'e n̄a juachaxin tsehón n̄a kain nchakon. Tjume'e jan'an sintaxechón n̄a nchakon tsjexixin.

⁴¹ Ko ni judío juangíxin n̄a ndako'a nichje'e n̄a ndo Jesús ixi tsindachro ndo je'e ndo nutja xingajinxin ngajní. ⁴² Ko ndachro n̄a:

—¿Á je'a xi'i xi Jesús, ndotée xa ndatin'in José? Chuxinna ndotée ko janée xa. ¿Méxin, sonda ndachro xa ixi ngajní tsixingajinxin xa?

⁴³ Ko juate'e ndo Jesús, ndachro ndo:

—Ínichjangi'anta. ⁴⁴ Xro'an chujni xrokonchjiñe'e ti ritjén jan'an siá xrokuajon'a juachaxin Ndotána. Ko sen tonchjiñe'e ti ritjén, jan'an sintaxechón sen nchakon tsjexixin. ⁴⁵ Sen kuachronga chijine ndo Dio ó sa'ó tsikjin sen xroon ndachro: “Ndo Dio sinchekuen'en ndo kain chujni.” Méxin kain sen tsikin'en ti nichja Ndotána ko juinchekuen'en ndo sen jitonchjiñe'e sen ti ritjén jan'an.

⁴⁶ Xro'an chujni tsikikon Ndotána. Je'o ngisen kuixin ti jii ndo Dio tsikikon ndo. ⁴⁷ Nduaxin nge'e ndachrjan ixi sen titikaonna ó chónnda sen juachaxin tsechón sen kain nchakon. ⁴⁸ Jan'an nutja tajon juachaxin tsechón chujni. ⁴⁹ Chujni kuachrjenixinnta sa'ó juine n̄a maná ikjan nutja, nchakon bake'e n̄a ntajie, ko maski juine n̄a tjume'e kuen'en n̄a ko kuitjáña n̄a. ⁵⁰ Ko ti nichja jan'an me'e nutja xingajinxin ngajní, ko sen sine nutja me'e tsen'a sen. ⁵¹ Jan'an nutja jichón xingajinxin ngajní. Ko sen sine nutja, tsechón sen kain nchakon. Nutja tsajon jan'an ntau'na me'e, ko jan'an tsajon nutja me'e ixi chujni nunte xasintajni xrochónnda sen juachaxin tsechón sen kain nchakon.

⁵² Ko ni judío koñao n̄a, tjao kichuu n̄a, ndachro n̄a:

—¿Xranchi xrokuajon xi'i ntau'e xa xrojuinena?

⁵³ Ko juate'e ndo Jesús, ndachro ndo:

—Jan'an ndachrjan ixi siá sine'anta ntau'e Chjen'en ndo Dio, xjan jongí'e xranchi chujni, ko siá tsi'anta jnié xjan, xrochonda'intá juachaxin tsechonnta kain nchakon. ⁵⁴ Ngisen sine ntau'na ko tsi'i jnina, sen me'e xrochónnda sen juachaxin tsechón sen kain nchakon ko jan'an sintaxechón sen nchakon tsjexixin. ⁵⁵ Ixi ntau'na nge'e nduaxin sine chujni, ko jnina me'e nduaxin tsi'i chujni. ⁵⁶ Sen ine ntau'na ko ti'i jnina stenii sen jan'an ko jan'an riní je'e sen. ⁵⁷ Ndotána tsixruan'anna ndo jan'an, ndo me'e jichón ndo, ko jan'an richónxin ixi je'e ndo. Ko sen sine ntau'na, sen me'e tsechónxin sen ixi jan'an. ⁵⁸ Méxin, rinichja ixi nutja xingajinxin ngajní, nutja me'e je'a xranchi maná juine ni tsikachrjenixinnta sa'ó ixi je'e n̄a, maski juine n̄a maná, kuen'en n̄a. Ko siá sintenta nutja xingajinxin ngajní, ja'anta tsaye'enta juachaxin tsechonnta kain nchakon.

⁵⁹ Kain ji'i juinçekuen'en ndo ni tsixra'o ni'ngo Israel tjanya Capernaum.

**Nge'e chronga ndo Jesús tajon juachaxin
tsechón chujni kain nchakon**

⁶⁰ Ko nchakon kuin'en na nge'e juinçekuen'en ndo Jesús na, tjume'e itsjé sen chrikao ndo ndachro sen:

—Tsango tangi nge'e chronga ndo. ¿Ngisen xrokuitikaon ji'i?

⁶¹ Ko kono'e ndo Jesús ixi jaña ndachro sen kuienxin'a sen nge'e tsindachro ndo ko juanchangi'e ndo sen:

—¿Á kaxon ja'anta tjaun'anta tsin'ennta ji'i? ⁶² ¿Xranchi xrokon'en siá tsikonnta ixi Chjen'en ndo Dio, xjan jongí'e xranchi chujni, satsji xjan íjngo ti no tsiki'xin xjan? ⁶³ Espíritue ndo Dio tajon juachaxin tsechón chujni kain nchakon, ko ntau'e chujni xro'an tjintee. Ko nge'e ntatjunta me'e kondee Espíritue ndo Dio ko chóna juachaxin tsechónxin chujni. ⁶⁴ Ko kaxinnta xratitikaon'anta.

Jaña ichro ndo ixi xrangíxixín ó no'e ndo ngisen tsitikaon'a ndo ko no'e ndo ngisen sinčekji ndo. ⁶⁵ Méxin, ndachro ndo:

—Jaña ntatjunta ixi xro'an chujni tsonchjiñe'e ti ritjén jan'an siá Ndotána tsajon'a ndo juachaxin.

⁶⁶ Ko juexin ji'i, kueya sen bakajikao ndo Jesús tuinxin kuintu'e sen ndo, rue'a sen ndo. ⁶⁷ Tjume'e juanchangi'e ndo sen teyuu chrikao ndo, ndachro ndo:

—¿Á kaxon ja'anta tjaunnta satsjinta?

⁶⁸ *Ko juate'e ndo Simón Pedro:

—Ncháina, ¿ti no itsjina? Chijni nichja ja'anta tajon juachaxin tsechónna kain nchakon^a ⁶⁹ ko titika'onna ko nónana ixi nduaxin ja'anta ndo Cristo, Chjen'en ndo Dio jichón.

⁷⁰ Ko juate'e ndo Jesús, ndachro ndo:

—Jan'an kuincha'a kainnta teyuunta, ko naánta nti'i xrokjannta naa chujni ña'i.

⁷¹ Ti ndachro ndo Jesús xrondachro ixi xi Judas Iscariote, ndotée xa ndatin'in Simón. Xi Judas naa teyuu sen kuinche'e ndo, ko xi me'e sinčekji xa ndo Jesús.

^a 6:68 *tsechónna kain nchakon* vida eterna

Sen kichuu ndo Jesús kuitikaon'a sen ndo

7 Tjume'e ndo Jesús kuaji ndo nunte Galilea ixi jua'i tsaji ndo nunte Judea ixi ni judío tjaun n̄ naatsóñaxón n̄ ndo. ²Ko ó kuij nchakon kia, kiée ni judío ncheña n̄ kueya nchia nchínchín, ³ko sen kichuu ndo Jesús ndache sen ndo:

—Titua'ia nti'i. Satjia nunte Judea ixi kaxon sen rua'a nti'a tsikon sen ixr̄a ijié nche'e. ⁴Ixi siá naa chujni tjaun ixi chujni xrochuxin n̄ sen, sen me'e je'a imao sinche'e sen ixr̄a. Méxin, siá nduaxin nche'e ixr̄a ijié, je'a imao xrojuinche'e me'e. Tsikon kain chujni nunte xasintajni.

⁵Jaña ndachro sen kichuu ndo Jesús ixi kaxon je'e sen titikaon'a sen ndo. ⁶Ko juatingéxin ndo Jesús:

—Xratitjá'i hora sinta'a ixr̄a ijié. Ko ja'anta ngixe'i hora chao sinche'enta nge'e. ⁷Chujni nunte xasintajni jua'i xroningakon'annta n̄. Jan'an tsango ningakonna n̄ ixi jan'an ntatjan n̄ ixi je'e n̄ je'a jian nge'e nche'e n̄. ⁸Ja'anta itjinta kia. Jan'an tsji'a ixi xratiji'a orána.

⁹Jaña ndachro ndo, ko kuitu'e ndo nunte Galilea.

Ndo Jesús jii ndo kia

¹⁰Ko juexin satsikji sen kichuu ndo Jesús, tjume'e je'e ndo kaxon ikjui ndo kia, ko konoxin'a ndo ixi tjaun ndo xro'an ngisen xrobikon ndo. ¹¹Ko ni judío tjée n̄ ndo ti kia ko ndachro n̄:

—¿No jii xi me'e?

¹²Ko kueya ni ste nti'a stetjao n̄ kondee ndo Jesús. Kaxin n̄ ndachro n̄: “Jian xi ñ̄a”; ko ikaxin n̄ ndachro n̄: “Je'a jian xa ixi ncheye'e xa chujni.”

¹³Ko xro'an ngisen nichja kondee ndo ícha, ixi xrakon'en n̄ ni judío.

¹⁴Tjume'e ó ngusine kia kuixin'in ndo Jesús ni'ngo ijié ko juangíxin ndo juinchekuen'en ndo n̄. ¹⁵Ko ni judío xronka n̄, tsje'e n̄ ndo, ko ndachro n̄:

—¿Xranchi tsango no'e xi ji'i kain nge'e ixi xro'an ngisen juako'e xa?

¹⁶Ko juate'e ndo Jesús, ndachro ndo:

—Nge'e ntakuan'an chujni je'a nge'e tja'on, ti ntakuan'an n̄ me'e kondee ngisen tsixruan'anna jui'i. ¹⁷Siá xrojannta tjaunnta

tsitikaonnta nge'e tjaun ndo Dio, me'e tsono'anta á nduaxin ixi ndo Dio tjako o á je'o nge'e xraxa'on. ¹⁸ Ko ngisen nichja nge'e tjaun, je'o nichja nā ixi tjaun nā ixi ikaxin nā tsajon nā juasaya ngajin je'e nā. Ko ngisen tjaun ixi ngisen tsixrua'an nā tsayé'e juasaya, ni me'e tjako nge'e nduaxin ko ncheya'i nā.

¹⁹ ¿Á je'a ndo Moisés tjáanta ndo ley chijnie ndo Dio? Ko ninaáanta kuitikaonnta nge'e tsikjin ndo. Méxin, ¿sonda tjaunnta tson'intana?

²⁰ Ko je'e nā juate'e nā:

—Ja'a chonda naa espíritue Xixron'anxrée. ¿Ngisen tjaun tsóñaxion?

²¹ Ko ndachro ndo Jesús:

—Naáko nge'e junta'a nchakon tjoké'e nā ko xronkanta. ²² Ko ndo Moisés tsiketuan'an ndo ixi chjan'anta, xjan xi, tsaa xjan chji'e, (ko je'a ndo Moisés kuaxi ndo juinçekuen'en ndo nā ji'i, sen tsikachrjenixinnta kuaxi sen juinche'e sen). Jaña ja'anta chje'énta xjan chji'e, maski nchakon tjoka'anta. ²³ *Ja'anta tjaunnta tsitikaonnta nge'e tsiketuan'an ndo Moisés, méxin, chje'énta ichjan chji'e xjan nchakon tjoka'anta, ko, ¿sonda toñaonta ixi juntaxruan'an naa chujni nchakon me'e? ²⁴ Tjankata'inta ijje ixi je'o nge'e tikonxinnta ikonnta. Sa'ó xraxaonnta nge'e jian tjaun ndo Dio.

Ndo Jesús nichja ndo kondee ti no kuixin ndo

²⁵ Tjume'e kaxin ni tjajna Jerusalén kuaxi nā juintejaio kichuu nā, ko juanchangi nā:

—¿Á je'a xi ji'i tjée nā tsóña nā xa? ²⁶ Ko jai jinichja xa ngajinxin ikon kain nā ko xro'an ngisen ndachro nge'e. ¿Á titikaon ni tituan'an ixi xi ji'i nduaxin ndo Cristo xa? ²⁷ Ko jaina noina no tsiki'xin xa. Ko nchakon tsijj ndo Cristo, xro'an ngisen tsono'e no tsix'in ndo.

²⁸ Ko ndo Jesús juinçekuen'en ndo nā ti ni'ngo ko kuin'en ndo jaña juao nā, ko séen nichja ndo, ndachro ndo:

—Nduaxin chuxinntana, ko no'anta no juixin. Ko je'a jui'i ixi jan'an tja'on. Jan'an jui'i ixi xruan'anna ndo nduaxin nche'e nge'e, ko ja'anta chuxin'anta ndo. ²⁹ Jan'an chuxin ndo ixi nti'a juixin ti jii ndo, ko je'e ndo xruan'anna ndo.

³⁰ Tjume'e tjaun nā xrotsé nā ndo, xroxraxin'in nā ndo ndo'achjiso, ko xro'an ngisen itsé ndo ixi xrakuajon'a ndo Dio juachaxin sinche'e nā me'e. ³¹ Ko kueya nā kuitikaon nā ndo ko ndachro nā:

—Hora tsii ndo Cristo, ¿á ícha ijíe nge'e sinche'e ndo, ixi xi ji'i?

Xroxraxin'in nā ndo Jesús ndo'achjiso

³² Tjume'e ni fariseo kuin'en nā nge'e ndachro nā ixi ndo Jesús, ko je'e nā ko xitaana tetuan'an kuetuen'en nā kaxin ni policía nche'e ixra ni'ngo xrotsé nā ndo Jesús xroxraxin'in nā ndo ndo'achjiso.

³³ Méxin, ndachro ndo Jesús:

—Tsake'e ngajinnta kaxin nchakon ko tjume'e xrokjanna ngajin ngisen tsixruan'anna. ³⁴ Ja'anta tsjéentana ko tsinchii'antana ixi jua'i itsjinta ti no tsake'e jan'an.

³⁵ Ko ni judíojuangíxin nā juanchangi'e kichuu nā:

—¿No satsji xa ixi jua'i tsitjana xa? ¿Á tsji xa ngajin ni judío stekjen'en ngajin ni nichja ngigua griego ixi sinchekuen'en xa nā nti'a? ³⁶ ¿Nge'e xrondachro ti ndachro xa ixi tsjéena xa ko tsitja'ina xa ko jua'i itsjina ti no tsake'e xa?

Ndajitinga jichón

³⁷ Nchakon jitjexin kia, me'e nchakon ijíe, bingatjen ndo Jesús, ko séen nichja ndo:

—Siá xrojan ngisen kuen'en inda tonchjiñe'enta ngajin jan'an ko tin'innta inda. ³⁸ Xranchi ndachro xroon Chijnie ndo Dio, ngisen titikaonna, sen me'e ngaya aséen sen tsinga naa ndajitinga jichón.

³⁹ Jaña ndachro ndo Jesús ixi sen titikaon ndo tsayé'e sen Espíritue ndo Dio. Ixi xrati'a Espíritue ndo ko ndo Jesús xrasatji'a ndo ngajni.

Je'a xraje'o xraxaon chujni

⁴⁰ Ko kaxin nā, nchakon kuin'en nā nge'e ndachro ndo Jesús, ndachro nā:

—Á nduaxin xi ji'i xi profeta xrokuji.

⁴¹ Ko ikaxin nā ndachro nā:

—Xi ji'i ndo Cristo.

Ko ikaxin nā ndachro nā:

—¿Xranchi xrokuj'xin nunte Galilea ndo Cristo? ⁴² Xroon tsikjin sen kuachronga chijnie ndo Dio sa'ó ndachro ixi ndo Cristo

tsachrjexin ndo ni kuachrjenixin ndo rey David ko tsí'xín ndo tjajna Belén, tjajna bake'e ndo David.

⁴³ Méxin, kain nā je'a naxraje'o xraxaon nā ko chjeya nā kondeexin ndo Jesús. ⁴⁴ Kaxin nā tjaun nā saxrobikao nā ndo ixi xroxraxin'in nā ndo ndo'achjiso ko xro'an ni juinche'e nge'e.

Ni tetuan'an titikaon'a nā ndo Jesús

⁴⁵ Tjume'e ni policía kondee ni'ngo ikjan nā ti ste ni fariseo ko xitaana tituan'an. Ko je'e nā juanchangi'e nā ni policía:

—¿Sonda biko'intā xa?

⁴⁶ Ko juate'e ni policía:

—Xro'an ngisen kuanichja xranchi nichja xi me'e.

⁴⁷ Ko ndache ni fariseo ni policía:

—¿Á kaxonnta kuintu'enta juintaya'anta xa? ⁴⁸ ¿Á xrojan nā tetuan'an tjajnainā o ni fariseo kuitikaon xa? ⁴⁹ Ni titikaon xa, ni me'e chúxin'a nā ley ko je'e nā tsikaon nā.

⁵⁰ *Xi Nicodemo, xi kuitsje'e ndo Jesús naa tiie ó sa'ó, xi me'e naa ni fariseo, ko ndache xa nā:

⁵¹ —Ley tajon'a juachaxin tsjankata'ana naa chujni ijie ti xratien'ani nge'e nichja nā ko noe'ani nge'e ijie juinche'e nā.

⁵² Ko juate'e nā:

—¿Á kaxon ja'a juixian nunte Galilea? Nchekuanxian xroon chijnie ndo Dio ko tsono'a ixi xro'an ngisen kuachronga chijnie ndo Dio tsiki'xín nunte nti'a.

⁵³ Ko ngujngu nā chjeya nā sakjui nā ndo'a nā.

8

Ko ndo Jesús sakjui ndo ijnā Olivo.

Naa nchri ndako'a juinche'e

² Ndúyaxin kuii ndo Jesús ni'ngo ko chujni tjajna kuii nā ngajin ndo ko bake'e ndo nunte ko kuaxi ndo juinchekuen'en ndo nā .

³ Tjume'e ni tjako ley ko ni fariseo bika'o nā naa nchri tsikitjixin nā nchra jijuakao nchra naa xi, ko xi me'e je'a xixi'e nchra. Ko bake'e nā nchra ngusine ni ste nti'a. ⁴ Ko ndache nā ndo Jesús:

—Maestro, nchri ji'i kuitjixin nā nchra jijuakao nchra naa xi, ko xi me'e je'a xixi'e nchra. ⁵ Ko xroon tsikjin ndo Moisés ndachro

ixi kain nchri jaña sinche'e tsóñaxin nã nchra ixro, ko ja'a, ¿nge'e ndachrua?

⁶ Jaña juanchangi'e nã ndo ixi tjaun nã ndako'a xrojuatingíexin ndo ixi xrokuitja nã nge'e xrobankata'a nã ndo ijie. Ko je'e ndo Jesús kuisée ndo ko kuaxi ndo ikjin ndo ngata'a inche ixi dedo itja ndo. ⁷ Ko je'e nã ícha tjanchangí'e nã ndo. Me'e xendua ndo ko ndache ndo nã:

—Ni xro'an ijie chónnda, ni me'e sa'ó tsjánka nã ixro ko tsóña nã nchra.

⁸ Ko íjngo kuisée ndo ko kuaxi ikjin ndo ngata'a inche. ⁹ Ko je'e nã kuin'en nã nge'e ndachro ndo ko xraxaon nã ixi je'e nã chónnda nã ijie kaxon. Méxin, kuaxi nã sakjui nã, naa ko naa nã, xrangíxixín ni ícha tachrii hasta ni ícha nchíín. Ko je'e ndo Jesús ko nchri tsikika'o nã, yutu je'o sen kuitu'e sen.

¹⁰ Ko tjume'e ndo Jesús xendua ndo ko juanchangi'e ndo nchra: —Ja'a nchri, ¿no ste ni tangi'a ko ni ndachro ixi chonda ijie ko xrokuen'en? ¿Á ninaa nã tjankata'a nã ijie?

¹¹ Ko je'e nchra ndachro nchra:

—Na'i, Ncháina, ninaa nã ko'a nã.

Ko tjume'e ndo Jesús ndachro ndo:

—Kaxon jan'an tjankatái'a ijie. Satjia ko ínche'a ícha ti ndako'a juinche'e.

Ndo Jesús xro'i tingasáñaxin nunte xasintajni

¹² *Tjume'e ndo Jesús nichja ndo íjngo ngajin nã ko ndachro ndo: —Jan'an xro'i tingasáña nunte xasintajni. Sen xroruéna xrochónnda sen xro'i tajon juachaxin tsechón sen kain nchakon ko ítsaji'a sen ti naxixe'e.

¹³ *Ko ni fariseo ndachro nã:

—Ja'ua nichjaxian ixi ja'a, ko ti ndachrua tjinte'a.

¹⁴ Ko juatingíexin ndo Jesús:

—Nge'e nichjaxin jan'on tjintee ixi nóna no juixin ko nóna no satsji. Ko ja'anta noa'inta no juixin ko no satsji. ¹⁵ Ja'anta nchéñanta ijie xranchi chujni nunte xasintajni nchéña ijie. Ko jan'an xro'an ngisen tjankata'a ijie. ¹⁶ Ko siá jan'an sintaña ijie, ndako ntáña ijie ixi je'a jan'on ntáña ji'i. Ndotána, ndo xruan'anna jui'i, kayuina

ntáñana ijie. ¹⁷ Ko ley tsikjin ndo Moisés ndachro síá tsonoxin yuu ni xrochronga á nduaxin jaña tsikon'en, jaña xrokonda tsitikaonni na. ¹⁸ Ko jan'an nichjaxin ixi jan'an ko me'e ó naa ni chronga nge'e, ko kaxon Ndotána, xruan'anna jui'i, je'e ndo nichjaxin ndo ixi najan'an. Me'e ó yuu sen chronga.

¹⁹ Ko juanchangi'e na ndo:

—¿No jii Ndotáa?

Ko juate'e ndo Jesús:

—Ja'anta chuxin'antana ko kaxon chuxin'anta Ndotána. Síá xrokuichuxinntana, kaxon xrokuichuxinnta Ndotána.

²⁰ Jaña ichro ndo Jesús nchakon juako ndo ngaxin'in ni'ngo ijie tjenja ti jii ntáa tjinga tomi tajon na. Ko xro'an chujni itsé ndo ixi ndo Dio xratajon'a ndo juachaxin xrotsé na ndo.

“Jua'i itsjinta ti no satsji jan'an”

²¹ Ndo Jesús íjngo ndache ndo na:

—Jan'an satsji. Ko ja'anta tsjéentana, ko nchakon tsen'ennta xratsamanta ijie chondanta. Ko jua'i itsjinta ti no satsji jan'an.

²² Ko ni judío juao kichuu na ko ndachro na:

—¿Á tsóña xa aséen xa, méxin ndachro xa ixi jua'i itsjina tinó satsji xa?

²³ Ko ndache ndo Jesús na:

—Ja'anta nunte nti'inta. Ko jan'an juixin ngajní. Ja'anta nunte xasintajinta ko jan'an je'a nunte xasintajina. ²⁴ Méxin, ndachrjan ixi nchakon tsen'ennta xratsamanta ijie chondanta ixi síá tsitikaon'anta ngisen ndachrjan, ngisen najan'an, nchakon tsen'ennta xraxrochondanta ijie.

²⁵ Ko tjume'e juanchangi'e na ndo:

—¿Ngisen ja'a?

Ko juate'e ndo:

—Xrangíxición kuaxi ndachrjan ngisen najan'an. ²⁶ Itsjé nge'e xrondachrjan ko kaxon sintaña ijie ngajinnta. Ko ngisen xruan'anna jui'i chronga ndo nge'e nduaxin. Ko je'o nge'e kuin'an ndachro ndo xruan'anna, me'e ntakuan'an ni nunte xasintajni.

²⁷ Ko je'e na kuienxin'a na ti nichja ndo ixi Ndotée ndo jii ngajní.

²⁸ Ko ndachro ndo:

—Nchakon tsjankanitonta ntacru Chjen'en ndo Dio, xjan jongí'e xranchi chujni, tsono'anta ixi jan'an nduaxin ngisen ntatjunta

ngisen najan'an. Ko tsono'anta ixi je'a jan'on tituan'an ixrā nta'a. Na'i. Je'o nge'e juako'na Ndotána me'e tjako. ²⁹ Ixi ndo xruan'anna jui'i, ndo me'e jii ndo ngajin jan'an. Ndotána kuintuna'ina ndo jan'on ixi kain nchakon titika'on nge'e tjaun ndo.

³⁰ Nchakon jaña ndachro ndo Jesús kueya nā kuitikaon nā ndo.

Xranchi ste ni ikjan Chjen'en ndo Dio

³¹ Tjume'e ndo Jesús ndache ndo ni judío, ni kuitikaon ndo:

—Siá tsintue'anta ti tjako jan'an, ja'anta nduaxin chujnina. ³² Ko xrochuxinnta ti nduaxin, ko me'e xrotjáanta juachaxin ixi jian tsake'enta ko xro'an ngisen tsantsja'anta juachaxin me'e.

³³ *Ko juate'e nā:

—Jan'anna kuachrjenixinna ndo Abraham, méxin í jua'i tsituannāna inaa ngisen. ¿Sonda ndachrua ja'a jai, xro'an ngisen tsingakonnāna?

³⁴ Ko ndachro ndo Jesús:

—Naa nge'e nduaxin ntatjunta ixi ngisen nche'e nge'e ndako'a, jua'i tintu'e nā ti ndako'a, ko ijiē chónnda nā me'e tantsje'e nā juachaxin. ³⁵ Ixi naa ni nhexrā jua'i titu'e nā nchia kain nchakon. Ko naa chjen'en ni ndo'a, tkinixin'en xjan titu'e xjan nchia kain nchakon. ³⁶ Ko nchakon Chjen'en ndo Dio xrotjáanta xjan juachaxin, xro'an nge'e tsingako'annta ko nduaxin chao tsajinta. ³⁷ Ó nóna ixi ja'anta tsikachrjenixinnta ndo Abraham. Ko tjaunnta tsóñantana ixi titikaon'anta nge'e ndachrjan. ³⁸ Jan'an ndachrjan nge'e ó juakona Ndotána. Ko ja'anta titikaonnta nge'e ntatjunta ndotáanta.

³⁹ Ko je'e nā juate'e nā:

—Ndotánāna ndo Abraham.

Ko ndachro ndo Jesús:

—Siá nduaxin xrokjuinta chjen'en ndo Abraham xrojuinche'enta nge'e juinche'e ndo. ⁴⁰ Ko jan'an ntatjunta nge'e nduaxin, nge'e ndo Dio juako'na ndo, ja'anta tjaunnta tson'intana. Ndo Abraham nai'a juinche'e ndo naa nge'e jaña. ⁴¹ Ja'anta nche'enta xraje'o nge'e nche'e ndotáanta.

Ko ndachro nā:

—Je'a juinchéñamána nā. Na'i. Chondana naakua Ndotánāna me'e ndo Dio.

⁴² Ko ndache ndo Jesús n̄a:

—Siá nduaxin ndo Dio Ndotáanta me'e xrotjauntana ixi jan'an kaxon kuachrjexin ti jii ndo ko nti'i ritjén. Je'a jan'on jui'i. Na'i. Ndo Dio xruan'anna. ⁴³ ¿Sonda tienxin'anta nge'e ndachrjan? Titikaon'anta ixi tjaun'anta tsin'ennta nge'e tjako. ⁴⁴ Ja'anta chjen'en Xixron'anxrée ko ja'anta tsikachrjexinnta xa ko tjaunnta tsitikaonnta nge'e tjaun xa. Xixron'anxrée xrangíxixión tóna xa chujni. Ko nai'a nichja xa nge'e nduaxin. Kain nchakon ncheya xa ixi jaña xraxaon xa. Je'e xa tituan'an xa kain juancheya. ⁴⁵ Ko jan'an ndachrjan nge'e nduaxin ko ja'anta titikaon'anta. ⁴⁶ ¿Á xrojantta no'anta naa ijie junta'a? Siá ndachrjan nge'e nduaxin, ¿sonda titikaon'antana? ⁴⁷ Ngisen titikaon ndo Dio tjaun sen tsin'en sen chijnie ndo. Ko ja'anta titikaon'anta ndo, me'e tjaun'anta tsin'ennta chijnie ndo.

Ndo Cristo sa'ó bake'e ndo ko tjume'e ndo Abraham

⁴⁸ Ko ni judío ndache n̄a ndo Jesús:

—Nduaxin ndako ndachrjanna ixi ja'a naa chujni samaritano ko chónnda naa espíritue Xixron'anxrée.

⁴⁹ Ko juate'e ndo Jesús:

—Xro'an espíritue Xixron'anxrée chonda. Ixra nta'a tajonxin juasaya ngajin Ndotána. Ko ja'anta chonda'inta juasaya ngajin jan'an. ⁵⁰ Jan'an tjaun'a xrochjana chujni juasaya. Ko jii naa ngisen tjaun ixi chujni xrochjana juasaya, ko je'e ndo nchéña ndo ijie ngajin kain chujni. ⁵¹ Naa nge'e nduaxin ntatjunta; siá tsitikaonnta nge'e tjako, nai'a tsen'ennta.

⁵² Ko juate'e ni judío:

—Jai nóna ixi nduaxin chonda naa espíritue Xixron'anxrée. Ndo Abraham ko kain sen kuachronga chijnie ndo Dio sa'ó, kuen'en sen. Ko ja'a ndachrua ixi siá tsitikaonna nge'e tjakoa, tsen'ana. ⁵³ ¿Á ícha tetuan'an ja'a ixi ndotánana Abraham? Je'e ndo kuen'en ndo ko kaxon kuen'en sen kuachronga chijnie ndo Dio ó sa'ó. ¿Ngisen ja'a ixi jaña ndachrua?

⁵⁴ Ko juate'e ndo Jesús, ndachro ndo:

—Siá jan'on tsajon juasaya ngajin jan'an, tjinte'a ji'i. Ko Ndotána chjana ndo juasaya ko ja'anta ndachronta ixi je'e ndo, ndo Dio na'anta. ⁵⁵ Ko ja'anta chuxin'anta ndo. Ko jan'an chuxin ndo. Siá xrondachrjan chuxin'a ndo me'e xrojuincheya xranchi ja'anta. Ko jan'an chuxin ndo ko titika'on nge'e tituan'an ndo. ⁵⁶ Ndo

Abraham, ndo tsikachrjenixinnta tsango juaxruxin bake'e ndo ixi xrobikon ndo nchakon xrojui'i jan'an. Ko bikon ndo nchakon me'e ko juaxruxin bake'e ndo.

⁵⁷ Ko ni judío ndache nã ndo Jesús:

—Ja'a xrachonda'ia yukante nano, ¿ko sonda ndachrúa ixi ó bikuan ndo Abraham?

⁵⁸ Ko juate'e ndo Jesús:

—Naa nge'e nduaxin ntatjunta ixi xrako'a ndo Abraham, ó ritjén jan'an.

⁵⁹ Ko tjume'e kua nã ixro xrobanke'e nã ndo Jesús, ko je'e ndo kuemá ndo, ko kuachrjexin ndo ni'ngo nti'a. Tjume'e kuatsinga ndo ngusine ti ste nã ko sakjui ndo.

Ndo Jesús juinchexruen'en ndo naa xi tikon'a xa

9 Jitatsinga ndo Jesús naa cha'o ko bikon ndo naa xi nchakon tsijongíexón xa tikon'a xa. ² Ko sen chrikao ndo juanchangi'e sen ndo:

—Maestro, ¿sonda tsijongíexón xa tikon'a xa? ¿Á kondeexin jíee ndotée o janée xa o á jíeó xa?

³ Ko juate'e ndo Jesús, ndachro ndo:

—Ji'i je'a jíee xa ko je'a jíee ndotée ko janée xa. Jaña tsikon'en xa ixi ndo Dio tsjako juachaxien ndo. ⁴ Xratáanchakon xrokonda sinta'a ixrã tjaun ngisen tsixruan'anna. Ko ó tsii tiie ko xro'an ngisen chao sinche'e ixrã. ⁵ *Xraritjén jan'an nti'i nunte xasintajni, jan'an me'e xro'i tingasáñaxin nunte.

⁶ Ko juexin ndachro ndo ji'i, tjume'e kuintjí ndo ndatée ndo nunte ko juinchéña ndo nchíín nchita'o ko bingamá ndo nchita'o me'e ikon xi tikon'a. ⁷ Ko kuetuen'en ndo xa:

—Itjia tuye tjíá inda ndatin'in Siloé ko tontia inda ikuan. (Ko Siloé xrondachro ngigüe'e nã, tsixrua'an.)

Ko sakjui xi tikon'a, konti xa inda ikon xa, ko hora ikjan xa ó chao tikon xa. ⁸ Ko ni ndo'a tjenka ndo'a xa ko ni bakikon ixi tikon'a xa, ndachro nã:

—¿Á je'a xi ji'i batjanchiaka'a?

⁹ Ko ikaxin nã ndachro nã:

—Jaán, je'e xa.

Ko ikaxin nā ndachro nā:

—Na'i, je'a xa. Je'o tikonni xa xranchi xi me'e.

Ko je'e xa juatingíexin xa:

—Jaán, jan'anna.

¹⁰ Méxin, juanchangi'e nā xa:

—¿Xranchi jai chao tikuan?

¹¹ Ko juatingíexin xa:

—Naa ndo ndatin'in Jesús juinchéña ndo nchita'o bingamá ndo ikon ko tjume'e kuetuanna ndo itsji ti jii pila jitjiá inda nchekin'in nā Siloé ko tsonti inda ikon. Ko ikjui konti inda, ko tuinxin bikon.

¹² Ko juanchangi'e nā xa:

—¿No jii xi me'e?

Ko juate'e xa:

—Nóna'i.

Ni fariseo tjanchangí'e nā xi batikon'a

¹³ Ko je'e nā sabikao nā xi batikon'a ngajin ni fariseo. ¹⁴ Ko nchakon tjoké'e nā tsijinchekonchjian ndo Jesús nchita'o ko juinchexruen'en ndo xi batikon'a. ¹⁵ Méxin, ni fariseo juanchangi'e nā xa íjngo xranchi koxruen'en xa ko chao tikon xa jai. Ko je'e xa ndachro xa:

—Juinchéña ndo chita'o bingamá ndo ikon, ko konti inda ikon, ko jai chao tikon.

¹⁶ Ko kaxin ni fariseo ndachro nā:

—Xi juinche'e ji'i, je'a chujnie ndo Dio xa ixi chónnda'i xa juasaya nchakon tjoké'eni.

Ko ikaxin nā ndachro nā:

—¿Xranchi nche'e xa ixrā ijié siá chónnda xa ijie?

Ko jaña je'a xraje'o xraxaon nā. ¹⁷ Tjume'e juanchangi'e nā xi batikon'a íjngo:

—¿Ja'a nge'e ndachrua ixi xi juintaxruan'an?

Ko je'e xa ndachro xa:

—Jan'an ndachrjan ixi je'e ndo naa ngisen nichja chijnie ndo Dio.

¹⁸ Ko ni judío kuitikaon'a nā ixi nduaxin batikon'a xa ko jai chao tikon xa. Méxin, kuiye'e nā ndotée ko janée xi tsikoxruen'en, ¹⁹ ko juanchangi'e nā sen:

—¿Á ji'i chjan'anta, ja'anta ndachronta ixi ti jongíexón xa tikon'a xa? ¿Ko xranchi jai chao tikon xa?

²⁰ Ko juatingíexin ndotée ko janée xa:

—Nónana ixi xi ji'i chjan'nana ko nónana ixi nchakon jongí'e xa tikon'a xa. ²¹ Ko nóna'i nā xranchi tikon xa jai ko nóna'i nā ngisen juinchexruen'en xa. Tjanchangí'enta xa, ó jié xa ko je'e xa xrochronga xa xranchi koxruen'en xa.

²² Jaña juatingíexin ndotée ko janée xa ixi xrakon'en nā ni judío, ixi je'e nā tsindachro nā ixi tsantsjexin nā ni'ngo chujni titikaon ndo Jesús ndo Cristo. ²³ Méxin, ndachro ndotée ko janée xa: “Tjanchangí'enta xa ixi ó ijié xa.”

²⁴ Ko ni judío íjngo kuiye'e nā xi batikon'a ko ndache nā xa:

—Ndako chronga ngajinxin^a ikon ndo Dio ixi ó nónana ixi xi me'e ndako'a nche'e xa.

²⁵ Ko xi batikon'a juatingíexin xa:

—Nóna'i á chónnda ndo ijié o na'i. Naakua nge'e nóna ixi sa'ó batikon'a ko jai ó tikon.

²⁶ Ko juanchangi'e nā xa íjngo:

—¿Xranchi juinche'e xa ixi juinchexruan'an xa?

²⁷ Ko juatingíexin xa:

—Juexin ntatjunta ko titikaon'anta. ¿Sonda tjaunnta íjngo xrondachrjan? ¿Á kaxonnta tjaunnta xrorué'enta ndo?

²⁸ Ko koyaku'e nā xa ko ndachro nā:

—Ja'a rue'é xi me'e. Ko jan'anna titika'onna nge'e kuetuan'an ndo Moisés. ²⁹ Jan'anna nónana ixi ndo Dio nichje'e ndo ndo Moisés. A xi me'e, nóna'ina no tsiki'xin xa.

³⁰ Ko juate'e xa ko ndachro xa:

—Tsango jée ji'i. Ndo me'e juinchexruanna ndo ko chao tikon ko ja'anta noa'inta no tsiki'xin ndo. ³¹ Nónana ixi ndo Dio tien'a ndo nge'e tjanchia chujni chónnda ijié. Je'o tin'en ndo nge'e tjanchia sen titikaon ndo, ko sen titikaon nge'e tjaun ndo. ³² Ko nai'a kuin'anna ixi naa ngisen nchexruen'en naa chujni xratsijongíexión tikon'a.

³³ Ko ndo me'e, siá xrokuixin'a ndo ti jii ndo Dio, xro'an nge'e jian xrojuinche'e ndo.

³⁴ Ko juate'e ni fariseo ko ndachro nā:

—Ja'a kueya ijié chonda nchakon jongí'a. Ko jai, ¿á tjaun ixi ja'a tsjako'nana?

Ko bengixin nā xa ni'ngo.

^a 9:24 *ngajinxin* delante de

Tjaun'a nā tsiexin nā ixi aséen nā

³⁵ Ndo Jesús kono'e ndo ixi jaña juinchekao ni judío xi batikon'a ti bantsjexinna xa ni'ngo. Ko kuetan ndo Jesús xi me'e ko juanchangi'e ndo xa:

—¿Á chuntia Chjen'en ndo Dio, xjan jongí'e xranchi chujni?

³⁶ Ko ndachro xa:

—Ncháina, ndachijiana ngisen me'e ixi xrochuntia ndo.

³⁷ Ko juate'e ndo Jesús:

—Ó bikuan ndo. Me'e ndo ritjáoa.

³⁸ Ko xi me'e bake'exin ntatuchi'in xa tutée ndo Jesús, ko ndachro xa:

—Jai chuntia, Ncháina.

³⁹ Ko ndachro ndo Jesús:

—Jan'an jui'i nunte xasintajni ixi sinta'a ijie ngajin chujni, ixi ni tikon'a, tsikon nā, ko ni tikon, tsikon'a nā.

⁴⁰ Ko kaxin ni fariseo ste nti'a kuin'en nā jaña ndachro ndo Jesús ko juanchangi'e nā ndo:

—¿Á kaxon jan'anna tikon'ana?

⁴¹ Ko juatingíexin ndo Jesús:

—Ja'anta siá nduaxin xrobikon'anta, xrochonda'inta ijie. Ko nā ndachronta tikonnta, me'e chondanta ijie.

Ndo Jesús teki ndo kondee noó tijexin kutuchjon

10 Tjume'e ndachro ndo Jesús:
 —Nduaxin ntatjunta: ni tsixin'a ntachja tijexin kutuchjon, ko tixixin nā nango; ni me'e nche'e nā xranchi naa xiche'e ko naa ni ndako'a nche'e. ² Ko ngisen tixixin ntachja, sen me'e nduaxin sen tsje'e kutuchjon. ³ Ko sen tendáa ntachja tantje'e sen ntachja ixi tixin'in sen nduaxin tsje'e ba, ko kutuchjon chúxin ba téé sen. Ko tiye'e sen ngujngu kutuchjon ixi xranchi tin'in ba ko tantsjexin sen ba ndo'a ba. ⁴ Ko juexin tachrje kain ba, titaon'en sen ba cha'o ko rué'e ba ixi chúxin ba téé sen. ⁵ Ko rue'a ba inaa ngisen chúxin'a ba; cháña satinga ba ixi chúxin'a ba téé je'e nā.

⁶ Jaña juako ndo Jesús chijni ji'i, ko je'e nā kuiexin'a nā nge'e ndachro ndo.

Ndo Jesús ndo jian tsje'e kutuchjon

⁷ Tjume'e ndachro ndo Jesús íjngo:

—Nduaxin ndachrjan ixi jan'an ntachja me'e tixixin kutuchjon.

⁸ Kain ni kuij ti xrati'a jan'an, ni me'e xiche'e ko ni tee. Ko kutuchjon kuitikaon'a ba na. ⁹ Jan'an ntachja me'e: siá tixinxinnta jan'an, tsitjáña'inta ko xrokjannta xranchi kutuchjonna tsachrxjin ba ti jije'e ba ko tixin'in ba ko titja ba nge'e ine ba.

¹⁰ 'Ko xiche'e je'o tij xa ixi tjaun xa tsee xa, ko tsóña xa, ko nchetjáñajin xa kain nge'e. Ko jan'an jui'i ixi tsarichonnta kain nchakon ko xro'an nge'e tsitjáña'anta. ¹¹ Jan'an naa ngisen jian tsje'e kutuchjon, ko sen jian me'e tsenxin sen ixi kutuchjoen. ¹² Ko ngisen je'o nche'e ixra je'o tjaun na tsjacha na; tikon na jitij naa kundanaxra tintu'e na kutuchjon ko satsji na ixi je'e na je'a ngisen nduaxin tsje'e kutuchjon ko je'a kutuchjoen na. Ko kundanaxra xrotsé ba kutuchjon ko ikaxin kutuchjon satsinga ba, xrochjeke'e ba. ¹³ Ko ni me'e satsinga na ixi je'o tjaun na tsjenge'e na na 'na ko ta'i na juachjaon ixi kutuchjon tsje'e na.

¹⁴⁻¹⁵ *'Ko jan'an naa sen jian tsje'e kutuchjon. Ko xranchi Ndotána chúxin na ndo, kaxon jan'an chuxin ndo. Jaña chuxin jan'an kutuchjonna ko je'e ba chúxinna ba. Ko jan'an tsenxin ixi kutuchjonna. ¹⁶ Kaxon jan'an chonda ikaxin kutuchjon xra je'a nti'i ste ba ko xrokonda tsikian ba. Ko siá je'e ba tsin'en ba ti nichja jan'an, tsoña naakua no tsintee ba ko naakua ngisen xrotsje'e ba.

¹⁷ 'Ndotána tjaunna ndo ixi maski tsen'én, xroxechónna íjngo. ¹⁸ Xro'an ngisen tsantsjena ti ríchon, jan'on tajon aséenna tsen'en ixi jaña tja'on. Chonda juachaxin tsajon aséenna ko chonda juachaxin xroxechónna íjngo. Ji'i kuetuanna Ndotána.

¹⁹ Hora kuin'en ni judío ti ndachro ndo Jesús, kuaxi na chjeje'e na íjngo. ²⁰ Kueya na ndachro na:

—¿Sonda tin'enna inge'e ndachro xa? Je'e xa chóna xa espíritue Xixron'anxrée ko xraxaon'a xa jian.

²¹ Ko ikaxin na ndachro na:

—Ninaa chujni chóna espíritu ña'i nichja jaña. ¿Á chao naa espíritue Xixron'anxrée xrokuajon juachaxin ixi naa ngisen tikon'a, chao tsikon?

Ni judío kuitikaon'a nã ndo Jesús

²² Ko ó nchakuen ikin, tjanya Jerusalén stench'e nã kia xraxaonxin nã nchakon juexin tsikoña ni'ngo. ²³ Ko ndo Jesús jitji ndo ti ndasin ndatin'in Salomón, naa ndasin ni'ngo. ²⁴ Ko ni judío kondentájin nã ndo Jesús ko juanchangi'e nã ndo:

—Stechon'anna tsonónana ngisen ja'a. Jai chronga nduaxin á ja'a ndo Cristo.

²⁵ Ko juatingíexin ndo Jesús:

—Ó ntatjunta ko titikaon'anta. Kain ixrã nta'a, juachaxien Ndotána nta'axin ixrã; ko ji'i tjakoxin ngisen jan'an. ²⁶ Ko titikaon'anta ixi je'a kutuchjonna ja'anta xranchi ntatjunta sa'ó.

²⁷ Kutuchjonna chúxin ba taana ko kaxon jan'an chuxin ba ko je'e ba rua'na ba. ²⁸ Jan'an tjá'a ba juachaxin tsechón ba kain nchakon ko nai'a tsitjáña ba ko xro'an ngisen tsantsjexin ba ngaya tjáana.

²⁹ Ndotána chjána ndo ba, ndo ícha tetuan'an ngajin kaina, ko xro'an ngisen tsantsjexin ba itja ndo. ³⁰ Jan'an ko Ndotána naakua ngisenna.

³¹ Ko ni judío íjngo itsé nã ixro xrojuange'e nã ndo. ³² Ko ndachro ndo Jesús:

—Kueya nge'e jian bikonta junta'a ixi juachaxien Ndotána. ¿Sonda tjaunnta tsóñaxinntana ixro ixi junta'a kain me'e?

³³ Ko juate'e ni judío:

—Je'a ixi kain nge'e jian juinche'e tsaaxianna ixro. Na'i. Ixi nge'e ndako'a ndachrua, ja'a xraje'o xranchi inaa chujni, ko ja'a ndachrua xixian ndo Dio.

³⁴ Ko ndachro ndo Jesús:

—Ndachro xroon chijnie ndo Dio tsikjin sen sa'ó: “Kaxon xranchi ndo Dio ja'anta.” ³⁵ Ko noina ixi nge'e ndachro xroon chijnie ndo Dio, jua'i tsitikaon'ana. Ndachro ndo Dio ixi xranchi ndo Dio ngujngu chujni kuayé'e chijnie ndo. ³⁶ Ko ndo Dio kuinche'ena ko xruan'anna ndo nunte xasintajni, ¿sonda ndachronta ixi jan'an nichjangí'a ndo Dio ixi ndachrjan jan'an Chjen'en ndo? ³⁷ Siá jan'an xrojuinta'i ixrã nche'e Ndotána, titikaon'antana. ³⁸ Ko siá nduaxin nta'a ixrã nche'e Ndotána, maski titikaon'antana jan'an, titikaonnta ixrã nta'a ixi ñã tsitikaonxinnta ixi Ndotána ko jan'an naakuana ko je'e ndo jii ndo ngajin ko jan'an ritjén ngajin ndo.

³⁹ Ko íjngo xrotsé n̄a ndo Jesús xrobije'e n̄a ndo ko je'e ndo sakjui ndo.

⁴⁰ *Ko ndo Jesús ikjan ndo íjngo tuenxin ndarío Jordán ti no bake'e ndo Juan batikitéxin ndo chujni sa'ó. ⁴¹ Ko kueya n̄a ru'é n̄a ndo ko ndachro n̄a:

—Nduaxin ndo Juan maski juinche'a ndo itsjé ixr̄a ijié, nduaxin chronga ndo ixi xi ji'i.

⁴² Ko kueya n̄a jii nti'a kuitikaon n̄a ndo Jesús.

Kuen'en ndo Lázaro

11 *Bake'e naa xi ni'e ndatin'in Lázaro, t'jajnée xa Betania, t'jajnée nchri María ko nchri Marta, nchri kichuu xa. ² *Nchri María, nchri kichuu xi Lázaro xi ni'e, nchri me'e nchri bikitée nda chaxro xraxe tutée ndo Jesús ko juinchexemaxin nchra tutée ndo ixi xrajaa nchra. ³ Ko kayui nchra, kichuu nchra, xruan'an nchra naa ngisen ndache ndo Jesús:

—Ncháina, xi tjentúa ni'e xa.

⁴ Ko kuin'en ndo Jesús ko ndachro ndo:

—Ichin chóna xa je'a tsenxin xa ichin me'e. Na'i. Ji'i tsjako juachaxin ijié chóna Chjen'en ndo Dio.

⁵ Ko maski ndo Jesús tsango tjue'e ndo nchri Marta, ko kao nchri kichuu nchra ko xi Lázaro, ⁶ hora ndache n̄a ndo ni'e xi Lázaro, xrakuitu'e ndo yuu nchakon ti no jii ndo. ⁷ Ko tjume'e ndache ndo sen chrikao ndo:

—Ichjina íjngo nunte Judea.

⁸ Ko juatingíexin sen chrikao ndo:

—Maestro, xrachóna'i itsjé nchakon, ni judío tjaun n̄a xrokónaxinna n̄a ixro. ¿Á íjngo tjaunnta itsjinta nti'a?

⁹ Ko ndachro ndo Jesús:

—¿Á je'a nchakon chóna teyuu hora? Siá tanchakon ichrjini tontengixin'ani ixro ixi jii xro'i tingasáñaxin nunte xasintajni. ¹⁰ Ko siá ichrjini tiie tontengixinni ixi ko'a xro'i.

¹¹ Tjume'e ndachro ndo Jesús:

—Xi Lázaro, xi tjentona, jijua xa ko itsji sintaxingama'a xa.

¹² Ko ndachro sen chrikao ndo:

—Ncháina, siá jijua xa, chao xroxruen'en xa.

¹³ Ko ti ndachro ndo Jesús xrondachro ixi tsiken'en xi Lázaro. Ko sen teyuu chrikao ndo xraxaon sen ixi je'o ndachro ndo jijua xa.

¹⁴ Tjume'e ndako chronga ndo Jesús:

—Xi Lázaro tsiken'en xa. ¹⁵ Ko juaxruxin ritjén ixi ko'ana nti'a ixi ja'anta tsikonnta ko tsitikaonnta. Ko jai ichjina tsitsje'ena xa.

¹⁶ Tjume'e ndo Tomás, ndo nchekin'in sen xjan kuatsi, ndache ndo sen kaxin:

—Kao jaina ichjina ko tsen'en na xranchi ndo Jesús.

Ndo Jesús sinchexechón ndo chujni

¹⁷ Nchakon kuiji ndo Jesús nti'a, kono'e ndo ixi xi Lázaro ó chóna noó nchakon tsixrabaa xa. ¹⁸ Tjajna Betania ko tjajna Jerusalén tjenka ste yui tjajna, xranchi yuu kilómetro kutu'o kjínxin ste tjajna. ¹⁹ Ko itsjé ni judío ikjui na kuitsje'e na nchri Marta ko nchri María, kuinichje'e na nchra ixi jitoni'e aséen nchra ixi kuen'en xi kichuu nchra. ²⁰ Hora kuin'en nchri Marta ixi ó jitii ndo Jesús, kuachrje nchra biketan nchra ndo. Ko nchri María kuitu'e nchra nchia. ²¹ Ko nchri Marta ndache nchra ndo Jesús:

—Ncháina, siá ja'a xrobake'e nti'i, xrokuen'a xi saona. ²² Ko nóna ixi ndo Dio xrotjáa ndo kain nge'e tsjanche'e ndo.

²³ Ko ndache ndo Jesús nchra:

—Xisaua xroxechón xa íjngo.

²⁴ Nchri Marta ndachro nchra:

—Jan'an nóna xroxechón xa íjngo nchakon xroxechón kain ni tsiken'en, nchakon tsjexixin kain nge'e.

²⁵ Ko ndachro ndo Jesús:

—Jan'an ntaxechón chujni ko tajon juachaxin tsechón chujni. Ngisen titikaonna, maski tsen'en sen, xroxechón sen íjngo. ²⁶ Ko kain sen xra jichón ko titikaon sen, nai'a tsen'en sen. ¿Á titikáon ji'i?

²⁷ Je'e nchra ndachro nchra:

—Jaán, Ncháina, jan'an titika'on ixi ja'a ndo Cristo, Chjen'en ndo Dio, ndo xrokuji nunte xasintajni.

Tsjanga ndo Jesús ti tsixrabaa ndo Lázaro

²⁸ Ó juexin ndachro nchri Marta jaña, ko sakjui nchra kuiye'e nchri kichuu nchra, nchri María, ko imao ndache kichuu nchra:

—Ndo Maestro jii ndo nti'i ko tiya'a ndo.

²⁹ Ko kuin'en nchri María, tuinxin bingatjen nchra sakuitsje'e nchra ndo Jesús. ³⁰ Ko ndo Jesús xratsikixin'a ndo tjajna, xra jii ndo ti no kuetanxin ndo nchri Marta. ³¹ Ko ni judío, ni jinichje'e nchri María stenchecháxin n̄a nchra, bikon n̄a ixi taka kuachrxixin nchra nchia, ko rué'e n̄a nchra ixi xraxaon n̄a ixi satsji nchra ti no tsixrabaa xisaoe nchra, ko nti'a xrotsjangaxin nchra xa.

³² Tjume'e nchri María kuiji nchra ti jii ndo Jesús, bake'exin ntatuchi'in nchra tutée ndo, ko ndachro nchra:

—Ncháina, siá xrobake'e nti'i xrokuen'a xisaona.

³³ Ko bikon ndo Jesús jitsjanga nchri María ko ni judío kuijikao nchra, me'e tsango juincheni'e ndo. ³⁴ Ko juanchangi ndo:

—¿No juabaanta xa?

Ko ndachro n̄a:

—Ncháina, xrokuia tsje'é.

³⁵ Ko tsjanga ndo Jesús. ³⁶ Ko ndachro ni judío:

—Tsje'enta tsango tjue'e ndo xi tsiken'en.

³⁷ Ko ikaxin n̄a ndachro n̄a:

—Je'e xa juinche'e xa ixi chao bikon xi batikon'a. ¿Á jua'i xrokuajon xa juachaxin ixi xrokuen'a xi Lázaro?

Xechón xi Lázaro

³⁸ Ko tsango koni'e aséen ndo Jesús ko konchjiñe'e ndo ti no tsixrabaa xi Lázaro. No tsixrabaa xa naa itjaoa me'e ko nduja tsikijeexin n̄a naa ixro. ³⁹ Ko kuetuan'an ndo Jesús:

—Tintjiannta ixro.

Ko nchri Marta, nchrikichuu xi tsiken'en, ndachro nchra:

—Ncháina, já ó bakaxra ndo ixi chóna xa noó nchakon kuen'en xa.

⁴⁰ Ko ndachro ndo Jesús:

—Á ntatju'ia ixi siá tsitikaoan tsikuan naa ixra ijié sinche'e ndo Dio ixi juachaxien ndo.

⁴¹ Tjume'e kuintjian n̄a ixro. Ko ndo Jesús tsje'e ndo ngajní, ko ndachro ndo:

—Ndotána, tajon juasiana ngajinnta ixi ó kuin'ennta nge'e ndachrxjan. ⁴² Jan'an nóna ixi kain nchakon tin'ennta nge'e ntatjunta

^a 11:38 *itjao* cueva

ko jai jaña ntatjunta ixi tsin'en ni ste nti'i ko tsitikaon n̄a ixi ja'anta xruan'anntana jui'i.

⁴³ Ko juexin ndachro ndo ji'i, séen kuyako ndo:

—¡Lázaro, tachrjexian ña!

⁴⁴ Ko xi tsiken'en tuinxin kuachrje xa, ko itja xa ko tutée xa jixritexin ixi manta ko ikon xa jisiamá inaa manta. Ko ndachro ndo Jesús:

—Tonxindange'enta xa ko tintu'enta satsji xa.

Xraxaon n̄a xranchi tsóña n̄a ndo Jesús

(Mt. 26:1-5; Mr. 14:1-2; Lc. 22:1-2)

⁴⁵ Ko kueya ni judío, ni kuijikao nchri María bikon n̄a nge'e juinche'e ndo Jesús ko kuitikaon n̄a ndo. ⁴⁶ Ko ikaxin n̄a kuitsje'e n̄a ni fariseo, ko beki n̄a nge'e tsijinche'e ndo Jesús. ⁴⁷ Tjume'e xi fariseo ko xitaana tetuan'an xra'o n̄a ngajin chujni ícha tetuan'an, ko ndachro xa:

—¿Nge'e sintu'una ixi xi ji'i jinche'e xa itsjé nge'e ijié? ⁴⁸ Sía tsintu'ena xa, tjume'e kain n̄a tsitikaon n̄a xa, ko tsij̄i ni tetuan'an Roma ko tsonchjej̄in n̄a ningoina ko sinchetj̄aña n̄a tjajn̄aina.

⁴⁹ Ko naa xi tin'in Caifás, xitaana ícha tetuan'an nano me'e, ndache xa n̄a:

—Ja'anta xro'an nge'e no'anta ⁵⁰ ko xraxaon'anta ixi ícha jian naakua chujni tsen'en ixi tjajn̄aina ko je'a kain ni tjajn̄aina tsitj̄aña n̄a.

⁵¹ Ko xi Caifás je'a je'e xi tsixraxaon xa ja'in, Espíritue ndo Dio juincheno'e xa ixi ndo Jesús tsenxin ndo tjajnée ni judío ixi je'e xa tetuen'en xa xitaana nano me'e. ⁵² Ko je'a je'o tjajna me'e xrokuenxin ndo. Na'i. Kaxon xrokuenxin ndo ixi xroxra'o kain chjen'en ndo Dio, xjan tsichjeke'e nchij̄i nunte xasintajni. ⁵³ Ko hora me'e ni tetuen'en ni judíojuangíxin n̄a xraxaon n̄a xranchi naatsóñaxón n̄a ndo Jesús.

⁵⁴ Méxin, nchakon me'e ndo Jesús í bakonoxin'a ndo ngakjen'en ni judío, ko kuachrjexin ndo nunte Judea, sakjui ndo tjenka ij̄na, ti jii naa tjajna ndatin'in Efraín. Nti'a kuituekao ndo sen teyuu chrikao ndo.

⁵⁵ Xratitj̄aña xrokui kia Pascua, kiée ni judío ko kueya n̄a kuachrjexin n̄a tjajnée n̄a sakjui n̄a tjajna Jerusalén ixi nti'a sintakji

nā ixi tsonjtjúá nā ti xrati'a kia Pascua. ⁵⁶Nti'a stetjée nā ndo Jesús ko kuiji nā ngaxin'in ni'ngo ijié ko ndache kichuu nā:

—¿Ja'anta nge'e chronta? ¿Á tsij xa kia o na'i?

⁵⁷Ko xi fariseo ko xi tetuen'en xitaana kuetuan'an xa ixi siá xrojan ngisen no'e no jii ndo Jesús xrochronga nā ko jaña xrotsé xa ndo ko xroxaxin'in xa ndo ndo'achjiso.

Naa nchri bingamá nchra ndaxi'e chaxro xraxe tutée ndo Jesús

(Mt. 26:6-13; Mr. 14:3-9)

12 Xratitjáña ikjaon nchakon xrokuii kia pascua, ndo Jesús ikjui ndo tjajna Betania ti jii xi Lázaro. Xi me'e ndo Jesús juinchexechón ndo xa. ²Ko nti'a juine sen naa kónkjín ko kuajon sen juasaya ngajin ndo Jesús. Nchri Marta juinchekonchjian nchra ti juine sen ko xi Lázaro ko ikaxin sen ste sen stenekao sen ndo Jesús. ³*Tjume'e nchri María bika'o nchra xranchi tu'o litro nda chaxro xraxe tsikoña xroan nardo tsango tjintee tsike'na nchra ko bingamá nchra tutée ndo Jesús, ko ixi xrajée nchra juinchexemaxin nchra tutée ndo, ko nguixin ngaxin'in nchia bakaxraxe xroan me'e. ⁴Ko xi Judas Iscariote, ndotée xa ndatin'in Simón, je'e xa naa sen teyuu chrikao ndo Jesús, ko xi me'e sinchekji ndo ícha tjume'e, ndachro xa:

⁵—¿Sonda konchji'a xroan xraxe? Xrokúchjixin níi ciento tomi denario ixi xrobingijnaxinni ni nóa.

⁶Ko xi Judas je'a ndachro xa jaña ixi tikonóe'e xa ni nóa. Na'i. Ndachro xa ji'i ixi ché'e xa, ko je'e xa tsje'e xa nge'e tjinga tomi ko kain nchakon tee xa tomi tsixra'o nti'a. ⁷Méxin, ndachro ndo Jesús:

—Tintu'enta nchra. Tsikatsi'in nchra xroan xraxe ji'i ixi nchakon xroxraabaana. ⁸Ni nóa kain nchakon tsariku'unta nā ko jan'an kain'a nchakon xrochondantana.

Ni judío tjao nā xranchi tsóña nā ndo Lázaro

⁹Tjume'e kueya ni judío kono'e nā ixi ndo Jesús jii ndo tjajna Betania, ko sakjui nā nti'a. Je'a je'o xrokuitsje'e nā ndo. Kaxon tjau nā xrokuitsje'e nā xi Lázaro, xi juinchexechón ndo Jesús. ¹⁰Tjume'e xitaana tetuan'an juao kichuu xa ko xraxaon xa naatóñaxón xa xi

Lázaro kaxon ¹¹ixi kondeexin je'e xa kueya ni judío stetingaxiton na ngajin xitaana ko jitungaon na ndo Jesús.

Ndo Jesús tixin'in ndo tjanya Jerusalén

(Mt. 21:1-11; Mr. 11:1-11; Lc. 19:28-40)

¹²Kueya na satsikji na tjanya Jerusalén kia Pascua. Ko ndúyaxin kono'e na xiji tji ndo Jesús tjanya nti'a. ¹³Ko konchrijin na chaan ntakajne ko kuachrje na ngatja cha'o kuayé'e na ndo Jesús, ko séen ndachro na:

—Juasaya ngajin ndo Dio. Tsango jian ndo kuixin xiji juachaxien Ndotáina xiji ngajni. Tsango jian ndo Rey tetuen'en tjanya Israel.

¹⁴Ko kuitja ndo Jesús naa kuntajno ko kueta'a ndo ba, xranchi jitungaon chijnie ndo Dio:

¹⁵Xrakon'a ja'a tjanya Jerusalén,
tsje'e jiti ndo Rey na'a,
jita'a ndo naa kuntajno.

¹⁶Ko nchakon kon'en xiji, sen teyuu chrikao ndo Jesús kuienxin'a sen sonda kon'en. Tjume'e nchakon juexin sakjui ndo Jesús ngajni, xraxaon sen xiji jaña jitungaon xroon tsikjin ni kuachronga chijnie ndo Dio sa'ó, xranchi tson'en ndo, ko nduaxin jaña kon'en.

¹⁷Jaña kain ni bake'e ngajin ndo Jesús nchakon kuiye'e ndo xi Lázaro kuachrxjin xa ti no tsixrabaa xa ko xechón xa, ni me'e beki na nge'e bikon na. ¹⁸Méxin, kueya na bijirue'e na ndo Jesús ngatja cha'o, xiji ó kono'e na ixra xiji tsijinche'e ndo. ¹⁹Méxin, xi fariseo juao kichuu xa:

—Ó bikonta, jua'i ngakon'en na, tsje'enta kain na rué'e na xa.

Kaxin ni ngigua griego tjée na ndo Jesús

²⁰Kaxin ni nichja ngigua griego bake'e na ngakjen'en ni kui kia tjanya Jerusalén xroxaxaonxin na ndo Dio. ²¹Me'e konchijne'e na ngajin ndo Felipe, ndo tjanya Betsaida, nunte Galilea, ko kuinóatée na ngajin ndo ko ndachro na:

—Tja'onna tsikonna ndo Jesús.

²²Ko ndo Felipe kuiji ndo kuindache ndo ndo Andrés. Ko tjume'e xiji sen kuindache sen ndo Jesús. ²³Ko ndachro ndo Jesús:

—Ó kuiji hora, xiji Chjen'en ndo Dio, Xjan jongí'e xranchi chujni, satsji ndo tsayé'e ndo juachaxien Ndotée ndo. ²⁴Ko nduaxin nge'e

ntatjunta ixi siá tsitsinga naa noatrigo ngata'a inche, ko tsen'a noa, je'o naa noa tsitu'e. Ko siá tsen'en noa, tjume'e tsoña kueya noa ixi jaña tsandáani no. ²⁵*Ko ni tjue'e aséen ixi xro'an nge'e sintakon'en nã, ni me'e sinchetjáña nã ti tsehón nã kain nchakon. Ko ngisen ningakon'en aséen maski xrokuen'en sen nti'i nunte xasintajni ixi xrochronga sen chijnie ndo Dio, sen me'e xrochónda sen juachaxin tsehón sen kain nchakon. ²⁶Siá xrojan ngisen tjaun sinche'e xrãna, xroruana sen. Ko ti no tsake'e jan'an, nti'a kaxon tsake'e sen nche'e xrãna. Siá xrojan ngisen sinche'e xrãna, Ndotána tsjenge'e ndo sen 'nã.

Ndo Jesús chronga ndo tsen'en ndo

²⁷'Ko jai tsango toni'e aséenna. ¿Nge'e xrondachrjan? ¿Á xrondachrjan: “Ndotána tájon'anta juachaxin nge'e tsónna jai”? Ko ixrã me'e juixin nti'i ixi jaña tsónna. ²⁸Chaña xrondachrjan: “Ndotána, tsjakonta juachaxin ijié chonda ngajin chujni nunte nti'i.”

Hora me'e kuin'en nã nichja naa téé ngajní ko ndachro:

—Ó juexin juako juachaxinna ko íjngo sinta'a me'e.

²⁹Ko ni ste nti'a stetin'en nã, méxin, ndachro nã jitjatee ngajní, ko ikaxin nã ndachro nã:

—Naa ndo ángel nichje'e ndo.

³⁰Ko ndachro ndo Jesús:

—Tée kuin'ennta, kuixin ngajní ixi tsitikaonntana. ³¹Ko jai ndo Dio sinchéña ndo ijié ngajin chujni nunte xasintajni, ko jai Xixron'anxrée tetuan'an xa nunte xasintajni tsachrjexin xa nti'i.

³²Ko nchakon tsake'e nganito ntãcru, kueya nã tsikon nã ko tsitikaonna nã.

³³Jaña ndachro ndo ixi jichrónga ndo xranchi tsenxin ndo. ³⁴Ko juate'e ni ste nti'a:

—Kuin'anna ndachro xroon tsikjin sen sa'ó ixi ndo Cristo kain nchakon tsehón ndo ko, ¿sonda ndachrua ja'a ixi Chjen'en ndo Dio, xjan jongí'e xranchi chujni, xrokonda tsake'e nã xjan nganito ntãcru? ¿Ngisen Chjen'en ndo Dio ikjan xranchi Chujni?

³⁵Ko ndachro ndo Jesús:

—Xratsake'e xro'i ngajinnta, ko je'o kaxion nchakon. Tajinta ixi xrachondanta xro'i ji'i ixi syntaxronka'inta ti naxixe'e. Ixi ngisen

taji ti naxixe'e tikon'a n̄a no taji n̄a. ³⁶Titikaonnta xro'i tingasáña ixi ngajinnta jii xro'i ixi xrokjannta chujni jian chónnda xro'i.

Ko juexin ndachro ndo Jesús ji'i, tjume'e sakjui ndo kuemá ndo.

Ni judío titikaon'a n̄a ndo Jesús

³⁷Maski ndo Jesús tsijinche'e ndo kueya ixr̄a ijié ngato ikon n̄a, kuitikaon'a n̄a ndo ³⁸ixi xrokonda jaña tson'en xranchi nge'e tsikjin ndo Isaías sa'ó:

Ncháina, ¿ngisen titikaon nge'e nichjana?

¿Ngisen juincheno'e ndo Dio juachaxien ndo?

³⁹Méxin, kuitikaon'a n̄a ndo Jesús ixi kaxon tsikjin ndo Isaías:

⁴⁰Ndo Dio kuajon ndo juachaxin ixi tsikon'a n̄a

ko juinchecha ndo aséen n̄a,

ixi tsikonxin'a n̄a ikon n̄a,

ko tsienxin'a n̄a ixi aséen n̄a,

ko xrokjan'i n̄a ngajin ixi syntaxruan'an n̄a.

⁴¹Jaña tsichro ndo Isaías sa'ó ixi tsikikon ndo juachaxin ijié chónnda ndo Jesús ko nichja ndo ixi je'e ndo.

⁴²Ko kueya ni judío tetuan'an kuitikaon n̄a ndo Jesús, ko bachronga'i n̄a ixi ó kuitikaon n̄a ndo ixi xrakon'en n̄a xi fariseo, ixi je'e xa xrokuantsjexin xa n̄a ningue ni judío. ⁴³Ixi je'e n̄a ícha banche'e n̄a juaxruxin bakayé'e n̄a juasaya tajon chujni ixi juasaya tajon ndo Dio.

Nge'e ndachro ndo Jesús tsóñexin chujni ijié

⁴⁴Ko ndo Jesús séen ndachro ndo:

—Ngisen titikaonna, je'a je'o jan'an titikaonna sen, kaxon titikaon sen Ndotána, ndo xruan'anna jui'i. ⁴⁵Ko ngisen tikonna kaxon tikon sen ndo tsixruan'anna. ⁴⁶Jan'an xro'i kuii nunte xasintajni ixi sen titikaonna tsake'a sen ti naxixe'e. ⁴⁷Ko xrojan ngisen tin'en nge'e ndachrjan ko tsitikaon'ana n̄a, je'a jan'an tsjankata'a n̄a ijié. Ixi jan'an jui'a tsjankata'a jíee chujni nunte nti'i. Na'i. Jui'i tsingijna n̄a ixi tsitjáña'i n̄a. ⁴⁸Ko chujni titikaon'ana ko titikaon'a chijnina ó jii ngisen tsjankata'a n̄a ijié. Chijni nichja me'e chijni sinchéña ijié ngajin n̄a nchakon tsjexixin nunte xasintajni. ⁴⁹Ixi jan'an nichjaxin'a jan'on. Na'i. Ndotána, ndo tsixruan'anna, kuetuanna nge'e xronichja ko nge'e sintakuan'an chujni. ⁵⁰Ko nóna ixi ti kuetuan'an Ndotána

me'e tajon juachaxin tsechón chujni kain nchakon. Méxin, kain nge'e ndachrjan, Ndotána kuetuanna xronichja.

Ndo Jesús néma ndo tutée sen chrikao ndo

13 Titjáña naa nchakon tsii kia pascua ko ndo Jesús ó no'e ndo kuiji hora satsjixin ndo nunte xasintajni, ko satsji ndo ti Ndotée ndo. Kain nchakon tjue'e ndo sen chujnie ndo ste nunte xasintajni, ko jai ícha tjakoxin ndo ixi tjue'e ndo sen.

²Ko ó kuiji hora sine sen tsokjín, ko Xixron'anxrée ó tsixraxin'in xa aséen xi Judas Iscariote, ndotée xa ndatin'in Simón, sinchekji xa ndo Jesús. ³Ndo Jesús no'e ndo ixi tsikixin'in ndo ti jii ndo Dio ko ti no xrokjan ndo. Ko no'e ndo ixi Ndotée ndo kuajon ndo juachaxin tsetuen'en ndo kain nge'e. ⁴Tjume'e bingatjen ndo ti no stene sen ko kuantsje ndo manta jitsáa ndo, ko kua ndo naa manta xemaxinni, ko bingatóxin ndo manta. ⁵Ko bikia ndo inda ngaya naa tjatu'o, ko kuaxi ndo juné'ma ndo tutée ngujngu sen chrikao ndo, ko juinchexemaxin ndo ixi manta jingatoxin ndo.

⁶Ko hora kuiji ndo ti jii ndo Pedro, ndo Pedro ndachro ndo:
—Nchána, ¿á ja'anta sinémanta tutéena?

⁷Ko juatingíexin ndo Jesús:

—Jai tienxin'a nge'e rinta'a. Tjume'e tsienxian sonda rinta'a ji'i.

⁸Ko ndachro ndo Pedro:

—Nai'a sinémanta tutéena.

Ko ndachro ndo Jesús:

—Siá sinéma'i tutáa, ninge'o tsikinixin'a ngajin.

⁹Ko juate'e ndo Simón Pedro:

—Na'i, Nchána. Je'a je'o tutéena né'manta. Kaxon né'manta tjáana ko jáana.

¹⁰Ko ndo Jesús ndachro ndo:

—Ngisen tsikengi xrokonda'i tsengi sen íjngo. Je'o tutée sen tsijma ixi nchijí sen tjúá sen. Ko ja'anta tjúánta, maski je'a kainnta.

¹¹Ndachro ndo Jesús je'a kainnta tjúánta, ixi no'e ndo ngisen xrojuinchekji ndo.

¹²*Juexin juné'ma ndo tutée kain sen, tjume'e itsé ndo mantée ndo, manta jitsáa ndo, ko ikjan ndo bake'e ndo nunte ti no stene sen ko ndachro ndo:

—¿Á tienxinnta nge'e junta'a? ¹³ Ja'anta tiya'nantana ngisen tjako'anta ko Ncháanta, ko ndako ndachronta ixi jan'an ngisen me'e. ¹⁴ Siá jan'an ngisen tjako'anta ko Ncháanta jan'an, ko juné'ma tutáanta, kaxon jaña ja'anta xrojuinéme'e kichuunta tutáanta. ¹⁵ Ixi jan'an juako xranchi junta'a, kaxon ja'anta sinche'enta jaña. ¹⁶ *Naa nge'e nduaxin ntatjunta ixi ni nche'e ixra, je'a ícha tjintee na ixi ni xrée, ko ninaa ngisen tikao naa juajna, tjinte'a na ícha ixi ni tsixrua'an juajna. ¹⁷ Siá tienxinnta ko siá sinche'enta ji'i, juaxruxin tsake'enta.

¹⁸ 'Je'a ixi kainnta ndachrjan ji'i. Jan'an nóna ngisen kuincha'a. Ko xrokonda tson'en xranchi tsikjin sen sa'ó: "Ngisen neki'an, ni me'e tsingaxiton na ngajin." ¹⁹ Jan'an ntatjunta ixi nchakon tson'en ji'i, ja'anta tsitikaonnta ixi jan'an ngisen ntatjunta ngisen najan'an. ²⁰ *Naa nge'e nduaxin ntatjunta, ixi ngisen tayé'e naa sen xruan'an jan'an, kaxon jan'an tayé'ena sen, ko ngisen tayé'ena jan'an, tayé'e sen ngisen tsixruan'anna jui'i.

Ndo Jesús chronga ndo ixi xi Judas sinchekji xa ndo

(Mt. 26:20-25; Mr. 14:17-21; Lc. 22:21-23)

²¹ Ko juexin ndachro ndo Jesús ji'i, tsango koni'e aséen ndo ko ndako ichro ndo:

—Nduaxin ntatjunta ixi naa ja'anta sinchekjintana.

²² Ko sen teyuu chrikao ndo kuaxi tsje'e kichuu sen ixi noe'a sen ngisen sinche'e ti ndachro ndo. ²³ Ko naa ndo chrikao ndo Jesús, ndo me'e ndo Jesús tsango tjue'e ndo, jii ndo nunte tjenka ndo Jesús ti no stene sen. ²⁴ Ko ndo Simón Pedro jinchetengi ndo ndo me'e ixi tjanchangí'e ndo ndo ngisen sinche'e ti ndachro ndo Jesús.

²⁵ Tjume'e je'e ndo konchjiñe'e ndo ti jii ndo Jesús, ko juanchangi ndo:

—Ncháina, ¿ngisen sinche'e me'e?

²⁶ Juate'e ndo Jesús:

—Ngisen xrotjá'a tu'o nutja tsikontjao, me'e je'e xa.

Méxin, juinchetjao ndo tu'o nutja ko kuajon ndo ngajin xi Judas Iscariote, chjen'en ndo Simón. ²⁷ Ko kuayé'e xi Judas nutja, ko

tuinxin Xixron'anxrée kuixin'in xa aséen xi Judas. Ko ndo Jesús ndache ndo xa:

—Nge'e sinche'e, jaiko xakon'an nche'e me'e.

²⁸ Ko ninaa sen stene nti'a kuienxin sen sonda jaña ndachro ndo. ²⁹ Kaxin sen xraxaon sen ixi xi Judas tsje'e xa ti jitjinga tomi, méxin ndo Jesús kuetuen'en ndo xa ixi tsike'na xa nge'e ixi ó tsii kia, o xrokuajon xa nge'e ngajin ni nóa. ³⁰ Juexin kuayé'e xi Judas nutja, tuinxin kuachrje xa ko ó tiie me'e.

Naa nge'e natjúá kuetuan'an ndo Jesús

³¹ Ko ó juexin satsikji xi Judas, ndachro ndo Jesús:

—Jai tsonoxin juachaxien Chjen'en ndo Dio, xjan jongí'e xranchi chujni, ko tsjakoxin ndo juachaxin ijié chónnda ndo Dio.

³² Siá Chjen'en ndo Dio, xjan jongí'e xranchi chujni, tsjakoxin ndo juachaxin ne'e ndo Dio, ko me'e jaña ndo Dio tsjakoxin ndo juachaxin chónnda Chjen'en ndo, ko tuinxin tson'en me'e.

³³ *Chjan'na, xranaanchion tsake'e ngajinnta nti'i. Tjéentana ko xranchi ntatjan ni judío, jaña ntatjunta kaxon: Ti no itsji jan'an, jua'i itsjinta. ³⁴ *Naa nge'e natjúá tetuan'annta ixi xrotjue'enta kichuunta xranchi jan'an tjua'anta. ³⁵ Ji'i tsjakoxin ngajin kain ni xasintajni ixi ja'anta chujninanta siá xrotjue'enta kichuunta.

Ndo Jesús ndachro ndo nge'e sinche'e ndo Pedro

(Mt. 26:31-35; Mr. 14:27-31; Lc. 22:31-34)

³⁶ Tjume'e juanchangi'e ndo Simón Pedro ndo Jesús:

—Nchána, ¿no itsjinta?

Ko juate'e ndo Jesús:

—Ti no satsji, jua'i itsjia jai. Ko tjume'e xroruanana nti'a.

³⁷ Ko ndachro ndo Pedro:

—¿Sonda jua'i xrorua'a jai? Jan'an chao tsenxinna ixi ja'anta.

³⁸ Ko ndo Jesús juate'e ndo:

—¿Á nduaxin tsenxian ixi jan'an? Nduaxin ntatjua xraxrotsje'a kuntaxichíká, níi xrondachrua chuxin'ana.

Ndo Jesús cha'o satsjixinna ti Dio jii ngajni

14 ¹Ta'inta juachjaon. Titikaonnta ndo Dio, titikaonntana jan'an kaxon. ²Ndo'a Ndotána kueya nchia jii. Ko siá je'a xrobake'e nchia, jan'an xrontatjunta. Méxin, satsji, sintakonchjian no tsake'enta. ³Ko siá satsji ko sintakonchjian no tsake'enta, tsji'i íjngo, ko tsjirua'anta ixi ti no tsake'e jan'an kaxon ja'anta tsake'enta nti'a. ⁴Ja'anta no'anta no itsji ko no'anta cha'o.

⁵Ko juate'e ndo Tomás:

—Ncháina, nóna'ina ti no itsjia. ¿Xranchi xrokonóna cha'o me'e?

⁶Ko ndachro ndo Jesús:

—Jan'an cha'o ko jan'an chijni nduaxin ko jan'an tsajon juachaxin stechón chujni. Xro'an ngisen itji ti jii Ndotána siá tsjixin'a sen ixi jan'an. ⁷Siá chuxinntana, kaxon xrochuxinnta Ndotána ko ó chuxinnta ndo jai ko ó bikonta ndo.

⁸Ko ndachro ndo Felipe:

—Nchána, tjako'nana Ndotáa. Me'ó tja'onna.

⁹Ko ndo Jesús ndachro ndo:

—Felipe, ó itsjé nchakon ritjén ngajinnta, ¿ko xrachuxin'ana? Ngisen bikona ó bikon Ndotána kaxon. ¿Sonda ndachrua ja'a ixi tsjako'a Ndotána? ¹⁰¿Á titikaon'anta ixi jan'an riníi Ndotata, ko Ndotata jii ndo ngajin? Ti nge'e nichja jan'an je'a ti tja'on nichja. Na'i. Ko Ndotána ndo jii ngajin, je'e ndo nche'e ndo ixra. ¹¹Titikaonnta ixi jan'an ritjén ngajin Ndotána, ko Ndotána jii ndo ngajin. Maski titikaon'anta ji'i, tsitikaonxinnta ixi ti ixra ijié junta'a ko nge'e bikonta. ¹²Naa nge'e nduaxin ntatjunta siá nduaxin tsitikaonnantana, ti junta'a kaxon ja'anta chao sinche'enta kain me'e ko kaxon ixra ícha ijié nge'e sinche'enta ixi jan'an satsji ti jii Ndotána. ¹³Kain nge'e tsjanche'enta Ndotána ixi nombréena, jan'an sinta'a ixi jaña tsjako juachaxien Ndotána. ¹⁴Siá xrojan nge'e tsjanchaxinnta nombréena, jan'an tsajon.

Ndo Jesús xroxruan'an ndo Espíritue ndo Dio

¹⁵Siá nduaxin tjuananta, titikaonnta nge'e kuetuan'annta. ¹⁶Ko jan'an tsinóatána ngajin Ndotána ixi xroxruan'an ndo Espíritue ndo ixi tsingijnanta ko tsajon ndo juachaxin tsake'e juaxruxin asáanta ko Espíritue ndo tsake'e ngajinnta kain nchakon, ¹⁷Espíritu nduaxin. Ti ni nunte xasintajni jua'i tsayé'e na Espiritu ko chúxin'a

na Espíritu. Ko ja'anta chuxinnta Espíritu ixi ngajinnta jii ndo ko je'e ndo tsitu'e ndo ngajinnta kain nchakon. ¹⁸ Jan'an tsintua'inta nóanta ko ja'onta; xrokjanna íjngo ixi tsake'e ngajinnta. ¹⁹ Ko ítsjé'a nchakon chujni nunte xasintajni tsikon'anana. Ko ja'anta tsikonntana ixi ja'anta tsarichonnta ixi jan'an ríchon. ²⁰ Ko nchakon me'e tsono'anta ixi jan'an ko Ndotána naakuana ko ja'anta ko jan'an naakuana kaxon. ²¹ Ngisen no'e ko titikaon nge'e kuetuan'an, sen me'e tjua'na. Ko sen tjua'na, Ndotána kaxon xrotjue'e ndo sen, kaxon jan'an tjua'a^a sen ko tsichuxinna sen.

²² Ko xi Judas, je'a xi Iscariote, ndache xa ndo:

—Ncháina, ¿sonda jan'anna xrochuxiana ko ikaxin ni nunte xasintajni, na'i?

²³ Ko juate'e ndo Jesús ndachro ndo:

—Ngisen tjua'na, sen me'e titikaon nge'e tituan'an. Ko Ndotána xrotjue'e ndo sen, ko Ndotána ko jan'an tsji'ina tsinteena ngajin sen. ²⁴ Ko ngisen tjaun'ana, ni me'e titikaon'a na nge'e ndachrjan. Ko nge'e chijni tin'ennta, je'a chijnina. Na'i. Ji'i chijnie Ndotána, ndo xruan'anna jui'i.

²⁵ 'Rintatjunta kain ji'i ixi xraritjén ngajinnta. ²⁶ Ko Espíritue Ndotána, xroxruan'an ndo juachaxin ixi nombréena, ixi tsingijnanta, ko xronichja'anta ndako ko tsjako'anta kain nge'e ko sintaxraxaonnta kain nge'e ntatjunta.

²⁷ Juaxruxin tinto'anta ko juaxruxin tajon ngajinnta. Je'a xranchi juaxruxin tajon ni nunte xasintajni. Na'i. Xrakon'anta ko ta'inta juachjaon. ²⁸ Ó kuin'ennta nge'e ndachrjan, satsji ko xrokjanna íjngo ko tsake'e ngajinnta. Síá nduaxin tjaunnanta, juaxruxin xrobake'enta ixi no'anta satsji ti jii Ndotána ixi ícha tetuan'an je'e ndo ixi najan'an. ²⁹ Sa'ó ntatjunta ji'i ixi nchakon tsikonnta tson'en, tsitikaonnta.

³⁰ 'Ko sé'a xronichjana jai ixi jitii Xixron'anxrée, xi tetuen'en chujni nunte xasintajni. Ko je'e xa xro'an nge'e tetuen'en xa ngajin. ³¹ Ko xrokonda jaña tson'en ixi chujni nunte xasintajni tsono'e na ixi jan'an tjua'a Ndotána ko titika'on nge'e tetuanna ndo. Ko jai tingatjennta sachjinxina nti'i.

^a 14:21 *tjua'a* yo te amo

Ntaa tajon tu uva ko chaan ntaa

15 'Jan'an me'e xranchi naa viña jichón ko Ndotána xranchi ngisen tayakon'en ntaa. ² Tsonchrijin ndo chaan ntaa tajon'a itu ko tsame'e ndo ntaa ko tayakon'en ndo ntaa ixi ícha itsjé itu tsajon ntaa. ³ Ko ja'anta ó tjúá asáanta ixi chijni tjá'anta. ⁴ Take'énta ngajin xranchi jan'an ritjén ngajinnta. Xranchi chaan ntaa jua'i je'o chaan ntaa tsajon itu siá jitse'a kichuu ntaa, jaña ja'anta kaxon jua'i sinche'enta nge'e siá ste'anta ngajin.

⁵ 'Jan'an ntaa ijié tajon tu uva, ko ja'anta chaan ntaa. Ngisen jitséxin najan'an ko jan'an ngajin sen tsajon sen kueya itu ixi ja'anta jua'i sinche'enta naa nge'e siá ritjén'a ngajinnta. ⁶ Ko ngisen jitseni'a jan'an, ni me'e jii nā xranchi chaan ntaa tjankana ndá'a ixi xroxema ntaa ko tsjaaka nā ntaa.

⁷ 'Ko siá ja'anta steniintana, ko xrotjáña'inta nge'e juntakuan'annta, tjanchianta nge'e tjaunnta ko tsaye'enta. ⁸ Ndotána tayé'e juasaya siá ja'anta tájonnta itsjé itu. Ko jaña tsjakoxinnta ixi titikaonntana. ⁹ Jan'an tsango tjua'anta xranchi Ndotána tjua'na. Tintue'anta ti tjua'anta jan'an. ¹⁰ Siá tsitikaonnta ti kuetuan'annta, tsono'anta ixi tjua'anta xranchi kaxon jan'an titika'on nge'e kuetuanna Ndotána ko nóna ixi je'e ndo tjua'na ndo.

¹¹ 'Jaña nichja'anta ixi tsake'enta juaxruxin ngajin ko juaxruxin tsake'e asáanta. ¹² *Ti tetuan'annta me'e ji'i: tjue'enta kichuunta xranchi jan'an tjua'anta. ¹³ Ngisen ícha tjue'e naa ngisen, ba tsen'en sen ixi ngisen tjue'e sen. ¹⁴ Ja'anta chujni tjento siá tsitikaonnta ti tetuan'annta. ¹⁵ Ítiya'inta ni nche'e ixra, ixi chujni nche'e ixra noe'a sen nge'e nche'e xi tetuen'en sen. Ko ja'anta chujni tjentona ixi kain nge'e juinchekuanna Ndotána, juintano'anta. ¹⁶ Kuinche'antana ja'anta. Jan'an kuincha'anta ko kuinóatána ngajinnta ixi itsjinta ko tájonnta itsjé itu ko tsitjáña'i tu. Ko jaña Ndotána xrotjá'anta ndo kain nge'e tsjanchiixinnta nombréena. ¹⁷ Jaña tetuan'annta ixi xrotjue'enta kichuunta.

Ningakon'en nā ndo Jesús ko sen titikaon ndo

¹⁸ 'Siá ni nunte xasintajni toña'o'anta, no'anta ixi jan'an ningakonna nā sa'ó. ¹⁹ Siá ja'anta xrokjuinta chujni nunte

xasintajni, ni nunte xasintajni xrotjua'anta n̄a ixi xrakichuunta n̄a. Ko jan'an kuincha'anta ngakjen'en ni nunte xasintajni. Ko méxin, ni nunte xasintajni ningakon'annta n̄a ixi í je'anta chujni nunte xasintajninta. ²⁰ *Xraxaonnta nge'e ntatjunta ixi ni naa xi nche'e ixr̄a tetuan'an ícha ixi xi xrée. Siá ningakonna n̄a ko rua'na n̄a, jaña xrorua'anta n̄a kaxon. Ko siá kuitikaon n̄a nge'e juntakuan'an n̄a, me'e kaxon tsitikaonnta n̄a nge'e tsjako'enta n̄a. ²¹ Kain ji'i sinta'anta n̄a kondeexin jan'an ixi titikaonntana ko ixi chúxin'a n̄a ngisen xruan'anna jui'i.

²² 'Siá xrojuí'a nti'i ko xronichja'i ngajin n̄a, je'e n̄a xrochónda'i n̄a ninaa ijię. Ko jai jua'i xrondachro n̄a ixi noe'a n̄a ko chónda'i n̄a ijię. ²³ Ni ningakonna, ni me'e ningakon'en n̄a Ndotána kaxon. ²⁴ Je'e n̄a xrochónda'i n̄a ijię siá xrojuinta'i nge'e ti ninaa ngisen juinche'e sa'ó. Ko jai ó bikon n̄a kain nge'e junta'a, ko maski bikon n̄a, ningakonna n̄a ko kaxon ningakon'en n̄a Ndotána. ²⁵ Ko jaña ton'en ixi xrokonda tson'en nge'e ndachro ley ne'e n̄a: "Ningakonna n̄a maski xro'an ijię chonda." ²⁶ Ko nchakon tsii ngisen tsingijna, me'e Espíritue ndo Dio nduaxin, xroxruan'an jan'an ixi juachaxien Ndotána ko je'e ndo xronichjaxinna ndo. ²⁷ Ko ja'anta kaxon xronichjaxinntana ixi ngajin ritjennta xraxrangíxixión juako'anta.

16 ¹ Kain ji'i ntatjunta ixi tsintue'anta nge'e juntakuan'annta. ² Ni judío tsajon'a n̄a juachaxin tsixin'innta ni'ngo ko tsiji nchakon ixi ni naatsóñaxónnta xroxraxaon n̄a ixi ti nche'e n̄a me'e naa xrée ndo Dio. ³ Jaña sinche'e n̄a ixi chúxin'a n̄a Ndotána ko chúxin'a n̄a najan'an. ⁴ Ko ntatjunta kain ji'i ixi nchakon jaña tson'en, xroxraxaonnta ixi ó ntatjunta sa'ó jaña tson'en.

Ixr̄a nche'e Espíritue ndo Dio

'Ti xrangíxixión ntatju'inta ji'i ixi bake'e ngajinnta. ⁵ Ko jai satsji ti jii ngisen xruan'anna jui'i. Ko ninaánta tjanchangínta no satsji ⁶ ixi tsango jítone'e asáanta ixi ntatjunta kain ji'i. ⁷ Nduaxin, cháña satsji ixi ja'anta jian tsake'enta. Ko siá satsji'a tsi'a ngisen tsingijnanta. Ko siá satsji, jan'an xroxruan'an ndo tsii ndo. ⁸ Ko nchakon tsii ndo sinchexraxaon ndo chujni nunte xasintajni ixi chónda n̄a ijię, ko jii naa cha'o ndako xrorué'e n̄a ko ndo Dio sinchéñe'e ndo n̄a ijię. ⁹ Je'e n̄a chónda n̄a ijię ixi titikaon'a n̄a ¹⁰ ko tsono'e n̄a ixi jii naa

cha'o jian ko ixi jan'an satsji ti jii Ndotána ko ítsikon'antana, ¹¹ ko tsono'e nã ixi ndo Dio sinchéña ndo ijie ixi ó juexin juinchéña ndo ijie ngajin Xixron'anxrée, xi tituen'en nunte xasintajni.

¹² 'Xrarichonda itsjé nge'e xrontatjunta, ko jai jua'i tsiexinnta.

¹³ Nchakon tsii Espíritue ndo Dio nduaxin, je'e ndo sintakuan'annta ndo kain nge'e nduaxin ixi je'a nge'e tjaun ndo xrontatjunta ndo. Na'i. Xrontatjunta ndo kain nge'e tsin'en ndo ko sintano'anta ndo nge'e tson'en. ¹⁴ Je'e ndo tsajon ndo juasaya ngajin jan'an ixi tsayé'e ndo kain chijnina ko nge'e tikinixinna ko sintano'anta ndo kain ji'i. ¹⁵ Kain nge'e chóna Ndotána na'na kaxon. Méxin, ndachrjan ixi Espíritue ndo Dio tsayé'e ndo nge'e tikinixinna ko tjume'e sintano'anta ndo kain ji'i.

Ti toni'e aséenni xrokjan juaxruxin

¹⁶ 'Xra íse'a í tsikon'antana. Ko kaxon íse'a tsikonntana íjngo ixi satsji ti jii Ndotána.

¹⁷ Ko kaxin sen chrikao ndo ndache kichuu sen:

—¿Nge'e xrondachro ji'i ixi íse'a tsikonna ndo ko kaxon sé'a tsikonna ndo íjngo ixi satsji ndo ti jii Ndotée ndo? ¹⁸ ¿Inge'e tjaun ndo xrondachro ndo ixi: “íse'a”? Tianxin'ana nge'e ndachro ndo.

¹⁹ Ko kono'e ndo Jesús nge'e tjaun sen tsjanchangí'e sen ndo ko ndache ndo sen:

—Jan'an ntatjunta ixi íse'a ítsikon'antana ko kaxon sé'a tsikonntana íjngo. ¿Á ji'i ritjanchiangí'e kichuunta? ²⁰ Nduaxin ntatjunta ixi tsango xrotsjanganta ko tsoni'e asáanta, ko ni nunte xasintajni tsake'e nã juaxruxin. Ko maski tsango tsoni'e asáanta ko tjume'e xrokjan tsake'enta juaxruxin. ²¹ Hora naa nchri sinchejongí'e nchra chjen'en nchra, tsango tsoni'e aséen nchra ixi ó kuiji hora tsjongí'e xjan. Ko tjexin tjongí'e xjan, tjume'e ísintexi'aña nchra juachjaon kuatsinga nchra ixi juaxruxin take'e nchra ixi juinchejongí'e nchra naa chjan ngata'a nunte xasintajni. ²² Jaña ja'anta kaxon toni'e asáanta jai. Ko tjume'e tsikonntana íjngo ko tsango tsake'e juaxruxin asáanta ko ninaa chujni tsantsja'anta juaxruxin me'e.

²³ 'Nchakon me'e xro'an nge'e tsjanchangínanta. Nduaxin nge'e ntatjunta. Ixi Ndotána xrotjáanta ndo kain nge'e tsjanchaxinnta nombréena. ²⁴ Ja'anta xraxro'an nge'e tjanchiixinnta nombréena jai. Ko jai tjanchianta ko tsaye'enta, ko tsango tsake'enta juaxruxin.

Ncháina Jesucristo juacha ndo kuetuan'an ndo nunte xasintajni

²⁵ 'Ntatjunta ji'i je'o xranchi tekini naa nge'e. Ko tsii nchakon ítsekia'inta jaña ixi ndako xrontatjunta ixi Ndotána. ²⁶ Nchakon me'e tsjanchiainnta nge'e nombréena. Ko ndachrjan'i ixi jan'an xronichjaxinnta ngajin Ndotána ²⁷ ixi je'e Ndotána tjua'anta ndo. Tjua'anta ndo ixi ja'anta tjuananta jan'an ko ixi titikaonnta ixi jan'an juixin ti jii je'e ndo. ²⁸ Kuachrjexin ti jii Ndotána ixi jui'i nunte xasintajni. Ko jai tintu'a nunte xasintajni ixi satsji ti jii Ndotána íjngo.

²⁹ Tjume'e ndachro sen chrikao ndo:

—Jai ndako ritjakua ko ítjakoxin'a ixi xrojan chijni, ³⁰ jai tienxinna ixi no'a kain nge'e ko xrokonda'i ixi xrojan ngisen tsjanchangi'ana. Méxin, titika'onna ixi ja'a juixian ti jii ndo Dio.

³¹ Ndo Jesús juate'e ndo:

—¿Jai ché kuitikaonnta? ³² Ko tsii nchakon ko jai hora me'e ixi ja'anta xrochjeyanta ko satsjinta ko tsintunantana jan'on. Ko je'a jan'on ritjén ixi Ndotána jii ndo ngajin. ³³ Ji'i ntatjunta ixi kainnta juaxruxin tsake'e asáanta ixi titikaonntana. Ko nti'i nunte xasintajni tsatsinganta juachjaon, ko xronka'inta ixi jan'an ó juacha tetuan'an nunte nti'i.

Ndo Jesús tjanchia ndo ixi sen chrikao ndo

17 Ó juexin ndachro ndo Jesús kain ji'i, tjume'e tsje'e ndo ngajni ko ndachro ndo:

—Ndotána, ó kuiji nchakon. Chje'énta Chjan'anta juachaxin ixi kaxon Chjan'anta xrotjáanta xjan juasaya. ² Ko ja'anta chje'énta Chjan'anta juachaxin ixi tsetuen'en xjan kain chujni ko tsajon xjan juachaxin tsehón sen kain nchakon, kain sen tsichje'enta xjan. ³ Ko juachaxin chóna sen tsehón sen kain nchakon me'e ti xrochuxinnta sen ja'anta, ndo naakua ndo Dio nduaxin jichón, ko kaxon xrochuxin sen ndo Jesucristo, ndo tsixruan'annta ja'anta nunte xasintajni.

⁴ 'Jan'an tjá'anta juasaya nti'i nunte xasintajni ko juexin junta'a ixra kuetuannanta. ⁵ Ko jai Ndotána, chjánanta juachaxin ijié xranchi kuachonda jan'an nchakon bake'e ngajinnta ti xrako'a nunte xasintajni.

⁶ Ó jinteno'a sen chjánanta, sen nunte xasintajni, sen tsikinche'e ja'anta. Je'e sen chujnianta sen ko ja'anta chjánanta sen ko jan'an ó jintakuan'an sen chijnianta ko kuitikaon sen. ⁷ Ko jai ó no'e sen ixi kain juachaxin chónða jan'an tì'xìn ngajinnta. ⁸ Jui'i ixi juako'a sen chijnianta chjánanta, ko je'e sen kuitikaon sen, ko kuienxin sen ixi nduaxin jan'an juixin ngajinnta, ko kuitikaon sen ixi ja'anta tsixruan'annanta.

⁹ Jan'an tjanča'anta ixi tsingijnanta sen me'e. Je'a tjanča'anta ixi tsingijnanta kain chujni nunte xasintajni. Na'i. Je'o tjanča'anta ixi sen chjánanta ko ixi je'e sen chujnianta sen. ¹⁰ Ko kain nge'e chonda ja'anta, na'na, ko kain nge'e na'na, na'anta kaxon. Ko méxin, je'e sen tsajon sen juasaya ngajin.

¹¹ 'Jai ítsituna'i nti'i nunte xasintajni. Ko je'e sen xratsitu'e sen nti'i. Ko jan'an satsji ixi tsake'e ngajinnta. Ndotána jian, tayakon'ennta ixi juachaxiannta sen chjánanta ixi je'e sen naakua tsake'e sen xranchi jan'an ko ja'anta naakua stena. ¹² *Nchakon bake'e ngajin sen nti'i nunte xasintajni, kuayakon'an sen ixi juachaxiannta. Ko ninaa sen kuitjáña'i sen. Je'o naakua naa ngisen kuitjáña, ixi xi me'e ó tsikitjáña xa ixi jaña tson'en xranchi jitaxin xroon tsikjin sen sa'ó.

¹³ 'Ko jai satsji ti no ritjennta. Ko ixi xrarítjén nti'i nunte xasintajni ndachrjan jì'i ixi tsake'e sen juaxruxin xranchi juaxruxin chónða jan'an. ¹⁴ Jan'an jintakuan'an sen chijnianta, ko jai ni nunte xasintajni ningakon'en nã sen ixi je'e sen je'a chujni nunte xasintajni xranchi jan'an kaxon je'a chujni nunte xasintajni. ¹⁵ Tjánchá'ianta ixi tsantsjexinnta sen nunte xasintajni. Na'i. Tjanča'anta ixi tsingijnanta sen ixi Xixron'anxrée sincheye'a xa sen. ¹⁶ Xranchi jan'an je'a chujnie nunte xasintajni, kaxon je'e sen je'a chujni nunte xasintajni sen. ¹⁷ Nchetjúáxinnta sen ixi nge'e nduaxin ixi chijnianta chijni nduaxin. ¹⁸ Xranchi xruan'annanta jui'i nunte xasintajni, jaña jan'an xruan'an sen itsji sen ngakjen'en chujni nunte xasintajni. ¹⁹ Ixi je'e sen totjúáxinna jan'an, ko kaxon je'e sen tsontjúáxin aséen sen ixi chijni nduaxin.

²⁰ 'Ko je'a je'o tinóatáana ixi je'e sen. Na'i. Kaxon tinóatáana ixi tsingijnanta sen tsitikaon ícha tjume'e, nchakon tsin'en sen nge'e xronichja je'e sen. ²¹ Tjanča'anta ixi kain sen naakua xroxaxaon

sen xranchi ja'anta Ndotána ko jan'an naakua stena, ixi kain chujni nunte xasintajni tsitikaon nā ixi ja'anta xruan'annanta jui'i. ²² Ó tjá'a sen naxra je'o juachaxin ijié xranchi juachaxin chjánanta ixi naakua xroxraxaon sen xranchi jan'an ko ja'anta naakua stena. ²³ Jan'an ko je'e sen naakuana xranchi ja'anta ko jan'an naakuana kaxon. Ko jaña chujni nunte xasintajni tsono'e nā ixi ja'anta xruan'annanta jui'i ko kaxon tjue'enta nā xranchi tjaunnanta jan'an. ²⁴ 'Ndotána, ja'anta chjánanta sen, ko tja'on ixi tsake'e sen ti no tsake'e jan'an ixi tsikon sen juachaxin ijié chjánanta; ixi fiaonanta ti xrako'a nunte xasintajni. ²⁵ Ndotána, tsango jian ja'anta. Chujni nunte xasintajni chúxin'a nā ngisen ja'anta, ko jan'an ó chuxinnta, ko kain sen chjánanta, kaxon ó no'e sen ixi ja'anta xruan'annanta jui'i. ²⁶ Ó juntano'a sen ngisen ja'anta ko xrasintano'a sen ícha, ixi xranchi ja'anta tjaunntana jaña xrotjue'e kichuu sen ko jan'an tsake'e ngajin sen.

Itsé nā ndo Jesús ko bije'e nā ndo

(Mt. 26:47-56; Mr. 14:43-50; Lc. 22:47-53)

18 Juexin ndachro ndo Jesús kain jii, tjume'e kuachrjenka'o ndo sen chrikao ndo ko sakjui sen kuantu inda Cedrón. Nti'a jii naa ijngi ko nti'a ikjui ndo Jesús ko sen chrikao ndo. ² Kaxon xi Judas, xi juinçekji ndo Jesús, chúxin xa ijngi me'e ixi nti'a itsjé nchakon baxraka sen chrikao ndo Jesús ko kao je'e ndo. ³ Méxin, xi Judas bika'o xa kueya xi soldado ko kaxin xi policía nche'e xrā ni'ngo tsixrua'an xitaana tetuan'an ko xi fariseo. Kujjikao nā chika ko xro'i tingasáñaxin. ⁴ Ko ndo Jesús ó no'e ndo kain nge'e xrokon'en ndo, ko konchjiñe'e ndo ngajin nā ko juanchangi'e ndo nā:

—¿Ngisen tjéenta?

⁵ Ko juate'e nā:

—Tjéena xi Jesús, xi tjajna Nazaret.

Ko juate'e ndo Jesús:

—Jan'anna.

Ko xi Judas, xi tsijinçekji ndo, nti'a jikao xa nā. ⁶ Ko hora ndachro ndo Jesús: “Jan'anna”, je'e nā xronka nā ko ngaxiton nā kuitsinga nā nunte. ⁷ Ko ijngo ikjan ndo Jesús juanchangi'e ndo nā:

—¿Ngisen tjéenta?

Ko je'e n̄ ndachro n̄:

—Tjéena xi Jesús, xi tjajna Nazaret.

⁸ Ko ndachro ndo Jesús:

—Ntatjunta jan'an ngisen tjéenta. Ko siá jan'an ngisen tjéenta, tintu'enta satsji sen chrjiki'an.

⁹ Jaña ndachro ndo Jesús ixí xrokonda tson'en ti nge'e tsindachro ndo: “Sen chjána Ndotána, xro'an ngisen tsitjáña.” ¹⁰ Ko ndo Simón Pedro kuantsje ndo naa chika espada konchrijinxin ndo ndatsjon naa xi, ndatsjon xa ti jian, xi me'e ndatin'in xa Malco, xinchexrée xitaana tetuan'an. ¹¹ *Ko ndo Jesús ndache ndo ndo Pedro:

—Xraxi'ian chika espada ñ̄. Siá Ndotána kuetuan'an ixí tangi tsatsinga, xrokonda tsatsinga jan'an kain ji'i.

Ndo Jesús ikjui ndo ngajin xi tetuen'en xitaana

(Mt. 26:57-58; Mr. 14:53-54; Lc. 22:54)

¹² Tjume'e xi soldado ko xi tetuen'en xa ko xi policía judío nche'e xra ni'ngo itsé xa ndo Jesús ko kuintee xa ndo. ¹³ Ko sabikao xa ndo ndo'a xi Anás, a xi Anás xichée xi Caifás, ngisen nano me'e tituen'en xitaana. ¹⁴ *Ko xi Caifás, xraje'o je'e xa tsindache ni judío ixí ícha jian naakua naa chujni xrokuenxin ixí tjajné n̄.

Ndo Pedro ndachro ndo chúxin'a ndo ndo Jesús

(Mt. 26:69-70; Mr. 14:66-68; Lc. 22:55-57)

¹⁵ Ndo Simón Pedro ko inaa ndo bakajikao ndo Jesús sterué'e sen ndo. A ndo inaa ó chúxin ndo xitaana tituan'an. Méxin, kaxon kuixin'in ndo no kuixin'in ndo Jesús, ngaxin'in ndasin ndo'a xitaana tituan'an. ¹⁶ Ko ndo Pedro kuitu'e ndo nduja ti nt̄achja. Ko ndo chúxin xitaana tituan'an kuachrje ndo ko nichje'e ndo nchri tendáa nt̄achja ko kuajon nchra juachaxin kuixin'in ndo Pedro. ¹⁷ Tjume'e nchri tendáa nt̄achja juanchangi'e nchra ndo Pedro:

—¿Á kaxon ja'a chriku'a xi ñ̄?

Ko juate'e ndo Pedro ndachro ndo:

—Na'i, jan'an na'i.

¹⁸ Ko nti'a tsango ikin ko xi nche'e ixra ko xi policia juaaka xa naa xro'i nti'a ko siin xa stexraxru'e xa. Kaxon ndo Pedro jixraxru'e ndo nti'a.

Xitaana tetuan'an tjanchangi'e xa ndo Jesús

(Mt. 26:59-66; Mr. 14:55-64; Lc. 22:66-71)

¹⁹ Ko xitaana tetuan'an juangixin xa juanchangi'e xa ndo Jesús ngisen sen chrikao ndo ko nge'e tjako ndo. ²⁰ Ko juate'e ndo Jesús:

—Jan'an nichja ngajinxin ikon kain ni nunte xasintajni, ko bajako ngaxin'in nchia ko ngaxin'in ni'ngo ti no baxra'o kain ni judío. Ko xro'an nge'e ndachrjan imao. ²¹ ¿Sonda tjanchangina? Tjanchangi'e ni kuin'en xranchi tjako. Je'e na no'e na nge'e ndachrjan.

²² Juexin ndachro ndo Jesús ji'i, tjume'e naa xi policia nche'e xra ni'ngo, jindaxin xa nti'a, kuande'e xa naa iton ikon ndo Jesús ko ndachro xa:

—¿Á jaña tjate'é ngajin xi tituen'en xitaana?

²³ Ko juate'e ndo Jesús:

—Siá ndako'a ndachrjan naa nge'e, ndachijiana nge'e ndako'a ndachrjan, ko siá ndako nge'e ndachrjan, ¿sonda kon'iana?

²⁴ Tjume'e xi Anás xruan'an xa ndo Jesús jixrite'e ndo ngajin xi Caifás, xitaana tetuan'an.

Ndo Pedro ijngo ndachro ndo chúxin'a ndo ndo Jesús

(Mt. 26:71-75; Mr. 14:69-72; Lc. 22:58-62)

²⁵ Ko ndo Pedro xraasin ndo nti'a jixraxru'e ndo, ndache na ndo:

—¿Á kaxon ja'a chriku'a xi ña?

Ko ndo Pedro ndachro ndo chúxin'a ndo ndo Jesús, méxin, ja'in juate'e ndo:

—Na'i, jan'an na'i.

²⁶ Tjume'e naa xi nche'e xrée xitaana tetuan'an, xi me'e xrakichuu xa xi tsikonchrijin ndo Pedro ndatsjon, juanchangi xa:

—¿Á je'a ja'a bikon riku'a xa ti jii ijngi chóna lahuerta?

²⁷ Ko ndo Pedro ndachro ndo ijngo je'a ndo. Ko tuinxin itsje naa kuntaxichíká.

Ndo Jesús ngajin xi Pilato

(Mt. 27:1-2, 11-14; Mr. 15:1-5; Lc. 23:1-5)

²⁸ Kuachrjexin n̄a ndo'a xi Caifás, sabikao n̄a ndo Jesús ti nchia ijié tetuanxin xi gobernador. Ko ó kuaxi jitingasáña ko ni judío kuixin'a n̄a nchia me'e ixi jaña xrokuama'i n̄a ijié, n̄e jua'i sine n̄a kia Pascua. ²⁹ Tjume'e xi Pilato kuachrjexin xa nchia tetuan'an n̄a, juanchangi'e xa n̄a:

—¿Nge'e ijié chóna xi ji'i?

³⁰ Ko je'e n̄a juate'e n̄a:

—Siá je'a ndako'a juinche'e xa, xrobikian'ina xi nti'i.

³¹ Ko ndache xi Pilato n̄a:

—Satiku'unta xa, nchéñe'enta xa ijié xranchi jitaxin ley na'anta.

Ko juate'e ni judío:

—Jan'anna judíona chonda'ina juachaxin naatsóñaxónna naa ngisen.

³² *Jaña kon'en xranchi tsindachro ndo Jesús xranchi tsen'en ndo.

³³ Tjume'e xi Pilato íjngo kuixin'in xa nchia tetuanxin xa ko kuiye'e xa ndo Jesús ko juanchangi'e xa ndo:

—¿Á ja'a xi Rey tetuen'en ni judío?

³⁴ Ko ndachro ndo Jesús:

—Ti nge'e tjanchanginana, ¿á ja'ua xraxaoan jaña?, o, ¿á ixi inaa n̄a jaña ndachro n̄a?

³⁵ Ko juate'e xi Pilato:

—¿Á jan'an judíona? Ni tjajnáa ko xitaana tetuan'an bikaan n̄a ngajin. ¿Nge'e juinche'e?

³⁶ Ko juate'e ndo Jesús:

—Juachaxin chóna jan'an je'a kuix̄in nunte xasintajni. Siá xrokuj̄'x̄in nunte xasintajni, sen chrjiki'an xrojuinche'e sen nge'e ixi xrotsé'ana ni judío ko juachaxin chóna jan'an, je'a juachaxin nunte xasintajni.

³⁷ Ko ndachro xi Pilato:

—Ja'a, ¿á nduaxin naa xi rey?

Ko juate'e ndo Jesús:

—Jaán, jan'an rey xranchi ja'a ndachrua. Jan'an jui'i nunte xasintajni ixi xronichja ti nduaxin. Kain sen titikaon nge'e nduaxin, sen me'e tin'en nge'e tjako.

³⁸ Ko ndachro xi Pilato:

—¿Nge'e nduaxin ndako, ndachrua?

Xi Pilato kuajon xa juachaxin tsen'en ndo Jesús

(Mt. 27:15-31; Mr. 15:6-20; Lc. 23:13-25)

Ko juexin juanchangi xi Pilato ji'i, tjume'e kuachrje xa ko ikjui xa ti ste ni judío, ko ndache xa n̄a:

—Kuitja'i ninaa ijię ngajin xi ji'i. ³⁹ Ko ja'anta ó xrakuan'anta ixi kia pascua tajanda naa chujni jije'e. ¿Á tjaunnta tsajanda xi Rey tetuen'en ni judío?

⁴⁰ Ko kain n̄a kuyako n̄a ndachro n̄a:

—Xi ñ̄a na'i. Tajanda xi Barrabás.

Ko xi Barrabás naa xiche'e me'e.

19 Tjume'e xi Pilato kuetuan'an xa ixi tsjaya n̄a ngajin ndo Jesús. ² Ko ni soldado juinchéña n̄a ixi nt̄acha'a naa corona ko bake'e n̄a ngata'a jaa ndo Jesús. Ko juinchekeya n̄a ndo naa manta tiie játse. ³ Ko konchjiñe'e n̄a ti jii ndo, ko ndachro n̄a:

—Tsechón ndo rey tetuen'en ni judío.

Ko juanoa n̄a ndo. Ko itja n̄a kuandexin n̄a ikon ndo.

⁴ Ko xi Pilato íjngo kuachrjexin xa nchia tetuanxin xa, ko ndache xa ni tsixra'o nti'a:

—Tsje'enta, tsantsje xa ixi tsienxinnta ixi kuitja'i ninaa nge'e ndako'a juinche'e xa.

⁵ Ko kuachrjexin ndo Jesús nti'a jitikao ndo ngata'a jaa ndo corona tsikoña nt̄acha'a ko jitsáa ndo manta tiie játse. Ko ndachro xi Pilato:

—Tsje'enta, nti'i jii xa.

⁶ Ko nchakon bikon ni taana tetuan'an ko ni policía ne'e ni'ngo juangíxin n̄a kuyako n̄a:

—¡Tjankanitua xa nt̄acru! ¡Tjankanitua xa nt̄acru!

Ko ndachro xi Pilato:

—Ja'anta tiku'unta xa ko tankanitonta xa nt̄acru ixi jan'an kuitja'i ninaa nge'e ndako'a ngajin xa.

⁷ Ko juate'e ni judío:

—Jan'anna chondana naa ley xrokonda tsen'en xa ixi ndachro xa ixi Chjen'en ndo Dio je'e xa.

⁸ Ko nchakon kuin'en xi Pilato ji'i ícha xronka xa. ⁹ Tjume'e íjngo kuixin'in xa nchia tetuanxin xa ko juanchangi'e xa ndo Jesús:

—¿No juixian?

Ko ndo Jesús xro'an nge'e juate'e ndo.

¹⁰ Ko ndachro xi Pilato:

—¿Sonda tjate'e'a? ¿Á noa'ia ixi jan'an chonda juachaxin tsetuan'an nã tankanitia nã ntãcru o kaxon chonda juachaxin tsajanda satsjia ko xro'an nge'e tson'an?

¹¹ Ko juate'e ndo Jesús:

—Xro'an juachaxin chónða ja'a siá je'a Ndotána Dio xrotjáa ndo juachaxin. Ko chujni bikaana nti'i ícha ijie chónða nã ixi ja'a.

¹² Ko kuin'en xi Pilato ji'i, tjume'e juangíxin xa juée xa xranchi xrobajanda xa ndo Jesús. Ko ni judío kuyako nã ndachro nã:

—Siá tsintu'é satsji xa, ja'a je'a tjentua xi tetuen'en tjajnaína. Ngisen nchéña aséen xranchi naa rey, ni me'e ningakon'en xa xi tituaiína. ¹³ Kuin'en xi Pilato ji'i, tjume'e sabikao xa ndo Jesús nduja ko bake'e xa nunte ti no nchéñaxin nã ijie ko kaxon nchekin'in nã ti kueya ixro ko ngigua aremeo xrondachro Gabatá.

¹⁴ Nchakon me'e naa nchakon sa'ó kia Pascua, ko ó xrochjée ngusine nchakon ko xi Pilato ndache xa ni judío:

—Nti'i jii xi rey tetuan'annta.

¹⁵ Ko je'e nã kuyako nã ndachro nã:

—Tsachrje xa, tsachrje xa. Tankanitia xa ntãcru.

Ko xi Pilato ndachro xa:

—¿Á tjaunnta tsjankanito xa ntãcru xi rey tituan'annta?

Ko je'e nã juate'e nã:

—Xro'an xi rey chondana, je'o xi César tituan'an.

¹⁶ Méxin, xi Pilato kuajon xa ndo Jesús ngajin ni judío ko sabikao nã ndo tsjankanito nã ndo ntãcru.

Juankanito nã ndo Jesús ntãcru

(Mt. 27:32-44; Mr. 15:21-32; Lc. 23:26-43)

¹⁷ Jaña ndo Jesús kuachrxexin ndo nti'a yama ndo ntãcru ti no tsjankanito nã ndo, noxon cha'o itji ti no tin'in ntajaa chujni ko

ngigua arameo xrondachro Gólgota. ¹⁸Nti'a juankanito n̄a ndo nt̄acru, ko kaxon íjngo yuu xi, naa xi bake'e xa ndatsjonxin jian ko inaa xa ndatsjonxin kjon ko ngusine bake'e n̄a ndo Jesús. ¹⁹Ko kuetuan'an xi Pilato xrokjin n̄a ngata'a naa nt̄aa ko tsake'e n̄a ti no nt̄acru ko xrondachro nt̄aa:

“Ndo Jesús, ndo t̄ajna Nazaret, me'e ndo Rey tetuen'en ni judío.” ²⁰Ko itsjé ni judío juinchekuanxin n̄a letra tsikoña ixi t̄jenka t̄ajna Jerusalén kuenito n̄a ndo Jesús nganito nt̄acru ko níi téé t̄ajna tsikjin n̄a, naa téé hebreo, naa téé griego, naa téé latín. ²¹Ko ni taana tetuan'an ni judío ndache n̄a xi Pilato:

—Kjin'a ja'a je'e xa “xi Rey tetuen'en ni judío”; cháña ikjian “Je'e xa ndachro xa ixi je'e xa xi Rey tetuen'en ni judío.”

²²Ko juate'e xi Pilato:

—Ti kuetuan'an xrokjin n̄a ó juexin kóña, ko jaña tsitu'e.

²³Tjume'e ni soldado, hora juexin bake'e n̄a ndo Jesús nganito nt̄acru, kua n̄a mantée ndo Jesús, konchjeya n̄a manta ko noó juinchéña n̄a manta nanaá mantée n̄a. Ko kaxon kua n̄a manta jine jíá ndo. Manta me'e tsixraun'a manta, naakua manta tsikoña me'e.

²⁴Ko ni soldado juao kichuu n̄a ndachro n̄a:

—Xrochjeya'ina manta jí'i. Ícha jian xrosondaoxinna ixro ixi jaña tsonojna ngisen tsjacha manta.

Jaña kon'en xranchi ndachro xroon chijnie ndo Dio tsikjin sen sa'ó: “Sondaonxin n̄a ixro ko jaña chjeye'e n̄a mantána.” Jaña juinche'e ni soldado.

²⁵Ko t̄jenka nt̄acru ti no jinito ndo Jesús bake'e janée ndo ko jan kichuu jan, jan María, janchri'e ndo Cleofas ko jan María Magdalena. ²⁶Ko nchakon bikon ndo Jesús janée ndo ko t̄jenka jan jii ndo chrikao ndo, ndo ícha t̄jue'e ndo, ndache ndo janée ndo:

—Tsje'é nti'i jii chjan'an.

²⁷Ko tjume'e nichje'e ndo Jesús ndo bajikao ndo, ndo jii t̄jenka jan, ko ndachro ndo:

—Nti'i jii janáa.

Ko ndo me'e kuayé'e ndo jan, sabikao ndo jan ndo'a ndo ko je'e jan ikjan jan xranchi janée ndo.

Kuen'en ndo Jesús

(Mt. 27:45-56; Mr. 15:33-41; Lc. 23:44-49)

²⁸ Ó no'e ndo Jesús ixi kain ixra ó juexin juinche'e ndo ko xrokonda tson'en nge'e jitaxin xroon ko ndachro ndo:

—Kuen'enna inda.

²⁹ Ko nti'a jii naa chikute jitjiá xran tsjá ko je'e na juinchetjao na naa tu'o manta kuintsiá na naa ntaa ko bake'e na tjenka ro'a ndo.

³⁰ Ko ndo Jesús kui'i ndo xran tsjá ko ndachro ndo:

—Ó juexin junta'a kain nge'e kuituanna.

Tjume'e kuisée jaa ndo ko kuajon ndo espíritue ndo ko ndakuen'en ndo. ³¹ Nchakon me'e naa nchakon sa'ó kia Pascua, méxin, ni judío tjaun'a na xrokuitu'e cuerpoe ni tsiken'en nganito ntacru nchakon tjoké'e na, ixi nchakon me'e naa nchakon ijié. Méxin, juanche'e na xi Pilato tsondaki na tutée ni kuen'en nganito ntacru ko satsikaoxin na nti'a cuerpoe ni me'e. ³² Ko ni soldado ikjui na ko kondaki na tutée naa xi ko kao tutée xi yuxin juankanito na ntacru tjenka ndo Jesús. ³³ Ko hora kuiji na tjenka ndo Jesús ko bikon na ó tsiken'en ndo, kondaki'a na tutée ndo. ³⁴ Ko naa xi soldado kuantje'e xa ndatsjonxin ntakuin ndo Jesús ixi naa chika ko tuinxin chrinka ijni ko inda. ³⁵ Méxin, jan'an rikjin xroon ixi bake'é nti'a, bikon ixi jaña kon'en ko ndachrjan ti nduaxin ixi ja'anta kaxon tsitikaonnta. ³⁶ Jaña kon'en ji'i ixi tson'en nge'e ndachro xroon chijnie ndo Dio tsikjin sen: “Tsondaki'a na ninaa nte'e ndo.” ³⁷ *Kaxon íjngo nichja xroon chijnie ndo Dio tsikjin na sa'ó ndachro: “Xrotsje'e na ndo juinчекatsingato'e na chika ndatsjonxin ntakuin ndo.”

Xrabaa ndo Jesús

(Mt. 27:57-61; Mr. 15:42-47; Lc. 23:50-56)

³⁸ Tjume'e ó juexin kon'en kain ji'i, ko ndo José, naa ndo tjajna Arimatea, juanchia ndo ngajin xi Pilato juachaxin ixi tsakinjinxin ndo ntacru cuerpoe ndo Jesús ko satsikao ndo ndo xroxrabaa ndo. Je'e ndo José imao rué'e ndo ndo Jesús ixi xrakon'en ndo ni judío. Tjume'e xi Pilato kuajon xa juachaxin ko sabikao ndo José cuerpoe ndo Jesús. ³⁹ *Kaxon ndo Nicodemo, ndo me'e bikitsje'e ndo Jesús

naa tiie, a nchakon xroxrabaa ndo Jesús bika'lo ndo níite kilo xroan xraxe tsintekjan xroan mirra ko xroan áloe. ⁴⁰ Jaña ndo José ko ndo Nicodemo kuayé'e sen cuerpoe ndo Jesús, juinchekitsa sen ndo naa manta jine tsikaa xroan xraxe ixi jaña bakitikaon ni judío nchakon tsixrabaa chujni tsiken'en. ⁴¹ Ti no juankanito na ndo Jesús ntacru tjenka nti'a jii naa huerto ko nti'a jii naa itjaq natjúá xraxro'an chujni tsixrabaa nti'a. ⁴² Nti'a juabaa sen ndo Jesús ixi kjín'a jii itjaq^a ko íse'a hora xroxrangíxin nchakon tjoké'e ni judío.

Xechón ndo Jesús

(Mt. 28:1-10; Mr. 16:1-8; Lc. 24:1-12)

20 Tjume'e nchakon xrangíxin semana xra naxixe'e jan María Magdalena ikjui jan ti no tsixrabaa ndo Jesús, ko bikon jan ixi ixro tsijijeexin na itjaq^b ti no tsixrabaa ndo tsijinchetengi na ixro. ² Méxin sabinga jan ikjui jan ti no jii ndo Simón Pedro ko ti jii inaa ndo tsikinche'e ndo Jesús, ndo me'e tsango tjue'e ndo ndo Jesús, ko ndachro jan:

—Ó tsikantsje na cuerpoe Ncháina satsikikao na ndo ko nóna'ina ti no tsikake'e na ndo.

³ Ndo Pedro ko ndo me'e kuin'en sen jaña, méxin, sakjui sen ti tsixrabaa ndo Jesús. ⁴ Yui sen binga sen. Ko ndo naa ícha nteeto binga ndo ixi ndo Pedro, ko je'e ndo sa'ó kuiji ndo tinó tsixrabaa ndo Jesús. ⁵ Kuisée ndo tsje'e ndo ngaxin'in ti no tsixrabaa ndo Jesús ko bikon ndo manta tsikitsía na ndo ko kuixin'a ndo nti'a. ⁶ Ko tjume'e kuiji ndo Simón Pedro ko kuixin'in ndo ti no tsixrabaa ndo Jesús ko kaxon bikon ndo manta tsikitsía ndo, ⁷ ko bikon ndo ixi manta tsikitsía jaa ndo Jesús nango tsixratu'u manta, ji'a manta tjenka ti no ste manta kaxin. ⁸ Ko ndo bajikao ndo Jesús, ndo kuiji sa'ó ti no tsixrabaa ndo, kaxon kuixin'in ndo ko bikon ndo nge'e tsikon'en ko kuitikaon ndo. ⁹ Ko xrakuienxin'a sen nge'e ndachro xroon chijnie ndo Dio, ti xrokonda xroxechón ndo Jesús. ¹⁰ Tjume'e sen tsikji tsikitsjexin ti no tsixrabaa ndo Jesús ikjan sen ndo'a sen.

^a 19:42 itjaq cueva ^b 20:1 Itjaq cueva

Ndo Jesús konoxin ndo ngajin jan María Magdalena

(Mr. 16:9-11)

¹¹ Ko jan María kuitu'e jan ngandangi nduja ti no juabaa na ndo Jesús jitsjanga jan. Ko jaña jitsjanga jan, kuisée jan tsje'e jan ngaxin'in ti no tsixrabaa ndo, ¹² ko bikon jan yuu sen ángel jiá sen manta tjúá ste sen nunte tinó tsikake'e na cuerpoe ndo Jesús ko naa ndo ángel jii ndo ti no bake'e jaa ndo Jesús ko inaa ndo jii ndo ti bake'e tutée ndo. ¹³ Tjume'e sen ángel juanchangi sen:

—Nchri, ¿sonda tsjanga?

Ko juate'e jan:

—Satsikikao na cuerpoe Nchánana, ko nóna'ina no tsikake'e na ndo.

¹⁴ Juexin ndachro jan ji'i ko konkjan jan tsje'e jan ko bikon jan ixi nti'a jii ndo Jesús, ko juatsuan'i jan ndo. ¹⁵ Ko ndo Jesús juanchangi'e ndo jan:

—Nchri, ¿sonda tsjanga? ¿Ngisen tjée?

Ko je'e jan xraxaon jan ixi ndo nichje'e jan naa sen tayakon'en huerto nti'a, ko ndachro jan:

—Siá ja'a sabiko'a ndo, ndachijiana no bakée ndo ixi jan'an satsiki'an ndo.

¹⁶ Ko ndo Jesús nichje'e ndo jan ndachro ndo:

—¡María!

Ko tsje'e jan ndo, ko nichjaxin jan ngigua arameo, ndachro jan:

—¡Raboni!

(Ji'i xrondachro Maestro.)

¹⁷ Ko ndachro ndo Jesús:

—Tajandana ixi xrasatji'a ti jii Ndotána. Itjia titsje'é sen kichuuna ko ndache sen ixi sajiin ti jii Ndotána, ndo kaxon Ndotánta, ndo Dio na'na ko kaxon ndo Dio na'anta.

¹⁸ Tjume'e jan María Magdalena sakjuichronga jan ngajin sen kuajikao ndo Jesús, ko ndachro jan ixi tsikikon jan Ncháina ko kaxon chronga jan ixi jaña tsindachro ndo.

Ndo Jesús konoxin ndo ngajin sen kuakuajikao ndo

(Mt. 28:16-20; Mr. 16:14-18; Lc. 24:36-49)

¹⁹Tjume'e kóndo nchakon xrangíxin semana, sen kuajikao ndo Jesús tsixra'o sen ngaxin'in nchia ko jian tsikije'e sen nchia ixi xrakon'en sen ni judío. Ko ndo Jesús kuixin'in ndo ko ngusine je'e sen bake'e ndo, ko nichje'e ndo sen, ndachro ndo:

—¿Á jian stenta?

²⁰Ko juexin ndachro ndo ji'i, juako ndo itja ndo ko chjiyée ndo. Ko je'e sen bake'e sen juaxruxin ixi bikon sen Ncháina. ²¹Tjume'e ndachro ndo Jesús:

—Juaxruxin stenta. Xranchi Ndotána xruan'anna ndo jui'i nti'i, jaña jan'an xruan'annta.

²²Ko kuanotée ndo ngata'a sen ko ndachro ndo:

—Taye'énta Espíritue ndo Dio. ²³*Siá xrotjáña'anta ijię juinche'e xrojan ngisen, jaña kaxon tsomé'e jíee nã. Ko siá xrotjáña'inta ijię juinche'e xrojan ngisen, tsomé'a ijię chónða nã.

Ndo Tomás bikon ndo ixi tsixechón Ncháina

²⁴Tjume'e ndo Tomás, naa sen teyuu sen chrikao ndo Jesús, kaxon nchekin'in sen ndo xjan Kuatsi, ndo me'e ko'a ndo nchakon konoxin ndo Jesús. ²⁵Méxin sen ikaxin chrikao ndo Jesús ndache sen ndo:

—Ó bikona Ncháina.

Ko ndachro ndo Tomás:

—Siá tsikon'a jan'an tinó tsikitu'u nã clavo itja ndo ko xroxruxin'a dedo tjáana nti'a ko ti chjiyée ndo, tsitikaon'a.

²⁶Tjume'e kuatsinga ijní nchakon ko xra'o kain sen íjngo ngaxin'in nchia ko kaxon ndo Tomás jikao sen ndo nti'a. Tsikije'e sen jian nchia ko tuinxin bikon sen ndo Jesús ngusine ti ste sen ko nichja ndo ngajin sen ko ndachro ndo:

—¿Á juaxruxin stenta?

²⁷Ko ndache ndo ndo Tomás:

—Xruxin'ia dedo tjáa ti no tsixrandu'u nã chika clavo tjáana ko xruxin'ia tjáa chiyéna. Ko jaña je'a xrokuitikaon'a ixi nduaxin jan'an.

²⁸ Ko juate'e ndo Tomás:

—¡Ja'a Ncháina ko ndo Dio na'na!

²⁹ Ko ndache ndo Jesús ndo Tomás:

—Tomás bikonjana, kuitikaoan. Ko ikaxin sen juaxruxin ste sen, maski bikon'ana sen ko jaña titikaon sen.

Ji'i chronga sonda tsikjin ndo Juan xroon ji'i

³⁰ Ndo Jesús juinche'e ndo itsjé ixrā ijié bikon sen chrikao ndo ko jitaxin'a kain nge'e me'e xroon ji'i. ³¹ Ko nge'e jitaxin xroon ji'i, tsikixintaxin ixi tsitikaonnta ixi ndo Jesús me'e ndo Cristo, Chjen'en ndo Dio, ixi siá tsitikaonnta ndo, xrochondanta juachaxin tsarichonnta kain nchakon.

Ndo Jesús konoxin ndo ngajin sen yaato bakajikao ndo

21 Tjume'e íjngo ndo Jesús konoxin ndo ngajin sen chrikao ndo ngande'e ndachaon ndatin'in Tiberias. ² Naakua ste sen, ndo Simón Pedro ko ndo Tomás, xi nchekin'in sen xjan Kuatsi, ko ndo Natanael, xi tsiki'xin tjajna Caná nunte Galilea, ko yuu chjen'en ndo Zebedeo ko íjngo yuu sen bakajikao ndo Jesús. ³ *Tjume'e ndachro ndo Simón Pedro:

—Satsji xrotse kuchee.

Ko juate'e sen:

—Kaxon jan'anna itsjina.

Ko sakjui sen kuajin'in sen naa ntábarco. Ko xro'an kuchee itsé sen nchijí tiie. ⁴ Ko ó jitingasáña ko tuinxin bikon sen ndo Jesús ngande'e ndachaon, ko juatsuan'i sen ndo. ⁵ Ko juanchangi'e ndo sen:

—Ja'anta, ¿á xraxro'an kuchee itsenta?

Ko juate'e sen, ndachro sen:

—Xraxro'an nge'e.

⁶ *Ko ndo Jesús ndache ndo sen:

—Tja'ngangínta nocha'a nango jian ntábarco ko xrotsénta ba.

Tjume'e jaña juinche'e sen, banka sen nocha'a ko jua'i kuantsjexin sen inda nocha'a ixi kueya kuchee itsé sen. ⁷ Ko ndo ícha tjue'e ndo Jesús ndache ndo ndo Pedro:

—¡Ncháina ji'i!

Ko kuin'en ndo Simón Pedro ixi Ncháina, ko kuéyá ndo mantée ndo, manta jindatexin, ixi tsikantsje ndo manta ko juingi ndo inda. ⁸Tjume'e sen kaxin bajikao ndo Jesús kuiji sen ngande'e ndachaon bijikao sen ntábarco jitingakjín nocha'a chóna kuchee ixi tsikjin sen xranchi naa ciento metro kjínxin ti no jii ngande'e inda. ⁹Tjume'e kuiji sen ngande'e inda ko xingajinxin sen ntábarco ko bikon sen xruitja tsiche xro'i ko ngata'a xruitja jii naa kuchee ko nango jii nutja. ¹⁰Tjume'e ndo Jesús juanchia ndo:

—Tikuunta kaxin kuchee sintenta.

¹¹Ko ndo Simón Pedro kuajin'in ndo ntábarco bingakjin ndo nocha'a jitjinga itsjé kuchee, naa ciento cincuenta ko níi ba. Ko maski kueya ba tsitsé sen tsichrindaon'a nocha'a. ¹²Tjume'e ndachro ndo Jesús:

—Xrokuiinta, sintenta.

Tjume'e ninaa sen juanchangi'e sen ndo ngisen je'e ndo ixi ó juatsuan sen ndo. ¹³Ko konchjiñe'e ndo Jesús ko kua ndo nutja chjée ndo sen ko jaña kuajon ndo kuchee.

¹⁴Ji'i nínxin konoxin ndo Jesús ti tsixechón ndo.

Ndo Jesús nichja ndo ngajin ndo Simón Pedro

¹⁵Juexin juine sen juanchangi'e ndo Jesús ndo Simón Pedro:

—Ja'a Simón, chjen'en ndo Jonás, ¿á ícha tjauanna ixi sen ji'i?

Ko juate'e ndo Pedro:

—Jaán, Nchána, ó no'anta ixi tjua'anta.

Ko ndachro ndo Jesús:

—Siá nduaxin me'e, tayakon'én kutuchjonna.

¹⁶Tjume'e yuxin juanchangi ndo Jesús:

—Ja'a Simón, chjen'en ndo Jonás, ¿á tjauanna?

Ko juate'e ndo Pedro:

—Nchána, ja'anta no'anta kain nge'e, jan'an ó no'anta jan'an tjá'onnta.

Ko ndachro ndo Jesús:

—Siá nduaxin me'e, tayakon'én kutuchjonna.

¹⁷Tjume'e nínxin juanchangi ndo Jesús:

—Ja'a Simón, chjen'en ndo Jonás, ¿á tjauanna?

Ko koni'e aséen ndo Pedro ixi nínxin juanchangi ndo Jesús á tjaun ndo Pedro ndo Jesús ko ndachro ndo:

—Nchána, ja'anta ó no'anta kain nge'e. Ja'anta ó no'anta jan'an tjaunnta.

Ko ndachro ndo Jesús:

—Siá nduaxin me'e, tayakon'én kutuchjonna. ¹⁸ Ko naa nge'e nduaxin ntatjua ixi nchakon xrachájan ja'a, ja'ua bakaria mantáa ko bakjia tinó tjaun. Ko nchakon tsotáchría tsinxé tjáa ko inaa ngisen sintekitsaa mantáa ko tsikaan nã ti no tjaun'a itsjia.

¹⁹ Ti ndachro ndo Jesús xrondachro xranchi tsenxin ndo Pedro ko ji'i tachrxexin xranchi tsajon ndo juasaya ngajin ndo Dio. Ko juexin ndachro ndo ji'i, íjngo ndache ndo ndo Pedro:

—Rua'nãna.

Nge'e tson'en xi ícha tjue'e ndo Jesús

²⁰ *Tjume'e ndo Pedro tsje'e ndo tuenxin ndo ko bikon ndo ixi rué'e ndo ícha tjue'e ndo Jesús, ndo me'e bake'e tjenja ti bake'e ndo Jesús nchakon juine sen ko tsijanchangí'e ndo ndo Jesús ixi ngisen sinchekji ndo. ²¹ Ko ndo Pedro bikon ndo ixi jirué'e ndo me'e ko juanchangi'e ndo ndo Jesús:

—Nchána, ndo ji'i, ¿nge'e tson'en ndo?

²² Ko juate'e ndo Jesús:

—Siá tja'on xratsechón ndo ti nchakon xrokjan jan'an, ja'a nge'e konda'a. Ja'a ruenãna.

²³ Me'e juangíxin juao sen ixi tsen'a ndo me'e. Ko je'a ndachro ndo Jesús ixi xrokuen'a ndo. Na'i. Je'o ndachro ndo ixi siá tjaun ndo xratsechón ndo nchakon xrokjan je'e ndo, nge'e kondee je'e ndo Pedro.

²⁴ Ndo me'e ngisen chronga ixi nduaxin kon'en kain ji'i, ko ikjin ndo xroon ji'i. Ko ó noina ixi nge'e tsikjin ndo, me'e nduaxin.

²⁵ Xrajii kueya nge'e juako ndo Jesús kjin'a jan'an. Siá xrokjin naanaa me'e, xrokuitja'i nunte xasintajni xrobinga kain xroon ti xrokjin. Jaña tson'en.

Ixrā juinche'e sen kuinche'e ndo Jesús

Ndachro ndo Jesús tsii Espíritue ndo Dio

1 *Tjua'anta Teófilo, xroon sa'ó ikjín, nti'a ikjin kain nge'e juinchekuaina ndo Jesús ko ixrā juinche'e ndo ó sa'ó ²kuijija nchakon sakjui ndo ngajní. Ko ti xrasatji'a ndo kuinche'e ndo sen sinche'e ixrā ko Espíritue ndo Dio bingijna ndo kuetuen'en ndo sen ixi tsono'e sen nge'e ixrā sinche'e sen. ³Nchakon juexin kuen'en ndo Jesús, tjume'e konoxin ndo ixi jichón ndo, ko yuu kán nchakon nanaó konoxin ndo ngajin sen. Itsjé nge'e juako ndo ixi tsono'e sen nduaxin jichón ndo ko juinchekuen'en ndo sen ti tituan'an ndo Dio.

⁴*Ti xra jii ndo ngajin sen chrikao ndo, je'e ndo ndache ndo sen satsjixin'a sen tjajna Jerusalén. Ja'in ndachro ndo:
—Nti'i chon'éntta tsaye'enta nge'e tsajon Ndotána, ti nge'e ntatjunta ndo sa'ó. ⁵*Nduaxin ndo Juan bikitée ndo chujni ixi inda. Ko tsjé'a nchakon ja'anta tsaye'enta Espíritue ndo Dio.

Sakjui ndo Jesús ngajní

⁶Tjume'e sen chrikao ndo Jesús, juanchangi'e sen ndo:
—Ja'anta Nchánana, ¿á tsajonnta juachaxin jai ixi ni tjajnaina tsetuan'an tjajna íjngo?

⁷Ko juatingíexin ndo Jesús:
—Na'i. Ja'anta chonda'inta juachaxin tsono'anta ngisa tson'en ji'i. Je'o Ndotána no'e ndo ngixe'e nchakon. ⁸*Ko nchakon tsii Espíritue ndo Dio tsaye'enta, me'e xrochondanta juachaxin tsachrjenta ko xrochronganta nge'e ixrā juinta'a, nguixin tjajna Jerusalén, ko nunte Judea, ko nunte Samaria, ko nchijíi nunte xasintajni.

⁹*Ko juexin nichja ndo Jesús ji'i, xrastetsje'e sen ndo, tuinxin je'e ndo kuaxi bajin'in ndo nui, sakjui ndo ko kuintsía ndo naa tjuj ko í bikon'a sen ndo íjngo. ¹⁰Ko xrastetsje'e sen ti sakjui ndo Jesús ngajní, tuinxin bikon sen yuu xi tjenka ti no ste sen, steyá xa manta tjúá. ¹¹Ko xi me'e ndachro xa:

—Ja'anta chujni nunte Galilea, ¿sonda stetsje'enta ngajní?
Xranchi bikonta sakjui ndo Jesús, jaña xrokjan ndo íjngo.

Ndo tsitu'e ixra banche'e xi Judas

¹²Tjume'e kjanxin sen ijna ndatin'in Olivo ko kuiji sen tjajna Jerusalén. Cha'o me'e kjín'a xranchi naa kilómetro, xranchi jii juachaxin taji ni judío nchakon tjoké'e na. ¹³*Ko kuiji sen tjajna nti'a ko kuajin'in sen ti jii piso noi nchia tsikjen sen ti bake'e sen seno, ndo Pedro, ndo Jacobo, ndo Juan, ndo Andrés, ndo Felipe, ndo Tomás, ndo Bartolomé, ko ndo Mateo. Kaxon ndo Jacobo, ndotée ndo ndatin'in Alfeo, ko ndo Simón, ndo me'e ndo kuarue'e ni Cananista, ko kaxon ndo Judas, ndosaué ndo Jacobo. ¹⁴Kain sen xra'o sen nti'a xronichje'e sen ndo Dio, ko kaxon jan María, janée ndo, ko sen kichuu ndo ko kaxin nchri. ¹⁵Ko nchakon me'e, ndo Pedro bingatjen ndo ko bake'exin tutée ndo ngusine ti ste sen titikaon Ncháina Jesús, je'e sen xranchi naa ciento ko kán sen tsixra'o nti'a. Tjume'e ndachro ndo:

¹⁶—Kichuuna, xrokonda tson'en xranchi nichja xroon chijnie ndo Dio ti tsinichja ndo David ó sa'ó tsichronga Espíritue ndo Dio nge'e sinche'e xi Judas, xi bika'o ni itsé ndo Jesús. ¹⁷Je'e xa kaxon kuajiku'una xa ko xraje'o ixra kuayé'e xa. ¹⁸*Tjume'e je'e xa sakjui xa bike'na xa naa nunte ixi tomi juacha xa ixi ti ndako'a juinche'e xa. Ko nti'a juinxin jaa xa, me'e chringa xa ko kuachrje tse'e xa. ¹⁹Jaña kono'e kain ni tjajna Jerusalén, ko nunte me'e kuin'in ngigue'e na Acéldama, me'e xrondachro naa nunte ijni. ²⁰Ja'in jitaxin naa Salmo chijnie ndo Dio:

Je'o ndo'a xa tsitu'e,
ko xro'an ngisen tsake'e nti'a.

Ko kaxon ndachro:

Inaa chujni tsayé'e ixra kuanche'e xa.

²¹*Nti'i ste ni kuajiku'una kain nchakon ti bake'e Ncháina Jesús, ²²xranchakon bikona ndo Juan bikitée ndo ndo Jesús ko ti kuijija nchakon bikona sakjui ndo Jesús ngajní. Méxin, jai xrokonda tsjéena inaa sen tsajiku'una, ixi sen me'e kaxon xronichja sen ixi nduaxin xechón Ncháina Jesús.

²³ Ko tjume'e kuinche'e sen yuu sen, ndo José, ndatin'in ndo kaxon Barsabás ko kaxon Justo, ko inaa ndo ndatin'in Matías.

²⁴ Tjume'e nichje'e sen ndo Dio ko ndachro sen:

—Ncháina, ja'anta chuxinnta aséen kain chujni. Tjako'nananta ngisen kuinche'enta ²⁵ tsayé'e ixrā xranchi apóstol, ixrā kuintu'e xi Judas, ixi ndako'a juinche'e xa ko sakjui xa ti no tikinixin'en xa.

²⁶ Tjume'e sondaonxin sen ixro ixi jaña tsono'e sen ngixe'e xi tsayé'e ixrā, ko juacha ndo Matías, ko hora me'e kuayé'e ndo ixrā ko bajikao ndo sen tenaá kuinche'e Ncháina Jesús.

Kuij Espíritue ndo Dio

2 Tjume'e kuij kia Pentecostés ko kain sen titikaon ndo Jesús xra'o sen, naakua no ste kain sen. ² Ko tuinxin kuin'en sen naa nge'e séen ndachro kuixin ngajni xranchi naa chrinto soji. Kuixin'in chrinto nguixin ngaxin'in nchia ti ste sen. ³ Ko bikon sen naa nge'e xranchi nejen xro'i. Ko xro'i chjeya ko baketa'a xro'i ngujngu jaa sen. ⁴ Ko kain sen kuayé'e sen Espíritue ndo Dio, ko tjume'e kain sen kuaxi sen nichja sen inaa ngigua ixi Espíritue ndo Dio kuajon xronichja sen.

⁵ Ko nchakon me'e tjajna Jerusalén bake'e ni judío, ni titikaon ndo Dio, tsiki'xin nā nchijíi nunte xasintajni. ⁶ Ko kueya nā tsikin'en nā ti chrinto méxin konchjiñe'e nā. Ko noe'a nā nge'e xroxraon nā ixi ngujngu nā kuin'en nā nichja sen titikaon ndo Jesús ngujngu ngigue'e nā. ⁷ Méxin, xronka nā, ko xrakon nā ko tjao kichuu nā:

—¿Á je'a kain ni nichja ji'i, ni nunte Galilea? ⁸ ¿Xranchi chao tienxinna nichja nā ngujngu ngigua'ina? ⁹ Nti'i jii ni tsiki'xin tjajna Partia, Media, Elam, Mesopotamia, Judea, Capadocia, Ponto, Asia, ¹⁰ Frigia, Panfilia, Egipto ko kaxin ni nunte Africa ícha tjenka tjajna Cirene. Ko kaxon ni romano ste nā nti'i. Kaxin nā judío nā xrajongíexon nā, ko ikaxin nā je'o titikaon nā ndo Dio xranchi ni judío. ¹¹ Kaxon jii ni tsiki'xin Creta, ko Arabia. Ko kainna kuin'anna ngujngu ngigua'ina nichja nā ixrā ijié juinche'e ndo Dio.

¹² Ko xronka nā, noe'a nā nge'e xroxraon nā me'e juanchangi'e kichuu nā:

—¿Nge'e xrondachro kain ji'i?

¹³ Ko ikaxin nā juano nā ko ndachro nā:

—Tsikuan kain ni ji'i.

Ndo Pedro ndo nichja ngajin ni ste nti'a

¹⁴ Tjume'e je'e ndo Pedro bingatjen ndo ko kao sen tenaá apóstol ko séen nichja ndo ko ndachro ndo:

—Ja'anta ni judío ko ni ste tjajna Jerusalén. Kainnta stenta nti'i tin'ennta nge'e xronichja. ¹⁵ Sen ste nti'i je'a tsikuan sen xranchi ndachronta, ixi jai xranduyo, nandá las nueve. ¹⁶ Ti stetikonnta me'e tsichronga ndo profeta Joel:

¹⁷ Ndachro ndo Dio: Nchakon tsjexin

me'e xroxruan'an Espírituna tsayé'e kain chujni.

Ichjan, xjan xi ko xjan nchri, xrochronga xjan chijnina.

Ko sen chajan tsikon sen ixrā ijié tsjako jan'an

ko sen ó tachríi, tsoxienxin nge'e xrontatjan sen.

¹⁸ Nchakon tson'en kain ji'i, jan'an xroxruan'an Espírituna

tsayé'e kain sen nche'e xrāna, nchri ko xi,

ko je'e sen xrochronga sen chijnina.

¹⁹ Ko jan'an tsjako ixrā ijié tsikonni ngajní,

ko kaxon ngata'a nunte xasintajni tsjako kaxin ixrā ijié:

ijni, xro'i ko i'nchi xranchi itjuj tsikon na.

²⁰ Chjiixro tsonaxixe'e chjiixro.

Ko nchanitjao tsikonni xranchi ijni.

Jaña tson'en ko tjume'e tsij Ncháina.

Ji'in naa nchakon tsango ijié ko tsango chaxro.

²¹ Ko kain sen tsiye'e Ncháina, sen me'e tsitjáña'i sen,

tsehón sen kain nchakon.

²² 'Ja'anta ni israelita, tin'ennta nge'e xrondachrjan. Ndo Jesús, ndo tjajna Nazaret, ndo Dio tsixrua'an ndo ndo ngajinnta ko je'e ndo juinche'e ndo itsjé ixrā ijié bikonta, me'e juakoxin ndo ixi ndo Dio tsikajon ndo juachaxin ngajin ndo. Me'e jian no'anta.

²³ *Maski jaña bikonta, ja'anta ndakua'i juinchekuunta ndo xranchi tsixraxaon ndo Dio ó sa'ó. Ko ja'anta kuajonnta ndo ngajin ni ña'i, ko kuenitonta ndo ntácrú. ²⁴ *Ko ndo Dio juinchexechón ndo ndo Jesús ko ndo Dio kuantsje ndo kain juachaxin chónnda xichononte;^a

^a 2:24 *xichononte* muerte

2:23: Mt. 27:35; Mr. 15:24; Lc. 23:33; Jn. 19:18.

2:24: Mt. 28:5, 6; Mr. 16:6; Lc. 24:5.

í jua'i tsetuan'an xa ngajin ndo. ²⁵ Ko sa'ó ndo rey David tsichronga ndo ixi ndo Jesús ko ndachro ndo:

Jan'an xraxa'on Nchána
ko je'e ndo tjenkana jii ndo.
Je'e ndo jii ndo ndatsjonxin jian,
méxin, xro'an nge'e tsónna.

²⁶ Méxin, tsango juaxruxin bake'e aséenna
ko ro'a chaxro itsje,
ixi nóna jan'an maski tsen'enna, xro'an nge'e tsónna.

²⁷ Ixi nóna tsintue'anta aséenna ti no ste ni tsiken'en,
ko tsajon'anta juachaxin ixi xrorenga ntau'na ngaya tuye ixi
jan'an jian nta'a xráanta.

²⁸ Ja'anta juako'nanta cha'o tsechónxixini,
ko jan'an juaxruxin tsake'e ti ritjén ja'anta.

²⁹ 'Kichianna, chjánanta juachaxin xrondachrjan ixi ndo David, ndo kuachrjenixinna, tsiken'en ndo ko tsixrabaa ndo. Ko ti no tsixrabaa ndo xra jii nti'i nchakon stena jai. ³⁰ Ko ndo David, naa ngisen tsichronga chijnie ndo Dio, ó no'e ndo ixi nduaxin ndo Dio chronga ixi naa ngisen tsachrjenixin ndo xrokjan ndo rey, ndo Cristo tsetuan'an xranchi je'e ndo baketuan'an ndo. ³¹ Jaña ndo David ó bikon ndo sa'ó, ko chronga ndo ixi xroxechón ndo Cristo ko ndachro ndo ixi aséen ndo Cristo tsitue'a ti jii ni tsiken'en ko xrorenga'i ntau'e ndo. ³² Méxin, ndo Dio juinchexechón ndo ndo Jesús, ko bikona kainna ko chrongana ixi nduaxin ji'i. ³³ Jai ndo Dio bikao ndo ndo Jesús ko jii ndo Jesús ndatsjonxin jian ti jii je'e ndo. Ko kuayé'e ndo Jesús Espíritue ndo Dio, ti tsindachro ndo Dio xroxruan'an ndo, me'e jai xruan'an ndo kuaye'ena. Ko kain ji'in ti bikonta ko ti kuin'ennta. ³⁴ Noına ixi ndo David jui'a ndo ngajní xranchi ndo Jesús, ixi je'e ndo David ndachro ndo:

Ncháina^a Dio ndache Ncháina Jesús:

“Take'é ndatsjonxin jian ti ritjén jan'an,

³⁵ tsake'eja kain ni ningakon'an ngangí tutáa ixi ja'a tsituen'en na.”

³⁶ 'Méxin, kainnta ni israelita xrokono'anta nduaxin ixi je'e ndo Jesús, ndo juankanitonta ntacru, ndo me'e ndo Dio juinchéña ndo Ncháina, ndo Cristo.

^a **2:34 Ncháina** Señor Ncháina Jesús o Ncháina Dio

³⁷ Ko kuin'en nā jī'i, tjume'e tsango koni'e aséen nā. Ko juanchangi'e nā ndo Pedro ko sen kaxin kuinche'e ndo Jesús ko ndachro nā:

—Kichianna, jai, ¿inge'e sinta'ana?

³⁸ Tjume'e juate'e ndo Pedro ko ndachro ndo:

—Tintu'enta ti ndako'a nche'enta ko titikaonnta ndo Dio. Ko tjume'e tikitéxinnta nombrée ndo Jesucristo ko ndo Dio sinchemé'e ndo jíanta ko tsajon ndo Espíritue ndo tsaye'enta. ³⁹ Ndo Dio tajon ndo Espíritue ndo tsayé'e ja'anta ko chjan'anta ko kaxon kain ni ste ikjín. Je'e ndo tsajon ndo Espíritue ndo ngajin kain sen tsinche'e je'e ndo.

⁴⁰ Jaña ndachro ndo Pedro ko ikaxin nge'e ndachro ndo. Ko nichje'e ndo nā íjngo, ko ndachro ndo:

—Tintu'enta ti ndako'a ixi tsikaon'anta xranchi tsikaon kain ni ndako'a nche'e jai.

⁴¹ Tjume'e kain ni kuitikaon nge'e ndachro ndo, bikitée nā ko ni konchjiñe'e nchakon me'e níi mil nā. ⁴² Kain sen kuitikaon sen nge'e juinçekuen'en sen sen apóstol tsikinche'e ndo Jesús, ko juento kichuu sen, ko juinekao kichuu sen ko kaxon konchrinjin sen nutja ixi jaña xroxaxaon sen ti kuen'en ndo Cristo, ko kain sen nichje'e sen ndo Dio.

Xranchi kuintee sen titikaon Ncháina

⁴³ Ko tjume'e kain chujni xronka nā ixi sen apóstol kuinche'e ndo Jesús juinche'e sen itsjé ixrā ijié. ⁴⁴ *Ko tjume'e kain sen titikaon ndo Jesús naakua naa nge'e xraxaon sen ko kain sen tonchjeye'e kichuu sen ti sine sen. ⁴⁵ Ko nchakon kuanchekji sen xrojan nge'e kuachónnda sen, tomi me'e chjeye'e ngujngu sen chónnda'i.

⁴⁶ Ko ngujngu nchakon xra'o sen ni'ngo ko ngujngu ndo'a sen, chaxro nekao kichuu sen. Ko konchrinjin sen nutja ixi xraxaon sen ti kuen'en ndo Jesús ko nchejié'a aséen sen. ⁴⁷ Kuajon sen juasaya ngajin ndo Dio. Ko itsjé chujni tjue'e nā sen. Ko ngujngu nchakon Ncháina bakinche'e ikaxin sen ixi itsjé sen tsitikaon sen ko xrochónnda sen juachaxin tsechón sen kain nchakon.

Koxruen'en naa xi jua'i itji

3 Naa nchakon ndo Pedro ko ndo Juan sakjui sen ti jii ni'ngo. Kujui sen ó kóndo xranchi hora níi, hora me'e nichje'e sen ndo

Dio. ²Nti'a jii naa xi jua'i itji xratsijongféxióon xa. Kain nchakon tikao n̄a xa ni'ngo ixi tsake'e xa ngandangi nduja ni'ngo ndatin'in Nt̄achja Chaxro. Nti'a tjanchiaka'a xa ngajin ni tixin'in ni'ngo.

³Nchakon bikon xi ni'e ixi ndo Pedro ko ndo Juan xrokuixin'in sen ni'ngo juanchiaka'a xa ngajin sen. ⁴Tjume'e ndo Pedro ko ndo Juan tsje'e sen xi me'e ko ndachro ndo Pedro:

—Tikonntana.

⁵Ko xi me'e jian tsje'e xa ixi xrojan nge'e tsajon sen ngajin xa.

⁶Ko ndo Pedro ndachro ndo:

—Chonda'i chika plata ko oro, ko ti chonda xrotjá'a. Juachaxien ndo Jesucristo, ndo t̄ajna Nazaret, tingatjen ko itjia.

⁷Ko ndo Pedro itsé ndo itja xa ti jian ko tjume'e juinchengatjen ndo xa. Ko tuinxin konsoji tutée xa. ⁸Ko chrinka xa bake'exin tutée xa ko kuaxi xa kuaji xa. Tjume'e je'e sen ko je'e xa kuixin'in sen ngaxin'in ni'ngo ko je'e xa jitji xa ko jichrinka xa ko tajon xa juasaya ngajin ndo Dio. ⁹Tjume'e kain ni jii t̄ajna nti'a bikon n̄a ixi chao itji xa ko tajon xa juasaya ngajin ndo Dio. ¹⁰Ko xronka n̄a ixi jaña koxruen'en xa ixi kuichúxin n̄a xa ixi xi me'e bakake'e xa tjanchiaka'a xa tomi ngandangi nduja ni'ngo ndatin'in Nt̄achja Chaxro.

Nichja ndo Pedro ngajin ni jii ngaxin'in ndasin ndatin'in Salomón

¹¹Xi jua'i bakji tintue'a xa ndo Pedro ko ndo Juan. Tjume'e kain ni ste nti'a xronka n̄a ikjui n̄a sakuitsje'e n̄a ntasién ni'ngo, ndasin Salomón ixi nti'a ste sen ko je'e xa kaxon. ¹²Ko hora bikon ndo Pedro kujj n̄a, je'e ndo ndache ndo n̄a:

—Ja'anta ni israelita, ¿sonda xronkanta ko sonda nchexruanninta? ¿Á xraxaonnta ixi jan'onna chondana ijié juachaxin o tsango titika'onna ndo Dio, méxin koxruen'en xi ji'i? ¹³Na'i. Ndo Dio, Nchée ndo Abraham, ndo Isaac, ko ndo Jacob, tsango kuajon ndo ijié juachaxin ngajin Chjen'en ndo ndatin'in Jesús. Ko ja'anta kuajonnta xjan ngajin xi Pilato ko je'e xa t̄jaun xa xrokuajanda xa ndo Jesús ko ja'anta chro'anta. ¹⁴*Ko ja'anta xrojuanchianta xrokuajanda xa ndo t̄júá aséen. Ko chro'anta. Ko cháña juanchianta kuajanda xa naa xi naatónaxón chujni. ¹⁵Ko ja'anta naakónaxónnta ngisen tajon juachaxin tsechón chujni, me'e ndo Jesús, ko ndo Dio

juinchexechón ndo ndo. Jaña bikona jan'anna ko me'e ndachrjanna. ¹⁶ Ko juachaxien ndo Jesús chuntiana, me'e koxruen'en xi jua'i bakaji, xi tikonnta ko chuxinnta. Ko je'e xa nduaxin chuntia xa ko kuitikaon xa, méxin koxruen'en xa. Me'e stetsje'enta jai.

¹⁷ 'Ko jai kichianna, nónana ixi nchakon ja'anta ko ni tetuan'an kon'inta ndo Jesús, noa'inta nge'e juinche'enta. ¹⁸ Ko jaña juexin kon'en ixi tsindachro ndo Dio tsinichjaxin ndo sen tsichronga chijnie ndo ixi ndo Cristo xrokonda tsen'en ndo. ¹⁹ Méxin, tintu'enta ti ndako'a nche'enta ko titikaonnta ndo Dio ko je'e ndo sinchem'é'e ndo kain ijje chondanta ko Ncháina Jesús sinchesoji ndo asáanta. ²⁰ Ko tjume'e je'e ndo Dio xroxruan'an ndo ndo Jesucristo, ndo tikinixin'en sinchem'é'e jíanta. ²¹ Ko jai ndo Jesucristo xrokonda tsitu'e ndo ngajní tsijija nchakon sinchekonchjian ndo Dio kain nge'e xranchi tsichronga ndo jitaxin chijnie ndo ó sa'ó. ²² Ó seno ndo Moisés tsindachro ndo: "Ncháina ndo Dio xroxruan'an ndo naa ngisen tsachrjenixina ko ndo me'e xrochronga chijnie ndo Dio xranchi jan'an. Ko ja'anta titikaonnta kain nge'e xrondachro ndo. ²³ Ko ngisen tsitikaon'a ti xronichja ndo, sen me'e ítsikinixien'a sen tjajna Israel."

²⁴ 'Xrangíxin ndo Samuel ko kain sen tsichronga chijnie ndo Dio: chronga sen kain ti jiton'en jai. ²⁵ Ja'anta tikinixin'annta tsiton'anta ti tsindachro ndo Dio tsinichjaxin ndo sen tsichronga chijnie ndo, ko kaxon tsaye'enta naa chijni tjintee ti tsindachro ndo Dio ngajin sen tachri'anta. Ixi tsindache ndo Abraham ja'in: "Kain ni nunte xasintajni tsonchaonxin nã naa ngisen tsachrjenixinnta." ²⁶ Nchakon ndo Dio juinchexechón ndo Chjen'en ndo sa'ó xruan'annta ndo chjen'en ndo ngajinnta ja'anta ni israelita ixi sintanchaonnta ndo ngujngunta ko tsintu'enta ti ndako'a nche'enta.

Ndo Pedro ko ndo Juan ste sen ngajin ni tetuan'an

4 Ndo Pedro ko ndo Juan xranichje'e sen ni ste nti'a ko tuinxin kuij xitaana ko xi tetuan'an ni'ngo ko xi saduceo. ² Tsango koñao nã ixi ndo Pedro ko ndo Juan stenchekuen'en sen ni tsixra'o nti'a xranchi xroxechón chujni tsiken'en xranchi jaña xechón ndo Jesús. ³ Tjume'e je'e nã itsé nã sen ko sabikao nã sen, xraxin'in nã sen ndo'achjiso. Nti'a kuitu'e sen tiie me'e ixi nchakon me'e ó kóndo. ⁴ Ko kueya nã kuin'en nã chijni juako sen, ko kuitikaon nã. Ko kain xi kuitikaon, na'ó mil xi.

⁵Ko ndúyaxin xra'o kain ni tetuan'an ni judío ko ni tjako ley ne'e ndo Moisés nti'a tjanya Jerusalén. ⁶Kaxon nti'a jii xi Anás, me'e xitaana ícha tetuan'an, ko xi Caifás, ko kaxon xi Juan, ko xi Alejandro, ko kain ni kichuu xitaana tetuan'an. ⁷Tjume'e kuetuan'an xa kuixrakua ndo Pedro ko ndo Juan. Ko bake'e xa sen ngusine ko tjume'e juanchangi'e xa sen:

—¿Ngisen kuajon juachaxin o ngisen nombrée nche'exinnta kain jii'?

⁸Ko ndo Pedro tsango chónnda ndo juachaxien Espíritue ndo Dio, juate'e ndo ndachro ndo:

—Ja'anta ni tetuan'an tjanya ko ja'anta xi tachríi tjanya Israel, ⁹ja'anta tjanchangínta xranchi koxruen'en naa xi ni'e ixi tjaunnta tsono'anta xranchi kon'en jii'in. ¹⁰Méxin, tin'ennta jian nge'e xrondachrjan ixi kainnta ni tjanya Israel tsono'anta ixi xi jii nti'i koxruen'en xa ixi juachaxien ndo Jesucristo, ndo tjanya Nazaret, ndo kuenitonta ntácrú, ko tjume'e ndo Dio juinchexechón ndo ndo. ¹¹Ja'anta juinche'enta xranchi ni nchekonchjian nchia kuitikaon'a na ixro ko tjume'e ikjan xro ícha jian ko tjintee tonsojixin nchijí nchia me'e ndo Jesús me'e ti ixro kuíntuenta ti juinchekonchjiannta tjatu'o ko jai ikjan ndo ixro tjintee. ¹²Ixi je'o ndo Jesús chónnda juachaxin sinchemé'e ndo ijié ko je'o je'e ndo tsixrua'an ndo Dio ngata'a xasintajni ixi ko'a inaa ngisen tsitikaon na ixi tsoomé'e jíee na.

¹³Ko xi tetuan'an bikon xa ixi ndo Pedro ko ndo Juan nichja sen ixi nchijíi aséen sen ko kono'e xa ixi sen me'e xranchi ngixe'i inaa sen ko je'a ni ícha no'e xroon. Tjume'e xronka xi ixi kuichúxin xa ixi sen me'e tsikajikao ndo Jesús. ¹⁴Ko xi tsikoxrue'en nti'a stekao sen xa. Méxin, jua'i tsjankata'a xa ijié ngajin sen. ¹⁵Ko kuetuan'an xa ixi ndo Pedro ko ndo Juan tsachrje sen nduja ko tjume'e je'o xa kuitu'e xa ngaxin'in nchia juintejaio kichuu xa. ¹⁶Ko tjume'e ndachro xa:

—¿Nge'e sinchekuuna xi ña? Ixi kain ni tjanya Jerusalén bikon na ixi ndo Dio bingijna ndo xi jii'i, me'e koxruen'en xi ni'e ko jua'i xrondachrona ixi nduaxin'a. ¹⁷Ko ítjaun'ana xronichja xi jii'i ngajin kain na. Méxin, xrondachena xa íxronichjaxin'a xa nombrée ndo Jesús.

¹⁸Me'e kuiye'e xa sen íjngo ko kuetuen'en xa sen ixi xronichja'i sen ko ítsjako'a sen ixi nombrée ndo Jesús. ¹⁹Ko tjume'e ndo Pedro ko ndo Juan juate'e sen ko ndachro sen:

—Xraxaon ja'anta, ¿á xrobake'e ndo Dio juaxruxin siá xrokuitika'onna nge'e ndachro ja'anta o xrokuitika'onna nge'e tituan'an je'e ndo? ²⁰ Ko jan'anna jua'i tsintu'ana xronichjana nge'e bikona ko nge'e kuin'anna.

²¹ Ko tjume'e je'e nã kuyakutee nã sen ko kuintu'e nã sen sakjui sen ixi kuitja'i nã xranchi chao xrobikaon sen ixi kain ni tjajna nti'a tajon nã juasaya ngajin ndo Dio ixi ti nge'e jian juinche'e sen. ²² Ko xi koxruen'en ixi juachaxien ndo Dio, xi me'e chónnda xa ícha ixi yuu kán nano.

Sen titikaon ndo Jesús tjanche'e sen ndo ixi xroxrakon'a sen

²³ Tjume'e ndo Pedro ko ndo Juan ó tsikajánda nã sen, me'e ikjui sen ti tsixra'o kain sen chúxin sen. Ko chronga sen kain ti kuetuan'an xitaana tetuan'an ko sen tachríi tetuan'an. ²⁴ Ko juexin kuin'en sen, me'e kain sen nichje'e sen ndo Dio ko ndachro sen:

—Ncháina, ja'anta juinçekonchjiannta ngajni ko nunte xasintajni ko ndachaon ko kain nge'e jii. ²⁵ Ja'anta ixi Espíritue ndo Dio nichjaxinnta ngajin ndo David, ndo juinche'e ixrã ngajinnta me'e ja'in ndachro ndo:

¿Sonda toñao ko tjakaxin kain ni tjajna chuxin'anta?

Xro'an tjintee kain ti xraxaon nã.

²⁶ Sen rey jii nunte xasintajni ko kain ni tjajna

naakua xraka nã ningakon'en nã Ncháina Dio ko ndo Cristo.

²⁷ *Nduaxin xi Herodes, ko xi Poncio Pilato, ko ni tsikjixin ikjín, ko ni israelita tsixra'o tjajna nti'i ixi ningakon'en nã Chjan'an ndo Jesús, ndo chónnda'i ijië, me'e ndo kuinche'enta tsóña ndo Mesías. ²⁸ Jaña juinche'e nã nge'e ó sa'ó tsindachronta ixi jaña xrokonda xrokon'en. ²⁹ Ncháina, tsje'enta ti juinhexronka nã sen ko tingijnanta sen nche'e xráanta ixi xrochronga sen chijnianta ko xroxrakon'a sen. ³⁰ Ko ixi juachaxiannta sinchexrjuen'en sen ni ni'e ko sinche'e sen ijié ixrã ixi nombrée chjan'anta, ndo tsango tjúá, ndo Jesús.

³¹ Ko juexin nichje'e sen ndo Dio, bengi nunte ti ste sen. Ko kain sen kuayé'e sen juachaxien Espíritue ndo Dio ko kuaxi sen chronga sen chijnie ndo Dio ko xrakon'a sen.

Sen titikaon tonchjeye'e kichuu sen ti chónda sen

³² *Kain sen kuitikaon ndo Jesús naakua nge'e xraxaon sen ko kain sen tonchjeye'e kichuu sen ti chónda sen ko xro'an ngisen ndachro ixi je'e sen tituan'an sen xrojan nge'e. ³³ Sen kuinche'e ndo Jesús ixi juachaxien ndo Dio kuachronga sen ixi xechón Ncháina Jesús ko ndo Dio ícha juinchenchaon ndo sen. ³⁴ Ko xro'an sen nóa bake'e ngakjen'en sen ixi kain sen kuachónda jngi'e ko ndo'a kuancheckji sen ko me'e tika'o sen tomi ³⁵ ko bakajon sen ngajin sen kuinche'e ndo Jesús ko je'e sen bakonchjeya sen ngajin ngujngu sen xrokonde'e. ³⁶ Xranchi juinche'e naa xi levita ndatin'in José. Je'e xa tsiki'x̄in xa nunte Chipre ko sen kuinche'e ndo Jesús juincheckin'in sen xa Bernabé, me'e xrondachro ngisen tajon juaxruxin. ³⁷ Je'e ndo Bernabé juincheckji ndo naa ijngi kuachónda ndo ko bika'o ndo tomi ngajin sen kuinche'e ndo Jesús.

Ti ndako'a juinche'e xi Ananías ko nchri Safira

5 Ko naa xi ndatin'in Ananías, ko janchri'e xa, Safira, juincheckji sen naa ijngi kuachónda xa. ² Ko xi ji'i kuitu'e xa tu'ya tomi ko tu'ya tomi bikaan xa ngajin sen kuinche'e ndo Jesús xranchi xrokjui kain tomi. Ko janchri'e xa no'e jan kaxon. ³ Méxin, ndo Pedro ndachro ndo:

—Ananías, ¿sonda chje'é juachaxin Xixron'anxrée kuixin'in xa ntakuian ixi xrojuincheye'é Espíritue ndo Dio ko xrokuitua'a tu'ya tomi tsincheckjixian nunte? ⁴ ¿Á je'a jngi'a? Ko sía ó juincheckjia ijngi, ¿á je'a tomia? ¿Sonda xraxaon juinche'e ja'in? Ja'a juincheye'é ndo Dio, je'a juincheye'é chujni.

⁵ Ko kuin'en xi Ananías ji'i, tuinxin kuitsinga xa ko ndakuen'en xa. Ko kain sen kuin'en ji'i, tsango xronka sen. ⁶ Tjume'e kaxin chajan kuintsía chán manta cuerpoe xi Ananías ko sabikao chán xa, xroxrabaa xa.

⁷ Nii hora tjume'e kuixin'in janchri'e xi Ananías ti ste sen. Ko noe'a nchra nge'e kon'en nti'a. ⁸ Ko ndo Pedro juanchangi'e ndo nchra:

—Ndachijiana, ¿á juincheckjixinta ijngi ixi ti tomi ndachronta?

Ko juatingíexin nchra:

—Jaán, jaña kochjixin ijngi.

⁹ Ko ndo Pedro ndachro ndo:

—¿Sonda juintejaonta xrojuincheye'énta Espíritue ndo Dio? Nduja ste chajan bikao ndoxi'a kuixrabaa ndo ko jai ja'a satiko'a chán tsixrabaa kaxon.

¹⁰ Ko tuinxin kue'é nchri Safira nunte tjenka tutée ndo Pedro ko ndakuen'en nchra. Tjume'e kuixin'in chajan nchia ko bikon chán nchra ndatsiken'en nchra ko kuantsje chán nchra, ko bijabaa chán nchra ndatsjonxin nango ti no jixrabaa ndoxi'e nchra. ¹¹ Kain sen ni'ngo ko ikaxin sen kuin'en sen nge'e kon'en, me'e tsango xronka sen.

Itsje ixra ijié juinche'e sen xixi juachaxien ndo Dio

¹² Tjume'e sen kuinche'e ndo Jesús juinche'e sen kueya ixra ijié ngajin ni ste nti'a xixi juachaxien ndo Dio ko kain sen xra'o sen ngaxin'in ndasin ndatin'in Salomón. ¹³ Ninaa na tjaun'a na xrokonchjiñe'e na tjenka sen titikaon Ncháina Jesús. Ko chujni tjajna chaxro kuanichja na xixi je'e sen. ¹⁴ Ko kueya xi ko nchri kaxon kuitikaon na Ncháina Jesús. ¹⁵ Ko itsje na bakantsje na ni ni'e ko bake'e na ni ni'e ngatja cha'o, ngata'a camé na ko kanie'e na xixi tsatsinga ndo Pedro ko maski je'o tsauen ndo tsatsinga ti ste na, tsoxruen'en na. ¹⁶ Itsje ni ikaxin tjajna nti'a bakii na tjajna Jerusalén bika'o na ni ni'e ko ni chóna espíritue xiña'i ko kain na koxruen'en na.

Ni toñaõ barué'e na sen kuitikaon ndo Jesús

¹⁷ Ko tjume'e xitaana tetuan'an ko xi saduceo tsango kochjuye'e xa ngajin sen kuinche'e ndo Jesús, ¹⁸ ko itsé xa sen xraxin'in xa sen ndo'achjiso. ¹⁹ Tjume'e naa ndo ángel ne'e Ncháina Jesús kuii tiie kuantje'e ndo ntachja ndo'achjiso ko kuantsje ndo sen. Ko ja'in ndache ndo sen:

²⁰ —Itjinta ni'ngo ko nchekuen'ennta kain ni ste nti'a chijni tsechónxin chujni.

²¹ Ko juexin kuin'en sen ji'i, ndúyaxin sakjui sen kuixin'in sen ni'ngo ko juinhekuen'en sen ni ste nti'a.

Ko xitaana tetuan'an ko ni chrikao xa kueya xa xixi xroxra'o ni tetuan'an Israel. Ko kuetuan'an na xixi tsixrakua sen ste ndo'achjiso, sen kuinche'e Ncháina Jesús. ²² Tjume'e kuiji xi soldado ndo'achjiso ko kuitja'i xa sen ko ikjan xa ²³ ko ndachro xa:

—Juasona nti'a ko bikona jije'e jian ndo'achjiso ko nti'a ste xi jindaa ntachja. Ko kuantjan'ana ndo'achjiso ko kuitja'ina sen jije'e nti'a.

²⁴Ko kain xi tetuan'an xitaana ko xi tetuen'en xi policia ne'e ni'ngo ko ikaxin xitaana tetuan'an kuin'en xa ji'i ko me'e xraxaon xa ixi nge'e ícha xrokon'en. ²⁵Ko tuinxin kuiji naa ngisen ndachro:

—Ni xraxin'innta ndo'achjiso ó ste na ngaxin'in ni'ngo, nti'a stenchekuen'en na chujni.

²⁶Ko tjume'e xi tetuen'en xi policia bikao xa xi policie xa ko jian bika'o xa sen ixi xronka xa ba ni tjajna tsaxi na xa ixro. ²⁷Ko hora bika'o xa sen, bake'e xa sen ngajinxin^a xi tetuan'an, ko xitaana tetuan'an ndachro xa:

²⁸*—Jan'anna kuajon'ana juachaxin ixi tsjakonta nombrée xi Jesús ko ja'anta kuitikaon'anta ko nchijií tjajna Jerusalén juako'enta na ko tjaunnta tjankata'antana ijié ixi jan'anna kon'ina xi me'e.

²⁹Tjume'e ndo Pedro ko kaxin sen kuinche'e ndo Jesús ndachro sen:

—Jan'anna xrokonda tsitika'onna ndo Dio sa'ó ko tjume'e tsitika'onna chujni. ³⁰Ndo Dio, tsikitikaon sen kuachrjenixinna, ndo Dio me'e juinchexechón ndo Jesús, ndo kuenitonta ntacru. ³¹Ko jai bake'e ndo Dio ndo Jesús ngajni ndatsjonxin jian ti jii je'e ndo ko kuajon ndo juachaxin ixi je'e ndo tsituan'an ndo ko tsantsje'e ndo na ijié ixi ni tjajna Israel xrokjan na xrokuitikaon na ndo Dio, ko me'e xrokuitjáña ijié chóna na. ³²Ko kaxon jan'anna nichjana kain nge'e bikona ixi juachaxien Espiritue ndo Dio, Espiritu me'e tajon ndo Dio tsayé'e kain sen nduaxin tsitikaon ndo.

³³Ko xi tetuan'an kuin'en xa kain ji'i ko tjume'e ícha koñao xa ko tjaun xa xrokóna xa sen. ³⁴Ko tjume'e naa xi fariseo, xi me'e kaxon tituan'an xa, ndatin'in xa Gamaliel. Je'e xa naa xi maestro juinchekuen'en xa ley kain ni tjajna nti'a ko ni tjajna chónde'e na xa juasaya. Bingatjen xa ko ndache xa sen kuinche'e Ncháina ixi tsachrje sen nduja naa nchion. ³⁵Tjume'e nichje'e xa kain xi tetuan'an ko ndachro xa:

—Ja'anta ni israelita, xraxaonnta nge'e sinchekuunta sen ji'i. ³⁶Xraxaonnta ixi ó sa'ó bake'e naa xi ndatin'in Teudas ko

^a 5:27 *ngajinxin* delante de

5:28: Mt. 27:25.

bandachro xa ixi tsango tituan'an xa. Ko noó ciento n̄a barué'e n̄a xa. Tjume'e íkaxin chujni kóña n̄a xa ko kain ni barué'e xa chjeke'e n̄a ko kuitjáña n̄a ko tjume'e ndajuexin ixr̄a juinche'e xa. ³⁷ Tjume'e nchakon kueki n̄a chujni tjajna, kuij inaa xi ndatin'in Judas, naa xi tjajna Galilea, ko itsjé n̄a rué'e n̄a xa. Ko tjume'e kaxon kóña n̄a xa ko kain ni barué'e xa juexin n̄a. ³⁸ Méxin, tintu'enta sen ji'i ko tingakuen'anta sen. Siá jinche'e sen ixr̄a ne'e chujni, ixr̄a ji'i tsjexin xr̄a. ³⁹ Ko siá nduaxin nchekuen'en sen chujni juachaxien ndo Dio, ja'anta jua'i tsingakon'ennta sen. Méxin, tintu'enta sen, siá na'i, ja'anta ritetoku'unta ndo Dio.

⁴⁰ Tjume'e kain xi tituan'an kuitikaon xa ko kuiye'e xa sen tsikinche'e ndo Jesús ko kóña n̄a sen ko kuetuan'an xa ngajin sen ixi íxronichja'i sen ixi nombrée ndo Jesús ko tjume'e kuajanda xa sen, satsji sen. ⁴¹ Tjume'e sen kuinche'e ndo Jesús kuachrjexin sen ti ste xi tituan'an, ko maski jaña kon'en sen, bake'e sen juaxruxin ixi ndo Dio kuajon ndo juachaxin tangi kon'en sen kondee nombrée ndo Jesús. ⁴² Ko kuintue'a sen ti tjako sen chijnie ndo Jesucristo kain nchakon ngaxin'in ni'ngo ko ngujngu ndo'a chujni.

Juée sen yaat̄o ni tsingijna ixr̄a

6 Nchakon me'e ícha konkueya sen titikaon Ncháina Jesús. Tjume'e sen nichja ngigua griego bajakaxin sen ngajin sen nichja ngigua hebreo. Ndachro sen ixi nchri ka'an tjajnée sen griego tayé'a nchra itsjé nge'e tonchjeya sen sine nchra ngujngu nchakon. ² Tjume'e sen teyuu kuinche'e ndo Jesús kuiye'e sen kain sen titikaon ndo ko ndachro sen:

—Jaina jua'i tsintu'ena ti nchekuen'enna chujni chijnie ndo Dio ko itsjina tsonchjeyana nge'e sine nchri ka'an. ³ Méxin, ja'anta kichianna tinche'enta yaat̄o xi ste ngakjen'ennta, sen jian chuxinnta ko sen no'e ko sen ícha chónnda Espíritue ndo Dio, sen me'e xrochje'énta ixr̄a ji'i. ⁴ Ko jan'anna xronichja'ana ndo Dio ko tsjakona chijnie ndo.

⁵ Kain sen kuin'en me'e ko naakua naa nge'e xraxaon sen. Ko kuinche'e sen ndo Esteban, ndo tsango chuntia Ncháina ko ícha chónnda ndo Espíritue ndo Dio, ko kaxon ndo Felipe, ndo Próculo, ndo Nicanor, ndo Timón, ndo Parmenas ko ndo Nicolás. Je'e ndo me'e ndo tjajna Antioquía ko ó sa'ó tsikitikaon ndo xranchi ni judío. ⁶ Ko juexin kuinche'e sen sen sinche'e xr̄a me'e, bika'o kichuu sen ti

ste sen tsikinche'e Ncháina Jesús. Ko je'e sen nichje'e sen ndo Dio ko bake'e itja sen ngata'a ngujngu sen kuayé'e xr̄a me'e.

⁷ Chijnie ndo Dio tsango binga nunte nti'a ko kueya n̄a kuitikaon n̄a Ncháina tjajna Jerusalén. Kaxon itsjé xitaana judío kuitikaon xa Ncháina.

Itsé n̄a ndo Esteban

⁸ Ndo Esteban, ndo kuachónnda juachaxin ne'e ndo Dio, kuanche'e ndo itsjé ixr̄a ijié ngajin n̄a. ⁹ Tjume'e kaxin ni tsiki'xin ni'ngo judío, ni sa'ó bake'e esclavo, ni me'e tsiki'xin n̄a tjajna Cirene, ko Alejandría, ko Cilicia, ko nunte Asia, ni me'e juakaxin n̄a ngajin ndo Esteban. ¹⁰ Ko jua'i juacha n̄a ixi Espíritue ndo Dio kuanichjxin ndo Esteban. ¹¹ Tjume'e je'e n̄a juenge'e n̄a 'n̄a ikaxin n̄a ixi xrondachro n̄a kuin'en n̄a nichjangí'e ndo Esteban ndo Moisés ko ndo Dio. ¹² Me'e tsango koñao kain ni tjajna ko xi tetuan'an ni'ngo ko xi tjako ley. Tjume'e itsé n̄a ndo Esteban sabikao n̄a ndo ngajin ni tetuan'an. ¹³ Kaxon juée n̄a ni ncheya ixi ndachro n̄a ndako'a juako ndo Esteban ko ndachro n̄a:

—Xi ji'i tsango nichjangí'e xa ningoina ko ley kuetuan'an ndo Moisés. ¹⁴ Kuin'anna chronga xa ixi xi Jesús, xi tjajna Nazaret, sinchetjáña xa ningoina nti'i ko tsindoxin xa nge'e titikaonna ti tsinichja ndo Moisés.

¹⁵ Tjume'e xi tetuan'an ko kain ni ste nti'a stetsje'e n̄a ndo Esteban ko bikon n̄a ixi ikon ndo Esteban ikjan xranchi ikon naa ndo ángel.

Ti juatingíexin ndo Esteban

7 Tjume'e xitaana tetuan'an juanchangi'e xa ndo Esteban ko ndachro xa:

—¿Á nduaxin kain ti ndachro n̄a ixi ja'a?

² Tjume'e je'e ndo juate'e ndo ko ndachro ndo:

—Kichianna xrotjajna Israel ko sen tachríi tin'ennta nge'e xrondachrjan. Ndo Dio titika'onna chónnda juachaxin, ndo me'e juako ndo juachaxien ndo ngajin ndo Abraham, ndo kuachrjenixinna nchakon bake'e ndo tjajna Mesopotamia, xrasatji'a ndo nunte Harán. ³ Ndo Dio ndache ndo ndo Abraham: “Tintu'é tjajnáa ko kain sen ndúia ko satjia naa nunte tsjako'a.” ⁴ Tjume'e ndo Abraham kuachrjexin ndo nunte Caldea ko sakjui ndo ko bake'e ndo nunte Harán. Ko ó juexin kuen'en ndotée ndo, tjume'e ndo Dio bikao

ndo ndo Abraham ti no stenta jai. ⁵Ko ndo Abraham kuayé'a ndo nitu'o nunte ti no tsake'e tutée ndo. Tjume'e chronga ndo Dio ixi nchakon tsen'en ndo Abraham, nduaxin sen tsachrjenixin ndo tsayé'e sen nunte ji'i. Maski xrachóna'i ndo ichjan, jaña ndachro ndo Dio. ⁶Kaxon tsindachro ndo Dio ixi sen tsachrjenixin ndo Abraham, sen me'e tseta'a sen jée nunte, ko sinche'exin sen xrée nā, nti'a chjinga sinchekao nā sen ko xroxenge'a sen 'nā ko nti'a tsintee sen noó ciento nano. ⁷Kaxon ndachro ndo Dio: "Tjume'e jan'an sintaña ijie ngajin ni juincheni'e chjan'an ti no juinchinche'e nā xjan xra. Ko tjume'e sintakjan chjan'an ko xrochjiana xjan juasaya nti'i." ⁸Tjume'e ndo Dio tsijao ndo ndo Abraham ixi kain xjan xi tsachrjenixin ndo tsa xjan chji'e xjan ne'e sen israelita. Ko jaña nchakon jongí'e chjen'en ndo Abraham, xjan sa'ó, xjan Isaac, ndo Abraham chjée ndo xjan chji'e xjan nchakon kuitja xjan ijní nchakon. Kaxon jaña juinche'e ndo Isaac nchakon kuichóna chjen'en ndo, xjan Jacob, ko tjume'e ndo Jacob jaña juinche'e ndo ngajin ti teyuu chjen'en ndo. Sen me'e kóna ndotée ti teyuu tjajna Israel.

⁹Ko chjen'en ndo Jacob, sen kuachrjenixinna ó sa'ó, sen me'e kochjio sen ngajin xjan kichuu sen xjan José, ko juinчекji sen xjan ngajin kaxin xi, ko sabikao nā xjan tjajna Egipto, ko ndo Dio bingijna ndo xjan ¹⁰ko kuantsje ndo ti tangi bake'e ndo. Ko ndo Dio kuajon juachaxin ixi tsango kono'e ndo kain nge'e. Me'e bikon xi Faraón, rey tjajna Egipto, ixrā jian juinche'e ndo José, ko kuajon xa juachaxin ixi tsetuan'an ndo José tjajna Egipto ko ndo'a xa.

¹¹Tjume'e kuij jinta ngata'a tjajna Egipto ko nunte Canaán ko tangi kuintee nā ko sen tsikachrjenixinna chóna'i sen nge'e sine sen. ¹²Ko tsikin'en ndo Jacob ixi tjajna Egipto jitochji noa trigo ko kuetuen'en ndo chjen'en ndo ixi tsintekji xjan nti'a tse'na xjan noa, ko je'e xjan me'e sen tsikachrjenixinna. Ji'i sa'ó ikjui xjan nti'a. ¹³Tjume'e yuxin ikjan sen nti'a ko ndo José juincheno'e ndo sen ixi je'e ndo ndo kichuu sen. Ko juako'e ndo José xi Faraón kain ndo saoé ndo. ¹⁴Tjume'e kuetuan'an ndo José ixi tsjirué'e sen ndotée ndo, ndo Jacob, ko kain sen kichuu ndo, xranchi ní ikán ko tena'ó sen. ¹⁵Jaña kon'en ko ndo Jacob, sakjui ndo bake'e ndo tjajna Egipto ko tjume'e nti'a kuenxin ndo. Ko kaxon sen tsikachrjenixinna nti'a kuenxin sen. ¹⁶Ko tjume'e kuantsjengí sen nte'e ndo Jacob ko sabikao sen nte'e ndo nunte Siquem, ko nti'a

juabaa sen ntāa ti naa nunte tsike'na ndo Abraham, tsijinçekji chjen'en xi Hamor tjajna Siquem.

¹⁷ Tjume'e kuij nchakon tson'en nge'e tsindachro ndo Dio tsijao ndo ndo Abraham, ko sen Israel tsango konkueya sen tjajna Egipto. ¹⁸ Tjume'e tuinxin inaa xi rey baketuan'an tjajna Egipto kuachúxin'a xa ndo José. ¹⁹ Ko xi rey me'e juinçeye'e xa sen tjajnaina ko chinga juinçekao xa sen. Kuetuan'an xa ixi chjen'en sen xjan xi nandá tsjongí'e, tsintu'e sen xjan ixi tsinteken'en xjan. ²⁰ Ko tjume'e nchakon tsijongí'e ndo Moisés tsango bake'e juaxruxin ndo Dio ixi xjan me'e. Ko ndotée xjan ko janée xjan kuachónnda sen xjan ndo'a sen ní nchanitjao. ²¹ Tjume'e jua'i tsemá sen xjan ícha, me'e bijánka sen xjan. Ko nchrichje'en xi rey tjajna Egipto kuitja nchra xjan ko sabikao nchra xjan ko juinçekangi nchra xjan xrançi chjen'en nchra. ²² Ko tjume'e ndo Moisés kuangi ndo kain nge'e no'e ni Egipto ko tsango chónnda ndo juachaxin ti nge'e ndachro ndo ko nge'e kuanche'e ndo.

²³ Ko nchakon kuichónnda ndo Moisés yuu ikán nano xraxaon ndo tsitsje'e ndo ni israelita, ni kichuu ndo. ²⁴ Nti'a bikon ndo ixi naa xi tjajna Egipto jitoña xa naa ni kichuu ndo. Me'e bingijna ndo ni kichuu ndo ko naakóñaxón ndo xi Egipto. ²⁵ Xraxaon ndo ixi ni kichuu ndo, ni israelita, xrokono'e na ixi ndo Dio tsixrua'an ndo je'e ndo tsingijna ndo na. Ko je'e na juatsuan'i na ndo. ²⁶ Tjume'e inaa nchakon ndo Moisés bikon ndo ixi yuu ni israelita steteto na. Ko tjaun ndo xrojuike'e ndo ixi íxrokueto'a na. Ko ndachro ndo: “Ja'anta kichuunta, ¿sonda stetetonta?” ²⁷ Tjume'e xi chónnda ijie koñaõ xa ko kuncheka xa ndo Moisés. Ko ndachro xa: “¿Ngisen kuajon juachaxin ixi ja'a tsituannana ko sinchéña ijie ngajin na?” ²⁸ ¿Á tjauan tson'iana xrançi naakóñaxuan xi Egipto najna?” ²⁹ Ko kuin'en ndo Moisés ji'i ko sabinga ndo tjajna Madián ko nti'a bake'e ndo xrançi naa ni tsiki_xin jée nunte. Ko tjume'e nti'a kute'e ndo ko kuachónnda ndo yuu xjan xi.

³⁰ Tjume'e kuatsinga yuu kán nano ko tjenka jna ndatin'in Sinaí bikon ndo naa ndo ángel tjenka naa ntāa yaa xro'i. ³¹ Ko ndo Moisés xronka ndo ixi jaña bikon ndo ko konchjiñe'e ndo ixi xrotsje'e ndo ti xro'i ko kuin'en ndo téé Ncháina Dio ndachro: ³² “Jan'an ndo Dio titikaon sen tsikachrjenixin ndo Abraham, ko ndo Isaac, ko ndo Jacob.” Ko ndo Moisés kuaxi xraga ndo ko xronka ndo ko tjaun'a ndo xrotsje'e ndo. ³³ Ko ndachro Ncháina: “Tantsje kateá ixi nunte

ritingatjangia, nunte tjúá. ³⁴ Jan'an bikon ixi ni t'jajnána tsango tangi ste nā t'jajna Egipto ko ó kuin'an ixi teya nā. Ko jai jui'i ixi tsingijna nā. Méxin, xroxruan'an ja'a itsjia t'jajna Egipto.”

³⁵ 'Ko ni israelita juanoa nā ndo Moisés ko tsindachro nā: “¿Ngisen t'jáa juachaxin ixi ja'a tsituannāna ko sinchéñanāna ijiē?” Ko ndo Dio xruan'an ndo ndo Moisés ixi tsetuan'an ndo ko tsingijna ndo ni israelita ko ixi juachaxien ndo ángel bikon ndo ngaka'a ntāa yaa xro'i. ³⁶ Ndo Moisés kuantsjexin ndo ni tsikachrjenixinna t'jajna Egipto. Tsango itsjé ixrā ijíé juinche'e ndo ko itsjé nge'e juakoxin ndo t'jajna Egipto, ko ndachaon tin'in Ndachaon Játse, ko no ntajie kuaji nā yuu kán nano. ³⁷ Je'e ndo Moisés ndache ndo ni israelita: “Ndo Dio xroxruan'an naa ngisen xronichja chijnie ndo xranchi xruan'anna ndo jan'an ko ndo me'e tsachrjenixin ndo ni kichuunta. Titikaonnta ndo.” ³⁸ Ndo Moisés bake'e ndo ngajin ni israelita nchakon bake'e nā ntajie. Ko juao ndo ndo ángel ne'e ndo Dio ijnā Sinaí ko ni kuachrjenixinna kuayé'e nā chijni tajon juachaxin tsechón chujni, ko chijni me'e kuaye'ena jai.

³⁹ 'Tjume'e ni kuachrjenixinna kuitikaon'a nā ko juanoa nā ndo Moisés ko tjaun nā íjngo xrokjan nā t'jajna Egipto. ⁴⁰ Ko ndache nā ndo Aarón: “Tja'onna xrochondana naa dio tsitaonana nti'a ixi ínona'ina nge'e kon'en ndo Moisés, ndo bingijna kuachrjexinna t'jajna Egipto.” ⁴¹ Ko juinchéña nā naa kuxintachjan ko naakóñaxón nā iko kuajon nā kuayé'e kuxintachjan me'e, ko tsango bake'e nā juaxruxin ixi bikon nā nge'e tsikóñaxin itja chujni. ⁴² Tjume'e ndo Dio kuintu'e ndo nā ixi tsitikaon nā nchanotsé jii ngajní.^a Ji'i tsikjin naa ngisen kuachronga chijnie ndo Dio ko ndachro ja'in:

Ja'anta ni Israel, ¿á naakóñaxónnta iko xrokuaya'a jan'an ti yuu kán nano bake'enta ntajie?

⁴³ Na'i, ja'anta biku'unta iko me'e ti jii ningue xi dio Moloc ko kaxon biku'unta nchanotsé ne'e xi dio Renfán.

Ja'anta juinchekonchjiannta kain ji'i ixi xrochje'énta juasaya xranchi xrokjui ndo dio na'anta.

Méxin, jan'an tsantsjexinnta t'jajnánta

ko xroxruan'annta t'jajna Babilonia ko ícha nta'a.

⁴⁴ 'Xrabake'e ni kuachrjenixinna ntajie, nti'a chónnda nā naa ni'ngo tsikonchjianxin manta ti no jii ley tsiketuan'an ndo Dio. Ji'i

^a 7:42 ngajní cielo

juinchéña n̄a xranchi tsiketuen'en ndo Dio ndo Moisés sinchéña ndo xranchi tsikikon ndo. ⁴⁵ Tjume'e ni tsikachrjenixinna kuayé'e n̄a ni'ngo manta kuitu'e n̄a. Tjume'e ni chrikao ndo Josué bikao n̄a ni'ngo me'e nchakon juacha n̄a kuayé'e n̄a nunte'e ikaxin tjajna, ni me'e kuantsjexin ndo Dio. Jaña kon'en kuijija nchakon kuaxi kuetuan'an ndo David. ⁴⁶ Tsango juinchenchaon ndo Dio ndo rey David ko ndo David tjaun ndo sinchekonchjian ndo naa ningue ndo Dio, ndo tsikitikaon ndo Jacob. ⁴⁷ Ko je'e ndo juinçekonchjian'i ndo ni'ngo. Ndo Salomón, chjen'en ndo David, juinçekonchjian ni'ngo me'e. ⁴⁸ Ko ndo Dio jii ngajní ji'a ndo ngaxin'in naa ni'ngo tsikonchjianxin itja chujni. Ndachro naa xi nichja chijnie ndo Dio:

⁴⁹ Jan'an ndo Dio ngajní nti'a tetuanxin
ko nunte xasintajni nti'a jita'a tutéena.
¿Ngixe'e nchia sinçekonchjiananta?,
o, ¿ti no tsake'e tsjokéena?

⁵⁰ ¿Á je'a tjáana juntañaxin kain nge'e?

⁵¹ 'Ko ja'anta icha asáanta ko titikaon'anta. Ja'anta tin'ennta ko nche'enta xranchi ni chúxin'a ndo Dio. Kain nchakon tetoku'unta Espíritue ndo Dio. Ja'anta nche'enta xranchi ni tsikachrjenixinnta ó sa'ó. ⁵² Ni tsikachrjenixinnta chinga juinçekao n̄a sen chronga chijnie ndo Dio. Ko naakóñaxón n̄a sen kuachronga ixi tsii ngisen xrochónda'i ijie. Ko ó kuii ndo me'e ko ja'anta juinçekjinta ndo ko tjume'e naakóñaxón n̄a ndo. ⁵³ Ja'anta kuaye'enta ley kuetuan'an ndo Dio, nge'e chronga ndo ángel, ko ja'anta kuitikaon'anta.

Ndakuen'en ndo Esteban

⁵⁴ Ko hora kuin'en n̄a nge'e ndachro ndo Esteban, tsango koñao n̄a, ncheketo neno n̄a ixi koñao'e n̄a ndo. ⁵⁵ Ko ndo Esteban ícha jichónda ndo juachaxin Espíritue ndo Dio ko tsje'e ndo ngajní ko bikon ndo juachaxien ndo Dio ko kaxon bikon ndo ndo Jesús siin ndo ndatsjonxin jian ti jii ndo Dio. ⁵⁶ Ko ndachro ndo Esteban:

—Bikon xitje'e ngajní ko nti'a jii Chjen'en ndo Dio, xjan jongí'e xranchi chujni, ndatsjonxin jian ti jii ndo Dio.

⁵⁷ Ko je'e n̄a bije'e ndatsjon n̄a ko séen koyaku'e n̄a ndo, ⁵⁸ ko sabikao n̄a ndo ngande'e tjajna ko ixro kóñaxin n̄a ndo, ko ni tjangi'e ndo Esteban kuantsje n̄a ti jitsáa n̄a ko bake'e n̄a tutée naa chajan ndatin'in Saulo ixi xrotsje'e chán manta. ⁵⁹ Ko je'e n̄a yaxin

n̄ ixro ndo Esteban ko je'e ndo tinóatée ndo ngajin Ncháina Jesús ko ja'in ndachro ndo:

—Ncháina Jesús taye'énta aséenna.

⁶⁰ Ko bake'exin ntatuchi'in ndo ko séen nichja ndo:

—Ncháina Jesús, ja'anta tjankata'inta ijię ngajin ni stetóñana.

Jaña ichro ndo ko ndakuen'en ndo.

Ndo Saulo tjaun ndo tsóña ndo sen titikaon ndo Jesús

8 Ndo Saulo naxraje'o xraxaon ndo xranchi ni kóña ndo Esteban. Ko nchakon me'ejuangíxin n̄ tóña n̄ sen titikaon ndo Jesús tjajna Jerusalén ko kain sen titikaon ndo Cristo kuaxi chjeke'e sen sakjui sen nchijí nunte Judea ko nunte Samaria. Ko je'o sen apóstol tsikinche'e ndo Jesús kuitu'e sen Jerusalén. ² Kaxin sen tsango titikaon ndo Dio juabaa sen ndo Esteban ko tsjangaxin sen ndo. ³ *Ko xi Saulo ningakon'en xa sen titikaon ndo Cristo. Ko kuaxi xa kuixin'in xa ngujngu ndo'a sen ko itsé xa sen xi ko sen nchri ko bingakjin xa sen ko xraxin'in xa sen ndo'achjiso.

Juako sen chijnie ndo Cristo nunte Samaria

⁴ Ko sen sajuixin tjajna Jerusalén stetjako sen chijnie ndo Cristo nchijí ti no kuintekji sen. ⁵ Naa ndo ndatin'in Felipe sakjui ndo naa tjajna nunte Samaria ko kuaxi ndo chronga ndo chijnie ndo Cristo. ⁶ Ko tsango tsjé n̄ xra'o nti'a ko kuin'en n̄ nge'e ndachro ndo Felipe xixi ó bikon n̄ ixr̄a ijié juako ndo. ⁷ Ko itsjé ni chóna espíritue Xixron'anxrée koxruen'en n̄ ko espíritu me'e kuyako kuachrxjexin je'e chujni me'e. Kueya ni jua'i tingatjen kuaxi n̄ itji n̄ ko ni ntarengo chao itji n̄ kaxon. ⁸ Ko kain ni tjajna ijié tsango juaxruxin bake'e n̄.

⁹ Tjajna me'e bake'e naa xi ndatin'in Simón, xi me'e tuso xa ko bancheye'e xa ni nunte Samaria ko je'e xa ndachro xa tsango tetuan'an xa. ¹⁰ Kain n̄ jian stetin'en n̄, xjanchínchín ko ni tachrí ko ndachro n̄:

—Xi ji'i tsango chóna xa juachaxien ndo Dio.

¹¹ Kain n̄ baktikaon n̄ xa xixi ti ixr̄a ijié banche'e xa me'e juincheye'e xa n̄ itsjé nano. ¹² Ko nchakon kuitikaon n̄ chijni juako ndo Felipe kondee juachaxien ndo Dio ko ndo Jesucristo,

tjume'e ni xi ko ni nchri bikitée nā. ¹³ Ko kaxon xi Simón, kuitikaon xa ko bikitée xa ko juangíxin xa rué'e xa ndo Felipe ko tsango kuitekaon xa ixi bikon xa ixra ijié juako ndo Felipe.

¹⁴ Tjume'e sen apóstol, sen tsikitu'e tjajna Jerusalén, kuin'en sen ixi itsjé ni nunte Samaria ó kuitikaon nā chijnie ndo Dio. Ko tjume'e kuetuen'en sen ndo Pedro ko ndo Juan satsji sen nti'a. ¹⁵ Ko nchakon kuiji sen juanche'e sen ndo Dio ixi ni titikaon ndo Cristo nti'a xrokuayé'e nā Espíritue ndo Dio ¹⁶ ixi xratayé'a nā Espíritue ndo. Je'o tsikikitexin nā nombrée Ncháina Jesús. ¹⁷ Tjume'e ndo Pedro ko ndo Juan bake'e itja sen ngata'a jaa nā ko kuayé'e nā Espíritue ndo Dio.

¹⁸ Ko xi Simón bikon xa ixi sen apóstol bake'e itja sen ngata'a jaa ni tsikitikaon ko kuayé'e nā Espíritue ndo Dio, ko tjume'e xi Simón tjauñ xa tsajon xa tomi ngajin sen apóstol ¹⁹ ko ndachro xa:

—Chjánanta juachaxin ixi kaxon jan'an tsakée tjáana ngata'a jaa chujni ko tsayé'e nā Espíritue ndo Dio.

²⁰ Ko ndachro ndo Pedro:

—Ja'a ko tomia xroche ti xro'i tanga'i ixi xraxaoan tse'na juachaxien ndo Dio. ²¹ Ja'a jua'i sinche'e ixra ji'i ixi ndo Dio no'e ndo ixi ja'a tjúá'i asáan. ²² Ko tintu'é ti ndako'a nche'e ko tinóatáa ngajin ndo Dio ixi sinchemé'e ndo ijié chonda. ²³ Ó bikona ixi tsango chjuye'e asáan ko kueya ijié chonda.

²⁴ Ko tjume'e xi Simón juate'e xa ndachro xa:

—Tjanche'enta Ncháina Jesús ixi ti ndachronta tsoen'a ji'in ngajin jan'an. ²⁵ Tjume'e juexin chronga sen apóstol chijnie ndo Jesús, sakjui sen itsjé tjajna tikinixin'en nunte Samaria ko juinchekuen'en sen nā chijni tajon juachaxin tsechón aséen chujni. Ko tjume'e ikjan sen tjajna Jerusalén.

Ndo Felipe ko xi tsiki'xin tjajna Etiopía

²⁶ Tjume'e naa ndo ángel ne'e Ncháina Dio ndache ndo Felipe:

—Tingatjen satjia no níjin, ti jii cha'o xingajinxin chujni tjajna Jerusalén ti tjixin ni tjajna Gaza.

Cha'o ji'i tatsinga no ntajie. ²⁷ Ko ndo Felipe bingatjen ndo ko sakjui ndo no cha'o me'e. Nti'a kuetan ndo naa xi tjajna Etiopía. Je'e xa naa xi eunuco ko xi me'e tja'o xa tomie jan Candace, naa jan reina tetuen'en tjajna Etiopía. Je'e xa tsikji xa tjajna Jerusalén, nti'a kuajon xa juasaya ngajin ndo Dio. ²⁸ Tjume'e je'e xa kjanxin

xa tjajna Jerusalén ko satsji xa tjajnée xa ko je'e xa jiyá xa naa carreta me'e jincheckuanxin xa naa xroon tsikjin ndo profeta Isaías, ndo kuachronga chijnie ndo Dio ó sa'ó. ²⁹ Ko Espíritue ndo Dio kuetuen'en ndo Felipe:

—Itjia tonchjiñe'e tjenka carreta me'e.

³⁰ Ko konchjiñe'e ndo Felipe ti jii carreta, ko kuin'en ndo ixi xi me'e jincheckuanxin xa xroon tsikjin ndo Isaías. Ko juanchangi'e ndo xa:

—¿Á tienxian nge'e rincheckuanxian?

³¹ Tjume'e juate'e xa ko ndachro xa:

—¿Xranchi tsianxin siá xro'an ngisen tingijnana tsianxin nge'e jichro xroon ji'i?

Ko juanche'e xa ndo Felipe tsajin'in ndo carreta tsake'e ndo tjenka xa.

³² Ko xroon chijnie ndo Dio jincheckuanxin xa, ja'in ndachro:

Sabikao n̄a ndo xranchi naa kutuchjon tsóña n̄a.

Xranchi naa kutuchjon tenko ba nchakon kjin'en n̄a ba, jaña je'e ndo kaxon xro'an nge'e ndachro ndo ko xro'an nge'e nichja ndo.

³³ Juanoa n̄a ndo ko juincheñe'a n̄a ndo ijie.

Ko sen kuachrjenixin ndo, ¿ngisen tseki ji'i?,
ixi je'e ndo kuen'en ndo ngata'a nunte nti'i.

³⁴ Tjume'e xi eunuco juanchangi'e xa ndo Felipe ko ndachro xa:

—Ixudio ndachijiana ngisen kon'en kain ji'in. ¿Á ndo tsikjin xroon ji'in o á inaa ngisen?

³⁵ Tjume'e ndo Felipe kuaxi ndo chronga ndo ti no jincheckuanxin xa ko juako'e ndo xa chijnie ndo Jesús. ³⁶ Ko stetatsinga sen ti no jii inda, me'e ndachro xi eunuco:

—Nti'i jii inda. ¿Á jua'i tsikitéexinna nti'i?

³⁷ Ko ndachro ndo Felipe:

—Siá nduaxin titikáoan ngaya asáan, chao tsikitée.

Ko je'e xa juate'e xa:

—Titika'on ixi ndo Jesucristo, Chjen'en ndo Dio.

³⁸ Ko kuetuan'an xi me'e tsíxin carreta ko kayui sen xingajin sen ti jii inda ko ndo Felipe bikitée ndo xa. ³⁹ Tjume'e juexin kuachrjexin sen inda, Espíritue ndo Dio sabikao ndo Felipe íjngo. Ko xi bikitée, í bikon'a xa ndo Felipe. Ko tsango juaxruxin kua xa chaoé xa. ⁴⁰ Ko ndo Felipe konoxin ndo tjajna Azoto ko bakatsinga ndo ngujuju tjajna ko kuachronga ndo chijnie Ncháina Jesús, jaña juinche'e ndo ko kuiji ndo tjajna Cesarea.

Ndo Saulo kuitekaon ndo ndo Jesús

(Hch. 22:6-16; 26:12-18)

9 Xi Saulo tsango ningakon'en xa sen titikaon Ncháina Jesús ko tjaun xa naatsóñaxón xa sen. Méxin, sakjui xa bijée xa xitaana tetuan'an ²ko juanchia xa naa xroon chóna juachaxin satsji xa ni'ngo tjanya Damasco tsjée xa sen titikaon chijnie ndo Jesús ixi tsikao xa sen nchri ko sen xi tjanya Jerusalén xroxaxin'in xa sen ndo'achjiso. ³Ko yaa xa cha'o ko ó xrokuiji xa tjanya Damasco, tuinxin kuij naa xro'i kuxin ngajní bingasáña ngandajin xa. ⁴Ko xi Saulo kuitsinga xa nunte, ko kuin'en xa nichja naa ngisen ko ndachro:

—Saulo, Saulo, ¿sonda ningakonnana ko tengiana?

⁵Ko tjume'e xi Saulo juanchangi xa:

—¿Ngisen ja'anta?

Ko téé sen nichja, ndachro:

—Jan'an ndo Jesús, ndo tsango ningakon'én.

⁶Je'e xa xranga xa ko xronka xa, ko ja'in ndachro xa:

—Ja'anta, ¿nge'e tjaunnta sinta'a?

Ko Ncháina Jesús ndachro ndo:

—Tingatjén, tixin'ia tjanya Damasco, ko nti'a tsetuan'an nge'e sinche'e.

⁷Ko tjume'e ni bijikao xi Saulo tsango xronka na ixi kuin'en na téé naa ngisen nichja ko xro'an ngisen bikon na. ⁸Ko bingatjen xi Saulo ko kuantje'e ikon xa ko xro'an nge'e bikon xa. Ko ni tikao xa ngatsé'e na xa ko sabikao na xa tjanya Damasco. ⁹Ko nti'a bake'e xa ní nchakon, bikon'a xa ko juine'a xa ko xro'an nge'e kui'i xa.

¹⁰Ko tjanya Damasco bake'e naa ndo titikaon Ncháina Jesús ndatin'in Ananías, ko juachaxin espíritue ndo Dio tsikikonxin ndo ndo Jesús ja'in kuituan'an ndo Jesús ngajin ndo:

—Ananías.

Ko ndo Ananías juate'e ndo:

—Nti'i ritjén, Nhána.

¹¹Ko ndachro Ndo Jesús:

—Tingatjén satjia cha'o ndatin'in Nao. Ko tjée ndo'a naa ndo ndatin'in Judas ko nti'a tsinchíia naa xi ndatin'in Saulo tsiki'xin tjanya Tarso ko je'e xa jinichja'na xa, ¹²ixi je'e xa bikon xa naa xi

ndatin'in Ananías tixin'in xa nchia ko tsake'e itja xa ngata'a jaa je'e xi me'e ko chao tsikon xa íjngo.

¹³ Ko ndo Ananías juate'e ndo:

—Nchána, ó kuin'an nge'e ndachro kueya chujni, ixi xi me'e ndako'a nche'e xa ngajin sen titikaon ngajinnta, sen ste tjajna Jerusalén. ¹⁴ Ko jai kuij xa nti'i ixi tsikayé'e xa juachaxien xitaana tetuan'an ixi tsikao xa kain sen titikaonnta.

¹⁵ Ko Ncháina Jesús ndachro ndo:

—Itjia ixi jan'an kuincha'a xi me'e ixi tsjako xa chijnina. Sinchekuen'en xa ni ste jée tjajna ko xi rey ko kaxon ni israelita, ¹⁶ ko jan'an tsjako'a xa ixi tsango tangi tson'en xa ixi tsitikaonna xa.

¹⁷ Tjume'e ndo Ananías sakjuí ndo nchia ti jii xi Saulo ko bake'e itja ndo ngata'a jaa xa ko ndachro ndo:

—Ja'a kichian Saulo, Ncháina Jesús, ndo bikuan ngatja cha'o, kuetuanna ndo jui'i ixi tsikuan íjngo ko tsaye'é Espíritue ndo.

¹⁸ Ko tuinxin kuintjixin ikon xi Saulo naa nge'e xranchi kjo'e kucheé, ko chao bikon xa íjngo. Ko bingatjen xa ko bikitée xa. ¹⁹ Ko tjume'e juine xa ko chao konsoji xa íjngo. Ko kuitu'e xa kaxin nchakon ngajin sen titikaon Ncháina Jesús tjajna Damasco.

Ndo Saulo juinchekuen'en ndo nã tjajna Damasco

²⁰ Ko tjume'e juangíxin ndo Saulo juako ndo ngaxin'in ni'ngo Israel ixi ndo Jesús, Chjen'en ndo Dio. ²¹ Kain ni jitin'en tsango xronka nã ko ndachro nã:

—¿Á je'a xi ji'i barué'e ko bakoña kain ni titikaon ndo Jesús tjajna Jerusalén? ¿Á me'e kuixin xa nti'i ixi tsikao xa ni titikaon ndo Jesús ngajin xitaana tetuan'an?

²² Ko ícha xrakon'a xa juako xa ixi nduaxin ndo Jesús ndo Cristo. Ko ni judío bake'e tjajna Damasco jua'i nichjangí'e nã ndo.

Xi Saulo satinge'e xa ni judío

²³ *Ko ó kuatsinga itsjé nchakon ko ni judío stexraxaon nã xranchi naatsóñaxón nã xi Saulo. ²⁴ Ko ó kono'e ndo ti stexraxaon nã. Ko tiie ko nchakon stechón'en nã ngandangi nduja tjajna ixi tjaun nã naatsóñaxón nã ndo. ²⁵ Ko naa tiie sen titikaon Ncháina Jesús bake'e sen ndo Saulo ngaya naa ntaxra ijié ko tjume'e juinchexingajin sen

ntaxra jiá ndo tuenxin tjatu'o jii ngandajin nduja tjajna. Me'e chao sabinga ndo.

Ndo Saulo sakjui ndo tjajna Jerusalén

²⁶ Ko nchakon kuiji ndo Saulo tjajna Jerusalén tjaun ndo xrokui ndo ngajin sen titikaon Ncháina Jesús. Ko kain sen xronka sen ixi kuitikaon'a sen á nduaxin kaxon je'e ndo ó titikaon ndo Ncháina Jesús. ²⁷ Ko tjume'e ndo Bernabé sabikao ndo ndo Saulo ti ste sen apóstol ko chronga ndo ixi ndo Saulo tsikikon ndo Ncháina ngatja cha'o ko Ncháina tsinichje'e ndo ndo. Ko tjajna Damasco juako ndo Saulo nombrée Ncháina Jesús ko xronka'i ndo. ²⁸ Tjume'e ndo Saulo kuitu'e ndo tjajna Jerusalén ko chrikao ndo sen apóstol. Ko xrakon'a ndo tjako ndo chijnie Ncháina Jesús. ²⁹ Ko je'e ndo tjaun ndo tsjao ndo ni judío nichja griego ko je'e nã tjaun nã naatsóñaxón nã ndo. ³⁰ Tjume'e sen titikaon ndo Cristo tsikin'en sen nge'e xrokon'en ndo ko sabikao sen ndo tjajna Cesarea ko kuetuen'en sen ndo satsji ndo tjajna Tarso.

³¹ Ko tjume'e sen titikaon Ncháina nchijíi nunte Judea, nunte Galilea ko nunte Samaria juaxruxin bake'e sen ko ícha kuitikaon sen ndo Jesús. Kuachónda sen juasaya ngajin Ncháina ko Espíritue ndo Dio bingijna sen ko ícha konkueya sen.

Xi Eneas koxruen'en xa

³² Tjume'e ndo Pedro kuitsje'e ndo kain sen titikaon Ncháina Jesús. Kaxon sakjui ndo kuitsje'e ndo sen titikaon Ncháina ste tjajna Lida. ³³ Nti'a kuitja ndo naa xi ndatin'in Eneas. Ijní nano jitsingata'a xa kania ixi tsiken'en yui tutée xa. ³⁴ Ko ndachro ndo Pedro:

—Eneas, ndo Jesucristo sintaxruan'an ndo jai. Tingatjen tatsían kania'a.

Ko tjume'e xi Eneas tuinxin bingatjen xa. ³⁵ Ko kain ni jii tjajna Lida ko tjajna Sarón bikon nã ixi koxruen'en xa ko kaxon je'e nã kuitikaon nã Ncháina Jesús.

Xechón nchri Dorcas

³⁶ Ko nchakon me'e bake'e naa nchri tjajna Jope titikaon nchra Ncháina ko ndatin'in nchra Tabita ko ngigua griego xrondachro Dorcas. Ko je'e nchra jian juinche'e nchra ko bingijna nchra ni nóa. ³⁷ Tjume'e naa nchakon tsango koni'e nchra ko ndakuen'en nchra.

Ko juinéma sen cuerpoe nchra ko bake'e sen nchra ti piso yuxin noi. ³⁸A tjanya Jope jii tjanya tjenka tjanya Lida, nti'a bake'e ndo Pedro. Ko sen titikaon Ncháina no'e sen ixí nti'a jii ndo. Ko tjume'e xruan'an sen yuu sen xronache sen ndo ixí tuinxin tsii ndo ko tsonchrjen'a ndo.

³⁹Ko tjume'e sabikao sen ndo Pedro. Ko kuiji sen nti'a ko tuinxin bikao sen ndo ti jii cuerpoe nchri tsiken'en. Nti'a ste kain nchri ka'an tsango tsjanga nchra ko juako nchra kain manta tsijaon nchri Dorcas nchakon xrabakechón nchra. ⁴⁰Tjume'e kuetuan'an ndo Pedro ixí kain nā tsachrje nā nduja. Ko bake'exin ntatuchi'in ndo ko nichje'e ndo ndo Dio. Ko jitsje'e ndo nchri tsiken'en ko ndachro ndo: —Tabita, tayá.

Ko je'e nchra kuantje'e ikon nchra ko bikon nchra ndo Pedro ko bake'e nchra nunte. ⁴¹Ko tjume'e itsé ndo itja nchra ko juinchengatjen ndo nchra. Ko kuiye'e ndo kain sen titikaon Ncháina ko kaxon kain nchri ka'an ixí tsikon sen ó tsixechón nchra. ⁴²Tjume'e kain ni jii tjanya Jope kono'e nā nge'e juinche'e ndo Pedro ko itsjé nā kuitikaon nā Ncháina Jesús. ⁴³Tjume'e ndo Pedro kuitu'e ndo itsjé nchakon tjanya me'e ko bake'e ndo ndo'a ndo Simón, naa ndo kuanchexema tjue'é iko.

Ndo Pedro ko ndo Cornelio

10 Tjanya Cesarea bake'e naa ndo ndatin'in Cornelio. Ndo me'e ndo capitán tetuen'en xi soldado kuixin Italia. ²Tsango jian ndo ko kain sen ndo'a ndo xraxaon nā ndo Dio ko tajon ndo kueya tomi ixí tjaun ndo tsingijna ndo sen judío ko kain nchakon nichje'e ndo ndo Dio. ³Tjume'e naa nchakon hora nínxin ó kóndo tuinxin bikon ndo naa ndo ángel nche'e ixrā ngajin ndo Dio, ndo me'e kuixin'in ndo ti jii ndo Cornelio ko ndachro ndo:

—Cornelio.

⁴Ko ndo Cornelio jitsje'e ndo ndo ángel ko xronka ndo ko juanchangi ndo:

—¿Nge'e tjaunnta?

Ko ndachro ndo ángel:

—Ndo Dio bake'e juaxruxin ixí ti nichje'é ndo ko jian nche'e tingijna ni nóa. ⁵Méxin, tetuen'én naa ngisen satsji tjanya Jope ixí tsikao nā ndo Simón kaxon ndatin'in Pedro. ⁶Ko ndo me'e jii ndo

ndo'a naa xi kaxon ndatin'in xa Simón. Xi me'e kuanchexema tjue'é ko. Ndo'a xa jii tjenka ndachaon.^a

⁷ Hora sakjui ndo ángel, ndo nichje'e ndo Cornelio, je'e ndo Cornelio kuiye'e ndo yuu xi nchexra ko kaxon naa xi soldado xraxaon xa ndo Dio ko jian tjento ndo xa. ⁸ Beki'e ndo xa kain ti bikon ndo ko tjume'e kuetuen'en ndo xa satsji xa tjajna Jope.

⁹ Ngusine nchakon íjngo steýá xa cha'o tjenka tjajna Jope, ko ndo Pedro kuajin'in ndo ngata'a nchia ixi nti'a xronichjexin ndo ndo Dio. ¹⁰ Ko tjume'e tsango kuen'en ndo jinta ko tjaun ndo sine ndo. Nandá stenchekonchjian na nge'e sine ndo, tuinxin bikon ndo naa nge'e. ¹¹ Bikon ndo ixi xitje'e ngajní ko nti'a xingajinxin naa manta ijié. Jixrite'e kanoó ikon manta. ¹² Ko ngaxin'in manta jitjinga iko chónnda noó tutée kao kunchee ko kain iko tjanga. ¹³ Ko tjume'e kuin'en ndo nichja naa ngisen ndachro:

—Pedro, taya, ton'ía iko me'e, ko inte ba.

¹⁴ Ko ndo Pedro juate'e ndo:

—Nchána. Jan'an nai'a ine nge'e tjúá'i.

¹⁵ Ko ndo ángel nichja íjngo ko ndachro ndo:

—Ti ó juinchetjúá ndo Dio, ndachro'a ixi tjúá'i.

¹⁶ Níi kon'en jaña ko tjume'e tuinxin sakjui manta ngajní.

¹⁷ Tjume'e ndo Pedro xraxaxaon ndo nge'e xrondachro ti bikon ndo, tuinxin xi xruan'an ndo Cornelio kuiji xa ngandangi nduja nchia me'e ko tsijanchangi xa ti no jii ndo'a ndo Simón. ¹⁸ Tjume'e séen juanchangi xa:

—¿Á nti'i jii ndo Simón kaxon ndatin'in Pedro?

¹⁹ Xra jixraxaon ndo Pedro nge'e bikon ndo, ko Espíritue ndo Dio ndachro:

—Tsje'é ó kuii níi sen tjanchangi ixi ja'a. ²⁰ Taya, xingajian ko satiko'a xa ko ta'ia juachjaon, ixi jan'an xruan'an sen ña ngajian.

²¹ Tjume'e xingajin ndo Pedro ti ste xa ko ndachro ndo:

—Jan'an Pedrona. ¿Inge'e tjéexinntana?

²² Ko juate'e xa:

—Kuetuan'an ndo capitán Cornelio jui'ina nti'i. Je'e ndo naa ni tsango jian ko xraxaon ndo ndo Dio. Kain ni judío chónde'e na ndo juasaya ko tjue'e na ndo. Naa ndo ángel tsixrua'an ndo Dio nichje'e

^a 10:6 *ndachaon* mar

ndo ko chronga ndo ángel ixi xrojuirua'ananta ixi itsjinta ndo'a ndo ko tsin'en ndo nge'e xrondachronta.

²³ Ko ndo Pedro ndachro ixi chao tsitu'e xa nti'a tiie me'e. Ko ndúyaxin sabikao xa ndo Pedro kaxon kaxin ni titikaon Ncháina ste tjajna Jope.

²⁴ Tjume'e inaa nchakon kuiji sen tjajna Cesarea. Nti'a jichón'en ndo Cornelio ko kaxon kain ni ndo'a ndo ko ni chúxin ndo tsikiye'e ndo. ²⁵ Ko nchakon kuiji ndo Pedro ndo'a ndo Cornelio, tjume'e ndo Cornelio kuachrxjexin ndo nchia ko nichje'e kichuu ndo. Ko bake'exin ntatuchi'in ndo Cornelio ngajin ndo Pedro ixi tjaun ndo xrokuajon ndo juasaya ngajin ndo Pedro. ²⁶ Tjume'e ndo Pedro juinchengatjen ndo ndo Cornelio ko ndachro ndo:

—Tingatjen. Takexin'a ntatuchi'ian. Jan'an naa chujni xranchi ja'a.

²⁷ Ko jitjao kichuu sen kuixin'in sen ndo'a ndo Cornelio ko bikon ndo Pedro ixi kueya nã ste nã nti'a. ²⁸ Ko ndachro ndo Pedro:

—Ja'anta no'anta ixi jan'anna xro judíona jua'i tsjentona chujni je'a judío ko chonda'ina juachaxin tsixin'inna ndo'a ni me'e. Ko je'e ndo Dio juako'na ndo ixi jua'i xrondachrxjan tjúá'i ngixe'i chujni. ²⁹ Méxin, nchakon kuiya'nanta, tuinxin jui'i. Tja'on tsonóna sonda kuiya'nantana.

³⁰ Tjume'e juate'e ndo Cornelio ko ndachro ndo:

—Ó kuatsinga noó nchakon, xranchi hora i nti'i ritjén nía rintakatseña'o jinta ko rinichja'a ndo Dio. Ko tuinxin bikon naa ngisen jiyá manta tjúá jitóngíxin. ³¹ Ndachro sen me'e: “Cornelio, ó kuin'en ndo Dio nge'e nichje'é ndo ko ó no'e ndo ixi tsango tingijna ni nóa. ³² Méxin, tetuen'én naa ngisen satsji tjajna Jope ixi tsika'o sen ndo Simón kaxon ndatin'in Pedro. Jii ndo ndo'a naa xi kaxon ndatin'in xa Simón chjée xroan tjue'é iko ko tjenja ndachaon jii ndo'a xa”, ichro ndo ángel me'e. ³³ Méxin, jaña tuinxin kuituan'an ngisen kuiya'a. Jian juinche'e ixi jui'ia nía. Ko jai ó no'e ndo Dio ixi kain jan'anna tja'onna tsin'anna nge'e kuetuan'an Ncháina Dio xrochronga ngajinna.

Ndo Pedro juinchekuen'en ndo ndo Cornelio chijnie ndo Dio

³⁴ Tjume'e ndachro ndo Pedro:

—Jai ó tianxin ixi ndo Dio xraje'o tjue'e ndo Dio kain chujni, ³⁵ ixi je'e ndo tayé'e ndo kain sen ngixe'i tjajna titikaon ko tajon

sen juasaya ngajin ndo. ³⁶Ndo Dio nichje'e ndo sen tjajna Israel ko kuin'en sen chijni tajon juaxruxin chronga Ncháina Jesucristo. Je'e ndo Nchéé kain chujni. ³⁷Ja'anta ó no'anta jian kain nge'e tsikon'en nchijíi ti ste ni judío xrangíxinxín nunte Galilea nchakon ndachro ndo Juan xrokonda tsikitée kain chujni. ³⁸Ja'anta ó no'anta ixi ndo Dio kuajon ndo juachaxien Espíritue ndo kuayé'e ndo Jesús, ndo tsikí'xin tjajna Nazaret ko ó no'anta kaxon ixi ndo Jesús jian juinche'e ndo ko juinchexruen'en ndo kain ni tangi ste kondeexin Xixron'anxrée. Jaña jian juinche'e ndo Jesús ixi ndo Dio jii ngajin ndo. ³⁹Tjume'e jan'anna nduaxin bikona kain nge'e juinche'e ndo Jesús nunte Judea ko tjajna Jerusalén. Tjume'e juankanito nã ndo ntacru ko naakóñaxón nã ndo. ⁴⁰Tjume'e ndo Dio juinchexechón ndo ndo Jesús nchakon nínxin ko kuajon ndo juachaxin bikona ndo íjngo. ⁴¹Je'a kain chujni bikon nã ndo. Je'o sen kuinche'e ndo Dio ixi tsikon sen nduaxin xechón ndo. Jan'anna juinekianna ndo ko kuikiana ndo nchakon xechón ndo. ⁴²Kuituan'an ndo ixi jan'anna sintakuan'anna ko xrochra'ngana ixi je'e ndo sinchéña ndo ijie ngajin kain chujni, ni stechón ko ni tsiken'en. ⁴³Kain sen chronga chijnie ndo Dio chronga sen ixi ngujngu chujni titikaon ndo Jesús, sen me'e sinchemé'e ndo jíee sen.

Ni je'a tjajna judío kuayé'e nã Espíritue ndo Dio

⁴⁴Xrajnichja ndo Pedro, tjume'e kain ni jitin'en nge'e juako ndo kuayé'e nã Espíritue ndo Dio. ⁴⁵Tjume'e sen judío tsikika'o ndo Pedro xronka sen ixi ndo Dio kuajon Espíritue ndo, kuayé'e sen je'a judío. ⁴⁶Méxin, kuin'en sen judío jinichja ndo Cornelio ko sen jikao ndo jée ngigua ko stetajon sen juasaya^a ngajin ndo Dio. ⁴⁷Tjume'e ndachro ndo Pedro:

—Sen ji'i ó kuayé'e sen Espíritue ndo Dio xranchi kuayé'e jaina. Jai ó chao tsikitée sen.

⁴⁸Tjume'e kuetuan'an ndo Pedro tsikitée kain sen ixi juachaxien ndo Jesucristo. Ko sen bikitée juanchia sen tsitu'e ndo Pedro nti'a kaxin nchakon.

^a 10:46 *juasaya* respeto, honor

Nichja ndo Pedro ngajin sen Jerusalén

11 Tjume'e sen kuinche'e Ncháina Jesús ko kain sen titikaon Ncháina ste nunte Judea, sen me'e kuin'en sen ixi ni je'a judío ó titikaon na chijnie ndo Dio. ²Ko nchakon ikjan ndo Pedro tjajna Jerusalén kaxin sen ste nti'a tjaun sen ixi kain sen xrochónnda sen chji'e ni judío, ko tjakaxin sen ndo Pedro. ³Juanchangi'e sen ndo ko ndachro sen:

—¿Sonda ikjuinta kuitsje'enta ni je'a judío, ko juinekuunta na?

⁴Ko ndo Pedro kuaxi chronga ndo kain nge'e tsikon'en ko ndachro ndo:

⁵—Jan'an bake'e tjajna Jope rinichja'a ndo Dio ko tuinxin bikon naa manta ijíé xingajinxin ngajní. Jixrite'e kanoó ikon manta ko kuii manta ti ritjén jan'an. ⁶Tjume'e tsja'a jian ko bikon ngaya manta jitjinga iko chónnda noó tutée, ko jie'e, kao kunchee ko kain ko tjanga. ⁷Kaxon kuin'an téé naa ngisen ndachijina: “Pedro, taya ton'ia iko me'e ko inte.” ⁸Ko juata'a: “Na'i, Nchána. Nai'a ine jan'an ninna nge'e tjúá'i.”

⁹Ko íjngo nichja téé kuixin ngajní ko ndachro: “Ti nge'e juinchetjúá ndo Dio ndachro'a ja'a ixi tjúá'i.” ¹⁰Jaña kon'en nínxin. Ko tjume'e kain ji'in ikjan ngajní. ¹¹Ko tuinxin ní xi kuiji nchia ritjén. Tsiki'xin xa tjajna Cesarea ko tjéena xa. ¹²Ko Espíritue ndo Dio kuetuanna chao tsiki'an xa ko kaxon biki'an ikjaon sen kichuuna. Kainna kuixi'inna ndo'a naa ndo ndatin'in Cornelio. ¹³Tjume'e ndo Cornelio chronga ndo ixi bikon ndo naa ndo ángel siin, ja'in nichja: “Tetuen'én ngisen satsji tjajna Jope tsika'o sen naa ndo ndatin'in Simón ko kaxon ndatin'in Pedro. ¹⁴Je'e ndo xrochronga ndo xranchi ja'anta ko kain sen ndointa xrochondanta juachaxin tsarichonnta kain nchakon.” ¹⁵Tjume'e jan'an kuaxi nichja'a sen ko tuinxin kuayé'e sen Espíritue ndo Dio xranchi kuayé'e jaina seno. ¹⁶*Tjume'e xraxa'on ti kuanichja Ncháina Jesús, ti kuandachro ndo: “Nduaxin ndo Juan je'o inda bikitéexin ndo chujni, ko jai ja'anta tsaye'enta Espíritue ndo Dio.” ¹⁷Xranchi jan'anna nchakon kuaxi kuitikaonna Ncháina Jesucristo, tjume'e kuajon ndo Dio Espíritue ndo kuaye'ena, jaña jai kuajon ndo Dio

Espíritue ndo kuayé'e sen ji'in. ¿Ngisen jan'an ixi xrokuitikaon'a nge'e juinche'e ndo Dio?

¹⁸ Tjume'e sen kichuuna, sen ste tjajna Jerusalén, kuin'en sen nge'e tsikon'en ko tenko sen ko kuajon sen juasaya ngajin ndo Dio ko ndachro sen:

—Kuajon ndo Dio juachaxin kaxon ngajin ni je'a judío ixi tsayé'e n̄ juachaxin tsitikaon n̄ ndo Dio ko xrochónda n̄ juachaxin tsechón n̄ kain nchakon.

Ni'ngo tjajna Antioquía

¹⁹ *Nchakon naakóñaxón n̄ ndo Esteban, kuaxi n̄ rué'e n̄ ko ningakon'en n̄ sen titikaon Ncháina Jesucristo. Xrokonda sakjui sen nunte Fenicia ko Chipre, ko tjajna Antioquía. Nti'a juincheckuen'en sen je'o ni judío chijni jian. ²⁰ Tjume'e ikaxin sen titikaon Ncháina tsikí'x̄in sen tjajna Chipre ko kaxin sen tjajna Cirene sakjui sen tjajna Antioquía ko nchakon kuiji sen nti'a juincheckuen'en sen ni je'a judío chijni jian ne'e Ncháina Jesucristo. ²¹ Juachaxien Ncháina Jesús chonda sen; méxin, kueya ni nti'a kuayé'e n̄ chijni jian ko kuitikaon n̄ Ncháina Jesucristo.

²² Ko tjume'e sen titikaon Ncháina Jesús tjajna Jerusalén kuin'en sen nge'e tsikon'en tjajna Antioquía ko xruan'an sen ndo Bernabé nti'a. ²³ Ko nchakon kuiji ndo Bernabé bikon ndo xranchi ndo Dio tsango bingijna ndo ni nti'a kaxon. Ko tsango bake'e juaxruxin aséen ndo. Tjume'e nichje'e ndo n̄ ixi nchijí aséen n̄ tsitikaon n̄ Ncháina ko soji tsake'e n̄. ²⁴ Ixi ndo Bernabé me'e naa ngisen tsango jian aséen ko chónda ndo juachaxien Espíritue ndo Dio ko jian chuntia^a ndo ndo Jesús; méxin, kueya n̄ kuitikaon n̄ Ncháina Jesús.

²⁵ Tjume'e ndo Bernabé sakjui ndo tjajna Tarso bijée ndo ndo Saulo. ²⁶ Nchakon kuitja ndo ndo Saulo, sakjui sen tjajna Antioquía. Ko bake'e sen ngajin sen titikaon Ncháina nchijí naa nano ko juincheckuen'en sen itsjé chujni. Méxin nti'a xrangíxixín kuiye'e n̄ sen titikaon ndo Cristo: “sen Cristiano.”

²⁷ Tjume'e kaxin sen chronga sen chijnie ndo Dio sajuixin sen tjajna Jerusalén ko kuiji sen tjajna Antioquía. ²⁸ *Naa ndo ndatin'in

^a 11:24 *chuntia* tener fe

Agabo kuíxin ndo ti tsixra'o sen titikaon ndo Jesús ko ixi juachaxien Espíritue ndo Dio chronga ndo ixi tsij junta nchijí nunte nti'a. Ko ti chronga ndo nduaxin kon'en nchakon baketuan'an naa xi ndatin'in Claudio. ²⁹ Ko tjume'e sen titikaon Ncháina tjajna Antioquía xraxaon sen ixi je'e sen tsingijna sen sen titikaon ndo Cristo jii nunte Judea. Ko ngujngu sen kuajon sen nge'e kuachóna sen. ³⁰ Jaña xraxaon sen ko kuajon sen tomi sabikao ndo Bernabé ko ndo Saulo xrokuayé'e sen tituan'an ni'ngo nunte Judea.

Kuen'en ndo Jacobo, ko xraxin'in na ndo Pedro ndo ndo'achjiso

12 Nchakon me'e xi rey Herodes kuaxi xa bengi xa sen titikaon ndo Jesús ixi tjaun xa xrotsé xa sen. ² Ko kuetuan'an xa tsenxin ndo Jacobo ixi chika espada, ndo Jacobo me'e ndo kichuu ndo Juan. ³ Ko bikon xi Herodes ixi juinche'e ni judío juaxruxin ixi kuen'en ndo Jacobo, me'e itsé xa ndo Pedro. Ji'i kon'en nchakon kia Pascua ti ine na nutja chóna'i nge'e nchetja'in nio. ⁴ Itsé xi Herodes ndo Pedro ko xraxin'in xa ndo ndo'achjiso. Ko nti'a jii noó grupo xi soldado ko jii noó xi soldado ngujngu grupo. Jixraxaon xi Herodes ixi tsatsingaja kia pascua, tsantsje xa ndo Pedro ixi tsikon nchijí tjajna israelita xranchi tsen'en ndo. ⁵ Xrajíi ndo Pedro ngaxin'in ndo'achjiso ko jindaa xi soldado ndo, ko kain sen titikaon Ncháina jinichje'e sen ndo Dio ixi tsingijna ndo ndo Pedro.

Ndo Dio bingijna ndo ndo Pedro

⁶ Tiie me'e xraxaon xi Herodes ixi ndúyaxin tsantsje xa ndo Pedro tsjako xa ndo ngajin ni tjajna. Ko ndo Pedro jijua ndo ngusine yuu xi soldado ko jichroaxin ndo yuu chika cadena. Ko ikaxin xa jindaa xa ntachja ndo'achjiso. ⁷ Ko tuinxin konoxin naa ndo ángel ne'e Ncháina, ko ngaxin'in ndo'achjiso tsango kongíxin ko bake'e ndo ángel itja ndo chjiyéé ndo Pedro me'e xingame'e ndo. Ko ndachro ndo ángel:

—Taka xingama'a.

Ko tjume'e chika cadena jitséxin itja ndo Pedro kue'e chika nunte.

⁸ Ko kuetuan'an ndo ángel:

—Taritsía ko takée kateá.

Ko kuitikaon ndo Pedro me'e ndachro ndo ángel ijngo:

—Taritsía noxráa ko ruana'na sachjina.

⁹ Ko tjume'e ndo Pedro rué'e ndo ndo ángel ko noe'a ndo á nduaxin jaña jiton'en o je'o naa nge'e jitikon ndo. ¹⁰ Ko juexin kuatsinga sen ti ste xi sa'ó stendáa ko kuatsinga sen ti ste xi yuxin stendáa. Tjume'e kuiji sen ti jii ntächja chika ijié tjenka cha'o. Ko ntächja chika je'o ntächja xitje'e ntächja ko kuachrje sen ko kuatsinga sen naa cha'o ko tuinxin ndo Pedro í bikon'a ndo ndo ángel je'o ndo kuitu'e ndo. ¹¹ Ko tjume'e ndo Pedro kono'e ndo ixi nduaxin kon'en ji'i ko ndachro ndo:

—Ó nóna jai ixi nduaxin Ncháina tsixrua'an naa ndo ángel ixi tsingijnana ndo ixi tsóña'ina xi Herodes ko xruan'an nge'e tsónna xranchi tjaun ni judío.

¹² Ko jixraxaon ndo nge'e kon'en ndo, me'e sakjui ndo ndo'a jan María, janée ndo Juan, kaxon nchekin'in sen Marcos. Nti'a tsixra'o itsjé sen titikaon ndo Jesús ko stenichje'e sen ndo Dio. ¹³ Ko binga ndo ntächja cha'o ko nichja ndo. Ko naa nchrichajan ndatin'in Rode kuachrje nchrichan kuitsje'e nchrichan ngisen kuij. ¹⁴ Ko hora juatsuan nchrichan nichja ndo Pedro, tjume'e taka'i kuantje'e nchrichan ntächja ixi tsango ché'e nchrichan. Ko binga nchrichan sakjuichronga nchrichan ixi ngandangi nduja nchia jii ndo Pedro. ¹⁵ Ko ndachro sen:

—Tsijinchetjáña jáa.

Ko je'e nchrichan ndachro:

—Nduaxin je'e ndo Pedro —ichro nchrichan.

Ko je'e sen ndachro sen:

—Je'a je'e ndo. Je'o espíritue ndo.

¹⁶ Ko ndo Pedro ícha jitinga ndo ntächja ko hora kuantje'e sen ntächja bikon sen ndo ko xronka sen. ¹⁷ Ko tjume'e juakoxin ndo Pedro itja ndo ixi xrotenko sen ixi chronga ndo xranchi Ncháina kuantsjexin ndo ndo ndo'achjiso. Ko ndachro ndo:

—Teki'énta ndo Jacobo ko kain sen kichuuna nge'e kónna —ichro ndo ko tjume'e sakjui ndo jée tjajna.

¹⁸ Ko ndúyaxin tsango xrakon xi soldado ixi noe'a xa ti no satsikji ndo Pedro. ¹⁹ Ko xi Herodes kuetuen'en xa xi soldado satsijée xa ndo Pedro, ko kuitja'i xa ndo, ko xi Herodes juankata'a xa xi soldado ijié ko kuetuan'an xa ixi tsen'en xi soldado. Ko tjume'e xi Herodes kuachrjexin xa nunte Judea ko sakjui xa tjajna Cesarea ko nti'a bake'e xa.

Kuen'en xi Herodes

²⁰ Xi Herodes ningakon'en xa ni t'ajna Tiro ko t'ajna Sidón. Ko je'e nā juao kichuu nā ixi satsjitsje'e nā xa. Nti'a jii naa xi ndatin'in Blasto ko kuayakon'en xa ndo'a xi Herodes, ko t'jume'e juanche'e nā xa xronichjabin xa nā ngajin xi tetuan'an. Ko juanchia nā ixi tsetokau'a xi Herodes je'e nā ixi t'ajnéé xa t'j'xin nge'e ine nā.

²¹ T'jume'e xi Herodes ndache xa nā ixi xroxra'o nā naa nchakon. Ko je'e xa kuéyá xa manta chaxro tsje'e ko t'jintee ko kueta'a xa ntaxitaon ne'e chujni tetuan'an. Ko t'jume'e kuaxi xa nichje'e xa kain ni tsixra'o nti'a. ²² Ko t'jume'e kuaxi nā kuyako nā, ko ndachro nā:

—¡Je'a chujni jinichja! Naa dio jinichja.

²³ T'jume'e tuinxin naa ndo ángel ne'e ndo Dio juincheni'e xi Herodes ixi kuajon'a xa juasaya ngajin ndo Dio. Ko kutsindo juine ngaya tse'e xa ko ndakuen'en xa.

²⁴ Ko itsjé nā kuin'en nā chijnie ndo Dio nguixin nti'a ko konkueya ni kuitikaon Ncháina Jesús.

²⁵ Ko ndo Bernabé ko ndo Saulo ó juinchejexin ixrā kuachónnda sen t'ajna Jerusalén, t'jume'e ikjan sen t'ajna Antioquía ko sabikao sen ndo Juan, ndo kaxon nchekin'in sen Marcos.

Xruan'an sen ndo Pablo ko ndo Bernabé

13 Ni'ngo Antioquía ste sen nichja chijnie ndo Dio. Sen me'e ndo Bernabé ko ndo Simón, kaxon nchekin'in nā ndo Negro, ndo Lucio, ndo t'ajna Cirene, ndo Manaén, naa ndo tsikajikao xi Herodes, xi tetuan'an nunte Galilea, ko ndo Saulo. ² Naa nchakon tsixra'o sen tsajon sen juasaya ngajin ndo Dio, nchakon me'e tsijincheckatse ñao sen jinta. T'jume'e Espíritue ndo Dio ndache ndo sen:

—Tantsjendáanantana ndo Bernabé ko ndo Saulo ixi jan'an ó kuincha'a sen xrotjá'a sen naa ixrā sinche'e sen.

³ Ko juexin nichje'e sen ndo Dio ko juincheckatse ñao sen jinta, bake'e itja sen ngata'a jaa sen me'e ko ndachro sen ixi chao satsji sen.

Ndo Pablo ko ndo Bernabé ste sen nunte Chipre

⁴ Ko t'jume'e Espíritue ndo Dio xruan'an ndo Bernabé ko ndo Saulo sakjui sen t'ajna Seleucia. Ko nti'a kuajin'in sen naa ntábarco

ko sakjui sen nunte Chipre. ⁵Ko kuiji sen naa tjajna ndatin'in Salamina ngande'e nda, nti'a xingajinxin sen nt̄abarco ko nti'a juangixin sen juako sen chijnie ndo Dio ningue ni judío. Kaxon bikao sen ndo Juan ixi tsingijna ndo sen. ⁶Ko tjume'e sakjui sen nchijíi nunte Chipre kuijija sen tjajna Pafos. Nti'a kuetan sen naa xi tuso, xi me'e naa xi judío ndatin'in Barjesús. Je'e xa ncheya xa ixi ndachro xa kaxon nichja xa chijnie ndo Dio. ⁷Ko xi me'e bakekao xa xi tetuan'an ndatin'in Sergio Paulo. Ko je'e xi tetuan'an tsango jian xraxaon xa, me'e kuiye'e xa ndo Bernabé ko ndo Saulo ixi je'e xa tjaun xa tsin'en xa chijnie ndo Dio. ⁸Tjume'e xi tuso, kaxon ndatin'in xa Elimas, ningakon'en xa sen tjako chijnie ndo Dio ixi tjaun'a xa ixi xi tetuan'an xrochuntia xa ndo Dio. ⁹Tjume'e ndo Saulo, kaxon nchekin'in n̄a Pablo, tsango chón̄da ndo Espíritue ndo Dio. Ko jian tsje'e ndo xi tuso ¹⁰ko ndachro ndo:

—Ja'a naa chujni ncheya, chjen'en Xixron'anxrée ja'a, ningakon'en kain nge'e jian. ¿Sonda nchetjáñajian chujni ixi tjaun'a tsitikaon n̄a Nchán̄ana Jesús? ¹¹Jai tangi tson'an. Tsontakutsian ko kaxin nchakon tsikon'a chjiixrué nchakon.

Ko tuinxin xi Elimas í bikon'a xa ko juée xa naa ngisen tsingatse'e xa ko satsikao n̄a xa ixi ítikon'a xa. ¹²Tjume'e jaña bikon xi tetuan'an nge'e kon'en ko kuaxi kuitikaon xa Ncháina ixi bake'e xa juaxruxin ti juako sen ngajin xa.

Ndo Pablo ko ndo Bernabé ste sen nunte Pisidia

¹³Tjume'e ndo Pablo ko sen chrikao ndo sajuixin sen tjajna Pafos. Kuixin'in sen naa nt̄abarco sakjui sen ko kuiji sen tjajna Perge nunte Panfilia. Ko ndo Juan Marcos kuintu'e ndo sen ko ikjan ndo tjajna Jerusalén. ¹⁴Tjume'e sajuixin ndo Pablo ko ndo Bernabé tjajna Perge ko kuiji sen tjajna Antioquía tjenja tjajna Pisidia. Ko nchakon tjoké'e sen kuixin'in sen ningue ni judío ko nti'a bake'e sen. ¹⁵Ko juexin juinchekuanxin sen xroon jitaxin ley ko nge'e tsikjin sen kuachronga chijnie ndo Dio ó sa'ó, tjume'e ni tetuan'an ni'ngo kuiye'e n̄a sen tjako ko ndachro n̄a:

—Kichianna síá chondanta nge'e xrochronganta ixi ícha tsake'ena juaxruxin, ndachronta, jai tsin'anna.

¹⁶Ko tjume'e ndo Pablo bingatjen ndo ko itja ndo juanchiaxin ixi xrotenko sen. Ko ndachro ndo:

—Tin'ennta ja'anta sen israelita ko kaxon tin'ennta ja'anta ti tsikixinnta jée t'ajna ko ja'anta sen titikaonnta ndo Dio. ¹⁷Ndo Dio titikaon sen t'ajna Israel kuinche'e ndo sen tachrí'ina. Ko t'jume'e ndo Dio kuajon ndo juachaxin ixi konkueya sen ti xrabake'e sen t'ajna Egipto. Xranchi ngisen tsikí'xín inaa t'ajna jaña bake'e sen nti'a ko juachaxien ndo Dio bingijna sen kuachrxjexin sen nunte Egipto. ¹⁸Ndo Dio bingijna ndo sen yuu kán nano bake'e sen ntajie nchese. ¹⁹Ko t'jume'e juinchetjáña ndo yaato t'ajna ti bake'e nunte Canaán, ixi sen tsikachrjenixinna xrokuayé'e sen nunte me'e. ²⁰Ko kain nano bake'e sen nti'a xranchi cuatrociento cincuenta nano. Ko t'jume'e ndo Dio baketuen'en ndo sen ixi kaxin xi bancheña ijie ti kuijija ndo Samuel, naa ndo kuachronga chijnie ndo Dio. ²¹T'jume'e juanchia sen israelita naa ndo rey tsetuen'en sen. Ko ndo Dio kuinche'e ndo ndo Saúl, kuetuan'an ndo yuu kán nano. Ko ndotée ndo Saúl, ndo Cis, ko kuachrjenixin ndo ndo Benjamín. ²²T'jume'e ndo Dio kuantsje'e ndo ndo Saúl ti ixra rey kuachóna ndo ko ndo David kuayé'e ti xra rey me'e. Ko ndachro ndo Dio: “Ó kuitja ndo David, chjen'en ndo Isaí. Je'e ndo naa ngisen chjána jie juaxruxin ko titikaon ndo kain nge'e tja'on.” ²³Ndo Jesús me'e naa chujni kuachrjenixin ndo David ko ndo Dio xruan'an ndo ixi je'e ndo sinchemé'e ndo jée sen israelita xranchi tsindachro ndo. ²⁴*Xrati'a ndo Jesús, ndo Juan bajako ndo chijni jian ngajin ni israelita ko ndachro ndo ixi xrokjan na tsitikaon na ndo Dio, t'jume'e tsikitée na. ²⁵*Ko ó xrokuiji nchakon xrokuen'en ndo Juan, me'e ndachro ndo: “Jan'an je'a ngisen xraxaon ja'anta ixi t'jume'e tsii inaa ngisen ko jan'an chonda'i juachaxin tsoxindanga tjuée katée ndo ixi je'e ndo ícha tetuan'an ndo ixi najan'an.”

²⁶'Ja'anta kichianna tsikachrjenixinnta ndo Abraham tin'ennta, ko kainnta ni tsikí'xín ikjín titikaonnta ndo Dio, tin'ennta chijnie ndo ixi sinchemé'e ndo ti ndako'a juinche'enta. ²⁷Méxin, ni ste t'ajna Jerusalén ko ni tetuan'an nti'a konoe'a na ngisen ndo Jesús ko kuienxin'a na nge'e tsikjin sen kuachronga chijnie ndo Dio ó sa'ó ti juinchekuanxin na xroon ngaxin'in ni'ngo ngujngu nchakon tjoké'e na. Jaña je'e na, nchakon tangi juinchekao na ndo Jesús, tsijinche'e na xranchi nichja xroon. ²⁸*Ko maski kuitja'i na xrojan nge'e

13:24: Mr. 1:4; Lc. 3:3.

13:25 a: Jn. 1:20; b: Mt. 3:11; Mr. 1:7; Lc. 3:16;

Jn. 1:27. 13:28: Mt. 27:22, 23; Mr. 15:13, 14; Lc. 23:21-23; Jn. 19:15.

ndako'a juinche'e ndo Jesús juanche'e nã xi Pilato ixi tsetuan'an xa tsen'en ndo. ²⁹ *Ko nchakon juexin kon'en kain ji'i, tjume'e sen kuitikaon ndo Jesús juinchenganjinxin sen cuerpoe ndo ntã cru ko juabaa sen ndo. ³⁰ Ko ndo Dio juinhexechón ndo ndo Jesús íjngo. ³¹ *Ko itsjé nchakon bikon sen ndo Jesús, sen chrikao ndo nchakon kuixin sen nunte Galilea sakjui sen tjajna Jerusalén. Ko jai sen me'e nichja sen xranchi juako ndo Jesús ko nchekuen'en sen itsjé chujni.

³² 'Jai jan'anna tjakona chijni jian, nge'e tsikajon ndo Dio kuayé'e sen tsikachrjenixinna ó sa'ó. ³³ Jaña kon'en, jan'anna kuayá'ana xranchi tsindachro ndo Dio tsayé'e sen tsachrjenixin sen bake'e sa'ó. Tjume'e ndo Dio juinhexechón ndo ndo Jesús xranchi nichja xroon Salmo yuxin ko ndachro: "Ja'anta chjan'na, jan'an tjá'anta juachaxin tsarichonnta." ³⁴ Ko tsindachro ndo Dio ixi sinchexechón ndo ndo Jesús ixi cuerpoe ndo xrorenga'i. Jaña chronga xroon chijnie ndo Dio, ndachro: "Jan'an tsajon nge'e jian ngajin ndo David." ³⁵ Ko inaa Salmo ndachro ja'in: "Ja'anta tsintue'anta xrorenga cuerpoe ndo tsango tjúá." ³⁶ Ko ndo David kuitikaon ndo xranchi tsiketuan'an ndo Dio nchakon bake'e ndo ko tjume'e kuen'en ndo ko tsixrabaa ndo, jaña kuaxrabaa ni tsikachrjenixinna ko renga cuerpoe ndo. ³⁷ Ko cuerpoe ndo juinhexechón ndo Dio renga'i. ³⁸ Méxin, kichianna, xrokonda tsono'anta xranchi tsomé'e jíanta ixi ndo Jesús me'e kuenxin ndo ixi ja'anta. ³⁹ Tjume'e kain sen titikaon ndo Jesús ó juinchetjúá ndo aséen sen ixi ley kuetuan'an ndo Moisés chóna'i juachaxin tsantsjen jíee sen. ⁴⁰ Tsje'enta jian ixi tsuan'inta xranchi tsikjin sen kuachronga chijnie ndo Dio ó sa'ó:

⁴¹ Tsje'e ja'anta ti tjanonta ko titikaon'anta.

Jai xronkanta ko satinganta ixi nge'e tson'en

ixi jan'an ndo Dio tsjáko naa ixrã ijíé^a jai

ko ja'anta tsitikaon'anta maski inaa ngisen xrontatjunta.

⁴² Tjume'e ndo Pablo ko sen chrikao ndo kuachrjexin sen ni'ngo, ko ni je'a judío juanche'e nã ndo ixi xrokjan sen nchakon íjngo tjoké'e nã ixi ícha xrojuinhekuen'en ndo nã. ⁴³ Nchakon juexin sajuixin sen ni'ngo, tjume'e kueya ni judío ko ni je'a judío, ni bakitikaon xranchi ni judío ko baxraxaon nã ndo Dio, tsango bake'e nã juaxruxin ixi nge'e juako ndo Pablo ko ndo Bernabé ko rué'e nã

^a 13:41 *naa ixrã ijíé* milagro

sen. Ko je'e sen kuetuan'an sen ixi ícha jian tsitikaon nā ndo Dio ixi je'e ndo tsango tjue'e ndo nā.

⁴⁴ Tjume'e inaa semana nchakon tjoké'e nā, xra'o kain ni jii tjajna nti'a ixi tjaun nā tsin'en nā chijnie ndo Dio. ⁴⁵ Ko bikon ni judío ixi kueya nā tsixra'o nā, ko tsango kochjio nā, tjume'e kaxin nā nichjangí'e nā ndo Pablo. ⁴⁶ Tjume'e ndo Pablo ko ndo Bernabé soji nichja sen ko ndachro sen:

—Xrokonda sa'ó ja'anta ni judíonta xrokuin'ennta chijnie ndo Dio. Ko ja'anta tjaun'anta tsin'ennta nge'e jian tsajon juachaxin tsechón chujni kain nchakon. Ko jai tsintu'ananta ja'anta ni judíonta ko satsjina sintakuan'anna ni je'a judío. ⁴⁷ Jaña tsiketuan'an Ncháina:

Jan'an bakéenta ja'anta xranchi xro'i tsingasáñaxin kain tjajna ixi tsiku'unta chijni tajon juachaxin tsechón chujni nguixin nunte.

⁴⁸ Tjume'e kuin'en ni je'a judío ji'in ko bake'e nā juaxruxin ko ndachro nā ixi jian chijnie Ncháina Jesús.

Tjume'e kuaxi kuitikaon kain ni tikinixin'en xrochónnda juachaxin tsechón kain nchakon. ⁴⁹ Ko jaña xrangíxin juinchekuen'en sen nā chijnie Ncháina nchijíi tjajna nti'a. ⁵⁰ Ko tjume'e ni judío nichje'e nā kaxin nchri nche'e jian ko ngajin xi tetuan'an tjajna nti'a ixi ndachro nā ndako'a nche'e ndo Pablo ko Bernabé ixi tsango toñao'e nā sen ko bengixin nā sen nti'a. ⁵¹ *Ko je'e sen kontsjenga sen katée sen, jaña juakoxin sen ixi je'e nā ndako'a xraxaon nā ixi je'e sen. Tjume'e sakjui sen tjajna Iconio. ⁵² Ko sen titikaon Ncháina Jesús tsango bake'e sen juaxruxin ko ícha chónnda sen juachaxien Espíritue ndo Dio.

Ndo Pablo ko ndo Bernabé ste sen tjajna Iconio

14 Tjume'e kuiji ndo Pablo ko ndo Bernabé tjajna Iconio ko kuixin'in sen ningue sen judío ko nti'a juinchekuen'en sen chujni. Ko itsjé sen judío ko sen je'a judío kuitikaon sen. ² Tjume'e kaxin ni judío, ni kuitikaon'a, kuaxi nā kuajon nā chijni ngajin ikaxin ni je'a judío ixi xronichjangí'e nā ndo Pablo ko ndo Bernabé. ³ Ko je'e sen itsjé nchakon kuitu'e sen nti'a ko ícha chuntia sen Ncháina Jesús ko xronka'i sen nichja sen chijnie ndo. Ko juachaxien ndo Jesús ícha bakingijna sen ixi nge'e kuanichja sen xranchi ndo Dio tjue'e ndo chujni, ko kuajon ndo juachaxin sinchexrjuen'en sen

chujni ko tsjako sen ijié ixrā. ⁴ Ko chujni tjajna nti'a je'a xraje'o xraxaon nā. Kaxin nā kuitikaon nā ni judío ko ikaxin nā kuitikaon nā sen kuinche'e Ncháina Jesús. ⁵ Ko tjume'e ni judío ko ni je'a judío xraxaon nā naakua naa nge'e, kao xi tetuan'an, ixi tjaun nā sinchexronka nā sen kuinche'e ndo Jesús ko xrokuaxin nā sen ixro. ⁶ Ko ndo Pablo ko ndo Bernabé kono'e sen nge'e xraxaon nā, me'e sakjui sen tjajna Lистра ko tjajna Derbe nunte Licaonia ko nguixin no nti'a ⁷ ko juako sen chijni jian ne'e Ncháina Jesús.

Ni tjajna Lистра tjanke'e nā ndo Pablo ixro

⁸ Ko tjajna Lистра jii naa xi xratsijongíexión xa jua'i itji xa. ⁹ Xi me'e jii xa nunte ko jitin'en xa nge'e juako ndo Pablo. Tjume'e ndo Pablo jian jitsje'e ndo xa ko kono'e ndo ixi je'e xa chuntia xa Ncháina ko chao xrokoxruen'en xa. ¹⁰ Ko je'e ndo Pablo séen ndache ndo xa:

—Tingatjen, ndako take'é tutáa.

Ko tuinxin bingatjen xa ko chrinka xa, bake'exin xa tutée xa ko chao kuaxi kuaji xa. ¹¹ Tjume'e kain ni tjajna nti'a bikon nā nge'e juinche'e ndo Pablo, ko kuaxi nā kuyako nā ixi ngigüe'e ni Licaonia ko ndachro nā:

—Ndo Dio tsikjan chujni tsikí'xin ngajní, steku'una nti'i.

¹² Ko je'e nā juinchekin'in nā ndo Bernabé dio Júpiter ko ndo Pablo dio Mercurio ixi ícha juako ndo chijni. ¹³ Ko xitaana ne'e dio Júpiter chóna ni'ngo ngande'e tjajna ko bika'o xa kuxinta ko itsjo, ko je'e xa ko kain ni rué'e xa tjaun nā xrokuajon nā juasaya ngajin ndo Pablo ko ndo Bernabé ko tjaun nā xrokóñe'e nā sen kuxinta. ¹⁴ Ko ndo Pablo ko ndo Bernabé kono'e sen nge'e tjaun nā sinche'e nā, me'e kuinche'e sen mantée sen ko juike'e sen ngakjen'en chujni ste nti'a ko kuyako sen ndachro sen:

¹⁵ —¿Sonda nche'enta ji'i? Jan'anna chujnina xranchi ja'anta.

Jan'anna jui'ina ixi sintakuan'annta chijnie ndo Dio ko tintu'enta kain nge'e xro'an tjintee ko ikjannta tsitikaonnta ndo Dio, ndo jichón. Je'e ndo juinchéña ndo ngajní ko nunte xasintajni^a ko ndachaon ko kain nge'e jii ngataon nche. ¹⁶ Sa'ó ndo Dio kuintu'e ndo chujni ixi sinche'e nā xranchi tjaun nā. ¹⁷ Ko ndo Dio juako ndo ixi je'e ndo tetuan'an ndo ixi juinchéña ndo kain nge'e jii. Je'e ndo tetuan'an ndo ixi tsii ichrin, me'e tenga nā ko jian toñe'e nā, ko

^a 14:15 *xasintajni* mundo

kain nchakon je'e ndo tajon ndo nge'e sine n̄a, ko je'e ndo tajon ndo juachaxin juaxruxin ste n̄a.

¹⁸Maski jaña ichro ndo Pablo ko ndo Bernabé, je'e n̄a titikaon'a n̄a ixi tjaun n̄a tsajon n̄a juasaya ngajin sen ko xrokóñe'e n̄a sen kuxinta.

¹⁹Tjume'e kuij kaxin ni judío kuix̄in tjanya Antioquía ko tjanya Iconio. Nichje'e n̄a ni ste nti'a ixi tsintu'e n̄a ti nge'e tjako ndo Pablo ko ndo Bernabé, méxin kuaxi n̄a ixro ndo Pablo. Ko xraxaon n̄a kuen'en ndo, me'e bingakjin n̄a ndo ngande'e tjanya. ²⁰Ko tjume'e sen titikaon Ncháina Jesús xra'o sen ngandajin ndo Pablo ko je'e ndo bingatjen ndo ko ikjan ndo tjanya nti'a íjngo. Ko ndúyaxin sabikao ndo Pablo ndo Bernabé tjanya Derbe.

²¹Ko ó juexin chronga sen chijni jian ko juacha sen kueya n̄a kuitikaon n̄a Ncháina Jesús, tjume'e ikjan sen tjanya Listra ko tjanya Iconio ko tjanya Antioquía. ²²Kain tjanya kuatsinga sen nichje'e sen sen kuitikaon Ndo Jesús ko kuetuan'an sen ixi soji xrochuntia sen Ncháina ko ndachro sen ixi siá tsixin'inni ti tetuan'an ndo Dio, xrokonda tangi tson'enni. ²³Ko ngujngu ni'ngo kuinche'e sen ngisen tsetuen'en sen ti sen titikaon ndo Jesús ko nichje'e sen ndo Dio ko juinчекатse ñao sen jinta ko tjume'e ndache sen Ncháina ixi tsayakon'en ndo sen kuitikaon je'e ndo.

Ndo Pablo ko ndo Bernabé ikjan sen Antioquía

²⁴Tjume'e kuatsinga sen nunte Pisidia ko kuiji sen nunte Panfilia. ²⁵Ko tjanya Perge juako sen chijnie Ncháina ko tjume'e sakjui sen tjanya Atalia. ²⁶Nti'a kuixin'in sen nt̄abarco ko sakjui sen tjanya Antioquía, tjanya me'e tsinichje'e sen ndo Dio ko tsijanchia sen ixi ndo Dio xrobingijna ndo sen ti ixr̄a juinche'e sen. ²⁷Ko nchakon kuiji sen tjanya Antioquía xra'o kain sen titikaon ndo Jesús ko kuaxi chronga ndo Pablo xranchi bingijna ndo Dio ngajin sen ko xranchi kuajon ndo Dio juachaxin sinчекuen'en sen ni je'a judío ixi kaxon xrochuntia n̄a Ncháina Jesús. ²⁸Ko ndo Pablo ko ndo Bernabé kuitu'e sen ngajin sen titikaon Ncháina Jesús itsjé nchakon.

Xra'o sen kuitekaon ndo Jesús tjanya Jerusalén

15 Kaxin sen tsik̄i'x̄in nunte Judea kuiji sen tjanya Antioquía. Kuaxi sen juinчекuen'en sen sen kichuuna nti'a ixi jua'i tsomé'e j̄ee sen siá chón̄da'i sen chji'e sen ti tsiketuan'an ndo

Moisés. ²Tjume'e ndo Pablo ko ndo Bernabé ko je'e sen judío kuaxi juakaxin kichuu sen. Méxin, juao sen ixi ndo Pablo ko ndo Bernabé ko ikaxin sen xrokuij sen tjajna Jerusalén. Nti'a tsjao sen apóstol ko sen tetuan'an ni'ngo ixi á xrokonda xrochóna nā chji'e ti tsiketuan'an ndo Moisés.

³Jaña sen titikaon Ncháina tjajna Antioquía xruan'an sen kichuu sen, ko tjume'e kuatsinga sen nunte Fenicia ko nunte Samaria ko nti'a chronga sen xranchi itsjé sen je'a judío kuayé'e sen chijnie ndo Dio. Ko kain sen kichuuna kuin'en me'e, tsango juaxruxin bake'e sen.

⁴Tjume'e kuiji ndo Pablo ko ndo Bernabé tjajna Jerusalén ko sen titikaon Ncháina ko sen apóstol ko sen tetuan'an ne'e ni'ngo kuajon sen juachaxin tsintee sen nti'a. Ko chronga sen xranchi ndo Dio tsango bingijna ndo sen. ⁵Tjume'e ikaxin ni fariseo tsikitikaon Ncháina Jesús bingatjen nā ko ndachro nā:

—Ni je'a judío titikaon nā Ncháina xrokonda tsaa nā chji'e ni judío, ko xrokonda tsitikaon nā nchijíi ley tsiketuan'an ndo Moisés.

⁶Ko tjume'e kain sen apóstol ko sen tetuan'an ni'ngo xra'o sen ko xraxaon sen xranchi tson'en ixi jaña ichro ikaxin sen judío. ⁷*Sée juakaxin kichuu sen ko tjume'e bingatjen ndo Pedro ndachro ndo:

—Ja'anta kichuuna, ó no'anta ixi seno ndo Dio kuinchena ndo jan'an ixi tsjako ngajin kain ni je'a judío ixi tsin'en nā chijni jian ne'e ndo Cristo ko kaxon je'e nā tsitikaon nā. ⁸*Ndo Dio chúxin ndo aséen chujni, juako ndo ixi kuayé'e ndo ni je'a judío, me'e kuajon ndo Espíritue ndo kuayé'e nā xranchi jaína. ⁹Ndo Dio tikon ndo kain chujni naxraje'o xranchi jaína. Ko juinchetjúá ndo aséen sen ixi ó chuntia sen Ncháina Jesús. ¹⁰Méxin, ¿sonda titikaon'anta nge'e juinche'e ndo Dio ko tetuen'ennta nā tsitikaon nā kain ley tangi? Ko jaína ko sen tsikachrjenixinna jua'i kuitikaon sen kain ji'i. ¹¹Ó noína ixi juasie Ncháina Jesús koméexin jíeina ko kaxon jaña komé'e jíee sen je'a judío, sen kuitikaon.

¹²Ko kain sen tsixra'o tenko sen ko tjume'e kuin'en sen xranchi ndachro ndo Bernabé ko ndo Pablo ixi ndo Dio bingijna ndo sen juinche'e sen itsjé ixra ijié, jaña bikon kaxon ni je'a judío. ¹³Juexin nichja ndo Pablo ko ndo Bernabé, tjume'e kuaxi nichja ndo Jacobo ko ndachro ndo:

—Kichuuna, jian tin'ennta nge'e xrondachrjan. ¹⁴Ndo Simón Pedro chronga ndo xranchi juako ndo Dio ixi tjue'e ndo ni je'a judío ko xranchi kuinche'e ndo ikaxin n̄a ixi tsitikaon n̄a ndo. ¹⁵Jaña nduaxin chronga xroon tsikjin sen kuachronga chijnie ndo Dio ó sa'ó:

¹⁶Jan'an xrokjanna ixi sintakonchjian íjngo ni'ngo tsichjejin ne'e ndo David ko jan'an tsingijna ixi tsetuan'an naa sen ndo'a ndo David.

¹⁷Ixi kain n̄a tsjéena n̄a ko kaxon kain ni jée tjajna kuiya'a n̄a ixi tsitikaon n̄a jan'an.

¹⁸Jan'an ndo Dio, ndo ndachro sa'ó tson'en ji'i.

¹⁹Méxin, ndachrjan jan'an ixi ni je'a judío xrokonda'i tsitikaon n̄a nchijíi ley ixi je'e n̄a ó kuintu'e n̄a nge'e kuitikaon n̄a sa'ó.

²⁰Méxin, xroxruen'enna n̄a naa xroon ixi sincheno'ena sine'a n̄a ntao ti tikinixin'en ídolo ko xrochónnda'i n̄a inaa nchri je'a nchrinchri'e n̄a ko sine'a n̄a ntau'e iko tsikintji'a jnié ko sine'a n̄a jnié ba. ²¹Méxin, ngujngu tjajna jii ngisen chronga ley tsiketuan'an ndo Moisés ngaxin'in ni'ngo ngujngu nchakon tjoké'e n̄a.

²²Tjume'e kain sen kuinche'e Ncháina Jesús ko sen tetuan'an ni'ngo ko kaxin sen titikaon Ncháina juao sen ixi kaxin sen satsji sen tjajna Antioquía. Ko sen itsji me'e ndo Judas, ndo nchekin'in sen Barsabás, ko ndo Silas, kayui sen jian titikaon sen, satsikao sen ndo Pablo ko ndo Bernabé. ²³Ko ja'in ndachro xroon tsikao sen:

“Jan'anna, ni kuinche'e Ncháina Jesús ko ni tetuan'an ni'ngo nti'i nichja'ananta ja'anta kichuuna ni je'a judío, ti stenta tjajna Antioquía ko nunte Siria ko nunte Cilicia, taye'énta juajna. ²⁴Ó nóna ixi ikaxin sen kichuuna tsiki'xin tjajnanana maski kuachónnda'i sen juachaxin, kuiji sen jointaxronkanta sen ixi xrokonda tsaanta chji'e ni judío ti tsiketuan'an ndo Moisés. ²⁵Tjume'e juaona ixi kaxin sen ste nti'i tsitsja'anta sen, je'e sen ko ndo Bernabé ko ndo Pablo, sen tsango tjua'ana. ²⁶Je'e sen tsango tangi juinchekaon n̄a sen ixi ti titikaon sen Ncháina Jesucristo. ²⁷Méxin, xroxruan'annanta ndo Judas ko ndo Silas ixi kaxon xronichja'anta sen ko xrochronga sen kain ji'i. ²⁸Ixi Espíritue Dio jian bingijnana ko ja'in juaona ixi tsitikaon'anta nge'e tsango tangi. Ko nti'i jitaxin nge'e xrokonda tsitikaonnta: ²⁹Nte'anta iko tikinixin'en ngajin ídolo ko kaxon sinte'anta jnié ba ko

nte'anta ntau'e iko tsikintji'a jnié ko kaxon xrochonda'intá inaa nchri je'a nchri'anta. Titikaonnta kain ji'in ko jaña chao tsintenta.”

³⁰ Ko tjume'e je'e sen sakjui sen tjajna Antioquía. Ko nchakon kuiji sen nti'a xra'o sen titikaon ndo Jesús ko je'e sen kuajon sen xroon me'e. ³¹ Ko nchakon juinchekuanxin sen kichuuna xroon me'e, tsango juaxruxin bake'e sen ixi nge'e chronga xroon. ³² Tjume'e ndo Judas ko ndo Silas kaxon chronga sen chijnie ndo Dio, ko nichja sen jian ko juaxruxin bake'e sen kichuuna. ³³ Ko nti'a kuintee sen kaxin nchakon, ko nchakon ó satsji sen, kain sen titikaon Ncháina Jesús jian nichje'e kichuu sen ko ikjan sen ti no tsiki'xin sen tjajna Jerusalén ti ste sen kichuu sen. ³⁴ Ko ndo Silas xraxaon ndo ixi nti'ao xrokuitu'e ndo. ³⁵ Ko kaxon ndo Pablo ko ndo Bernabé kuitu'e sen tjajna Antioquía. Je'e sen ko ikaxin sen juako sen ko chronga sen chijnie Ncháina Jesús.

Ndo Pablo sakjui ndo yuxin viaje

³⁶ Tjume'e ndo Pablo nichje'e ndo ndo Bernabé ko ndachro ndo: —Ichjina titsje'ena sen kichuuna ti kain tjajna juakona chijnie ndo Dio ó sa'ó ixi tsonojna xranchi ste sen nti'a.

³⁷ Ko ndo Bernabé kaxon tjaun ndo xrobikao sen ndo Juan, ndo kaxon nchekin'in sen Marcos. ³⁸ *Ko ndo Pablo juinche'a ndo juaxruxin ixi xrobikao sen ndo Juan Marcos ixi je'e ndo juinche'a ndo ixra, ixra juinche'e sen nunte Panfilia. ³⁹ Méxin, je'a naxraje'o xraxaon sen, méxin chjeya sen. Ndo Bernabé sabikao ndo ndo Juan Marcos ko kuixin'in sen inaa ntábarco sakjui sen nunte Chipre. ⁴⁰ Ko ndo Pablo kuinche'e ndo ndo Silas satsikao ndo, ko sen kichuu sen nti'a juanche'e sen ndo Dio ixi jian tsingijna ndo sen ko jaña sakjui sen. ⁴¹ Tjume'e kuatsinga sen nunte Siria ko nunte Cilicia ko jian nichje'e sen sen titikaon Ncháina ni'ngo nti'a.

Ndo Timoteo sabikao ndo ndo Pablo ko ndo Silas

16 Tjume'e kuiji ndo Pablo tjajna Derbe ko tjajna Listra. Nti'a bake'e inaa ndo titikaon ndo Jesús ndatin'in ndo Timoteo. Janée ndo naa nchri tjajna judío titikaon nchra Ncháina Jesús ko ndotée ndo naa xi tjajna griego. ² Sen kichuuna jii tjajna Listra ko

tjajna Iconio nichja sen jian ixi ndo Timoteo. ³ Méxin, ndo Pablo tjaun ndo xrobikao ndo ndo Timoteo. Sa'ó kuetuan'an ndo ixi ndo Timoteo xrokua ndo chji'e ni tjajna judío ixi xroningakuen'a nã ndo kain ni judío ti tjajna xrokjui sen ixi no'e nã ndotée ndo Timoteo naa xi griego. ⁴ Tjume'e kuatsinga sen kain tjajna ko chronga sen nge'e tsiketuan'an sen apóstol ko sen tetuan'an ni'ngo tjajna Jerusalén. ⁵ Sen chuntia Ncháina ícha konsoji sen ko ngujngu nchakon ícha konkueya sen.

Juachaxien espíritue ndo Dio bikon ndo Pablo naa ngisen nunte Macedonia

⁶ Tjume'e Espíritue ndo Dio kuajon'a juachaxin tsjako sen chijnie ndo Dio nunte Asia, me'e kuatsinga sen nunte Frigia ko nunte Galacia. ⁷ Ko nchakon kuiji sen nunte Misia xraxaon sen xrokjui sen nunte Bitinia. Ko Espíritue ndo Jesús kuajon'a juachaxin satsji sen nti'a. ⁸ Méxin, xrakuatsingako sen nunte Misia ko kuiji sen tjajna Troas ngande'e ndachaon. ⁹ Ko naa tiie ixi juachaxien espíritue ndo Dio bikon ndo Pablo naa xi nunte Macedonia, siin xa jitinóatée xa ko ndachro xa: “Tatsinga nunte Macedonia ko tingijnana.” ¹⁰ Jaña tsikikon ndo Pablo, méxin tuinxin konchjianna ixi satsjina nunte Macedonia ixi jian nónana ixi ndo Dio kuetuan'an ndo nti'a tsjakona chijni jian xranchi tsomé'e jíee nã. [Jan'an ndo Lucas ikjin xroon ji'i sabiki'an sen kaxon.]

Ndo Pablo ko ndo Silas bake'e sen tjajna Filipos

¹¹ Tjume'e nti'a tjajna Troas kuixi'inna inaa ntábarco ko xrajuikona naa nunte nchíín ngataon inda ndatin'in Samotracia. Ko ndúyaxin juasona tjajna Neápolis. ¹² Nti'a sajuixinna ko juasona tjajna Filipos. Tjajna me'e tetuan'an ni romano, ko tjajna me'e naa tjajna ícha tjintee ixi ikaxin tjajna nunte Macedonia. Nti'a kuinteena kaxin nchakon. ¹³ Ko nchakon tjoké'e ni israelita kuachrjexinna tjajna Filipos ko sakjuina ngande'e ndarío ko nti'a nanaunka xra'o nã nichje'e nã ndo Dio. Me'e nti'a kuinteena nunte ko kuaxina juntakuan'anna kaxin nchri ste nti'a. ¹⁴ Ko nti'a jii naa nchri ndatin'in Lidia tsikí'xin tjajna Tiatira. Je'e nchra nchekji nchra manta chaxro játse tiie. Ko je'e nchra xraxaon nchra ndo Dio ko jitin'en nchra nge'e tjako ndo Pablo ko Ncháina bingijna nchra ixi tsienxin nchra jian chijnie ndo Dio. ¹⁵ Je'e nchra ko kain ni ndo'a

nchra bikitée n̄a. Tjume'e kuinóatée nchra ngajin ndo Pablo ko ndachro nchra:

—Siá titikaonnta ixi nduaxin titika'onna Ncháina, tituan'anta nía nti'i.

Ko kuitun̄ana nti'a.

¹⁶Tjume'e inaa nchakon sakjuina ti no nichje'e sen ndo Dio ko kuetanna naa nchrichajan chónda nchrichan espíritue Xixron'anxrée tonuexin nchrichan kaxin nge'e ko jii naa ngisen tetuen'en nchrichan ko kueya tomi tjacha ni me'e ixi ti chronga nchrichan.

¹⁷Ko nchrichajan me'e kuaxi nchrichan rué'e nchrichan ndo Pablo ko jan'anna ko tjume'e séen nichja nchrichan:

—Sen ji'i nche'e sen xrée ndo Dio jii ngajni ko tjako sen cha'o tsechónxin chujni.

¹⁸Jaña juinche'e nchrichan itsjé nchakon. Tjume'e tsango koñao ndo Pablo ko ngatjia ndo nichje'e ndo espíritue Xixron'anxrée chónda nchrichan, ko ndachro ndo:

—Juachaxien nombrée ndo Jesucristo tetuan'an ixi tsachrjexian nchrichan ji'i.

Tjume'e tuinxin kuachrjexin nchrichan espíritue Xixron'anxrée.

¹⁹Ko tjume'e ni tetuan'an nchrichan bikon n̄a nge'e kon'en nchrichan ko kono'e n̄a ixi ítsjacha'i n̄a ícha tomi ixi ixr̄a kuanche'e nchrichan. Méxin koñao n̄a ko itsé n̄a ndo Pablo ko ndo Silas ko bingakjina sen ti ste ni tetuan'an ntaasien tjajna. ²⁰Ko tjume'e bikona n̄a nti'a ti jii xi nchéña ijje ko ndachro n̄a:

—Ni ji'i ni judío tsango nchexronka n̄a ni tjajnaína ²¹ko tjako n̄a nge'e jua'i tsitikaonna ko jua'i sintu'una ixi jan'anna ni romanona.

²²Ko kain ni nti'a koñao'e n̄a sen. Tjume'e xi nchéña ijje kuetuan'an xa tsantsje'e n̄a sen manta steyá sen ko tsóña n̄a sen ixi ntasé. ²³Ko tsango kóña n̄a sen, tjume'e xraxin'in n̄a sen ndo'achjiso ko kuetuan'an n̄a ngajin xi jindaa ndo'achjiso ixi xrotsje'e xa satsinga'i sen. ²⁴Ko kuitekaon xa ko xraxin'in xa sen ti ícha yaso'e ndo'achjiso ixi tsachrje'a sen. Ko kuintexin xa tutée sen ixi naa nt̄aa chónda tuye ixi satsji'a sen.

²⁵Tjume'e ngusine tiie ndo Pablo ko ndo Silas nichje'e sen ndo Dio ko itsje sen ngajin ndo Dio. Ko ikaxin ni jii ndo'achjiso kuin'en n̄a ixi jaña jitsje sen. ²⁶Tuinxin kontengí nunte me'e kontsjenga nchijíi tjatuée ndo'achjiso ko kain nt̄achja xitje_e ko kuitsinga chika cadena ti stetséxin kain ni ste nti'a. ²⁷Tjume'e xi jindaa

ndo'achjiso kuaya xa ko bikon xa ixi tsixitje'e ntachja, méxin kuantsje xa naa chika espada, ko xroxrantu'u xa chika me'e ntakuin xa ixi ndaxrokuen'en xa ixi xraxaon xa sabinga kain ni jii ngaxin'in ndo'achjiso. ²⁸ Ko ndo Pablo séen kuyako ndo ndachro ndo:

—Na'i, xruan'an nge'e nchekua asáan ixi kainna stena nti'i.

²⁹ Tjume'e xi jindaa ndo'achjiso juanchia xa naa xro'i ko nteeto kuixin'in xa ko jixranga xa ixi xronka xa ko bake'exin ntatuchi'in xa tutée ndo Pablo ko ndo Silas. ³⁰ Ko tuinxin kuantsjexin xa sen nti'a ko juanchangi'e xa sen:

—¿Nge'e sinta'a ixi tsehón aséenna kain nchakon?

³¹ Ko je'e sen ndachro sen:

—Titikáoan Nchánana Jesucristo ko jaña tsomé'e jiá ko jíee ni ndúya.

³² Tjume'e juinhekuen'en sen xa ko kao kain ni ste ndo'a xa chijnie Ncháina Jesucristo. ³³ Ko maski naxixe'e, hora me'e sabikao xa sen ko juné'ma xa kain ti no juincheni'e na sen. Ko tuinxin je'e xa ko kain ni ste ndo'a xa bikitée na. ³⁴ Ko tjume'e je'e xa sabikao xa sen ndo'a xa íjngo; nti'a kuajon xa nge'e juine sen. Je'e xa ko kain ni ndo'a xa bake'e na juaxruxin ixi kuitikaon na ndo Dio.

³⁵ Tjume'e ndúyaxin xi nchéña ijie kuetuen'en xa xi policia tsitsje'e xa xi jindaa ndo'achjiso ixi tsantsje xa ndo Pablo ko ndo Silas. ³⁶ Tjume'e xi jindaa ndo'achjiso ndache xa ndo Pablo nge'e ndachro xipolicia:

—Xi nchéña ijie kuetuan'an xa ixi tsachrjenta. Juaxruxin satsjinta.

³⁷ Tjume'e ndo Pablo ndache ndo xi policia:

—Jan'anna ni romanona, juaya na ngajinna ko bikon kueya chujni ko ndachro'a xa nge'e ijie junta'ana. Ko jaña xraxin'inna xa ndo'achjiso ko jai, ¿á imao tsajandana xa? Na'i. Tsij je'e xa ko je'e xa tsantsjena xa.

³⁸ Tjume'e xipolicia sakjui xa ko ndache xa xi nchéña ijie nge'e ndachro sen ste ngaxin'in ndo'achjiso. Ko tsango xronka xi nchéña ijie ixi kuin'en xa ixi je'e sen romano sen. ³⁹ Tjume'e ikjui xi nchéña ijie ko kuinóatée xa ngajin ndo Pablo ko ndo Silas ixi tsoñao'a sen ixi nge'e kon'en sen, ko tjume'e kuachrjexin sen nti'a ko juanchia xa ixi satsjixin sen tjajna nti'a. ⁴⁰ Tjume'e ndo Pablo ko ndo Silas, hora kuachrjexin sen ndo'achjiso, kuiji sen ndo'a jan Lidia. Ko nti'a bikon sen sen kichuu sen ko juinchechaxin kichuu sen ko sajuixin sen nti'a.

Kuintee ni tjajna Tesalónica

17 Tjume'e ndo Pablo ko ndo Silas kuatsinga sen tjajna Anfípolis ko tjajna Apolonia ko sakjui sen tjajna Tesalónica. Nti'a jii naa ni'ngo judío. ²Ko tjume'e ndo Pablo sakjui ndo ni'ngo ixi jaña xrakuen'en ndo ko níi semana ngujngu nchakon tjoké'e ni judío juako ndo xranchi ndachro xroon chijnie ndo Dio. ³Juako ndo ixi ndo Cristo xrokonda xrokuen'en ndo ko tjume'e xroxechón ndo íjngo. Jaña ndachro ndo:

—Ndo Jesús, ndo ntatjunta, me'e ndo Cristo.

⁴Tjume'e kaxin ni judío kuitikaon n̄ ko rué'e n̄ ndo Pablo ko ndo Silas. Ko kaxon kuitikaon itsjé ni griego, ni ó chóxin ndo Dio, ko kaxon kaxin nchri ícha chúxin n̄ tjajna nti'a, kuitikaon nchra. ⁵Ko ikaxin ni judío kuitikaon'a n̄ nge'e nichja ndo Pablo ko tsango kochjio n̄ me'e juée n̄ kaxin xi ña'i, xi nai'a nche'e xra ko juinchekateya n̄ ni tjajna. Tjume'e kuixin'in n̄ ndo'a naa xi ndatin'in Jasón ixi chrjitjée n̄ ndo Pablo ko ndo Silas ko tjaun n̄ tsikaan n̄ sen ti jii ni tetuan'an. ⁶Ko kuitja'i n̄ sen me'e itsé n̄ xi Jasón ko ikaxin sen titikaon Ncháina ko bingakjin n̄ sen sabikao n̄ sen ti jii xi tetuan'an tjajna nti'a. Ko kuintee n̄ ko kuyako n̄ ko ndachro n̄:

—Ni ji'i juincheye'e n̄ chujni nchijíi nunte ko jai ó kuij n̄ tjajnaña nti'i. ⁷Xi Jasón kuajon xa juachaxin ixi kuitu'e n̄ ndo'a xa. Kain ni ji'in titikaon'a n̄ ley tetuan'an xi romano ko ndachro n̄ ixi jii inaa ngisen ícha tetuan'an ndatin'in Jesús.

⁸Hora kuin'en n̄ ji'in kain ni tsixra'o ko xi tetuan'an tsango koñaon n̄. ⁹Ko xi Jasón ko sen titikaon Ncháina juenga sen 'n̄ méxin xi tetuan'an kuintu'e xa sakjui sen.

Ndo Pablo ko ndo Silas sakjui sen tjajna Berea

¹⁰Ko tuinxin tiie me'e sen kichuuna xruan'an sen ndo Pablo ko ndo Silas satsji sen tjajna Berea. Ko nchakon kuiji sen nti'a kuixin'in sen ningue ni judío. ¹¹Ko ni judío nti'a ícha jian nche'e n̄ ixi ni tjajna Tesalónica. Ko ícha juinche'e n̄ juaxruxin kuin'en n̄ chijnie ndo Dio ko ngujngu nchakon nchekuanxin n̄ xroon chijnie ndo Dio ixi tsono'e n̄ á nduaxin ti juako'e n̄ sen. ¹²Méxin, itsjé ni nti'a kuitikaon n̄, ko ikaxin nchri griega ícha chúxin n̄ kuitikaon nchra ko kaxon ni xi. ¹³Ko ni judío tjajna Tesalónica kono'e n̄ ixi ndo

Pablo juako ndo chijnie ndo Dio tjajna Berea ko sakjui n̄a nti'a ko juinchekeateya n̄a ni nti'a. ¹⁴Méxin sen kichuuna titikaon Ncháina xruan'an sen ndo Pablo satsji ndo no ngande'e ndachaon. Ko ndo Silas ko ndo Timoteo xrakuitu'e sen tjajna Berea. ¹⁵Tjume'e kaxin sen nti'a sabikao sen ndo Pablo tjajna Atenas. Ko ikjan sen tjajnee sen ixi kuetuan'an ndo Pablo xrochronga sen ngajin ndo Silas ko ndo Timoteo ixi jaiko satsji sen ti jii ndo ixi nti'a tsetan sen ndo Pablo.

Ndo Pablo jii ndo tjajna Atenas

¹⁶Xrajichon'en ndo Pablo ixi tsiji ndo Silas ko ndo Timoteo tjajna Atenas, tsango koni'e aséen ndo ixi bikon ndo nti'a jii kueya ídolo ko chujni tajon juasaya ngajin ídolo me'e. ¹⁷Ko ni'ngo judío nti'a juako ndo ngajin kaxin ni judío ko ikaxin n̄a chúxin n̄a ndo Dio, ko kain nchakon bake'e ndo ti ntaasin, juako'e ndo ni jii nti'a. ¹⁸Ko kaxin chujni tikinixin'en chujni ndatin'in epicúreos ko ikaxin ni tikinixin chujni ndatin'in estoicos kuaxi n̄a juao n̄a ndo Pablo. Kaxin n̄a ndachro n̄a:

—¿Nge'e xrondachro ti nichja xi ji'i?

Ko kaxin n̄a ndachro n̄a:

—Jinichja xa ixi inaa dio.

Jaña ichro n̄a ixi juako ndo Pablo chijni jian kondee ndo Jesús ko ndachro ndo ixi ndo Jesús maski kuen'en ndo, xechón ndo íjngo. ¹⁹Tjume'e sabikao n̄a ndo Pablo naa ijn̄a ndatin'in Areópago. Nti'a nichje'e n̄a ndo ko ndachro n̄a:

—Tja'onna xrondachijiana nge'e natjúá tjakoa ja'a. ²⁰Itsje nge'e jée tjakoa, ko tja'onna tsonónana nge'e xrondachro me'e.

²¹Ko kain ni tjajna Atenas ko ni tsiki'xin jée tjajna ste nti'a, je'o baki'en n̄a ko bakeki n̄a nge'e natjúá kuin'en n̄a.

²²Tjume'e ndo Pablo bake'exin tutée ndo ti ste n̄a nti'a ti Ijn̄a Areópago ko ndachro ndo:

—Ja'anta ni tjajna Atenas tin'ennta. Jan'an tikon ixi ja'anta titikaonnta itsje dio tsikoña tjatu'o. ²³Ko hora kuatsinga nti'a jan'an bikon ti no tájonxinnta juasaya ngajin ídoloanta ko bikon naa altar ja'in tsikjinnta: “Nti'i xraxaonxinna naa Dio chuxin'ani.” Méxin, ti Dio xraxaonnta maski xrachuxin'anta, me'e ndo Dio tjako jan'an.

²⁴ *'Ndo Dio me'e juinchéña ndo nunte xasintajni ko kain nge'e jii ngata'a nunte. Je'e ndo me'e Nchéé ngajni ko nunte nti'i. Ndo Dio ji'a ndo ngaxin'in naa ni'ngo tsikonchjianxin itja chujni. ²⁵ Ko xrokonde'a ndo xixi xrojan chujni xrobingijna ndo xixi je'e ndo tajon ndo juachaxin tsechón kain chujni ko tajon ndo chrinto ko kain nge'e jii ngata'a nunte.

²⁶ 'Naakua ngisen kuantsjenixin ndo kain tjajna xixi tsake'e na nguixin ngata'a nunte. Ko kaxon ndachro ndo Dio tinó ko ngisa tsake'e na. ²⁷ Jajna xrokonda tsjéena ndo Dio xixi indao tsiexinna xranchi tsitjana ndo. Ko nduaxin je'e ndo kjín'a jii ndo. ²⁸ Xixi je'e ndo stexónxinna ko tontengina ko tayakuina ndo. Ko tsindachro naa xi tjajnánta sa'ó: "Jajna kuachrjenixinna ndo Dio." ²⁹ Nduaxin jajna kuachrjenixinna ndo Dio, méxin jua'i xroxaxaonna xixi ndo Dio, je'e ndo naa chika oro o naa chika plata o naa ixro xranchi xraxaon ni nchéña ídolo. ³⁰ Sa'ó ndo Dio tjáñe'e ndo ti kuanche'e chujni xixi no'e ndo xrakuachuxin'a na ndo. Ko jai tituan'an Dio ngajin kain chujni jii ngata'a nunte xrokonda tsitikaon na ndo. ³¹ Ndo Dio kuinche'e ndo naa nchakon sinchéña ndo ijię ngajin chujni jii ngata'a nunte ko kuinche'e ndo naa ndo juakoxin kain juachaxin, ndo me'e maski kuen'en ndo, xechón ndo íjngo.

³² Ko nchakon kuin'en na xixi xroxechón chujni tsiken'en, kaxin na juanoa na ndo Pablo. Ko ikaxin na ndachro na:

—Íjngo nchakon tsin'anna nge'e ndachrua.

³³ Tjume'e ndo Pablo sakjui ndo. ³⁴ Ko ikaxin na rué'e na ndo ko kuitikaon na Ncháina. Ko naa xi kuitikaon ndatin'in Dionisio, me'e naa xi kuanchéña ijię ngajin chujni ngata'a ijna Areópago, ko naa nchri kuitikaon nchra ndatin'in nchra Dámaris ko ikaxin na kaxon kuaxi na kuitikaon na Ncháina.

Sakjui ndo Pablo tjajna Corinto

18 Tjume'e ndo Pablo sajuixin ndo tjajna Atenas ko ikjui ndo tjajna Corinto. ² Nti'a kuetan ndo naa xi judío ndatin'in Aquila. Je'e xa xi tjajna nunte Ponto ko sé'a nchakon je'e xa ko janchri'e xa tsikixin sen tjajna Italia xixi xi tetuan'an nti'a, xi Claudio, kuetuan'an xa xixi kain ni judío tsachrjexin na tjajna Roma. Tjume'e ndo Pablo ikjui ndo kuitsje'e ndo sen me'e. ³ Ko xraje'o ixra

kuanche'e sen, ti kuanchéña sen nchia manta. Méxin, nti'ao kuitu'e ndo Pablo ixi xrojuinche'e sen xra. ⁴ Ko kain nchakon tjoké'e ni judío, ndo Pablo bakji ndo ni'ngo nichje'e ndo ni judío ko ni je'a judío ixi tjaun ndo kain nā tsitikaon nā Ncháina.

⁵ Ko nchakon ndo Silas ko ndo Timoteo kuxin sen nunte Macedonia, tjume'e ndo Pablo í kuanche'a ndo xra, je'o bajako ndo chijnie ndo Dio ixi tsono'e ni judío ixi ndo Jesús me'e ndo Cristo.

⁶ Ko je'e ni judío kuaxi nā ningakon'en nā ndo Pablo ko tsango nichjangí'e nā ndo. Ko je'e ndo kontsjenga ndo manta jitsáa ndo ixi jaña juakoxin ndo je'a juaxruxin jii ndo. Ko ndachro ndo:

—Ja'onta tamanta ijię tsitjáñaxinnta. Jan'an íxro'an ijię tama ixi ó juintano'anta chijni jian, ko ja'anta kuitikaon'anta. Méxin, jai satsji sintakuan'an ni je'a judío.

⁷ Tjume'e kuachrjexin ndo ni'ngo judío ko sakjui ndo ndo'a naa sen ndatin'in Justo, ndo me'e xraxaon ndo ndo Dio. Ko tjenka ndo'a ndo jii ni'ngo. ⁸ Ko ndo Crispo, ndo tetuan'an ni'ngo judío, ko kain sen ndo'a ndo, kuitikaon sen Ncháina Jesús. Ko kaxon kueya ni tjajna Corinto kuin'en nā chijnie ndo Dio ko kuaxi nā kuitikaon nā Ncháina^a Jesús ko bikitée nā. ⁹ Tjume'e naa tiie bikon ndo Pablo Ncháina Jesús ko ja'in ndachro ndo Jesús:

—Tjakua chijnina ko xronka'ia. Nai'a tintu'e nichja chijnina ¹⁰ ixi jan'an tjenka ritjén ko xro'an ngisen ndako'a sinta'a ixi jan'an chonda itsjé sen titikaonna tjajna nti'i.

¹¹ Méxin, ndo Pablo kuitu'e ndo naa nano ko tu'o nti'a tjajna Corinto, ko juinчекuen'en ndo nā chijnie ndo Dio.

¹² Nchakon baketuan'an xi Galión nunte Acaya, itsjé ni judío ningakon'en nā ndo Pablo ko bikao nā ndo ti ste xi tetuan'an. ¹³ Ko ndache nā xi tetuan'an:

—Xi ji'i ichrji xa nchekateya xa chujni ixi tjaun xa jée xronichjexin nā ndo Dio, je'a xranchi ndachro ley.

¹⁴ Ko ndo Pablo ó tjaun ndo xronichja ndo, ko tuinxin xi Galión ndache xa ni judío:

—Siá nduaxin naa ijię tsango ijié juinche'e xi ji'i, jan'an xrokonda tsin'an nge'e xrondachrona. ¹⁵ Ko ji'i je'o chijni ko nombre ko ley na'anta tětöxinnta. Méxin, ja'onta nchekonchjiannta ji'i ixi jan'an tjaun'a tsjitexin nge'e tětöxinnta.

^a 18:8 *Ncháina* Señor *Ncháina Jesús o Ncháina Dio*

¹⁶Tjume'e kuetuan'an xa ixi satsjixin nā nti'a. ¹⁷Ko ni griego koñao nā ko itsé nā xi Sóstenes, xi tetuan'an ni'ngo judío, ko nti'a juaya nā ngajin xa ko stetsje'e kain xi tetuan'an, ko xi Galión xro'an nge'e ndachro xa.

Ikjan Ndo Pablo tjajna Antioquía

¹⁸Ndo Pablo xrakuitu'e ndo itsjé nchakon tjajna Corinto ko tjume'e chjée ndo sen juajna sen kichuuna ko kuixin'in ndo naa ntābarco ixi sakjui ndo nunte Siria ko kao jan Priscila ko ndo Aquila. Tjume'e kuiji sen tjajna Cencrea ko nti'a ikjín jaa ndo Pablo ixi juakoxin ndo juinche'e ndo ti nge'e tsindachro ndo. ¹⁹Nchakon kuiji sen tjajna Éfeso kuintu'e ndo Pablo jan Priscila ko ndo Aquila ko sakjui ndo naa ni'ngo ko juao ndo ni judío tsixra'o nti'a. ²⁰Ko je'e nā kuinóatée nā ixi xrokuitu'e ndo nti'a, ko je'e ndo chro'a ndo. ²¹Méxin, nichje'e ndo nā ko ndachro ndo:

—Xrokonda tsake'é tjajna Jerusalén nchakon tsij kia. Ko xrokjanna íjngo xrotsja'anta siá tsituexin ndo Dio.

Tjume'e kuintu'e ndo nā ko kuixin'in ndo ntābarco sakuixin ndo tjajna Éfeso. ²²Nchakon kuiji ndo tjajna Cesarea sakjui ndo tjajna Jerusalén ko bikitsje'e ndo sen titikaon Ncháina nti'a. Ko tuinxin bingajin ndo tjajna Antioquía. ²³Kuatsinga kaxin nchakon, kuachrxexin ndo nti'a ko bakji ndo kaxin tjajna nunte Galacia ko Frigia ko nichje'e ndo kain sen titikaon Ncháina Jesús ixi juaxruxin tsintee sen.

Ndo Apolos juako ndo ngajin ni tjajna Éfeso

²⁴Nchakon me'e naa ndo judío ndatin'in Apolos kuiji ndo tjajna Éfeso, ndo me'e tikinixin ndo tjajna Alejandría. Je'e ndo jian tjako ndo ko jian chúxin ndo xroon chijnie ndo Dio. ²⁵Je'e ndo no'e ndo cha'o ne'e Ncháina ko juaxruxin banichja ndo kondee ndo Jesús maski je'o no'e ndo xranchi batikitée ndo Juan chujni. ²⁶Ko ndo Apolos juako ndo ti ni'ngo ko xrakon'a ndo. Ko nchakon kuin'en jan Priscila ko ndo Aquila ti juako ndo, tjume'e kuachrxendaka'o sen ndo ko juinchekuen'en sen ndo ti nge'e xranoe'a ndo cha'o ne'e ndo Dio. ²⁷Tjume'e nchakon tjaun ndo Apolos satsji ndo nunte Acaya, sen kichuuna bingijna sen ndo ko ikjin sen naa xroon ngajin sen titikaon Ncháina ste nti'a ixi xrokuayé'e sen ndo jian. Ko nchakon kuiji ndo nunte Acaya bingijna ndo ngajin sen ixi juasie ndo Dio ó

tsikitikaon sen. ²⁸ Ko stetin'en kain chujni, juakoxin ndo ixi ndako'a titikaon ni judío ko juacha ndo juako ndo ixi xroon chijnie ndo Dio chronga ixi nduaxin ndo Jesús ndo Cristo.

Ndo Pablo bake'e ndo tjajna Éfeso

19 Xrabake'e ndo Apolos tjajna Corinto, ndo Pablo bakaji ndo tjajna ste nganito jnā ko tjume'e kuiji ndo tjajna Éfeso ko nti'a kuetan ndo kueya ni titikaon chijnie ndo Dio. ² Ko tjume'e juanchangi'e ndo sen me'e:

—¿Á kuaye'enta Espíritue ndo Dio nchakon kuitikaonnta Ncháina?

Ko je'e sen juate'e sen:

—Na'i, jan'anna xratian'ina á jii Espíritue ndo Dio.

³ Tjume'e juanchangi ndo Pablo:

—¿Ngisen juachaxien bikitéexinta?

Ko je'e sen juate'e sen:

—Xranchi kuachronga ndo Juan, jaña bikitéena.

⁴ *Ndachro ndo Pablo:

—Ndo Juan kuanchekitée ndo chujni ixi xrokjan nā xrokuitikaon nā ndo Dio ko juako ndo ixi xrokuitikaon nā ngisen tsii tuenxin ndo, ko ndo xrokuui ndo me'e ndo Jesús, ndo Cristo.

⁵ Kuin'en sen ji'i, me'e bikitée sen; ixi juachaxien Ncháina Jesús.

⁶ Tjume'e ndo Pablo bake'e itja ndo ngata'a jaa sen ko kuiji Espíritue ndo Dio ngajin sen ko kuaxi sen nichja sen jée ngigua ti chúxin'a sen ko nichja sen nge'e kuajon ndo Dio. ⁷ Ko sen xi me'e xranchi teyuu sen.

⁸ Ko níi nchanitjao, ndo Pablo bake'e ndo ni'ngo judío nti'a ko bajako ndo ko baxronka'i ndo. Ko nichje'e ndo sen ko jian banchekuen'en ndo nā xranchi jii juachaxin tetuan'an ndo Dio. ⁹ Ko kaxin nā tsango icha aséen nā ko tjaun'a nā tsitikaon nā Ncháina Jesús ko chaxro'a kuanichja nā ixi chijnie Ncháina ngajin kain chujni. Tjume'e ndo Pablo kuachrjendáa ndo ko sabikao ndo sen titikaon chijnie Ncháina ko kain nchakon bajako ndo ti jii naa escuela ndatin'in Tiranno. ¹⁰ Jaña bajako ndo yuu nano, ko kain ni bake'e nti'a nunte Asia kuin'en nā chijnie Ncháina Jesús, ni judío ko kaxon ni je'a judío. ¹¹ Ko ndo Dio ícha juinche'e ndo ijié ixrā

ixi ti kuanichja ndo Pablo. ¹² Ko itsjé nā bakikao nā pañuelo ko manta ngajin ndo Pablo ixi tsake'e itja ndo ko jaña bakikao nā ngajin ni ni'e ko kain ichin chóna nā kuachrje ichin ko espíritue Xixron'anxrée kuachrje kaxon.

¹³ Ko kaxin ni judío bakaji nā ko tjaun nā tsantsje nā espíritue Xixron'anxrée ko je'e nā je'o ncheye'e nā chujni ixi tjaun nā xronichja nā ixi juachaxien ndo Jesús. Ko bandache nā espíritue Xixron'anxrée:

—Juachaxien ndo Jesús, ndo tjako ndo Pablo, tetuan'anna ja'a espíritue Xixron'anxrée tachrxjexian nti'i.

¹⁴ Jaña banche'e yaato chjen'en naa xi judío ndatin'in Esceba, xitaana tetuan'an. ¹⁵ Tjume'e naa nchakon nichje'e nā espíritue Xixron'anxrée. Ko espíritu me'e ndachro:

—Chuxinna ndo Jesús ko nónana ngisen ndo Pablo. Ko ja'a, ¿ngisen ja'a?

¹⁶ Ko jaña xi chóna espíritue Xixron'anxrée chringanito xa nā ko tsango soji xa juacha xa juincheni'e xa kain nā. Ko turuchu nā kuachrjexin nā nchia ko tsikoni'e nā. ¹⁷ Ko kain ni judío ko ni je'a judío ste nā tjajna Éfeso kuin'en nā nge'e tsikon'en ko tsango xronka nā ko ndachro nā ixi tsango ijié juachaxien Ncháina Jesús.

¹⁸ Kaxon itsjé ni kuitikaon Ncháina bakiji nā ko kuachronga nā kain ti ixra ndako'a banche'e nā. ¹⁹ Ixi itsjé nā banche'e xra tuso, ni me'e bakika'o nā xroon banchekuanxixin nā xra tuso ko juaaka nā xroon stetsje'e kain chujni ste nti'a. Ko ti tjintee kain xroon me'e xranchi yuu ikánte mil tomi chika plata. ²⁰ Ko chijnie Ncháina Jesús ícha jitingangi ko tjakoxin ixi nduaxin chóna chijni ijié juachaxin.

²¹ Ko ndo Pablo xraxaon ndo tsitsje'e ndo sen tjajna Jerusalén ko tsatsinga ndo nunte Macedonia ko Acaya. Ko tsjexinja tsake'e ndo tjajna Jerusalén, satsji ndo tjajna Roma. ²² Ko xruan'an ndo yuu sen tingijna ndo satsji sen nunte Macedonia, sen me'e ndo Timoteo ko ndo Erasto, ko je'e ndo Pablo xrakuitu'e ndo nunte Asia kaxin nchakon.

Koñao ni tjajna Éfeso

²³ Ko nchakon me'e itsjé ni tjajna Éfeso koñao nā ixi juaxruxin'a ste nā ixi chijnie Ncháina Jesús. ²⁴ Ixi nti'a jii naa xi ndatin'in Demetrio ko je'e xa banchekonchjian xa ixi chika plata kaxin ni'ngo nchínchín kondee naa nchri diosa ndatin'in Diana, ko kueya tomi

bajacha xa ko kaxon ni ché'e xrée xa. ²⁵ Tjume'e jua'o xa ikaxin ni kuanche'e xra me'e ko ndache xa na:

—Ja'anta no'anta ixi ti ixra nche'ena tjachana jian ko jaña juaxruxin stena. ²⁶ Ko xranchi tikonnta ko tin'ennta ixi xi Pablo tjako xa ixi ídolo nchéñana je'a dio. Ko jaña ndache xa itsjé chujni ko je'a je'o nti'i tjajna Éfeso, kaxon nguixin nunte Asia. ²⁷ Tsango chaxro'a ji'i ixi xraña tsitjáña xra ko kaxon ningue nchri diosa Diana ba tsitjáña, ko ísitikaon'a na nchra ko tsitjáña juachaxien nchra nguixin nunte Asia ko nchijí xasintajni.

²⁸ Ko hora kuin'en na ji'in, tsango koña na ko séen kuyako na:

—Tsechón nchri Diana, santoe ni tjajna Éfeso.

²⁹ Tjume'e tsango koña kain ni tjajna Éfeso ko ningakon'en na ndo Gayo ko ndo Aristarco, sen me'e yuu sen tsikj'xin nunte Macedonia. Ko itsé na sen ko bingakjin na sen bikao na sen ngaxin'in ti tóñaxin junta. ³⁰ Tjume'e ndo Pablo tjaun ndo tixin'in ndo nti'a ixi xronichje'e ndo na, ko sen titikaon Ncháina kuintue'a sen ndo itsji ndo. ³¹ Kaxon ikaxin ni tetuan'an nunte Asia, ni chúxin ndo Pablo, xruen'en na chujni ixi xrondache sen ndo Pablo ixi tsixin'a ndo nti'a. ³² Ko tjume'e ni tsixra'o nti'a ndachro na naa nge'e, ko ikaxin na jée chro na ko koña na ko itsjé na noe'a na sonda xra'o na nti'a. ³³ Ko ikaxin ni judío ndache na naa xi ndatin'in Alejandro nge'e jiton'en ko bake'e na xa ngusine ko je'e xa juakoxin itja xa ixi xrotenko na ixi xronichjaxin xa ni judío ngajin ni ste nti'a. ³⁴ Ko hora juatsuan na xi Alejandro ixi kaxon xa ni judío xa, kain na kuyako na xranchi yuu hora ko ja'in ndachro na:

—Tsechón nchri Diana, santoe ni tjajna Éfeso.

³⁵ Tjume'e xi secretario ni tjajna nti'a kuetuan'an xa xrotenko na ko ndachro xa:

—Chujni tjajna Éfeso tin'ennta. Nchijí nunte xasintajni no'e na ixi ni tjajna Éfeso tayakon'en na ningue nchri diosa Diana, tsikoña ixro kuixin ngajni. ³⁶ Xro'an ngisen ndachro ixi nduaxin'a ji'in. Méxin, tenkonta, ko xraxaonnta nge'e nche'enta ³⁷ ixi ni bikuunta nti'i nichjangíe'a na ningoina ko nichjangíe'a na santoina Diana. ³⁸ Ko siá xi Demetrio ko ni nchexrée xa tjankata'a na ijie xrojan ngisen jii nti'i, méxin jii ni nchéña ijie, je'e na xrokuin'en na nge'e xrondachro xi Demetrio ko jaña sinchéña na ijie. ³⁹ Ko siá jii inaa nge'e nta'inta juaxruxin, xrokonda xronichjanta nchakon xroxra'o kain na ko nchakon me'e tsoña ijie. ⁴⁰ Xrokonda'i tsjakaxin

kichuuna ko sincheketona chujni ixi ba tsjangiina xi tetuan'an ixi ndako'a stentu'una.

⁴¹ Ko tjume'e kuetuan'an xi secretario ixi satsji na ko jaña juexin sakjui ni tsixra'o nti'a.

Sakjui ndo Pablo nunte Macedonia ko nunte Grecia

20 Nchakon juexin kain ji'in, tjume'e ndo Pablo kuiye'e ndo kain sen titikaon Ncháina Jesús nti'a ko ndachro ndo kaxin chijni ixi ícha xrochuntia sen Ncháina ko tjume'e sakjui ndo no nunte Macedonia. ² Ko nchijíi ti no kuatsinga ndo, chaxro nichje'e ndo sen titikaon Ncháina ixi juaxruxin tsintee sen. Ko tjume'e kuiji ndo nunte Grecia. ³ Nti'a kuitu'e ndo ní nchanitjao ko tjume'e xrokua ndo naa nt̄abarco saxrokjui ndo nunte Siria. Ko kono'e ndo ixi kaxin ni judío ningakon'en na ndo ko xraxaon ndo cháña xrokjanxin ndo tutée ndo ko tsatsinga ndo nunte Macedonia. ⁴ Ko sen bikao ndo Pablo, me'e ndo Sópater, ndo tjajna Berea, ndo Aristarco, ndo Segundo, ndo tjajna Tesalónica, ndo Gayo, ndo tjajna Derbe, ndo Timoteo, ko kaxon ndo Tíquico, ko ndo Trófimo, sen nunte Asia. ⁵ Sen kichuuna kuitaon sen nti'a ko chonnana sen tjajna Troas. ⁶ Ko juexinja kuatsinga kia ine sen nutja chónda'i ti tja'in nio, tjume'e kuixi'inna naa nt̄abarco ko kuachrjexinna tjajna Filipos ko kuatsinga na'ó nchakon, tjume'e juasona tjajna Troas ko nti'a kuetanna sen kuitaonxin ko nti'a kuitunana yaat̄o nchakon.

Ndo Pablo sakjui ndo tjajna Troas

⁷ Ko nchakon xrangixixín semana xra'ona ixi xrochrijin nutja xraxaonxinna Ncháina Jesucristo. Ko ndo Pablo nichje'e ndo kain sen titikaon Ncháina Jesús ixi tjaun ndo saxrokjui ndo ndúyaxin, méxin xrajitjako ndo chjéja ngusine tiie. ⁸ Ko piso noi nchia nti'a xrauxinna ko nti'a steche kueya xro'i. ⁹ Ko nti'a jii naa chajan ndatin'in chán Eutico, chán me'e bake'e chán nunte ngata'a ventana. Ko ndo Pablo tsango sée nichja ndo, méxin, tsango chjée chán kotachrin. Ko ndatsikejua chán ko kue'e chán nunte ti nínxin piso ko hora kuatsi'in sen chán, ndatsiken'en chán. ¹⁰ Méxin, ndo Pablo xingajin ndo ko kuitsingata'a ndo chán ko joa ndo chán. Ko ndache ndo sen kichuuna:

—Xronka'inta, jichón chán.

¹¹ Tjume'e ndo Pablo ikjan ndo bajin'in ndo ixi tsonchrijin ndo nutja sine sen, xroxraxaonxin sen Ncháina Jesucristo. Ko nichja ndo bingasáñajan ko tjume'e sakjui ndo. ¹² Ko chán tsike'e nunte sabikao sen chán jichón chán, ko kain sen juaxruxin kuitu'e sen.

Sajuixin ndo Pablo tjajna Troas ko kuiji ndo tjajna Mileto

¹³ Jan'anna kuitaonxinna nti'a ko kuaana naa nt̄abarco ko juasona tjajna Asón ixi nti'a tsetanna ndo Pablo ixi ndachro ndo tsjixin ndo tutée ndo. ¹⁴ Nchakon kuetanna ndo tjajna Asón, kuixin'in ndo nt̄abarco stetji jan'anna ko sakjuina tjajna Mitilene. ¹⁵ Ko kuachrxexin n̄a nti'a, ndúyaxin kuatsingana nunte Quío ko nchakon yuxin juasona tjajna Samos ti no tachrje ikaxin nt̄abarco ko tjume'e sakjuina tjajna Trogilio ko nti'a jokénana. Ko kuatsinga naa nchakon juasona tjajna Mileto. ¹⁶ Jaña junta'ana ixi ndo Pablo tjaun'a ndo sée xrobake'e ndo nunte Asia ko tjaun'a ndo xrokjui ndo tjajna Éfeso ixi tjaun ndo taka tsiji ndo tjajna Jerusalén ixi nti'a tsake'e ndo nchakon kia Pentecostés.

Nichje'e ndo Pablo sen tetuan'an ni'ngo tjajna Éfeso

¹⁷ Hora bake'e ndo Pablo tjajna Mileto kuituan'an ndo ixi tsji sen tetuen'en ni'ngo tjajna Éfeso. ¹⁸ Ko nchakon kuiji sen ndachro ndo: —Ja'anta ó no'anta xranchi kuant'a nchakon xrangixixín juaso nunte Asia. ¹⁹ Ó no'anta ixi kain nchakon bake'é ngajinnta ko junta'a ixr̄a ngajin Ncháina Jesucristo ko juntajié'a aséenna ko tsjanga ixi kueya juachjaon kua ixi ni judío tjaun n̄a xrojuinchenina n̄a. ²⁰ Ko jan'an kuíntua'i juáko kain nge'e jian xrokonda xrokono'anta. Ko juako'anta ti xra'o kain itsjé chujni ko kaxon ndointa. ²¹ Juintakuan'an kain ni judío ko kain ni je'a judío ixi xrokonda tsintu'e n̄a ti ndako'a nche'e n̄a ko xrochuntia n̄a ndo Dio ko Ncháina Jesucristo. ²² Ko jai satsji tjajna Jerusalén ixi Espíritue ndo Dio kotuanna ko nóna'i nge'e tsónna nti'a. ²³ Je'o nóna ixi kain tjajna tsatsinga, Espíritue ndo Dio ndachijina ixi ni tjajna Jerusalén xroxruxin'inna n̄a ndo'achjiso ko tangi sinchenana. ²⁴ *Ko ta'i juachjaon ixi maski tangi tsónna. Je'o juaxruxin tsake'é ixi sintajexin ti kotuanna Ncháina Jesús ixi tsjáko chijnie ndo, xranchi ndo Dio tjue'e ndo chujni.

²⁵ 'Ko jai nóna ixi ninaánta, ni juako'anta juachaxien ndo Dio, ítsikon'aninta íjngo. ²⁶ Méxin, jai ntatjunta ixi xro'an ijie chónnda siá xrojannta ítsitikaon'anta. ²⁷ Ixi ó juako'anta kain nge'e tjaun ndo Dio, ko ítitjáña'i tsjáko xrojan nge'e. ²⁸ Tsje'enta xranchi jian take'énta ko tsje'enta sen kichuunta, sen ni'ngo, ixi Espíritue Dio tjáanta ndo ixrã tayakon'ennta sen ste ningue Ncháina, sen kuenaxin ndo ixi jnié ndo. ²⁹ Ko ó nóna nchakon satsji jan'an, tsij kaxin ni sincheke'to sen ni'ngo xranchi kundanaxra tinchje ba kutuchjon. ³⁰ Ko kaxin na ste na ngakjen'ennta sincheya na ko jaña sen ni'ngo xoru'é'e sen na ko ítsitikaon'a sen Ncháina. ³¹ Méxin, tsje'enta, ko xraxaonnta ixi xranchi níi nano jan'an juntakuan'annta tiie ko nchakon ko tsjanga ko kuíntua'i juntakuan'annta ti jian.

³² 'Ko jai ja'anta kichianna, ngaya itja ndo Dio takéenta ko kaxon tsingijnaxinnta ndo chijnie ndo ixi je'e ndo tjua'anta ndo. Ko je'e ndo tsango chónnda ndo juachaxin tsingijnanta ndo ixi tsaye'enta kain nge'e ti tjaun ndo ti xrochjée ndo kain sen chujnie ndo ti tjúá aséen sen. ³³ Jan'an tjaun'a tomie na ni mantée na. ³⁴ Ja'anta no'anta jian ixi jan'an tjáana junta'axin ixrã ko kuenaxin nge'e xrokondana ko kaxon nge'e xrokonde'e sen riki'an. ³⁵ Jaña juako ngajinnta ixi sinche'enta ixrã ko tsingijnanta ni xro'an nge'e chónnda nge'e. Ko xraxaonnta ti tsindachro Ncháina Jesús: "Ícha juaxruxin take'e sen tajon, ixi sen tayé'e."

³⁶ Ko juexin ndachro ndo Pablo ji'i, bake'exin ntatuchi'in ndo ko nichje'e ndo ndo Dio ko kaxon kain sen. ³⁷ Tjume'e kain sen tsjanga sen, joa sen ndo ko kuitoxin sen ndo. ³⁸ Ko tsango koni'e aséen sen ixi chronga ndo ítsikon'a sen ndo íjngo. Tjume'e bikao sen ndo ti no jii ntábarco ko sakjui ndo.

Sakjui ndo Pablo tjajna Jerusalén

21 Nchakon kuintu'ana sen kichuuna, tjume'e kuixi'inna ntábarco ko sakjuina nunte Cos. Ko ndúyaxin sakjuina tjajna Rodas, ko nti'a sakjuixinna tjajna Pátara. ² Tjajna Pátara kuitjána naa ntábarco satsjixinna no nunte Fenicia ko kuixi'inna ntábarco me'e ko sakjuina. ³ Nchakon kuatsingana nti'a bikona nunte Chipre ko kuatsingana ndatsjonxin ikjon ko xrabikonna nunte Siria. Tjume'e ntábarco sakjui ntãã tjajna Tiro ixi xrokonda xroxingajin nge'e tjinga ntãã ti tjajna me'e, ko nti'a kuixi'inna tjajna. ⁴ Ko kuitjána sen titikaon Ncháina ko nti'a kuitunãna ngajin

sen yaato nchakon. Ko Espiritue ndo Dio juincheno'e sen ixi xronfache sen ndo Pablo satsji'a ndo tjajna Jerusalén. ⁵ Ko juexin kuatsinga ti yaato nchakon me'e, kuachrxexinna nti'a kaina ko kain sen titikaon Ncháina Jesús ko janchri'e sen ko chjen'en sen bikaanxina sen ngande'e tjajna ko ngande'e ndachaon bake'exinna ntatuchi'inna nichja'ana ndo Dio. ⁶ Ko tjá'ana sen juajna ko bajfina ntabarco ko je'e sen ikjan sen ndo'a sen.

⁷ Ko juasona tjajna Tiro ko tjajna Tolemaida. Nti'a tjá'ana juajna sen titikaon Ncháina ko nti'a kuitunana ngajin sen naa nchakon. ⁸ *Ko ndúyaxin ndo Pablo ko jan'anna sajuixinna nti'a, sakjuina tjajna Cesarea. Nti'a ikjuina ndo'a ndo Felipe, naa ndo tjako chijnie Ncháina Jesús. Je'e ndo naa sen yaato sen tingijna kuinche'e Ncháina Jesús ko kuitunana ndo'a ndo. ⁹ Ndo Felipe kuachóna ndo noó nchrichajen'en ndo, nchri xratutee'a, nchri me'e tayé'e nchrichan chijnie ndo Dio ti tjaun ndo tsono'e chujnie ndo. ¹⁰ *Nti'a kuinteena itsjé nchakon ko tjume'e kuiji naa ndo tayé'e chijnie ndo Dio ko ndo me'e ndatin'in ndo Agabo, ndo nunte Judea. ¹¹ Kuiji ndo kuitsjenana ndo ko itsé ndo tjuu tingatóxin ndo Pablo ko tjuu me'e kuintexin ndo tutée ndo ko itja ndo ko ndachro ndo:

—Espiritue ndo Dio ndachro ixi ni judío ja'in sinchekao na nchéé tjuu ji'i ko tsikao na ndo ngajin ni je'a tjajna judío.

¹² Juexin kuin'anna ti ndachro ndo Agabo, tjume'e jan'anna ko ni tjajna Cesarea kuinóatánana ngajin ndo Pablo ixi tsji'a ndo tjajna Jerusalén.

¹³ Ko juatingíexin ndo Pablo:

—¿Sonda ncheni'enta aséenna ixi ritsjanganta? Jan'an je'a je'o xrochón'an tsinteenana, kaxon jan'an tsenxinna kondeexin Ncháina Jesús nti'a tjajna Jerusalén.

¹⁴ Ko jan'anna juacha'ina xrokuitikaonna ndo, méxin kuintu'ana ndo satsji ndo ko ntatjanna ndo:

—Tson'en ti tjaun Ncháina Jesús.

¹⁵ Ko kuatsinga kaxin nchakon xakonnana ko sakjuina tjajna Jerusalén. ¹⁶ Ko biki'ana kaxin sen titikaon Ncháina, sen tjajna Cesarea. Sabiki'anna sen ndo'a naa ndo tjajna Chipre ndatin'in ndo Mnasón. Je'e ndo ó sa'ó titikaon ndo Ncháina Jesús ko kuajon ndo ndo'a ndo kuitunana.

Ndo Pablo kuitsje'e ndo ndo Jacobo

¹⁷ Nchakon juasona tjajna Jerusalén sen kichuuna jian nichja'nana sen. ¹⁸ Ko ndúyaxin biki'ana ndo Pablo bikitsja'ana ndo Jacobo, ndo kichuu Ncháina Jesús, ko kaxon nti'a ste kain sen kichuuna tetuan'an ni'ngo. ¹⁹ Ndo Pablo chjée ndo sen juajna ko beki'e ndo sen kain nge'e juinche'e ndo Dio nchakon juako'e ndo ni je'a judío. ²⁰ Juexin kuin'en sen ji'in, kuajon sen juasaya ngajin ndo Dio, ko ndache sen ndo Pablo:

—Kichianna, ja'anta ó bikonta ixi jii itsjé mil ni judío ó titikaon na ndo Jesús ko kain na ndachro na ixi xrokonda kaxon tsitikaonna ley kuajon ndo Moisés. ²¹ Ko jai tsikin'en na ixi ja'anta juincheckue'ennta ni judío ste tjajna ícha ikjín ixi tsitikaon'a na ti ley juako ndo Moisés ko kaxon ndachenta na ixi xrochjé'a na chji'e ni judío chjen'en na ko xrokonda'i tsitikaon na ti titikaon ni judío. ²² ¿Nge'e sinta'ana ixi tsin'en na ixi ó jui'inta? ²³ Méxin, cháña ja'in nche'enta. Nti'i jii noó sen tjaun sinche'e sen ti ó ndache sen ndo Dio. ²⁴ Tiku'unta sen ko tjenganta 'na kain nge'e xrokonda sinche'e sen ti tontjúá aséen sen ko ti ikjín jaa sen, tjenganta 'na ti tsoxiexin ko jaña tsono'e kain sen kichuuna ixi nduaxin'a kain ti nichja na ti ja'anta nche'enta ko jai tsikon sen ixi ja'anta titikaonnta ley. ²⁵ *Ko ni je'a judío, ni ó tsikitikaon Ncháina Jesús ó kjin'anna na naa xroon ixi tsa'i na juachjaon ixi kain ji'in. Je'o sine'a na ntao tsikinixin'en ídolo ko sine'a na ijn̄ ko ntau'e iko tsikintji'a jnié ba, ko xrochónnda'i na inaa nchri o xi je'a ndoxi'e o janchri'e na.

Itsé na ndo Pablo ti ni'ngo

²⁶ Tjume'e ndo Pablo sabikao ndo sen noó ko ndúyaxin juexin kontjúá sen kao je'e ndo. Ko tjume'e kuixin'in ndo ni'ngo ixi xrochronga ndo ixi juexin kontjúá sen ko xrobikao ngujngu sen nge'e tikinixin'en ndo Dio tsayé'e xitaana.

²⁷ Ó xroxetja yaato nchakon, tjume'e kaxin ni judío tsiki'xin nunte Asia bikon na ndo Pablo ngaxin'in ni'ngo. Ko tjume'e juincheckateya na kain chujni tjajna ko itsé na ndo Pablo. ²⁸ Ko stekoyako na ko ndachro na:

—Kainnta, ni tjanya Israel, tingijnananta. Xi ji'in ichrji xa nguixin nunte ko tjako xa nge'e je'a jian kondee tjanaina, ko titikaon'a xa ley kuetuan'an ndo Moisés, ko titikaon'a xa ningoina. Ko jai tsixraxin'in xa kaxin ni griego ko nchekitja xa ngaxin'in ni'ngo tjuá.

²⁹ *Jaña ndachro na xixi seno tsikikon na chrikao ndo Pablo ndo Trófimo tjanya Éfeso ko xraxaon na xixi ndo Pablo tsikikao ndo xa ni'ngo.

³⁰ Ko nchijí tjanya koñao na ko kain na ikjui na itse na ndo Pablo ko bingakjin na ndo ngandangi nduja ni'ngo ko bje'e na ntachja ni'ngo. ³¹ Ko tjaun na naaxrokónaxón na ndo ko naa xi comandante tetuan'an xi soldado romano kuin'en xa xixi nchijí tjanya Jerusalén stekoñao na. ³² Tjume'e xi comandante bikao xa xi soldado ko ni tetuen'en xa ko binga na ikjui na ti ste kain na. Ko hora bikon na xixi ó kuiji xi comandante ko xi soldado kuintu'e na ndo Pablo, ko í juaya'i na ngajin ndo. ³³ Ko xi comandante konchjiñe'e xa ko itse xa ndo Pablo ko kuetuan'an xa xixi tsinteexin na ndo yuu chika cadena. Ko tjume'e juanchangi'e xa na ngisen je'e ndo ko nge'e tsijinche'e ndo. ³⁴ Ko chujni tsixra'o nti'a, kaxin na kuyako na naa nge'e ko ikaxin na íjngo nge'e. Ko xi comandante tienxin'a xa sonda jaña stenche'e na xixi tsango tuyako na. Tjume'e kuetuan'an xa xixi satsikao xa ndo Pablo ti no jii cuartel. ³⁵ Ko bijikao xa ndo ti tjasoxinni nchia, xrokonda kuama xa ndo Pablo xixi tjaun na xrojuaya na ngajin ndo. ³⁶ Ko kain ni sterué'e ja'in stetoyako na:
—Naatóñaxónnta xa.

Ndo Pablo chronga ndo ngajin na xixi chóna'i ndo ije

³⁷ Ko hora xroxaxin'in na ndo Pablo ti jii cuartel, juanchangi'e ndo Pablo xi comandante ko ndachro ndo:

—¿Á chao xronichja ngajinnta?

Ko je'e xa juatingíexin xa ko ndachro xa:

—Ja'a, ¿á no'a nichja ngigua griego? ³⁸ Méxin, ¿á je'a ja'a xi tjanya Egipto, xi juincheateya chujni ko sabikao noó mil ni ña'i ntajie?

³⁹ Tjume'e juate'e ndo Pablo ko ndachro ndo:

—Na'i, jan'an naa xi judío jongínaxin tjanya Tarso, nunte Cilicia. Jan'an juixin naa tjanya tsango tjintee. Ko tjancha'a xixi tintunana xronichja'a chujni ji'i.

⁴⁰Tjume'e xi comandante kuajon xa juachaxin ko ndo Pablo bake'exin tutée ndo ti jii ti tajixinni nchia ko itja ndo juakoxin ndo ixi xrotenko nã. Tjume'e kuita nã ko kuaxi ndo nichjexin ndo nã ngigua hebreo ko ndachro ndo:

22—Ja'anta kichuuna ko sen tachrí, tin'ennta nge'e xrondachrjan ixi jan'an chonda'i ijie.

²Ko kuin'en nã ixi nichja ndo ngigua Hebreo ko ícha tenko nã. Ko ndachro ndo Pablo:

³*—Jan'an naa xi judío jongínaxin tjajna Tarso nunte Cilicia. Ko nti'i bangíxin tjajna Jerusalén ko juintakuanxin ngajin ndo Gamaliel ko titika'on kain ti tjako ley tsikitikaon sen xranchrjen. Ixi jan'an ícha junta'a jian xrée ndo Dio ixi nchijíí aséenna xranchi ja'anta nche'enta jai. ⁴*Jan'an sa'ó bakengi ko bakoña'uan sen titikaon Ncháina Jesús ko naabakónaxón sen ko baxraxin'in xi ko nchri ndo'achjiso. ⁵Ko xitaana tetuan'an ko kain ni tachríí tayakon'en ni'ngo judío no'e nã kain ji'i ixi je'e nã chjána nã xroon tsay'é'e sen kichuuna judío ste tjajna Damasco. Tjume'e sakjui nti'a ixi bijée sen titikaon Ncháina ixi xrobikian sen nti'i tjajna Jerusalén ixi tangi xrobikaon sen.

Xranchi kuaxi kuitikaon ndo Pablo Ncháina

(Hch. 9:1-19; 26:12-18)

⁶Nchakon juaso tjenka tjajna Damasco xranchi ngusine nchakon tuinxin ngandajinna tsango bingasáña naa xro'i kuixin ngajní. ⁷Ko kuaritsinga nunte ko tuinxin kuin'an naa té'e sen nichja ko ndachro: “Saulo, Saulo, ¿sonda rua'nãna ko sonda ningakonnãna?” ⁸Ko jan'an juanchangi: “¿Ngisen ja'anta?” Ko juate'e ndo: “Jan'an ndo Jesús tjajna Nazaret, ndo ja'a tengia ko ningakon'én.” ⁹Ko sen biki'an bikon sen xro'i ko xronka sen ko je'e sen tsikien'a sen té'e sen nichja. ¹⁰Ko jan'an juanchangi: “¿Nge'e tjauannta sinta'a?” Ko juate'e ndo ko ndachro ndo: “Taya satjia ko tixin'ia tjajna Damasco ko nti'a xrontatjua kain nge'e sinche'e.” ¹¹Ko kondeexin xro'i me'e í bikon'a, méxin, sen biki'an bingatséna sen ko sabiki'an sen tjajna Damasco.

¹² 'Nti'a bake'e naa ndo ndatin'in ndo Ananías, ndo me'e jian kuitikaon ndo ley tsikajon ndo Moisés. Ko kain ni judío jii tjanya Damasco tsango chónde'e nã ndo juasaya. ¹³ Ko ndo Ananías kuij ndo kuitsjena ndo ko hora kuiji ndo ndachijina ndo: “Kichian Saulo, taye'é juachaxin ixi íjngo tsikuan.” Ko nduaxin tuinxin bikon. ¹⁴ Ko ndachijina ndo: “Ndo Dio kuitikaon sen xrachrjejna kuincha'a ndo ja'a ixi tsono'a nge'e tjaun ndo ko ixi tsikuan ndo tsango jian ko tsin'en ti xronichja ndo. ¹⁵ Ko ja'a xrochronga nge'e nduaxin bikuan ko nge'e kuin'en ngajin kain ni jii ngata'a nunte. ¹⁶ Ko jai í chuen'a ícha. Taya ko tikitéexian nombrée Ncháina Jesucristo ixi me'e tsijmaxin jáa.”

Ndo Dio tajon ndo ixrã ngajin ndo Pablo

¹⁷ 'Ko nchakon ikjanna tjanya Jerusalén tjume'e ikjui ni'ngo kuinichja'a ndo Dio ko bikon Ncháina, ¹⁸ ko ja'in ndachijina ndo: “Jaiko tachrjexian tjanya Jerusalén ixi chujni nti'i tsitikaon'a nã chijnina tsjako ja'a.” ¹⁹ Tjume'e jan'an ndachrjan: “Ncháina, je'e nã no'e nã ixi seno jan'an bakji kain ni'ngo ko kuatse sen titikáoan ja'a ko baxraxin'in sen ndo'achjiso ko bajaya ngajin sen. ²⁰ *Nchakon naakóñaxón nã ndo Esteban, ndo nche'e xráa, banichja chijnia, jan'an kaxon nti'a bake'é ko ndachrjan ixi chao ndatsen'en ndo ko jan'an tsja'a mantée ni kóña ndo.” ²¹ Ko Ncháina ndachijina ndo íjngo: “Satjia ixi xroxruan'an ikjín sinchekuen'én ni je'a judío.”

Ndo Pablo jichón'en ndo nge'e xichro xi comandante

²² Ni tsixra'o je'o kuin'en nã kain ji'i ko tjume'e kuaxi nã kuyako nã: —Tsen'en xi ji'i, jan'anna tjaun'ana tsechón xa.

²³ Ko ícha stetoyako nã ko stetjánka nã mantée nã ko kaxon stetjánka nã inche. ²⁴ Ko xi comandante kuetuan'an xa ixi xroxraxin'in nã ndo Pablo ngaxin'in cuartel. Ko kuetuan'an xa ixi tsande'e nã ndo ixi jaña tsono'e xa sonda ningakon'en nã ndo. ²⁵ Ko juexin kuintee nã ndo ixi tsjaya nã ngajin ndo, tjume'e ndo Pablo ndache ndo xi capitán jii nti'a: —¿Á jii juachaxin tsjayanta ngajin naa xi romano, xratóñe'a xa ijie?

²⁶ Ti kuin'en xi capitán ji'i, ikjui xa kuichronga xa ngajin xi comandante ko ndachro xa:

—Tsjelé nge'e sinche'e ixi xi ji'i naa xi romano xa.

²⁷ Tjume'e xi comandante konchjiñe'e xa ngajin ndo Pablo ko juanchangi xa:

—¿Á nduaxin ja'a naa xi romano?

Ko Ndo Pablo juate'e ndo:

—Jaán, nduaxin.

²⁸ Xi comandante ndachro xa:

—Jan'an juenga 'nā itsjé tomi ixi kóñana naa xi romano.

Tjume'e ndachro ndo Pablo:

—Jan'an jongínaxin nti'a.

²⁹ Ko tjume'e ni xrojuaya ngajin ndo Pablo bingaxinton nā ko kaxon xi comandante ixi kuin'en nā ixi ndo Pablo naa xi romano. Ko xronka nā ixi tsixraxin'in nā ndo ndo'achjiso.

Ndo Pablo nichje'e ndo ni tetuan'an ni judío

³⁰ Ko ndúyaxin xi comandante tjaun xa tsono'e xa nge'e ijie juankata'a ni judío ngajin ndo Pablo. Tjume'e koxindanga xa chika cadena jichroaxin ndo ko kuetuan'an xa ixi xroxra'o kain xitaana tetuan'an ko kain xi tetuan'an ni judío, ko tjume'e kuantsje xa ndo Pablo ko bake'e xa ndo ti ste kain nā.

23 Tjume'e ndo Pablo jian tsje'e ndo ni tituan'an ni judío ko ndachro ndo:

—Kichuuna, ndo Dio jitsje'e ndo ixi jian junta'a jan'an kain nchakon.

² Ko xi Ananías, xitaana tituan'an, kuituan'an xa ngajin ni ste tjenka ndo Pablo ixi tsande'e nā itja nā ro'a ndo. ³ *Ko juate'e ndo Pablo:

—Ndo Dio tsjaya ndo ngajinnta kaxon ixi ndako'a nche'enta. Ja'anta ritjénnta ixi sinchéñanta jie xranchi tituan'an ley. Méxin, ¿sonda titikaon'anta ley ko kuituan'annta bikaonna?

⁴ Tjume'e ni ste nti'a ndachro nā:

—¿Á jaña nichjangí'e xitaana tetuan'an ne'e ndo Dio?

⁵ Ko ndachro ndo Pablo:

—Kichuuna, jan'an nóna'i á xi ji'i ndotaana ícha tetuan'an, ixi ndachro xroon chijnie ndo Dio: “Xronichjangí'e'a chujni tituen'en tjajnána.”

⁶ *Ko ndo Pablo kono'e ndo ixi kaxin ni jii nti'a ni partidoe xi saduceo, ko ikaxin nā ni partidoe xi fariseo. Ko séen ndachro ndo:

—Kichuuna, jan'an naa ni fariseo ko sen nía kaxon fariseo sen. ¿Sonda ja'anta nchekamaninta ijié ixi jan'an titika'on xroxechón ni tsiken'en?

⁷ Ko juexin ndachro ndo ji'i, tjume'e ni fariseo ko ni saduceo kuaxi juakaxin kichuu nā ko je'a naxraje'o xraxaon nā, méxin chjeya nā.

⁸ *Ixi ni saduceo ndachro nā xroxechón'a ni tsiken'en ko kaxon ndachro nā xro'an sen ángel jii ko xro'an espíritu. Ko ni fariseo titikaon nā kain me'e. ⁹ Tjume'e kain nā kuintee nā, ko kaxin xi fariseo tjako ley bingatjen xa ko ndachro xa:

—Xi ji'in, jan'anna xro'an nge'e ti ndako'a kuitjana juinche'e xi ji'in. Á nchéxin naa espíritu o naa ángel nichje'e xa.

¹⁰ Ko tsango koñao chujni ste nti'a. Méxin xi comandante xronka xa ixi batsoña nā ndo Pablo, ko kuetuan'an xa ixi satsikao xa ndo ti jii cuartel.

¹¹ Ko tiie me'e konoxin Ncháina ngajin ndo Pablo, ko ja'in ndachro ndo:

—Xronka'ia Pablo ixi xranchi juakua chijnina nti'i tjajna Jerusalén, jaña kaxon tsjakoja tjajna Roma.

Juao nā ixi naatsóñaxón nā ndo Pablo

¹² Ndúyaxin kaxin ni judío xraxaon nā xranchi naatsóñaxón nā ndo Pablo. Ko ndachro nā ixi nombrée ndo Dio nduaxin tson'en ji'i ko xro'an nge'e sine nā ko xro'an nge'e tsi'i nā tsjexinja tson'en ti xraxaon nā. ¹³ Ko xranchi yuu ikán^a nā xraxaon nā ixi jaña sinche'e nā. ¹⁴ Tjume'e ikjui nā ti ste xitaana tituan'an ko ni tetuan'an ni judío ko ndachro nā:

—Jan'anna juaona ixi nombrée ndo Dio tson'en ji'in, sine'ana ko tsi'ana tsjexinja naatsóñaxónna xi Pablo. ¹⁵ Méxin, ja'anta ko kaxin ni tituen'en ni judío tjanche'enta xi comandante ixi tsika'o xa xi Pablo ndúya ngajinnta, xrondachronta ixi tjaunnta ícha tsono'anta kondee je'e xa ko jan'anna xrochon'anna ngatja cha'o ko naatsóñaxónna xa ko ítsi'a xa nti'i.

¹⁶ Ko naa chán kuen ndo Pablo tsikin'en chán nge'e tjaun nā sinchekao nā ndo Pablo, méxin ikjui xjan ti cuartel kuichronga chán

^a 23:13 *ikán* veinte

nge'e kuin'en chán stetjao n̄. ¹⁷ Tjume'e ndo Pablo kuiye'e ndo naa xi capitán ko ndachro ndo:

—Tiku'a chán ji'i ngajin xi comandante ixi chónda chán naa nge'e xrochronga chán ngajin xa.

¹⁸ Ko xi capitán sabikao xa chán ti jii xi comandante ko ndachro xi capitán:

—Xi Pablo jii ndo'achjiso ndachijina xa ixi tsikian chán ji'in nti'i ixi tjaun chán xrontatjua chán naa nge'e.

¹⁹ Tjume'e xi comandante itsé xa itja chán ko kuachrjendaka'o xa chán ko juanchangi xa:

—¿Nge'e tjaun xrondachijiana?

²⁰ Tjume'e ndachro chán:

—Ni judío tjaun n̄ tsjancha'a n̄ ixi ndúya ndúyo tsiku'a ndo Pablo ti ste ni judío tituan'an. Ko xrondachro n̄ ixi tjaun n̄ tsjanchangí'e n̄ ndo Pablo ikaxin nge'e. ²¹ Titikaon'a ja'a ti ndachro n̄ ixi xranchi yuu ikán xi imao xrochon'en xa ngatja cha'o ko nduaxin nombrée ndo Dio sine'a xa ko tsi'a xa nge'e tsjexinja naatsóñaxón xa ndo Pablo. Ko jai stechón'en xa nge'e xichrua ja'a.

²² Ko xi comandante kuetuen'en xa chán xrondache'a chán ninaa ngisen nge'e chronga chán ngajin xa.

Xro'an n̄ ndo Pablo ngajin xi gobernador Félix

²³ Tjume'e xi comandante kuiye'e xa yuu xi capitán ko kuetuan'an xa ixi tsjejo xi capitán yuu ciento chujni tsjixin tutée ko yuu ikán ko ní ite xi tseta'a kunxin ko yuu ciento xi tsikao chika lanza, ko satsji xa tjajna Cesarea xranchi hora n̄ tiie. ²⁴ Ko kuetuan'an xa sinchekama n̄ kunxin tseta'a ndo Pablo ko ndachro xa ixi xro'an nge'e tson'en ndo ko jian tsiji ndo ti jii xi gobernador Félix. ²⁵ Ko xi comandante ikjin xa naa xroon, ndachro:

²⁶ “Jan'an xi Claudio Lisias xruan'an juajna ngajinnta Félix gobernador. ²⁷ Ni judío nti'i itsé n̄ xi ji'i ko tjaun n̄ naaxrokóñaxón n̄ xa. Ko hora konóna jan'an ixi je'e xa naa xi romano, biki'an xi soldado ko bingijna xa. ²⁸ Ko tja'on tsonóna nge'e ijié chónda xa, méxin, biki'an xa ngajin ni tetuan'an ni judío. ²⁹ Ko konóna ixi tjankata'a n̄ xa ijié ixi ley chónda n̄. Ko xro'an ijié chónda xa tsikinixin'en ixi naaxrokóñaxón n̄ xa o xroxraxin'in n̄ xa ndo'achjiso.

³⁰ Tjume'e kuin'an ixi ni judío xraxaon n̄ naaxrokóñaxón

nā xa, méxin xruan'an xa ngajian ko kuetuan'an kain ni me'e itsji nā ngajian ko xrontatjua nā nge'e ijie chónða xa.”

³¹ Ko ni soldado juinche'e nā xranchi kotuen'en nā ko sabikao nā ndo Pablo tiie me'e tjajna Antípatris. ³² Ko ndúyaxin xi soldado kui'x̄in tutée ikjan xa ti cuartel. Ko xi steta'a kunxin sabikao xa ndo Pablo. ³³ Ko nchakon kuiji nā tjajna Cesarea kuajon nā xroon tsikjin xi gobernador ko kaxon kuajon nā ndo Pablo ngajin xa. ³⁴ Ko juexin juincheckuanxin xi gobernador xroon, tjume'e juanchangi xa no tjajnéé ndo Pablo ko kono'e xa ixi tjajnéé ndo tjajna Cilicia, ³⁵ ko ndachro xa:

—Tjume'e tsin'an nge'e xrondachrua tsija ni tjankata'a ijie.

Ko kuetuen'en xa ikaxin xi soldado tsikao xa ndo Pablo naa nchia tsijinchéña xi Herodes.

Ndo Pablo nichja ndo ngajin xi Félix

24 Kuatsinga na'ó nchakon, tjume'e xi Ananías, xitaana tsango tituan'an, kuiji xa tjajna Cesarea. Kaxon bikao xa kaxin ni tetuan'an ni'ngo ko naa xi nchéña ijie ndatin'in Tértulo. Xi me'e nichje'e xa xi gobernador ko tjankata'a xa ijie ngajin ndo Pablo. ² Nchakon bikao nā ndo Pablo, xi Tértulo kuaxi xa bankata'a xa ijie ngajin ndo Pablo ko ndache xa xi Félix:

—Gobernador ixi juasianta tsango juaxruxin stena ko juasiaa ja'anta ixi tsango jian no'anta tituan'annta tjajnanana. ³ Tsango jian ja'anta Félix. Ko juasianta ixi kain nge'e chjánananta. ⁴ Tjaun'ana sintachrjan'ananta, méxin, tinóatánana ixi nchion tin'ennta nge'e xrondachrjanna. ⁵ Xi ji'in jii xa xranchi naa ichin tinga nguixin no ko ncheye'e xa ni judío ko ncheketo xa nā. Je'e xa tituen'en xa ni titikaon chijnie naa xi tsiki'x̄in tjajna Nazaret. ⁶ Je'e xa kaxon xrojuincheckitja xa ni'ngo ko jan'anna itséna xa ko xrojuintañana ijie ngajin xa xranchi tituan'an ley chondana. ⁷ Ko tjume'e xi comandante Lisias juike'e xa ko kuantsjenana xa xi Pablo. ⁸ Tjume'e kuetuan'an xi comandante ixi ni tjankata'a ijie ngajin xi Pablo tsij nā ngajinnta. Ja'anta chao tjanchangí'enta xi Pablo, me'e tsono'anta jian nge'e ijie chónða xa.

⁹ Ko ndachro kain ni judío jii nti'a:

—Kain ji'i nduaxin.

¹⁰ Tjume'e xi gobernador juakoxin itja xa ixi xronichja ndo Pablo. Ko ndachro ndo Pablo:

—Juaxruxin xrontatjunta ixi xro'an ijie chonda ixi nóna ja'anta nduaxin jian nchéñanta ijie kondee tjajna nti'i ko itsjé nano tituan'annta nti'i. ¹¹ Ja'anta kaxon xrokono'anta ixi nandá chónnda teyuu nchakon juaso tjajna Jerusalén ixi nti'a tsajonxin juasaya ngajin ndo Dio. ¹² Ko ni tjankata'ana na ijie jai, kuitja'ina na ritetoki'an xrojan chujni, ko nichjangía'i chujni ste ni'ngo ijie ko kaxon ni ste ni'ngo nchíin ko chujni tjajna xro'an nge'e ntatjanna. ¹³ Ko ni ji'i jua'i xrondachro na ixi jaña junta'a. ¹⁴ Ti nduaxin ndachrjan ixi nta'a ixra ngajin ndo Dio, ndo bakitikaon sen tachrí'nana xranchi tetuan'an cha'o jian. Ko je'e na ndachro na ixi ndako'a nge'e titika'on. Ko kaxon titika'on kain nge'e jitaxin ley ko titika'on nge'e tsikjin sen kuanichja chijnie ndo Dio ó sa'ó. ¹⁵ Kaxon titika'on ndo Dio xranchi titikaon je'e na ixi ndo Dio sinchexechón ndo kain ni jian ko kaxon kain ni ña'i. ¹⁶ Méxin, taa juachjaon ixi kain nchakon tjúa tsake'e aséenna ngajin ndo Dio ko ngajin chujni.

¹⁷ *'Kuatsinga kaxin nano kuaji jée tjajna, ko jai ikjanna tjajnana ixi tsajon tomi ngajin ni nóa jii tjajnana ko kaxon tsajon juasaya ngajin ndo Dio. ¹⁸ Ko bake'é ngaxin'in ni'ngo, ko tjume'e kaxin ni judío tsiki'xin nunte Asia kuitjana na nti'a ko hora me'e juexin juntatjúá aséenna ko tsjé'a chujni riki'an ko xro'an ngisen kuetoki'an. ¹⁹ Ko siá me'e xrojuinta'a, ni me'e xrokuii na nti'i xrokjuankata'ana na ijie. ²⁰ Ko ni ste nti'i xrochronga na nge'e ijie richonda siá nduaxin xrojan ti ndako'a junta'a. ²¹ *Ánchéxin xrondachro na ixi nchakon bake'e ngajin na seen kuyako ko ndachrjan jan'an: “Jai stenchéñantana ijie ixi titika'on xroxechón ni tsiken'en.”

²² Ko juexin kuin'en xi Félix nge'e ichro na, ko je'e xa jian no'e xa nge'e xrondachro chijni tjako ndo Pablo, méxin juinchéña'i xa ijie ngajin ndo Pablo ko ndachro xa:

—Tsija xi comandante Lisias me'e tsjexin tsonóna nge'e ijie tsama xi ji'i.

²³ Ko kuetuen'en xa xi capitán ixi tsendáa xa ndo Pablo ko chao tsaji ndo ko tsayé'e ndo sen chúxin ndo, tsiji sen tsitsje'e sen ndo.

²⁴ Ko kuatsinga kaxin nchakon, bijikao xi Félix janchri'e xa nchri Drusila, nchri me'e naa nchri judía. Ko kuetuan'an xa tsjirué'e na ndo Pablo ixi xrochronga ndo xranchi chao xrochuntia na ndo

Jesucristo. ²⁵ Ko ndo Pablo juako ndo xranchi sinche'e n̄a jian ko xranchi tsetuen'en n̄a aséen n̄a ko sinche'a n̄a ti ndako'a ko xranchi tsij̄ nchakon ndo Dio sinchéña ndo ijie ngajin kain chujni. Ko xi Félix kuin'en xa, me'e xronka xa, ko ndachro xa:

—Jai satjia ko tjume'e tsiya'a naa nchakon ti xro'an ixra xrochondana.

²⁶ Ko xi Félix tjaun xa ixi ndo Pablo xrokuajon ndo tomi ngajin xa; me'e xrokuajanda xa ndo, méxin, nanaó bakiye'e xa ndo. ²⁷ Ko jaña kon'en ko kuatsinga yuu nano, ko xi Félix juinche'e xa nge'e tjaun ni judío, méxin kuintu'e xa ndo Pablo ngaxin'in ndo'achjiso ko tjume'e kuintu'e xa ti ixra kuanche'e xa ko naa xi ndatin'in Porcio Festo kuayé'e xa ixra me'e.

Ndo Pablo jii ndo ngajin xi Festo

25 Xi Festo kuiji xa tjajna Cesarea ixi tsjangixin xa sinche'e xa ixra gobernador ko nchakon nínxin sakjui xa tjajna Jerusalén. ² Ko xitaana tetuan'an ko kaxin ni judío tsango tetuan'an juankata'a n̄a ijie ngajin ndo Pablo. ³ Ko kaxon kuinóatée n̄a xroketuan'an xa xrokjui ndo Pablo tjajna Jerusalén ixi ó tsijao n̄a ixi xroxruan'an n̄a kaxin xi xrochon'en xa ngatja cha'o ko naatsónaxón xa ndo Pablo. ⁴ Ko xi Festo juate'e xa ixi ndo Pablo jii ndo ngaxin'in ndo'achjiso tjajna Cesarea ko kaxon je'e xa tuinxin xrokjan xa tjajna Cesarea. ⁵ Ko ndachro xa:

—Kaxin ja'anta xro ícha tetuan'annta itsjina tjajna Cesarea. Ko siá nduaxin chóna xi Pablo ijie, nti'a sintaña ijie.

⁶ Ko xi Festo bake'e xa tjajna Jerusalén xranchi ijní o ite nchakon ko tjume'e ikjan xa tjajna Cesarea. Ko ndúyaxin bake'e xa nunte ti nchia tetuanxin xa ko kuetuan'an xa tsika'o n̄a ndo Pablo. ⁷ Ko hora kuixin'in ndo Pablo, ni judío kuix̄in tjajna Jerusalén konchjiñe'e n̄a ngandajin ndo ko bankata'a n̄a ndo ijie. Ko ti ndachro n̄a nduaxin'a ixi je'o nchekamaxón n̄a ndo ijie. ⁸ Ko nichja ndo Pablo ko ndachro ndo:

—Xro'an ijie junta'a ngajin ni'ngo Jerusalén ko xro'an nge'e ndachrjan kontree xi emperador ne'e Roma ko jian kuiteka'on ley ne'e sen judío.

⁹ Ko xi Festo tjaun xa jian xrokuitu'e xa ngajin ni judío, méxin, juanchangi'e xa ndo Pablo ko ndachro xa:

—¿Á tjaun tsjia tjajna Jerusalén ixi nti'a sintañaxian ijie?

¹⁰ Ko ndo Pablo juate'e ndo:

—Na'i, jan'an ó ritjén ti tóñaxin ijie kondee xi gobierno romano ko chao nti'ó tsóñaxin ijie ko ó no'anta xro'an ijie junta'a ngajin ni judío. ¹¹ Siá nduaxin xrojan nge'e ti ndako'a junta'a tikinixin'en tsen'enna, jan'an xrakon'a ixi tsen'enna. Ko siá nduaxin'a ijie tjankata'antana chujni ji'i, xro'an ngisen chóna juachaxin tsajonna ngajin ni tjankata'ana ijie. Jan'an tjánchíá ixi xi tsango tetuan'an jii tjajna Roma sinchéñana xa ijie.

¹² Tjume'e xi Festo juexin juao xa ni tingijna nchéña xa ijie, ja'in ndache xa ndo Pablo:

—Ja'a juanchia ixi xi tsango tituan'an sintáña'a xa ijie. Itjia ngajin xi me'e.

Ndo Pablo jii ndo ngajin xi rey Agripa

¹³ Ko kuatsinga kaxin nchakon, tjume'e xi rey Agripa ko janchri'e xa nchri Berenice kuiji na tjajna Cesarea ixi tsajon na juajna xi Festo. ¹⁴ Ko nti'a bake'e na itsjé nchakon, me'e xi Festo beki'e xa xi rey ixi ndo Pablo ko ndachro xa:

—Nti'i jii naa xi tsikintu'e xi Félix ngaxin'in ndo'achjiso. ¹⁵ Ko nchakon bake'é tjajna Jerusalén xitaana tetuan'an ko ni tetuen'en ni judío kuii na ngajin ko juankata'a na ijie ngajin xi me'e ko juanchia na tsen'en xa. ¹⁶ Ko jan'an juata'a: “Jajna ni romano juai' xrondachrjanna ixi tsen'en naa chujni; xrokonda sa'ó chujni me'e tsikon ko tsin'en ni tjankata'a ijie ko chao xrondachro na á nduaxin chóna jie ni me'e. ¹⁷ Ko nchakon kuii ni judío nti'i, jan'an í chuan'i ícha, tuinxin ndúyaxin ikjui nchia tóñaxin ijie ko kuituan'an tsika'o na xi Pablo. ¹⁸ Tjume'e konchjiñe'e ni judío ko xro'an ijie juankata'a na xa xranchi jan'an xraxa'on xrondachro na. ¹⁹ Je'o bakoña'o'e na xa ixi xranchi bakajon xa juasaya ngajin ndo Dio ko ningakon'en na xa ixi kondeexin naa xi ndatin'in Jesús ó tsiken'en xa ko xi Pablo ndachro xa ixi tsixechón xa.” ²⁰ Jan'an nóna'i xranchi xrojuintaña ijie, méxin juanchangi'a xa á tjaun xa itsji xa tjajna Jerusalén ixi nti'a sinchéña na ijie ngajin xa. ²¹ Ko je'e xa juanchia xa ixi xi tsango tetuan'an Roma xrojuinchéñe'e xa ijie. Me'e jan'an kuetuan'an ixi nti'ó tsitu'e xa ngaxin'in ndo'achjiso tsjija nchakon xroxruan'an xa tjajna Roma.

²² Tjume'e xi Agripa ndache xa xi Festo:

—Kaxon jan'an tja'on tsin'an inge'e xrondachro xi me'e.

Ko ndachro xi Festo:

—Ndúya tsin'en nge'e xrondachro xa.

²³ Ko ndúyaxin xi Agripa ko nchrinchri'e xa nchri Berenice kuixin'in nā nchia tóñaxin ijiē ko bikao nā xi soldado tetuan'an ko kaxon kaxin ni tetuan'an tñajna nti'a. Tjume'e kuetuan'an xi Festo ixi tsixrakua ndo Pablo. ²⁴ Tjume'e ndachro xi Festo:

—Ja'anta rey Agripa ko kainnta xrastenta nti'i. Nti'i jii xi ji'i.

Tsango itsjé ni judío bankata'a nā xa ijiē tñajna Jerusalén ko kaxon tñajna Cesarea ko séen stetoyako nā tñanchia nā tsen'en xa. ²⁵ Ko xro'an ijiē kuitjá tikinixin'en tsen'en xa. Ko je'e xa juanchia xa ixi xi César sinchéñe'e xa xi ijiē. Méxin, xraxa'on xroxruan'an xa tñajna Roma. ²⁶ Ko jan'an nóna'i nge'e ijiē chónnda xa ixi xrokjin xroon tsayé'e xi César, méxin, kuetuan'an bika'o nā xa nti'i ngajin ja'anta rey Agripa ko kainnta ti stenta nti'i, tñanchangí'enta xa xranchi kuaxi kon'en ji'i ixi tja'on tsonóna nge'e xrokjin ²⁷ ixi jua'i xroxruan'an naa xi jije'e ndo'achjiso satsji tñajna Roma ko nóna'i nge'e ti ndako'a juinche'e xa.

Ndo Pablo jii ndo ngajin xi rey Agripa

26 Tjume'e xi rey Agripa ndache xa ndo Pablo:

—Chao xronichja ixi tsóña'a ijiē.

Tjume'e ndo Pablo juatsin'in tja ndo ko kuaxi nichja ndo, ko ndachro ndo:

²—Juaxruxin ritjén ixi xronichja ngajinnta, rey Agripa, ko xrondachrjan kain ijiē tñankata'ana ni judío. ³ Ko ja'anta jian no'anta ley ko nge'e nche'e ni judío, ko ja'anta no'anta nge'e tñakaxin kichianna. Méxin, tñancha'anta tsin'ennta jian nge'e xrondachrjan.

Ndo Pablo teki ndo xranchi kuanche'e ndo sa'ó

⁴ Kain ni judío ó no'e nā xranchi bake'e seno tñajnána ko tñajna Jerusalén ti xranchiona. ⁵ *Kaxon no'e nā jian ko chao xrochronga nā ixi xranchiona, jan'an fariseona. Ko ni fariseo ícha titikaon nā ley. ⁶ Ko jai jitoñana ijiē ixi jan'an titika'on nge'e tsindachro ndo Dio tsajon ndo ngajin sen tachrí'ina. ⁷ Sen teyuu tñajna tsikachrjexin ndo Israel stechón'en sen ixi tsikon sen ixi tsayé'e sen nge'e tsindachro ndo Dio. Je'e sen tajon sen juasaya ngajin ndo Dio tiie ko nchakon.

Jai tin'ennta, rey Agripa, jan'an kaxon richon'an ji'in, ko kondeexin me'e tjankata'a n̄a ijiē ni judío. ⁸ ¿Á titikaonnta ja'anta ixi ndo Dio sinchexechón ndo chujni tsiken'en?

Ndo Pablo kuaningakon'en ndo ni titikaon Ncháina Jesucristo

⁹ *'Jan'an sa'ó kuaxraxa'on xranchi xrokon'in ni titikaon ndo Jesús, ndo tjajna Nazaret, ¹⁰ ko jaña juntekian chujni tjajna Jerusalén ixi juachaxien xitaana tetuan'an, kuaxraxin'in itsjé ni baktikaon ndo Jesús ngaxin'in ndo'achjiso. Ko nchakon naabakónaxón n̄a sen kaxon jan'an jaña xraxa'on. ¹¹ Ko nanaó bajintani'a sen titikaon Ncháina^a ixi í xrokuitikaon'a sen ndo. Kain ji'i kuenta'a ngujngu ni'ngo ixi tsango baningakon'an sen, méxin barua'a sen tjajna sabinga sen.

Beki ndo Pablo xranchi kuaxi ndo kuitikaon ndo Ncháina Jesucristo

(Hch. 9:1-19; 22:6-16)

¹² Jaña rixraxa'on sakjui tjajna Damasco ixi juachaxien xitaana tituan'an. ¹³ Ko ja'anta rey, tsono'anta ixi ngusine nchakon me'e ngatja cha'o bikon naa xro'i bingasáña nguixin ngandajinna, ko tsango jitóngíxin xroi ícha ixi chjiixrué chjiixro. ¹⁴ Ko kaina kuari'ina nunte ko jan'an kuin'an nichja naa ngisen ngigua hebreo ko ja'in ndachijina sen: “Saulo, Saulo, ¿sonda tsango ningakonn̄ana ko ritengiana? Ja'ua rincheni'e asáan xranchi naa kuxinta tjanka tutée ikon chika tikao ntagarocho.” ¹⁵ Ko jan'an juanchangi: “¿Ngisen ja'anta?” Ko sen me'e juate'e sen: “Jan'an ndo Jesús, ngisen ja'a ningakon'én ko tengia. ¹⁶ Jai tingatjen, take'exian tutáa ixi jan'an kuajon juachaxin kuin'en nge'e ndachrjan ixi jan'an kuincha'a sinche'e ixr̄a ngajin ko tsekia nge'e kuin'en ko tjume'e tsikuan nge'e sinta'a jan'an. ¹⁷ Jan'an tsingijna ixi xro'an nge'e sinta'a ni tjajnáa ko ni jée nunte. Ko jai tetuan'an satsjia tsjako'e n̄a nge'e xrontatjua. ¹⁸ Méxin, tetuan'an satsjia ti ste ni titikaon'a ixi tsakintje'e ikon n̄a ko ítsaji'a n̄a cha'o naxixe'e ixi chao me'e xrokjan cha'o tingasáña ko íxrochón^a i Xixron'anxrée juachaxin tsetuen'en

^a 26:11 *Ncháina* Señor *Ncháina Jesús o Ncháina Dio*

26:9: Hch. 8:3; 22:4, 5.

xa aséen n̄a. Ko jai xrochuntiana n̄a jan'an ko jan'an tsayá'a n̄a ko sintama'a ijié chón̄da n̄a ko tsayé'e n̄a juachaxin tsake'e n̄a ti no tsake'e kain sen titikaonna", ichro Ncháina Jesucristo.

Ndo Pablo titikaon ndo nge'e kuin'en ndo

¹⁹ Méxin, rey Agripa, jan'an kuitika'on nge'e kuin'an ti kuix̄in ngajní. ²⁰ *Sa'ó juntakuan'an ni tjajna Damasco ko tjume'e ni tjajna Jerusalén, ko nchijíi nunte Judea ko kaxon juntakuan'an ni je'a judío. Juako'a n̄a ixi tsintu'e n̄a ti ndako'a nche'e n̄a ko xrokjan n̄a tsitikaon n̄a ndo Dio, ko sinche'e n̄a ti jian. ²¹ Kondeexin ji'in, ni judío tséxinna n̄a ngaxin'in ni'ngo ko tjaun n̄a naatsóñaxónna n̄a. ²² Ko juasie ndo Dio bingijnana ndo me'e jian ritjén jai, ko xrantakuan'an ni nóa ko ni tetuan'an ko xro'an inaa nge'e nichja, je'o tjako chijni bajako sen profeta ko ndo Moisés. ²³ *Ndo Cristo, xrokonda xrokuen'en ndo ko xroxechón ndo nchakon nínxin ixi jaña tsjakoxin ndo xranchi tsingasáñaxin ni ste nti'i ko ni ste ikaxin tjajna ixi tsitjáña'i aséen n̄a.

Nge'e juatingíexin xi Agripa ngajin ndo Pablo

²⁴ Ndo Pablo jaña beki ndo ti kon'en ndo ko tjume'e xi Festo séen kuyako xa:

—Pablo, ja'a tsijinchetjáña jáa ixi tsango nchekuanxian xroon.

²⁵ Ko juatingíexin ndo Pablo:

—Na'i, juntatjáña'i jáana. Festo, nge'e ndachrjan me'e jian ko nduaxin. ²⁶ Nti'i jii xi rey Agripa. Je'e xa chúxin xa jian kain nge'e kon'en. Méxin, chao rinichja ixi je'e xa ó no'e xa kain ji'i ko kain ji'i ti kon'en, je'a imao kon'en. ²⁷ Ja'anta, rey Agripa, ¿á titikaonnta ti bajako ni kuachronga chijnie ndo Dio ó sa'ó? Nóna ixi ja'anta titikaonnta nge'e bajako sen.

²⁸ Juate'e xi Agripa ko ndachro xa:

—Bananchichjaon ko jan'an kaxon xrokuitika'on xi Jesús.

²⁹ Tjume'e ndachro ndo Pablo:

—Á bananchichjaon nge'e xrondachrjan o itsjé nge'e, ndo Dio tjaun ndo je'a ja'onta xrokuitikaonnta ndo. Kaxon tjaun ndo ixi kain ni stetin'en nti'i xrokjan n̄a xranchi jan'an titika'on ndo ko je'e n̄a tsechruaxin'a n̄a chika cadena xranchi jan'an.

³⁰ Ko juexin nichja ndo Pablo, tjume'e bingatjen xi rey, ko xi gobernador, ko kaxon nchri Berenice, ko kain ni ste nti'a. ³¹ Ko kain nã kuachrje nã ko juintejaõ kichuu nã ko ndachro nã:

—Xro'an ijië chõnda xi ji'i, tikiñixin'a tsen'en xa ko xrobake'a xa ndo'achjiso.

³² Tjume'e xi Agripa ndache xa xi Festo:

—Chao xrokuajandani xa saxrokjui xa siã xrojuanchia'i xa ixi xi tsango tituan'an sinchéña xa ijië ngajin xa.

Ndo Pablo xruan'an nã ndo tjajna Roma

27 Tjume'e kuetuan'an nã ixi satsjina nunte Italia. Ko je'e nã ndache nã naa xi capitán ndatin'in Julio ixi tsikao xa ndo Pablo ko ikaxin ni jii ngaxin'in ndo'achjiso. Je'e xa naa xi policia nche'e xrã ngajin xi Augusto César. ² Tjume'e kuixi'inna naa ntãbarco tsiki'xin no puerto Adramitio, ko ntãbarco me'e ó satsji ntãã ti jii puerto nunte Asia. Kaxon steki'anna xi Aristarco tikiñixin'en xa tjajna Tesalónica kondee nunte Macedonia. ³ Ko ndúyaxin juasona puerto tjajna Sidón. Ko xi Julio jian juao xa ndo Pablo ko tjume'e kuajon xa juachaxin ixi tsitsje'e ndo ngisen chúxin ndo nti'a ixi tsingijna sen ndo. ⁴ Ko tjume'e sajuixinna tjajna Sidón ko juasona naa isla ndatin'in Chipre no ndatsjonxin kjon, kondeexin chrinto soji. ⁵ Tjume'e kuatsingataonna ndachaon ko juasona tjenka tjajna Cilicia ko Panfilia ko tjume'e juasona tjajna Mira nunte Licia.

⁶ Ko nti'a xi capitán kuitja xa naa ntãbarco tsiki'xin tjajna Alejandría ko ntãã me'e satsji ntãã nunte Italia ko ndachro xa tsixin'inna ntãã ixi satsiki'anna ntãã tjajna me'e. ⁷ Itsjé nchakon yao kuintekjina ko tsango tangi juasona tjenka tjajna Gnido ixi chrinto tintuna'ina itsjina taka, méxin kuatsingana ngandajin isla Creta ko juasona tjenka tjajna Salmón. ⁸ Ko jaña tsango tangi kuatsingana nguixin nunte me'e ko juasona naa tjajna ndatin'in Puerto Jian tjenka tjajna Lasea.

⁹ Ko juintatjáñana itsjé nchakon, ko jai ícha tangi bajinxinni ntãbarco ngata'a ndachaon ixi ó tsij nchakon tonkin. Méxin, ndo Pablo ndache ndo nã:

¹⁰ —Kainnta tin'ennta nge'e xrondachrjan. Tikõn ixi tsatsingana itsjé juachjaon siã satsjina ixi sinchetjáñana ntãbarco ko kain nge'e jitinga ntãã ko kaxon jaina.

¹¹ Ko xi capitán tetuan'an ícha kuin'en xa ti ndachro xi teka ntabarco ko nchée ntāa ko kuitikaon'a xa ti ndachro ndo Pablo.

¹² Ixi puerto me'e je'a jian tsitu'eni nchakon tonkin, méxin kain na xraxaon na ixi ícha jian tsachrjexinna nti'a ixi tjaun na tsijina tjajna Fenice, naa puerto nunte Creta ti ndatsjonxin chuya ko níjin, ko nti'a xrokuitunana tsatsingaja nchakon tonkin.

Chrinto soji ngata'a ndachaon

¹³ Tjume'e kuaxi binga chrinto kuixin no níjin ko soji'a chrinto, méxin xraxaon na chao satsjina.

Tjume'e kuachrjexinna nti'a ko juasona ngande'e isla Creta.

¹⁴ Ko tuinxin kuii naa chrinto soji ndatin'in noroéste kuande'e ntabarco. ¹⁵ Ko kuaxi chrinto me'e kuncheka ntabarco ko jua'i sakjuina ixi ti tjaun xi teka ntāa ixi konchekana chrinto. Méxin, kuintu'e xa ntabarco bikao chrinto. ¹⁶ Tjume'e juasona naa isla nchín ndatin'in Claudia ixi nti'a je'a soji jitinga chrinto. Ko tsango tangi juentakajinna ntabarco nchínchín jitenixin tuenxin ntabarco ijié. ¹⁷ Ko juexin juasitianna ntabarco nchínchín ngande'e ntabarco ijié ko kuintexinna ino ntabarco ijié ixi xro'an nge'e tson'en ntāa. Ko stexronkana ixi xroké'e nchese ntabarco ti xrojuasona nunte Sirte. Ko juinchexingajin xa manta tikao ntabarco ko kuintu'e xa je'o chrinto satsikao ntāa. ¹⁸ Ko ndúyaxin xra tsanga jitinka chrinto, kuaxi xa kuintjé xa kain nge'e jitikao ntabarco chringi ndachaon. ¹⁹ Ko nchakon nínxin tjánana juankaxinna nge'e xrokonde'a ntabarco ngangí ndachaon. ²⁰ Itsjé nchakon kondeixin itjuj bikon'ana chjiixro ko nchanotsé ixi tsango jitinga chrinto ko xraxa'onna xrokunteken'enna.

²¹ Ko kuatsinga itsjé nchakon juine'ana ko ndo Pablo bingatjen ndo ko ndachro ndo:

—Xrokuitikaonnta nge'e ntatjunta ko xrokuachrjexin'ana nunte Creta, ko jaña xrokuen'a kain ji'i. ²² Ko jai ta'inta juachjaon ixi xro'an ngisen tsen'en maski ntabarco tsitjáña ntāa. ²³ Ixi nakonkjin bikon naa ndo ángel tsixrua'an ndo Dio, ndo titika'on ko nta'a xrée. ²⁴ Ko ndo ángel ndachijina ndo: “Xrakon'a Pablo. Xrokonda tsjasua ti jii xi César tetuan'an ko kondaxian ja'a, ndo Dio tsingijna ndo kain ni stetijí ngaya ntabarco, tsen'a na.” ²⁵ Méxin, xrakon'linta ixi jan'an chuntia ndo Dio ko nóna ixi tson'en xranchi ndachro ndo ángel. ²⁶ Xrokonda tsituina naa nunte jii ngusine ndachaon.

²⁷ Juexin kuatsinga yuu semana, tjume'e naa tiie juasona ndachaon ndatin'in Adriático ko nti'i, ndá'a tiki'anna chrinto. Ko ngusine tiie xi teka ntábarco bikon xa ixi ó stetjasona ti jii inche xema. ²⁸ Ko juaticho'a xa ti yaso'e inda ko xranchi níi ite^a ko ikjaon metro yasoexin inda. Tjume'e kjín'a juasona ko íjngo juaticho'a xa ko ikán ko yatō metro yasoexin inda. ²⁹ Ko tsango xronka xa ixi xroké'e ntábarco ixro, méxin banka xa noó chika gancho tuenxin ntábarco ko jaña chon'anna bingasáñajan. ³⁰ Ko xi nche'e ixra ntábarco xraxaon xa xrobinga xa ko kuaxi xa juinchexingajin xa ntábarco nchínchín ngataon inda ko juinchexin xa xranchi xrobanka xa chika gancho chónnda ikon ntábarco. ³¹ Tjume'e ndo Pablo ndache ndo xi capitán ko kain xi soldado:

—Siá xi ste nti'i me'e tsintue'a xa ngaxin'in ntábarco, jua'i tsjasona ti jii inche xema.

³² Méxin, xi soldado konchrinjin xa ino jichroaxin ntábarco nchínchín ko kuintu'e xa kuitsinga ntāā ngangí inda.

³³ Ko jitingasáña ndo Pablo nichje'e ndo kain ni ste nti'a ko ndachro ndo sine nā ko kaxon ndachro ndo:

—Ó chónnda yuu semana tarichrin'anta ko nte'anta. ³⁴ Tinóatáana ngajinnta intenta ko jaña chao tsinteenta ixi jaña xro'an chujni ste nti'i sinchetjáña nā nināa xrajaa nā.

³⁵ Juexin ndachro ndo Pablo ji'i, tjume'e itsé ndo naa nutja ko kuajon ndo juasie ndo ngajin ndo Dio ko stetsje'e ni ste nti'a, ko konchrinjin ndo nutja ko kuaxi juine ndo. ³⁶ Tjume'e juaxruxin bake'e kain nā ko kuaxi nā juine nā kaxon. ³⁷ Kain nā xraste nā ngaxin'in ntábarco xranchi yuu ciento, níi ikán ko tekjaon nā. ³⁸ Ko juexin juinena tjume'e juankana noa trigo ngangí inda ixi ítsoyé'a ntábarco.

Ntábarco konunte ntāā ngangí inda

³⁹ Ko ó bingasáña, xi tikao ntábarco juatsuan'i xa tinó juasona ko bikon xa nche xema. Ko xraxaon xa ixi chao satsikao xa ntábarco nti'a. ⁴⁰ Ko konchrinjin xa ino jixritexin chika gancho ko kuintu'a xa chika sakjui chringi nda. Tjume'e juinchendá xa ntāā timón tekáxin xa ntábarco ko juinchengajin'in xa manta jii ikon ntábarco ko chrinto kuncheka ntāā ti jii inche xema. ⁴¹ Ko juasona ti tixin yuu

^a 27:28 *ite diez*

ikon inda ko nt̄abarco ké'e nt̄aa nchese. Ko í jua'i kontengí nt̄aa, ko tuenxin nt̄abarco kuaxi kuixrato kondeexin chrinto soji. ⁴² Ko kain xi soldado tjaun xa naaxrokóñaxón xa ni steje'e ixi tjaun'a xa saxrokuinga n̄a. ⁴³ Ko xi tetuen'en tjaun'a xa tsen'en ndo Pablo, méxin kuajon'a xa juachaxin jaña xrokon'en. Ko kuetuan'an xa ixi ngisen chao itsji ngataon inda tsitaon n̄a ti jii inche xema ⁴⁴ ko ngisen noe'a itji ngataon inda, sen me'e tsjixin sen tu'o nt̄abarco. Ko jaña kainna juasona ti jii inche xema ko ninaána xro'an nge'e kónnana.

Ndo Pablo jii ndo isla Malta

28 Nchakon juachana juasona inche xema, konónana ixi isla me'e ndatin'in Malta. ² Ko ni tjajna nti'a tsango jian n̄a ko bingijnana n̄a kainna ko juaaka n̄a naa xro'i ijié ixi xroxraxron̄ana ixi tsango ikin ko jitania ichrin. Tjume'e ndachro n̄a ixi tsonchjiña'ana kainna tjenka xro'i. ³ Tjume'e ndo Pablo jua'o ndo kaxin ni'o tsixema ko bake'e ndo ni'o ngata'a xro'i. Ko tuinxin kuachrje naa kunchee ti jii xro'i ixi jichján ba ko kuitsía ba itja ndo Pablo. ⁴ Tjume'e ni tjajna nti'a bikon n̄a kunchee jitjia'ngi ba itja ndo Pablo ko ndache kichuu n̄a:

—Nduaxin xi ji'i naa xi tóna chujni ko, maski kuen'a xa ti ndachaon, ndo Dio ítjaun'a ndo tsechón xa.

⁵ Ko ndo Pablo kontsjenga itja ndo ngata'a xro'i ixi tsitsinga kunchee me'e ko je'e ndo xro'an nge'e kon'en ndo. ⁶ Ko kain n̄a stechón'en n̄a ixi tsatjuya itja ndo o tuinxin xrokuen'en ndo ko sée chón'en n̄a ko bikon n̄a xro'an nge'e kon'en ndo. Ko tjume'e kuindexin nge'e xraxaon n̄a ko kuaxi n̄a ndachro n̄a ixi je'e ndo Pablo naa xi dio.

⁷ Ko tjenka nti'a jii nunte'e naa xi tetuan'an isla ndatin'in Publio. Xi me'e kuajon xa juachaxin kuitun̄ana ndo'a xa ko kuajon xa juinena níi nchakon. ⁸ Ko ndotée xi Publio ni'e ndo, méxin jitsinga ndo ixi chón̄da ndo súa ko pojo. Ko ndo Pablo kuitsje'e ndo ndo ni'e ko juexin nichje'e ndo ndo Dio, tjume'e bake'e itja ndo ngata'a jaa ndo ni'e ko ndo ni'e koxruen'en ndo. ⁹ Jaña kaxon konchjiñe'e ikaxin ni ni'e jii nti'a ko kain n̄a koxruen'en n̄a. ¹⁰ Tjume'e tsango

chónde'e nā ndo Pablo juasaya.^a Ko nchakon kuaana inaa ntābarco sakjuixinna nti'a, kuajon nā itsjé nge'e xrokondanāna.

Ndo Pablo kuiji ndo tājna Roma

¹¹ Ko kuatsinga níi nchanitjao bake'ena isla ko tjume'e kuaana naa ntābarco tsikitu'e nchakon juinche'e ikin nti'a. Ntābarco me'e tsikj'xin tājna Alejandría ko nganito ntābarco me'e tsikatsjéya nā ikon xi dio Cástor ko Pólux. ¹² Kuachrjexinna nti'a juasona puerto tājna Siracusa ko nti'a kuitunāna níi nchakon. ¹³ Ko xrastexi'inna ntābarco, kuatsingana ngande'e inche ko juasona tājna Regio. Ko ndúyaxin kuaxi kuii chrinto níjin, ko nchakon yuxin juasona tājna Puteoli. ¹⁴ Nti'a kuetanna kaxin sen kichuuna, ko juanchanana sen tsitunāna nti'a ko kuitunāna naa semana ko tjume'e sakjuina tājna Roma. ¹⁵ Tjume'e sen kichuuna tājna Roma ó no'e sen ixi tsjasona, me'e bijiruanaxinna sen ngatja cha'o tājna Foro Apio ko ikaxin sen kuetanna sen tājna Níi Tabernas. Nchakon ndo Pablo bikon ndo sen kuajon ndo juasaya ngajin ndo Dio ko tsango bake'e ndo juaxruxin. ¹⁶ Ko nchakon juasona tājna Roma, tjume'e xi capitán kuajon xa ni tsije'e bika'o xa ko kuayé'e xi tetuan'an. Ko ndo Pablo inaa nchia nchíin kuintu'e xa ndo ko naa xi soldado tsendáa xa ndo.

Ndo Pablo tjako ndo chijni ngajin ni tājna Roma

¹⁷ Tjume'e kuatsinga níi nchakon, ndo Pablo kuiye'e ndo kain ni judío tetuan'an jii tājna Roma. Ko nchakon xra'o kain nā, tjume'e ndachro ndo:

—Kichianna, xro'an ti ndako'a junta'a ngajin ni judío ko ningakuan'i nge'e kuanche'e sen tachrí'ina xranchrjen ko maski bijéna nā tājna Jerusalén ti tetuan'an ni romano. ¹⁸ Ko ni me'e kuitja'i nā ijie ngajin, méxin tjaun nā xrokuajandana nā ixi kuitja'i nā ijie xrokuenxinna jan'an. ¹⁹ *Ko ni judío tsango koñao nā ko tjankata'ana nā ijie. Méxin, juanchia ixi xi César xrojuinchéña xa ijie ngajin. Ko jan'an xro'an ijie tsjankata'a sen tājnána. ²⁰ Méxin, kuiya'anta ixi tja'on xrobikonnta ko xronichja'anta ixi jan'an titika'on ngisen stechón'en kain ni israelita, méxin jai jixritexinna chika cadena.

^a 28:10 *juasaya* respeto, honor

28:19: Hch. 25:11.

²¹ Tjume'e ndachro n̄a:

—Jan'anna kuaya'ina ninaa xroon kuix̄in Judea kondeexin ja'a ko kui'a ninaa ni kichuuna ndachijina n̄a nge'e ndako'a tsijinche'e ja'a. ²² Tja'onna tsin'anna xranchi xraxaoan ja'a ixi ó nónana itsjé tjajna tjaun'a n̄a nge'e natjúá tjakoa ja'a.

²³ Tjume'e bake'e n̄a naa nchakon tsin'en n̄a nge'e tjako ndo Pablo ko nchakon me'e xra'o kueya n̄a ti nchia bake'e ndo ko ndúyo xrangíxixión nichja ndo hasta ti kóndo. Me'e nichja ndo xranchi jii juachaxin tetuan'an ndo Dio. Nichje'e ndo n̄a ixi tsitikaon n̄a ndo Jesús, ko juakoxin ndo ixi ley kuajon ndo Moisés ko ti tsikjin sen kuachronga chijnie ndo Dio ó sa'ó. ²⁴ Kaxin n̄a kuitikaon n̄a nge'e ndachro ndo Pablo ko ikaxin n̄a kuitikaon'a n̄a. ²⁵ Ko je'a naáko naa nge'e xraxaon n̄a ko sakuntekji n̄a, ko ndo Pablo ndachro ndo:

—Chao tsinichja Espíritue ndo Dio ngajin sen kuachrjenixinna ó sa'ó ti ndachro ndo profeta Isaías:

²⁶ Itjia nichje'é ni tjajna israelita
maski je'e n̄a tin'en n̄a, tienxin'a n̄a,
ko maski stetsje'e n̄a, tikon'a n̄a.

²⁷ Ixi aséen ni tjajna me'e tsikoncha
ko ndatsjon n̄a steje'e
ko steje'e ikon n̄a
ko jua'i tsikonxin n̄a ikon n̄a
ko tsien'a n̄a ndatsjon n̄a
ko tsitikaon'a n̄a ixi aséen n̄a
ko xrokjan'i n̄a ngajin ixi syntaxruan'an n̄a.

²⁸ Méxin, tsono'anta ixi jai ni je'a judío tsayé'e n̄a nge'e tajon ndo Dio ixi tsechón n̄a ko je'e n̄a nduaxin tsin'en n̄a.

²⁹ Jaña ndachro ndo Pablo, ko tjume'e ni judío sakjui n̄a ko stetjakaxin kichuu n̄a.

³⁰ Ko ndo Pablo kuitu'e ndo yuu nano nchia tsikjen ndo ko kuayé'e ndo kain ni itji tikitsje'e ndo. ³¹ Ko juinchekuen'en ndo n̄a ixi ti tetuan'an ndo Dio ko juako ndo nge'e juinche'e Ncháina Jesucristo ko xro'an ngisen bakoñao.

Xroon tsikjin ndo Pablo xrue'nen ndo sen ste tjajna Roma

Ndo Pablo ikjin ndo xroon kuayé'e sen tjajna Roma

1 Jan'an, Pablo, nta'a xrée ndo Jesucristo ikjin xroon ji'i. Ndo Dio kuinchena ndo jan'an ixi sinta'a xrée ndo, ixi tsjako chijni jian, chijni tsingijna chujni tsechón na kain nchakon.

²Jaña tsindachro ndo Dio tson'en ixi jaña jitaxin xroon tsinichjatin sen kuachronga chijnie ndo ó sa'ó. ³Chijni ji'in tikinixin'en Ncháina Jesucristo Chjen'en ndo Dio. Je'e ndo ikjan ndo chujni ko kuachrjenixin ndo sen kuachrjenixin ndo rey David. ⁴Ko juachaxin ijié chóna Espíritue ndo Dio juinchexechón ndo Jesucristo ti kuen'en ndo me'e juako ixi nduaxin ndo Jesucristo, Chjen'en ndo Dio. ⁵Ixi ndo Jesucristo me'e kuaye'ena juachaxin ixi sintu'una xrée ndo, xronichjana chijnie ndo ngajin kain chujni chúxin'a ndo, chujni ste nchijí nunte xasintajni, ixi tsitikaon na ndo ko xrochuntia na ndo. ⁶Ko ja'anta ni ste tjajna Roma, ndo Dio kuincha'anta ndo ixi tsitikaonnta ndo Jesucristo.

⁷Méxin, ikjin xroon ji'i xruan'annta kainnta xro stenta tjajna Roma. Ndo Dio tjua'anta ndo ko je'e ndo kuincha'anta ndo ixi xrokjannta chjen'en ndo. Ndotáina Dio ko Ncháina Jesucristo sintanchaonnta ndo ko xrotjáanta ndo juaxruxin.

Ndo Pablo tjaun ndo itsji ndo tsitsje'e ndo sen tjajna Roma

⁸Sa'ó tajon juasaya^a ngajin ndo Dio ixi juachaxien ndo Jesucristo ixi kain ja'anta ko ixi nguixin no nichja na jian ixi ja'anta tsango chuntianta ndo Dio. ⁹Jan'an nta'a xrée ndo Dio, ixi nchijí aséenna, ko nichja chijnie Chjen'en ndo, ko Ndo Dio jian no'e ndo ixi kain nchakon tjancha'a ndo ixi ja'anta. ¹⁰Ko kaxon kain nchakon tjancha'a ndo tsajon ndo juachaxin ixi chao tsjasotsja'anta. ¹¹Tja'on tsikonnta ko jaña tsingijnanta ixi jian xroxaxaonnta ko chao tsoojinta ko jaña ícha tsitikaonnta ndo Dio. ¹²Jaña tsingijna

^a 1:8 *juasaya* respeto, honor

kichuuna ko juaxruxin tsojuna ixi naxraje'o chuntiana Ncháina Jesucristo.

¹³ *Kichuuna, tja'on tsono'anta ixi ó chónḁa itsjé nchakon tja'on xrojuasótsja'anta ko xrajua'i tjaso. Tja'on tsjaso xronichja chijni jian ngajin chujni ixi tsitikaon nḁ ndo Jesús xranchi kuanichja ikaxin tјajna ti xrachuxin'a nḁ ndo. ¹⁴ Xrokonda sintakuan'an ngajin kain nḁ, á ni griego ɔ á ni je'a griego, á ni no'e ɔ á ni noe'a. ¹⁵ Méxin, tsango tja'on tsjaso tјajna Roma ixi sintakuan'annta chijni jian, chijni xrotјáanta juachaxin tsarichonnta kain nchakon.

Juachaxin chónḁa chijni jian

¹⁶ *Jan'an tosuaḁa'i nichja chijnie ndo Dio ixi chijni ji'i chónḁa juachaxien ndo, ixi kain ni tsin'en ko tsitikaon, ni me'e tsechón nḁ kain nchakon, sa'ó ni judío ko kaxon ni je'a judío. ¹⁷ Ixi chijnie ndo Dio tјakoјna xranchi tsomé'e jíeјna ixi jaiḁna chuntiana ndo Jesucristo. Xranchi ndachro xroon chijnie ndo Dio: “Ngisen chuntia chijnie ndo Dio tsechón sen kain nchakon.”

Kainna chondana ijie

¹⁸ Ndo Dio jii ngajni tsango toḁao ndo ngajin ni ḁa'i ko ni ndako'a nche'e, ko kondeexin ti ndako'a nche'e nḁ me'e tingakon'en ixi ikaxin chujni tsono'e chijni nduaxin. ¹⁹ Je'e nḁ ó no'e nḁ jian ixi chao xrochúxini ndo Dio ixi je'e ndo juako ndo ngajin nḁ juachaxien ndo ixi juinchéḁna ndo kain nge'e ngata'a nunte xasintajni. ²⁰ Maski tikon'ana ndo Dio, noјna ixi je'e ndo juinchéḁna ndo kain nge'e ko tikonna kain juachaxien ndo, méxin chao tsichuxinna ndo. Ko ni ndako'a nche'e jua'i xronḁachro nḁ noe'a nḁ nge'e nche'e nḁ ixi je'e nḁ tikonna kain ji'i kaxon. ²¹ *Maski no'e nḁ jii ndo Dio, chónḁe'a nḁ ndo juasaya xranchi tikinxin'en tsayé'e ndo; je'o xraxaon nḁ sinche'e nḁ nge'e ndako'a ko tsikoncha aséen nḁ ko ndako'a xraxaon nḁ. ²² Je'e nḁ xraxaon nḁ ixi no'e nḁ kain nge'e ko nduaxin'a; xro'an nge'e no'e nḁ. ²³ Xrokuajon nḁ juasaya ngajin ndo Dio, ndo ícha tituan'an, ndo jichón kain nchakon, ko nche'a nḁ jaḁna. Je'o tajon nḁ juasaya ngajin nge'e jichón'a xranchi naa ngisen tsiken'en ɔ xranchi kuxe tјanga, ko iko chónḁa noó tutée ko kaxon kunchee.

²⁴Méxin, ndo Dio kuintu'e ndo n̄ sinche'e n̄ nge'e ndako'a tjaun n̄, ti je'o chónða kichuu n̄ xranchi xi ko xi, ko nchri ko nchri, me'e nche'e nge'e tosuexinni. ²⁵Kuitikaon'a n̄ ndo Dio, ndo nduaxin jichón, ko kuitikaon n̄ juancheya; kuajonna juasaya ngajin nge'e tsijinchéña ndo Dio ko kuajon'a n̄ juasaya ngajin je'o ndo, ndo juinchéña kain nge'e. Je'e ndo tikinixin'en ndo juasaya kain nchakon. Jaña tson'en.

²⁶Méxin, ndo Dio kuintu'e ndo n̄ sinche'e n̄ nge'e ndako'a ti tosuexinni, xranchi nchri ko nchri je'o nchra chónða kichuu nchra, ko jil'in tjaun'a ndo Dio xrokon'en. ²⁷Kaxon jaña xi chónða'i nchri ixi je'o xi ko xi chónða kichuu xa, me'e naa nge'e tosuexinni ko kondeexin me'e tangi ichin xrotsé xa.

²⁸Ko je'e n̄ xraxaon'a n̄ ndo Dio, méxin je'e ndo kuintu'e ndo n̄ xraxaon n̄ kain nge'e ti ndako'a ko sinche'e n̄ ti ndako'a xraxaon n̄. ²⁹Kueya ti ndako'a nche'e ni me'e. Je'o nge'e ndako'a nche'e n̄; tjaun n̄ xrochónða n̄ inaa nchri, nchri je'a janchri'e n̄, ko tsango ña'i n̄, ko tjaun n̄ je'o xrochónða n̄ itsjé nge'e, ko méxin chónða n̄ ijie, ko tsango chjuye'e n̄, ko tjaun n̄ naatsóñaxón n̄ chujni, ko je'e n̄ ncheketo kichuu n̄, ko ncheya n̄ ko nichja n̄ nge'e nduaxin'a ixi inaa chujni. ³⁰Nichjangí'e kichuu n̄ ko ningakon'en n̄ ndo Dio, ko je'o n̄ tjaun n̄ tsituan'an n̄, ko nchejié aséen n̄, ko xraxaon n̄ ixi tsango tjintee n̄, je'o xraxaon n̄ xranchi sinche'e n̄ ti ndako'a ko titikaon'a n̄ ndotée n̄ ko janée n̄. ³¹Tjaun'a n̄ tsienxin n̄ ko nche'a n̄ ti ndachro n̄ xrojuinche'e n̄, ko tjue'a kichuu n̄, ko tjaun'a n̄ xrotjáñe'e n̄ nge'e juinchekao kichuu n̄, ko tikonóe'a kichuu n̄. ³²Ni me'e no'e n̄ nge'e tsiketuan'an ndo Dio ko no'e n̄ ixi ngisen jaña sinche'e tikinixin tsen'en, ko maski jaña no'e n̄, xranche'e n̄ kain me'e ko xratake'e n̄ juaxruxin ti tikon n̄ inaa ngisen naxraje'o jaña nche'e.

Ndo Dio jian nchéña ndo ijie ngajin chujni

2 *Nchakon tsjankata'anta ijie ngajin inaa chujni, ja'onta tsamanta ijie ixi kaxon ja'anta nche'enta ti ndako'a. ²Ó nojna ixi nchakon ndo Dio nchéña ndo ijie ngajin ngisen sínká naa nge'e, ixi ti nduaxin nchéña ndo ijie. ³Ko ja'anta, ti tsjankata'anta ijie ngajin ikaxin chujni, ¿á xraxaonnta chao rinche'enta siá naxraje'o ndako'a

nche'enta?, ko, ¿á ndo Dio xro'an ijię sinchéña ndo ngajinnta? Ja'anta jua'i satsinge'enta ndo. ⁴ ¿Á xraxaonnta ixi xro'an tjintee ti ndo Dio tsango jian ndo ko taka'i toñao ndo ngajinnta? ¿Á noa'inta ixi ti jian nche'e ndo ngajin chujni, ji'i nche'e ndo ixi tsitikaonnta ndo ko tsintu'enta ti ndako'a? ⁵ Ko siá rinche'enta ti ndako'a ko ncheníe'a asáanta ja'onta ritamanta ixi ícha tangi tsintekon'annta. Tsij nchakon ndo Dio sinchéña ndo ijię ngajin kain chujni ko je'e ndo tsango tsoñao ndo ko tangi tson'annta, ⁶ ixi je'e ndo tsjenga ndo 'nā ngajin nguŋgu chujni ti ixrā tsijinche'e nā. ⁷ Ko tsajon ndo juachaxin tsechón nā kain nchakon, ni juée kain juachaxien ndo Dio ko juée nā tsechón nā ti jii je'e ndo, ko ni ndako ko jian juinche'e ixrā. ⁸ Ko tsoñao ndo Dio ngajin ni nchejié aséen ko ni tjaun'a tsitikaon ti ndako tjako ndo. Ni ji'i tangi tsintekon'en nā ixi ícha juaxruxin nche'e nā ti ña'i. ⁹ Tangi tson'en kain ni juinche'e nge'e ña'i, ko ni me'e xrochónda nā itsjé juachjaon, sa'ó ni judío ko kaxon ni je'a judío. ¹⁰ Ko ndo Dio tsajon ndo juachaxin ko juaxruxin ko xrochónde'e ndo juasaya ngajin kain ni kuitikaon ndo, ko sa'ó ni judío ko kaxon ni je'a judío.

¹¹ Ixi ndo Dio je'a je'o tjue'e ndo kaxion chujni ixi kain nā naxraje'o tjintee nā. ¹² Kain chujni chónda ijię, ko maski noe'a nā nge'e tsikjin ndo Moisés, xraje'o tsama nā ijię. Ko chujni kuayé'e ley tsikjin ndo Moisés, ko nche'e nā ti ndako'a, ley me'e tsóñexin nā ijię. ¹³ Je'a je'o ixi tsin'en nā ley, me'e xrokotjúáxin jíee nā. Na'i. Xrokonda tsitikaon nā nge'e tituan'an ndo Dio. ¹⁴ Kaxin ni je'a judío, siá jian nche'e nā, maski chúxin'a nā ley tsiketuan'an ndo Dio, je'o nā ndako tituen'en nā aséen nā, ko no'e nā nge'e jian ko nge'e ndakua'i jii. ¹⁵ Ixi nge'e jian nche'e nā, tikonni ixi ngaya aséen nā jitaxin ti tituan'an ley ko aséen nā xraxaonxin nā á chao ste nā o na'i. ¹⁶ Naa nchakon ndo Dio sinchéña ndo ijię ngajin kain ti imao juinche'e chujni. Ji'i tson'en ixi juachaxien Ncháina Jesucristo xranchi jitaxin chijni jian tjako jan'an.

Ni judío ko ley tsikjin ndo Moisés

¹⁷ Kaxinnta ndachronta ixi judío ja'anta ko xraxaonnta ixi jian titikaonnta ley kuayé'e ndo Moisés ko nchejié asáanta ixi chujnie ndo Dio ja'anta. ¹⁸ No'anta nge'e tjaun ndo Dio ko ixi ley noaxinnta sinche'enta ti jian. ¹⁹ Ja'anta nchejié asáanta ixi ndachronta ixi chao sinchekuen'ennta ni ndako'a nche'e ko chao tsingatse'enta nā

ixi tsitjáña'i n̄a ti ichrji n̄a ti naxixe'e. ²⁰ Ndachronta ixi no'anta sinchekuen'ennta ni noe'a ko tsingijnanta ni tienxin'a ixi ja'anta chondanta ley chronga xranchi xroxraxaon chujni ti nduaxin.

²¹ Ko ja'anta, ¿xranchi sinchekuen'ennta ikaxin chujni, siá ja'anta tangi'anta? ¿Xranchi tsjako'enta chujni tsee'a n̄a siá ja'anta itsenta ti tikinixian'inta? ²² Ndachronta ixi jua'i xrochónda n̄a inaa nchri o xi je'a janchri'e o ndoxi'e n̄a, ko ja'anta, ¿sonda jaña nche'enta? Ndachronta ixi titikaon'anta ídolo, ko, ¿sonda te'enta nge'e tjintee jii ngaxin'in ningue ídolo? ²³ Ja'anta nchejié asáanta ixi chuxinnta ley, ko titikaon'anta nge'e tituan'an ley, ko jaña chonde'anta juasaya ndo Dio. ²⁴ Ndako ndachro xroon jitaxin chijnie ndo Dio: “Kondeexin ja'anta ni je'a judío nichjangí'e n̄a ndo Dio.”

²⁵ Siá nduaxin xrokuitikaonnta ley kuayé'e ndo Moisés, je'a xruenxon tsikaannta chji'e ndo Dio. Ko titikaon'anta ley, me'e xrokjui xranchi tsikaa'inta chji'e ndo. ²⁶ Ko chujni tsika'i chji'e ndo Dio ko titikaon n̄a xranchi tituan'an ley, ni me'e xranchi ó tsikaa n̄a chji'e ndo, maski nduaxin'a chónda n̄a chji'e ndo. ²⁷ Ko chujni kua'i chji'e ndo ko titikaon ley, ni me'e tsjankata'anta n̄a ijie ixi ja'anta chuxinnta ley ko kuitikaon'anta, maski chondanta xroon jitaxin ley ko maski tsikaannta chji'e ndo. ²⁸ Ko je'a nduaxin judío ja'anta je'o ixi ó chondanta chji'e ndo cuerpoanta xranchi nche'e kain ni judío. ²⁹ Ni nduaxin judío xrokonda xrochónda n̄a chji'e ndo ngaya aséen n̄a, ji'i naa nge'e nche'e Espíritue ndo Dio, ko je'a je'o tsitikaon n̄a nge'e jitaxin xroon. Ko ni nche'e jaña, nduaxin judío n̄a, ko ndo Dio jii ndo juaxrxin ixi jaña nche'e n̄a maski ikaxin n̄a na'i.

3 ¿Á tjintee ti ndachro n̄a judío n̄a? O, ¿á tjintee ti tsikaa n̄a chji'e ndo Dio? ² Jaán, tjintee me'e ixi ndo Dio kuajon ndo chijnie ndo sa'ó kuayé'e ni judío ixi xrokuitikaon n̄a. ³ Méxin, siá xrojan je'e n̄a xrokuitikaon'a n̄a, ¿á kondeexin me'e, kaxon ndo Dio ísinche'a ndo kain nge'e tsindachro ndo sinche'e ndo ngajin chujni? ⁴ Na'i. Ndo Dio sinche'e ndo kain nge'e tsindachro ndo sinche'e ndo, maski kain n̄a xrojuincheya n̄a. Ja'in ndachro xroon chijnie ndo Dio:

Kain chujni xrondachro n̄a ixi ja'anta ndo Dio
ko nduaxin ndachronta kain nge'e.

Méxin, nchakon tsjankata'anta n̄a ijie, ja'anta tsjachanta.

⁵ Siá ti ndako'a nche'ena, tjakona ixi ndo Dio jian ndo, ¿méxin nge'e xrondachrona? ¿Á chao xrondachrona ndako'a nche'e ndo Dio ixi tajon ndo juachaxin tangi tsoina? (Jan'an rinichja xranchi

nichja ngixe'i naa chujni.) ⁶ Na'i, siá ndo Dio je'a tsango jian xrokjui ndo, ¿xranchi jian xrojuinchéña ndo ijië ngajin kain chujni nunte xasintajni?

⁷ Ko siá kondeexin ti juntaya me'e konoxin ti nduaxin juako ndo Dio, ko jaña itsjé nã ícha xrochónde'e nã ndo juasaya, ¿sonda tsama ijië jan'an kondeexin ti me'e? ⁸ Méxin, ¿á cháña sinche'eni ti ndako'a ixi jaña tsj'xin nge'e jian? Jan'an me'e tjako, ichro kaxin chujni, ko méxin, nchekamana nã ijië, ko ni jaña tjangina, tangi tsintekon'en nã kondeexin jaña ichro nã.

Kainna chondana ijië

⁹ ¿Nge'e xrondachro kain ji'in? Ixi jan'anna judíona, ¿á ícha tjinteena ixi ikaxin chujni? Na'i. Ó ndachrjan á judíona o je'a judíona, kainkona chondana ijië. ¹⁰ Ndachro xroon chijnie ndo Dio:

Xro'an chujni nche'e nge'e jian,
kain chujni chóna nã ijië.

¹¹ Xro'an ngisen tienxin,
ko xro'an ngisen tjée ndo Dio.

¹² Kainko nã tsingachrue nã,
ko kain nã nche'e nã ti ndako'a me'e tsitjáñaxin nã.
Xro'an ngisen tjaun sinche'e ti jian, ninaa chujni.

¹³ Tusin nã jii xranchi naa tuye jixrange'e ti tsixrabaa chujni,
je'o no'e nã ncheya nã.

Ro'a nã chóna nge'e xranchi ndachikjeen kunchee.

¹⁴ Jeoxón nge'e ndako'a nichja nã,
ko ndako naa nge'e itsjá tonon'eni ti nge'e nichja nã.

¹⁵ Tuinxin chjée nã juaño
ko tjaun nã naatsónaxón nã chujni.

¹⁶ Ti ndako'a nche'e nã,
me'e nchetjáña ikaxin chujni ko tika'o ícha juachjaon,

¹⁷ ko chúxin'a nã cha'o tajon juaxruxin

¹⁸ ko xraxaon'a nã xroxakon'en nã ndo Dio.

¹⁹ Nojina ixi kain nge'e nichja xroon jitaxin ti tetuan'an ndo Dio, me'e kuetuen'en kain ni kuayé'e ley ixi jaña kain chujni ste nunte xasintajni xrotenko nã ko ndo Dio sinchéña ndo ijië ngajin kainxin

chujni. ²⁰ *Ixi xro'an ngisen tsomé'e jée ixi je'o xrokuitikaon na nge'e tituan'an ley. Ley je'o nchenoına ixi chondana ijię.

Tsitjáña'ina siá chuntiana ndo Cristo

²¹ Ko je'a ley tsingijnana ixi chao tsomé'e jéeına. Jai konoxin ixi ndo Dio tsingijnana ndo xranchi chao tsomé'e jéeına, ko ji'i jitaxin xroon ti tsiketuan'an ndo Dio ko nge'e kuanichja sen kuachronga chijnie ndo Dio ó sa'ó. ²² *Tsomé'e jéeına ixi chuntiana ndo Jesucristo, ixi je'e ndo naxraje'o tikon ndo tjintee kainni. ²³ Ixi kain chujni chóna na ijię, ko jua'i tsikon na juachaxin chóna ndo Dio méxin chonda'i na juachaxin tsake'e na ti jii ndo Dio. ²⁴ Juasie ndo Dio ixi tsango jian ndo ko sinchemé'e ndo jéeına ixi ndo Cristo Jesús kuen'en ndo kondeexin jéeına. ²⁵ Ndo Dio xruan'an ndo ndo Cristo, ko kuenxin ndo kondeexin jaına, ko xrokonda xrochuntiana ndo; jaña tsomé'e jéeına. Jaña juinche'e ndo Dio koña'o'a ndo maski kueya ti ndako'a juintu'una sa'ó. ²⁶ Jaña juakoxin ndo Dio ixi jian ndo, ko jai xrajichon'en ndo sinchemé'e ndo jée kain chujni chuntia ndo Jesús.

²⁷ Méxin, ¿á tjintee ti nchejié aséenni? Na'i. Í jua'i sinchejié aséen chujni ngajin ndo Dio, ko je'a ixi kuitikaonna nge'e tetuan'an ley, méxin koméexin jéeına. Na'i. Koméexin jéeına ixi chuntiana Ncháina Jesucristo, ²⁸ ko jaına noına ixi tso México jéeına siá chuntiana ngajin ndo, ko je'a ixi kuitikaonna nge'e kuetuan'an ley.

²⁹ Ndo Dio, ¿á je'o Dio ne'e ni judío? Na'i, je'e ndo Dio ne'e kain chujni, kaxon ni je'a judío. ³⁰ *Ixi naakua ndo Dio jii, ko je'e ndo sinchemé'e ndo jéeına ixi chuntiana ndo ko xrotsje'a ndo á chondana chji'e ndo o na'i. ³¹ Ko siá chuntiana Ncháina Jesucristo, ¿á íxrokuitikaon'ana ley kuetuan'an ndo Dio? Na'i, ícha ndako tsitikaonna ley kuetuan'an ndo.

Nge'e juako ndo Abraham

4 Xraxaonna, ¿á kuitee nge'e juinche'e ndo Abraham, ndo kuachrjenixinna ó sa'ó? ² Siá ti ndako juinche'e ndo Abraham me'e xrokoméexin ixi ti ndako'a juinche'e ndo, juaxruxin xrobake'e ndo ixi me'e, ko chao xrojuinchejié aséen ndo, ko kain me'e tjinte'a ngajin ndo Dio. ³ *Ko ndachro xroon jitaxin chijnie ndo Dio: “Ndo

Abraham tsango chuntia ndo ngajin ndo Dio, méxin komé'e jíee ndo.”⁴ Ko noina ixi naa ngisen nche'e ixra xenge'e sen 'na, je'a jañao tayé'e sen tomi. Ixi ixra juinche'e sen, méxin tjachaxin sen.⁵ Ko je'a naxraje'o xraxaon ndo Dio. Ndo Dio nchemé'e ndo jíee chujni maski xro'an ixra juinche'e na, je'o xrokonda xrochuntia na ndo.⁶ Xranchi ndachro ndo David: Juaxruxin tsintee ni komé'e jíee, maski xro'an nge'e jian juinche'e na, je'o kuitikaon na ndo Dio.⁷ Ko ja'in jitaxin xroon chijnie ndo Dio:

Juaxruxin tsintee na ixi ndo Dio juinchemé'e ndo jíee na,
maski ndako'a juinche'e na,
ko tjáñe'e ndo Dio ijiē juinche'e na.

⁸ Juaxruxin tsintee na ixi Ncháina juinchemé'e ndo ijiē
kuachóna na.

⁹ A juaxruxin ji'i, ¿á je'o ni chóna chji'e ndo tikinixin'en juaxruxin?, o, ¿á kaxon ni chóna'i chji'e ndo? Ko ó ndachrjan ixi ndo Dio juinchemé'e ndo jíee ndo Abraham ixi ndo Abraham chuntia ndo ndo Dio.¹⁰ Méxin, ¿ngisa juinchemé'e ndo Dio jíee ndo Abraham? ¿Á ti ó tsikaa ndo Abraham chji'e ndo Dio?, o, ¿á ti xratsika'i ndo chji'e ndo Dio? Sa'ó juinchemé'e ndo Dio jíee ndo Abraham, ko tjume'e ndo Abraham kua ndo chji'e ndo Dio.¹¹ Ko ndo Abraham tjume'e kua ndo chji'e ndo Dio ixi jaña xrojuako ndo ixi ndo Dio ó juinchemé'e ndo jíee ndo Abraham ixi chuntia ndo ndo Dio. Tjume'e jaña ikjan ndo Abraham ndotée kain sen chuntia^a ndo Dio, maski tsika'i sen chji'e ndo.¹² Ko kaxon ndo Abraham, ndotée kain chujni tsikaa chji'e ndo Dio, siá chuntia sen ndo Dio xranchi chuntia je'e ndo Abraham, nchakon xratsika'i ndo chji'e ndo Dio.

Nge'e tsajon ndo Dio ngajin sen chuntia ndo

¹³ *Ndo Dio tsindache ndo ndo Abraham ixi je'e ndo ko ni tsachrjenixin ndo tsayé'e na nunte xasintajni. Ko tsayé'e ndo Abraham ji'i je'a ixi kuitikaon ndo ley. Na'i. Ixi chuntia ndo ndo Dio ko ndo Dio juinchemé'e ndo jíee ndo.¹⁴ *Méxin, siá ndo Dio xrokuajon ndo nge'e ndachro ndo je'o ngajin ni titikaon ley, méxin xro'an tjintee ti xrochúntiani ndo Dio ko méxin tjinte'a ti nge'e

^a 4:11 *chuntia* tener fe

4:13: Gá. 3:29. 4:14: Gá. 3:18.

ndachro ndo xrokuajon ndo. ¹⁵ Siá tsitikaon'ani nge'e jitaxin ley, tangi tson'enni. Ko siá xro'an ley xrokuake'e, kaxon xrokuama'i ijie.

¹⁶ *Méxin, ti tsindachro ndo Dio tsajon ndo ngajin ndo Abraham ko ngajin kain ni tsachrjenixin ndo, tjintee me'e ko je'o chuntia ndo Abraham ngajin ndo Dio ko xro'an nge'e ícha juanchia ndo Dio. Ko chao tsayé'eni nge'e tsajon ndo Dio ko kaxon ngajin kain sen chuntia ndo, xranchi kuayé'e ndo Abraham ixi chuntia ndo ngajin ndo Dio, ko je'a je'o ni titikaon ley tsayé'e na. Méxin jaña, ikjan ndo Abraham ndotée kain chujni. ¹⁷ Xranchi jitaxin chijnie ndo Dio: “Jan'an kuajon juachaxin ixi ja'anta xrokjannta ndotée itsjé ni ste nunte xasintajni.” Méxin ndo Dio sinche'e ndo nge'e tsindachro ndo ixi ndo Abraham jian kuitikaon ndo. Ndo Dio je'o je'e ndo nchexechón ndo ni tsiken'en, ko tituan'an ndo ixi tsake'e nge'e ko'a.

¹⁸ Maski xro'an ichjan kuachónnda ndo Abraham, je'e ndo kuitikaon ndo ndo Dio, méxin ikjan ndo ndotée kueya chujni xranchi tsindachro ndo Dio ngajin ndo Abraham: “Kueya chujni tsachrjenixin ja'anta.” ¹⁹ Maski ndo Abraham ó kuachónnda ndo xranchi naa ciento nano, ko no'e ndo ixi ó taka xrokuen'en ndo, ko janchri'e ndo, jan Sara, ó nachríi jan ko jua'i xrochónnda jan ichjan, je'e ndo chuntia ndo ndo Dio, ²⁰ ko jian no'e ndo ixi ndo Dio xrokuajon ndo nge'e ndachro ndo. Ko tsango chúntia ndo ndo Dio ko bakajon ndo juasaya ngajin ndo Dio. ²¹ Ko no'e ndo Abraham ixi chónnda ndo Dio ijie juachaxin sinche'e ndo kain nge'e ti tsindachro ndo. ²² Méxin, ndo Dio jian bikon ndo nge'e juinche'e ndo Abraham ti chuntia ndo, ko jaña ndo Dio juinchemé'e ndo ijie kuachónnda ndo Abraham.

²³ Ko ti jitaxin xroon ixi ndo Dio juinchemé'e ndo jíee ndo Abraham, je'a je'o jíee ndo; ²⁴ kaxon sinchemé'e ndo jéina ixi tsitikaonna ndo, ndo juinhexechón Ncháina Jesucristo, ²⁵ ko kuajon ndo ndo Jesucristo kuenxin ndo ixi jaina. Ko xechón ndo íjngo ixi jaña xrokomé'e jéina ko jai íxro'an nge'e sinkana.

Jian tsinteena ixi ndo Dio juinchemé'e ndo jéina

5 Komé'e kain jéina ixi chuntiana ndo Cristo ko chao stena ngajin ndo Dio ixi Ncháina^a Jesucristo kuenxin ndo ixi jaina.

^a 5:1 *Ncháina* Señor *Ncháina Jesús o Ncháina Dio*

² Ixi juasie Ncháina Cristo Jesús, chao tonchjiñe'ena ngajin ndo Dio ixi chuntiana ndo ko je'e ndo tjaunna ndo ko méxin jaña ícha chuntiana. Ko juaxruxin stena ixi stechon'enna tsayé'ena juachaxin ijié chónnda ndo. ³ Ko je'a je'o me'e. Kaxon juaxruxin tsinteena maski tangi stena ngata'a nunte nti'i ixi noina kain juachjaon me'e, ícha nchesoji aséeina. ⁴ Ko ti soji tsintee aséeina, me'e jaña jian tsatsingana kain nge'e tangi ixi stechon'enna naa nge'e jian tsij. ⁵ Ko ti jian stechon'enna nduaxin tsij ixi ndo Dio tsango tjaunna ndo ko tsichjaina ndo Espíritue ndo.

⁶ Ko jaina chondana ijié, ko jua'i jaina sinchemé'ena ijié me'e. Ndo Cristo kuen'en ndo ixi kain chujni chónnda jie, kuen'en ndo nchakon ndachro ndo Dio kondeexin ijié chónnda kain chujni. ⁷ Xro'an ngisen teenxin ixi inaa ngisen maski sen me'e jian sen. Maski chao xrokuenxinni ixi inaa ngisen nduaxin juinche'e ti jian. ⁸ Ko ndo Dio juakoina ndo ixi tsango tjuaina ndo; maski chondana ijié, xruan'an ndo ndo Cristo kuenxin ndo ixi jaina. ⁹ Méxin, ndo Dio juinchemé'e ndo jieina ixi ndo Cristo kuenxin ndo ixi jaina. Jai ó noina ixi je'e ndo chjaina ndo juachaxin tsechónna kain nchakon^a ko je'a tangi tsatsingana nchakon tsjexin kain nge'e. ¹⁰ Ixi, maski bakoña'ena ndo Dio, je'e ndo kuajon ndo juachaxin tsonchjiñe'ena ngajin ndo ixi Chjen'en ndo kuenxin xjan ixi jaina, ko jai noina ixi tsingijna ndo tsechónna kain nchakon ixi jichón chjen'en ndo ko juaxruxin tsonjoku'una xjan. ¹¹ Ko je'a je'o ji'i. Kaxon ndo Dio chjaina ndo juaxruxin ixi chao tonchjiñe'ena ngajin ndo ixi juasie Ncháina Jesucristo.

Xi Adán ko ndo Cristo

¹² Sa'ó naakua naa sen juinche'e ti ndako'a, méxin, chujni nchiji nunte xasintajni kuama na ijié. Jaña kuij kaxon ti ten'en aséenni, méxin kaina chondana ijié ko kaina tikinixin'enna tsen'en na. ¹³ Sa'ó ti xrabake'a ley tsiketuan'an ndo Dio, kain chujni nunte xasintajni kuanche'e na ti ndako'a, ko ixi xro'an ley jii, méxin, jua'i sinchekamani ijié naa ngisen ndako'a juinche'e. ¹⁴ Xra ti bake'e ndo Adán ko kuiji nchakon bake'e ndo Moisés, kuinteken'en aséen chujni kondeexin ijié juinche'e na. Maski jíee na je'a ti kuitikaon'a na xranchi juinche'e ndo Adán, ixi je'e ndo kuitikaon'a ndo nge'e

^a 5:9 *tsechónna kain nchakon* vida eterna

kuetuan'an ndo Dio. Ko ndo Adán juako ndo xranchi xrokuij inaa ndo ícha tjume'e.

¹⁵ Ko ijie juinche'e ndo Adán jua'i xrondachrona naxraje'o ixi ti nge'e jian nchekituina ndo Dio. Ko ixi naakua ngisen kuitikaon'a, kondeexin me'e, kueya na kuinteken'en na. Jai juasie ndo Dio, xruan'an ndo naakua naa ngisen, ndo Jesucristo, ko ixi je'e ndo komé'e jieina. Ji'i naa nge'e ícha jian juinhekitoina ndo ixi kueya na tsayé'e na juachaxin tsechón na kain nchakon. ¹⁶ Ijie juinche'e naakua naa ngisen je'a naxraje'o ixi ti juachaxin juinhekitoina ndo Dio, ti tsechónna kain nchakon. Kondeexin ijie ti kuitikaon'a ndo Adán, méxin kuamana ijie ko tikinixianna tsen'enna. Ko jai juasie ndo Dio juinhekitoina ndo juachaxin tsechónna kain nchakon, ko je'e ndo nchemé'e ndo kain ijie chondana maski tikinixian'ina me'e. ¹⁷ Méxin, siá kondeexin ijie juinche'e ndo Adán, tsen'en kain chujni, jai chao xrondachrona ixi naakua naa ngisen, me'e ndo Jesucristo, je'e ndo kontjúáxin ijie kuachondana, méxin chondana juachaxin tsojuna jian ngajin ndo ixi ndo Dio tjuaina ndo, ko xrokonda'i jaina sintu'una naa nge'e ixi tsjachana juachaxin me'e.

¹⁸ Méxin, ixi ijie juinche'e ndo Adán, kain chujni kuama na ijie ko kuinteken'en na. Ko jai ndo Cristo juinchemé'e ndo ijie chóna kain chujni, ko kuajon ndo juachaxin tsechón na ixi jian ndo ko kuenxin ndo ixi jaina. ¹⁹ Ixi naakua naa ngisen kuitikaon'a, ndo Adán juinche'e me'e, méxin kueya chujni kuama na ijie. Jaña jai, kaxon naakua naa ngisen jian kuitikaon, me'e ndo Cristo, ko ixi je'e ndo tsoméxin jieina.

²⁰ Bake'e ley kuetuan'an ndo Dio ko chujni ícha juinche'e na ti ndako'a ko kuama na ijie. Ko maski jaña ícha ijie kuama chujni, ndo Dio ícha bikonóe'e ndo na. ²¹ Kondeexin ijie me'e bake'e juachaxin tsen'en chujni. Ko jaña kaxon ndo Dio ícha chóna ndo juachaxin sinchemé'e ndo jiee chujni ko tsajon ndo juachaxin tsechónna kain nchakon ixi Ncháina Jesucristo kuenxin ndo ixi jaina.

Juasie ndo Cristo stechónna kain nchakon

6 Ko jai, ¿á xraxaxaonna sintu'una ti ndako'a ixi jaña ndo Dio ícha tsikonoina ndo? ² Na'i. Jai jaina í chonda'ina nge'e xrotsje'ena ngajin kain ti ndako'a ko kain ijie tamani ixi ó kuintu'ena kain me'e. ³ ¿Á noa'intá ixi nchakon bikitéena ó kuitikaonna ko rué'ena ndo Cristo, ji'i xrokjui kaxon xranchi xrokue'enna

xranchi je'e ndo? ⁴*Nchakon bikitéena, nchakon me'e kuen'enna ko xrabaana xranchi je'e ndo ixi xroxechónna ko xrochondana juachaxin tsechónna kain nchakon ko jian tsajina, xranchi ndo Cristo xechón ndo ixi juachaxin ijíé chónnda Ndotée ndo, ndo Dio.

⁵Siá kuen'enna xranchi kuen'en ndo Cristo, kaxon xroxechónna xranchi xechón je'e ndo. ⁶Ó noína ixi sa'ó bakamana ijíe, ko nchakon ndo Cristo kuen'en ndo nganito ntacru jaña kuitjáña kain ijíe kuachondana, jaína kaxon kuen'enna ko ijíe ítítuan'i ngajinna. ⁷Ixi nchakon ten'en naa ngisen íxro'an juachaxin jii tsama sen ijíe. ⁸Ko jaína, siá kuen'enna ixi kuen'en ndo Cristo, noína ixi xroxechónna kaxon, ko tsonjoku'una ndo kain nchakon. ⁹Noína ixi ndo Cristo xechón ndo ko ínai'a tsen'en ndo ixi xichononte^a í chónnda'i xa juachaxin ngajin je'e ndo. ¹⁰Nchakon kuen'en ndo Cristo, kain ijíe í chonda'i juachaxin ngajin chujni. Ko jai jichón ndo Cristo ko jii ndo ngajin ndo Dio. ¹¹Jaña kaxon ja'anta xraxaonnta ixi kain ijíe íxro'an juachaxin chónnda ngajinnta ixi ó titikaonnta ndo Cristo Jesús ko je'e ndo tjáanta ndo juachaxin tsarichonnta kain nchakon, ko ti jai stechonnta, me'e sinche'enta nge'e tjaun ndo Dio. ¹²Méxin, tintue'anta tsítuan'annta ti ndako'a íjngo ko sinchekateya'i cuerpoanta sinche'enta ti ndako'a. ¹³Tintue'anta cuerpoanta sinche'e ti ndako'a, cháña tájonnta asáanta ngajin ndo Dio xranchi tikinixin sinche'e naa ngisen tsiken'en ko tsixechón íjngo. Tájonnta cuerpoanta ngajin ndo Dio ixi sinche'enta naa ixra jian xranchi tjaun je'e ndo. ¹⁴Ixi jai ijíe íxrochónnda'i juachaxin tsetuan'annta jai ixi í je'a ley tituan'annta. Na'i, ti tjua'anta ndo Dio me'e tituan'annta.

Ntu'una xrée ndo Dio

¹⁵Ko jai, ¿nge'e sintu'una? ¿Á xrasintu'una ti ndako'a, me'e tsamana ijíe ixi ítítuan'ina ley ko ti tjuajina ndo Dio me'e tituajinna? Sintu'ina jaña. ¹⁶Ja'anta jian no'anta ixi, siá titikaonni kain nge'e tituan'an naa ngisen, je'eni ikjanni ni nchexrée sen me'e. Jaña ton'en kaxon, siá titikaonnta ko nche'enta nge'e ndako'a, ja'anta ikjannta ni nche'e xrée ti ndako'a ko ji'i tsenxinni. Ko nchakon tsitikaonnta ndo Dio, je'e ndo xrotjáanta ndo juachaxin

^a 6:9 *xichononte* muerte

tsake'enta ngajin ndo. ¹⁷ Jai juasie ndo Dio, bikonó'a'anta ndo. Sa'ó kuachondanta ijie ko ijie me'e baketuan'anta, ko jai ixi nchijii asáanta kuitikaonnta nge'e jian kuin'ennta. ¹⁸ Ko jai kuintu'enta ti bakamaxinta ijie ko kuajonnta asáanta ngajin ndo Dio ixi jian nche'enta xrée Ncháina Jesucristo. ¹⁹ Jan'an rinichja xranchi nichja ngixe'i naa chujni ixi ja'anta xratiénxin'anta jian nge'e ji'i. Sa'ó kuitikaonnta nge'e ña'i ko bakajonta cuerpoanta ixi kuanche'enta nge'e ndako'a. Ko jai xrokonda tsajonnta cuerpoanta ngajin ndo Dio ixi sinche'enta ixra jian xranchi tjaun je'e ndo.

²⁰ Nchakon ti ña'i batituan'annta kondeexin me'e bakamaxinta ijie, jua'i kuanche'anta nge'e tjaun ndo Dio. ²¹ ¿Ko nge'e juachanta ixi jaña kuanche'enta? Jai kain ti ndako'a juinche'enta, kain me'e, tosuaxinnta ko kain me'e teenxin chujni. ²² Ko jai ó komé'e jíanta ko ítetuan'inta ti ndako'a. Jai xrée ndo Dio nche'enta. Ko ji'i jian tsingijnanta ixi ti tsitikaonnta ndo Dio me'e noaxinnta tsarichonnta kain nchakon. ²³ Siá sinche'enta ti ndako'a, tsamanta ijie, ko ti tsjachanta me'e tsen'ennta. A ndo Dio je'e ndo tajon ndo juachaxin tsechónna kain nchakon siá titika'onna Ncháina Cristo Jesús.

Jai tikinixin'enna ndo Cristo

7 Kichuuna, ja'anta chuxinnta ley ko no'anta ixi ley chóna juachaxin tsetuen'enni je'o ti xrajichónni. ² Ji'i jii xranchi naa nchri tsikute'e, ley tituan'an ixi je'e nchra tsitikaon nchra xixi'e nchra, ko je'e xa chóna xa juachaxin tsetuen'en xa nchra ixi xrajichón xa. Ko siá tsij nchakon tsen'en xixi'e nchra, ley me'e ítituan'i ngajin nchra. ³ Ko siá je'e nchra satsikao nchra inaa xi ko xrajichón xixi'e nchra, je'e nchra tsama nchra ijie. Ko siá xixi'e nchra tsen'en xa, je'e nchra íxro'an ijie tsama nchra, ko chao xrokjan tsute'e nchra ko íxro'an ijie tsitsingata'a nchra.

⁴ Jaña ja'anta kaxon, kichuuna, ndo Cristo kuenxin ndo ixi jaina, méxin, ley ítetuan'i ngajinna. Jai jaina tikinixin'enna ndo Cristo ixi ndo Dio juinhexechón ndo ndo Cristo, méxin chao sintu'una xrée ndo. ⁵ Ixi nchakon jua'i bakintu'ena ti ndako'a, ley je'o banche'e ixi jaina ícha tjaunna sinche'ena ti ndako'a, ko me'e kuixin ti tsen'enna. ⁶ Ko jai ley í chóna'i juachaxin tsetuajinna ixi xranchi ó kuen'enna. Íxro'an nge'e tingakoína ixi sintu'una xrée ndo Dio xranchi naa ngisen natjúá, ixi Espíritue ndo Dio chjaina ndo ko ítsetuan'ina naa ley ntaxi jitaxin xroon.

Xranche'ena ti ndako'a

⁷ ¿Nge'e xrondachrona ixi ji'i? ¿Á xrondachrona ixi ley me'e ndako'a? Na'i. Jan'an xrokonóna'i nge'e xrondachro ti tamani ijie siá xrobake'a ley xrochronga. Xrokonóna'i nge'e xrondachro ti chjuye'eni siá ley xrondachro'a: “Tuchjuya'inta nge'e chóna inaa ngisen.” ⁸ Tjume'e nchakon konóna nge'e jitaxin ley, ti ndako'a ícha kuetuan'an ko ícha tja'on sinta'a kain nge'e ndakua'i. Ko siá xrokuake'a ley, kaxon ko'a ti ña'i nchekateyani sinche'eni ti ndako'a. ⁹ Ko nchakon kuichuxin'a ley, jan'an xro'an juachjaon kuachonda, ko nchakon kuichuxin ley, konóna ixi jan'an tsango yama ijie, ¹⁰ ko kuichuxin'a ndo Dio, ko ley kuajon'a juachaxin tsechón chujni, je'o kuajon juachaxin tsen'eni. ¹¹ Ixi ti konona ley, me'e ti ndako'a juincheyana, méxin kuama ijie ko tikinixin tsen'enna.

¹² Chao xrondachrjan ixi ndo Dio tsikajon ndo ley, ko nge'e tituan'an ndo Dio, jian me'e. ¹³ Ko jua'i xrondachrona ixi kondeexin ley tsen'enni. Na'i. Tsen'enni kondeexin ijie chónani ko ti ndako'a nche'eni, ixi ley naa nge'e ndako tituan'an, ko jaña chao tonoina nge'e ndakua'i jii, ko kaxon no'eni ixi tsango ña'ini siá sinche'eni ti ndakua'i.

¹⁴ Jaina noina ixi ley me'e kuajon ndo Dio. Ko jan'an jua'i tintu'a nge'e tjaun cuerpona; jan'an ícha tja'on sinta'a ti ndakua'i. ¹⁵ *Jan'an tianxin'a, ixi ti tjaun'a sinta'a me'e nta'a, ko ti tja'on sinta'a, me'e nta'i. ¹⁶ Ko maski nta'a nge'e tjaun'a sinta'a, nóna ixi ley kuajon ndo Dio, jian ley. ¹⁷ Méxin, je'a jan'an nta'a nge'e ndako'a. Na'i, ti nche'e me'e, me'e juachaxien ti ndako'a jii गया aséenna. ¹⁸ Jan'an tonóna ixi cuerpona tajon'a juachaxin sinta'a ti jian, ixi maski tja'on sinta'a nge'e jian, jua'i nta'a me'e. ¹⁹ Ko tja'on sinta'a nge'e jian ko jua'i nta'a me'e, ko nta'a nge'e ndako'a ti tjaun'a sinta'a. ²⁰ Ko siá nta'a nge'e tjaun'a, ko je'a jan'an tja'on sinta'a ji'i, kain ji'i nche'e ti ndakua'i jii गया aséenna.

²¹ Ko nóna ixi nchakon tja'on sinta'a nge'e jian, je'o nta'a nge'e ndako'a. ²² Ko nóna ixi aséenna tsango take'e juaxruxin ixi ley kuetuan'an ndo Dio. ²³ Ko tonóna ixi ti tetuan'an cuerpona, me'e ti

ndako'a, ko ji'i tetoka'o ley jian jii ngaya aséenna; ko ti ndako'a tjacha tetuan'an.

²⁴Lastuna nóana. ¿Ngisen tsingijnana ixi kondeexin ti nche'e cuerpona tsenxinna? ²⁵Juasie ndo Dio ixi je'e ndo tsingijnana ndo ixi kuij Ncháina Jesucristo ko ixi Ncháina tsehónna kain nchakon. Jan'an nóna ixi xrokonda tsitika'on ley kuetuan'an ndo Dio, maski cuerpona tjaun sinche'e ti ndako'a.

Stechónxinna ixi Espíritue ndo Dio

8 Jai sen titikaon ndo Cristo Jesús, íxro'an ijie sínká sen. Je'o tjaun sen tsitikaon sen Espíritue ndo Dio ko nche'a sen ti tjaun cuerpoe sen. ²Ixi ti tetuan'an Espíritue ndo Dio tajon juachaxin tsehónna kain nchakon ixi titika'onna ndo Cristo Jesús. Ko ti ndako'a ko juachaxien xichononte ítituan'i ngajinna ³ixi ndo Dio juinche'e ndo nge'e jua'i juinche'e ley kuayé'e ndo Moisés ixi jua'i tintu'eni ti ndako'a. Ndo Dio xruan'an ndo Chjen'en ndo ko ikjan xjan xranchi ngixe'i chujni chónnda ijie. Kuij ndo kuenxin ndo ixi jíee kain chujni nunte xasintajni, ko kuantsjengí'e ndo ijie xrokuitjáñaxinna. ⁴Jaña kon'en ixi jaína jian xrokuitikaonna kain ti tetuan'an ley ko xrokuitikaon'ana ti ndachro cuerpoína. Ícha jian xrokuitikaonna Espíritue ndo Dio.

⁵Ni titikaon nge'e ndako'a tjaun cuerpoe na, ni me'e je'o xraxaon na nge'e jii nunte xasintajni. Ko ni tjaun tsitikaon Espíritue ndo Dio jitjee na nge'e tikinixin'en Espíritue ndo Dio. ⁶Siá xroxraxaonna je'o nge'e tjaun cuerpoína, tsen'enna. Siá xroxraxaonna nge'e tikinixin'en Espíritue ndo Dio, xrochondana juaxruxin ko juachaxin tsehónna kain nchakon. ⁷Tjume'e ni tsango take'e juaxruxin ixi ti ndako'a nche'e na, ni me'e ningakon'en na ndo Dio, ixi tjaun'a na ko jua'i titikaon na ti tituan'an ndo. ⁸Ko ni take'e juaxruxin ixi nche'e na ti ndako'a, ni me'e jua'i sinche'e na naa nge'e tsake'exin juaxruxin ndo Dio.

⁹Ko ja'anta ítitikaon'anta ti tjaun cuerpoanta. Ja'anta titikaonnta Espíritue ndo Dio, siá nduaxin chondanta Espíritue ndo, ko ngisen chónnda'i Espíritue ndo Cristo, tikinixien'a na ndo. ¹⁰Siá ndo Cristo jii ngajinnta, maski cuerpoanta ndatsen'en kondeexin ti ndako'a juinche'enta, asáanta tsehón ixi ó chondanta juachaxien ndo Dio

ixi je'e ndo bikonó'a'anta ndo, ko juinchetjúá ndo asáanta. ¹¹ *Ko siá chondanta Espíritue ndo Dio, ndo juinhexechón ndo Cristo, kaxon sinhexechón ndo cuerpoanta tsiken'en, ixi Espíritue ndo Dio jii ngajinnta.

¹² Méxin kichuuna, xrokonda tsitikaonna ti tetuan'an ndo Dio, ko ítsitikaon'ana nge'e tjaun cuerpoína. ¹³ Ko siá sinche'enta nge'e tjaun cuerpoanta, ndatsen'ennta ko ínai'a xrotsechónnta. Ko siá tsitikaonnta Espíritue ndo Dio, tsintu'enta kain nge'e tjaun cuerpoanta, jaña tsarichonnta kain nchakon.

¹⁴ Kain sen titikaon Espíritue ndo Dio ó ikjan sen chjen'en ndo Dio. ¹⁵ *Ixi Espíritue ndo Dio kuaye'enta, je'a xranchi ti nge'e ña'i baketuan'anta ó sa'ó ko bantaxronkanta. Na'i. Espíritue ndo Dio chondana me'e juinchejkanna chjen'en ndo. Ko Espíritue ndo tajon juachaxin xrondachrona: “Ndotána, ja'anta.” ¹⁶ Espíritue ndo Dio tonuexin aséeina ixi ikjanna chjen'en ndo Dio. ¹⁷ Ko siá ikjanna chjen'en ndo Dio, tikinixianna tsayé'ena nge'e tsajon ndo ti tsindachro ndo ó sa'ó, jaña tikinixinna nge'e tsajon ndo Dio tsayé' ndo Cristo ko jaina. Siá tsikaonna ko tangi tsatsingana xranchi ndo Cristo kon'en ndo, jaña kaxon tsayé'ena juachaxin xranchi juachaxin tayé'e je'e ndo.

Tsií ijié juachaxin

¹⁸ Ko jai, maski tsatsingana nge'e tangi, xro'an nge'e nche'e me'e, ixi nge'e tsayé'ena tjume'e ícha jian ko ícha tjintee. ¹⁹ Kain nge'e jii ngata'a inche jichón'en ixi ndo Dio tsjakoxin ndo ixi jaina chjen'en ndo. ²⁰ Ixi nunte xasintajni ko kain nge'e jii ndá tsingachrue, ko je'a ixi jaña tjaun. Na'i. Jaña tsiketuan'an ndo Dio. Ko kain nge'e jii ngata'a nunte kaxon jichón'en ²¹ ixi tsayé'e kain nge'e ti chaxro ko tsake'e juaxruxin xranchi ste ni tsikjan chjen'en ndo Dio. ²² Ó noína ixi kain nge'e juinchéña ndo Dio xra tangi tsikon, xranchi tangi tikon naa nchri, nchri nchejongí'e chjen'en. ²³ *Ko je'a je'o nge'e jii ngata'a nunte xasintajni tangi jii. Kaxon jaina tangi tikonna, jaina ti chondana Espíritue ndo Dio, ixi Espíritue ndo tjakoxin naa nge'e ícha tuinxin tsayé'ena ko ícha tjume'e tsajon ndo Dio. Tangi stetikonna ko stechon'enna nchakon ndo Dio tsingijnana ndo ko xrokjanna chjen'en ndo Dio ko tsayé'ena juachaxin ixi

tsen'ana. ²⁴ Ó kuaye'ena juachaxin tsechónna kain nchakon ixi titika'onna ko stechon'enna nge'e xratikon'ana. Siá xrobikonna nge'e stechon'enna íxrokonda'i xrochon'enna ícha. Nge'e ó tikonni íxrokonda'i xrochon'enni ti tikonni. ²⁵ Siá stechon'enna nge'e xratikon'ana, xrokonda xrochon'enna maski tangi stena.

²⁶ Ko jaña kaxon Espíritue ndo Dio tsingijnana nchakon jua'i xrochuntiana ndo Dio. Ixi nóna'ina xranchi xronichje'ena ndo Dio, ko Espíritue ndo nichjaxin ixi jaína, ko jaína jua'i tienxinna xranchi tjanchia Espíritue ndo ixi jaína. ²⁷ Ndo Dio no'e ndo nge'e tono'e aséeina, ko no'e ndo nge'e tjanchia Espíritue ndo, ixi Espíritue ndo tinóatée xranchi tjaun ndo Dio, ko nichjaxin Espíritue ndo ixi jaína, ni titikaon ndo.

²⁸ Ó noína ixi ndo Dio jian ndo. Maski tangi tatsingana, je'e ndo tsingijnana ndo ixi kain nge'e jian tsachrje ngajin kain ni tjue'e ndo, ni tsikinche'e je'e ndo ixi jaña tjaun ndo. ²⁹ Sen ó sa'ó tsikinche'e ndo, tjaun ndo xrokjan sen xranchi chjen'en ndo, ko xrobikon sen Chjen'en ndo, xjan naakuaxon, ixi xjan me'e ícha sa'ó xjan. ³⁰ Sen tsikinche'e ndo Dio sa'ó, kaxon kuiye'e ndo sen, ko sen kuiye'e ndo, juinchemé'e ndo jíee sen, ko sen komé'e jíee, chjée ndo sen ijié juachaxin.

³¹ ¿Nge'e xichrona? Siá ndo Dio jii ndo ngajinna, ¿ngisen xrojan nge'e sincheina? ³² Siá ndo Dio kuajon ndo chjen'en ndo, xjan naakuaxon, kuenxin xjan ixi kainna, jaña kaxon xrochjaína ndo kain nge'e. ³³ ¿Ngisen xrojuankata'a ijié ngajin sen tsikinche'e ndo Dio siá ndo Dio ó juinchemé'e ndo jíee sen? ³⁴ ¿Ngisen xrojuankata'a ijié ngajin sen? Siá ndo Cristo kuenxin ndo ixi je'e sen ko xechón ndo íjngo, ko ndatsjonxin jian jii ndo ngajin ndo Dio, ko jitinóatée ndo ngajin ndo Dio ixi kain jaína. ³⁵ ¿Ngisen xrokuantsjeina ti tjuaina ndo Cristo?, maski chinga xrokoína, xroningakoína nā, maski tsatsena jinta ko xrochonda'ina manta tsetsáana, o maski ijié juachjaon xrochondana, o xrokue'enna. ³⁶ Xranchi ndachro xroon chijnie ndo Dio:

Ixi titikaonnanta chondana juachjaon kainxin nchakon
ko xrokue'enna kondeexin me'e,
xranchi kutuchjon tóña nā ba,
jaña tsoína kaxon.

³⁷ Ko maski kain nge'e tangi tsatsingana, noína ixi ndo Jesucristo tjuaina nā ndo ko tsingijnana ndo tsatsingana kain juachjaon.

³⁸ Méxin jian noina ixi ninaa nge'e tsantsjeina ti tjuaina ndo Dio. Maski ti tsen'enna, o maski ti tsechónna, ni sen ángel, o espíritu ña'i, o maski nge'e jiton'en jai, o nge'e tson'en ícha tjume'e, ³⁹ o nge'e jiton'en ngajní, o nge'e jiton'en ti jii ícha yaso'e nunte xasintajni, o inaa nge'e juinchéña ndo Dio. Ninaa nge'e me'e tsantsjeina ti tjuaina ndo Dio ixi chjaina ndo chjen'en ndo, Ncháina Jesucristo, kuenxin ndo ixi jaina.

Ndo Dio kuinche'e ndo ni tjajna Israel

9 Jan'an titika'on ndo Cristo ko méxin, ndachrjan ti nduaxin. Espíritue ndo Dio nchexraxaonna ixi kain me'e nduaxin, ko jaña xraxa'on ko ntaya'i. ² Tsango toni'e aséenna ko juaxruxin'a ritjén ³ ixi kondeexin ni kichuuna, ni judío, tja'on ixi tsitikaon na ndo Cristo, maski jan'an xrokuama ijje, siá ji'i xrobingijna na ixi ndo Dio xrojuinchemé'e ndo jíee na. ⁴ Je'e na tsikachrjenixin na tjajna Israel ko ndo Dio kuinche'e ndo na xranchi chjen'en ndo, ko jii ndo ngajin na, ko kuajon ndo juachaxien ndo ngajin na ko kuayé'e na ti nge'e tsindachro ndo tsajon ndo ko kaxon kuajon ndo ngajin na ley kuayé'e ndo Moisés, ko juako ndo xranchi xrokuajon na juasaya ngajin ndo, ko chronga ndo nge'e tsayé'e na. ⁵ Ni Israel tsikachrjenixin na ni tsikachrjenixin jaina kaxon, ko kaxon ndo Cristo tsikachrjenixin ndo ni israelita nchakon ikjan ndo chujni. Je'e ndo, ndo Dio ne'e kain nge'e jii, ko tikinixin tsajonna juasaya ngajin ndo kain nchakon. Jaña tson'en.

⁶ Ko rindachrjan'i ixi ndo Dio kuajon'a ndo nge'e tsindachro ndo ngajin ni tjajna Israel. Ixi je'a kain ni tsikachrjenixin ni israelita nduaxin tikinixin'en na tjajna Israel. ⁷ Ko kain'a ni kuachrjenixin ndo Abraham nduaxin ikjan na chjen'en ndo. Ndo Dio tsindache ndo ndo Abraham: “Ni xrokjan ni kichuua tsachrjenixin na ndo Isaac.” ⁸ Ji'i tienxinni ixi xro'an chujni ikjan chjen'en ndo Dio ixi tsikachrjenixin na naa chujni tjintee. Na'i. Je'o ni titikaon nge'e tsindache ndo Dio ndo Abraham, ni me'e nduaxin tsikachrjenixin na ndo. ⁹ Ja'in tsindache ndo Dio ndo Abraham: “Tsiñ nchakon janchri'a, jan Sara, sinchejongí'e jan naa ichjan.”

¹⁰ Ko je'a je'o me'e. Kaxon kayui ichjan juinchejongí'e jan Rebeca naakua ndotée xjan, ndo ndatin'in Isaac, ndo tsikachrjexinna jaina.

¹¹ Ko xrajongí'e'a kayui ichjan ko xraxro'an nge'e jian o ndakua'i tsijinche'e xjan, jaña kon'en ixi juako ndo Dio chónnda ndo juachaxin

tinche'e ndo ngisen tjaun ndo. ¹² Ixi ndache ndo jan Rebeca: “Xjan sa'ó xrokjan xjan, xjan nchexrée xjan yuxin.” ¹³ Kaxon jaña ichro xroon chijnie ndo Dio: “Ícha tju'a'a^a ndo Jacob, ixi ndo Esaú.”

¹⁴ ¿Ko nge'e xichrona? ¿Á xrondachro nã ixi ndo Dio ndakua'i nche'e ndo? Na'i. ¹⁵ Ixi ndo Dio tsindache ndo ndo Moisés: “Xrotju'a'a ngisen tja'on xrotju'a'a, ko tsikonó'a'a ngisen tja'on tsikonó'a'a.” ¹⁶ Je'a ixi chujni tjaun o je'a ixi nge'e tsijinche'e chujni, ndo Dio tinche'e ndo ngisen tsikonóe'e ndo. ¹⁷ Ndachro xroon chijnie ndo Dio xranchi nichje'e ndo xi rey tjajna Egipto: “Kuájon juachaxin ixi ja'a ikjan rey jaña tsjako juachaxin chónða jan'an ixi jaña nchijíi nunte xasintajni xrokono'e ngisen jan'an ko xrokuitikaon nã nombréena.” ¹⁸ Jaña siá tjaun ndo Dio tsikonóe'e ndo xrojan chujni, ni me'e tsikonóe'e ndo nã, ko ngisen tjaun ndo sinchecha ndo aséen sen, jaña nche'e ndo kaxon.

¹⁹ Ko xrojan ngisen xrondachro: “¿Sonda tsjankata'a ndo Dio ijie ngajin chujni siá xro'an ngisen tsjacha xronichjangí'e ti tetuan'an ndo?” ²⁰ Jan'an xrojuata'a: ¿Ngisen ja'anta ixi xronichjangí'enta ndo Dio? Xranchi naa ichi tsikóñaxin inche xronichja xrondache ngisen juinchéña ichi: “¿Sonda jaña juinchéñana?” ²¹ Sen nchéña ichi chónða sen juachaxin sinchéña sen nge'e tjaun sen. Ko chao sinchéña sen naa ichi tsonda kain nchakon o je'o naa chi tsonde'e sen nchakon jii kia ko chao je'o nchitja'o tsonde'e sen.

²² Jaña kaxon ndo Dio tjaun ndo xrokjuakoxin ndo ti koñaio ndo ko ti ijíe tetuan'an ndo méxin bikonóe'e ndo chujni tikinixin'en xrokuen'en. ²³ Jaña juako ndo ijíe juachaxin chónða ndo ixi je'e ndo bikonóaina ndo, jaña ó tsixraxaon ndo ó sa'ó ixi xrochjijaana ndo. ²⁴ Ko ndo Dio kuinche'e ndo chujni judío ko chujni je'a judío. ²⁵ Jaña ndachro xroon tsikjin ndo Oseas:

Ni tikinixin'a tjajnána, ni me'e xrontatjan ni tjajnána.

Ni tju'a'i jan'an, ni me'e xrotju'a'a.

²⁶ Ko tjajna tsindache ndo:

“Je'a ni tjajnána”,

xrondache ndo nã íjngo:

“Ni tjajnána ja'anta ixi ja'anta chjen'en ndo Dio, ndo jichón.”

²⁷ Kaxon ndo Isaías ndachro ndo ixi ni israelita: “Maski ni tsachrjenixin ni Israel, kueya nã xranchi kueya nchese jii ti

ndachaon,^a je'o kaxin n̄ tsjacha n̄ tsayé'e n̄ juachaxin tsechón n̄ kain nchakon ²⁸ixi tuinxin tson'en nge'e tsindachro Ncháina ndo Dio, sinchéña ndo ijie ngajin chujni ste nunte xasintajni.” ²⁹Kaxon ndo Isaías tsindachro ndo ó sa'ó:

Ncháina, ndo Dio, chóna ndo kain juachaxin ixi kuintue'a ndo xrokuitjáña kain ni kuachrjenixin ndo Israel
xranchi kuitjáña kain ni tjajna Sodoma ko kain ni tjajna
Gomorra.

Sen judío ko chijni jian

³⁰¿Nge'e ícha xrontatjunta sen je'a judío? Jue'a sen ndo Dio ixi xrojuinchemé'e ndo jíee sen, maski je'e ndo juinchemé'e ndo jíee sen ixi je'o chuntia sen ngajin ndo Cristo. ³¹¿Ni israelita kuitikaon n̄ ley ixi xrokoméexin jíee n̄, ko jua'i komé'e. ³²¿Ko sonda jua'i komé'e jíee n̄? Ixi xraxaon n̄ ixi nge'e xrojuinche'e n̄, me'e ndo Dio xrojuinchemé'e ndo jíee n̄ ko xrokuayé'e n̄ juachaxin, ko je'a ixi xrochuntia n̄ ndo. Méxin ndo Cristo ikjui ndo xranchi naa ixro kontengíxin n̄ kondeexin jíee n̄. ³³Jaña chronga xroon chijnie ndo Dio:

Bake'é naa ixro tjajna Jerusalén, ixro tsontengíxin n̄ ko tse'e
n̄ nunte.

Ko ni titikaon ndo, je'e n̄ xroxraxaon'a n̄ ixi je'e ndo tsintu'e
ndo n̄.

10 Kichuuna, ixi nchijí aséenna, tjancha'a ndo Dio ixi tsjeña'o ixi ni israelita tsayé'e n̄ juachaxin tsechón n̄ kain nchakon. ²Jan'an nóna ixi ni israelita tsango tjaun n̄ sinche'e n̄ xrojan ixra ngajin ndo Dio, ko jua'i jian xraxaon n̄ ixi je'e n̄ noe'a n̄ xranchi sinche'e n̄ ti tjaun ndo Dio. ³Ko je'e n̄ titikaon'a n̄ xranchi ndo Dio chao sinchemé'e ndo jíee n̄. Méxin, tjaun n̄ sinche'e n̄ inaa nge'e ixi jaña ndo Dio tsayé'e ndo n̄ ko titikakon'a n̄ xranchi kuetuan'an ndo Dio sinche'e n̄ ixi sinchemé'e ndo jíee n̄. ⁴Ko jai ixi ti kuen'en ndo Cristo, ña juexin juachaxien ley tsoméxin ijie, ko jai ixi tsitikaonna ndo Cristo me'e sinchemé'e ijie chondana.

⁵Ko ti xrokoméexin jíee chujni ixi ley, ndo Moisés ja'in tsikjin ndo: “Ngisen tsitikaon kain ley, ni me'e tsjacha n̄ tsomé'e jíee n̄ ko tsechón n̄ kain nchakon.” ⁶Ko ti sinchemé'e ndo Dio jíee

^a 9:27 *ndachaon* mar

nā ixi chuntia nā ngajin ndo ja'in ndachro xroon: “Ndachro'anta ngaya asáanta: ¿Ngisen saxrokjui ngajní? (Ji'i xrondachro tjaun nā xroxingajin ndo Cristo íjngo.)” ⁷ Ko ndachro'anta kaxon: ¿Ngisen xroxingajin ti ícha yaso'e ti jii chujni tsiken'en?” (Ji'i xrondachro ixi tsjanche'enta ndo Cristo xroxechón ndo íjngo.) ⁸ Ko xroon chijnie ndo Dio ndachro: “Chijnie ndo Dio jii tjenkanta, ngaya ro'anta ko ngaya asáanta.” Chijni me'e ndachro ixi xrochuntianta ndo Dio ko me'e tjako'annanta. ⁹ Siá ixi ro'anta xrondachroxinnta ko tsitikaonnta ixi ndo Jesucristo Ncháina, ko siá ixi nchijí asáanta tsitikaonnta ixi ndo Dio juinchexechón ndo Cristo, ja'anta tsarichonnta kain nchakon. ¹⁰ Ixi siá nchijí aséeina tsitikaonna ixi ndo Dio sinchemé'e ndo jéeina, ko siá ro'ana xrondachroxinna ixi chuxinna ndo Jesucristo, je'e ndo tsajon ndo juachaxin tsechónna kain nchakon. ¹¹ Ndachro xroon chijnie ndo Dio: “Ngisen xrochuntia ndo Dio, sen me'e nai'a tsosue'e sen.” ¹² Ko ndo Dio tikon ndo naxraje'o kain chujni, á ni judío o á ni je'a judío. Ncháina, Nchée kain chujni ko tingijna ndo kain ni tjanche'e ndo. ¹³ Kaxon ndachro xroon chijnie ndo Dio: “Kain ni tiye'e Ncháina tsayé'e nā juachaxin tsechón nā kain nchakon.” ¹⁴ ¿Ko xranchi xronichje'e nā ndo Dio siá xrachuxin'a nā ndo? ¿Ko xranchi tsichuxin nā ndo siá xratien'a nā ngisen je'e ndo? ¿Ko xranchi xrokuin'en nā siá xro'an ngisen tsjako'e nā ngisen je'e ndo? ¹⁵ ¿Ko xranchi tsjako nā chijnie ndo siá xro'an ngisen xruan'an nā itsji nā? Xranchi ndachro xroon jitaxin chijnie ndo Dio: “Juaxruxin tsake'eni nchakon tikonni naa chujni chronga chijnie ndo Dio.”

¹⁶ Ko kain'a chujni kuitikaon nā chijnie ndo Dio. Jaña ndachro ndo Isaías: “Ncháina, ¿ngisen kuitikaon chijni nichjana?” ¹⁷ Jaña xrokonda tsin'en nā chijnie ndo Dio, me'e tsaxi xrochuntia nā ndo, ko chijni ti tin'en nā me'e chijnie ndo Cristo.

¹⁸ Ko jan'an xraxa'on: ¿Á nai'a kuin'en nā chijnie ndo Dio? Jaán, ó kuin'en nā chijni. Ixi ndachro xroon chijnie ndo Dio:

Chijnie ndo Dio kuin'en nā nguixin nunte,
ko ti nichja ndo nchijí nunte xasintajni.

¹⁹ Ko íjngo jan'an xraxa'on:

¿Á ni israelita xratienxin'a nā?

Jaán, ó kuienxin nā,

ixi ó sa'ó ndachro ndo Dio ti tsikjin ndo Moisés:

Jan'an sinta'a ixi ja'anta tsochjuya'anta ngajin kaxin tjanya tsikincha'i

ko xroningakon'ennta naa tjanya tjaun'a tienxin.

²⁰ Ko ndachro ndo Isaías naa nge'e ó sa'ó ti tsindachro ndo Dio: Jan'an kuajon juachaxin xrokuitjana chujni jitje'a n̄

ko jan'an konoxinna ngajin ni juanchangi'a ngisen jan'an.

²¹ Ko chronga ndo Isaías nge'e ndachro ndo Dio ixi ni israelita: “Nchijí nchakon tja'on tsingijna naa tjanya tienxian'a ko titikaon'a.”

Ndo Dio tintue'a ndo ni tjanya Israel

11 *Jai tjanchangi: ¿Ndo Dio á ó kuintu'e ndo ni tjanya Israel? Na'i, ixi jan'an kaxon israelitana, ko kuachrjenixinna ndo Abraham ko tikinixinna ni ndo'a ndo Benjamín. ² Ixi ó sa'ó tsikinche'e ndo Dio ni israelita xranchi ni tjanjée ndo. Ko jai tintue'a ndo n̄. ¿Á noa'inta xranchi nichja xroon chijnie ndo Dio, ti tsindachro ndo profeta Elías, ti tjankata'a ndo ije ngajin ni Israel? Ko ja'in tsindachro ndo: ³ “Nchána, je'e n̄ naakóñaxón n̄ ni kuachronga chijnianta ko konchjenjin n̄ altar na'anta ko je'o jan'an kuituna ti nichja chijnianta ko kaxon tjaun n̄ naatsóñaxónna n̄.” ⁴ Ko ndo Dio juate'e ndo ko ndachro ndo: “Xra ste yaato mil chujni titikaon n̄ najan'an ko xratkexin'a n̄ ntatuchi'in n̄ ngajin ídolo Baal.” ⁵ Kaxon jaña jiton'en jai, kaxin n̄ xratitikaon n̄ ndo Dio, ni tsikinche'e ndo. ⁶ Jian ndo Dio, ko juasie ndo ixi bikonóe'e ndo n̄, ko je'a ixi xrojan ixr̄a juinche'e n̄ ixi méxin bikonóe'e ndo n̄. Ko siá jaña xrokjui, je'a nduaxin ixi je'e ndo bikonóe'e ndo n̄.

⁷ Maski itsjé ni israelita jitjee n̄ ndo Dio, ko je'o kaxin n̄ kuitja n̄ ndo, ni je'e ndo tsikinche'e ndo. Ko kaxin n̄ ícha koncha aséen n̄ ko kuitikaon'a n̄. ⁸ Xranchi ndachro xroon chijnie ndo Dio: “Ndo Dio kuajon'a ndo juachaxin xrokuienxin n̄, ko kaxon jaña xrajiton'en nchakon jai. Kuajon'a ndo juachaxin ixi xrobikon n̄ ko xrokuienxin n̄.” ⁹ Kaxon tsikjin ndo David:

Kia nchéña n̄, me'e nchexin n̄ ti ndako'a,
ko me'e xrochóna n̄ ijié juachjaon.

¹⁰ Ko xranchi itjuj tseta'a ikon n̄ me'e tsikon'a n̄
ko kondeexin ije chóna n̄
me'e tangi tson'en n̄ kain nchakon.

Ni je'a judío kaxon tsayé'e n̄ juachaxin tsechón n̄ kain nchakon

¹¹ Ko maski ni judío jua'i juinche'e n̄ nge'e tjaun ndo Dio, je'a xrondachro ixi ndo Dio ó tjáñe'e ndo ixi je'e n̄. Ko ti kuitikaon'a ni judío, méxin ni je'a judío juacha n̄ kuayé'e n̄ juachaxin tsechón n̄ kain nchakon. Ko ji'i sinche'e ixi ni judío tsochjuye'e n̄ ixi je'e n̄ juacha'i n̄ juachaxin me'e. ¹² Ixi kuitikaon'a ni judío, ndo Dio kuajon ndo juachaxin ngajin ni je'a judío tsitikaon n̄ ndo. Ko nchakon xrokjan ni judío tsitikaon n̄ ndo Cristo, ícha jian ixi ícha itsjé n̄ xrokjan n̄ tsitikaon n̄ ko tsechón n̄ kain nchakon.

¹³ Ti xrondachrjan xrokonda tsin'ennta, ni je'a judío. Ndo Dio xruan'anna ndo sintakuan'annta ni je'a judío, ko ji'i tsango tjintee. ¹⁴ Tja'on ixi ni tjajnána tsochjuye'e n̄ ixi ja'anta titikaonnta ndo Dio, ko ixi jaña kaxon kaxin n̄ xrokjan n̄ tsayé'e n̄ juachaxin tsechón n̄ kain nchakon. ¹⁵ Ixi kuintu'e ndo Dio ni judío, ni je'a judío kuitja n̄ juachaxien ndo Dio. Ko siá xrokjan ni judío tsitikaon n̄, jaña ni ste xranchi ni tsiken'en jai xroxechón n̄. ¹⁶ Siá xroxrajon naa nutja ó sa'ó tsikoña tsayé'e ndo Dio, kaxon nchijíi chu'u tikinixin'en ndo, ko kaxon siá tikinixin'en ndo nue'e naa n̄t̄a, kaxon kain chaan n̄t̄a tikinixin'en ndo.

¹⁷ Ko kaxin ni judío xranchi chaan n̄t̄a olivo, n̄t̄a jian konchrinjin ndo Dio, me'e je'e ndo juinchetsé ndo ikaxin chaan n̄t̄a je'o jitangi no jn̄, n̄t̄a me'e xrokjui xranchi ja'anta ni je'a judío, ko ixi jaña kon'en, méxin ja'anta kóñanta ni tjajnée ndo Dio, ko jaña kuaye'enta juachaxin tsarichonnta kain nchakon.

¹⁸ Méxin, xraxaon'anta ixi ja'anta ícha tjinteenta ixi ni judío, ni kuitikaon'a ndo Dio. Xraxaonnta ixi ja'anta kuaye'enta juachaxin me'e kondeexin ni judío, ko je'a kondeexin ja'anta.

¹⁹ Nchéxin xraxaonnta ixi ndo Dio kuintu'e ndo ni judío ixi ja'anta xrokjannta ni tjajnée ndo. ²⁰ Chao me'e. Ko ndo Dio kuintu'e ndo n̄ ixi je'e n̄ kuitikaon'a n̄ ndo. Ko ja'anta kuaye'enta juachaxin ixi chuntianta ndo. Méxin, nchejié'a asáanta. Cháña titikaonnta ndo. ²¹ Siá ndo Dio bikonóe'a ndo ni judío, jaña kaxon tsikonóa'inta ndo siá ndako'a sinche'enta. ²² Tsje'enta ixi ndo Dio tsango jian ndo, ko kaxon chjée ndo juaña, me'e tsajon ndo juachaxin tangi tsintekon'en chujni titikaon'a. Ko jian ndo ngajinnta, ko jaña sinche'e ndo, siá jian tsitikaonnta ko tsajonnta juasaya ngajin ndo. Ko siá na'i, je'e ndo nduaxin tsintu'anta ndo. ²³ Ko ni judío,

nchakon tsintu'e nā nge'e ndako'a kuanche'e nā ko tsitikaon nā ndo Dio, je'e nā xrokjan nā íjngo ni tjajnéé ndo, ixi je'e ndo chónnda ndo kain juachaxin jaña sinche'e ndo. ²⁴ Méxin, siá ja'anta je'a sa'ó tsikincha'anta ndo Dio ixi xrokjuinta ni tjajnéé ndo, ko kuaya'anta ndo maski tikinixin'a xrokjuinta ni tjajnéé ndo, ¿xranchi xrokjan'i ni tjajnéé ndo, ni nduaxin judío, ni sa'ó tsikinche'e ndo, ni ikjui tjajnéé ndo?

Ni Judío tsayé'e nā juachaxin tsechón nā kain nchakon

²⁵ Kichuuna, xrajíi itsjé nge'e tsono'anta ti je'o ndo Dio no'e ndo, ko jai sintano'anta ixi jaña sinchejié'a asáanta, ixi ni judío je'a kain nchakon tsitikaon'a nā ndo Jesucristo, ixi tsii nchakon itsjé ni je'a judío tsitikaon nā ndo, ko tjume'e kaxon ni judío xrokjan nā tsitikaon nā ndo. ²⁶ Nchakon jaña tson'en, tjume'e kain ni judío tsayé'e nā juachaxin tsechón nā kain nchakon ixi xroon chijnie ndo Dio ndachro:

Tsi'xin tjajna Jerusalén naa ngisen tsingijnanta
ko tsantsje ndo ijié chónnda sen tsikachrjenixin ndo Jacob.

²⁷ Ji'i juachaxin tsayé'e sen,
nchakon sintama'a ti ndako'a juinche'e sen.

²⁸ Jai ni judío titikaon'a nā chijni natjúá, méxin, ndo Dio ningakon'en ndo nā, ko chao tsajon ndo juachaxin ixi ja'anta, ni je'a judío, tsitikaonnta ndo. Ko jaán, ndo Dio xratjue'e ndo ni judío ixi je'e ndo tsikinche'e ndo sen tachrí'e nā. ²⁹ Kain nge'e tajon ndo Dio, ko í chjija'i ndo íjngo ko kaxon í tintue'a ndo ni ó tsikinche'e ndo. ³⁰ Sa'ó ja'anta baktikaon'anta ndo Dio, ko jai ni judío tjaun'a nā tsitikaon nā ndo, méxin ndo Dio jai tikonó'a'a ndo ja'anta. ³¹ Ko jaña kaxon, ndo Dio tsikonóe'e ndo ni judío xranchi bikonó'a'anta ndo ja'anta. ³² Ndo Dio kuintu'e ndo ixi kain nā xrokuitikaon'a nā ndo, ixi jaña tsikonóe'e ndo nā kaxon.

³³ Juachaxien ndo Dio tsango ijié ko tsango no'e ndo kain nge'e. Xro'an chujni tienxin xranchi xraxaon ndo Dio, ko xro'an chujni chao xrochronga nge'e tjaun ndo sinche'e ndo. ³⁴ Ndachro xroon chijnie ndo Dio: “¿Ngisen no'e xranchi xraxaon Ncháina, ko ngisen chao xrojuinchekuen'en ndo nge'e sinche'e ndo? ³⁵ ¿Ngisen xrokuajon nge'e xrokuayé'e ndo Dio ko jaña xrojuinchekonkjan

ndo inaa nge'e?" ³⁶ *Kain nge'e t̄i'xin ti jii ndo Dio, ko kain nge'e juinçekonchjian je'e ndo, kain me'e sinche'e ixr̄a ngajin ndo. Ko je'e ndo t̄ikinixin'en ndo juasaya kain nchakon. Jaña tson'en.

Xranchi xrokonda tsintee chjen'en ndo Dio

12 Méxin, kichuuna, ndo Dio tikonó'a'anta ndo, méxin, jan'an tinóatána ixi nchijíi asáanta tjéenta ndo Dio jai, ko tájonnta asáanta ko nchijíi ja'anta sinche'enta xr̄a ixi ó t̄júá asáanta ko jaña t̄ikinixin tsajonnta juasaya ngajin ndo. ² Ko ínche'anta xranchi nche'e chujni chúxin'a ndo Dio, ni ste nunte xasintajni.^a Cháña tájonnta juachaxin ixi ndo Dio tsindoxin ndo asáanta ko ti xraxaonnta. Ko jaña tsono'anta nge'e tjaun ndo Dio sinche'enta, me'e ti jian ko ti chaxro.

³ Juasie ndo Dio, kuajon ndo ixr̄a nta'a ngajin ndo. Méxin, ntatjunta xroxaxaon'anta ixi ja'anta ícha tjinteenta. Na'i. Xraxaonnta jian ixi juachaxin tjáanta ndo Dio ixi chuntianta ndo. ⁴ *Jaña cuerpoína, kueya parte chónnda. Ko ngujngu me'e je'a naxraje'o ixr̄a nche'e. ⁵ Jaña kaxon jajna, maski kueyana, ikjanna naakua cuerpoie ndo Cristo. Jaña naakua xroxaxaonna ixi ó ikjanna kainna naakua cuerpoie ndo.

⁶ *Ko ndo Dio kuajon ndo kueya ixr̄a sintu'una, ko kuajon ndo ngajin ngujngu jajna xranchi tjaun je'e ndo. Ko xrokonda jian sinche'ena ti ixr̄a kuajon ndo. Méxin, siá tajon ndo juachaxin ixi xronichjana chijnie ndo, xrokonda sinche'ena ixr̄a me'e xranchi nduaxin chuntiana ndo. ⁷ Siá chjajna ndo Dio ixr̄a ti tsingijnana chujni, xrokonda jian sinche'ena xr̄a me'e. Ko ngisen tsikayé'e juachaxin tsjako, xrokonda ixr̄a me'e sinche'e sen. ⁸ Ngisen tsikayé'e juachaxin sinchexaxaon inaa ngisen naa nge'e jian, xrokonda ixi nchijíi aséen sen sinche'e sen ixr̄a me'e. Ko ngisen tsikayé'e xr̄a ixi tsajon xrojan nge'e, xrokonda juaxruxin tsajon sen. Ko ngisen tsikayé'e ixr̄a tsetuan'an, jian xrokonda tsetuan'an sen, ko ngisen tsikayé'e xr̄a xrobingijna ngajin ni chónnda'i, xrokonda juaxruxin tsingijna sen.

^a 12:2 *xasintajni* mundo

Xranchi tsintee sen titikaon ndo Cristo

⁹ Ko nchijíi asáanta xrotjue'e kichuunta. Tintu'enta kain nge'e ña'i ko xraxaonnta kain nge'e jian. ¹⁰ Tjue'e kichuunta ixi titikaonnta Ncháina Jesús ko chónde'e kichuunta juasaya.

¹¹ Jian nche'enta ixra ko tosa'inta, ko nche'enta ixra ngajin Ncháina ixi nchijíi asáanta.

¹² Take'énta juaxruxin ixi ti xrastechon'ennta ti jian tsii, ko chá'anta maski tangi tson'annta, ko tintue'anta nichje'enta ndo Dio.

¹³ Tingijnanta sen titikaon Ncháina siá xro'an nge'e chónda sen. Taye'énta sen tii ndointa ko tájonnta juachaxin tsitu'e sen ndointa.

¹⁴ *Tjanche'enta ndo Dio sinchenciaon^a ndo ni ndakua'i nta'anta ko tjanche'anta ndo Dio ixi xrojan nge'e ndako'a tson'en na.

¹⁵ Chá'anta ngajin sen ste juaxruxin, ko siá xrojan ngisen yaa juachjaon ko stetsjanga sen, tsjangaku'unta sen.

¹⁶ Juaxruxin tinteeku'unta sen kichuunta ko nchejié'a asáanta ko chaxro tjentonta sen xro'an nge'e chónda, ko xraxaon'anta ixi ícha no'anta.

¹⁷ Ko siá ndako'a sinta'anta xrojan chujni, tjenge'anta. Cháña nche'enta ti jian ixi jaña tsikon kain na. ¹⁸ Tjéenta ixi nchijíi asáanta jian tsinteku'unta kain na. ¹⁹ Kichuuna, ja'onta nchéña'inta ijië ngajin inaa chujni, cháña tintu'enta ixi ndo Dio je'e ndo sinchéña ndo ijië ngajin na, xranchi ndachro xroon chijnie ndo: “Jan'an tikinixinna sintaña ijië ko jan'an xrotjá'a na ti tikinixin'en na.” ²⁰ Kaxon ndachro xroon: “Siá ni ningakon'annta kuen'en na jinta, chje'énta na sine na, ko siá kuen'en na inda, chje'énta na tsi'i na. Jaña tsosue'e na ixi ja'anta jian juinche'enta ngajin na.”

²¹ Tintue'anta ixi tsjacha ti ña'i ngajinnta; cháña nche'enta ti jian ixi jaña ti jian tsjacha.

Tsitikaonni ni tituan'an

13 Kain na xrokonda tsitikaon na ni tituan'an, ixi juachaxin chónda na, ndo Dio tsikajon juachaxin, ixi xro'an ni tituan'an xrobake'e siá je'a ndo Dio xrokuajon juachaxin. ² Chujni titikaon'a ni tituan'an kaxon titikaon'a na nge'e tsiketuan'an ndo Dio. Ko ni jaña

^a 12:14 *sinchenciaon* bendecir

12:14: Mt. 5:44; Lc. 6:28.

nche'e, tangi tson'en n̄a. ³Ko ni tituan'an ste'a n̄a ixi sinchexronka n̄a chujni nche'e jian. Na'i, ni nche'e ndako'a. Siá tjaunnta ixi ni tituan'an sintaxronka'inta n̄a, ndako ko jian nche'enta, ko jaña je'e n̄a kaxon ndako xronichja'anta n̄a. ⁴Ixi ndo Dio kuetuan'an ndo ixr̄a stenche'e n̄a ixi jaña ja'anta jian tsinteenta. Ko siá sinche'enta ti ndako'a, xrokonda xroxronkanta ixi je'a xruenxon ste ni tituan'an. Je'e n̄a chón̄da n̄a juachaxin sintajenganta n̄a i'n̄a ixi je'e n̄a nche'e n̄a xr̄ee ndo Dio, sinchejengana 'n̄a ni ndako'a nche'e. ⁵Méxin, xrokonda tsitikaonnta ni tituan'an, je'a je'o ixi sintajenganta n̄a 'n̄a ixi ti ndakua'i juinche'enta. Na'i. Ixi jaña tikinixin tsitikaonnta n̄a. ⁶*Kaxon ja'anta tjenganta 'n̄a ngajin ni tituan'an ixi je'e n̄a stenche'e n̄a ixr̄a tsikajon ndo Dio, ko nche'e n̄a nge'e tikinixin.

⁷Kaxon chje'énta n̄a nge'e tikinixin tsayé'e n̄a. Sen xroxenge'e 'n̄a ixi jaña tikinixin, xroxenge'e 'n̄a, ko ngisen sínká ixi juincheckji sen xrojan nge'e, tsjenga sen 'n̄a, ko siá tikinixin tsajonnta juasaya, tájonnta juasaya. ⁸Kaxon xro'an ngisen tasinke'enta. Je'o ti xrokonda tsasinke'e kichuunta, me'e ti xrotjue'enta kichuunta, ixi ngisen tjaun ko tjue'e ni kichuu, ó kuitikaon sen nge'e kuituan'an ley. ⁹Ixi ndachro xroon jitaxin chijnie ndo Dio: “Xrochonda'inta inaa nchri je'a janchri'anta, ko tón̄a'inta kichuunta, ko temá'inta, ko nichja'inta nge'e nduaxin'a ixi inaa ngisen, ko tochjuya'inta nge'e chón̄da inaa chujni.” Kain ji'i ko ikaxin nge'e kuituan'an ndo Dio xrondachro naakua naa chijni tsiketuan'an ndo: “Xrotjue'e kichuuna xranchi tjue'ena aséejina.” ¹⁰Chujni tjue'e kichuu, xro'an nge'e ti ndako'a jincheckao inaa chujni. Cháña, tjue'e kichuunta ixi jaña tsitikaonnta jian kain nge'e jitaxin ley.

¹¹Kain ji'i xrokonda sinche'ena jai ixi ó kuij nchakon xroxingamajna ixi íse'a ó tsij nchakon tsayé'ena juachaxin tsehónna kain nchakon, ixi tsonchrjen'a ó tsij kain ji'i je'a xranchi nchakon tijuangíxin kuitikaonna. ¹²Jai ó juexin tiie ko íse'a tsingasáña, ko jai xrokonda tsintu'ena ti kuanche'ena ti kuajina ti naxixe'e, ko xrochondana juachaxien Espíritue ndo Dio, me'e tsingijnana tsajina ti tingasáña. ¹³Xrotsje'ena jian xranchi tsajina ti tingasáña taanchakon. Tsaji'ana kiée chujni ti no te'to n̄a ko ti kuan n̄a, ko xroxraxaon'ana xrochondana inaa sen je'a janchri'ina o ndoxi'ina, ko tsinteket̄o'ana ngajin inaa chujni ko xrochuya'ina.

¹⁴ Cháña taye'énta juachaxien Ncháina Jesucristo, ko íxraxaon'anta sinche'enta nge'e ti ndakua'i.

Nichja'inta kontree inaa sen kichuunta

14 *Jian nichje'enta sen xratiénxin'a nge'e tetuan'an ndo Dio, ko siá je'a naxraje'o tienxinnta chijnie ndo, tjakaxin'a kichuunta. ² Ste kaxin sen ndachro sen chao sine sen kain nge'e ixi soji titikaon sen, ko ste kaxin sen soji'a sen ixi ti nge'e titikaon sen, méxin ne'a sen ntao. ³ Ko ngisen ine kain nge'e tsjanoa'i sen sen ne'a ntao, ko ngisen ne'a ntao, tsjanoa'i sen sen ne kain nge'e, ixi ndo Dio nataonxin kuayé'e ndo sen. ⁴ Ixi, ¿ngisen ja'anta ixi xronichjanta kontree naa sen kichuunta, sen nche'e ixra ngajin inaa ngisen? Siá sen nchexra me'e, á chao o chao'a juinche'e sen ixra, nché'e sen me'e xrondachro á chao o chao'a jii ti juinche'e sen. Ko jian ixra sinche'e sen ixi Ncháina chónnda ndo ijíe juachaxin tsingijna ndo sen ixi jian sinche'e sen.

⁵ Ko ste kaxin sen xraxaon sen tsango tjintee naa nchakon ko inaa nchakon na'i. Ko ikaxin sen ndachro sen ixi kain nchakon xraje'o nchakon. Méxin, ngujngu ja'anta ti jian xroxraxaonnta me'e nche'enta. ⁶ Ngisen xraxaon ixi naa nchakon ícha tjintee, je'e sen jaña xraxaon sen ixi chónde'e sen juasaya Ncháina, ko kaxon sen titikaon'a jaña, kaxon chónde'e sen Ncháina juasaya, maski je'a xraje'o xraxaon'a sen. Kaxon sen ine kain nge'e, ine sen ixi jaña chónde'e sen juasaya Ncháina ko tajon sen juasaya ngajin ndo Dio. Kaxon jaña nche'e sen ne'a ntao, ko kaxon tajon sen juasaya ngajin ndo Dio.

⁷ Ixi ninaa jaina jua'i xrokuechón'ana ni xrokue'enna; kain ji'in ton'en ixi juachaxien Ncháina. ⁸ Siá stéchónna o ndatsen'enna, jaina tsajonna juasaya ngajin ndo Dio. Méxin, maski tsen'enna o maski tsechónna, jaina tikinixin'enna ndo Cristo. ⁹ Méxin, ndo Cristo kuen'en ndo ko xechón ndo íjngo ixi tsetuan'an ndo ngajin ni tsiken'en ko ngajin ni stechón.

¹⁰ *Ko ja'anta, ¿sonda nichjanta kontree inaa sen?, o, ¿sonda chonde'anta juasaya ngajin kain chujni? Kainna xrokonda tsonchjiñe'ena ngajin ndo Cristo ixi sinchéñaina ndo ijie. ¹¹ Ndachro xroon jitaxin chijnie ndo Dio:

Jan'an ixi ríchon, ndachrjan ixi kain chujni tsakexin na
ntatuchi'in na ngajin

ko kain chujni xrondachro na ixi jan'an ndo Dio ne'e na.

¹²Jaña kainna tsatsingana ngajin ndo Dio ixi sinchéñaina ndo ijie
xranchi kuinteena ngata'a nunte nti'i.

Chungí'a kichuunta

¹³Méxin, cháña xrochungi'ana kichuuna ko xro'an nge'e ti
ndako'a xronichjana ixi inaa ngisen, ixi kondeexin jaina naa sen
titikaon Ncháina ba tsama sen ijie o ísitikaon'a sen ndo Dio.

¹⁴Jan'an titika'on Ncháina Jesús, me'e nónaxin ko'a nge'e tjúá'i. Ko
siá xrojan ngisen xraxaon ixi naa nge'e ine sen tjúá'i, cháña sine'a
sen. ¹⁵Siá naa sen kichuunta xraxaon sen ixi tjúá'i nge'e intenta ko
me'e ncheni'e aséen sen, me'e xrondachro íjtue'anta sen; méxin,
ja'anta cháña ínte'anta nge'e ndachro inaa sen ixi tjúá'i ixi jaña
sen kuenxin ndo Cristo tsitjáña'i sen. ¹⁶Ko tintue'anta ixi ndako'a
xronichja na ti nge'e jian titikaonnta ixi juachaxin tjáanta ndo
Jesucristo. ¹⁷Ixi juachaxien ndo Dio je'a ti sinena o nge'e tsu'una.
Na'i. Juachaxien ndo Dio tituan'an ixi jian tsojuna ko juaxruxin
tsinteena ixi Espíritue ndo Dio tajon kain ji'i. ¹⁸Sen jian nche'e ixra
ngajin ndo Cristo, sen me'e stence'e sen nge'e tjaun ndo Dio, ko
ikaxin chujni xronichja jian ixi je'e sen.

¹⁹Méxin, nche'ena kain nge'e tika'o juaxruxin, ixi me'e tsingijna
sen kichuuna ko jaña ícha tsitikaon sen Ncháina Jesús. ²⁰Méxin,
tintue'anta tsitjáña ixra juinche'e ndo Dio kondeexin ti sineni, ixi
kain nge'e ineni, ó juinchetjúá ndo Dio. Siá xrojan nge'e sineni me'e
xroxaxaon inaa sen ixi ndako'a jii ko kondeexin me'e tsitjáña nge'e
ó kuitikaon sen, cháña sine'ani. ²¹Méxin, ícha tjintee sinte'anta
ntao ko tsi'anta ixran siá inaa ngisen xroxaxaon ndako'a me'e, ko
xro'an nge'e sinche'enta ixi jaña tsama sen kichuunta ijie. ²²Nge'e
jian titikaonnta, ja'onta ko ndo Dio no'anta. Ko juaxruxin tsake'e
ngisen xraxaon ixi xro'an ijie yama sen kondeexin nge'e nche'e sen.
²³Ko ngisen ine xrojan nge'e ko jixraxaon sen ixi ndakua'i jii, sen
me'e tsama sen ijie, ixi xraxaon sen ndakua'i jii nge'e juinche'e sen.
Ixi ti nduaxin'a chúntiani nge'e nche'eni, me'e yamaxinni ijie.

Tingijnanta ixi ícha soji tsitikaon sen kichuunta

15 Jaína siá ícha soji titikaonna Ncháina Jesucristo, xrokonda tsingijnana sen xrasoji'a titikaon ndo, ko sinche'ana je'o ti ncheina juaxruxin. ²Kainna xrokonda sinche'ena ti jian ngajin sen kichuuna, ko jaña tsingijnana sen ixi ícha xrochuntia sen Ncháina Jesucristo. ³Ixi ndo Cristo juinche'a ndo je'o ti juinche'e ndo juaxruxin. Na'i. Je'e ndo kuitikaon ndo nge'e ndachro xroon chijnie ndo Dio: “Tangi juinchenina ti nichjangí'e na ndo Dio.” ⁴Kain nge'e jitaxin xroon chijnie ndo Dio tsiketaxin ixi jaína xrokonoína nge'e jian, ko xrochon'enna nge'e tsayé'ena, maski tangi tsoína, ixi chijnie ndo Dio chjaína juachaxin ixi xrochondana juaxruxin. ⁵Ko ndo Dio, me'e ndo tingijnana ko chjaína ndo juaxruxin, tsingijnanta ndo ixi jian tsariku'unta sen kichuunta, ko tsinteenta xranchi juako ndo Cristo Jesús. ⁶Ko kainna naxraje'o xronichje'ena ndo Dio ko tsajonna juasaya^a ngajin ndo, Ndotée Ncháina Jesucristo.

Chijni jian tsayé'e ni je'a judío

⁷Méxin, titikaonnta ko tjue'é kichuunta xranchi ndo Cristo kuaya'anta ndo, ko jaña tsajonnta juasaya ngajin ndo Dio. ⁸Jan'an chao xrondachrjan ixi ndo Cristo kuii ndo ixi tsingijna ndo ni judío ixi tson'en nge'e jian tsindache ndo Dio sen tachrí'ana ó sa'ó, ixi jaña tsjako ndo Cristo ixi ndo Dio jian ndo ko nche'e ndo nge'e tsindachro ndo. ⁹Kaxon kuii ndo ixi ni je'a judío tsajon na juasaya ngajin ndo Dio ixi bikonóe'e ndo na, xranchi chronga xroon chijnie ndo Dio:

Jan'an ko chujni ste jée tjajna tsajonna juasaya ngajin ndo Dio ko xrotsjena himno ngajin ndo.

¹⁰Kaxon ndachro chijnie ndo Dio:

Ja'anta ti je'a judíonta, take'énta juaxruxin ngajin kain chujnie ndo Dio.

¹¹Kaxon íjngo tsindachro xroon chijnie ndo Dio:

Tájonnta juasaya ngajin Ncháina Dio kainnta, maski je'a judíonta,

ko kain chujni xrotsje ngajin ndo Dio.

¹²Kaxon ndo Isaías tsikjin ndo:

^a 15:6 *juasaya* respeto, honor

Tsachrjenixin ndo Isaí naa ngisen
 tsetuen'en kain ni je'a judío,
 ko je'e nā tsitikaon nā ndo Dio,
 ko me'e tsechón nā kain nchakon.

¹³Ndo Dio, ndo tsajon juachaxin stechon'ennta, xrotjáanta
 ndo juaxruxin ko xrocha'anta ixi titikaonnta ndo, ixi juachaxien
 Espíritue ndo xrochon'énnta nge'e tsaye'enta.

¹⁴Kichuuna, nduaxin nóna ixi ja'anta jiannta ko jian tienxinnta
 ko no'anta me'e sinchekuen'ennta sen kichuunta. ¹⁵Ko jaña ikjin
 xroon ji'i ixi jian tsono'anta nge'e sinche'enta ko xrotjáña'inta. Jaña
 nta'a ixi ixrā ji'i kuituanna ndo Dio sinta'a, ¹⁶ko kuinchena ndo
 sinta'a xrée ndo Jesucristo, xronichja chijnie ndo Dio ngajin ni je'a
 judío. Ixrā me'e ti tjako chijni jian ixi tsayé'e nā juachaxin tsechón
 nā kain nchakon, ko je'e nā xrokjan nā xranchi naa nge'e jian
 tsayé'e ndo Dio ixi Espíritue ndo.

¹⁷Jan'an naa ngisen titikaon ndo Cristo Jesús, méxin, juaxruxin
 ritjén ixi nta'a xrée ndo. ¹⁸Ko jua'i xrondachrjan inaa nge'e.
 Je'o ndachrjan kondee juachaxin kuajon ndo Cristo kuayáꞓ ixi
 xronichja ngajin ni je'a judío chijnie ndo ixi tsitikaon nā ndo Dio.
 Ko ó kuitikaon nā ixi chijni juáko ko je'a ixi je'o ti nichja, kaxon ixi
 nge'e jian junta'a. ¹⁹Ixi juachaxien Espíritue ndo Dio junta'a itsjé
 ixrā ijié ko juntakuan'an nā chijnie ndo Cristo ixi jaña tsechónna
 kain nchakon. Ko juangíxin juáko tjajna Jerusalén ko kain tjajna
 tjenja nti'a ko nguixin no Iliria. ²⁰Ko tja'on tsjáko chijni tajon
 juachaxin ngajin tjajna ti xratién'a nā chijnie ndo Cristo, ixi jan'an
 tjaun'a sinta'a ixrā ti no inaa sen ó juinche'e sen ixrā. ²¹Tja'on
 sinta'a xranchi ndachro xroon chijnie ndo Dio:

Xrokuin'en ni xranai'a tsikin'en chijnie ndo.

Ko xrokuiénxin chujni, ni xratiénxin'a chijnie ndo.

Ndo Pablo xraxaon ndo itsji ndo tjajna Roma

²²*Ó itsjé nchakon tja'on xrojuasótsja'anta ko xrajua'i tjaso.
²³Ko jai ó juexin ixrā rinta'a nguixin nti'i. Ko ó tsjé nano tja'on
 xrojuasótsja'anta, ²⁴méxin, xraxa'on tsjaso nchakon tsatsinga itsji
 tjajna España. Jua'i tsituna itsjé nchakon ngajinnta ko nóna ixi
 juaxruxin tsake'e ixi tsikonnta, ko tja'on tsingijnaninta nchakon

satsjixin nti'a. ²⁵ *Ko jai satsji tjajna Jerusalén, tsiki'an tomi tsingijnaxin sen kichuuna nti'a. ²⁶ Ixi sen ni'ngo nunte Macedonia ko sen ni'ngo nunte Acaya jua'o sen tomi ixi xroxruan'an sen ngajin sen kichuuna, sen nóa, ste tjajna Jerusalén. ²⁷ *Je'e sen, sen je'a judío, juaxruxin juinche'e sen ji'i, ixi sen judío titikaon ndo Cristo bingijna ti je'e sen, sen tjajna Macedonia, ixi xrokono'e sen chijnie ndo Dio ó seno. Ko jai kaxon je'e sen bingijna sen ko kuajon sen nge'e chónnda sen ixi xrokuayé'e sen judío titikaon Ncháina. ²⁸ Ko nchakon tsajon tomi ngajin sen kichuuna, tjume'e jan'an satsji tjajna España ko no ña tsatsinga tsjasotsja'anta. ²⁹ Nóna ixi nchakon tsjaso nti'a tjajna Roma xrontatjunta kain nge'e jian juinche'e ndo Cristo ngajin.

³⁰ Kichuuna, tinóatána ixi Ncháina Jesucristo ko Espíritue ndo, ti tajon juachaxin tjue'e kichuuna, tjanche'enta ndo Dio ixi tsingijnana ndo. ³¹ Kaxon tjanche'enta ndo ixi tsingijna ndo ixi xro'an nge'e sinchena ni titikaon'a ndo Dio, ni jii tjajna Judea, ko tomi tika'an sen kichuuna ste tjajna Jerusalén, jian tsayé'e sen tomi. ³² Tjume'e, siá ndo Dio tjaun ndo, juaxruxin tsjaso ti stenta ko juaxruxin tsjokéena nti'a. ³³ Ndo Dio, ndo chjaina juaxruxin, tsake'e ndo ngajin kainnta. Jaña tson'en.

Ndo Pablo xruan'an ndo juajna ngajin sen chúxin ndo

16 Ixudio tingijnanta jan kichuuna Febe. Je'e jan jian nche'e jan xrée ndo Dio ti ni'ngo jii tjajna Cencrea. ² Taye'énta jan ixi juachaxien Ncháina, xranchi tikinixin sinche'e sen kichuuna titikaon Ncháina. Tingijnanta jan ixi xrojan nge'e xrokonde'e jan, ixi je'e jan tsango bingijna jan kueya chujni ko kaxon jan'an bingijnana jan. ³ *Tájonnta juajna ngajin jan Priscila ko ndo Aquila. Je'e sen ko jan'an juinta'ana xrée ndo Cristo. ⁴ Je'e sen xrokuen'en sen ixi bingijnana sen, méxin, tajon juasiana ngajin sen, ko je'a je'o jan'an, kaxon kain sen kichuuna, sen ni'ngo je'a judío. ⁵ Tájonnta juajna kaxon ngajin kain sen kichuuna xra'o ndo'a jan Priscila ko ndo Aquila. Nichje'enta ndo Epéneto, ndo tsango jian tjento, ndo me'e sa'ó juangíxin kuitikaon ndo ndo Cristo nunte Acaya. ⁶ Chje'énta juajna jan María ixi kaxon je'e jan tsango juinche'e jan ixra nti'a ti stenta. ⁷ Kaxon tájonnta juajna ngajin sen tsikixin tjajnána, ndo

Andrónico ko kaxon ndo Junias, sen kuariki'an ndo'achjiso. Kain sen kichuuna tsango tjento, sen me'e ó sa'ó kuitikaon sen ndo Cristo ko tjume'e jan'an.

⁸Kaxon tájonnta juajna ngajin ndo Amplias ixi je'e ndo naa ndo chuxin ko tsango tjua'a, ko titikaon ndo ndo Cristo. ⁹Tájonnta juajna ngajin ndo Urbano ixi kayuina junta'ana xrée ndo Jesucristo, ko tájonnta juajna ngajin ndo tsango tja'on, ndo Estaquis. ¹⁰Tájonnta juajna ngajin ndo Apeles. Je'e ndo tsango tangi kon'en ndo ixi kuitikaon ndo ndo Cristo. Kaxon tájonnta juajna ngajin sen ndo'a ndo Aristóbulo. ¹¹Kaxon tájonnta juajna ngajin ndo kichuuna Herodión, ko kaxon ngajin kain sen ndo'a ndo Narciso ixi kaxon titikaon sen Ncháina. ¹²Tájonnta juajna ngajin jan Trifena ko jan Trifosa. Je'e sen juinche'e sen xrée Ncháina, ko nichje'enta kaxon jan kichuuna Pérsida, jan tjua'a. Je'e jan juinche'e jan xrée Ncháina Jesucristo. ¹³*Kaxon ngajin ndo Rufo tájonnta juajna. Je'e ndo naa ngisen tsikinche'e Ncháina, ko nichje'enta janée ndo ixi kaxon bingijnana jan ko jan'an tja'on jan xranchi janána. ¹⁴Kaxon nichje'enta ndo Asíncrito ko ndo Flegonte ko ndo Hermes ko ndo Patrobas ko ndo Hermas, ko ikaxin sen kichuuna, sen stekao sen nti'a. ¹⁵Kaxon tájonnta juajna ngajin ndo Filólogo ko Julia ko Nereo ko jan kichuu ndo ko ndo Olimpás ko kain sen kichuuna titikaon Ncháina stekao sen.

¹⁶Ko chje'é kichuunta juajna ko tjue'é kichuunta. Kain sen ni'ngo tikinixin'en ndo Cristo xruan'annta sen juajna.

¹⁷Kichuuna, tinóatána ngajinnta jian tsje'enta ngisen jitansetsjendaa sen kichuuna titikaon Ncháina. Sen me'e titikaon'a sen jian chijnie ndo Dio kuayé'e ja'anta. Méxin, cháña tjento'anta sen. ¹⁸Sen jaña nche'e, je'a xrée Ncháina Jesucristo nche'e sen. Je'o nche'e sen nge'e tjaun sen ko ti xraxaon sen, ko chaxro nichje'e sen chujni xranoe'a ko jaña ncheya sen ngajin sen. ¹⁹Kain chujni no'e na ixi ja'anta jian titikaonnta Ncháina. Méxin, jan'an ritjén juaxruxin ko tja'on sinche'enta ti jian, ko sinche'anta ti ndako'a. ²⁰Ndo Dio, ndo tsango tajon ndo juaxruxin, ó tuinxin tsantsje'e ndo Xixron'anxrée ti tituan'an xa. Ko Ncháina Jesucristo sintanchaonnta ndo.

²¹ *Ndo Timoteo xruan'annta ndo juajna. Je'e ndo ko jan'an xraje'o xra stenta'ana. Kaxon ndo Lucio ko ndo Jasón ko ndo Sosípater, sen tjainána, xruan'annta sen juajna.

²² Jan'an Tercio, rikjin xroon ji'i ixi ndo Pablo ndachijina ndo nge'e xrokjin, kaxon xruan'annta juajna ixi juachaxien Ncháina.

²³ *Ndo Gayo xruan'annta ndo juajna. Je'e ndo kuajon ndo juachaxin titunana ndo'a ndo, ko kaxon ndo'a ndo stexra'o sen ni'ngo. Ko ndo Erasto xruan'annta ndo juajna. Je'e ndo tja'o ndo tomie tjaína, ko ndo kichuuna ndo Cuarto kaxon xruan'annta ndo juajna.

²⁴ Ncháina Jesucristo sintanchaonnta ndo kain ja'anta. Jaña tson'en.

²⁵ Jai tajonna juasaya ngajin ndo Dio ixi je'e ndo ícha sinchesoji ndo asáanta xranchi nichja chijnie ndo Dio, chijni me'e jan'an ó juintakuan'annta, ko me'e chijnie ndo Jesucristo. Ko ji'i nduaxin, ndo Dio juinchenoína ndo nge'e xrakonoe'a chujni ti xra xrangíxixión nunte xasintajni. ²⁶ Ko jai kainna noína me'e, ixi jitaxin xroon tsikjin sen profeta xranchi kuetuan'an ndo Dio, ndo jichón kain nchakon. Kain ji'in chujni nchijíi nunte xasintajni xrochuxin na ko tsitikaon na ko sinche'e na ti ndachro je'e ndo.

²⁷ Jii naakua ndo Dio, ndo no'e kain nge'e, ko je'o je'e ndo tikinixin'en ndo kain juasaya ixi juachaxien Ncháina Jesucristo. Jaña tson'en.

Xroon sa'ó tsikjin ndo Pablo xrue'nen ndo sen ste tjajna Corinto

Ndo Pablo ikjin ndo xroon ngajin sen tjajna Corinto

1 Jan'an, Pablo, ndo Dio kuinche'ena ndo ixi sinta'a ixra ngajin Ncháina Jesucristo. Jan'an ko ndo kichuuna Sóstenes ²*ikjinna xroon ji'i xruan'anna ngajinnta xro stenta ni'ngo tjajna Corinto ixi titikaonnta Ncháina Jesucristo ko ja'anta tixinixin'ennta ndo Dio. Ndo Dio kuincha'anta ndo ixi tjúá tsake'enta, xranchi sen ste itsjé tjajna ó titikaon Ncháina Jesucristo, Nchéé sen ko Ncháina kaxon. ³Ndotáina Dio ko Ncháina Jesucristo sintanchaonnta ndo ko xrotjáanta ndo juaxruxin.

Ndo Pablo nichja ndo ngajin ndo Dio

⁴Kain nchakon tajon juasaya ngajin ndo Dio ixi je'e ndo jintanchaonnta ndo ixi ja'anta titikaonnta Ncháina^a Jesús. ⁵Ixi titikaonnta Ndo Dio, me'e tjáanta ndo juachaxin ko kain nge'e jian, méxin jian no'anta xranchi xronichjanta ko jian tienxinnta kain nge'e. ⁶Jaña kuitikaonnta chijni kuin'ennta ne'e ndo Cristo ko jai jian tjakoxinnta ji'i. ⁷Méxin, ja'anta ó chondanta kain juachaxin tajon Espíritue ndo Dio, íxro'an nge'e titjáña'anta ti xra stechon'ennta xrokjan Ncháina Jesucristo. ⁸Ko Ncháina Jesucristo tayakon'annta ndo ko tsintue'anta tsitikaonnta ndo tsija nchakon tsjexin kain nge'e. Ko jaña xro'an ngisen tsjankata'anta ijié nchakon xrokjan ndo Jesucristo. ⁹Ndo Dio nduaxin sinche'e ndo nge'e tsindachro ndo ixi je'e ndo kuincha'anta ndo ixi tsitikaonnta Chjen'en ndo, Jesucristo, Ncháina.

Je'a xraje'o xraxaon sen ni'ngo tjajna Corinto

¹⁰Kichuuna, tinóatáana ngajinnta ixi juachaxien Ncháina Jesucristo naxraje'o xroxraonnta ko tanchrjenda'i kichuunta; cháña naxraje'o xroxraonnta ko xraje'o nche'enta. ¹¹Kichuuna,

^a **1:4 Ncháina** Señor Ncháina Jesús o Ncháina Dio

jaña ndachrjan ixi kuin'an nge'e ndachro sen ndo'a ndo Cloé ixi je'a naxraje'o xraxaonnta. ¹² *Ti rindachrjan ixi kaxinnta ndachronta "jan'an rua'a ndo Pablo", ko ikaxinnta ndachronta rue'énta ndo Apolos ko ikaxinnta ndachronta rue'énta ndo Pedro, ko ikaxinnta ndachronta ixi rue'énta ndo Cristo. ¹³ ¿Á tsichrijjin ndo Cristo? ¿Á je'a naakua ndo Cristo titika'onna? ¿Á jan'an Pablo kuenxinna ixi ja'anta? ¿Á bikitéexinta ixi juachaxinna? ¹⁴ *Juasie ndo Dio ixi tsjé'a sen bikitée jan'an. Je'o ndo Crispo ko ndo Gayo bikitée. ¹⁵ Ixi jaña ninaánta xrondachro'anta ixi juachaxinna bikitéexinta. ¹⁶ *Kaxon bikitée ndo Estéfanos ko sen ndo'a ndo. Ko sintaxin'aña'on á bikitée ikaxin sen o na'i. ¹⁷ Ixi ixrā chjána ndo Cristo je'a tsikitée chujni. Ixrā chjána Ncháina Jesucristo me'e ti xronichja chijni jian tajon juachaxin tsechónni kain nchakon. Tjaun'a xronichja ixi chijni tsango chaxro ixi tjaun'a tsantsja'a ti juachaxin ijié konoxin nchakon kuen'en Ncháina Jesucristo nganito ntacru.

Ndo Cristo chóna ndo juachaxien ndo Dio

¹⁸ Ti ndachro chijni ixi ndo Cristo kuenxin ndo nganito ntacru, kaxin nā xraxaon nā tjinte'a ji'i ko ni jaña xraxaon tsitjáña nā, ko jaína ti titika'onna me'e nduaxin tsechónna kain nchakon, chijni me'e chóna kain juachaxin. ¹⁹ Jaña ndachro xroon chijnie ndo Dio tsikjin sen ó sa'ó:

Jan'an ndo Dio sintatjáña nge'e xraxaon ni ícha no'e,
ko sintajexin ti ndachro ni tienxin.

²⁰ ¿Nge'e tsonda ti ndachro nā tsango no'e nā ko nge'e tsonda ti nchekuen'en nā ikaxin chujni ko nge'e tsonda ti ndachro nā no'e nā kondee nunte xasintajni? Ndo Dio tikon ndo kain ji'i tjinte'a ko xro'an xrée. ²¹ Ndo Dio tsango no'e ndo, méxin kuintue'a ndo ixi ti no'e chujni xrokuichuxixin nā ndo. Cháña ndo Dio juako ndo ixi chijnie ndo tsichuxixin nā ndo, ko chijni me'e tsechónxinni, maski je'e nā xraxaon nā ixi tjinte'a chijni.

²² Ni judío tjaun nā xrobikon nā naa ixrā tsango jié, ko ni griego tjaun nā tsono'e nā ícha. ²³ Ko jaína kainna tjakona chijnie ndo Cristo, je'e ndo kuenxin ndo nganito ntacru. Ko ni judío xraxaon nā ixi ti titikaon jaína, me'e naa chijni tsosuxinni. Ko ni je'a judío ndachro nā ixi nintana ixi jaña titika'onna. ²⁴ Ko sen kuinche'e ndo

Dio, maski sen judío o sen griego, kain sen ndachro sen ixi ndo Cristo chónnda ndo ijié juachaxin ko ndo Cristo chronga ndo kain ti jian no'e ndo Dio. ²⁵ Ti xraxaon chujni ixi ndo Dio noe'a ndo ko nduaxin je'e ndo ícha no'e ndo ixi ngixe'i chujni ndachro ixi ícha no'e na. Ko ti xraxaon chujni ixi ndo Dio jié'a juachaxin chónnda ndo, ko ti jié'a juachaxin ichro na me'e ícha ijié ixi kain juachaxin chónnda chujni. ²⁶ Kichuuna, xraxaonnta xranchi kuincha'anta ndo maski tsjé'anta no'anta ícha xranchi tikon ni ste nunte xasintajni. Ko tsjé'a ja'anta ko sen ndointa tjinteenta ngajin tjajna. ²⁷ Ndo Dio kuinche'e ndo kaxin sen noe'a ichro chujni ste nunte xasintajni ixi jaña je'e ndo tjaun ndo tsosue'e ni ndachro ícha no'e. Ko kaxon kuinche'e ndo kaxin sen tjinte'a ichro chujni ste nunte xasintajni ixi jaña je'e ndo tjaun ndo tsosue'e ni ndachro chónnda na ijié juachaxin. ²⁸ Ndo Dio kuinche'e ndo kaxin sen tituan'i ko ikaxin sen xro'an tjintee ixi je'e ndo tjaun ndo sinchetjáña ndo juachaxin chónnda ni xraxaon tsango no'e. ²⁹ Méxin, xro'an ngisen sinchejié aséen ngajin ndo Dio. ³⁰ Ixi juachaxien ndo Dio ja'anta kuitikaonnta ndo Cristo Jesús, ko ti kuitikaonna ndo, me'e nduaxin tjintee, ko ixi juachaxien ndo komé'e ijié kuachondana, ko juachaxien ndo sinchetjúáxin ndo aséejna ko jnié ndo kuenaxinna ndo. ³¹ Méxin, ndachro xroon chijnie ndo Dio: “Ngisen tjaun sinchejié aséen, sinchejié aséen sen ixi je'e sen no'e sen ixi Ncháina chónnda ndo ijié juachaxin.”

**Ndo Pablo chronga ndo ixi ndo
Jesucristo kuen'en ndo nganito ntácrú**

2 Kichuuna, nchakon juaso nti'a tjajnánta ko juntakuan'annta nge'e tjaun ndo Dio tsono'anta, ko nichjaxin'a ixi naa chijni tienxin'anta ko tjako'a xranchi naa chujni tsango no'e. ² Je'a me'e junta'a ti bake'e nti'a. Je'o juako'anta ixi ndo Cristo ti kuen'en ndo nganito ntácrú. ³ *Ko ti juaso nti'a juntakuan'annta, je'a xraxra'on ixi tsango nóna. Na'i, jan'an jixrangana xranchi naa ngisen noe'a. ⁴ Ti nichja, nichja'i xranchi naa ngisen tsango no'e. Je'o kuintu'a ixi Espíritue ndo Dio bingijnana nichja ixi sintakuan'anta kain juachaxin chónnda ndo Dio, ⁵ ko kuichuntianta ndo Dio ixi juachaxien ndo, ko je'a ixi ti tsango no'e chujni.

Espíritue ndo Dio tjakoína kain nge'e

⁶ Ko nchakon juáko ngajin ni ó jian titikaon Ncháina, jan'an nichja xranchi nichja naa sen tsango chúxin ko no'e chijnie ndo ko ji'i je'a xranchi nge'e no'e ni jii nunte xasintajni, o xranchi nichja ni tetuan'an nunte xasintajni, ixi ti no'e na ó tuinxin tsitjáña. ⁷ Jan'anna juakona jian nge'e kuanoe'a chujni, nge'e tsixraxaon ndo Dio ó sa'ó ti xrako'a nunte xasintajni, ko me'e tjaun ndo tsono'e chujni jai ixi me'e tsjacha na tsehón na kain nchakon. ⁸ Ko xro'an ni tituan'an nunte xasintajni kuienxin na chijni ji'i ti tsixraxaon ndo Dio ixi siá je'e na xrokuienxin na, xrobake'a na nganito ntacru Ncháina Jesucristo, ndo chóna kain juachaxin. ⁹ Ndachro xroon chijnie ndo Dio tsikjin sen ó sa'ó:

Juinchéña ndo nge'e xraxro'an ngisen tikon
 ko xraxro'an ngisen tin'en,
 ko xraxro'an ngisen xraxaon
 ko ji'i tsayé'e sen nduaxin tjue'e ndo Dio.

¹⁰ Ndo Dio juinchenoína ndo kain ji'i ixi chondana Espíritue ndo ixi Espíritue ndo tsje'e kain nge'e ko no'e kain nge'e xraxaon ndo Dio.

¹¹ Xro'an ngisen no'e nge'e xraxaon inaa chujni. Je'o ngujngu chujni no'e nge'e xraxaon. Jaña kaxon xro'an ngisen no'e nge'e xraxaon ndo Dio, je'o Espíritue ndo me'e no'e. ¹² Ko jaina kuayé'ana espíritue chujni nunte xasintajni. Na'i. Ndo Dio chjaina ndo espíritue ndo ko ixi espíritue ndo me'e nónaxinna kain nge'e jian juinche'e ndo ixi je'e ndo tsango tjuaína ndo. ¹³ Nchakon nichja nge'e juinche'e ndo Dio ixi jaina, je'a nichjana ixi xranchi ó xrokono'e chujni nunte xasintajni. Juachaxien Espíritue ndo Dio nichjaxinna. Ko jaña nichjaxinna sen chóna Espíritue ndo.

¹⁴ Ni chóna'i Espíritue ndo Dio jua'i tsayé'e na nge'e tajon Espíritue ndo ixi xraxaon na chijni ji'in, tsango ninta chijni. Jua'i tsienxin na ji'in ixi chóna'i na Espíritue ndo. ¹⁵ Ko ngisen chóna Espíritue ndo Dio chao tienxin sen kain nge'e ko no'e sen á chao jii o na'i. Ko ni chóna'i Espíritue ndo jua'i xrondachro na á chao tjako sen chóna Espíritue ndo o na'i ixi je'e na tienxin'a na. ¹⁶ Xranchi ndachro xroon chijnie ndo Dio: “¿Ngisen xrokono'e xranchi xraxaon Ncháina Dio? ¿Ngisen chao xrojuincheken'en ndo?” Ko jaina chondana juachaxien Espíritue ndo, méxin, xraxaonna xranchi xraxaon ndo Cristo.

Sen nche'e xrée ndo Dio

3 Kichuuna, jua'i nichja'anta xranchi sen ó chónnda Espíritue ndo Dio ixi ja'anta xranche'enta xranchi chujni nunte xasintajni. Méxin, xrokonda nichja'anta xranchi sen nandá taxi chuntia ndo Cristo. ²*Jan'an juako'anta nge'e tangi'a ixi ndako xjan nchínchín stenta, xjan nandá ti'i itsjin ko jua'i ine xjan nio ko xrajua'i tienxinnta jai ³ixi xranche'enta xranchi nche'e chujni nunte xasintajni. Xratochjuya'anta nge'e nche'e ikaxin sen ko tətoku'u kichuunta. ¿Á je'a me'e xrondachro ixi ja'anta xranche'enta xranchi nche'e ni nunte xasintajni? ⁴*Kaxinnta ndachronta ixi rua'naninta jan'an Pablo, ko ikaxinnta ndachronta ixi rue'énta ndo Apolos. Jaña xraxaonnta xranchi chujni nunte xasintajni.

⁵¿Ngisen ndo Pablo ko ngisen ndo Apolos? Jan'anna je'o nta'ana xrée ndo Dio ixi juako'ananta ko kuitikaonnta Ncháina. Ngujnguna je'o junta'ana nge'e kuetuannana ndo Dio. ⁶*Jan'an kuenga tsee chijnie ndo Jesucristo, ko ndo Apolos xranchi ngisen tikitée inda tsee, me'e juako ndo xranchi xrochuntianta ndo Dio ko je'o je'e ndo Dio tajon ndo juachaxin tsangi ika, me'e xrondachro ícha tsitikaonnta ndo. ⁷Méxin, ngisen tenga ko ngisen tikitée inda, je'o juinche'e sen xra; je'o ndo Dio tajon ndo juachaxin tsangi ka. ⁸Sen tenga ko sen tikitée inda xraje'o tjintee sen, ko ndo Dio tsjenge'e ndo sen 'nā ixi ixrā juinche'e sen. ⁹Méxin, jan'an ko ndo Apolos je'o nta'ana xrée ndo Dio, ko ja'anta stenta xranchi naa ijngi tsikinga chijnie ndo Dio, o xranchi naa nchia jincheckochjian ndo. ¹⁰Ndo Dio jian ndo, méxin, chjána ndo juachaxin ixi jan'an tsake'e xranchi naa xi tetuan'an xranchi sincheckonchjian sen nchia, me'e xrondachro ti bakée ixro sa'ó tsaxi tsite'xin tjatu'o. Tjume'e ikaxin sen kuite sen ícha ixro, ko ngujngu sen xrokonda ndako sincheckonchjian sen nchia, ¹¹ixi xro'an ngisen tsake'e inaa ixro xrangíxixín nchia ixi ó jii xro sa'ó tsikaxi tsiki'texin nchia, ko ixro me'e ndo Jesucristo. ¹²Ko tjume'e ngata'a ixro me'e chao tsi'te sen ixi chika oro ko chika plata, ixro chaxro tjintee, ntāā, ka tsixema, o ntaxro, ¹³ko nchakon tsjexin kain nge'e, ndo Dio tsjako ndo ixrā juinche'e ngujngu sen. Ko xro'i tsjakoxin ndo ngixe'i ixrā juinche'e ngujngu chujni. ¹⁴Ko siá ti juinche'e sen jian, tsjacha sen naa nge'e jian, ¹⁵ko siá ti xra

juinche'e sen je'a jian, tsitjáña kain xra me'e, ko je'e sen tsitjáña'i sen, ixi xrokjui xranchi je'e sen xrokuinge'e sen xro'i.

¹⁶ *Kain ja'anta, ¿á noa'inta ixi ja'anta ningue ndo Dio ko Espíritue ndo jii ngaya asáanta? ¹⁷ Ko siá xrojan ngisen tjaun sincheni'e ningue ndo, je'e ndo Dio sinchetjáña ndo ni me'e, ixi ningue ndo Dio tjúá ni'ngo ko ja'anta me'e ni'ngo.

¹⁸ Ja'anta ncheye'anta asáanta. Siá xrojannta ndachronta ngaya asáanta ixi ícha no'anta xranchi chujni ste nunte xasintajni, xrokonda xrokjannta xranchi naa ni noe'a ixi tjume'e xrokjannta xranchi naa ni nduaxin ícha no'e. ¹⁹ Ixi ti nge'e no'e chujni jii nunte xasintajni me'e xro'an tjintee tikon ndo Dio. Ko ndachro xroon chijnie ndo Dio tsikjin sen ó sa'ó: "Ti chujni ícha no'e, ko je'o ti no'e na me'e tsitjáñaxin na." ²⁰ Ko kaxon ndachro xroon chijnie ndo Dio: "Ncháina no'e ndo kain nge'e xraxaon ni ndachro ícha no'e ko ti xraxaon na xro'an tjintee." ²¹ Méxin, nchejié'a asáanta ixi ndachronta jii naa chujni ícha no'e, ixi kain nge'e jii me'e tikinixin'anta, ²² jan'an ndo Pablo, ndo Apolos, ndo Pedro, nunte xasintajni, nge'e jichón, ti tsen'en ni, nge'e jii jai, ko nge'e tson'en ícha tjume'e, kain tikinixin'anta. ²³ Ko ja'anta tikinixin'ennta ndo Cristo ko ndo Cristo tikinixin'en ndo ndo Dio.

Ixra juinche'e ni kuinche'e Ncháina Jesucristo

4 Ja'anta xrobikonnanta je'o xranchi ngisen nche'e xrée ndo Cristo ko kuituannana ndo tsjakona nge'e xro'an ngisen kuanoe' kondee je'e ndo.

² Ko ngisen kuayé'e naa ixra xrokonda tsjako sen ixi nduaxin chao xrochúntiani ngajin sen. ³ Ko jan'an ta'i juachjaon ixi nge'e xrondachronta ixi jan'an, o chujni nchéña ijie ixi ixra nta'a ngajin ndo Dio, ko jan'an jua'i tsjankata'a ijie aséenna. ⁴ Ko jan'an xraxaon'a á richonda ijie, ko ntamá'i ijie richonda. Na'i. Je'o Ncháina chóna ndo juachaxin xrondachro ndo á chonda ijie o na'i. ⁵ Méxin, tjankata'inta ijie ngajin xrojan ngisen. Chuenjanta nchakon tsji Ncháina ixi je'e ndo tsjako ndo kain nge'e jimá ti naxixe'e, ko sinchenoxin ndo kain nge'e jii ngaya aséen chujni. Ko nchakon me'e ndo Dio jian xronichja ndo ixi ngujngu ixra juinche'e chujni.

⁶ Kichuuna, jai nichja'anta ixi jian tsake'enta, ko ndachrjan ji'i ixi jan'an ko ndo Apolos tjinte'a jan'anna ixi sinche'enta ko xroxaxaonnta ícha, je'o ti nge'e tsikjin sen ó sa'ó: "Sinche'ani ko xrondachro'ani ícha je'o ti jitaxin xroon chijnie ndo Dio." Ko me'e xro'an ngisen nchejié aséen ixi rué'e sen naa ngisen xraxaon sen ícha no'e, ko me'e xrochónde'a kichuu sen juasaya. ⁷ ¿Ngisen ntatjunta ixi ja'anta ícha tjinteenta ixi inaa ngisen?, ko, ¿nge'e chondanta ti je'a ndo Dio tsitjáanta ndo? Siá ndo Dio kuajon ndo kain nge'e chondanta, méxin, ¿sonda nchejié asáanta ixi xranchi ja'onta tsijinchiinta ti chondanta ko ti no'anta?

⁸ Ja'anta chondanta kain nge'e tjaunnta ko chondanta kain nge'e xranchi naa xi rey, ko jai nche'enta xranchi ítonda'ina ngajinnta. Siá nduaxin ja'anta tituan'annta xranchi naa xi rey, me'e jan'anna kaxon chao tsituan'anna xranchi ja'anta. ⁹ Xraxa'on ixi jan'anna, ngisen kuinche'e ndo Dio, tjinte'ana. Stena xranchi ni jichón'en tsen'en, ko kain chujni nunte xasintajni ko kain sen ángel stetikon ti tangi stetónana. ¹⁰ Ko jan'anna tikon nã jan'anna tsango nintana ixi titika'onna ndo Cristo. Ko ja'anta tikonnanta je'e nã xranchi ni ícha no'e. Jan'anna stena xranchi chujni soji'a, ko ja'anta xranchi chujni tsango soji. Ja'anta chonde'enta nã juasaya, ko ngajin jan'anna, na'i. ¹¹ Jai jan'anna tatséna jinta, ko ten'enna inda, ko chonda'ina nge'e tsaritsa'ana, ko chujni chjinga nchenãna, ko chonda'ina nchia tsinteena. ¹² *Tsango tonchrjena ixi tjánãna ntaxinna ixrã. Ko tenganana nã teka ko jan'anna tjancha'ana ndo Dio ixi je'e nã. Tengina nã ko jan'anna tjua'ana nã. ¹³ Ko tjanginãna nã ko jan'anna jian nichja'ana nã. Nchenãna nã xranchi xrokjuina xinenoe xasintajni,^a ko xrajaña jiton'en nchakon jai.

¹⁴ Ikjin ji'i je'a ixi tsosuaxinnta. Na'i. Tja'on sintaxraxa'onnta ixi jian sinche'enta ixi xranchi chjan'na tikonnta ixi tsango tjua'anta. ¹⁵ Maski xrochondanta te mil ngisen sintakuan'annta chijnie ndo Cristo, chonda'inta itsjé ndotáanta. Ko jan'an ikjui xranchi ndotáanta nchakon ja'anta kuaye'enta ndo Cristo Jesús ixi juintakuan'annta chijnie ndo Dio ko me'e kuaye'enta juachaxin tsarichonnta kain nchakon. ¹⁶ *Méxin, tinóatáana ngajinnta jian tjakonta xranchi jan'an.

^a 4:13 *xasintajni* mundo

¹⁷ Méxin, kuituan'an ndo Timoteo tsiji ndo ngajinnta. Xranchi chjan'na tikon ndo, ko tjua'a^a ndo, ixi jian nche'e ndo ixra ne'e Ncháina. Tsiji ndo syntaxraxaonnta ndo xranchi jan'an nta'a ti kuituan'an ndo Cristo ko kain ji'i tjako ngujngu ni'ngo nguixin tinó ichrji. ¹⁸ Ko kaxin ja'anta xraxaonnta ixi je'a nduaxin tsjasotsja'anta, méxin nchejié asáanta. ¹⁹ Ko siá tjaun Ncháina, tuinxin tsjaso ngajinnta. Me'e tsin'an ko tsikon ixi sen nchejié aséen, á nduaxin nche'e sen nge'e nichja sen. ²⁰ Ko juachaxien ndo Dio, je'a je'o nge'e xronichjani. Xrokonda tsjakoni ixi nduaxin chónDani juachaxien ndo. ²¹ ¿Xranchi tjaunnta tsjasotsja'anta? ¿Á tsjasokian naa ntasé tsikaonxinnta?, o, ¿á tjaunnta jian ko juaxruxin tsjaso?

Tsoñe'e ijię ngisen ndako'a juinche'e

5 Itsjé chujni no'e na ixi naa ja'anta chondanta xranchi nchrinchri'anta janajo'annta. Ji'i naa nge'e tsango ndakua'i jii. Ni chúxin'a ndo Dio nche'a na jaña xranchi ja'anta. ² Ko maski jaña tsikon'en, kain ja'anta tsango nchejié asáanta ko tosua'inta ixi xi jaña nche'enta, ja'anta ó xrobengixinnta xa ni'ngo. ³ Maski ritjén'a ti ste ja'anta, aséenna nti'a jii ngajinnta, ko ndachrjan ixi xi jaña tsijinche'e ó yama xa ijię. ⁴ Méxin, nchakon stetajonnta juasaya ngajin Ncháina Jesús, xraxaonnta ixi jan'an ritjén ngajinnta, ⁵ ko xi jaña tsijinche'e tintu'enta xa ixi Xixron'anxrée sincheni'e ntau'e xa, ko jaña nchakon xrokjan Ncháina Jesucristo tsitjáña'i aséen xa.

⁶ *Take'anta juaxruxin ko nchejié'a asáanta ixi ti ndako'a kon'en nti'a. ¿Á noa'inta ixi siá tsake'eni naanchichjaon ti nchetja'in chu'u, kain chu'u tja'in chu'u? ⁷ Méxin, tintu'enta ti ndako'a nche'enta ixi ti ndako'a kon'en me'e xranchi nge'e ti nchetja'in chu'u ko me'e nchexenga kain chu'u. Nche'anta ti ndako'a, me'e ja'anta tsake'enta xranchi naa nutja tsikónaxin chu'u natjúá, xranchi nutja ineni kia pascua ixi ndo Cristo, kuenxin ndo ixi jajna, kuen'en ndo xranchi naa kutuchjon tóñani kia pascua. ⁸ Siá jian sinche'ena, jajna stena xranchi nutja jian ineni kia pascua ixi nduaxin xraxaonni ndo Cristo. Xrokonda jian sinche'ena xranchi nutja jian chónDani ti nchetja'in chu'u, méxin, ixi nchijíi aséeina tsitikaonna ndo Dio ko tsintu'ena kain ti ndako'a.

^a 4:17 *tjua'a* yo te amo

⁹Xroon xruan'annta ó sa'ó ntatjunta ixi xrojuento'anta ni ndako'a nche'e, ni chónða inaa nchri je'a janchri'e. ¹⁰Ko ndachrjan'i ixi xrojuento'anta kain chujni ste nunte xasintajni, ni ndako'a nche'e, ni chónða nchri je'a janchri'e, ni tjaun xrochónða itsjé nge'e, ni tee, ko ni titikaon ídolo. Na'i. Siá xrojuento'anta kain ni jaña nche'e, xrokonda xrokuachrjexinnta nunte xasintajni. ¹¹Ti ndachrjan jan'an, me'e ti tjento'anta ngisen ndachro ixi titikaon ndo Cristo ko nche'e sen ti ndako'a xranchi ti chónða sen nchri je'a janchri'e, ti tjaun sen xrochónða sen itsjé nge'e, ko sen titikaon juancheya, sen kuan, ko sen tee. Sen jaña nche'e ntekui'anta sen. ¹²Tikinixinna'i jan'an sintaña ijie ngajin ni ítji'a ni'ngo. Ko ja'anta xrokonda sinchéñanta ijie ngajin ni kichuuna steku'unta ni'ngo nti'a. ¹³Ndo Dio sinchéña ndo ijie ngajin chujni xratitikaon'a ndo ko ja'anta xrokonda tenginta xi ndako'a juinche'e.

Jaiona nchéñana ijie ti nge'e juinche'e sen kichuuna

6 Nchakon xrojan ja'anta kuətoku'unta naa sen kichuunta, tjanche'anta inaa ngisen titikaon'a Ncháina sinchéña ijie. Cháña tjanche'enta naa sen ni'ngo, sen titikaon ndo Dio, sinchéña sen ijie ngajin kayuinta. ²¿Á noa'inta ixi sen titikaon Ncháina Jesús sinchéña sen ijie ngajin kain ni nunte xasintajni? Méxin, siá sinchéñanta ijie ngajin kain chujni, ¿sonda jua'i sinchéñanta ijie ti tangi'a kon'en ngajinnta jai? ³¿Á noa'inta ixi kaxon ngajin sen ángel jaina sinchéñana ijie? Méxin, ¿á jua'i xrojuinchéñana ijie ngajin sen kichuuna? ⁴Méxin, siá xrojan nge'e chao tsonchjianku'unta sen kichuunta, ¿sonda tjaunnta inaa ngisen titikaon'a Ncháina sinchéña ijie ngajinnta? ⁵Ntatjunta ji'i ixi tja'on tsosua'anta. ¿Á xro'an ngisen jii ni'ngo nti'a xroxraon jian ko chao sinchéña ijie ngajinnta? ⁶Ko ja'anta je'a je'o tətoku'u kichuunta, kaxon tjéenta inaa chujni sinchéña ijie ngajinnta, ko ni me'e titikaon'a nā Ncháina Jesucristo. ⁷Ti tətoku'unta kichuunta me'e ó yamanta ijie. Cháña tokuaxin'anta ti ndakua'i sinta'anta sen ko tsee sen ngajinnta kaxon. ⁸Ko kaxon ja'anta ndako'a nche'enta siá te'enta ko ndako'a nchekuunta sen kichuunta.

⁹¿Á noa'inta ixi ni ndako'a nche'e, tsayé'a nā juachaxin tsechón nā ti jii ndo Dio? Tájon'anta juachaxin ixi sintaya'anta nā. Ni tejuaka'o ngixe'i nchri, ni tajon juasaya ngajin ídolo, ko xi chónða inaa nchri, nchri je'a janchri'e xa, ko xi tejuakao inaa xi, ¹⁰xiche'e,

ni tjaun xrochónda itsjé nge'e, ni kuan, ni nichja kontree inaa ngisen, ko ni ncheya, kain chujni jaña nche'e, tsayé'a nā juachaxin tsake'e nā ti jii ndo Dio. ¹¹ Kaxinnta jaña kuake'enta ó sa'ó. Ko ndo Dio ó juinchemé'e ndo ije kuachondanta ko juinchetjúá Ndo asáanta ko jai tikinixin'en Ndo ja'anta. Kain ji'i kon'en ixi juachaxien Ncháina Jesucristo ko juachaxien Espíritue ndo Dio.

Tsajonna juasaya ngajin Ndo Dio

¹² *“Chao sinta'a kain nge'e.” Ko tikinixin'a sinta'a kain nge'e. Ko ndachrjan ixi xro'an nge'e xrotjá'a juachaxin tsituanna. ¹³ Ti ineni ji'in tikinixin'en tse'eni, ko tse'eni tikinixin'en ti sineni. Ko ndo Dio juinchekonchjian ndo kayui ji'i ko kaxon chao tsitjáña kayui. Ko cuerpoína je'a konchjian ixi sinche'e ti ndako'a xranchi ti tsejuakao ngixeko chujni. Cuerpoína konchjian ixi tsajon juasaya ngajin Ncháina ko cuerpoína tikinixin'en Ndo. ¹⁴ Ndo Dio juinchexechón Ncháina Jesucristo, jaña kaxon sinchexechón ndo jaína ixi juachaxien ndo.

¹⁵ ¿Á noa'inta ixi ngujngu cuerpoína tikinixin'en ndo Cristo? ¿Á chao naa chujni tikinixin'en ndo Cristo tsejuakao naa nchri ncheye'e kueya xi? Me'e, ché na'i. ¹⁶ ¿Á noa'inta ixi nchakon naa xi chónnda xa naa nchri chónnda kueya xi, je'e nchra ko je'e xa ikjan nā naakua cuerpo? Ixi ndachro xroon chijnie ndo Dio: “Kayui nā xrokjan nā naakua chujni.” ¹⁷ Ko jaña kaxon ngisen titikaon Ncháina, je'e sen ko Ncháina ikjan sen xranchi xrokjui naakua chujni.

¹⁸ Méxin, ja'anta xrochonda'inta nchri je'a janchri'anta ixi ngixe'i ti ndako'a xrojuinche'enta, je'a tsango tangi tson'en cuerpoanta. Ko ni chónnda inaa nchri je'a janchri'e, je'o nā ncheni'e nā cuerpoe nā. ¹⁹ *¿Á noa'inta ixi cuerpoína ningue Espíritue ndo Dio, me'e chjaina ndo? Cuerpoína tikinixin'en ndo Dio ko í je'a jaína tikinixinna cuerpoína. ²⁰ Ndo Dio kuenaxinna ndo ixi naa nge'e tsango tjintee. Méxin, tájonnta juasaya ngajin ndo Dio ixi cuerpoanta ko nchijí asáanta ixi kayui ji'i tikinixin'en ndo Dio.

Chijni kondee sen tsikute'e

7 Ti xroon xruannanta ixi juanchanginanta, ndachrjan cháña tsute'a chujni. ² Ko itsjé nā tjaun'a nā tsute'e nā ixi jaña chao

tsajikao na itsjé xi o itsjé nchri, méxin, cháña ngujngu xi xrochónda xa naa janchri'e xa ko ngujngu nchri xrochónda nchra naa ndoxi'e nchra. ³ Xi tsikute'e xrokonda tsejuakao xa je'o janchri'e xa ko jaña kaxon nchri xrokonda tsejuakao nchra je'o ndoxi'e nchra. ⁴ Nchri tsikute'e í je'a je'e nchra tituen'en nchra cuerpoe nchra, ó ndoxi'e nchra tituen'en nchra. Jaña kaxon xi í je'a je'e xa tituen'en xa cuerpoe xa, ó janchri'e xa tituen'en xa. ⁵ Méxin, nchri o xi tsikute'e sinchenaxien'a tsejuakao kichuu sen. Ko siá je'e sen xroxraaon sen tsakaon'a kichuu sen kaxin nchakon ixi tsjao sen Ncháina, ko tsjexin ji'i, chao xrochónda kichuu sen íjngo, ixi jaña Xixron'anxrée tsakaon'a xa sen ixi sinche'e sen ti ndako'a.

⁶ Ko jaña jian sinche'enta maski ji'i je'a ti kuetuan'an ndo Dio. ⁷ Ko jan'an ndachrjan ixi kainnta xrojuinche'enta xranchi jan'an. Ko Ndo Dio kuajon ndo juachaxin ngajin ngujngu chujni, je'a xraje'o sinche'e sen.

⁸ Ko kain chajan xra tutee'a ko sen nchri, sen ka'an, ntatjan sen ixi cháña xrokutee'a sen, xranchi jan'an kutena'i. ⁹ Ko siá tjaun sen xrochónda sen janchri'e sen, cháña tsute'e sen, ko xroxraaon'a sen inaa nge'e ixi ba sinche'e sen ti ndako'a.

¹⁰ *Ko ja'anta ti ó tsikuta'anta, tituan'annta ji'i: “Tintue'a kichuunta”, ko je'a jan'an tituan'an ji'i, Ncháina tituan'an. ¹¹ Ko siá naa nchri tsintu'e nchra xixi'e nchra, cháña je'o nchra tsake'e nchra, o ícha jian íjngo xronichje'e kichuu sen ko tsintu'e sen juaño ko íjngo tsekao kichuu sen. Ko xi tsintue'a xa janchri'e xa.

¹² Ko sen kaxin: siá naa xi titikaon Ncháina chónda xa janchri'e xa ko je'e nchra titikaon'a nchra Ncháina ko je'e nchra tjaun nchra tsekao nchra xa, je'e xa tsengí'a xa nchra. Ko ji'i jan'an ndachrjan, je'a Ncháina. ¹³ Ko siá naa jan titikaon Ncháina chónda jan xixi'e jan ko titikaon'a xa Ncháina, ko je'e xa tjaun xa tsekao xa jan, je'e jan tsintue'a jan xa. ¹⁴ Siá xixi'e jan titikaon'a xa Ncháina Jesús, ndo Dio chao tsikonóe'e ndo xa, ixi janchri'e xa titikaon jan ndo Dio, ko naa nchri titikaon'a Ncháina kaxon ndo Dio tsikonóe'e ndo nchra, ixi ndoxi'e nchra titikaon ndo ndo Dio. Ko siá xrokjui'a me'e, chjen'en sen xrokuama xjan ijje, ko jai ó tjúá aséen chjen'en sen. ¹⁵ Ko siá naa ni titikaon'a Ncháina, xrokjui xi o nchri, ko tjaun na tsintu'e na sen titikaon Ncháina, chao xrochjeya sen, ixi ndo Dio tjaun ndo

juaxruxin tsintee ni tsikute'e. ¹⁶ Ja'anta nchri, chao tsingijnanta ndoxi'anta ixi je'e ndo tsitikaon ndo Ncháina. Ko ja'anta xi, chao tsingijnanta janchri'anta ixi tsitikaon nchra Ncháina.

¹⁷ Méxin, ngujngu sen tsikute'e ko sen tsikute'a tsintee sen xranchi tsikajon Ncháina juachaxin, xranchi kuintee sen nchakon ndo Dio kuiye'e ndo sen. Ji'i tetuan'an ngajin kain ni'ngo jaña sinche'e sen. ¹⁸ Siá ndo Dio kuiye'e naa xi ó chónnda chji'e sen judío, chao jaña tsitu'e xa. Ko siá ndo Dio kuiye'e ndo naa xi xra chónnda'i xa chji'e sen judío, xrokonda'i tsaá xa chji'e sen judío. ¹⁹ Méxin, tjinte'a á chónnda chujni chji'e sen judío o na'i. Ti tsitikaon sen nge'e kuetuan'an Dio me'e ti ícha tjintee. ²⁰ Ngujngu chujni xrokonda tsintee sen xranchi kuintee sen nchakon kuaxi kuitikaon sen ndo Dio, ko á chónnda o chónnda'i sen chji'e sen judío. ²¹ Méxin nchakon ndo Dio kuincha'anta ndo, siá ja'anta ritjennta xranchi naa chujni tsike'na nã ko xro'an juachaxin chondanta, ta'inta juachjaon. Ko siá chao tsachrjexinnta nti'a, tuinxin nche'enta jaña. ²² Ixi ngisen tsikochji ko xro'an juachaxin kuachónnda, nchakon Ncháina kuinche'e ndo sen, jai xro'an nge'e sínká ko chónnda juachaxin. Ko ngisen chónnda juachaxin nchakon kuitikaon sen ndo Dio, ó ikjan sen chujni nche'e xrée ndo Cristo. ²³ Ndo Dio tsango tjintee kuenaxinna ndo jaina. Méxin, tájon'anta juachaxin ixi inaa sen tsituan'annta. ²⁴ Méxin, ngujngu ja'anta, xranchi bake'enta nchakon kuincha'anta ndo Dio ixi tsitikaonnta ndo, jaña tinteenta ko tintue'anta ixi inaa nã tsetuan'annta nã.

Chijni kondee sen xratutee'a ko nchrikan'an

²⁵ Ko sen nchri xratutee'a, jan'an xrondachrjan'i ixi Ncháina kuituanna ndo xrojan nge'e. Je'o nstatjunta nge'e xraxa'on jan'an, ko chao tsitikaonnta ti ndachrjan ixi Ncháina je'e ndo tingijnana ndo. ²⁶ Chujni xratutee'a cháña tsute'a sen; xraxa'on ji'i ixi nchakon stena jai, tsango tangi nchakon. ²⁷ Ko siá chondanta nchrinchri'anta tintue'anta nchra. Ko siá chonda'inta nchrinchri'anta, cháña jaña tituan'anta. ²⁸ Ko sen tsute'e chao nche'e sen, ko siá naa nchrichajan tsute'e kaxon xro'an ijie tsama nchrichan ixi sen tsute'e tsatsinga sen itsjé juachjaon, méxin, ndachrjan cháña xrokutee'a sen ixi tjaun'a tsatsinga sen juachjaon.

²⁹ Jaña ndachrjan ixi itsjé'a nchakon titjáña xrokjan Ncháina Jesucristo. Méxin, sen tsikute'e, ícha xrokonda tsitikaon sen

Ncháina. ³⁰ Ko sen tsjanga xrojuinche'e sen xranchi xrotsjanga'i sen. Ko sen ste juaxruxin, xrojuinche'e sen xranchi juaxruxin'a ste sen. Ko sen te'na xrojan nge'e, xrojuinche'e sen xranchi tsikinixien'a sen nge'e tsike'na sen. ³¹ Ko sen chónda itsjé nge'e jii nunte xasintajni, sinche'e sen xranchi xro'an nge'e xrochónda sen, ixi kain nge'e jii ngata'a nunte nti'i tsjexin.

³² Tjaun'a jan'an tsaanta juachjaon. Sen tsikute'a ícha tjaun sen sinche'e sen xrée Ncháina ko tjaun sen juaxruxin tsake'e ndo. ³³ Ixi xi tsikute'e ícha tjaun xa ti jii ngata'a nunte xasintajni ixi tjaun xa sinche'e xa ti nche'e nchrichri'e xa juaxroxin. ³⁴ Kaxon jée xraxaon nchri tsikute'e ko nchri tsikute'a ixi nchri tsikute'a ko nchrikan'an ícha tjaun sen sinche'e sen xrée Ncháina ixi tjaun sen tjúá tsake'e aséen sen ko cuerpoe sen. A nchri tsikute'e ícha tjaun nchra nge'e jii nunte xasintajni ixi tjaun nchra sinche'e nchra ti nche'e ndoxi'e nchra juaxroxin.

³⁵ Ntatjunta ji'i ixi tja'on ixi jian tsake'enta, je'a ixi xrokuituan'annta jan'an. Tja'on ixi ja'in tsake'enta ko je'o ngajin Ncháina sinche'enta ixra.

³⁶ Ko siá xrojan ja'anta xraxaonnta ixi cháña xrokute'e naa nchrichajan'annta ixi ó itsjé nano chónda nchrichan, chao tsute'e nchrichan, xro'an ijié tsama nchrichan. ³⁷ Ko xrojan ja'anta tjaunnta ixi nchijí asáanta xrokutee'a nchrichaja'annta ko kaxon je'e nchrichan jaña xraxaon nchrichan, chao jaña nche'enta. ³⁸ Méxin, siá tájonnta juachaxin ixi nchrichajan'annta tsute'e nchrichan, chao ji'i. Ko kaxon siá tjaun'a nchrichan tsute'e nchrichan, ícha jian me'e.

³⁹ Ley tituan'an ixi nchri tsikute'e xrokonda tsekao nchra ndoxi'e nchra ti xra jichón xa. Ko siá tsen'en ndoxi'e nchra, chao tsute'e nchra inaa xi tjaun nchra, naa xi titikaon Ncháina xrokute'e nchra. ⁴⁰ Ko ti xraxa'on jan'an, cháña ícha juaxruxin tsake'e nchra siá tsute'a nchra íjngo. Jaña xraxa'on jan'an ixi chonda juachaxien Espíritue ndo Dio.

Ti tajon na ngajin ídolo

8 Xrontatjunta kondee iko tsen'en ko tajon na ngajin ídolo. Kainna noina kondee ji'in. Ko xrokonda tsienxinna ixi ti ícha no'eni me'e nchejié aséina. Ko ti xrotjue'e kichuuna, me'e ícha nche'e juaxruxin Ncháina Jesús. ² Kaxin na ndachro na ixi ícha no'e

na, ko je'a nduaxin ixi xratitjáña tsangi na. ³Ko ngisen tjue'e ndo Dio, ndo Dio kaxon ó chúxin ndo sen.

⁴Ko ti xrojuineni ntao tsikajon na ngajin ídolo, ó noina jian ixi ídolo xro'an juachaxin chóna nti'i nunte xasintajni ixi naakua ndo Dio jii. ⁵Ste kaxin na ndachro na ixi jii kueya dio ngajni ko nunte xasintajni. Ko maski jii itsje nge'e nchekin'in na "dio", ⁶jaína je'o chondana naakua ndo Dio, me'e Ndotáina, ko je'e ndo juinchekonchjian ndo kain nge'e ko jaína stechónna ixi tikinixin'enna ndo. Ko kaxon jii naakua Ncháina, me'e ndo Jesucristo, ko kain nge'e jichón ixi je'e ndo, ko kaxon jaína stechónna ixi juachaxien ndo.

⁷Ko kain'a sen no'e sen ji'i. Kaxin sen titikaon ndo Cristo, je'e sen bakajon sen juasaya^a ngajin ídolo ko xraxaxaon sen ixi ídolo me'e chóna juachaxin, ko jaña siá ine sen ntao tsikajon na ngajin ídolo, me'e xraxaon sen ixi kuama sen ije. ⁸Ko jaína noina ixi je'a ti nge'e sintena o ti nge'e sinte'ana tingijna xrochuntiana ndo Dio. ⁹Maski chao sineni kain nge'e o sine'ani, xrokonda xrotsje'eni ixi ti sintu'una sinchení'e'a ikaxin sen kichuuna, sen xratitikaon'a jian. ¹⁰Méxin, siá xrojan ngisen xratitikaon'a Ncháina jian, tsikon sen ixi ja'anta, xro no'anta jian, sinenta no ti chóna na ídolo, kaxon je'e sen xroxaxaon sen ixi chao sine sen nge'e kuayé'e naa ídolo xro'an juachaxin chóna. ¹¹Ko jaña kondaxin ja'anta tsitjáña naa sen kichuunta xrasoji'a titikaon sen ndo Cristo, ko je'e ndo kaxon kuenxin ndo ixi je'e sen. ¹²Méxin, siá sincheni'enta aséen sen kichuunta, sen xrasoji'a titikaon Ncháina, ja'anta ritamanta ije ko titikaon'anta nge'e kuituan'an ndo Cristo. ¹³Méxin, siá kondeexin ti sineni naa sen kichuuna tsoni'e aséen sen, cháña sine'ani ntao ixi kondeexin jaína, naa sen kichuuna sinche'e sen ti ndako'a.

Ti tikinixin'en sen apóstol

9 Jan'an xro'an inaa ngisen tetuanna ixi jan'an naa apóstol, ngisen Ncháina Jesús tsikinche'e ixi jan'an bikon ndo. Ko ixra junta'a, me'e ja'anta kuitikaonnta Ncháina Jesús. ²Ko kaxin na ndachro na ixi jan'an je'a apóstolna. Ko ja'anta jian no'anta ixi ja'anta kuitikaonnta Ncháina ixi ixra junta'a jan'an, me'e tjakoxin ixi nduaxin Ncháina Jesús kuinche'ena ndo jan'an.

^a 8:7 *juasaya* respeto, honor

³Méxin, nchakon xrojan ngisen ndachijina ji'i, jan'an chao ndachrjan: ⁴Jan'anna tikinixin tsayá'ana nge'e tsajon sen sinena ko tsi'ina. ⁵Kaxon jan'anna chao xrochondana naa janchri'nana titikaon Ncháina xrokuajiki'anna xranchi ikaxin sen apóstol tsikinche'e Ncháina Jesús, xranchi ndo Pedro ko sen kichuu ndo Jesús. ⁶¿Á xraxaonnta ixi je'o ndo Bernabé ko jan'an, xrokonda sinta'ana ixra ixi jaña sinena? ⁷Naa xi soldado je'a sincheja xa inaa ixra me'e sine xa. ¿Ngisen tjenga nta tu uva ko ne'a sen itu tóna? ¿Ko ngisen chóna kutuchjon ko ti'a sen itsjin tajon ba? ⁸Ndachro'anta ixi jan'on jan'an jaña xraxra'on. Na'i, kaxon jaña jitaxin xroon tsikjin ndo Moisés. ⁹*Ja'in ndachro xroon tsikjin ndo: "Take'anta nchisen ro'a kuxinta nchakon tondaki ba katrigo ti tandáanta no." ¿Á je'o ixi kuxinta taaxin ndo Dio juachjaon? ¹⁰Na'i. Kaxon ixi jaña taa ndo juachjaon. Jaña jitaxin xroon ixi jaña. Méxin, ni chjée nchechji nunte'e ixi tsinga ko ni tondaki katrigo, stehón'en na tsjatsi'in na nge'e bengana. ¹¹*Ko siá jan'anna bengana chijnie ndo Dio ngaya asáanta, tikinixinnana tsayá'ana nge'e tsajonnta ixi jian tsintee jan'anna. ¹²Ko siá ikaxin sen apóstol tjanchia sen nge'e, jan'anna ícha tikinixinnana tsjanchiana ti xrokondanana.

Ko maski tikinixinnana, tjancha'ina nge'e xrokondanana, tjancha'ina maski tangi stena ixi tjaun'ana me'e tingakon'en ti tsin'ennta chijnie ndo Cristo. ¹³Ja'anta no'anta ixi ni tjako ni'ngo judío, ni itji ni'ngo tajon na nge'e xrokonde'e ni tjako. Ko ni nche'e xra ti jii altar tikinixin'en na tayé'e na nge'e tsikajon na ngajin ndo Dio. ¹⁴*Méxin, jaña kaxon Ncháina kuetuan'an ndo ixi sen nche'e xrée ndo, sen chronga chijnie ndo, ixi ixra me'e tsachrjenixin ti sine sen. ¹⁵Ko maski jan'an chao tsjanchia nge'e tikinixinna, nta'i me'e, ko kjin'a xroon ji'i ixi ja'anta xrochjánanta xrojan nge'e xrokondana. Na'i. Maski tsenixna jinta, tjaun'a tsjancha'anta xrojan nge'e ixi tjaun'a tsachrjena juaxruxin chonda.

¹⁶Je'a ixi tja'on sintajié aséenna ixi tjako chijnie ndo Dio, chijnie tajon juachaxin tsehónni kain nchakon. Na'i. Jan'an nta'a ixra ixi ndo Dio jaña kotuanna ndo. Lastuna siá xrochrjanga'i chijnie ndo. ¹⁷Méxin, jan'an chuan'i xroxengana 'na ixi tjako chijnie ndo Dio, ixi jan'an xranchangina'i á tja'on sinta'a ixra o na'i. Ndo

Dio, je'e ndo kotuanna ndo ko jan'an kuiteka'on. ¹⁸ ¿Méxin, nge'e tsjacha jan'an ixi nichja chijni ji'i? Ko nóna jan'an ixi ti tsjácha me'e richonda juaxruxin ixi tjako chijnie ndo Dio, ko xro'an tomi tsjácha; maski tikinixinna tsjácha ixi ixra rinta'a.

¹⁹ Méxin, maski xro'an ngisen ícha tetuan'an aséenna, nta'a ixra ixi je'o tja'on tsingijna chujni ixi jaña itsjé nā tsitikaon nā ndo Cristo. ²⁰ Nchakon ritjén ngajin ni judío, jan'an nta'a xranchi nche'e ni judío ixi jaña xrokuitikaon nā ndo Cristo. Ko titika'on ti kuetuan'an ndo Moisés, maski íxrokonda'i xrokuitika'on ley me'e. ²¹ Ko nchakon ritjén ngajin ni titikaon'a ley, jan'an nta'a xranchi je'e nā ixi jaña tsingijna nā tsitikaon nā ndo Cristo ko je'a ixi titikaon'a ley. Na'i jan'an titika'on nge'e kuetuan'an ndo Cristo. ²² Nchakon ritjén ngajin sen nandá taxi titikaon ndo Cristo, jan'an nta'a xranchi je'e sen ixi jaña ícha sen tsitikaon. Jan'an nta'a xranchi ngujngu chujni ixi jaña ikaxin nā tsitikaon nā ndo Cristo. ²³ Kain ji'i nta'a ixi tsienxin nā chijnie ndo Dio ko ixi tja'on tsayáa kain nge'e jian tsajon ndo.

²⁴ Ja'anta no'anta ixi nchakon tinga itsjé chujni ixi tjaun nā tsjacha nā naa nge'e, je'a kain nā tsjacha nā tsayé'e nā me'e. Jaña kaxon ti titika'onna ndo Cristo, jian sintu'una ixi jaña tsayé'ena nge'e tsituina ndo. ²⁵ Ni tinga, tintu'e nā kain ti tingijna'i nā tsjacha nā ko tayakon'en nā aséen nā ixi tjaun nā xrojuacha nā maski naa nge'e taka tsjexin. Ko jaina ntu'una xrée Ncháina Jesús ixi tsayé'ena naa nge'e nai'a tsjexin. ²⁶ Ko jan'an, nta'a ixra ixi tsjácha nge'e tsajon ndo Jesús ko nta'a ixra ixi nóna nge'e nta'a. Ko je'a xruenxon nta'a ji'i. ²⁷ Jan'an tintua'i ixi cuerpona tsituan'an ngajin jan'an, ko tetuan'an aséenna ixi jian tsitika'on ixi tjaun'a sinta'a ti ndako'a ko ixi jan'an ó juako chijnie ndo Dio ngajin ikaxin nā ko nchakon ndo Dio tsajon ndo ti ndachro ndo ngajin chujni, tjaun'a ixi jan'an tsayá'i.

Nge'e tetuan'an ndo Dio kondee ídolo

10 Kichuuna, jan'an tja'on tsono'anta ixi sen kuachrjenixinna, kain sen kuintee sen ngangí naa itjuí bake'e ndo Dio, ko kain sen kuatsingatu'e sen Ndachaon ndatin'in Játse. ² Jaña kain sen kuarue'e ndo Moisés bikitée sen ixi kuintee sen ngangí itjuí

ko kuatsingatu'e sen ndachaon^a ko jaña kuitikaon sen kain ti kuetuan'an ndo Moisés. ³ Ko kain sen xraje'o juine sen nge'e kuixin ngajni ⁴ ko kain sen naxraje'o kui'i sen nge'e kuajon ndo Dio ixi kui'i sen inda kuachrxjin naa ixro juinchenchaon ndo Dio, ixro me'e ndo Cristo. ⁵ Ko itsjé sen juinche'a sen ti tjaun ndo Dio; méxin, koñaon ndo ko ntajie nchese nti'a kuenxin sen.

⁶ Kain ji'i kon'en ixi juako ngajin jaina ixi jaina tsikakuenxin'ana sinche'ena ti ndako'a xranchi juinche'e je'e sen. ⁷ Méxin, titikaon'anta ídolo xranchi juinche'e kaxin sen, jaña jitaxin xroon chijnie ndo Dio tsikjin sen kuachronga ó sa'ó: "Kain chujni bake'e sen nunte juine sen ko kui'i sen, tjume'e bingatjen sen ko ité sen ko juinche'e sen ti ndako'a." ⁸ Kaxon xrochonda'ina nchri je'a janchrí'ana xranchi juinche'e kaxin sen ko kondeexin me'e naakua nchakon kuen'en ventitres mil sen. ⁹ Kaxon sintu'ana ixi tsikonna á nduaxin tsoñaon ndo Dio xranchi juinche'e je'e sen ko kondeexin me'e kuen'en sen ixi kunchee juine'e ba sen. ¹⁰ Ko xronichjangié'ana ndo Dio xranchi je'e sen kuanichjangí'e sen ndo, méxin kuij naa ángel ne'e xichononte^b ko naakónaxón xa sen.

¹¹ Kain ji'i kon'en sen tachrí'ina ixi jaña kaxon jaina xrokonojina ko ji'i jitaxin xroon ixi tsjakojna jaina ti stena jai ti ó tsjexin tsitjáña nunte xasintajni. ¹² Ko ngisen xraxaon ixi jian jinche'e sen, xrotsje'e sen jian, ixi kain nchakon jaña sinche'e sen. ¹³ Ja'anta ti xrojan nge'e tsango tangi kon'annta, xraxaonnta ixi kain chujni jaña ton'en na kaxon. Ko ja'anta chuntianta ndo Dio ixi je'e ndo tsintua'inta ndo ixi ja'anta tsatsinganta naa juachjaon tsango tangi ti tsokuaxian'inta. Méxin, nchakon tsii xrojan nge'e tangi ngajinnta, ndo Dio tsingijnanta ndo ko jaña tsjachanta.

¹⁴ Méxin, kichuuna, titikaon'anta ídolo. ¹⁵ Ja'in nichja'anta ixi nóna tienxinnta nge'e rindachrxjan. Ko ja'onta take'énta xroxaxaonnta á nduaxin ti ndachrxjan. ¹⁶ *Nchakon intena cena juako Ncháina Jesús ko tajonna juasaya ngajin ndo, kainna tu'una ti jitjiá copa ko naakua xraxaonna ixi jnié ndo Cristo kuintjé ixi jaina. Ko tonchrijinna nutja intena ko jaña xraxaonna ixi je'e ndo kuajon ndo cuerpoe ndo ixi jaina. ¹⁷ Maski kueyana, kainna naakua nutja intena ixi kainna ikjanna naakua cuerpoe ndo Cristo.

^a 10:2 *ndachaon* mar ^b 10:10 *xichononte* muerte

10:16: Mt. 26:26-28; Mr. 14:22-24; Lc. 22:19, 20.

¹⁸ Tsje'enta xranchi nche'e ni tjanya Israel, ine n̄a iko tsikajon n̄a ngajin ndo Dio me'e xrondachro ixi je'e n̄a kaxon nekao kichuuna nge'e tsikajon n̄a ngajin ndo. ¹⁹ Ndachrjan'i ixi ti ídolo chóna juachaxin, ko kaxon ndachrjan'i ixi ntao tajon n̄a ngajin ídolo me'e tjintee. Na'i. ²⁰ Ndachrjan ixi ni titikaon'a ndo Dio tajon n̄a xrojan nge'e ngajin ídolo ko nduaxin espíritue Xixron'anxrée tayé'e ji'i, je'a ndo Dio. Ko jan'an tjaun'a ixi jaña xrojuinche'enta kaxon ixi tjaun'a kaxon ja'anta tsjitexinnta ngajin espíritue Xixron'anxrée. ²¹ Jua'i tsu'una nge'e ti xraxaonxinna jnié Ncháina Jesús ko kaxon tsu'una nge'e xraxaonxinna espíritue Xixron'anxrée. Ko jua'i sintena nutja xruxaxaonxinna cuerpoe Ncháina Jesús ko kaxon sintena nge'e xroxaxaonxinna espíritue Xixron'anxrée. ²² ¿Á tjaunnta ixi ndo Dio tsoñao ndo? ¿Á jaina ícha chondana juachaxin ixi je'e ndo?

Tsjena nge'e ícha tsingijna sen kichuuna

²³ *Chao sintu'una kain nge'e ko je'a kain nge'e jian. Chao sintu'una xrojan nge'e tjaunna ko je'a kain ti tjaunna tsingijnana ixi ícha tsichuxinna ndo Dio. ²⁴ Tjé'anta je'o nge'e ja'onta tjaunnta ixi tsake'enta juaxruxin. Na'i. Kaxon tjéenta nge'e tsingijna ikaxin sen.

²⁵ Chao sintenta kain ntao tochji ngataon ndasin ko xro'an nge'e tjanchangínta, jaña xroxaxaon'anta á ndako o ndakua'i rinche'enta, ²⁶ ixi kain nge'e jii nunte xasintajni, Ncháina Jesús juinchéña ndo.

²⁷ Ko siá xrojan ni titikaon'a Ncháina xrokuiya'anta n̄a ixi xrojuinteku'unta n̄a, ko ja'anta tjaunnta xrokonchjiñe'enta, chao sintenta nge'e tjáanta n̄a ko tsjanchangi'anta nge'e kondee ti sintenta ²⁸ Ko siá xrojan ngisen xrondachro ixi ntao sintenta ó tsikajon n̄a ngajin naa ídolo, cháña nte'anta ntao me'e, ixi kondeexin ti nche'enta, ndako'a xroxaxaon n̄a. ²⁹ Ndachrjan ji'i ixi tja'on ixi ndako xroxaxaon ni titikaon'a ndo Dio, je'a ixi xrojan ja'anta ndakua'i xroxaxaonnta.

Jan'an nchena'i juaxruxin sinta'i naa nge'e je'o ixi ikaxin sen ndako'a xroxaxaon sen. ³⁰ Siá jan'an tajon juasaya ngajin ndo Dio ixi nge'e siné, ¿sonda ndakua'i xronichja n̄a ixi xrojan nge'e juiné? ³¹ Nchakon intenta ko tin'innta ko nchakon nche'enta ixra, kain ji'i nche'enta ixi jaña tsayé'e ndo Dio juasaya. ³² Nche'anta nge'e sincheni'e aséen ikaxin sen, maski sen judío o maski sen je'a judío o

sen ningue ndo Dio. ³³ Jan'an tja'on ixi kain ti nta'a xrobake'exin juaxruxin kain chujni, je'a tja'on ixi je'o jan'an xrobake'é juaxruxin. Na'i. Jan'an tja'on ixi jian tsake'e ikaxin chujni ixi tja'on tsitikaon na ndo Dio.

11 *Nche'enta xranchi nta'a jan'an ixi jan'an nta'a xranchi juinche'e ndo Cristo.

Xranchi xrojuinche'eni nchakon xra'oni ni'ngo

² Kichuuna, juasianta ixi kain nchakon xraxaonninta ko titikaonnata nge'e juintakuan'annta. ³ Ko tja'on tsono'anta ixi ndo Cristo tetuen'en ndo kain xi, ko kain xi tetuen'en xa janchri'e xa, ko kaxon jaña ndo Dio tetuen'en ndo ndo Cristo. ⁴ Ko naa xi ti nichje'e ndo Dio o tjako xa chijnie ndo ko jichjinga xa xronchritjé'e xa, ña xrondachro chónnda'i xa juasaya ngajin Ncháina Jesús. ⁵ Ko siá naa nchri jixratja'i jaa nchra ti nichje'e nchra ndo Dio ko ti jitjako nchra chijnie ndo, ña xrondachro ixi chónnda'i nchra juasaya ngajin ndoxi'e nchra me'e xrokjui xranchi xrochónnda'i nchra xrajaa nchra. ⁶ Ko siá naa nchri tjaun'a nchra xroxratja jaa nchra, cháña xrokjín jaa nchra. Ko siá tsosue'e nchra xrokjín jaa nchra, cháña xroxratja jaa nchra. ⁷ Ko xi xrokonda'i xroxratja jaa xa ixi je'e xa tsixexin xa xranchi ndo Dio ko ngajinxin xa tsikonni juachaxien ndo Dio. Ko naa nchri, ngajin nchra tikonxin juachaxin chónnda ndoxi'e nchra. ⁸ Ixi nchakon xraxrangíxixión nunte xasintajni, xi kuachrjenixin'a xa naa nchri. Na'i. Nchri kuachrjenixin nchra naa xi. ⁹ Ko kónna'i xi kondeexin nchri. Na'i. Nchri kónna nchra ixi xi xrokonde'e xa ngisen tsekao xa. ¹⁰ Méxin, xrokonda xroxratja jaa nchri ixi jaña xrondachro je'e nchra titikaon nchra ndoxi'e nchra ko jaña sen ángel tsikon sen ixi titikaon nchra. ¹¹ Ko ti titikaonni ndo Cristo xrokonda ixi xi tsingijna xa nchri ko nchri tsingijna nchra xi ixi naxraje'o tjintee sen ngajin ndo Dio. ¹² Ti xrangíxixión nchri kuachrjenixin nchra naa xi, jaña jai kaxon xi tjongíxixin xa ixi naa nchri. Ko kainna tikinixin'enna ndo Dio.

¹³ Ja'anta nge'e xraxaonnata, ¿á chao naa nchri xroxratja'i jaa nchra xronichje'e nchra ndo Dio? ¹⁴ Tikonni ixi tosue'eni ixi naa xi tsintu'e xa tsangi xrajaa xa. ¹⁵ Ko nchri chaxro tikonni nchra chrian xrajaa nchra ixi ndo Dio kuajon ndo xrajaa nchra ixi jaña xroxratja

jaa nchra. ¹⁶ Ko siá jii xrojan ngisen titikaon'a ji'i, tsono'anta ixi jan'anna ko kain sen ningue ndo Dio jaña titika'onna.

Ndako'a nche'e sen ti ine sen cena juako Ncháina

¹⁷ Ko jii naa nge'e xrontatjunta ixi ndakua'i nche'enta. Nchakon xejunta ni'ngo naa nge'e jian xrojuinche'enta ko nche'anta me'e. ¹⁸ Sa'ó xrontatjunta ixi jan'an kuin'an nchakon xejunta tetoku'u kichuunta. Ko jan'an tianxin ixi nchéxin jaña jiton'en. ¹⁹ Xrokonda tson'en jaña ixi jaña xrokonoaxinnta ngisen nduaxin titikaon Ncháina ko ngisen na'i. ²⁰ Méxin, siá tjakaxin kichuunta nchakon xejunta sintenta cena juako Ncháina, nduaxin'a nche'enta ti juako Ncháina. ²¹ Ixi nchakon sintenta, kaxinnta chuen'anta ko intenta, méxin kaxinnta xra chundanta jinta ko kaxinnta kuannta. ²² ¿Á chonda'inta nchianduinta? Nti'a xrojuintexinnta ko xrokui'inta nge'e tjaunnta. Siá jaña nche'enta ngaxin'in ni'ngo, me'e xrondachro chonda'inta juasaya ngajin ningue ndo Dio ko me'e tosuexin sen nóa, sen chónda'i nge'e sine. ¿Nge'e tjaunnta xrondachrjan? Chuen'anta ixi xrondachrjan jian stenche'enta. Na'i. Je'a jian nche'enta.

Sintena ixi xraxaxaunxinna Ncháina

²³ Ti juakona Ncháina, me'e ntakuan'annta: Ixi tiie itsé na ndo, je'e ndo kua ndo nutja ²⁴ ko kuajon ndo juasaya ngajin ndo Dio ko tjume'e konchrinjin ndo nutja ko ndachro ndo: “Ji'i cuerpona tsajon ko tsen'en ixi ja'anta. Nchakon sintenta nio xraxaonntana.” ²⁵ Ko juexin juine sen, itsé ndo copa jitjiá ndée tu uva ko ndachro ndo: “Copa jitjiá ndée tu uva ji'i; me'e xrondachro tsóña naa ley natjúá ixi tsintji jnina. Nchakon tsi'inta ndée tu uva ji'i, jan'an xroxraonntana.” ²⁶ Méxin, nchakon sintenta nutja ko tsi'inta ndée tu uva, me'e xroxraonnta ixi kuen'en Ncháina Jesús. Jaña nche'enta tsijija nchakon xrokjan Ncháina.

Xranchi sineni cena juako Ncháina

²⁷ Méxin, siá xrojan ngisen sine nutja ko tsi'i sen ndée tu uva xroxraonxin sen Ncháina ko siá ndako'a sinche'e sen me'e, tsama sen ijie ixi chónde'a sen juasaya ngajin cuerpoe ko jnié Ncháina Jesús. ²⁸ Méxin, ngujunguna xrokonda xroxraonna sa'ó á ndako o ndakua'i juintu'una ko tjume'e sintena nutja ko tsu'una ndée tu uva.

²⁹ Ko ngisen sine ko tsi'i ko nduaxin'a xraxaon sen cuerpoe Ncháina Jesús, ndo Dio sinchekama ndo sen ijie. ³⁰ Ko méxin itsjénta ni'anta ko itsjénta soji'anta ko ikaxin sen ó kuen'en sen. ³¹ Méxin, xrokonda xrotsje'ena jian xranchi jii ngaya aséejna nchakon xroxraxaonna ixi je'e ndo ko jaña Ncháina sinchekama'ina ndo ijie. ³² Ko siá ndo Dio tsjankata'ana ndo ijie jai, ko kaxon tangi tsoina ixi jaña tjaun ndo tsjakoina ndo jian sintu'una ixi jaña í tsjankata'ina ndo ijie xranchi chujni nunte xasintajni.

³³ Méxin, kichuuna, nchakon xra'onta ixi sintenta cena juako Ncháina, chón'en ngujngu kichuunta. ³⁴ Ko siá jii naa sen kuen'en jinta, cháña sa'ó sine sen xrojan nge'e ndo'a sen ixi ndo Dio í tsjankata'i ndo sen ijie nchakon xra'onta.

Ko xra jii íkaxin nge'e xrontatjunta nchakon tsjasotsja'anta.

Espíritue ndo Dio tajon ixra ngajin ngujngu chujnie

12 Kichuuna, tja'on tsono'anta nge'e ixra tajon Espíritue ndo Dio tayé'e ngujngu chujnie ndo.

² Ja'anta ó no'anta jian ixi nchakon xratitikaon'anta Ncháina Jesús, ja'anta kuarue'enta kaxin ídolo jua'i nichja. ³ Méxin, xrontatjunta ixi ngisen nichjaxin Espíritue ndo Dio, jua'i xronichjangí'e sen ndo Jesús, ko xro'an ngisen chao xrondachro ixi ndo Jesús Nchée sen, siá nichjaxin'a sen ixi Espíritue ndo Dio.

⁴ *Jii kueya ixra tajon Espíritue ndo Dio ko xraje'o Espíritue ndo jitajon kain ixra me'e. ⁵ Ko jii itsjé ixra sinche'eni, ko kain ixra me'e xrée Ncháina. ⁶ Ko jii kueya ixra nche'e ngujngu sen ko xraje'o ndo Dio, ndo tajon juachaxin sinche'eni ixra me'e. ⁷ Ndo Dio tajon juachaxin ngajin ngujngu chujnie ndo ixi sinche'e sen ixra ko ixi juachaxien Espíritue ndo me'e tsingijna sen ikaxin sen kichuu sen. ⁸ Espíritue ndo tajon juachaxin ngajin kaxin sen tsono'e sen chijni tsango jian, ko ngajin ikaxin sen tajon ndo juachaxin tsango jian xronichja sen chijnie ndo. ⁹ Ko Espíritue ndo tajon ngajin ikaxin sen ixi ícha xrochuntia sen ndo Dio ko kaxon ngajin ikaxin sen juachaxin ixi sinchexrjuen'en sen chujni ni'e. ¹⁰ Ko ikaxin sen tayé'e sen juachaxin sinche'e sen kaxin ixra tsango ijié, ko ikaxin sen tayé'e sen juachaxin xrochronga sen nge'e jindachro ndo Dio, ikaxin sen tayé'e juachaxin xrondachro sen nge'e jinichjaxin chujni, á Espíritue

jian o espíritu ña'i, ko ikaxin sen tayé'e sen juachaxin xronichja sen itsjé ngigua, ko ikaxin sen tayé'e sen juachaxin xrochronga sen nge'e xrondachro ngigua me'e. ¹¹ Ko xraje'o Espíritue ndo Dio tajon kain ji'in ko je'e ndo tajon ndo juachaxin ti xra sinche'e ngujngu chujnie ndo xranchi je'e ndo tjaun ndo.

Kainna tikinixin'enna ndo Cristo

¹² *Sen ningue Ndo Cristo ste sen xranchi naa cuerpoe chujni, jaña ste sen ixi chónða kueya parte. Ko maski kueya parte, naakua cuerpo jii. Jaña ningue ndo Cristo naakua cuerpo kaxon. ¹³ Kainna maski á sen judíona o á je'a sen judíona, o maski sen nchenche'e na ixra^a kain nchakon ko xenge'a sen 'na, o á sen tituan'an, kainna naakuaxon Espíritue ndo Dio bikitéexina, ko kainna ikjanna naakua cuerpoe ndo Cristo, ko xranchi naakua chujni, jaña kuaye'ena Espíritue ndo Dio.

¹⁴ Ixi cuerpo je'a naakua parte chónða. Na'i. Itsjé parte chónða. ¹⁵ Siá tutéina xrondachro: “Jan'an je'a itjani, méxin jan'an tikinixian'i cuerpo”, me'e á je'a xraje'o cuerpo kayui, itjani ko tuténi. ¹⁶ Kaxon siá xrondachro naa ndatsjonni: “Jan'an je'a ikonni, méxin jan'an tikinixian'i cuerpo”, ko je'a nduaxin me'e kaxon. ¹⁷ Siá nchijíi cuerpo xrokjui ikonni, ¿xranchi xrokuin'enni? Ko siá nchijíi cuerpoeni xrokjui ndatsjonni, ¿xranchi xrobakaxre'eni? ¹⁸ Méxin, ndo Dio kuituan'an ndo no tsake'e ngujngu parte ne'e cuerpo xranchi tja'on je'e ndo. ¹⁹ Ko siá naa parte xrokjui nchijíi cuerpo, í xrokuake'a cuerpo. ²⁰ Ko nduaxin kueya parte chónða naa cuerpo ko kain parte me'e naakua cuerpo.

²¹ Ikonni jua'i xrondache itjani: “Xrokondana'ia ja'a”, ko kaxon jaani jua'i xrondache tuténi: “Xrokondana'ia ja'a.” ²² Ti parte xraxaonni ixi tanto'a tjintee, me'e ti ícha xrokonda ²³ ko ikaxin parte ne'e cuerpo xraxaonni tjinte'a ko me'e ti ícha jian tetsáa ko ti parte ícha chaxro'a, me'e ti ícha tatjani. ²⁴ Ko nge'e ti ícha chaxro chondana xrokonda'i xroxratjaxin manta. Je'e ndo Dio juinchekonchjian ndo nchijíi cuerpoina ko je'e ndo kuajon ndo ti tjintee ngajin parte ícha tjinte'a. ²⁵ Jaña kain parte cuerpoeni naakua jitséxin kichuu ko jaña tingijna kichuu. ²⁶ Nchakon toni'e

^a 12:13 *sen nchenche'e na ixra* esclavo

naa parte cuerpoeni, kain ikaxin parte kaxon tíin; ko nchakon tayakon'enni naa parte, nchijíi cuerpo take'e juaxruxin.

²⁷ Ko ja'anta ikjannta cuerpoe ndo Cristo ko nguñgunta tikinixin'ennta cuerpoe ndo. ²⁸ *Ko ndo Dio kuinche'e ndo sen sinche'e xrée ndo ti ni'ngo, sa'ó kuinche'e ndo sen apóstol; tjume'e kuinche'e ndo sen xrochronga nge'e nichja ndo. Nínxin kuajon ndo juachaxin ngajin sen tsjako chijnie ndo, ko kaxon kuajon ndo juachaxin ngajin kaxin sen sinche'e sen kaxin ixrā ijié, ko kaxon kuajon ndo juachaxin ngajin ikaxin sen sinchexrjuen'en chujni ni'e, ko kuajon ndo ngajin ikaxin sen juachaxin tsingijna sen ikaxin chujni, kaxon kuajon ndo juachaxin ngajin ikaxin sen tsetuan'an sen ixrā ni'ngo, ko kaxon kuajon ndo juachaxin ngajin ikaxin sen xronichjaxin sen inaa ngigua. ²⁹ Kain'a sen kuayé'e sen ixrā apóstol, ko kain'a sen kuayé'e sen juachaxin xronichja nge'e ndachro ndo Dio, ko kain'a sen chóna sen juachaxin tsjako sen chijnie ndo, kain'a sen chóna sen juachaxin sinche'e sen kaxin ixrā ijié, ³⁰ ko kain'a sen chóna sen juachaxin sinchexrjuen'en sen chujni ni'e, ko kain'a sen chóna sen juachaxin xronichjaxin sen jée ngigua, kain'a sen chóna sen juachaxin xrochronga sen nge'e xrondachro ngigua me'e. ³¹ Tjéenta naa ixrā ícha jian xrotjáanta ndo Dio. Ko jai jan'an tsjako'anta naa cha'o ícha jian xrorué'enta.

Xrotjue'e kichuuna

13 Siá xronichja ikaxin ngigua ko xronichja xranchi nichja sen ángel, ko tjaun'a sen kichian, kain me'e xro'an tjintee ko xrokjanna xranchi naa n̄t̄jua je'o tonkjan, o naa chika séen tonkjan. ² *Ko siá xronichja chijnie ndo Dio, ko siá xrokuiñxin kain nge'e xra noe'a ikaxin chujni, ko siá xrokonojna kain nge'e, ko ícha xrochuntia ndo Dio ko chao xrontatjan naa ijna: tachrjengíxian nti'i ko satjia nango, maski jaña sinta'a ko tjaun'a sen kichian, kain ti nta'a xro'an tjintee. ³ Ko siá tsingijna ni nóa ko xrotjá'a n̄ kain nge'e chonda, ko maski xrokuajon cuerpona xroche, ko tjua'i sen kichian, xro'an tjintee nge'e nta'a jan'an.

⁴ Ko sen tjue'e sen kichuu toñao'a sen taka, ko jian aséen sen, ko je'a tohjio sen, nchejié'a aséen sen, ko ndachro'a sen ixi tsango no'e sen, ⁵ je'a ndakua'i nche'e sen ko je'a ña'i sen, je'a taka chjée

sen juañoa, ko tjenge'a sen ti nchekao nã sen, ⁶ ko chéé'a sen ti nge'e nche'e ni ndako'a. Je'e sen ste sen juaxruxin nchakon inaa chujni nichja ti nduaxin. ⁷ Siá tjue'e kichuuna maski xrojan nge'e ndako'a sincheina nã, toña'ana, ko nduaxin titika'onna ndo Dio, me'e xrochon'enna ixi tsingijnana ndo.

⁸ Ti tjue'e kichuuna nai'a tsjexin. Ko tsij nchakon ti nichja sen chronga chijnie ndo Dio tsjexin, ko nichja sen ikaxin ngigua tsjexin, ko tsjexin kain ti kuano'e chujni. ⁹ Ti noina jai ko ti nichjana ixi ndo Dio me'e naa nge'e xrachuxin'ana jian. ¹⁰ Ko nchakon tsij ti tsango jian, tjume'e tsjexin ti nchíin noina jai.

¹¹ Nchakon xranchíina, kuanichja xranchi xjanchíin, kuaxraxa'on xranchi xjanchíin ko bakianxin xranchi tienxin naa xjanchíin. Ko nchakon ba'ngi kuintu'a kain ti kuenta'a xranchi xjanchíin. ¹² Jai tikon'ana jian, tikonna xranchi tikonni ixi naa xrosenda chóna kitja, ko tjume'e tsij nchakon chao tsikonna ndo Cristo ixi ikonna. Ko jai xratitjáña tsichuxinna ndo; ko tsij nchakon nduaxin xrochuxinna ndo Dio jian xranchi ndo Dio chuxinna ndo jaina. ¹³ Ko jai jii ní nge'e tjintee, me'e ti xrochuntiana ndo Dio, ko ti noina jian ixi je'e ndo xrochajina ndo ti stechon'enna, ko ti xrotjue'e kichuuna. Ko ti ícha tjintee me'e ti xrotjue'e kichuuna.

Ti nichja nã ikaxin ngigua ko chronga nã chijnie ndo Dio

14 Ícha tjéenta xrotjue'e kichuunta ko ícha jian tjanchianta ixi Espíritue ndo Dio xrotjáanta juachaxin ixi xronichjanta nge'e tjaun ndo. ² Ixi ngisen nichja ikaxin ngigua, ngajin ndo Dio nichja sen ko je'a ngajin chujni, ixi xro'an ngisen tienxin nge'e jinichja sen ixi espíritue ndo Dio nichjaxin sen ti xranoe'a sen. ³ Ko ngisen nichja nge'e jichrónga ndo Dio, me'e xrokonde'e chujni ixi ícha jian sinche'e sen ko jaña tsake'e sen juaxruxin. ⁴ Ko ngisen nichja ikaxin ngigua je'o tsingijna aséen sen ixi ícha tsono'e sen juachaxien ndo Dio. Ko ngisen nichja nge'e tjaun ndo Dio tsono'eni, sen me'e tsingijna ikaxin sen ni'ngo ixi ícha tsono'e sen.

⁵ Jan'an tja'on ixi kainnta xronichjanta ikaxin ngigua tajon espíritue ndo Dio. Ko ícha jian ikaxinnta xrochronganta nge'e tjaun ndo Dio tsono'eni ixi ícha tjintee xrochronga sen nge'e tjaun ndo Dio ixi ti xronichjani ikaxin ngigua. **Q** siá je'e sen kaxon xrondachro sen nge'e ti nichja sen ixi jaña tsienxin kain sen titikaon ndo Dio.

⁶ Kichuuna, siá jai xrojuasótsja'anta ko xronichjaxin ikaxin ngigua,

xruenxon xronichja me'e. Ícha jian xrobingijnanta siá jan'an xronichjabin naa ngigua tienxinnta, jaña tsono'anta nge'e ndachro ndo Dio o tsienxinnta naa nge'e xranoa'inta, o xrontatjunta naa nge'e tjaun ndo Dio xrokono'anta, o xrojuako'anta naa nge'e jian.

⁷ Ixi kaxon xranchi tonkjan naa ntaxro ko tonkjan naa arpa, siá xraje'o tonkjan ngujngu, jua'i tsichuxinni nge'e soon jitonkjan.

⁸ Ko siá ndako'a xrondachro tjao, ¿xranchi xronoina xrondachro satsjina guerra o na'i? ⁹ Jaña ja'anta kaxon, siá nichjanta naa ngigua tienxin'a chujni, ¿xranchi tsono'e sen nge'e nichjanta? Ko siá xro'an ngisen tienxin, ja'anta xranchi chrinto rinichje'enta. ¹⁰ Jii kueya ngigua nunte xasintajni, ko ngujngu ngigua jii chujni tienxin ngigua. ¹¹ Ko siá xrojan ngisen xronichja'na ko xrokuianxin'a nge'e nichja sen, sen me'e jan'an xroxraxa'on ixi je'e sen tsikixin sen inaa tjajna ko kaxon je'e sen xroxraxaon sen ixi jan'an jée tjajna tsijixin. ¹² Méxin, ja'anta ti tsango tjaunnta tsaye'enta naa ixra tajon Espíritue ndo Dio, tjanchianta kaxin ixra tsingijna kain sen titikaon ixi jaña ícha jian tsitikaon sen.

¹³ Méxin, ngisen nichja ikaxin ngigua, xrojuanche'e sen ndo Dio ixi tsajon ndo juachaxin tsienxin sen ko xrochronga sen ti nichja sen. ¹⁴ Siá jan'an xronichja'a ndo Dio naa ngigua tajon espíritue ndo, aséenna jinichje'e ndo, ko tianxin'a nge'e rindachrjan.

¹⁵ ¿Nge'e xrojuanta'a tjume'e? Xronichjabin ndo Dio ixi aséenna ko kaxon xrokuianxin nge'e rintatjan ndo, ko xrotsje ngajin ndo ixi aséenna ko kaxon xrokuianxin nge'e ritsje. ¹⁶ Ixi siá xrokuajonnta juasaya ngajin ndo Dio ixi asáanta ko sen stetin'en tsienxin'a sen nge'e rindachenta ndo Dio, jua'i tsajon sen juasaya ixi tienxin'a sen nge'e richronta. ¹⁷ Maski tsango chaxro rinichje'enta ndo Dio ko tájonnta juasaya ngajin ndo, siá tsienxin'a sen stetin'en, ja'anta tingijna'inta sen ixi ícha tsono'e sen nge'e tikinixin'en ndo Dio.

¹⁸ Jan'an tajon juasaya ngajin ndo Dio ixi jan'an chonda juachaxin xronichja íkaxin ngigua tajon ndo Dio, ngigua tienxin'a ja'anta.

¹⁹ Ko nchakon tsixra'o sen ni'ngo, je'o tja'on xronichja na'ó chijni ti tsienxin sen ixi jaña ikaxin sen jian tsitja sen ixi siá xronichja ite^a mil chijni ti inaa ngigua tsienxin'a sen.

²⁰ Kichuuna, xraxaon'anta xranchi ichjan. Ja'anta nche'enta xranchi ichjan ixi ichjan noe'a xjan nge'e xrondachro ti ndako'a.

^a 14:19 *ite* diez

Ja'anta xraxaonnta xranchi naa sen cha. ²¹ Xroon jitaxin ti kuetuan'an ndo Dio ja'in ndachro: "Jan'an xronichjaxin ngajin ni tjajna Israel ixi ikaxin ngigua ko kaxon xronichjaxin chujni tsikixin inaa tjajna, ko je'e na tsitikaon'ana na." ²² Ti xronichjaxin ikaxin ngigua tienxin'a na, ni titikaon'a Ncháina me'e tsikon na ixra jíe ne'e ndo Dio, ko ji'i tingijna'i sen titikaon ndo. Ko chijni chronga naa nge'e juincheno'e ndo Dio, me'e tsingijna ngajin sen titikaon Ncháina Jesús, ko je'a ni titikaon'a ndo. ²³ Tjume'e nchakon xroxejunta ti jii ni'ngo kainnta titikaonnta Ncháina, ko siá kainnta xronichjanta ikaxin ngigua, ko tixin'in naa na ko tsienxin'a na nge'e stetin'en na, o xratitikaon'a na Ncháina Jesús, xrondachro na ixi tsinchetjáña jáanta. ²⁴ Ko siá xrochronganta naa nge'e juntano'anta ndo Dio, ko tixin'in naa ni titikaon'a Ncháina, o tixin'in naa ni xratienxin'a, ko tsin'en na nge'e rinichjanta, xroxraon na ixi je'e na ndako'a juinche'e na. ²⁵ Ko jaña tsonoxin nge'e imao xraxaon na ngaya aséen na ko tjume'e tsake'exin ntatuchi'in na ko tsajon na juasaya ngajin ndo Dio ko xrondachro na ixi nduaxin ndo Dio jii ngajinnta.

Ndako sintu'una kain nchakon xroxejuna ti ni'ngo

²⁶ Méxin, kichuuna, ¿nge'e xrokon'en? Nchakon xroxra'unta ti jii ni'ngo, itsjenta salmo, ko kaxinnta xrojuinchequen'ennta sen kichuunta, kaxinnta xrochronganta nge'e juntano'anta ndo Dio, kaxinnta xronichjaxinnta ikaxin ngigua tienxin'a sen, ko kaxinnta xrochronganta nge'e xrondachro ngigua me'e. Kain ji'i tson'en ixi sen ni'ngo ícha tsitikaon sen ndo Dio. ²⁷ Ko siá xronichjaxinnta ikaxin ngigua, je'o yuu o níi sen xronichja ko sa'ó naa sen ko tjume'e inaa sen, ko xrokonda ixi xrojan ngisen tienxin xrochronga sen nge'e xrondachro ti jinichja inaa sen. ²⁸ Ko siá xro'an ngisen jii ni'ngo no'e ko xrochronga nge'e xrondachro nge'e jinichja inaa sen, cháña xronichjaxin'a sen ikaxin ngigua nchakon xroxra'unta, ko je'o xronichjaxin sen ngaya aséen sen ngajin ndo Dio. ²⁹ Tájonnta juachaxin ixi xronichja yuu o níi sen xrochronga nge'e juincheno'e ndo Dio sen. Tjume'e sen jitin'en xroxraon sen á nduaxin chijnie ndo Dio ti stendachro sen jinichja. ³⁰ Ko siá xrojuincheno'e ndo Dio xronichja naa sen jii nti'a, sen sa'ó jinichja xrotenko sen ixi xronichja sen nandá kuayé'e chijnie ndo Dio. ³¹ Chao ngujngu sen xrochronga sen nge'e juincheno'e ndo Dio sen ixi jaña kainnta

tsono'anta nge'e jian ko juaxruxin tsake'e asáanta. ³² Ko ngisen kuayé'e juachaxin xronichja nge'e chronga ndo Dio tsono'e sen kichuu sen, kaxon xrokonda je'o xronichja sen ti tikinixión. ³³ Ixi ndo Dio, ndo tajon juaxruxin tsake'e aséenni, tjaun ndo kaxon jian tson'en ngaxin'in ningue ndo.

Xranchi ó kuan'annta nche'enta nchakon xra'onta ngaxin'in ni'ngo, ³⁴ sen nchri xrokonda xronichja'i sen hora ritin'ennta chijnie ndo Dio ixi ko'a juachaxin jaña tson'en; xrokonda tsitikaon sen xranchi tetuan'an ley. ³⁵ Siá tjaun sen nchri tsono'e sen xrojan nge'e, ti tsijja sen ndo'a sen, nti'a chao tsjanchangí'e sen ndoxi'e sen ti tienxin'a sen. Ixi je'a jian xronichja sen ti stetin'ennta chijnie ndo Dio ngaxin'in ni'ngo.

³⁶ Xrokono'anta ixi chijnie ndo Dio xrangíxixín'a chijni ngajinnta ko kaxon je'a ja'onta kuaye'enta chijni ji'i. ³⁷ Méxin, siá jii xrojan ngisen xraxaon ixi je'e sen chronga sen chijnie ndo Dio o xraxaon sen ixi Espíritue ndo Dio tingijna sen, xrokono'e sen ixi ti rikjin me'e naa nge'e tsiketuan'an Ncháina Jesús. ³⁸ Ko ngisen titikaon'a, ja'anta titikaon'anta sen.

³⁹ Méxin, kichuuna, tsango tjéenta ixi xrokuaye'enta juachaxin xronichjanta nge'e tjaun ndo Dio tsono'eni ko kaxon xrondachro'anta ixi jua'i xronichja sen ikaxin ngigua tsikayé'e sen, ⁴⁰ ko kain ti nge'e sinche'enta, ndako ko jian tson'en.

Tsixelhón ndo Cristo

15 Kichuuna, jai tja'on sintaxraxaonnta chijni jian juntakuan'annta. Chijni me'e kuaye'enta ko jian rititikaonnta. ² Ko siá tsintue'anta chijni me'e, tsarichonnta kain nchakon. Ko siá na'i, xruenxon kuitikaonnta.

³ Sa'ó, juntakuan'annta nge'e jan'an kuayá'a kaxon: ndo Cristo kuenxin ndo ixi ti ndako'a juntu'una, xranchi ndachro xroon chijnie ndo, ⁴ *ko juabaa sen ndo ko je'e ndo xechón ndo nchakon nínxin xranchi ndachro xroon chijnie ndo Dio. ⁵ *Ko sa'ó konoxin ndo ngajin ndo Pedro, ko tjume'e ngajin sen teyuu kuajikao ndo. ⁶ Tjume'e konoxin ndo ngajin quinientos sen kichuuna tsixra'o sen ko bikon sen ndo. Ko jai itsjé sen me'e xra ste sen, ko ikaxin sen ó

15:4: Mt. 12:40; Hch. 2:24-32.

15:5 a: Lc. 24:34; b: Mt. 28:16, 17; Mr. 16:14; Lc. 24:36; Jn. 20:19.

tsiken'en sen. ⁷Tjume'e konoxin ndo ngajin ndo Jacobo, ko tjume'e ngajin kain sen apóstol.

⁸*Tjume'e konoxin ndo ngajin, bikon Ncháina Jesús maski jan'an ícha tjume'e kuichúxin ndo, xranchi naa xjan tsikitsingajin. ⁹*Ko jan'an nóna ixi je'a ícha tjintena xranchi ikaxin sen tsikinche'e Ncháina ko tikinixinna'i xrondachijina sen apóstol, ixi jan'an kuaningakon'an ko tja'on naaxrokóñaxón sen titikaon Ncháina.

¹⁰Maski ndako'a junta'a, juasie ndo Dio ixi juachaxien ndo kuindoxin ti xraxa'on, ko je'a xruxon bikonó'a'na ndo, ixi ícha junta'a ixrā ne'e ndo ixi kain sen apóstol. Ko je'a jan'an junta'a ixrā me'e. Na'i. Ndo Dio bingijnana ndo ko chjána ndo juachaxin junta'a xrée ndo. ¹¹Ko ni jan'an ko ikaxin sen tjinte'ana, ti ícha tjintee me'e ti chijni nichjana ko ti kuitikaonnta.

Xroxechón ni tsiken'en

¹²Ko siá ndachrona ixi ndo Cristo xechón ndo, ¿sonda ndachro kaxinnta ixi xechón'a chujni tsiken'en? ¹³Siá xroxechón'a sen tsiken'en, ñā xrondachro kaxon tsixechón'a ndo Cristo. ¹⁴Ko siá tsixechón'a ndo Cristo, tjinte'a nge'e nichjana ko nge'e tjakona ko tjinte'a kaxon nge'e chuntianta. ¹⁵Ko siá nduaxin'a xechón chujni, jaina stencheye'ena chujni, ixi chrongana ixi ndo Dio juinchexechón ndo, ndo Cristo. Siá nduaxin sen tsiken'en xroxechón'a sen íjngo, je'a nduaxin xechón ndo Cristo. ¹⁶Ko siá xechón'a sen tsiken'en, kaxon ndo Cristo xechón'a ndo. ¹⁷Ko siá ndo Cristo tsixechón'a ndo, tjinte'a ti chuntianta ndo ko komé'a jíanta. ¹⁸Siá nduaxin'a xechón ndo Cristo, kaxon sen kuitikaon ndo, sen kuen'en, kuitjáña sen ko jai nai'a xroxechón sen. ¹⁹Ko siá chuntiana ndo Cristo ko xraxaonna ixi je'o tsingijnana ndo jai ti stena ngata'a nunte xasintajni, tsango lastuna ixi jaina xroxechón'ana.

²⁰Ko nduaxin xechón ndo Cristo. Je'e ndo sa'ó xechón ndo ko jii' nchenoĭna ixi nduaxin xroxechón sen tsiken'en. ²¹Ixi naakua xi juangíxin juinche'e ti ndako'a, méxin kain chujni kuama ijie ko kuaxi kuinteken'en chujni, kaxon jaña naakua xi xechón, méxin jaña kaxon chao xroxechón kain sen tsiken'en. ²²Ixi ti ndako'a juinche'e ndo Adán, méxin kain chujni kuaxi kuinteken'en ñā. Ko jai, ixi tsitikaonna ndo Cristo, jaña kaxon kaina tsechónna

kain nchakon.^{a 23} Ja'in xrokonda tson'en, sa'ó xechón ndo Cristo, ko tjume'e nchakon xrokjan ndo xroxechón kain sen chuntia ndo. ²⁴ Ko tsij nchakon naatsjexinxón kain nge'e ko ndo Cristo sinchejexin ndo kain ni tetuan'an ko kain espíritu ña'i, ko tsajon ndo kain ti tetuen'en ndo tsayé'e Ndotée ndo, ndo Dio. ²⁵ Ixi xrokonda tsetuan'an ndo Cristo ti tsijja nchakon sinchejexin ndo juachaxin chónnda kain ni ningakon'en ndo. ²⁶ Ko ti tsjexixin tsitjáña, me'e xichononte ko ti ten'en chujni. ²⁷ Ndo Dio kuajon ndo kain juachaxin ngajin ndo Cristo ixi tsetuen'en ndo kain nge'e. Ko ti jaña ndachro xroon chijnie ndo Dio ixi ndo Cristo tsetuen'en ndo kain nge'e, je'a xrondachro ixi tsetuen'en ndo ndo Dio kaxon. Na'i. Ixi ndo Dio chjée ndo Chjen'en ndo, xjan Jesús, kain juachaxin tsetuen'en xjan kain nge'e. ²⁸ Ko tjume'e nchakon tsjexin tsetuen'en ndo Cristo kain nge'e, ndo Cristo, Chjen'en ndo Dio, kaxon tsitikaon ndo Ndotée ndo, ndo tsikajon juachaxin ngajin ndo Cristo. Ko jaña ndo Dio tikinixin'en ndo tsetuen'en ndo kain nge'e.

²⁹ Jii ikaxin n̄a tikitéexin n̄a chujni ixi ni tsiken'en, ¿sonda jaña nche'e n̄a siá titikaon'a n̄a ixi ni tsiken'en xroxechón n̄a íjngo?

³⁰ Ko, ¿sonda ngujngu nchakon tituexinna ixi naatsóñaxóna n̄a? ³¹ Méxin, kichuuna, jan'an nóna ixi ngixe'i nchakon naatsóñaxónna n̄a. Ko nduaxin juaxruxin ritjén ixi ja'anta kaxon titikaonnta Ncháina Jesucristo. ³² Ko nchakon bake'é tjajna Éfeso kuętoki'an chujni ste nti'a ixi je'e n̄a nche'e n̄a xranchi iko jie'e, ¿ko nge'e xrojuacha jan'an ti tsen'enna siá nduaxin'a xroxechón ni tsiken'en? Siá nduaxin'a ji'i, cháña nche'ena xranchi ndachro kaxin n̄a: “Sinena ko tsu'una ixi ndúya ndatsen'enna.”

³³ Tituexin'anta ixi sintaya'anta n̄a: “Siá xrojuentonta ni ndako'a nche'e, ja'anta sinchetjáñanta kain nge'e jian no'anta.” ³⁴ Ikjannta nche'enta ti jian ko ínche'anta ti ndako'a. Kaxinnta xrandako'a titikaonnta ndo Dio ko ndachrjan ji'i ixi jaña tsosua'anta.

Xranchi xroxechón ni tsiken'en

³⁵ Nchéxin xrojan ja'anta tsjanchangínta: “¿Xranchi xroxechón ni tsiken'en ko xranchi tson'en cuerpoe n̄a?” ³⁶ Naa nge'e ninta ti xranchangi ji'i. Tsee tengani chjaka xrokonda tsen'en tsee ixi jaña tsechón ika. ³⁷ Ti tengani je'a ika tengani. Na'i. Ti tengani naa tsee,

^a 15:22 *tsechónna kain nchakon* vida eterna

á tsee noatrigo o ngixe'i inaa tsee. ³⁸ Ko ndo Dio tajon ndo ngujngu nge'e tache ko tsóña xranchi tjaun ndo, ko ngujngu tsee xrochónda ngujngu kée. ³⁹ Ko je'a kain cuerpo xraje'o. Na'i. Jii cuerpoe chujni, jii cuerpoe iko, jii cuerpoe kuxe, ko jii cuerpoe kuche. ⁴⁰ Kaxon jaña jii cuerpoe sen ángel ste ngajní ko jii cuerpoe ni ste ngata'a nunte xasintajni. Ko jii cuerpoe sen ángel chaxro tsje'e ko kaxon jii cuerpoe chujni chaxro tsje'e. ⁴¹ Ti tingasáña chjiixro chaxro, ko chaxro tingasáña nchanitjao ko kaxon nchanotsé tingasáñaxin, ko maski jii itsjé nchanotsé, jéexin tingasáñaxin ngujngu nchanotsé. ⁴² Jaña kaxon tson'en nchakon xroxechón ni tsiken'en. Ixi nchakon ten'en na ko xrabaa na, renga cuerpoe na ko nchakon xroxechón na íjngo, í xrorenga'i na ixi tsechón na kain nchakon. ⁴³ Ni tsixrabaa renga cuerpoe na, ko nchakon xroxechón na íjngo, tsayé'e na naa cuerpo chaxro ko í tsorenga'i. ⁴⁴ Xroxrabaa naa cuerpo renga ko tjume'e xroxechón naa cuerpo renga'i ixi chónnda juachaxien Espíritue ndo Dio. Ko xranchi jii cuerpo renga, jaña kaxon jii cuerpo renga'i, chónnda juachaxien Espíritue ndo Dio.

⁴⁵ Ko xranchi jitaxin xroon chijnie ndo Dio: “Xi juinchekonchjian ndo Dio ti xrangíxixión me'e ndo Adán, ndo kuayé'e juachaxin tsechón ndo.” Ko tjume'e kuji inaa ndo xranchi ndo Adán, ko ndo me'e chónnda espíritu tajon juachaxin tsechón chujni kain nchakon. ⁴⁶ Ko je'a sa'ó kóna cuerpo chónnda juachaxien Espíritue ndo Dio. Na'i. Sa'ó kóna cuerpo renga, ko tjume'e kóna cuerpo chónnda juachaxien Espíritue ndo Dio. ⁴⁷ Ndo kóna sa'ó, kónaxin ndo ixi inche jii nunte xasintajni. A ndo yuxin ngajní kuixin ndo me'e Ncháina. ⁴⁸ Kain ni jii nunte xasintajni chónnda na naa cuerpo xranchi ngisen tsikónaxin inche ti xrangíxixión. Ko kain sen jii ngajní chónnda sen cuerpo xranchi cuerpo chónnda ngisen kuixin ngajní. ⁴⁹ Jai jaina stena xranchi ngisen kónaxin inche, ko tjume'e jaina xrokjanna xranchi ngisen kuixin ngajní.

⁵⁰ Méxin, kichuuna, ndachrjan ixi ti cuerpo chónnda ntao ko ijni jua'i tsake'e ti tetuan'an ndo Dio. Naa nge'e renga jua'i tsayé'e naa nge'e nai'a tsjexin. ⁵¹ *Xrontatjunta naa nge'e noa'intá: Kain'ana tsen'enna ko nduaxin xrontatjunta kainna tsindoxin cuerpoina. ⁵² Tjume'e xranchi xitje'e ko tije'e jmakonna, ti tsjexixin tsin'enna xrondachro tjao, ko kainxin sen tsiken'en kuichuntia Ncháina

xroxechón sen íjngo ko ínai'a tsen'en sen, ko kaina, ti stechónna, tsindoxin cuerpoína. ⁵³Ixi xrokonda ti cuerpo renga tsindoxin naa cuerpo nai'a xrorenga, ko cuerpo ten'en tsayé'e juachaxin nai'a tsen'en. ⁵⁴Ko nchakon cuerpo renga tsindoxin naa cuerpo nai'a xrorenga ko cuerpo ten'en tsayé'e juachaxin nai'a tsen'en, tjume'e tson'en xranchi jitaxin xroon chijnie ndo Dio: "Nchakon me'e tsjexin juachaxin kuachónnda ti ten'enni. ⁵⁵Ja'a ti ton'ía chujni, ¿no jii juachaxian? ¿No kuitu'e ti ncheníexian chujni?" ⁵⁶Kondeexin ti ndako'a nche'eni, me'e ten'enni. Ko ley kuayé'e sen sa'ó, me'e juankata'ani ijię. ⁵⁷Ko juasie ndo Dio ixi xruan'an ndo Ncháina Jesucristo ixi juinchemé'e ndo ijię kuachónndani. ⁵⁸Méxin, kichuuna, tsango tjua'anta. Tintue'anta titikaonnta Ncháina Jesucristo. Kain nchakon ícha xrojuinche'enta xrée Ncháina ixi ó jian no'anta ixi ixrą me'e je'a xruenxon nche'eni ixrą.

Xejo tomi xroxruen'en sen ni'ngo tjajna Jerusalén

16 *Ko tomi jua'onta ixi tsingijnanta sen kichuuna titikaon Ncháina, nche'enta xranchi kuetuan'an sen ni'ngo nunte Galacia. ²Ngujngu domingo tantsjendaáanta nchíín tomi juachanta nchakon ikjuinta ixrą ixi jaña íxrokonda'i xroxra'o tomi me'e nchakon tsjasotsja'anta. ³Ko nchakon tsjaso jan'an, tsetuan'an sen kuinche'e ja'anta ixi satsji sen tjajna Jerusalén, ko xrokjin jan'an naa xroon xrochronga ixi tsija'onta tomi tsayé'e sen kichuuna nti'a. ⁴Ko siá xrokonda kaxon jan'an itsji.

Nge'e xraxaon ndo Pablo

⁵*Nchakon tsjaso ngajinnta xrokonda tsatsinga tjajna Macedonia, ko tjume'e tsjaso tjajna Corinto tsjasotsja'anta. ⁶Nchéxin tsituna kaxin nchakon ngajinnta, kain nchakon tonkin. Ko jaña chao tsingijnaninta nchakon satsji íjngo tjajna. ⁷Jai tjaun'a tsjasotsja'anta kaxion nchakon. Na'i. Jan'an tja'on tsituna nti'a ngajinnta itsjé nchakon siá Ncháina tsajon ndo juachaxin. ⁸*Ko tsituna kaxin nchakon tjajna Éfeso tsijija kia Pentecostés, ⁹ixi nti'i chonda juachaxin sinta'a ixrée Ncháina ko xrokonda jian tson'en ixrą me'e maski ste kueya ni ningakonna.

¹⁰ *Ko siá tsiji ndo Timoteo tjajna nti'a, jian nichje'enta ndo ko juaxruxin tariku'unta ndo ixi je'e ndo jian nche'e ndo xrée Ncháina xranchi jan'an. ¹¹ Kainnta jian titikaonnta ndo ko tingijnanta ndo ixi jian tsij ndo tsitsjena ndo jan'an ko kaxon ikaxin sen kichuuna.

¹² Ndo kichuuna Apolos tsango kuinóatáana ngajin ndo ixi xrokuijitsja'anta ndo ko ikaxin sen kichuuna, ko jua'i tsiji ndo jai. Tsiji ndo nchakon íxro'an ixrā xrochónnda ndo.

Juexin nichja ndo Pablo

¹³ Jian xraxaonnta ko nchesoji asáanta. Tintue'anta ti chuntianta Ncháina Jesús, xronka'inta ko tsanga tinteenta. ¹⁴ Kain xrā nche'enta ngajin Ncháina, nche'enta ixi tjue'enta sen kichuunta.

¹⁵ *Ó no'anta ixi sen ndo'a ndo Estéfanos, je'e sen me'e ó sa'ó kuitikaon sen chijnie ndo Dio nunte Acaya, ko jai je'e sen tingijna sen sen kichuuna, sen titikaon Ncháina. ¹⁶ Tja'on ixi tsitikaonnta sen me'e ko kain sen nche'e ixrā ngajin Ncháina xranchi je'e sen. ¹⁷ Tsango chá'na ixi ndo Estéfanos ko ndo Fortunato ko ndo Acaico, kuij sen bingijnana sen ixi ja'anta jua'i bake'enta nti'i. ¹⁸ Ko bake'é juaxruxin ixi jian nichja'na sen ko kaxon ja'anta bake'enta juaxruxin ko sen nche'e xranchi nche'e je'e sen xrokonda tsajonni juasieni ngajin sen.

¹⁹ *Sen xra'o ni'ngo nunte Asia xruan'annta sen juajna. Kaxon ndo Aquila ko jan Priscila ko sen xra'o ndo'a sen xruan'annta sen juajna ixi juachaxien Ncháina. ²⁰ Kain sen kichuuna xruan'annta sen juajna. Ko ndako nichje'é kichuunta ko tjáanta chjéexin kichuunta juajna.

²¹ Jan'an Pablo xruan'annta juajna ko ixi tjáana ikjin xroon xruan'annta.

²² Ngisen tjaun'a Ncháina Jesucristo tangi tson'en sen. Ko jajna, ndachrona: “¡Ncháina tuinxin tsji'inta!” ²³ Juachaxien Ncháina Jesucristo sintanchaonnta. ²⁴ Tjua'anta kainnta ixi kainna titika'onna ndo Cristo Jesús. Jaña tson'en.

Xroon yuxin tsikjin ndo Pablo xruen'en ndo sen ste tjajna Corinto

Ndo Pablo kjin ndo xroon ngajin sen tjajna Corinto

1 *Jan'an, Pablo, apóstol nche'e xrée ndo Dio, kuinchena ndo ixi sinta'a ixra ngajin Ncháina Jesucristo, jan'an ko ndo ndo kichuuna Timoteo ikjinna xroon ji'i, xruan'anna ngajinnta ti stenta ningue ndo Dio tjajna Corinto ko kaxon kain sen kichuuna titikaon Ncháina Jesucristo ste nchijí nunte Acaya. ²Ndotáina Dio ko Ncháina Jesucristo sintanchaonnta ndo ko xrotjáanta ndo juaxruxin.

Ndo Dio tingijnana ndo nchakon tangi tatsingana

³Juasie ndo Dio, Ndotée Ncháina Jesucristo, tikonóaina ndo ko kain nchakon tingijnana ndo ixi juaxruxin tsinteena. ⁴Je'e ndo tingijnana ndo nchakon tatsingana juachjaon, ixi jaña kaxon tsingijnana ikaxin sen kichuuna, nchakon xrojan juachjaon xrochóna sen. ⁵Jan'anna tsango ijié juachjaon chondana xranchi juachjaon kuichóna ndo Cristo, ko jaña kaxon ixi je'e ndo jaina chondana juaxruxin. ⁶Jan'anna tangi stena ixi ja'anta xrobake'enta juaxruxin. Ndo Dio tingijnana ndo ixi jan'anna tsjachana tsingijnananta kaxon, ko jaña ja'anta chao tsatsinganta nge'e tangi tson'annta xranchi ti tangi tatsinga jan'anna. ⁷Ko nónana ixi nduaxin titikaonnta Ncháina Jesucristo, méxin siá jai tangi chondanta juachjaon xranchi jan'anna, nónana kaxon ndo Dio tsingijnanta ndo xranchi bingijnana ndo jan'anna.

⁸*Kichuuna, tja'onna tsono'anta kain nge'e tangi kuatsingana ti kuinteena nunte Asia. Tsango ijié juachjaon kuachondana, méxin xraxa'onna ndaxrokuen'enna. ⁹Jan'anna konónana xranchi ndaxrokuen'enna nti'a. Ti tangi kónana me'e juakonana ixi xrochuntia'ina ngajin jan'onna, xrokonda xrochuntiana ngajin ndo Dio, ndo nchexechón ni tsiken'en. ¹⁰Je'e ndo bingijnana ndo kuatsingana kain juachjaon ko ngajin je'e ndo chuntiana ko nónana kaxon ixi xratsingijnana ndo. ¹¹Ja'anta tingijnananta ti nichje'enta

ndo Dio ixi je'e ndo tsingijnana ndo. Ko siá itsjé sen xronichje'e sen ndo Dio, jaña kaxon itsjé sen tsajon sen juasaya ngajin ndo ixi je'e ndo kuingijnana ndo.

Sonda jui'a ndo Pablo tjajna Corinto

¹² Juaxruxin stena ixi nókana ndako junta'ana ko xro'an ngisen juntaya'ana, kaxon ndako junta'ana ngajinnta. Ko je'a ixi juachaxinnana junta'ana jaña. Na'i. Juachaxien ndo Dio me'e ti bingijnana junta'ana jian. ¹³ Jan'anna stekjinna xroon tsaye'enta ko ti ikjinna tangi'a tsienxinnta ko tja'onna ixi tsienxinnta jian ¹⁴ ixi jai ja'anta ó tienxinnta naanchichjaon, ko nchakon xrokjan Ncháina Jesús tsake'enta juaxruxin ixi jan'anna jian juntakuan'annanta, ko kaxon jan'anna juaxruxin stena ixi ja'anta jian kuitikaonnta.

¹⁵ Jan'an xraxa'on ixi sa'ó xrojuasótsja'anta ixi juaxruxin xrokuinteenta ixi ó yuxin xrobikon kichuuna. ¹⁶ *Méxin xraxa'on xrojuasótsja'anta nchakon saxrokjui nunte Macedonia ko kaxon nchakon xrokjanxinna nti'a. Ko jaña ja'anta xrobingijnantana saxrokjui nunte Judea. ¹⁷ ¿Á xraxaonnta ixi je'a jian xraxa'on nchakon ndachrjan sa'ó ixi xrojuasó nti'a? ¿Á xraxaonnta ixi jan'an nta'a xranchi ngixe'i naa chujni ixi sa'ó ndachrjan xrojuasó ko tjume'e ína'i? ¹⁸ Ndo Dio no'e ixi je'a jaña xraxa'on xrojuanta'a. Nchakon ndachrjan jaán, jaña tson'en, ko nchakon ndachrjan na'i, jaña tson'en kaxon. ¹⁹ *Ixi ndo Silvano ko ndo Timoteo ko jan'an juako'ananta chijnie ndo Cristo Jesús, chjen'en ndo Dio, nchakon bake'ena nti'a; ko je'e ndo Cristo ncheya'i ndo; ixi ti ndachro ndo me'e nche'e ndo. ²⁰ Ixi kain nge'e tsichronga ndo Dio sinche'e ndo, ndo Cristo kuitikaon ndo ko jaán nche'e ndo kain. Méxin, nchakon nichjana ngajin ndo Dio ndachrona “Jaña tson'en”, ixi juachaxien ndo Cristo Jesús. ²¹ Ndo Dio tingijnana ndo jan'anna ko ja'anta ixi tsitikaonna ndo, ko je'e ndo kuiya'ina ndo ixi tjúá tsintee aséeina, ²² ko me'e juako ndo ixi jaina tikinixin'enna ndo, méxin, bake'e ndo chji'e ndo ngajin jaina, me'e Espíritue ndo chóna aséeina ixi jaña tsonojna nduaxin tsayé'ena ti ndachro ndo tsajon ndo.

²³ Siá xrata'i cha'o ixi tjasotsja'anta tjajna Corinto xranchi xraxa'on, ndo Dio no'e ndo ixi je'a ixi tjaun'a tsjaso. Na'i, xrasatji'a ixi tjaun'a sintani'a asáanta ixi tuinxin tsjaso. ²⁴ Je'a ixi

xroketuan'annta xranchi xrochuntianta Ncháina. Na'i, ixi ó nóna ixi jian chuntianta ndo. Je'o tja'onna ixi tsingijnana ícha tsake'enta juaxruxin.

2 Tjaun'a tsoni'e asáanta, méxin, ndajuaso'a ngajinnta. ²Ixi siá tsoni'e asáanta, ¿tjume'e ngisen xrochjána juaxruxin? ¿Xronkanta ti kondanaxin jan'an koni'e asáanta? ³Méxin, ikjin xroon xruan'annta ko juaso'a ngajinnta ixi tjaun'a xrojuinchení'enta aséenna. Jan'an tja'on ixi nchakon xrojuasó ja'anta ko jan'anna xrobake'ena juaxruxin. ⁴Ko nchakon ikjinna xroon xruan'ananta, tsango jitoni'e aséenna ko tsjanga kaxon. Ko je'a ikjin xroon ixi kaxon xrokoni'e asáanta. Na'i, jaña junta'a ixi tja'on xrokono'anta ixi tsango tjua'anta.

Ndo Pablo íxraxaon'a ndo nge'e juinche'e naa xi

⁵Tjaun'a ícha xronichja ixi xi juincheni'e aséenna, ixi je'e xa je'a jan'on juinchenina xa. Na'i. Kaxon juincheni'e xa aséen kain ja'anta. ⁶Kueyanta nichje'enta xa ko koyakutéenta xa, ó chao, íxro'an nge'e ndachenta xa. ⁷Jai ó nchemé'enta ngaya asáanta ti ndako'a juinche'e xa ko tingijnanta xa, ixi ba kondeexin juachjaon me'e tsitjáña aséen xa. ⁸Tinóatána ngajinnta, tjako'enta xa ixi nduaxin tjue'enta xa. ⁹Xroon sa'ó kjin'annta ixi tja'on tsonóna á nduaxin kuitikaonnta nge'e kuetuan'annta. ¹⁰Ko siá ja'anta tjáña'anta ti ndako'a juinche'e xa, kaxon jan'an ó tjáñana nge'e juinche'e xa. Méxin, siá xrojan ti ndako'a juinche'e xa, jan'an ó tjáñana me'e, ixi ja'anta jian tsinteenta. Ko ndo Cristo no'e ndo ixi ndatjáñana nge'e juinche'e xa. ¹¹Ko jaña Xixron'anxrée xro'an nge'e sinche'e xa ngajin jaina ixi jaina ó noina xranchi nche'e xa.

Ndo Pablo bake'e ndo tjajna Troas

¹²*Nchakon ikjui tjajna Troas ixi xrojuako chijnie Ncháina Cristo, konóna ixi je'e ndo kuajon ndo juachaxin xrojuako chijnie ndo nti'a. ¹³Ko maski jii juachaxin, jii juachjaon ixi kuitja'i ndo kichuuna Tito. Méxin, tuinxin ntatjan sen ste nti'a satji nunte Macedonia ko tjume'e sakjui.

Ndo Pablo tajon ndo juasaya ngajin ndo Dio

¹⁴ Juasie ndo Dio ixi je'e ndo tingijnana ndo ko chondana juachaxien ndo Cristo Jesús. Ko kain ti no tjakona chijnie ndo, ixi ti tjakona xranchi naa nge'e chaxro xraxé. ¹⁵ Ixi kain jaina chaxro xraxena xranchi naa tsjoxraxé tajon ndo Cristo tayé'e ndo Dio ixi jaina tjakona chijni jian ngajin sen chónda juachaxin tsechón kain nchakon ko ngajin ni xratayé'a juachaxin kaxon. ¹⁶ Ngajin ni chónda'i juachaxin tsechón, ti chaxro xraxé me'e xranchi xrokuenxin na. Ko sen chónda juachaxin tsechón, ti chaxro xraxé me'e xranchi tajon juachaxin tsechón sen. ¿Ngisen chao tsjacha sinche'e ixra kuetuajina ndo Dio? ¹⁷ Ko jan'anna tjancha'ina tomi ixi tjakona chijnie ndo Dio xranchi nche'e ikaxin na. Na'i. Jan'anna ixi nchijí aséenana tjakona chijnie ndo ixi je'e ndo kuinchanana ndo sinta'ana ixra ngajin ndo Cristo.

Natjúá cha'o tsonchjiñe'eni ngajin ndo Dio

3 Ti ndachrjanna ixi jan'anna jian tjakona, ¿á xraxaonnta ixi jan'anna tsango ntajíé aséenana?, o, ¿á xraxaonnta xrokondanana naa xroon xronichja ixi jian jan'anna?, o, ¿á xrokonda tjancha'ananta naa xroon xrondachro ixi jian nta'ana ixra, xranchi tjanchia ikaxin na? ² Na'i, ja'anta xrokjuinta xranchi xroon me'e, jitjaxin ngajin aséenana ko me'e tsichuxin chujni ko tsonoexin chujni ti jian nta'ana. ³ Me'e tsikonxinni ixi ja'anta xrokjuinta xranchi naa xroon chrjiki'anna tsikjin Ncháina Jesucristo tsonoexin chujni ixi ixra jian nta'ana. Ko je'a ixi ndana'ó tsikjinxin ndo xroon me'e. Na'i. Je'e ndo kuajon ndo Espíritue ndo ti jichón kuaye'enta. Ko je'a ngata'a naa xro tsikjin ndo. Na'i. Je'e ndo tsikjin ndo ngaya aséen chujni.

⁴ Ko kain ji'i nojna ixi nduaxin titika'onna ndo Dio ko ndo Cristo tingijnana ndo. ⁵ Ko jua'i xrondachrona ixi je'o jaina chao sintu'una naa ixra. Na'i. Ndo Dio, me'e ndo tingijnana ko chjaina ndo juachaxin, méxin, chao nche'ena xra kuituan'an ndo. ⁶ Je'e ndo chjaina ndo juachaxin ixi sinche'ena ixra ngajin ndo ko xra me'e naa chijni natjúá juinchéña ndo. Ko chijni ji'i je'a naa ley jitaxin. Na'i. Ji'i naa juachaxin kuajon Espíritue ndo Dio. Ixi ley me'e teenxin chujni, ko Espíritue ndo tajon juachaxin stechón chujni kain nchakon.

⁷ Kondeexin ley bakeenxin chujni ko ley me'e jitaxin ngata'a naa ixro ko tsango ijíe chjiixro bika'o ley me'e, méxin sen israelita jua'i tsje'e sen ngaya ikon ndo Moisés ixi tsango tóngíxin. Ko ti tóngíxin me'e jitjexin. ⁸ Siá jaña bikon sen chjiixro me'e, jai ícha tóngíxin chijni natjúá kuaye'ena ixi juachaxien Espíritue ndo Dio. ⁹ Ko ley tsango tóngíxin me'e banchekama ijie tsenxin chujni; jai ícha jian ko ícha chaxro chijni ne'e ndo Dio tsontjúáxin aséeina ko tsomé'e ijie chondana. ¹⁰ Méxin, ti ijíe juachaxin kuachóna ley íxro'an tjintee xranchi ijíe juachaxin chóna chijni natjúá jai. ¹¹ Siá ley sa'ó kuachóna ijíe juachaxin ko juachaxin me'e yao juexin, jai ícha chóna ijíe juachaxin chijni natjúá tsake'e kain nchakon.

¹² Ko jaina stechon'enna nge'e tsjexin'a, méxin, xroxrakon'ana xronichjana kain ji'i. ¹³ Ko nta'ina xranchi juinche'e ndo Moisés, bijeexin ndo naa manta ngaya ikon ndo ixi tsikon'a sen israelita ixi jitjexin ti jitóngíxin. ¹⁴ Ko sen israelita kuienxin'a sen chijni me'e ko hasta ti jai ti xranchekuanxin sen nge'e kuetuen'en sen ó sa'ó, xranchi xrochonda sen manta jijeexin ngaya ikon sen ko tienxin'a sen ti nchekuanxin sen. Ko je'e sen tsienxin sen chijnie ndo Dio je'ó siá tsitikaon sen ndo Cristo, me'e tsitjáña manta tsijijeexin ngaya ikon sen. ¹⁵ Ko ti nchakon jai ti nchekuanxin sen xroon tsikjin ndo Moisés tienxin'a sen ixi xrajijexin manta ngaya ikon sen. ¹⁶ Ko nchakon naa ngisen taxi titikaon sen Ncháina Jesús, manta me'e ítsingakuen'a manta. ¹⁷ Ncháina^a Jesús me'e Espíritue ne'e ndo Dio. Ko ti no jii Espíritue ndo Dio, xro'an nge'e tije'e. ¹⁸ Ko kain jaina íxro'an manta jijeexin ikonna; jaina stena xranchi naa xrosenda tóngíxin ixi tjakona juachaxien Ncháina, ko je'e ndo tindoxin ndo ti xraxaonna. Kain ji'i ton'en ixi ixra nche'e Espíritue ndo Dio ngaya aséeina, ko jaña ícha ko ícha stena xranchi jii je'e ndo.

Sen chronga chijnie ndo Cristo

4 Ixi ndo Dio tsango bikonóa'nana ndo ko chjánana ndo juachaxin sinta'ana xrée ndo; méxin, tonchrje'ana ko ícha nta'ana xrée ndo. ² Xro'an nge'e imao nta'ana, méxin tosuana'ina, ko ntaya'ina chujni ko tindoxin'ana chijnie ndo Dio. Ndo Dio jian no'e ndo ixi jan'anna nichjana nge'e nduaxin, méxin chao xrochuntia sen ngajinna. ³ Ko ni tienxin'a chijnie Ncháina ti tjakona, ni me'e tsitjáña

^a **3:17 Ncháina** Señor Ncháina Jesús o Ncháina Dio

na méxin tienxin'a na. ⁴ Ko ni me'e tienxin'a na ixi xiña'i tetuan'an nunte xasintajni tsijije'e xa ikon na ixi tsienxin'a na ko tsikon'a na xranchi tingasáña chijnie ndo Cristo ixi Ndo Cristo naxraje'o xranchi ndo Dio xexi ndo. ⁵ Nchakon tjakona, je'a tjakona ti xraxa'on jan'anna. Jan'anna tjakona ixi tsitikaonnta ndo Jesucristo xranchi Ncháanta, ko jan'anna nta'ana ixra ixi tsingijnananta ixi tjua'ana ndo Jesucristo. ⁶ Ko ndo Dio kuetuan'an ndo ixi xro'i tsingasáñaxin ti naxixe'e, kaxon je'e ndo juinchengasáña ndo ngaya aséeina ixi jaña xrochuxinna juachaxin ijié chónnda ndo Dio, juachaxin tingasáñaxin ngaya ikon Cristo.

Ixi chuntiana Ncháina Jesucristo me'e jian tsojuna

⁷ Ko cuerponana jii xranchi naa ichi tsikóñaxin ncheta'o tjinga nge'e tsango tjintee, ixi jaña tsjakoxinna ijié juachaxin chjaina ndo Dio ko je'a juachaxinnana. ⁸ Maski xrojan nge'e tangi tsatsingana, tonchrje'ana. Maski xrochondana juachjaon, jan'anna chuntiana ngajin ndo Dio. ⁹ Maski tengina na, ndo Dio tintuna'ina ndo. Maski itsjé nge'e nchenana na ixi tjaunna tsjánkana na, jua'i sinchetjáñana na. ¹⁰ Ngixe'i ti no itjina, tjakona ti tangi tatsingana xranchi tangi juinchekao na Ncháina Jesús ti kuen'en ndo, ko ti titika'onna ndo jai tjakoxinna ixi je'e ndo jichón ndo ngaya aséeina. ¹¹ Ixi jaina ti stechónna, kain nchakon chondana juaxrakon ixi tsen'enna ixi titika'onna ndo Jesús, ko kaxon jaña tsjakoxinna ti ijié juachaxin chónnda ndo. ¹² Méxin, jan'anna steten'enna ko ja'anta xrochondanta juachaxin tsarichonnta.

¹³ Ixi jan'anna xraje'o chuntiana xranchi ndachro xroon chijnie ndo Dio tsikjin sen ó sa'ó: “Kuitika'on méxin, nichja”, ko kaxon jan'anna kuitikaonna, méxin, nichjana. ¹⁴ Méxin, noina ixi ndo Dio, ndo juinchexechón Ncháina Jesús, kaxon sinchexechónna ndo jaina, ko tjume'e ja'anta ko jan'anna satsiku'una ndo ti tituan'an ndo. ¹⁵ Kain ji'i kon'en ixi jaña jian tsintee ja'anta. Ixi siá ícha kueya sen tsayé'e sen juachaxien ndo Dio, jaña kaxon ícha itsjé sen tsajon sen juasaya^a ngajin ndo ixi je'e ndo chónnda ndo kain juachaxin.

¹⁶ Méxin, tonchrje'a aséenana maski jitjexin cuerponana, ndo Dio ícha sinchesoji ndo aséenana ngujngu nchakon. ¹⁷ Ko maski tangi tatsingana ngata'a nunte nti'i, ji'i tsonchrjen'a, tuinxin tsatsinga

^a 4:15 *juasaya* respeto, honor

juachjaon ko kondeexin me'e, ndo Dio xrochjaina ndo ijié juachaxin ti nai'a tsjexin. ¹⁸Méxin, ta'ina juachjaon ixi nge'e tangi tatsingana nunte xasintajni, ixi kain me'e tuinxin tsatsinga. Ko xraxaonna nge'e xratikon'ana ixi ti tikonna tuinxin tsjexin ko ti nge'e jian xratikon'ana nai'a tsjexin.

Nchia xrochondana ngajní

5 Noina ixi cuerpoina jii xranchi naa nchia, ko cuerpoina me'e tsjexin naa nchakon. Ko ndo Dio juinchekonchjian ndo naa nchia natjúá jii ngajní tsayé'ena, ko nchia me'e nai'a tsjexin nchia ixi je'a itja chujni tsikonchjianxin nchia. ²Ti xrastena nti'i, tsango taabana ixi tjaunna xrochondana cuerpo natjúá jii ngajní. ³Ko nduaxin xrochondana naa cuerpo natjúá ko jian sinchekitsáana ndo, je'a turuchuna tsinteena nti'a. ⁴Ti xrochondana cuerpoina ji'i, tsango taabana ko toni'e aséeina ko je'a ixi tjaunna tsintu'ena cuerpo ntaxi. Na'i, jaina tjaunna xrochondana naa cuerpo tsen'a ixi tsechónna kain nchakon. ⁵Ko je'e Ndo Dio juinchéñana ndo ixi tjaun ndo tsayé'ena inaa cuerpo natjúá, méxin kuajon ndo Espíritue ndo kuaye'ena ixi jaña tsonoina ixi nduaxin tsayé'ena nge'e tsajon ndo.

⁶Méxin jian chuntiana ko juaxruxin tsinteena ti xrochondana cuerpoina nunte nti'i, maski xrasatsji'ana ngajin Ncháina. ⁷Ko maski jua'i tikonna ndo, jaina chuntiana ngajin ndo. ⁸Ko jaña chuntiana ndo, ícha jian xrokuintu'ena cuerpoina ixi saxrokjuina ti jii Ncháina Jesucristo. ⁹Méxin xrokonda ícha sinche'ena ti tjaun Ncháina, siá xrastena nti'i o na'i, ¹⁰*ixi kainna xrokonda tsonchjiñe'ena ti sinchéñaxin ndo Cristo ijié ixi jaña ngujnguna tsayé'ena nge'e tikinixinna ixi á jian juinche'ena o na'i ti xrastena ngata'a nunte nti'i.

Chijni tajon juaxruxin tsinteena ngajin ndo Dio

¹¹Ko jaina ó noina ixi xrokonda xrochonde'ena ndo Dio juasaya, méxin ndachena chujni chijnie ndo ixi jaña je'e na tsitikaon na ndo kaxon. Ko ndo Dio ó chuxinna ndo ko kaxon ja'anta tja'onna jian tsichuxinninta. ¹²Tjaun'ana ixi xroxaxaon ja'anta ixi tsango jian jan'anna. Na'i. Je'o ndachrjanna ji'i ixi jaña tsake'enta juaxruxin ixi jan'anna jian nta'ana ko jaña xrochondanta nge'e tsjate'enta

ngajin ni ndachro tsango jian nche'e nã ko je'a nduaxin. ¹³ Ixi siá ndachro nã tsijinchetjáña janãna, jan'anna je'o tja'onna tsajonna juasaya ngajin ndo Dio. Ko siá je'a nduaxin tsijinchetjáñana janãna, méxin tja'onna tsingijnananta ícha tsitikaonnta. ¹⁴ Ti tsango tjua'ana ndo Cristo, me'e tituen'en aséenãna ko nónana jian ixi je'o je'e ndo kuen'en ndo ixi ti ndako'a juinche'e kain chujni, méxin jaína xranchi xrokue'enna kaxon. ¹⁵ Ko ndo Cristo kuenxin ndo ixi jaína, ixi jaína ti xrostechónna ísinche'ana ti tjaunna. Xrokonda sinche'ena nge'e tjaun ndo ixi je'e ndo kuen'en ndo ko xechón ndo ixi jaína xrochondana juachaxin tsechónna kain nchakon. ¹⁶ Jai jaína íxroxraxaon'ana á tjintee o na'i inaa chujni xranchi kuaxraxaonna sa'ó. Ko sa'ó kuachuxinna ndo Cristo xranchi ngixe'i naa chujni, ko jai í je'a jaña chuxinna ndo. ¹⁷ Ixi ngisen titikaon ndo Cristo ikjan sen xranchi naa chujni natjúá ixi kain nge'e juntu'una sa'ó ó komé'e ko jai kain nge'e ikjan natjúá.

¹⁸ Kain ji'i ndo Dio juinche'e ndo ixi kuajon ndo chjen'en ndo xjan Cristo kuenxin xjan ixi jaína, ko jaña chao tsonchjiñe'ena ti jii ndo ko kaxon chjaína ndo ixrã ixi xronichje'ena chujni chijnie ndo ko jaña tsonchjiñe'e ícha chujni ngajin ndo. ¹⁹ Ixi ndo Dio xruan'an ndo ndo Cristo kuenxin ndo ixi jaína, ko jaña komé'e ti ndako'a juinche'e kain chujni ko kotuaína ndo ixi jaína tsjakona chijnie ndo ngajin chujni nunte xasintajni ko jaña chao tsonchjiñe'e nã ngajin ndo. ²⁰ Jaína chondana juachaxien ndo Cristo ixi xronichjana chijnie ndo ko je'e ndo tjancha'anta ndo ixi tsitikaonnta chijni tjako'annanta. Ko ixi juachaxien ndo Cristo tjancha'ananta tonchjiñe'enta ngajin ndo Dio. ²¹ Ndo Cristo xro'an nge'e ndako'a juinche'e ndo, ko ndo Dio bikon ndo xranchi ndo Cristo chónnda ndo ijië, ixi jaña xrokomé'e kain ijië kuachónnda chujni ko jaña íxro'an nge'e sínká nã.

6 Jan'anna xro nta'a xrée ndo Dio, tjancha'ananta ixi tjáña'inta ti jian tjáanta ndo ko ti tsango tjua'anta ndo. ² Tsindachro ndo Dio jitaxin chijnie ndo:

Nchakon kuincha'anta ja'anta, kuin'an ti juanchianta.

Ko nchakon kuajon juachaxin tsechón chujni,
nchakon me'e kuingijnanta.

Ko nchakon me'e jai,

jai nchakon ndo Dio sinchemé'e ndo ti ndako'a nche'e chujni
ko tsajon ndo juachaxin tsechón nã kain nchakon.

³Tjaun'ana ixi xrojan ngisen xrondachro ndakua'i nta'ana xra, méxin, ndakoa nta'ana kain nge'e. ⁴Kain ixra nta'ana tjakoxinna ixi xrée ndo Dio nta'ana, maski tangi tatsingana ko jan'anna tokuaxinnana, maski itsjé juachjaon tatsingana ko chonda'ina nge'e xrokondanana, ⁵*ko kóñana na ko xraxin'inna na ndo'achjiso ko tsango itsjé ixra juinta'ana, ko ste kaxin nchakon juine'ana ko kuarichrin'ana. ⁶Ko maski kain ña juinchenana na, xro'an ngisen xrondachro ixi ndakua'i juinta'ana ixi nóñana nge'e nduaxin, taka'i chjánana juaño, ko jian nichja'ana na ixi Espíritue ndo Dio jii ngajinna, ko nduaxin tjua'ana chujni, ⁷ko ixi juachaxien ndo Dio nichjana chijni nduaxin ne'e ndo, ko nchakon tangi tatsingana, jian nichjana ixi jaña tjakoxinna nta'ana ti jian. ⁸Kaxin nchakon jian nichja'nana na ko ikaxin nchakon na'i. Kaxin nchakon nichja na kontranana ko ikaxin nchakon na'i. Ko maski nichjana nge'e nduaxin, je'e na ndachro na ixi ntayana. ⁹Ko maski kaxin nchakon chuxin'ana na ko ikaxin nchakon jian chuxinna na. Ko kaxin nchakon tangi tatsingana ixi tjaun na tsóñana na ko xrastechónna. Tjaya na ngajinna ko xratjacha'i na naatsóñaxónna na. ¹⁰Maski jitoni'e aséenana, jan'anna juaxruxin stena. Xranchi ni nóa stena, ko tjá'ana chujni naa chijni tsango tjintee, ko xranchi xro'an nge'e xrochondana, ko jan'anna chondana kain nge'e.

¹¹Kichuuna ti stenta tjajna Corinto, jian nichja'ananta ko ntatjunanta ti nduaxin nge'e jii गया aséenana. ¹²Jan'anna tsango tjua'ananta. Ko ja'anta je'a nduaxin tjaunnanta. ¹³Tinóatáana ngajinnta, xranchi naa ndotata tinóatée ndo ngajin chjen'en ndo, tjeñauninta xranchi jan'an tjua'anta.

Jajna ningue ndo Dio, ndo jichón

¹⁴Titexin'anta ngajin naa ni titikaon'a Ncháina Jesucristo ixi je'a naxraje'o xraxaonna. Me'e jii xranchi kuxinta je'a nataonxin nche'e ba ixra nchakon ti'te ba. Ko jaña kaxon je'a naxraje'o naa nge'e jian ko naa nge'e ña'i. Ko je'a xraje'o ti tingasáña ko ti naxixe'e. ¹⁵Jua'i tsjento ndo Cristo ngajin Xixron'anxrée ko jua'i tsekao kichuu naa ni titikaon ndo Cristo ko naa ni titikaon'a ndo. ¹⁶*Jajna ningue ndo Dio, ndo jichón, ko siá ndo Dio jii ngajinna, jua'i tsitikaonna ngajin

naa ídolo, jaína tikinixinna ningue ndo Dio ko je'e ndo tsindachro ndo:

Jan'an tsake'é ko tsajiki'an sen,
ko jan'an ndo Dio ne'e sen
ko je'e sen tsikinixin'en sen tjajnána.

¹⁷ Méxin, kaxon jaña tsindachro Ncháina:
Tachrjexinnta ti ste ni titikaon'a nā najan'an
ko xro'an nge'e tjúá'i itsenta,
me'e tsake'enta ngajin.

¹⁸ Ko jan'an Ndotánta,
ko ja'anta chjan'na, xjan xi ko xjan nchri,
jaña ndachro Ncháina Dio, ndo chónnda kain juachaxin.

7 Kichuuna tsango tjua'anta, ko noína ixi tsayé'ena naa nge'e tsajon ndo Dio, méxin, xrokonda tjúá xrochondana cuerpoína ko aséeina, ko tsintu'ena kain nge'e sinchekitjana, ko jaña xrochonde'ena ndo Dio juasaya ko tsitikaonna ndo.

Sen kichuuna ste Corinto ó kuindoxin sen

²Taya'nananta ngaya asáanta ixi xro'an ngisen juntani'ana, ko xro'an ngisen juntaya'ana. ³Ndachrjan'i ji'i ixi sintakamanta ijié. Na'i. Ó sa'ó ntatjunanta ixi tsango tjua'ananta, jai ti xrastechónna hasta tsijija nchakon tsen'enna. ⁴Tsango chuntia ngajinnta ko tsango stena juaxruxin ixi nge'e nche'enta, ko tsango chá'nana maski tangi stena ngata'a nunte xasintajni. ⁵*Xra nchakon juasona nunte Macedonia tjokéna'ina ixi nti'i, nda'a jii chujni ningakonnana ko tsango xronkana. ⁶Ko ndo Dio, ndo tajon juaxruxin tsake'e aséenna, kuajon ndo juaxruxin bake'e aséenana ixi kuij ndo Tito. ⁷Ko je'a je'o ixi kuij ndo Tito bake'ena juaxruxin. Na'i. Kaxon ixi konónana ixi juaxruxin bake'e ndo ngajinnta ko ndo Tito ndachijina ndo ixi tsango tjaunnta tsikonnanta ko chronga ndo ixi tsango stehíinta ixi nge'e juinche'enta ko tsango taanta juachjaon ixi jan'an. Hora kuin'an ji'i, tsango bake'é juaxruxin.

⁸Ko xroon kjin'annta sa'ó me'e juincheni'e asáanta ko jai ya'i juachjaon. Ko sa'ó jan'an kua juachjaon ixi nge'e kjin'annta ixi konóna ixi nge'e ndachrjan juincheni'e asáanta kaxin nchakon. ⁹Ko jai ritjén juaxruxin, je'a ixi ja'anta koni'e asáanta. Na'i, juaxruxin

ritjén ixi ti koni'e asáanta me'e kuindoxin nge'e xraxaonnta ko ti kokuaxin'annta ti koni'e asáanta me'e juinchexruxin'en ndo Dio. Méxin, ti kjin'annta xroon, xro'an ti ndako'a junta'anta. ¹⁰ Ixi ti toni'e aséenni xranchi tjaun ndo Dio me'e tindoxin aséenni ko jaña tom'é e ijie chóndani, ko ti ncheni'e aséen chujni kondeexin nge'e jii ngata'a nunte xasintajni me'e tjacha tóña chujni. ¹¹ Ja'anta kukuaxi'annta juachjaon tjáanta ndo Dio, me'e juinche'e ndo juaxruxin ko jai jian stenta ko jian xraxaonnta ixi jan'an xro'an ijie chónnda, me'e ja'anta kuingijnaninta ixi tsango tjaanta juaña ko xronkanta ixi xrojan nge'e xrokon'en. Méxin tjaunnta xrobikonninta ko xrojuinchejenganta 'nā ngisen ndako'a juinche'e ko jaña ja'anta juakoxinnta ixi xro'an ijie chondanta kondee nge'e kon'en. ¹² Nchakon kjin'annta xroon, je'a ixi rixraxa'on ngisen ndako'a juinche'e, ko je'a ixi rixraxa'on ngisen koni'e aséen. Na'i. Jaña junta'a ixi ja'anta xrojuakoxinnta ngajin ndo Dio ixi tsango kuaanta juachjaon ixi jan'anna. ¹³ Ko jaña juinche'enta, méxin, juaxruxin stena.

Ko ícha bake'ena juaxruxin ixi tsango jian bake'e ndo Tito ngajinnta ixi ja'anta bingijnanta ndo. ¹⁴ Jan'an ntatjan ndo Tito ixi juaxruxin stena ixi ja'anta juinche'enta ti jian, méxin tosuana'ina kain nge'e ntatjanna ndo Tito. Ko kaxon kain ntatjanna ndo Tito nduaxin me'e ko kaxon kain nge'e ntatjunanta nduaxin ko jaña stena juaxruxin. ¹⁵ Ndo Tito tsango juaxruxin jii ndo ixi ja'anta tsango kuitikaonnta ndo ko kuaye'enta ndo jian, méxin ícha tjua'anta ndo. ¹⁶ Tsango juaxruxin ritjén ixi nóna chao xrochuntia ngajinnta.

Jian tsingijna kichuuna

8 *Kichuuna, tja'onna tsono'anta xranchi sen titikaon Ncháina nunte Macedonia juako sen xranchi ndo Dio bingijna ndo sen. ² Maski itsjé juachjaon kuatsinga sen, ko maski nóa sen, juaxruxin bake'e sen ko bingijna sen xranchi nduaxin xrochónnda sen itsjé tomi. ³ Jan'an nóna ixi nduaxin kuajon sen ti chónnda sen ko hasta ti chónnda'i sen kuajon sen ixi jaña kuachrjexin aséen sen. ⁴ Ko kuinóatée sen ngajinna ixi tsajonna juachaxin tsingijna sen sen titikaon ndo Dio. ⁵ Ko ícha tsango bingijna sen; je'a xranchi jan'anna xraxa'onna; sa'ó kuitikaon sen ixi nchijí aséen sen ngajin

Ncháina Jesucristo, ko tjume'e kuitikaon sen ngajinna xranchi tjaun ndo Dio. ⁶Méxin, kuinóatánana ngajin ndo Tito ixi tsja'o ndo tomi ngajinnta xranchi juangíxin ndo juinche'e ndo ó sa'ó. ⁷Jian nóna ixi tsango jian nche'enta kain nge'e: jian chuntianta Ncháina Jesucristo, jian nchekuen'ennta sen chijnie ndo Dio, ícha no'anta chijnie ndo, ko tsango chá'anta ko tjaunninta. Ko jai ícha jian tingijnanta sen kichuuna.

⁸Je'a ritituan'annta sinche'enta ji'i. Na'i. Je'o tja'on tsono'anta xranchi tingijna sen kichuuna ngajin ikaxin sen kichuuna, sen ícha nóa, ixi jaña ja'anta kaxon ícha tsanginta tsingijnanta ko xrotjue'enta sen. ⁹Ja'anta no'anta ixi Ncháina Jesucristo, je'e ndo kuachónnda ndo kain ti tjintee, ko ixi tsango tjua'anta ndo, méxin, kuii ndo nunte xasintajni ko ikjan ndo xranchi naa ni nóa ixi jaña ja'anta xrochondanta kain ti tjintee.

¹⁰Ja'in xrontatjunta nge'e xraxa'on ixi ji'in. Nano kuatsinga ja'anta sa'ó kuaxi kuajonnta, ko tsango juaxruxin bake'enta ixi kuajonnta. ¹¹Jai xratajonta xranchi juangíxixín kuajonnta ó sa'ó; juaxruxin tájonnta ti chondanta. ¹²Siá tjaunnnta tsingijnanta sen kichuuna ixi jaña bake'enta ngaya asáanta, ndo Dio take'e ndo juaxruxin siá tájonnta nge'e chondanta ixi ndo Dio tjancha'i ndo nge'e chónnda'i chujni. ¹³Tjaun'ana ixi tsingijnanta inaa sen ixi ícha xrochonda sen ko ja'anta xrochonda'inta. Jan'anna tja'onna ixi nataonxin xrochondanta. ¹⁴Jai ja'anta chondanta, méxin chao tsingijnanta sen chónnda'i. Nchéxin tsii nchakon je'e sen xrochónnda sen ko tsingijnanta sen kaxon, ko jaña nataonxin tsingijna kichuunta. ¹⁵Xranchi ndachro xroon chijnie ndo Dio: “Sen jua'o kueya nge'e, xro'an nge'e ti jua'o sen xe'e, ko sen xro'an itsjé jua'o, xro'an nge'e titjáñe'e sen.”

Ndo Tito ko sen chrikao ndo

¹⁶Ko juasie ndo Dio ixi je'e ndo bake'e ndo ngaya aséen ndo Tito yaa ndo juachjaon ixi tsingijnanta ndo xranchi jan'an kaxon yaa juachjaon ixi ja'anta. ¹⁷Ko je'e ndo bake'e ndo juaxruxin ixi sinche'e ndo ti kuetuan'anna ndo, ko jai je'e ndo tjaun ndo tsiji ndo, tsitsja'anta ndo.

¹⁸Kaxon ndo Tito tsijikao ndo naa ndo kichuuna, ko kain sen titikaon Ncháina chúxin sen ndo ixi jian juinche'e ndo ixra ti tjako chijnie ndo Dio. ¹⁹Ko kain ni'ngo kuinche'e sen ndo ixi

kaxon tsiki'anna ndo nchakon tsjasokianna tomi juakana. Kainna xronta'ana ixrā jil'in, titika'onna ko chonda'ana ndo Dio juasaya ko tja'onna tsono'anta ixi nduaxin sinta'ana jil'i. ²⁰ Ko tjaun'ana ixi xrojan ngisen xronichja ixi ndakua'i junta'ana ixi tomi xraka. ²¹ Ko je'o tja'onna sinta'ana nge'e jian, ixi jaña Ncháina tsake'e ndo juaxruxin ko kaxon jaña tsikon chujni ixi jian nta'ana ixrā.

²² Kaxon xruan'anna inaa ndo kichuuna tsjikao sen. Je'e ndo jian juinche'e ndo itsjé ixrā. Ko jai ícha tjaun ndo tsingijna ndo ixi tsango chuntia^a ndo ngajinnta. ²³ Xraxaonnta ixi ndo Tito, ndo tjento, tingijnana ndo ixrā nta'ana ngajinnta. Ko sen yuu tsjikao ndo, sen ni'ngo kuinche'e sen ixi tjaun sen tsiji sen ngajinnta ko jaña tsajon sen juasaya ngajin ndo Cristo. ²⁴ Méxin, nche'enta nge'e jian ngajin sen xruan'annta ixi jaña tsikon sen ni'ngo kuinche'e sen ixi nduaxin tjeu'é kichuunta ko tsono'e sen ixi nduaxin nge'e nichjana ixi ja'anta.

Tomi xra'o tsingijna sen kichuuna

9 Ti xra'o tomi ixi tsingijnanta sen kichuuna titikaon Ncháina, íxrokonda'i xrokjin'anta ícha, ²ixi sa'ó konóna ixi ja'anta tjaunnta xrobingijnanta sen, méxin chá'na ko ntatjan sen kichuuna ste nunte Macedonia ixi ja'anta, sen nunte Acaya, xra nano kuatsinga tjaunnta xrobingijnanta sen nóa. Ko sen kichuuna nunte Macedonia tsango tjaun sen tsingijna sen kaxon ixi ja'anta sa'ó juako'enta sen. ³Méxin, xruan'an kaxin sen kichuuna tsiji sen ixi tja'on tsikon sen ixi nduaxin ja'anta ó stechon'ennta ixi tsajonnta nge'e tsingijnaxinnta chujni ixi jaña beki'a sen. ⁴Nchéxin xrojan sen kichuuna nunte Macedonia tjaun sen tsjasokianna sen ko ja'anta xra tjao'anta tomi. Ko me'e tsosua'nana ixi sa'ó ndachrjanna ixi ja'anta tsango tjaunnta tsingijnanta ko jan'anna chuntiana ixi jaña sinche'enta. ⁵Méxin, xraxa'on ícha jian sa'ó xroxruan'an sen kichuuna ngajinnta ixi tsingijnanta sen ti xroxra'o tomi tsindachronta. Ko jaña tsikonni ixi ja'anta tsango tjaunnta tsingijnanta sen nóa ixi tjeu'enta sen ko je'a ixi jan'anna tetuan'anna sinche'enta me'e.

⁶Xraxaonnta ixi ngisen tajon'a itsjé, kaxon xro'an itsjé tayé'e sen, ko sen tajon kueya, kaxon kueya tayé'e sen. ⁷Méxin, ngujngu

^a 8:22 *chuntia* tener fe

ja'anta tájonnta nge'e xraxaon asáanta, ko sinchení'e a asáanta nge'e tájonnta ko je'a ixi xrokonda tsajonnta, ixi ndo Dio tje'e ndo sen juaxruxin tajon xrojan nge'e. ⁸Ixi jaña Ndo Dio ícha sinchenaonnta ndo ko tsajon ndo kain nge'e xrokonda'anta ixi jaña kaxon chao tsingijnanta ikaxin chujni. ⁹Xranchi ndachro xroon chijnie ndo Dio:

Sen tonchjeya nge'e chónnda sen ngajin ni nóa,

kain nchakon xroxaxaon chujni ti jian juinche'e sen me'e.

¹⁰Ixi ndo Dio tajon ndo tsee tengani ko tajon ndo nge'e sineni, ko je'e ndo xrotjáanta ndo kain nge'e xrokonda'anta ko je'e ndo ícha tsajon ndo, me'e xrochondanta itsjé nge'e ko jaña tsingijnanta ni nóa. ¹¹Ndo Dio xrotjáanta ndo kain nge'e tjintee xrochondanta, jaña ja'anta kaxon chao itsjé nge'e tsajonnta. Ko jan'anna tsiki'anna tomi me'e ko jaña ícha itsjé sen kichuuna tsajon sen juasaya ngajin ndo Dio ixi tomi tsajonnta. ¹²Ixi tomi tsingijnaxinnta sen kichuuna, je'a je'o ixi sen kichuuna xrochónnda sen nge'e xrokonde'e sen. Na'i, kaxon ixi jaña ícha tsajon sen juasaya ngajin ndo Dio. ¹³Ko kaxon je'e sen ícha tsajon sen juasaya ngajin ndo Dio ixi nge'e kuajonnta ixi jaña tjakonta nduaxin titikaonnta chijnie ndo Cristo. Jaña kaxon ícha ijíe juasaya xrochónde'e sen ndo Dio ixi ja'anta bingijnanta sen ko ikaxin chujni. ¹⁴Ko je'e sen xronichje'e sen ndo Dio ixi ja'anta ixi je'e sen tjua'anta sen ko ixi tikon sen ixi ndo Dio jian tingijna ndo ngajinnta. ¹⁵Juasie ndo Dio ixi juinchekitoína ndo naa nge'e tsango tjintee, me'e ti tomé'e jíeeni, ko tsikixian'ina tsekina kain ti chjajna ndo.

Juachaxin kuajon ndo Dio ngajin ndo Pablo

10 Jan'an Pablo tinóatáana ngajinnta ixi ndo Cristo, ndo tsango jian ko tsango tjuaína ndo, ste kaxin na ndachro na ixi nchakon ritjén ngajinnta je'a ntajíe aséenna, ko nchakon ritjén ikjín, tsango tojiena. ²Méxin, nchakon tsjasotsja'anta tjanča'anta nche'anta ixi tsojiéna ngajin kaxin ni ndachro ixi jan'anna tja'onna tsjachana xrojan nge'e, xranchi nche'e ni nunte xasintajni. ³Nduaxin jan'anna stena nti'i nunte xasintajni, ko maski jaña, ntai'ana ti nge'e ndako'a xranchi nche'e ni titikaon'a ndo Dio. ⁴Ko tjaya'ina ixi chika, chika tjayaxin chujni nunte nti'i. Na'i. Jan'anna nta'ana xrojan nge'e ixi juachaxien ndo Dio, ko juachaxin me'e chao tjankaxinna kain xrā nche'e Xixron'anxrée. ⁵Ko jaña kaxon tjankana

ixr̄a nche'e ni tjaun'a ixi íkaxin chujni tsichuxin n̄a ndo Dio. Ko ixr̄a nta'ana ixi kain ni chón̄da ijje tsindoxin n̄a ti ndakua'i xraxaon n̄a ko tsitikaon n̄a ndo Cristo. ⁶ Ko jan'anna tsuyakutéena chujni tsitikaon'a ndo Cristo ixi jaña tsitikaon n̄a ndo, ko jaña kainnta jian tsitikaonnta kaxon.

⁷ Ja'anta je'o titikaonnta nge'e tikonnta. Ko ngisen xraxaon ixi nduaxin tikinixin ndo Cristo, tsono'e sen ixi kaxon jan'anna tikinixinnana ndo xranchi sen me'e. ⁸ Siá tsango nichja ixi richonda juachaxin tsituan'an, tosuana'i. Ncháina Jesucristo chjána juachaxin me'e ixi jaña ícha xrochuntianta ndo, ko je'a ixi me'e tsitjáñaxinnta. ⁹ Ko ti kjin'annta xroon xruan'annta, tjaun'a xroxraxonnta ixi me'e xroxronkanta, ¹⁰ ixi ste kaxin sen ndachro sen ixi ti ikjin xroon tsango toña'o ngajinnta, ko nchakon ritjén ngajinnta xronkana ko kain ti nichja tjinte'a. ¹¹ Ko ngisen jaña nichja, tsono'e sen ixi ti nchakon ikjin xroon xruan'annta ko ritjén'a ngajinnta, jaña kaxon tsjasotsja'anta naxraje'o xronichjá'anta xranchi ikjin xroon xruan'annta.

¹² Nai'a xroxraxa'onna ixi tsango jian nichjana xranchi ste ikaxin n̄a jaña nche'e n̄a. Kaxin chujni xraxaon n̄a ixi je'e n̄a tsango tjintee n̄a ko ikaxin n̄a noe'a n̄a, ni me'e tsango ninta xraxaon n̄a.

¹³ Kaxon jua'i sintajíe aséen̄ana ixi nge'e nta'ana. Ndo Dio me'e ndo xrondachro nge'e sinta'ana ko ngajin ja'anta sinta'ana ixr̄a me'e.

¹⁴ Jua'i ntaxruantana ixi ícha tituan'anna, ko chao xrondachrjan ixi jan'an sa'ó juaso ngajinnta ko juako'anta chijnie Ncháina. ¹⁵ Ko jua'i sintaxruanta ixi jan'an junta'a ixr̄a juinche'e inaa ngisen.

Jan'anna tja'onna ixi ícha xrochuntianta Ncháina, jaña jan'anna ícha sinta'ana ixr̄a ngajinnta ko je'o ti tsituann̄ana. ¹⁶ Kaxon tja'onna tsjakona chijni jian ne'e Ncháina Jesucristo íkaxin tjanya ti xraxro'an ngisen itji tjako ixi jaña xro'an ngisen xrondachro ixi jan'anna ntexruantana naa xr̄a tsijinche'e inaa ngisen.

¹⁷ Ko siá xrojan ngisen tjaun sinchejié aséen, chao sinchejié aséen sen je'o ixi titikaon sen Ncháina Jesucristo. ¹⁸ Ixi ndo Dio nichja ndo jian ixi naa ngisen ndako juinche'e ko chao'a ixi xrojan ngisen je'o sen sinchejié aséen sen ixi ndachro sen jian nche'e sen.

Ndo Pablo ko sen nduaxin'a apóstol

11 Tja'on tsin'ennta nge'e xrondachrjan maski xronichja xranchi naa sen ninta. ² Ndo Dio nchenóna ixi tsaxinta

juachjaon ixi tja'on tsintue'anta ndo Cristo. Jan'an ó ntatjan ndo Cristo ixi tsaya'anta ndo xranchi naa nchrichajan tsixranchia ixi tsute'e ko tjúá aséen ko cuerpoe nchrichan ixi tsii nchakon tsute'e nchrichan ngajin naakua naa ndoxi'e nchrichjan. ³ Ko xronkana ixi xranchi kunchee tsango ña'i juincheye'e ba jan Eva; ko ba jaña sinchekachruenta ba ti xraxaonnta ko ti jian titikaonnta ndo Cristo. ⁴ Ixi siá tsii xrojan ngisen tjako inaa ndo Cristo, ko inaa espíritu ko inaa chijni ti je'a juako jan'anna, ja'anta tintu'enta ni me'e nche'e na ti tjaun na ko me'e ja'anta nta'anta juaxruxin. ⁵ Ko jan'an je'a ícha nuntena ixi ni ndachro apóstol na, ni nandá kuij, ni ndachro ícha tjintee, ni ru'é'e ja'anta. ⁶ Ko maski je'a ícha jian nichja jan'an, nduaxin ícha nóna chijnie ndo Dio ko ó itsjé vez juako'anta ixi ícha nóna.

⁷ ¿Á ndako'a junta'a jan'an nchakon juako chijnie ndo Dio ngajinnta ko juanchia'i ninaa tomi ngajinnta?, ko juntajié'a aséenna ixi jaña ja'anta ícha xrokuiteenta. ⁸ Ko jan'an kuayá'a tomi chjána sen kichuuna, sen jii ikaxin ni'ngo, ko tomi me'e kondana ixi juntakuan'an ja'anta. ⁹ *Ko nchakon bake'e ngajinnta, xrokondana tomi, ko xro'an nge'e juanchia'anta. Ko kain nge'e kondana, sen kichuuna nunte Macedonia chjána sen ixi tjaun'a kuajondaxin ixra ngajinnta ko jaña jai tsajonndaxin'a xra ngajinnta. ¹⁰ Ko jian nóna ixi chuxin chijni nduaxin ne'e ndo Cristo, ko xro'an ngisen nchijí nunte Acaya tsantsjena juaxruxin chonda. ¹¹ ¿Sonda ndachrjan ja'in? ¿Á ixi tjaun'anta? Ndo Dio no'e ndo ixi tsango tjua'anta.

¹² Ko xrajaña sinta'a tsjanchia'i tomi ngajinnta ixi tjaun'a ixi jaña ni nduaxin'a apóstol sinchejié aséen na ixi stencheye'e na chujni ixi je'e na ndachro na tkinixin'en na ndo Cristo ko xraje'o ixra nche'e na xranchi jan'anna. ¹³ Ni me'e je'a nduaxin apóstol na. Je'e na stencheya na ixi ndachro na tkinixien'en na ndo Cristo. ¹⁴ Ko kain ji'i sinchexronka'ina ixi noina ixi kaxon Xixron'anxrée ndachro xa ixi je'e xa naa ángel tingasáña ko je'a nduaxin. ¹⁵ Jaña kaxon ni nche'e xrée Xixron'anxrée ncheya na ixi ndachro na jian xra nche'e na. Ko nchakon tsjexin kain nge'e, tangi tson'en na ixi ndakua'i juinche'e na.

Tangi ton'en ndo Pablo ixi ixrā apóstol nche'e ndo

¹⁶ Íjngo ntatjunta: Tjaun'a xrondachronta ixi juintatjáña jáana, ko maski jaña xrokon'en, tintunanta xronichja ixi jaña chao sintajié aséenna naa nchíín. ¹⁷ Siá jaña ntajié aséenna naa nchíín, ndachrjan'i ji'i ixi juachaxien Ncháina. Na'i. Jaña jan'an ndachrjan xranchi xrokjui nduaxin xrojuinchetjáña jáana. ¹⁸ Ste itsjé ni nchejié aséen ixi nge'e no'e nā, ¿sonda jua'i kaxon jan'an sintajié aséenna? ¹⁹ Ko ja'anta ndachronta ixi no'anta ko juaxruxin taye'énta ni nduaxin tsijinchetjáña jaa. ²⁰ Ko ja'anta tokuaxinnta tituan'annta nā ko ntajinta'anta nā ixrā ko tjenga'inta nā 'nā, tantsja'anta nā nge'e chondanta, ntaya'anta nā, ko tandee nā itun ngaya ikonnta. ²¹ Maski tosua'na jan'an xrondachrjan ixi jan'anna juinta'ina jaña.

Ko ti nchejié aséen nā, jan'an kaxon chao sintajié aséenna, ko ndachrjan ji'i xranchi naa ni tsijinchetjáña jaa. ²² Je'e nā chujni hebreo nā. Kaxon jan'an. Je'e nā chujni israelita nā. Kaxon jan'an. Je'e nā kuachrjenixin nā ndo Abraham. Kaxon jan'an kuachrjenixin ndo Abraham. ²³ *¿Á je'e nā nche'e nā ixrā ngajin ndo Cristo? Jan'an nduaxin nta'a ixrā ngajin ndo Cristo, maski je'a jian jan'an xrondachrjan. Jan'an ícha juinta'a ixrā, jan'an ícha bija'na nā ndo'achjiso, jan'an ícha bikaon nā ko itsjé vez ndáxrokon'enna. ²⁴ Na'ó vez ni judío juaya nā ngajin; ikántenā kóñana nā ixi ino. ²⁵ *Níi vez ni tituan'an tjajna Roma juaya nā ngajin ixi ntasé, naa vez kuaxina nā ixro. Níi vez konunte ntābarco ngangí nda, ntābarco ritiki'an, naa vez naa tiie ko naa nchakon bake'é jan'on ngusine ndachaon. ²⁶ *Ikjín no kuaji. Tangi kuatsingatu'a ndajitinga, ko naa nchakon ngakona xiche'e. Kuatsinga itsjé juachjaon ngajin ni tjajnána ko kaxon ni je'a tjajnána, ko kaxon ti bakji tjajna, ntajie ko ndachaon ko kaxon xrokóñana nā, ni nduaxin'a titikaon Ncháina Jesucristo. ²⁷ Tsango juinta'a ixrā ko itsjé nge'e tangi kónna. Itsjé tiie kuarichrin'a jian ko itsjé nchakon kuatse jinta, kuen'enna inda ko kuachóna'i itsjé manta tsaria, méxin tsango bakongína.

²⁸ Ko maski kain ji'i kónna, nai'a tjáñana ixi kain ni'ngo ko ngujngu nchakon tsango kua juachjaon ixi kain sen xra'o ni'ngo. ²⁹ Ngisen toni'e, ko, ¿á jan'an tonina'í? Nchakon xrojan ngisen

nche'e naa nge'e ti ndakua'i ngajin sen kichuu sen, taa juachjaon ko toña'o. ³⁰ Siá chao sintajíé aséenna, sintajíé aséenna ixi soji'ana. ³¹ Ndo Dio, Ndotée Ncháina Jesucristo, ngisen tikinixin'en kain juasaya,^a no'e ndo ixi nduaxin nge'e ndachrjan. ³² *Nchakon bake'é tjajna Damasco, xi baketuen'en nti'a, xi rey Aretas, kuetuan'an xa ixi xrotséna nã hora tsachrjexin tjajna ko xrobikaana nã ndo'achjiso. ³³ Ko sen kichuuna juankayana sen ngaya naa ntaxrakaxro ko juinchexingajinxinna sen ti jii naa ventana jichónnda tjatu'o jii ngandajin tjajna, ko jaña sabinga ko ítsé'ana nã.

Nge'e ijié bikon ndo Pablo

12 Xro'an nge'e tjachani xronichjani ixi jian je'eni. Maski, xrokonda xronichja ko tseki'anta nge'e bikon ko nge'e juinchenóna Ncháina Jesucristo. ² Chuxin naa xi titikaon Ncháina ko chónnda tenoó nano ikjui xa ti nínxin ngajní. Nóna'i á cuerpoe xa o aséen xa bikon ko ixi juachaxien espíritué ndo Dio. Je'o ndo Dio no'e nge'e nduaxin kon'en. ³ Ko nóna ixi xi me'e ikjui xa; nóna'i á ixi cuerpoe xa o na'i; je'o ndo Dio no'e ndo. ⁴ Ndo Dio bikao ndo xa ngajní, nti'a kuin'en xa kaxin nge'e tienxin'ani ko xro'an ngisen chónnda juachaxin xronichja me'e. ⁵ Jan'an xrojuintajíé aséenna ixi chuxin xi me'e, a kondee nge'e junta'a jan'an, jua'i sintajíé aséenna, je'o chao xrondachrjan kondee nge'e tangi kónna. ⁶ Siá xrojuintajíé aséenna je'a ixi juintatjáña jáana. Na'i. Ixi nduaxin nge'e jian junta'a ko sinta'i me'e ixi tjaun'a xroxaxaon sen ixi ícha nóna. Na'i. Cháña je'o sintaxraxa'on sen nge'e nta'a ko nge'e tin'en sen ti junta'a.

⁷ Ixi ti bikon, ti juakona ndo Dio, tsango chaxro me'e, méxin tsango xrojuintajíéxin aséenna. Ko sinta'i me'e, ixi kuayá'a naa ichin ntau'na ko xinchexrée Xixron'anxrée tsango ncheni'e xa ntau'na ixi jaña sintajíé'a aséenna. ⁸ Méxin ó níi juanchia'a Ncháina Jesucristo tsantsjena ndo ichin me'e, ⁹ ko Ncháina ja'in ndachijina ndo: "Xro'an nge'e ícha xrokonda'a; je'o ti tsango tjua'a, ixi ti tsango ijié juachaxin chonda jan'an, ícha tonoxin juachaxin nchakon naa chujni ícha soji'a. Juachaxin chónnda jan'an tonoxin nchakon jua'i nche'e naa nge'e ja'ua." Méxin, juaxruxin tsake'é nchakon soji'ana

^a 11:31 *juasaya* respeto, honor

11:32: Hch. 9:23-25.

ixi jaña ícha juasaya tsayé'e Nchána Jesucristo. ¹⁰ Ko méxin, ícha juaxruxin ritjén nchakon soji'ana, nchakon chujni tjakaxin na ngajin, nchakon xro'an nge'e chonda, nchakon tengina na, nchakon yaa juachjaon ixi kondee Nchána Cristo; nchakon soji'ana, nchakon me'e ícha tonsoji aséenna.

Ndo Pablo taa ndo juachjaon ixi sen kichuuna tjajna Corinto

¹¹ Ndako tsijintatjáña janáa nchín ixi nichja nge'e jian juinta'a. Ja'anta chondanta ijié ixi ja'anta xrokonda jian xronichjanta ixi najan'an. Ko jan'an je'a ícha nuntena ixi xi apóstol kuintekii, xi ja'anta nta'anta juaxruxin rue'énta, maski jan'an xro'an tjinteena. ¹² Ti konchrje'ana juinta'a ixra ngakjen'ennta ko kain ixra ijié ko kain ixra chaxro juinta'a ixi juachaxien ndo Dio ixi jan'an nduaxin naa apóstolna. ¹³ Ko kain ja'anta nge'e ti ícha juintanuntenta ixi íkaxin sen kichuuna jii ikaxin ni'ngo, ixi sen jaán bingijnanana sen. Ko jan'an tjaun'a bingijnaninta ixi tjaun'a xrokuajonntaxin xra ngajinnta. Tjáña'anta ti ndako'a juinta'a ixi juanchia'inta xrobingijnaninta.

¹⁴ Jai ó richon'an ixi tsjasotsja'anta nínxin vez ko jai kaxon tsajonndaxin'a xra ngajinnta ixi jan'an tjée'a tsayá'a tomianta. Na'i. Jan'an tjée ja'anta ixi ja'anta ícha tjinteenta. Ixi je'a ichjan tjatsin'in xjan tomi tsayé'e ndotée xjan. Na'i. Ndotata me'e ndo xrokonda tsjatsi'in ndo tomi tsayé'e xjan. ¹⁵ Ko jan'an tsango ijié juaxruxin chonda ixi sintexianxin tomina ixi ja'anta, ko jan'an kaxon, maski ícha taka tsondaxína, ixi sinta'a ixra ngajinnta ixi jan'an tsango tjua'a asáanta, ko maski jan'an ngujngu nchakon ícha tjua'anta ko ja'anta ícha tjaun'antana.

¹⁶ Ko maski kaxin sen ndachro sen ko titikaon sen ixi jan'an kuajondaxin'a xra ngajinnta ko ikaxin sen me'e kaxon ndachro sen ixi jan'an tsango nóna ntaya me'e imao kuantsja'anta tomianta.

¹⁷ ¿Á juintaya'anta nchakon xruan'annta xrojan ngisen tingijnana? ¹⁸ Nchakon ntatjan ndo Tito xrokuijitsja'anta ndo, je'e ndo ko inaa ndo kichuuna, ndo Tito, ¿á juintaya'anta ndo? ¿Á nduaxin'a ixi kayui jan'anna xraje'o jian ixra nta'ana ko xraje'o Espíritue ndo Dio nta'axinna xra?

¹⁹ Ja'anta stexraxaonnta ixi jan'anna nichjana ja'in ixi tja'onna ja'anta xroxraxaonnta ixi jian jan'anna, ko je'a nduaxin me'e. Na'i. Jan'anna ja'in nichjana ko ixra rinta'ana jitikon ndo Dio ko Nchána

Cristo, kain me'e nta'ana ixi tja'onna ícha tsitikaonnta Ncháina Cristo ixi tsango tju'a'ananta. ²⁰ Jixronkana ixi nchéxin nchakon tsjasotsja'anta, stenze'anta xranchi jan'an tja'on ko kaxon ja'anta já sinta'inta juaxruxin xranchi xronichja jan'an. Nchéxin stetetoku'u kichuunta, tochjuya'anta nge'e chóna inaa sen kichuunta, stetoña'e kichuunta, stenzejié asáanta, stetjakaxin kichuunta ko stenzeke'to kichuunta. ²¹ Jixronkana ixi nchakon tsjasotsja'anta, jan'an tsango tsosua'na ngajinxin^a ndo Dio ko xrotsjanga ixi kondaxin ja'anta ixi xratintue'anta kain ti ndako'a kuanche'enta, ti chondanta nchri je'a janchri'anta ko xi je'a ndoxi'anta.

Juexin kuetuan'an ndo Pablo

13 Jai ó nínxin vez tsjasotsja'anta. Xraxaonnta nge'e ndachro chijnie ndo Dio: Kain nge'e tsochjian xrokonda tsake'e yuu o níi sen bikon nge'e kon'en. ² Ó sa'ó ntatjunta ko jai íjngo ntatjunta maski ritjén'a ngajinnta, ja'in tsikjin ngajin sen ndako'a nche'e ko sen kaxin ixi ti nínxin tsjaso jai tsango tsoña'a sen ndako'a nche'e. ³ Ko nduaxin ja'anta tjaunnta tsono'anta á nduaxin nichja jan'an ixi juachaxien ndo Cristo. Je'e ndo nduaxin tsoña'o ndo ko nduaxin sintaña'anta ndo ijié. ⁴ Je'e ndo juako'a ndo juachaxien ndo ti kuen'en ndo nganito ntacru, ko je'e ndo jichón ndo ixi juachaxien ndo Dio, jaña kaxon jaña kuasoji'a aséeina, ko jai juasie ndo Dio ixi juachaxien ndo, kaina stehónna ko nta'ana ixra ngajinnta.

⁵ Xraxaonnta, ¿á chao stenta?, ko, ¿á nchijí asáanta chuntianta Ncháina Jesucristo? O, ¿á tonoa'inta ixi ndo Jesucristo jii ndo ngajinnta?, o, ¿á nduaxin'a kuaye'enta ndo गया asáanta? ⁶ Ko tja'on tsono'anta ixi nduaxin jan'anna titika'onna Ncháina Jesucristo. ⁷ Tjanča'ana ndo Dio ixi xro'an nge'e ndakua'i stenze'enta ko tjaun'ana ixi xrondachrjanna ixi jian jintakuan'annanta. Na'i, jaña ndachrjanna ixi tja'onna sinche'enta ti jian maski xrondachro ikaxin na ixi jan'anna je'a jian juakona. ⁸ Jan'anna xro'an sinta'ana ixi tsomé'e ti nduaxin. Ko kain nge'e sinta'ana me'e ícha tsichuxinnta ti nduaxin. ⁹ Tsango chá'nana ixi ja'anta xraxaonnta ixi jan'anna soji'ana, ko ja'anta tsango sojinta. Ko jan'anna tjanča'ana ndo Dio ixi ja'anta ngujngu nchakon ícha jian tsitikaonnta ndo. ¹⁰ Méxin, ja'in kjin'annta jai ti ritjén ikjín ixi

^a 12:21 *ngajinxin* delante de

nchakon tsjasotsja'anta xrokonda'i ícha tsuyakutéenta. Ixi jan'an chonda juachaxin, juachaxin chjána Ncháina, ko juachaxin me'e xrokonda tsingijnaxinnta ixi ícha tsitikaonnta ndo ko je'a ixi sincheni'e asáanta.

¹¹ Jai kichuuna, take'énta juaxruxin, tingijna kichuunta ixi jian tsinteenta, naxraje'o xraxaonnta, tətəkui'a kichuunta ko ndo Dio, ndo tsango tjaunna ko chjainá juaxruxin, tsake'e ndo ngajinnta.

¹² Chje'é kichuunta juajna ko kainnta chonde'enta kichuunta juasaya. ¹³ Kain sen titikaon Ncháina ste nti'i xruan'annta sen juajna.

¹⁴ Juachaxien Ncháina Jesucristo, ti tjua'anta ndo Dio ko juachaxien Espíritue ndo tsake'e ngaya asáanta kainnta. Jaña tson'en.

Xroon tsikjin ndo Pablo xruen'en ndo sen ste tjajna Galacia

Ndo Pablo ikjin ndo xroon kuayé'e ni'ngo nunte Galacia

1 Jan'an, Pablo, Ncháina Jesucristo kuinche'ena ndo nta'a xréé ndo Dio ko je'a chujni nunte nti'i kuinche'ena. Na'i. Jan'an kuinche'ena ndo Jesucristo ko Ndotáina Dio, ndo juinchexechón ndo Jesús. ² Jan'an ko kain sen kichuuna steki'an nti'i xruan'anna juajna ngajin sen ni'ngo nunte Galacia. ³ Ndotáina Dio ko Ncháina Jesucristo sinchenchaonnta ndo ko juaxruxin tsake'enta. ⁴ Ndo Jesucristo kuenxin ndo ixi jajna ixi xrokuitjáñaxin'ana kondeexin nge'e ña'i jii nunte xasintajni ixi jaña jueña Ndotáina Dio. ⁵ Ndotáina Dio tikinixin'en ndo kain juasaya kain nchakon. Jaña tson'en.

Naáko naa chijni nduaxin, tsechonxinni

⁶ Jan'an tsango chonda juachjaon ixi ja'anta taka jitjáña'anta ti kuetuan'an ndo Dio, ndo kuiya'anta ixi tsango tjua'anta ndo Cristo, ko jai ja'anta rirue'énta inaa chijni ti xraxaonnta tsoméxin jíanta. ⁷ Ko je'a nduaxin jii inaa chijni tajon juachaxin tsechónna kain nchakon. Na'i. Jan'an ndachrjan ixi kaxin na tjaun na sintaya'antana ko jaña tsindoxinnta chijni tjintee ne'e ndo Cristo, chijni tajon juachaxin tsechónxinni kain nchakon. ⁸ Ko siá xrojan ngisen o jan'anna o naa sen ángel tsí'xin ngajni sintakuan'annta inaa chijni xrondachro sen tsachrjengéxin ti ndakua'i juinche'enta, ko je'a xraje'o ti juintakuan'annanta, sen me'e tsitsingata'a sen nchijí jíee ndo Dio. ⁹ Ko ó sa'ó ndachrjan ko jai íjngo: Siá naa chujni sintakuan'annta naa chijni je'a xraje'o chijni tachrjengéxin ti jje sinkani, ti ja'anta ó kuaye'enta, ni me'e ndo Dio tsjankata'a ndo na ijje kain nchakon.

¹⁰ Ko jai, ¿á tja'on jan'an ixi chujni tsitikaon na nge'e nta'a o ndo Dio tsitikaon ndo?, o, ¿á tja'on ixi chujni sinche'e juaxruxin nge'e nta'a? Siá me'e xrokjuinta'a jan'an, í je'a naa nhexrée ndo Cristo jan'an.

Ndo Dio kuinche'e ndo ndo Pablo

¹¹ Kichuuna, jan'an ntano'anta ixi chijni tajon juachaxin toméexin ti sínká chujni ti juntakuan'annta, chijni me'e je'a naa chujni juinchéña chijni. ¹² Ko jan'an xro'an chujni chjána chijni ko xro'an ngisen juinchekuanna. Na'i, Ndo Jesucristo juinchenóna ndo chijnie ndo.

¹³ *Ja'anta ó kuin'ennta nge'e junta'a ó seno, ti jan'an batitika'on ley ne'e sen judío, méxin kuarua'a ko bakon'ín sen baktikaon chijnie ndo Cristo ko tja'on xrokuitjáña sen. ¹⁴ *Ko jan'an nchakon baktika'on ley ne'e sen judío, jan'an ícha baktika'on ixi kain sen tjajnána, sen yaxinki'an nano, ko ícha banta'a nge'e tsiketuan'an sen tachrí'ina xranchrjen. ¹⁵ *Ko nchakon jueña ndo Dio, je'e ndo kuinche'ena ndo ti xrarioa tse'e janána ko tsango jueñaona ndo méxin kuiya'na ndo. ¹⁶ Ko je'e ndo Dio juakona ndo Chjen'en ndo ixi jan'an xrojuintekuan'an chijnie xjan ngajin chujni je'a judío. Ko nchakon me'e jan'an xro'an chujni juanchangi'a á sinta'a xrée ndo o na'i. ¹⁷ Ko juí'a ngajin sen sa'ó banche'e ixra xranchi apóstol, sen jii tjajna Jerusalén. Jan'on tuinxin sakjui nunte Arabia, ko tjume'e ikjanna tjajna Damasco.

¹⁸ *Ko kuatsinga níi nano, tjume'e sakjui Jerusalén ixi tsichuxin ndo Pedro ko nti'a bake'e tena'ó nchakon. ¹⁹ Ko bikon'a ikaxin sen apóstol; je'o bikon ndo Jacobo, ndo kichuu Ncháina. ²⁰ Ndo Dio jitsje'e ndo ixi nduaxin nge'e ikjin.

²¹ Tjume'e sakjui no tjajna Siria ko tjajna Cilicia. ²² Ko sen kichuuna titikaon Ndo Cristo ste ni'ngo Judea xranai'a chuxinna sen. ²³ Je'o tsikin'en sen ixi ngisen tjaun sa'ó xrokóñaxón sen ko barué'e sen ko tjaun naaxrokuitjáñaxón chijni me'e, jai je'e ndo tjako ndo chijni tajon juachaxin tsehónxinni, ko chronga ndo ixi xrochúntiani Ncháina. ²⁴ Ko kuajon sen juasaya ngajin ndo Dio ixi jan'an ó titika'on Ncháina Jesucristo.

Sen sa'ó kuayé'e ixra apóstol kuayé'e sen ndo Pablo

2 *Kuatsinga tenoó nano, tjume'e íjngo sakjui tjajna Jerusalén ko sabiki'an ndo Bernabé ko kaxon ndo Tito. ² Jan'an ikjui nti'a ixi

ndo Dio juako'na ndo ixi xrokonda itsji tjajna Jerusalén, ko imao juao je'o sen ícha tituan'an, sen tjako chijnie Ncháina ko ntatjan sen nge'e tjako'a sen je'a judío. Jaña nichja ixi tjaun'a xrondachro sen xruenxon junta'a ixrā ko jaña tsikonni ixi naakua naa nge'e tjakona. ³ Ko ndo Tito, ndo chrjiki'an, je'e ndo tjajna griego ndo, juinçekateya'i sen ndo ixi xrokua ndo chji'e ni judío. ⁴ Maski kaxin sen ndachro ixi kichuuna sen ko je'a nduaxin. Ni me'e imao tsijike'e nā ngakjen'en sen kichuuna ixi stesaya nā xranchi tajonni juasaya^a ngajin ndo Cristo ko ti tjaun nā íjngo xrokjanna tsitikaonna ley. Ni me'e tjaun nā xrokua sen kichuuna chji'e ni judío. ⁵ Ko ninaa nchíin kuitikaon'ana sinta'ana ti ndachro nā ixi tjaun'ana tsintu'enta chijni tajon juachaxin tsechónni kain nchakon.

⁶ Ko sen ni'ngo titaon'en sen kichuuna, xro'an nge'e natjúá juako'na sen. Ko jan'an kondana'i á nduaxin tituan'an sen o na'i ixi jan'an nóna ixi ndo Dio tinche'a ndo kaxion chujni ixi á no'e o á noe'a. ⁷ Ko sen tituan'an, je'e sen kuitikaon sen ixi jan'an kuetuanna ndo Dio sintakuan'an chijni jian ni je'a judío, xranchi kaxon ndo Pedro kuituen'en ndo sinčekuen'en ndo ni judío. ⁸ Ko ndo Dio xruan'an ndo ndo Pedro xranchi apóstol sinčekuen'en ndo sen judío, ko je'e ndo Dio kaxon xruan'anna ndo xranchi apóstol ne'e ni je'a judío.

⁹ Méxin, ndo Jacobo, ndo Pedro ko ndo Juan, sen me'e tituan'an sen kichuuna, kuitikaon sen ixi ndo Dio chjána ndo ijié juachaxin tsjako chijnie ndo. Ko chjána sen itjáa sen ko juinche'e sen juaxroxin ixi jan'an ko ndo Bernabé itsjina sintakuan'anna ni je'a judío ko je'e sen sinčekuen'en sen ni judío. ¹⁰ Je'o juanchianana sen xrotjáñana'ina ixi tsingijna sen nóa, ko me'e ícha nta'ana, kain nchakon tjingijnana sen nóa.

Ndo Pablo kuyakutee ndo ndo Pedro

¹¹ Ko nchakon kuiji ndo Pedro tjajna Antioquía, jan'an kuyakutee ndo ixi je'a jian jinche'e ndo. ¹² Ixi ícha sa'ó banekao ndo ikaxin sen kichuuna, sen je'a judío, ko nchakon kuiji kaxin sen kichuuna xruan'an ndo Jacobo, sen judío, ndo Pedro ó konchjino ndo ko í bajinekao'a ndo sen je'a judío ixi xrakon'en ndo sen kichuuna judío, sen titikaon ixi xrokonda tsaani chji'eni. ¹³ Ko sen kichuuna judío

^a 2:4 *juasaya* respeto, honor

kaxon juinche'e sen xranchi ndo Pedro, ko kaxon ndo Bernabé jaña juinche'e ndo. ¹⁴ Ko nchakon bikon jan'an ixi stenche'a sen xranchi nchekuainana chijni jian ne'e Ncháina, ntatjan ndo Pedro ko stetin'en kain sen ni'ngo: “Ja'a judíoa, ko rinche'e xranchi nche'e ni je'a judío ko kaxon nche'a xranchi sen judío. ¿Xranchi tjauan sinchekateya sen je'a judío sinche'e sen xranchi sen judío?”

Tsechonna siá je'o xrochuntiana ngajin Ncháina

¹⁵ Jaína xra jungíexonna judíona, je'a xranchi ikaxin ni tjajna jii ngata'a xasintajni, ni je'a judío, ni ndako'a nche'e. ¹⁶ *Ko noína ixi chujni jua'i tsoomé'e jíee nā siá tjaun nā sinche'e nā kaxin xṛa xranchi ndachro ley. Na'i. Je'o tsoomé'e ijie siá xrochuntiana ndo Jesucristo. Kaxon jaína titika'onna ndo Jesucristo, jaña me'e tsoomé'e jíeina ixi chuntiana ndo Jesucristo ko je'a ixi sinche'ena ixṛa ndachro ley ixi siá tsitikaonna ley, jua'i tsoomé'e jíee chujni.

¹⁷ Siá tjaunna ixi Ndotáina Dio sinchemé'e ndo jíeena ixi titika'onna ndo Cristo, ko tjume'e tikonni ixi chondana ijie. A me'e xrondachro ixi ndo Cristo nchekateyana ndo sinche'ena ti ndako'a. Na'i, je'a jaña. ¹⁸ Siá ó kuintu'ena ti tetuan'an ley ko tjume'e ikjan tsitika'onna ley, me'e ché nduaxin tsamana ijie. ¹⁹ Ko jan'an ixi ti tituan'an ley ndakuen'enna ko jai ley í jua'i tsituanna ixi jai tsaríchon ixi juachaxien ndo Dio. ²⁰ Ixi kuen'enna xranchi kuen'en ndo Cristo nganito ntacru ko jai jan'an í tetuan'i ngaya aséenna. Na'i, jai ndo Cristo tituan'an ndo. Ko jai ti nta'a, nta'a xranchi chujni stechón, ixi chuntia ngajin chjen'en ndo Dio, ndo Cristo, ixi je'e ndo tjua'na ndo ko kutuexin ndo kuen'en ndo ixi jan'an. ²¹ Ko jan'an jua'i xrondachrjan ixi xro'an tjintee juachaxien ndo Dio, ko jan'an titika'on ixi juachaxien ndo Dio bingijnana, ixi siá kondeexin ti tetuan'an ley xrokoméexin ijie, me'e íxro'an tjintee ti kuen'en ndo Cristo ixi jaína.

Tsitikaonni ley o xrochúntiani ndo Cristo

3 Kichuuna tjajna Gálatas, tsango nintana. ¿Ngisen juntaya'anta ixi í tsitikakon'anta chijni nduaxin? Jan'anna juako'ananta jian xranchi kuenxin ndo Cristo nganito ntacru. ² Tjate'enta, ¿á kuayéexinnta Espíritue ndo Dio ixi kuitikaonnta ley tsiketuan'an

ndo Moisés?, o, ¿á kuaye'enta Espíritu ixi kuitikaonnta chijni jian kuin'ennta? ³ ¿Sonda tsango nintana? Siá ó kuitikaonnta chijnie ndo Dio ixi juachaxien Espíritue ndo, ¿sonda jai tjaunnta xrochuntianta nge'e xraxaon ja'anta, a me'e sinchemé'e ti ndakua'i juinche'enta? ⁴ ¿Á xro'an junta'anta ti tangi kon'annta nchakon kuitikaonnta chijni jian ne'e ndo Cristo? Xrokonda xraxaonnta ixi je'a xruxon. ⁵ Nchakon ndo Dio kuajon ndo Espíritue ndo ko juinche'e ndo itsjé nge'e jian bikonta, ¿sonda jaña juinche'e ndo? Juinche'e ndo ji'i, je'a ixi tsango kuitikaonnta ley. Na'i. Jaña juinche'e ndo ixi chuntianta chijni jian kuin'ennta.

⁶ *Ndo Abraham chuntia ndo ndo Dio, méxin ndo Dio ndachro ndo jian ndo Abraham. ⁷ *Méxin, xrokonda tsono'anta ixi sen nduaxin chuntia ndo Dio, sen me'e nduaxin chjen'en ndo Abraham. ⁸ Xroon jitaxin chijnie ndo Dio tsichronga ó seno ixi ndo Dio kaxon xrojuinchemé'e ndo jíee sen, sen je'a judío ixi chuntia sen ndo Dio. Jaña sa'ó ndo Dio tsindache ndo ndo Abraham: “Kainxin chujni tjajna tsonchaonxin na ixi ja'a chuntiana.” ⁹ Méxin, kain sen chuntia ndo Dio xraje'o tsonchaonxin sen xranchi ndo Abraham ixi chuntia ndo.

¹⁰ Kain sen xraxaon ixi tsoméxin jíee sen ixi tsitikaon sen ley tsikjin ndo Moisés, sen me'e ndo Dio tjankata'a ndo sen ijie ixi ndachro xroon chijnie ndo Dio: “Kain ni tsitikaon'a kain nge'e jitaxin ley, ni me'e tsjankata'a ndo Dio ijie.” ¹¹ Méxin, ngisen tjaun tsitikaon ley jua'i tomé'e ti ndako'a nche'e sen ngajin ndo Dio ixi nduaxin ndachro xroon jitaxin chijnie ndo Dio: “Sen tsontjúá aséen ixi chuntia^a sen ndo Dio, sen me'e tsechón sen kain nchakon.” ¹² Ko ley ndachro'a ixi xrochúntiani ndo Dio. Ndachro xroon chijnie ndo Dio: “Ni titikaon ley ixi ley me'e tsechónxin na.”

¹³ Ndo Cristo kuantsjexinna ndo ti xrobikaonxinna kondee ley. Ndo Cristo kuenito na ndo ntacru kondeexin jieina. Ixi ndachro xroon chijnie ndo Dio: “Ndo Dio tsjankata'a ndo ijie kain ni tenito naa ntāa.” ¹⁴ Jaña kon'en ixi ti tsindachro ndo Dio, tsonchaon ndo Abraham, ko kaxon tsjacha ni je'a judío tsonchaon na ixi je'e na kuenxin ndo Cristo Jesús. Ko jaña kainna tsayé'ena Espíritue ndo Dio ixi chuntiana ndo ixi jaña tsindachro ndo.

^a 3:11 *chuntia* tener fe

Ley ko nge'e ndachro ndo Dio xrokuayé'e chujni

¹⁵ Kichuuna, ndachrjan naa nge'e xranchi naa chujni. Nchakon naa chujni tsjinchekonchjian naa xroon ndachro ngisen tsayé'e kain nge'e chónda na, ko xroon me'e siá chónda firme na, í jua'i tsomé'e o tsindoxin. ¹⁶ Méxin, ndo Dio tsindache ndo ndo Abraham ixi tsajon ndo naa nge'e tsayé'e chujni juachaxin tsachrjenixin ndo. Ko xroon chijnie ndo Dio nichja'i ixi kain chujni tsayé'e na me'e. Na'i. Ndachro ixi naa ndo tsachrjenixin ndo Abraham tsayé'e juachaxin me'e, ko me'e, ndo Cristo. ¹⁷ Ti ndachrjan me'e: Ndo Dio tsindache ndo ndo Abraham naa nge'e nduaxin tsayé'e ndo, ko jili xranchi naa xroon chónda firme ndo Dio. Ko kuatsinga noó ciento ko ikánte nano ko tjume'e kuij ley ne'e ndo Moisés. Ko ley me'e jua'i sinchemé'e nge'e tsindachro ndo Dio ó sa'ó ko xrondachro'a ixi tjinte'a. ¹⁸ *Ko siá xrokuitikaonna ley me'e, ixi xrokuajon ndo Dio nge'e ndachro ndo, me'e í tjinte'a nge'e tsindachro ndo ó sa'ó. Ko ndo Dio tsindache ndo ndo Abraham ixi nduaxin tsayé'e ndo naa nge'e ixi je'e ndo Abraham chuntia ndo ndo Dio ko me'e xro'an nge'e xroxenka 'na.

¹⁹ Méxin, ¿nge'e tsonda ley tsikjin ndo Moisés? Ndo Dio tsikajon ndo ley me'e ixi tsonoexin na ti ndako'a kuanche'e na. Ji'in tsochrje'en tsija ngisen tsachrjenixin ndo Abraham, naa sen tsikinche'e ndo Dio, ko jaña xroxetja ti tsindachro ndo Dio. Ko ley me'e tsichronga sen ángel ko ndo Moisés je'o tsikjin ndo. ²⁰ Ko xro'an ngisen nichjaxin ndo Dio ngajin ndo Abraham ixi ndo Dio je'o ndo nichje'e ndo ndo Abraham.

Sonda bake'e ley

²¹ Ko, ¿á ley tingakuenxin ti nge'e ndachro ndo Dio tsajon ndo? Na'i. Siá xrobake'e naa ley xrokuajon juachaxin tsechónxinni kain nchakon, ko me'e xrokoméexin jíeina siá xrokuitikaonna nge'e tetuan'an ley me'e. ²² Ko xroon jitaxin chijnie ndo Dio ndachro ixi ti ndako'a nche'e chujni me'e tituan'an ngaya aséen. Ko jaña je'o sen chuntia ndo Jesucristo, sen me'e tsayé'e sen ti ndachro ndo Dio tsajon ndo.

²³ Ko ti xrachonda'ina ndo Cristo, ley baketuaina stechuenjana xrokonoxin ti xrochuntiana Ncháina Jesucristo. ²⁴ Ko ley me'e baketuaina xranchi naa chujni tetuen'en ichjan ti tsija Ncháina Cristo. Ko jaña chuntiana ndo Cristo me'e chao tsonchjiñe'ena ngajin ndo Dio. ²⁵ Ko jai ó kuij ndo Cristo ko jaina chuntiana ndo, méxin ley ínai'a tsetuajna.

²⁶ Méxin jai kainnta chuntianta ndo Jesucristo, jai kainnta ó chjen'en ndo Dio ja'anta. ²⁷ Ko kainnta ti bikitéexinta nombre ndo Cristo, jai nche'enta xranchi nche'e je'e ndo. ²⁸ Méxin jai, í tjinte'a á ni judío o ni je'a judío, o á ni nche'e ixra o á ni tetuan'an o á ni xi o ni nchri. Kainna chjen'en ndo Diona ixi naakua ndo Cristo tikinixinna. ²⁹ *Ko ti tikinixin'enna ndo Cristo, me'e nduaxin tsikachrjenixinna ndo Abraham ko tsayé'ena nge'e tsindachro ndo Dio tsajon ndo.

4 Ti tja'on xrondachrjan me'e ji'i. Naa chjan nchakon tsikitu'e xjan nge'e kuachónnda ndotée xjan, xjan me'e xranchi naa ni nche'e ixra jii xjan, ixi xrachjan xjan, maski nduaxin je'e xjan tituen'en xjan kain nge'e. ² Ste ni tayakon'en xjan ko tayakon'en na ixra ne'e xjan tsitjaja nchakon tsindachro ndotée xjan tsayé'e xjan kain nge'e tikinixin'en xjan. ³ Ko jaña bakon'en ngajinna kaxon nchakon xrakuichuxin'ana ndo Cristo, jaina batitikaona kain nge'e tajon nunte xasintajni.^a ⁴ Ko kuitjaja nchakon tsindachro ndo Dio, xruan'an ndo Chjen'en ndo kuij xjan, jongíexin xjan naa nchri, ko je'e xjan kuitikaon xjan kain nge'e tituan'an ley kuayé'e ndo Moisés. ⁵ *Jaña kuij xjan ixi sinchemé'e xjan ti ndako'a juintu'una ixi baketuaina ley me'e. Ko jaña ndo Dio kuayejna ndo xranchi chjen'en ndo.

⁶ Méxin, ndo Dio ixi tsjakoxin ndo ixi jaina chjen'en ndo, xruan'an ndo Espíritue Chjen'en ndo, ndo Jesucristo, ixi xrochondana Espíritu ngaya aséeina, ko Espíritu me'e tiyexinna ndo: “Ndotána ja'anta.” ⁷ Méxin ja'anta chjen'en ndo Dio, je'a naa xi nche'e xra tetuan'i ko ja'anta ó chjen'en ndo Dio méxin tikinixin'annta tsaye'enta kain ti chonda ndo Dio ixi titikaonnta ndo Jesucristo.

^a 4:3 *xasintajni* mundo

3:29: Ro. 4:13. 4:5: Ro. 8:15-17.

Ndo Pablo yaa ndo juachjaon ixi sen titikaon Ncháina

⁸ Ja'anta sa'ó kuachuxin'anta ndo Dio, méxin bakitikaonta naa dio je'a nduaxin dio. ⁹ Ko jai ó kuichuxinnta ndo Dio, o ícha jian xrondachroni ixi je'e ndo chúxinnta ndo. ¿Xranchi íjngo xrokjannta xroxraaonnta ti kuanche'enta ko me'e íjngo tsindoxin ti xraaonnta?, me'e jaña xrokjannta xranchi naa xi nche'e xra tituen'en na. ¹⁰ Ja'anta xrotjaunnta titikaonnta nchakon ko nchanitjao ko nano ko kiée ngujngu nchakon. ¹¹ Jan'an riaa juachjaon ko rixraxa'on ixi ti juntakuan'annta xro'an konda.

¹² Kichuuna, nche'enta xranchi jan'an jian titika'on Ncháina ixi jan'an jian jui'i ngajinnta ko nta'a xranchi ja'anta ko ti kuanche'enta, xro'an ti me'e juinchenina. ¹³ Ko ja'anta ó no'anta ixi nchakon ntatjunta chijni tajon juachaxin tsechónni, jan'an ria naa chin nchakon me'e. ¹⁴ Ko ichin kuachonda tsango tangi bake'é ko ja'anta kuinduna'ininta. Na'i. Ja'anta jian kuiyananinta xranchi xrokuji naa sen ángel ne'e ndo Dio o xranchi xrokuji ndo Jesucristo. ¹⁵ Ko jai, ¿no jii ti juaxruxin kuachondanta? Ko chao xrondachrjan ixi nchakon me'e ja'anta xrokuantsjengínta naa ikonnta ko xrochjánanta. ¹⁶ Ko jai, ¿á ikjanna naa xi ningakon'ennta ixi ntatjunta nge'e xrondachro chijni jian?

¹⁷ Ni ntakateyánta tsitikaonnta ley íjngo, je'e na tsango jian nichja'anta na. Ko je'a nduaxin me'e ixi je'e na tjaun na tsantsjendantana, ko tjume'e ja'anta xrorué'enta na. ¹⁸ Ko chao tsiye'eni kaxin sen kichuuni siá je'o sinche'eni ti jian ngajin sen. Ko nduaxin nichje'enta sen kichuuna kain nchakon; je'a je'o nchakon ritjén jan'an. ¹⁹ Chjan'na, íjngo jinchenína ixi ja'anta xranchi naa nhri jinchejongí'e chjen'en, ko jaña tson'en hasta ti jian tsitikaonnta ndo Cristo ngaya asáanta. ²⁰ Jai tuinxin xrojueña'o xrobake'é ngajinnta ko chaxro xronichja'anta, ko jai nóna'i nge'e ícha xrondachrjan.

Juakoxin ndo Pablo ixi nhri Agar ko jan Sara

²¹ Ja'anta ti tjaunnta tsitikaonnta ley chronga ndo Moisés, ndachijininta, ¿nge'e ndachro chijnie ndo Dio ixi ndo Abraham?

²² Ko ja'in ndachro ixi ndo Abraham kuichónnda ndo yuu chjan. Naa xjan ngajin nhri nchexra ko naa xjan ngajin janchri'e ndo.

²³ Chjen'en nhri nchexra jongí'e xjan xranchi tjongí'e kain chjan.

Ko chjen'en janchri'e ndo jongí'e xjan ixi jaña xrokon'en nge'e tsindachro ndo Dio xrokuajon ndo. ²⁴ Chijni ji'i tjako ixi yuu nchri tjakoxin yuu chijni tsindachro ndo Dio. Naa chijni konchjianxin ijna Sinaí; chijni me'e xrondachro ixi nchri Agar, me'e kuachrjenixin sen nche'e xra, sen tituan'i. ²⁵ Ixi nchri Agar xranchi xrokjui ijna Sinaí jii nunte Arabia ko jna ji'i xranchi xrokjui tjajna Jerusalén, ko tjajna me'e kain chujni ste nti'i ko xrokonda titikaon na ley, je'e na ko chjen'en na. ²⁶ Ko tjajna Jerusalén jii ngajni ti no tituan'i ley, me'e tjajna. ²⁷ Ko ndachro xroon chijnie ndo Dio:

Take'é juaxrxin ja'a nchri ti jua'i nchejongí'e ichjan.

Tuyakua ixi tsango chá'a ixi ja'a kuichuxin'a ti tangi tiín nchri nchejongí'e ichjan.

Ixi nchri tsikintu'e ndoxi'e, ícha itsjé chjen'en nchra ixi nchri chóna ndoxi'e.

²⁸ Kichuuna, jaina stena xranchi ndo Isaac ixi kain jaina chjen'en ndo Dio ixi jaña tsindachro ndo tson'en. ²⁹ Ko xranchi sa'ó chjen'en nchri Agar, baningakon'en xjan, xjan jongíexin ixi juachaxien Espíritue ndo Dio, xjan ndatin'in Isaac, chjen'en jan Sara. Ko jaña jiton'en jai. ³⁰ Ko ndachro xroon chijnie ndo Dio tsindachro ndo ndo Abraham: “Tengia nchri nche'e xra, satsji nchra ko kao chjen'en nchra, ixi chjen'en nchra jua'i tsayé'e xjan nge'e tikinixin'en chjen'en jan chóna ndoxi'e.” ³¹ Méxin, kichuuna, jaina je'ana xranchi chjen'en nchri Agar nche'e xra. Na'i. Jaina stena xranchi chjen'en jan Sara chóna ndoxi'e.

Ndo Cristo juinchemé'e ndo ti ndako'a juinche'enta

5 Ndo Cristo juinchemé'e ndo ti ndako'a juinche'ena ko jai ley í jua'i tetuajna. Méxin, jian titikaonnta ndo Cristo ko tintue'anta ixi ley tsetuan'annta íjngo.

² Tin'ennta, jan'an Pablo, ndachrjan ixi siá xrokuaanta chji'e ni judío, me'e íxro'an xrokuite ti tsitikaonnta ndo Cristo. ³ Tja'on xrondachrjan íjngo ixi siá xrojan chujni tsaa chji'e ni judío, ni me'e xrokonda tsitikaon na kaxon kain nge'e tituan'an ley kuayé'e ndo Moisés. ⁴ Ko ja'anta ti xra xraxaonnta ixi siá titikaonnta ley me'e tsoMéxin jíanta, ja'anta xranchi ó xrokuintu'enta ndo Cristo ko ti tjua'anta ndo Dio. ⁵ Ko jaina ixi juasie Espíritue ndo Dio ko

ti chuntiana ndo, me'e, noina ixi tsechónna kain nchakon^a ixi ó komé'e jíeina. ⁶ Ko siá jaina chuntiana ndo Jesucristo, í tjinte'a siá chondana o chonda'ina chji'e ni judío. Ko ti ícha tjintee, me'e ti xrochuntiana Ncháina Jesucristo, ko ti chuntiana me'e tsingijnana tsinteena jian ko xrotjue'e kichuuna.

⁷ Ja'anta ó jian stetitikaonnta. Ko jai, ¿ngisen juentakateyanta ixi ítsitikaon'anta chijni nduaxin? ⁸ Ji'i je'a nge'e tjaun ndo Dio, ixi je'e ndo kuiya'anta ndo. ⁹ *Jian xraxaonnta ixi naa nchichjaon ti nchetja'in chu'u, me'e nchetja'in kain chu'u. ¹⁰ Jan'an chuntia ixi Ncháina tsingijnanta ixi tsindoxin'anta nge'e xraxaonnta. Ko ndo Dio tsjankata'a ndo ijię ngajin ngixe'i ni ntekateyanta tsitikaon'anta jian.

¹¹ Kichuuna, siá jan'an xrondachrjan ixi xrokonda xrokuaanta chji'e ni judío, ni judío xroningakona'ina na. Ko kaxon xroningakuen'a na chijni jian juako'anta chronga xranchi kuen'en ndo Cristo nganito ntacru. ¹² Ko ni ntakateyanta tsaanta chji'e ni judío, cháña je'e na naa xrochrijinxón nchijíi ne'e na.

¹³ Ja'anta kichuuna, ndo Dio kuincha'anta ndo ixi ítsama'inta ijię. Méxin, nchekateya'i asáanta siche'enta ti ña'i. Cháña tingijnanta ko tjue'enta sen kichuunta. ¹⁴ Ixi kain ti tituan'an ley, me'e xrondachro naakua nge'e tsitikaonnta: “Xrotjue'enta sen kichuunta xranchi tjue'enta asáanta.” ¹⁵ Ko siá ja'anta to'in kichuunta ko ningakon'en kichuunta, jian xraxaonnta ixi basinchetjáña ngujngu asáanta.

Xranchi titikaonni Espíritue ndo Dio

¹⁶ Jan'an ntatjunta ji'i: Nche'enta xranchi tjaun Espíritue ndo Dio, ko jaña tsitikaon'anta nge'e tjaun cuerpoanta ko sinche'anta ti ña'i. ¹⁷ *Ixi nge'e ña'i tjaun cuerpoanta sinche'e, tetoka'o Espíritue ndo Dio, ko nge'e tjaun Espíritue ndo Dio sinche'enta tetoka'o nge'e ña'i xraxaonnta. Ko kayui, me'e tinteke'to kichuu. Méxin, ja'anta jua'i nche'enta nge'e ti jian. ¹⁸ Ko siá tsitikaonnta ti nge'e tjaun Espíritue ndo Dio, ítsetuan'i ley ngajinnta.

¹⁹ Tuinxin tikonni kain nge'e ña'i nche'e chujni: ti tjaun na xrochónnda na inaa nchri o inaa xi ti je'a tsikute'e na, ko ti sinche'e na ti ña'i, ko xraxaon na ti ndako'a, ²⁰ ko ti chónde'e na juasaya

^a 5:5 *tsechónna kain nchakon* vida eterna

ídolo, ko itji n̄ ngajin ni tuso, ko ningakon'en n̄ inaa chujni, ko tochjio n̄, ko tuinxin toñao n̄, ko tjaun n̄ je'o n̄ xrochónda n̄ itsjé nge'e, ko nchekateya kichuu n̄ ixi tsachrjendáa n̄, ²¹ ko chjuye'e n̄, ko ni naatóñaxón kichuu, ko ni kuan, ko ni tsango xengo, ko ikaxin nge'e nche'e n̄. Ko ó sa'ó ndachrj̄an ko jai íjngo ntatjunta ixi ngisen jaña nche'e, sen me'e tsayé'a sen juachaxin tsake'e sen ti no tetuan'an ndo Dio.

²² Ko Espíritue ndo Dio tajon ixi xrotjue'e kichuuna, ko juaxrxin tsojuna, ko tseto'ana, ko taka'i xrochjaina juañao, ko jian nichje'e kichuuna, ko tjaunna tsingijnana inaa chujni ko nche'ena kain nge'e ndachrona, ²³ ko nchejié'a aséeina, ko jian tsetuen'en aséeina sinche'ana ti ndako'a. Siá sinche'ena jaña, xro'an ijje tsamana. ²⁴ Ixi ngisen ó tikinixin'en Ncháina Cristo, í jua'i sinche'e sen nge'e ndachro cuerpoe sen ko kain nge'e ti ndako'a xraxaon sen. ²⁵ Ixi siá sinche'ena nge'e tjaun Espíritue ndo Dio, xrokonda tsintu'ena ixi Espíritue ndo Dio tsitauina nti'a.

²⁶ Xrokonda sinchejié'a aséeina ko sincheña'a kichuuna ko tsochjuye'ana ngajin kaxin sen kichuuna.

Tingijna kichuunta

6 Kichuuna, siá tsikonta xrojan ngisen ndako'a jinche'e, ja'anta ti chondanta Espíritue ndo Dio, xrokonda tsingijnanta sen ko jian nichje'enta sen ixi í sinche'a sen ti ndako'a. Ko tsje'enta jian xranchi nche'e ja'anta, nchéxin ja'anta sinche'enta ti ndako'a kaxon. ² Tingijna kichuunta nchakon chondanta xrojan juachjaon, ko jaña tsitikaonnta ti tetuan'an ndo Cristo.

³ Ko siá xrojan ngisen ndachro ixi je'e sen tsango no'e sen ko nduaxin'a, sen me'e je'o sen jincheye'e aséen sen. ⁴ Ngujngu ngisen xrokonda sa'ó xrotsje'e sen á jian jinche'e sen. Ko siá nduaxin chao jinche'e sen, me'e chao xroché'e sen ixi no'e sen ixi jian jinche'e sen, ko xrotsje'a sen xranchi nche'e inaa chujni. ⁵ Ixi ngujngu sen xrokonda sinche'e sen nge'e tikinixin'en sen.

⁶ Ngisen jitangi chijni jian, xrokonda tsingijna sen ngisen juinchekuen'en sen, ko tsajon sen nge'e jian chóna sen.

⁷ Ja'anta ncheye'anta asáanta ixi xro'an ngisen ncheye'e ndo Dio ixi ti tenga chujni, me'e tsandáa sen. ⁸ Ixi siá tenga sen nge'e ña'i xraxaon aséen sen, kaxon tsandáa sen nge'e ti ña'i kuenga sen, ko me'e tsenxin sen. Ko sen tenga nge'e tjaun Espíritue ndo

Dio, tsandáa sen nge'e tajon Espíritue ndo, me'e tsechón sen kain nchakon. ⁹Méxin, xrokonda tsonchrjen'ana sinche'ena nge'e jian, ko siá nduaxin sinche'ena jaña, tsjachana tsayé'ena nge'e jian.

¹⁰Méxin xrokonda ngujngu nchakon tsingijnana kain chujni ko ícha jian tsingijnana sen kichuuna, sen chuntia Ncháina Jesucristo.

Ndo Pablo juexin nichja ndo

¹¹Tsje'enta ixi tsango ijié letra rikjianxinnta tjáana. ¹²Ko ni ntakateyanta ixi tsaanta chji'e ni judío, ni me'e je'o tjaun nã ixi xrondachro chujni ixi jian nche'e nã ko tjaun'a nã tangi tson'en nã kondeexin ti ntã cru kuenito ndo Jesucristo. ¹³Ko ni tsikaa chji'e, je'e nã nche'a nã kain nge'e tituan'an ley. Ko je'e nã tjaun nã tsaanta chji'e ni judío ixi me'e sinchejiéxin aséen nã ixi juacha nã juinchekateyanta nã tsaanta chji'e. ¹⁴Ko jan'an ninaa nge'e tjaun'a sintajiéxin aséenna. Jan'an je'o tja'on sintajié aséenna ixi ndo Cristo kuenxin ndo ixi jan'an nganito ntã cru. Ko ixi je'e ndo kuen'en ndo ti ntã cru, méxin, jan'an í xro'an nge'e tja'on kondee nunte xasintajni ixi jan'an kaxon xranchi ó xrokuen'enna. ¹⁵Ko siá titika'onna ndo Jesucristo, í xro'an tjintee á yaana chji'e o na'i. Ti ícha tjintee, jaina chujni natjúána. ¹⁶Ko kain sen nche'e jaña tsayé'e sen juaxruxin ko ndo Dio tsikonóe'ndó sen.

¹⁷Ko jai tjaun'a ixi xrojan ngisen sincheni'e aséenna ixi jan'an ó tsikoni'e cuerpona me'e chronga ixi jan'an nta'a xrée Ncháina Jesucristo.

¹⁸Kichuuna, Ncháina Jesucristo sintanchaonnta ndo kainnta. Jaña tson'en.

Xroon tsikjin ndo Pablo xruen'en ndo sen ste tjajna Éfeso

Ndo Pablo ikjin ndo xroon kuayé'e sen ni'ngo tjajna Éfeso

1 *Jan'an, Pablo, apóstol tikinixinna ndo Jesucristo ixi jaña jueñaο ndo Dio kjin'annta ja'anta titikaonnta ndo Dio ko titikaonnta Ncháina Jesucristo, ja'anta ti stenta ni'ngo tjajna Éfeso. ²Ndotáina Dio ko Ncháina Jesucristo sintanchaonnta ndo ko tsajon ndo juaxruxin ngajinnta.

Tsayé'ena nge'e jian kondee ndo Cristo

³Tajonna juasaya ngajin ndo Dio, Ndotée Ncháina Jesucristo, ixi je'e ndo juinche'e ndo ixi titika'onna Ncháina Jesucristo ko kuajon ndo kain nge'e jian kuixin ngajni. ⁴Ndo Dio kuinchaina ndo ixi tsitikaonna ndo Cristo ti xrako'a nunte xasintajni ko juinchemé'e ndo ijiē kuachondana ko kontjúá aséeina ixi jaña chao tsake'ena ngajin je'e ndo. ⁵Tsango tjuajna ndo Dio, méxin kuinchaina ndo me'e xrokjanna chjen'en ndo ixi titika'onna ndo Jesucristo, ko jaña jueñaο ndo Dio. ⁶Méxin kain nchakon tsajonna juasaya ngajin ndo Dio ixi ijié juachaxin kuajon ndo ti juinchenchaonna ndo ixi tsitikaonna chjen'en ndo, xjan tsango tje'e ndo. ⁷*Ndo Dio tsango tjuajna ndo, méxin, kuajon ndo Chjen'en ndo, ndo Jesucristo kuen'en ndo, ko jaña juenga ndo 'na ti sinkana. ⁸Ndo Dio tsango tjuajna ndo méxin kuajon ndo juachaxin tsienxinna ko tsonoina kain nge'e jian. ⁹Ko jai juinchenoina ndo nge'e je'o je'e ndo kuano'e ndo, nge'e tsixraxaon ndo ó sa'ó ixi xrokonoxin ndo Cristo. ¹⁰Ko kain nge'e ti tsixraxaon ndo me'e tson'en tsitjaja nchakon tsindachro ndo. Ko nchakon me'e ndo Dio tsajon ndo juachaxin ixi ndo Jesucristo tsetuen'en ndo kain nge'e jii ngajni ko nge'e jii nunte nti'i.

¹¹Ixi nduaxin titika'onna ngajin ndo Cristo, ndo Dio ó sa'ó kuinchaina ndo ixi tsayé'ena nge'e tsajon ndo. Kain ji'i jaña tson'en xranchi xraxaon ndo Dio. ¹²Jaña juinche'e ndo ixi kain jaina ti sa'ó

kuitikaonna ndo Cristo, tsajonna juasaya ngajin ndo Dio ixi ijié juachaxin chónnda ndo. ¹³Ko kaxon ja'anta, ti ó kuin'ennta chijni jian, chijni me'e juinchem'é j'anta, me'e kuitikaonnta ndo Cristo, méxin ikjannta sen tikinixin'en ndo Dio ixi kuaye'enta Espíritue ndo ko jaña kon'en xranchi tsindachro ndo. ¹⁴Ti kuaye'ena Espíritue ndo Dio, me'e nduaxin noina ixi tsayé'ena kain ti ndachro ndo tsajon ndo nchakon naa tsantsjexon ndo kain ti ndako'a ngajin sen tikinixin'en ndo. Méxin, je'o je'e ndo tsayé'e ndo juasaya ixi ijié juachaxin chónnda ndo.

Ndo Pablo tjanchia ndo ixi sen titikaon Ncháina

¹⁵Méxin, ó kuin'an ixi ja'anta tsango chuntianta Ncháina Jesús ko tsango tjue'enta kain sen titikaon ndo Dio ¹⁶ko jan'an kain nchakon nichja'a ndo Dio ixi ja'anta ko tajon juasaya ngajin ndo. ¹⁷Kuinóatáana ngajin ndo Dio, Ndotée Ncháina Jesucristo, Ndotáina tsango chónnda ndo kain juachaxin, ixi Espíritue ndo sintanchaonnta ixi jaña tsiexinnta jian chijnie ndo ko ícha xrochuntianta ndo. ¹⁸Méxin, tjánchá'a ndo Dio ixi jian xroxaxaonnta ixi jaña xrochon'énta ti ndachro ndo tsajon ndo ixi kuincha'anta ndo ixi tsango tjintee nge'e sinchekiton'en ndo sen tikinixin'en ndo. ¹⁹Ko kaxon tja'on tsono'anta ixi juachaxien ndo tsango ijié ko me'e jua'i tsjexin. Juachaxin me'e nche'e ixra ngaya aséeina ixi jaína titika'onna ndo. Ji'i xraje'o juachaxin juako ndo Dio ²⁰nchakon juinhexechón ndo ndo Cristo. Tjume'e kuajon ndo juachaxin tsake'e ndo Cristo ndatsjonxin jian ti jii je'e ndo Dio ngajni. ²¹Ko kuayé'e ndo juachaxin tsetuen'en ndo kain nge'e ko kain juachaxin jii ngajni ko nunte xasintajni jai ko kain nchakon. ²²*Ndo Dio kuajon ndo juachaxin ixi ndo Cristo tsetuen'en ndo kain nge'e jii, ko kuajon ndo juachaxin ixi ndo Cristo xranchi xrokjui jáa ni'ngo tsetuen'en ndo kain sen tikinixin'en ningue ndo. ²³Ixi ni'ngo me'e cuerpoe ndo Cristo, ko je'o je'e ndo tetuen'en ndo kain nge'e ko kain nge'e tikinixin'en ndo.

Kuayena juachaxien ndo Dio ixi tsechónna

2 *Ndo Dio kuajon ndo juachaxin tsarichonnta nchakon ja'anta bake'enta xranchi tsiken'ennta ixi kuanche'enta ti ña'i ko ti

ndako'a. ²Ko sa'ó jaña kuanche'enta ixi kuarue'enta ti kuanche'e chujni ña'i jii ngata'a xasintajni ko baktikaonta Xixron'anxrée, ichrji ngataon chrinto, xi tetuen'en ikaxin espíritu ña'i nchekateya chujni titikaon'a ndo Dio. ³Ko kain jaína sa'ó jaña kuanche'ena, ko ti ndako'a nche'e juaxruxin cuerpoína me'e kuanche'ena. Ti ndako'a nche'ena ko ti ndako'a xraxaonna me'e baktikaona, méxin jaína tikinixinna ijié juachjaon tsaana xranchi ni chúxin'a ndo Dio. ⁴Ko kuen'a jaña ixi Ndo Dio tsango bikonóa'ína ndo ko tsango tjuaína ndo. ⁵Ko maski jaína ndatsiken'enna kondeexin ti ndako'a juinche'ena, je'e ndo Dio juinchexechónna ndo nganii ndo Cristo ko me'e kon'en ixi juasie ndo Dio, me'e komé'e jéina. ⁶Ndo Dio juinchexechónna ndo nganii ndo Cristo Jesús ko jaña baķe'ena ndo ti jii ndo Cristo ngajní. ⁷Jaña juako ndo ixi tsango tjuaína ndo jai ko kain nano tsij ko bingijnana ndo ixi titika'onna ndo Cristo Jesús. ⁸Ixi juasie ndo Dio juinchekitojina ndo ti tsechónna kain nchakon^a ixi chuntiana ndo Cristo. Je'a ixi xrojan nge'e jian juinche'ena. Na'i. Juasie ndo Dio ixi je'e ndo juinchekitojina ndo juachaxin jii'i. ⁹Je'a ixi naa nge'e jian juinche'ena nti'i, ko jua'i sinchejié aséeina. ¹⁰Ndo Dio juinchéñana ndo ixi sinche'ena ti jian ixi titika'onna ndo Jesús, jaña kon'en ixi jaña tsixraxaon ndo ó sa'ó.

Juaxruxin tsinteena ixi titika'onna ndo Cristo

¹¹Méxin, xraxaonnta xranchi bake'enta sa'ó. Ja'anta je'a chujni judíonta, ko ni judío bakaa na chji'e na ko ndachro na ixi ja'anta je'a chjen'en ndo Dio ixi baka'inta chji'e na. ¹²Sa'ó ja'anta kuachuxin'anta ndo Cristo ko kuajento'anta ni tjajna Israel ko kuachuxin'anta ti ley tsiketuan'an ndo Dio ko ti ndachro ndo tsajon ndo tsayé'e chujni. Ko jaña bake'enta ngata'a nunte xasintajni ko kuachuxin'anta ndo Dio, méxin jua'i chon'énnata nge'e tsajon ndo. ¹³Ko jai steniinta ndo Jesucristo ixi ja'anta sa'ó bake'enta ikjín ixi kuachuxin'anta ndo Dio. Ko jai ixi kuen'en ndo Cristo Jesús, me'e chao konchjiñe'enta ngajin ndo Dio. ¹⁴Ndo Cristo chjaína ndo juaxruxin ixi sen judío ko chujni je'a judío ikjan sen naakua tjajna ko jai ndo Cristo kuantsje ndo juañao kuachónnda sen, ixi me'e xranchi naa tjatu'o bakingakon'en.

^a 2:8 *tsechónna kain nchakon* vida eterna

¹⁵ *Ndo Cristo, ti kuen'en ndo, me'e juinchejexin ndo ti baketuan'an ley xranchi xrokuunteena. Ko ti yuu tjajna juinchéña ndo naakua tjajna natjúá tikinixin'en je'e ndo ko jaña bake'e ndo juaxruxin. ¹⁶ *Ixi kuenxin ndo Cristo nganito ntacru, me'e juinchejexin ndo juaña kuachóna yui tjajna, ko baxe'e ndo juaxruxin ngajin je'e sen ko ndo Dio ko jaña yui tjajna kóna xranchi xrokui naakua chujni.

¹⁷ Ndo Cristo kuij ndo ko chronga ndo chijni tajon juaxruxin ngajin ja'anta ti xrachuxin'anta ndo Dio, ko sen judío, sen ste tjenka ndo. ¹⁸ Ko ixi juachaxien ndo Cristo, kainna, sen judío o sen je'a judío, chao tsonchjiñe'ena ngajin Ndotáina Dio ixi xraje'o Espíritue ndo kuaye'ena.

¹⁹ Méxin, ja'anta í je'a chujni tsiki'xin tjajna jii ikjín. Ko jai kainna ikjanna chujni ste naa tjajna tjúa tikinixin'en ndo Dio. ²⁰ Ja'anta stenta xranchi naa nchia tsango ijié jita'a naa ixro ijié ti tsikake'e sen apóstol ko sen kuachronga chijnie ndo Dio ó sa'ó. Ko Ncháina^a Jesucristo, je'e ndo nduaxin ixro ícha tjintee kónaxin nchia me'e. ²¹ Ko Ncháina Cristo je'e ndo nchesoji nchijí nchia, jaña chao ícha tsajin'in nchia xranchi naa ni'ngo tjúa tikinixin'en Ncháina Jesucristo. ²² Jaña ja'anta kaxon ti titikaonnta ndo Cristo, kaxon chao tikinixin'anta tsoñanta nchia me'e, ko ngaxin'in nchia me'e tsake'e Espíritue ndo Dio.

Ndo Pablo kuayé'e ndo ixra tsjako ndo ngajin ni je'a judío

3 Jan'an rixin'in ndo'achjiso kondeexin tjako chijnie ndo Cristo Jesús ixi jaña jian tsitikaonnta ndo maski je'a judío ja'anta, ko ritinoatána ngajin ndo Dio ixi ja'anta. ² Ko ja'anta ó jian xrokono'anta ixi juasie ndo Dio kuajon ndo ixra kuayá'a ixi sintakuan'annta ixi jian tsake'enta. ³ Ndo Dio juinchenóna ndo ti xra xro'an ngisen no'e; me'e ó sa'ó kjin'annta naa nchíín. ⁴ *Ko siá xrotsje'enta xroon ji'i, tsono'anta xranchi jan'an ó kuianxin nge'e tjaun ndo Cristo, ti xro'an ngisen kuanoe. ⁵ Ndo Dio xruan'an ngisen juincheno'e ndo chijni ji'i, sen kuintee ó sa'ó. Ko jai ixi juachaxien Espíritue ndo, ndo Dio juincheno'e ndo sen apóstol ko sen profeta, sen tjúa aséen. ⁶ Ko sen je'a judío ko sen judío xraje'o tsayé'e sen

^a **2:20 Ncháina** Señor Ncháina Jesús o Ncháina Dio

2:15: Col. 2:14. **2:16:** Col. 1:20. **3:4:** Col. 1:26, 27.

nge'e tsindachro ndo Dio ko jaña tsóña sen xranchi xrokjui naakua cuerpo, ko kaxon tsikinixin'en sen tsayé'e sen kain nge'e tsindachro ndo Dio tsajon ndo ixi tsitikaon sen chijni jian ne'e ndo Cristo Jesús.

⁷ Ko maski jan'an tikinixinna'i, kuayá'a ixra ji'in ixi juasie ndo Dio ixi tsango ijié juachaxin chónnda ndo. ⁸ Ko jan'an tjinte'ana xranchi ikaxin sen kuinche'e Ncháina ko juasie ndo Dio chjána ndo ixra sinta'a ixi sintakuan'an ni je'a judío chijni jian ne'e ndo Jesucristo, ko chijni me'e ícha tjintee ixi ikaxin nge'e. ⁹ Ko kuetuanna ndo sintano'a kain chujni ti sa'ó xro'an ngisen kuano'e ti tsixraxaon ndo Dio, ndo juinchekonchjian kain nge'e jii nunte xasintajni. ¹⁰ Ko jai sen ni'ngo xrokonda tsjako sen ngajin sen ángel ko sen tituan'an ste ngajni ixi ndo Dio tsango no'e ndo kainxin nge'e. ¹¹ Ko Ncháina Jesucristo juinche'e ndo kain nge'e tsindachro ndo Dio ti xrangíxixión kain nge'e. ¹² Juasie ndo Cristo kuajon ndo juachaxin chao tsonchjiñe'ena ngajin ndo Dio ko xroxronka'i ixi jaina chuntiana ndo. ¹³ Méxin, tinóatáana tsonchrjen'anta tsitikaonnta Ncháina Jesucristo maski kuin'ennta ixi ngaxin'in nduachjiso ritjén, ko ja'anta ícha sinchesoji asáanta.

Ndo Cristo tsango tjuajina ndo

¹⁴ Méxin, jan'an take'exin ntatuchi'in ngajin Ndotée Ncháina Jesucristo, ¹⁵ ndo juinchéña kain nge'e jii ngajni ko nunte xasintajni^a ko je'e ndo tikinixin'en ndo kain chujni. ¹⁶ Tjánchá'a Ndotáina Dio, ndo chónnda kain juachaxin ko ti tjintee, ixi Espíritue ndo xrotjáaxinnta ndo juachaxin ko sinchesoji ndo asáanta. ¹⁷ Ko ixi chuntia Ncháina Cristo, me'e tsake'e ndo ngaya asáanta ko jaña tsango soji titikaonnta ndo, ko tsango xrotjue'enta kain chujni. ¹⁸ Ko jaña ja'anta ko kain sen kichuunta, sen tjúa aséen, tsienxinnta xranchi tsango ijié ko iton, noi ko yaso'e ti tjuajina ndo Cristo. ¹⁹ Tjánchá'a ndo Dio ixi ja'anta ícha tsichuxinnta ti tsango ijié tjuajina ndo Dio, ko ji'i jua'i tsienxin chujni. Jaña xrochondana kain juachaxin tsajon ndo Dio.

²⁰ Ndo Dio chónnda ndo kain juachaxin, ko je'e ndo tsajon ndo nge'e tsjanche'ena ndo ko ícha ixi juachaxien ndo nche'e ixra ngaya aséeina. ²¹ Sen tikinixin'en ningue ndo Cristo xrokonda tsajon sen juasaya ngajin ndo Dio kain nchakon. Jaña tson'en.

^a 3:15 *xasintajni* mundo

Kainna steku'u kichuuna ixi Espíritue ndo Dio

4 Ritjén nti'i ngaxin'in ndo'achjiso kondeexin ixra ne'e Ncháina Jesucristo, méxin tinóatáana ngajinnta ixi nduaxin tsitikaonnta xranchi tjaun ndo Dio, xranchi xrokonda xrojuinche'e kain sen kuinche'e ndo ixi jaña tikinixin sinche'enta. ²*Nchejié'anta asáanta ko jian nichje'é kichuunta ko tətə'a ngajin sen kichuunta; tingijna kichuunta, me'e nduaxin xrotjue'é kichuunta. ³Nduaxin jian tinteku'u kichuunta ko jaña tsitikaonnta Ncháina Jesús ixi Espíritue ndo Dio tsajon juaxruxin tsake'enta. ⁴Jii naakua ni'nngo ko naakua Espíritue ndo Dio, naakua nge'e tsehónxinni kain nchakon jaña tjaun ndo Dio. ⁵Jii naakua Ncháina ko naakua nge'e chuntiana ko naakua nombre tsiki'texin chujni. ⁶Ko jii naakua ndo Dio, Ndotée kain chujni. Je'e ndo tayakon'en ndo kain nge'e ko tetuen'en ndo kain nge'e ko kain chujni ko je'e ndo jii ndo ngajin kain chujni.

⁷Ko ngujnguna chjaina ndo Cristo juachaxin sinche'ena xra xranchi je'e ndo tjaun ndo. ⁸Jaña jitaxin xroon chijnie ndo Dio:

Nchakon kuajin'in ndo ngajni sabikao ndo ni jichroá
ko kuajon ndo juachaxin ngixe'e ixra sinche'e chujni.

⁹¿Ko nge'e xrondachro ixi kuajin'in ndo? Xrondachro sa'ó je'e ndo xingajin ndo ti ícha yaso'e. ¹⁰Ko ndo xingajinxin ngajni xraje'o je'e ndo bajin'in ndo íjngo ti ícha noi ngajni ixi je'e ndo tsetuen'en ndo kain nge'e jii. ¹¹Je'e ndo kuajon ndo juachaxin ngajin kaxin sen sinche'e xra apóstol ko kaxin sen xrochronga nge'e tjaun ndo Dio, ko kaxin sen xrochronga sen chijni natjúá ne'e ndo Jesucristo ko kaxin sen pastor tsendáa ningue ndo ko ikaxin sen tsjako sen chijnie ndo. ¹²Jaña kuinche'e ndo sen sinche'e ixra, ixi jaña ícha sinchekangi sen ko tsojoi ningue ndo Cristo. ¹³Ko jaña kainna naakua xrochuntiana Chjen'en ndo Dio ko xrochuxinna ndo ícha jian ixi jaña xrokjanna naa chjen'en ndo ixi ícha chuntiana ndo ko jaña xrochondana juachaxin xranchi ndo Cristo ícha ijié juachaxin chónnda ndo. ¹⁴Ko jaña jaina ísinche'ana xranchi xjan nchínchín, xjan jaiko tindoxin nge'e xraxaon xranchi chrinto itji nango ko nango, ko méxin titikaon xjan nge'e tjako ikaxin chujni ña'i ncheye'e na xjan ko jaña taxi titikaon xjan kaxin chijni ndako'a jii. ¹⁵Cháña chaxro xrotjue'e kichuuna ko xronichjana kain nge'e

nduaxin, me'e jaña sintu'una xranchi tjaun ndo Cristo ixi je'e ndo nduaxin tetuan'an ndo nchijíi ningue ndo. ¹⁶ *Ko nduaxin Ndo Cristo tingijnana ndo naxraje'o xroxraxaonna ko jaña ícha tsosoji ko tsangi ningue ndo ixi ícha xrotjue'e kichuuna.

Ícha tsontjúá aséeina ixi chuntiana ndo Cristo

¹⁷ Ko ixi juachaxien Ncháina Jesucristo tetuan'annta í nche'anta xranchi nche'e ni chúxin'a ndo Dio ixi ni me'e ndako'a xraxaon na. ¹⁸ Ni me'e ndako naxixe'e ichrji na ixi chúxin'a na juachaxin tajon ndo Dio ti tsehónni kain nchakon ixi tsijinchecha aséen na méxin tienxin'a na. ¹⁹ Je'e na ítosue'a na ko je'o tjaun na sinche'e na kain nge'e ña'i ko juaxruxin take'e na sinche'e na kain ti ndako'a. ²⁰ Ko ja'anta je'a ji'i kuitjanta ixi chijnie ndo Cristo, ²¹ síá nduaxin kuin'ennta chijnie ndo ko kuanginta nge'e jian juako ndo. ²² *Méxin tintu'enta kain nge'e ndako'a kuanche'enta sa'ó ixi me'e naa nge'e ña'i juintaya'anta. ²³ Méxin ja'anta xrokonda tsindoxinnta ti xraxaonnta ko tsontjúá kain nge'e jii ngaya asáanta. ²⁴ *Ko nche'enta xranchi naa chujni natjúá juinchéña ndo Dio, naa chujni jian ko nduaxin tjúá aséen.

²⁵ Méxin íncheye'a kichuunta. Kainnta ti nduaxin ndache kichuunta ixi kainna naakua cuerpoe Ncháina tikinixianna.

²⁶ Síá tsoñao'e kichuunta, tama'anta ije ixi me'e, ko ti koñaonta tsonchrjen'a nguixin nchakon ²⁷ ko chje'anta juachaxin ixi Xixron'anxrée tsetuen'enni xa asáanta.

²⁸ Ko ngisen sa'ó bakee, í sinche'a sen jaña. Cháña itja sen sinche'exin sen ixra ixi jaña xrochónnda sen nge'e tsingijnaxin sen xrojan chujni nóa.

²⁹ Tenga'inta teka. Cháña xronichjanta nge'e jian ixi me'e tsingijna kain sen jitin'en. ³⁰ Ncheníe'anta Espíritue ndo Dio ixi Espiritu kuayé'eni tjakoxin ixi ja'anta tikinixi'ennta ndo ko nchakon tsii ndo tsaye'enta juachaxin tsarichonnta kain nchakon.

³¹ Tantsjenta kain juañao jii ngaya asáanta ko ti tuyakuté kichuunta ko ti nichjangí'enta kichuunta ko í xraxaon'anta ti ña'i. ³² *Cháña jian nichje'enta kichuunta ko tikonóe'enta kichuunta ko tjáña'anta xrojan nge'e ndako'a juinchekeo kichuunta, ixi jaña kaxon

ndo Dio tjáñe'e ndo ijie juinche'enta ixi Chjen'en ndo kuenxin xjan ixi ijie kuachóna kain chujni.

Jian tinteenta xranchi ngisen ichrji ti tingasáña xro'i

5 Ja'anta ó ikjannta chjen'en ndo Dio ko je'e ndo tjua'anta ndo. Méxin, nche'enta xranchi nche'e je'e ndo. ²Ko tjue'enta kichuunta xranchi ndo Cristo tjuaína ndo ko je'e ndo kuenxin ndo ixi jéina, ko juinchekao na ndo xranchi naa kutuchjon naakónaxón na ko nchechján na ko ti chaxro xraxe ba me'e tayé'e ndo Dio.

³Ja'anta ó tikinixin'enta ndo Dio, méxin í xro'an nge'e ña'i xroxaxaonnta o xronichjanta ixi ngixe'i naa nchri o naa xi ixi kain ji'i ijie ko xro'an nge'e ña'i xroxaxaonnta ko í tjiakuenxin'anta ícha itsjé nge'e xrochondanta. ⁴Ko xro'an chijni ndako'a xrokuachrxjexin ro'anta ko nichja'inta ti ninta, ko teki'anta chijni ndako'a ixi ji'i íxrokonda'i xronichja ja'anta. Cháña tájonnta juasianta ngajin ndo Dio. ⁵Ja'anta ó no'anta ixi ngisen tsejuakao naa nchri je'a janchri'e o naa xi je'a ndoxi'e ko ngisen nche'e nge'e ña'i ko ngisen tjiakuenxin xrochóna itsjé nge'e, ji'i xrokjui xranchi xrokuitikaon na naa ídolo, ko ni nche'e kain me'e tikinixien'a na tixin'in na ti tetuan'an ndo Cristo ko ndo Dio. ⁶Méxin, tintue'anta ixi xrojan ngisen sintaya'anta ixi chijni ninta nichja na ixi kondeexin me'e tsoñao ndo Dio, méxin tsjankata'a ndo ijie ngajin na ixi titikaon'a na ndo. ⁷Ko tjento'anta chujni jaña nche'e.

⁸Ja'anta sa'ó bakajinta ti naxixe'e. Ko jai stenta ti tingasáña ixi titikaonnta Ncháina Jesucristo. Méxin, tjakonta ixi nduaxin stenta ti tingasáña. ⁹Ixi xro'i tingasáña tsingijnana nche'ena ti jian ngajin chujni ko xronichjana ti nduaxin. ¹⁰Méxin, nduaxin tanginta sinche'enta nge'e tjaun Ncháina. ¹¹Ko tjento'anta ti ña'i nche'e ni titikaon'a ndo Dio, ni ste ti naxixe'e. Cháña ndachenta na ixi ndakua'i stenche'e na, ¹²ixi tosue'eni tekini nge'e imao nche'e ni ña'i. ¹³Kain nge'e ndako'a tsonoxixin ixi xro'i tsingasáña ixi kondeexin xro'i chao tsono'eni á jian o na'i. ¹⁴Méxin, ja'in tsikjin sen:

Xingama'anta ja'anta ti xrastechrinnta;
 tayanta ja'anta ti stenta ngakjen'en ni tsiken'en
 ixi je'e ndo Cristo xranchi xro'i tsingasáña'anta.

¹⁵Tsje'enta jian xranchi tajinta; nche'anta xranchi chujni ninta; xraxaonnta jian. Nche'enta xranchi naa ngisen jian no'e nge'e

nche'e. ¹⁶ *Méxin, chjakon'annta ixi sinche'enta xranchi tjaun Ncháina Jesucristo ixi nchakon stetjina jai steton'en itsjé nge'e ña'i. ¹⁷ Méxin, nche'anta xranchi nche'e chujni ninta. Ja'anta tjéenta ixi tsienxinnta nge'e tjaun Ncháina. ¹⁸ Ko kuan'intá, ixi ixran sinchetjáñanta ko tsonoa'intá nge'e nche'enta. Cháña tájonnta juachaxin ixi Espíritue ndo Dio tsetuan'an asáanta. ¹⁹ *Ko tsjaxoxin kichuunta ixi salmo ko himno, ko ja'in sinche'enta ixi nchijí asáanta ko tsajonnta juasaya ngajin Ncháina Jesucristo. ²⁰ Kainxin nchakon tsajonnta juasaya ngajin Ndotáina Dio ixi juachaxien Ncháina Jesucristo kuaye'enta kain nge'e.

Jian tingijna kichuunta ixi titikaonnta Ncháina

²¹ Xrokuitikaon kichuunta ixi ó titikaonnta Ncháina Jesucristo. ²² *Méxin, nchri ó tsikute'e xrokuitikaon nchra ndoxi'e nchra xranchi xrokuitikaon nchra Ncháina. ²³ Ko chujni xi chóna janchri'e chóna xa juachaxin tsetuan'an xa xranchi ndo Cristo tituen'en ndo ni'ngo, ixi je'e ndo jaa ni'ngo, ko je'e ndo tajon ndo juachaxin tsechónni kain nchakon. Jaña ndo Cristo kuenxin ndo ixi sen ni'ngo, ixi sen ni'ngo cuerpoe ndo. ²⁴ Méxin, xranchi sen ni'ngo titikaon sen ndo Cristo, jaña kaxon sen nchri, sen tsikute'e, xrokuitikaon sen ndoxi'e sen nge'e tsetuan'an ndo.

²⁵ *Ko sen xi xrotjue'e sen janchri'e sen xranchi ndo Cristo tjue'e ndo sen ningue ndo ko kuenxin ndo ixi je'e sen. ²⁶ Ko kuen'en ndo ixi juinchetjúa ndo ningue ndo, me'e jaña juinchetjúa ndo aséen sen ningue ndo ixi chijnie ndo ko inda bikitéexin sen. ²⁷ Ko jaña tsikon ndo ningue ndo tsango tjúa ko tsango chaxro ko xro'an kitja xrochóna ko tixinixin'en je'e ndo. ²⁸ Jaña kaxon sen chóna janchri'e xrokonda xrotjue'e sen jan xranchi tjue'e sen aséen sen ixi sen tjue'e janchri'e, je'e sen kaxon tjue'e sen aséen sen. ²⁹ Ixi xro'an ngisen ningakon'en cuerpoe sen ko aséen sen. Na'i. Je'e sen tsango tayakon'en sen cuerpoe sen ixi jaña nche'e ndo Cristo ngajin ningue ndo. ³⁰ Ixi jaña ikjanna ningue ndo me'e xranchi xrokjui cuerpoe ndo. ³¹ "Méxin xi xrokonda tsintu'e xa ndotée xa ko janée xa ixi ó kuitja xa janchri'e xa ko jaña xrokjan sen naakua cuerpo." ³² Ji'i naa chijni tsango ijié tienxin'a kain chujni

ko jan'an ndachrjan ixi jaña tjakoxin ndo Cristo ko ningue ndo.
³³ Ko kaxon xrondachro ixi ngujngu ja'anta xrokonda xrotjue'e janchri'anta xranchi xrojuëñaonta asáanta, ko kaxon sen nchri tsikute'e xrokonda tsitikaon sen ndoxi'e sen.

6 *Ko ichjan, xrokonda tsitikaonnta ndotánta ko janáanta ixi jaña tjaun Ncháina Jesucristo sinche'enta ixi me'e naa nge'e jian.
² Chijni ji'i sa'ó tsiketuan'an ndo Dio ixi chujni tsitikaon chijni tsayé'e sen naa juachaxin tsajon ndo Dio ko chijni ji'i ndachro: “Chonde'enta juasianta ngajin ndotánta ko ngajin janáanta, ³ixi jaña jian tsinteenta ko itsjé nchakon tsarichonnta ngata'a nunte xasintajni.”

⁴ *Ko ja'anta ndotata, ncheña'o'anta chjan'anta. Cháña jian nichje'enta xjan ixi jaña jian sinche'e xjan kaxon ko nchekuen'ennta xjan chijnie Ncháina Jesús.

⁵ *Ko ja'anta ti nche'enta ixrā ngajin ncháanta jii ngata'a nunte, titikaonnta ko chonde'enta juasaya ngajin nā xranchi xrojuinche'enta xrée Ncháina Cristo Jesús.

⁶ Ko je'a je'o jian nche'enta hora stetsje'e nā ixi jaña xraxaonnta ixi je'e nā tsikon nā tsango chjakon'annta. Na'i. Ja'anta maski tsikon'a nā, jian nche'enta ixrā xranchi xrojuinche'enta xrée ndo Cristo, ixi jaña tjaun ndo Dio sinche'enta. ⁷ Ja'anta ixi nchijíi asáanta nche'enta ixrā xranchi xrojuinche'enta xrée Ncháina Jesucristo, ko je'a xranchi xrokui je'o xrée naa chujni. ⁸ Ko ja'anta ó no'anta ixi Ncháina tsjengajina ndo 'nā ngujnguna ixi ti ixrā jian juinche'ena, maski á sen nchenche'e nā ixrā^a o na'i.

⁹ *Ko ja'anta ti tájonnta ixrā, jian tetuen'ennta chujni nche'e xráanta ko tuyakuen'anta sen. Xraxaonnta ixi ja'anta ko je'e sen xraje'o titikaonnta Ncháina jii ngajní ixi ndo Dio xraje'o tjue'e ndo kain chujni.

Ti xrokondajina tseto'xinna ngajin espíritu ña'i

¹⁰ Ko jai kichuuna, tonsojinta, ixi juachaxin ijié tajon Ncháina.
¹¹ Ko tjanchianta kain juachaxin tajon ndo Dio nchesoji asáanta ixi jaña soji tsake'enta nchakon Xixron'anxrée tjaun xa sintaya'anta xa. ¹² Ixi jajina je'a tsetoku'una chujni. Na'i. Jajina tsetoku'una

^a **6:8 sen nchenche'e nā ixrā** esclavo

espíritue Xixron'anxrée chónnda juachaxin ko ichrji ngata'a chrinto ko ngajní. Xixron'anxrée tituen'en kain espíritu ña'i ichrji ngata'a nunte ti naxixe'e. ¹³ Méxin, tjanche'enta kain juachaxien ndo Dio ixi jaña soji tsake'enta nchakon tsetoku'unta ti ña'i, ko nchakon tsjexin tsetoku'unta, ícha soji tsake'e asáanta. ¹⁴ Soji take'enta ko titikaonnta chijnie ndo Dio xranchi naa nge'e tingatóxin xi soldado ti jitikao kain nge'e tsjayaxin xa ko jian sinche'enta, xranchi naa xi soldado jiyá xa chika tsingakuenxin ixi jaña sincheníe'a na xa. ¹⁵ Ko jian tanginta ixi xronichjanta chijnie ndo Jesucristo tajon juaxruxin, xranchi xi soldado jian ka'te take'e xa. ¹⁶ Ko ícha soji chuntianta Ncháina Jesucristo xranchi xi soldado tikao xa chika tingakuenxin xa flecha tikao xro'i ne'e Xixron'anxrée. ¹⁷ Ko jian titikaonnta ti juachaxin kuaye'enta ixi tsarichonnta kain nchakon, jaña xranchi chika teya jáa xi soldado ixi tsen'a xa, ko jian nichjanta chijnie ndo Dio, me'e xranchi xrokjui chika espada tajon Espíritue ndo Dio. ¹⁸ Ko tjáña'inta nichje'enta ndo Dio, kain nchakon tinóatáanta ngajin ndo ko tjanche'enta Espíritue ndo ixi tsingijnanta. Ko tonchrje'anta nichje'enta ndo Dio ko tjanchianta ixi tsingijna ndo kain sen titikaon ndo. ¹⁹ Kaxon tjanche'enta ndo Dio ixi tsingijnana ndo, tsake'e ndo chijnie ndo ngaya ro'a ixi jaña jian xronichja chijnie ndo ko tsin'en chujni nge'e kuanoe'a na. ²⁰ Ndo Dio chjána ixra ji'i ixi xronichja chijnie ndo, méxin, ritjén ngaxin'in ndo'achjiso ko tjanche'enta ndo Dio ixi jian xronichja chijnie ndo.

Juexin nichja ndo Pablo

²¹ *Ndo Tíquico, ndo kichuuna, je'e ndo jitingijna ndo ixra rinta'a kondee Ncháina Jesucristo, ko je'e ndo xrochronga ndo xranchi ritjén ko xranchi ti ixra rinta'a. ²² Méxin, jan'an xruan'an ndo tsitsja'anta ndo ixi xrochronga ndo xranchi stena nti'i ko jaña ícha soji tsitikaonnta.

²³ Ndotáina Dio ko Ncháina Jesucristo tsajon sen juaxruxin tsaye'enta kainnta kichuuna ixi ícha xrotjue'e kichuunta ko ícha soji xrochuntianta ndo. ²⁴ Juasie ndo Dio, je'e ndo sinchenchaon^a ndo kain sen tjue'e Ncháina Jesucristo. Jaña tson'en.

^a 6:24 *sinchenchaon* bendecir

Xroon tsikjin ndo Pablo xruen'en ndo sen ste tjajna Filipos

Ndo Pablo tsikjin xroon kuayé'e sen ni'ngo Filipenses

1 *Jan'an, Pablo, ko ndo Timoteo, ngisen nche'e xrée Ncháina Jesucristo, ikjinna xroon ji'i ixi kainnta kichuuna steniinta ndo Cristo Jesús ko stenta tjajna Filipos, ko sen tetuan'an ni'ngo ko sen tingijna ixra ni'ngo nti'a. ²Ndotáina Dio ko Ncháina Jesucristo sintanchaonnta ndo ko xrotjáanta ndo juaxruxin.

Ndo Pablo tjanche'e ndo ndo Dio ixi sen titikaon ndo Jesús

³Nchakon xraxa'on ja'anta tajon juasiana ngajin Ndotáina Dio, ⁴ko nchakon nichja'a ndo Dio, tsango ché'e aséenna ixi tjancha'a ndo ixi ja'anta ⁵ixi xraje'o nche'ena xrée Ncháina, ti nchakon kuaxi kuin'ennta chijnie ndo Dio ko hasta ti jai. ⁶Jan'an nóna ixi ndo Dio juangíxin ndo naa ixra jian gaya asáanta ixi kuitikaonnta ndo, ko jaña sinche'e ndo kain nchakon ti xrokjanjan ndo Jesucristo. ⁷Méxin, jian xraxa'on ja'in ixi ja'anta ixi tsango tjua'anta, ko xraje'o kuaye'ena juachaxien ndo Dio. Siá jan'an ritjén ngaxin'in ndo'achjiso o ritjén ti ste ni tetuan'an, nduaxin nichja chijni jian. ⁸Ndo Dio no'e ixi tsango tjua'anta kainnta xranchi ndo Cristo tjuaína ndo. ⁹Tjánchá'a ndo Dio tsingijnanta ndo ixi ícha xrotjue'enta ndo ko ícha jian tsono'anta ko tsienxinnta kain nge'e. ¹⁰Jaña tsono'anta nge'e ícha jian sinche'enta nge'e ti jian ko jaña tjúá tsinteenta ixi xro'an ngisen tsjankata'anta ijie nchakon xrokjan Ncháina Jesucristo. ¹¹Jian nche'enta ixi jaña tsjakoxinnta ti titikaonnta ndo Jesucristo, ko jaña ja'anta ko kain jaina tsajonna juasaya ngajin ndo Dio.

Ti nche'eni xrée ndo Cristo me'e ícha jian ko ícha tjintee

¹²Kichuuna, tj'a'on tsono'anta ixi kain nge'e tangi kuatsinga jan'an me'e bingijna juakoxin ngajin chujni chijni jian tajon juachaxin tsechónni kain nchakon. ¹³*Jaña kain xi soldado jii nchia tituanxin

nā ko ikaxin ni ste nti'i no'e nā ixi jan'an jija'na ndo'achjiso ixi jan'an chuntia ndo Jesucristo. ¹⁴Nchakon bikon sen kichuuna jija'na, itsjé sen ícha chjée sen juaxruxin chronga sen chijnie ndo Dio ko í xrakon'a sen ko ícha chuntia sen Ncháina.

¹⁵Nduaxin, jii kaxin sen tjako chijnie ndo Cristo ixi tochjuye'e sen kondeexin ixrā tjakona chijnie ndo Dio. Ko jii ikaxin sen ixi nduaxin nchijíi aséen sen tjako sen chijnie ndo Dio. ¹⁶Ko jii kaxin chujni nichja chijnie ndo Cristo ixi tjaun nā nchejié aséen nā ko je'a ixi nduaxin xrokuachrxjexin aséen nā. Jaña nche'e nā ixi tjaun nā sincheni'e nā aséenna ixi xrajija'na nti'i. ¹⁷Ko ikaxin sen nduaxin stenichja sen chijnie ndo Dio ixi no'e sen ritjén nti'i ixi rindachrxjan chijnie ndo me'e nduaxin. ¹⁸Ko maski á nduaxin ixi nchijíi aséen sen nichja sen o na'i, jan'an ritjén juaxruxin ixi je'e sen chronga sen chijnie ndo Cristo.

¹⁹Ko nóna ixi jian tsachrje kain ji'i ixi rinichje'enta ndo Dio ixi jan'an ko Espíritue ndo Jesucristo jitingijnana. ²⁰Jan'an tja'on ixi tsošana'i nchakon nichja chijnie ndo Dio ixi tja'on jan'an tsjákoxin juachaxin ijié chjána ndo Cristo, maski á ríchon o ndatsiken'enna. ²¹Jan'an ríchon ixi juachaxien ndo Cristo, ko siá tsen'enna naa nge'e ícha jian tsjácha. ²²Ko siá xratsake'é ngata'a nunte xasintajni, ícha sinta'a xrée Ncháina Jesucristo. Méxin, nóna'i nge'e ícha jian tsincha'a. ²³Méxin, nóna'i nge'e ícha jian tsincha'a ixi tja'on ndaxrokuen'enna ixi jaña xrobake'é ngajin ndo Cristo ko me'e ícha jian. ²⁴Ko ixi kondaxin ja'anta, cháña tsen'ana ixi jaña chao tsingijnanta. ²⁵Ko jan'an jitonóna ixi xratsake'é ngajinnta kaxin nchakon, me'e tsingijnanta ixi ícha jian tsono'anta ko juaxruxin tsake'enta ixi ícha xrochuntianta Ncháina Jesucristo. ²⁶Ko íjngo tsake'e ngajinnta me'e tsake'enta juaxruxin ko jaña tsajonnta juasianta ngajin ndo Jesucristo.

²⁷Xrokonda tsjakoxinnta ixi jian stenche'enta xranchi nichja chijnie Ncháina Jesucristo. Jaña siá tsjasotsja'anta o na'i, jan'an tja'on tsonóna ixi jian stenche'enta ko jian steku'u kichuunta ko nduaxin stehuntianta chijni tajon juachaxin tsehónni kain nchakon. ²⁸Ko xrakuen'anta chujni ningakon'annta. Ja'anta soji tinteenta, jaña tsjakonta ixi chujni me'e tsitjáña nā, ko jaña tjako kaxon ixi ja'anta tsarichonnta kain nchakon ixi me'e ti tajon ndo Dio. ²⁹Ixi juachaxien ndo Cristo ja'anta titikaonnta ndo ko je'a je'o titikaonnta ndo. Na'i, kaxon ja'anta juaxruxin tsaye'enta nchakon

tangi tson'annta kondeexin ti chuntianta ndo. ³⁰ *Ja'anta ko jan'an xraje'o tsango tangi stena ixi stechrongana chijnie ndo Jesucristo. Ja'anta ó bikonta xranchi tsango tangi bake'é ko steton'anta ixi tangi ritjén jai.

Sintu'una xranchi juinche'e ndo Cristo

2 Méxin, siá ndo Cristo tjingijnanta ndo ko siá ti tjua'anta ndo me'e juaxruxin take'e asáanta ko siá espíritue ndo jii ngajinnta ko siá já tjue'e kichuunta ko tikonóe'énta chujni; ² me'e jan'an tsake'e juaxruxin ixi nóna ixi jian steku'u kichuunta ko kainnta tjue'enta kichuunta ixi chondanta espíritue ndo Dio ko naakua xrā sinche'enta. ³ Xro'an nge'e nche'enta ixi tjaunnta tsjachanta xrojan nge'e ko jaña sinchejié asáanta. Na'i. Cháña xraxaonnta ixi ikaxin nā ícha tjintee nā ixi ja'anta. ⁴ Ninna ja'anta tjé'anta je'o jian xrokuake'enta. Cháña tingijnanta ikaxin chujni tsake'e jian.

⁵ Ja'anta xraxaonnta xranchi xraxaon ndo Cristo Jesús. ⁶ Maski je'e ndo chónnda ndo kain juachaxin xranchi ndo Dio, tjaun'a ndo juachaxin me'e ixi tjaun'a ndo xrobikonni xranchi ndo Dio. ⁷ Ko kuintu'e ndo nge'e kuachónnda ndo, ko kujj ndo nti'i nunte xasintajni xranchi ngixe'i inaa chujni. ⁸ Ko kuake'e ndo xranchi naa xi ko je'e ndo juinchenóa aséen ndo kuitikaon ndo kain nge'e kuetuan'an ndo Dio ko kuen'en ndo nganito ntacru xranchi naa chujni yama ijje. ⁹ Méxin, ndo Dio tsango ijje juachaxin kuajon ndo ngajin ndo Jesús ko chjée ndo ndo naa nombrée ícha tetuan'an, ti chónnda'i ninna chujni. ¹⁰ Ko nchakon tsin'en nā nombrée ndo Jesús kain nā tsake'exin nā ntatuchi'in nā, sen ste ngajni ko ni ste nunte xasintajni ko ni ste chringi inche, ¹¹ ko kain nā xrondachro nā ixi ndo Jesucristo me'e Nchéeni ko jaña tsajon nā juasaya^a ngajin Ndotáina Dio.

Sen titikaon ndo Cristo xranchi xro'i tingasáña sen

¹² Kichuuna, kain nchakon bake'é ngajinnta kuitikaonninta, ko jai ikjín ritjén, ícha jian titikaonninta ko jian xrotsje'enta xranchi tsake'enta ixi sinchetjáña'inta juachaxin tsarichonnta kain nchakon

^a 2:11 *juasaya* respeto, honor

1:30: Hch. 16:19-40.

ko tájonnta juasianta ngajin ndo Dio, ¹³ixi ndo Dio ntaxraxaonnta ndo ko tingijnanta ndo sinche'enta ti jian ixi jaña tjaun ndo.

¹⁴Kain ji'in xrokonda sinche'enta ko nichjangí'e a kichuunta ko tetó'anta, ¹⁵ko jaña xro'an ngisen xrondachro ixi chondanta ijie o nge'e ndako'a juinche'enta. Jian nche'enta xranchi chjen'en ndo Dio, xjan chóna'i ijie, maski stenta ngakjen'en chujni ña'i ko ndako'a nche'e. Ja'anta ti nche'enta me'e, tsingasáña xranchi xro'i ngakjen'en chujni ste ti naxixe'e. ¹⁶Ko tjako'enta na chijni jian tajon juachaxin tsechónni kain nchakon. Ixi jaña nchakon xrokjan Ncháina Cristo, jan'an tsake'e juaxruxin ixi ja'anta kuitikaonnta ti juntakuan'annta ko nchakon me'e tsonóna ixi jian ixra junta'a ko je'a xruenxon. ¹⁷Ko maski ndaxrokuen'enna ixi ti xra junta'a, jan'an juaxruxin tsake'é ixi bingijnanta chuntianta ndo Dio ko ji'i xroxetjixin xranchi naa nge'e tsajonnta tsayé'e ndo ko tja'on ixi ja'anta kaxon tsake'enta juaxruxin xranchi jan'an. ¹⁸Chá'anta ko juaxruxin take'enta xranchi jan'an.

Ndo Timoteo ko ndo Epafrodito

¹⁹Ko siá Ncháina tsajon juachaxin, tuinxin xroxruan'anta ndo Timoteo tsjikitsja'anta ndo ixi jaña tsonóna xranchi stenta ko juaxruxin tsake'e tsin'an me'e. ²⁰Ko xro'an ngisen xraxaon ko taa juachjaon ixi ja'anta xranchi ndo Timoteo. ²¹Ixi ikaxin sen je'o tjaun sen jian tsintee sen ko nche'a sen nge'e tjaun ndo Jesucristo. ²²Ko ja'anta ó chuxinnta ndo Timoteo ko bikonta ixi jian nche'e ndo ko tingijnana ndo chronga ndo chijni jian xranchi naa chjan tingijna ndotée xjan. ²³Tja'on xroxruan'an ndo tsijitsja'anta ndo, je'o tsonóna xranchi tsonchjian kondeexin jija'na. ²⁴Ko chuntia ngajin Ncháina ixi tuinxin tsjasotsja'anta.

²⁵Ko kaxon xraxa'on xrokonda xroxruan'anta ndo kichuuna, ndo Epafrodito. Je'e ndo kaxon tingijnana ndo nta'ana xra ko kayuina tsango tangi bake'ena. Je'e ndo xruan'annta ndo ixi tsingijnana ndo kain nge'e xrokondajna. ²⁶Tsango tjaun ndo tsikitsja'anta ndo kainnta ko yaa ndo juachjaon ixi kono'e ndo kuin'ennta koni'e ndo. ²⁷Ko nduaxin koni'e ndo ko bananchichjaon ndaxrokuen'en ndo ko ndo Dio bikonóe'e ndo. Ko je'a je'o ndo, kaxon jan'an bikonóa'na ndo Dio ixi íxrokua'i ícha juachjaon. ²⁸Méxin, ícha tja'on xroxruan'an ndo tsijitsja'anta ndo ixi jaña juaxruxin tsake'enta tsikonnta ndo íjngo ko jaña jan'an kaxon

tsa'i juachjaon. ²⁹ Juaxruxin taye'énta xranchi naa sen kichuunta titikaon Ncháina, ko tjue'enta ndo xranchi tjue'enta ikaxin sen nche'e xrée Ncháina. ³⁰ Ixi je'e ndo koni'e ndo nchakon jinche'e ndo xrée ndo Cristo ko xixi tsango bingijnana ndo xixi ja'anta ikjín stenta ko jua'i xrobingijnaninta ja'anta, ko méxin ndaxrokuen'en ndo.

Nge'e nduaxin tjintee xixi ru'éeni ndo Cristo

3 Jai, kichuuna, take'énta juaxruxin xixi titikaonnta Ncháina Jesús ko jan'an tonchrje'ana xrokjin íjngo xixi ti ikjin jian xrokonda'a ja'anta. ² Tsje'enta jian xixi ste chujni ña'i xranchi xrokjui kunia, tjaun na tsonchrijin na ntau'eni xixi jaña tsaani chji'e ni judío. ³ Sen nduaxin chóna chji'e ndo Dio, sen me'e jaña xixi jaña nduaxin tajonna juasaya ngajin ndo Dio xixi tingijnana Espíritue ndo, ko tsango chaña xixi jaña tikinixin'enna Ncháina Jesucristo. Méxin, chuntia'ina ti taani chji'e ni judío. ⁴ Jan'an kaxon chao xrochuntia ti taani chji'eni ko ikaxin nge'e, jan'an ícha tikinixinna xrochuntia jji'i xixi ikaxin na ⁵ *ixi jan'an kua chji'e ni judío ti kuachonda ijní nchakon, ko jan'an tjajna israelita ko tsikachrjenixin sen tjajna tikinixin'en ndo Benjamín ko kaxon jan'an nduaxin hebreona. Ko jan'an sa'ó kaxon ikjui fariseo ko baktika'on ley ne'e ni judío. ⁶ *Ko jan'an tsango baktika'on ti tjako ni fariseo, méxin kuaningakon'an ni titikaon ndo Cristo ko jan'an tsango baktika'on ley ko xro'an ngisen xrondachro xixi nduaxin'a junta'a me'e. ⁷ Kain me'e sa'ó ti baktika'on jan'an, ndachrjan xixi tsango tjintee. Ko jai ndachrjan íxro'an tjintee kain me'e xixi jai jan'an titika'on ndo Cristo. ⁸ Ko kain nge'e kuanóna ko kuachonda, tikon jai íxro'an nge'e tjintee, xixi ícha tjintee chúxin Ncháina Jesucristo. Kain nge'e kuachonda, kain me'e kuitjáña ko ikjan xineno kondeexin ndo Cristo xixi jai juácha titika'on ndo ⁹ ko chao tsake'é ngajin ndo. Je'a xixi jan'an tsango jianna xixi xrokuitika'on ley ne'e ndo Moisés. Na'i. Ndo Dio sinchetjúá ndo aséenna xixi chuntia ndo Cristo. ¹⁰ Ti jan'an tja'on: nduaxin xrochuxin ndo Cristo ko xrochonda juachaxin xranchi nchakon xechón ndo, ko tja'on tangi tsónna xranchi tangi kon'en ndo ko xrokue'enna xranchi kuen'en je'e ndo, ¹¹ ko tjume'e jaña kaxon jan'an chao xroxechónna íjngo.

Ndo Pablo tjaun ndo jian sinchejexin ndo ti jitinga ndo

¹²Ndachrjan'i ixi ó juácha jan'an kain ji'in ko ndachrjan'i ixi ó tsango jianna. Na'i. Jan'an tja'on ícha xorrua'a ndo Cristo Jesús, ixi tsjácha tsjaso ti tjaun ndo ixi je'e ndo kuinche'ena ndo ó sa'ó.

¹³Kichuuna, jan'an ndachrjan'i ixi ó juácha kain ji'i. Jan'an tja'on xrotjáñana kain nge'e ó junta'a ko jai xorrua'a ícha nge'e titjáña sinta'a. ¹⁴Ixi jaña tsjácha sintajexin xr̄ana, ko me'e tsjácha tsayá'á nge'e tsajon ndo Dio jii ngajní ixi je'e ndo ndachro ndo tsayá'á naa nge'e tsajon ndo ixi chuntia ndo Jesucristo.

¹⁵Ko kaina ti nduaxin chuntiana ndo Jesús xrokonda jaña xroxaxaonna. Ko siá xrojan ja'anta xraxaonnta inaa nge'e, ndo Dio sintaxraxaonnta ndo ixi jian sinche'enta. ¹⁶Ko xrokonda kaina jaña xroxaxaonna ko jaña sinche'ena nge'e ó kuangina.

¹⁷*Kichuuna, nche'enta xranchi nta'a jan'anna, ko kaxon tsje'enta xranchi nche'e ikaxin sen kichuuna, xranchi jan'anna jintakuan'annta. ¹⁸Ó itsjé vez ntatjunta ko jai ritsjanga ntatjunta ixi ste kueya n̄ ndachro n̄ ixi tjinte'a ti kuen'en ndo Cristo nganito nt̄acru. ¹⁹Ko ni me'e tsj̄i nchakon tsitjáña n̄ ixi je'e n̄ je'o xraxaonna ti sine n̄ ko ti tsitsáa n̄ ko nchejié aséen n̄ ixi ti ndako'a nche'e n̄ ko xraxaon n̄ nge'e jii ngata'a xasintajni. Kain ji'in xrokjui xranchi naa dío ne'e n̄. ²⁰Ko kain jaína tikinixinna tsojuna ngajní ko jai stechon'enna Ncháina Jesucristo tsj̄'xin ndo ngajní, tsajon ndo juachaxin tsehónna nti'a ²¹ixi je'e ndo tsindoxin ndo cuerpoína ti toni'e ko je'e ndo tsajon ndo naa cuerpo tsango chaxro xranchi chóna je'e ndo. Ko kain ji'i tson'en ixi je'e ndo chóna ndo ijié juachaxin ko tituen'en ndo kain nge'e.

Juaxruxin tinteenta ixi titikaonnta Ncháina Jesucristo

4 Méxin, kichuuna, tsango tjua'anta ko tsango jitiye'e ña'o ixi ja'anta ko juaxruxin ritjén ixi ja'anta xrokjui xranchi naa nge'e tsango tjintee juácha; méxin soji titikaonnta Ncháina Jesucristo.

²Jan'an tinóatáana ngajin jan Evodia ko jan Síntique ixi xraje'o xroxaxaon sen xranchi kichuu sen titikaon Ncháina Jesucristo. ³Ko ja'anta kichuuna, ti kuingijnanta juinche'ena xr̄a, tja'on tsingijnanta yui jan kichuuna, sen juinche'e ixr̄a kaxon tjako sen chijnie Ncháina

Jesucristo, kao ndo Clemente ko ikaxin sen juinche'e ixra ngajin. Ko nombrée sen ó jitaxin xroon ti no stetaxin nombrée kain sen tsechón kain nchakon.

⁴Take'énta juaxruxin kain nchakon ixi titikaonnta Ncháina Jesucristo; íjngo ntatjunta, take'énta juaxruxin. ⁵Ko kain chujni tsikon na ixi ja'anta nduaxin tingijnanta chujni, ko jaña xrokonda sinche'enta ixi Ncháina Jesucristo ó tuinxin tsijí ndo.

⁶Méxin, xro'an nge'e taxinta juachjaon. Cháña tjanche'enta ndo Dio nge'e xrokonda'anta ko kaxon tájonnta juasianta ngajin ndo. ⁷Ko ndo Dio xrotjáanta ndo juaxruxin, ko juaxruxin me'e xro'an chujni tienxin. Juaxruxin me'e tayakon'en asáanta ko tsingijna jian xroxaxaonnta ixi stechuntianta ndo Cristo Jesús.

Xraxaonnta nge'e ti jian

⁸Méxin, tsjexixin tjanča'anta, kichuuna, xrokonda xroxaxaonnta kain nge'e ti nduaxin, kain nge'e ti tikinixin juasaya, ko kain nge'e ti ndako jii ko kain nge'e jian ko nge'e chaxro ko kain nge'e jian tsayéxinni juasaya. Kain ji'i xrokonda xroxaxaonnta.

⁹Xrotjáña'inta kain nge'e juako'anta ko nge'e kuin'ennta nichja ko nge'e kuetuan'annta ko kain ixra bikonta junta'a. Jaña nche'enta ko jaña ndo Dio, ndo tajon juaxruxin, tsake'e ndo ngajinnta.

Tomi kuajon sen filipenses kuayé'e ndo Pablo

¹⁰Tsango juaxruxin ritjén ixi Ncháina bingijnanta ndo íjngo xraxaonninta. Ndachrjan'i ixi í xraxaon'antana. Na'i. Je'o jua'i bingijnaninta ó sa'ó. ¹¹Ko ndachrjan'i ixi xrojan nge'e xrokondana. Jan'an ó juikuana take'é juaxruxin ixi je'o nge'e chonda. ¹²Jan'an ó nóna nge'e xrondachro chóna'ini ninaa nge'e, ko kaxon nóna nge'e xrondachro chónani kueya nge'e. Jan'an ó juikuanna á juiné o juine'a jian, o á chonda itsjé nge'e o xro'an nge'e chonda. ¹³Kain ixra chao sinta'a ixi ndo Cristo tingijnana ndo ko nchesojina ndo. ¹⁴Ko méxin, jian juinche'enta ixi bingijnaninta, kuajonnta nge'e xrokondana.

¹⁵Ja'anta ni tjajna Filipos, ó no'anta jian ixi nchakonjuangínin juntakuan'annta chijnie ndo Dio, ko nchakon sajuixin tjajna Macedonia, ja'onta ni ni'ngo Filipos xruan'annta tomi kuayá'a ixi

kuinteenta juaxruxin. ¹⁶*Méxin, nchakon bake'é tjajna Tesalónica je'a naakua xruannaninta tomi xra'o ni'ngo bingijnaxinninta ixi nge'e xrokondana. ¹⁷ Je'a ixi tja'on je'o tsayá'a nge'e xruannaninta. Na'i Jan'an tja'on ixi ícha xrochondanta nge'e tajon ndo Dio. ¹⁸ Ko jan'an kuayá'a kain nge'e tsixruan'annta ko jai ícha chonda. Ko kuayá'a nge'e tsixruan'annta bikao ndo Epafrodito, ko ó jian ritjén. Ti xruannaninta xranchi naa nge'e chaxro xraxe tayé'eni ko ndo Dio nche'e ndo juaxruxin me'e. ¹⁹ Ndotána Dio xrotjáanta ndo kain nge'e titjáña xrochondanta ixi je'e ndo chóna ndo kain nge'e tsango chaxro tsayé'e kain sen titikaon Ncháina Cristo Jesús. ²⁰ Ndotána Dio tsayé'e ndo juasaya tsajon kain chujni kain nchakon. Jaña tson'en.

Juexin nichja ndo Pablo

²¹ Tájonnta juajna ngajin kain sen titikaon ndo Jesucristo ste nti'a. Sen kichuuna steki'an nti'i, xruan'annta sen juajna. ²² Jaña kain sen ste nti'i titikaon ndo Dio ko sen kichuuna nche'e xrée xi tetuan'an Roma, xruan'annta sen juajna. ²³ Ncháina Jesucristo sintanchaonnta ndo kainnta. Jaña tson'en.

Xroon tsikjin ndo Pablo xruen'en ndo sen ste tjajna Colosas

Ndo Pablo ikjin ndo ngajin sen tjajna Colosas

1 Jan'an, Pablo, Ncháina Jesucristo kuinche'ena ndo ixi sinta'a xrée ndo, xrā apóstol, ixi jaña tjaun ndo Dio, ko kao kuinche'e ndo ndo kichuuna Timoteo, ² ikjin xroon ji'i tsayé'e sen kichuuna tjajna Colosas, sen titikaon ndo Cristo ko tikinixin'en sen ndo Dio. Ndotáina Dio ko Ncháina Jesucristo sintanchaonnta ndo ko xrotjá'anta ndo juaxruxin.

Ndo Pablo tjanchia ixi kain sen titikaon Ncháina

³ Kain nchakon tajonna juasaya^a ngajin ndo Dio, Ndotée Ncháina Jesucristo, nchakon nichja'ana ndo tjancha'ana ndo ixi ja'anta ⁴ ixi kuin'anna ixi ja'anta jian chuntianta Ncháina Jesucristo ko tjue'enta kain sen titikaon ndo Dio, ⁵ ixi stechon'ennta tsaye'enta nge'e tsajon ndo Dio ti jii ngajní. Ja'anta jaña stechon'ennta ixi kuin'ennta chijni jian nduaxin ó kuajon ndo Dio. ⁶ Méxin, chijni kuin'ennta, chijni me'e stetin'en kueya chujni nchijí nunte xasintajni, ko jaña ó jitinga ko jitonkueya ni titikaon ixi juachaxin tajon ndo Dio. Jaña kon'en kaxon nchakon kuin'ennta ko kuitikaonnta ixi nduaxin tjua'anta ndo Dio. ⁷ *Ji'i juako'anta ndo kichuuna Epafras, ndo kuingijnana junta'ana ixrā, ko jai jii ndo ngajinnta ko jian nche'e ndo xrée ndo Cristo. ⁸ Je'e ndo bikaonana ndo juajna xranchi tjue'é kichuunta ixi Espíritue ndo Dio tingijnanta.

⁹ Méxin, jan'anna, nchakon kuin'anna xranchi stenta, kain nchakon tjancha'ana ndo Dio tsingijnanta ndo ixi jian tsono'anta nge'e tjaun ndo, ko tjanchiana ixi tsajon ndo juachaxin tsiexinnta kain nge'e tjaun ndo. ¹⁰ Jaña chao tsinteenta xranchi tjaun Ncháina Jesucristo ko jian sinche'enta xrée ndo ko jaña ícha jian xrochuxinnta ndo. ¹¹ Ko tjanchiana ixi je'e ndo sintasojinta ndo asáanta ixi juachaxin ijié chónnda ndo ko xrotjáanta ndo juaxruxin,

^a 1:3 *juasaya* respeto, honor

1:7: Col. 4:12; Flm. 1:23.

ko soji tsake'enta maski tsii juachjaon ngata'anta. ¹²Ko tájonnta juasianta ngajin ndo Ndotáina Dio ixi jian jinche'e ndo xra गया asáanta, me'e tsayé'ena nge'e ti jii ngajní ti tingasáña, ko ji'i tsajon ndo ngajin kain sen titikaon ndo. ¹³Je'e ndo kuakintsjexinna ndo ti naxixe'e ko chjajna ndo juachaxin tsinteená ti tetuan'an Chjen'en ndo, xjan ícha tjue'e ndo, ko jai ti naxixe'e ítetuan'i गया aséeina ¹⁴*ixi je'e ndo kuen'en ndo ixi jaina ko kuajon ndo jnié ndo kontjúáxin aséeina.

Chondana juaxruxin ixi ndo Cristo kuen'en ndo ixi jaina

¹⁵Ndo Dio jua'i tikonni ko Chjen'en ndo, je'e xjan juakoxin xjan xranchi jii Ndotée xjan. Ko je'e xjan ó sa'ó bake'e xjan nchakon xrangíxixín konchjian kain nge'e jii. ¹⁶Ko ndo Dio chjée ndo Chjen'en ndo juachaxin sinchekonchjian xjan kain nge'e jii ngajní ko ngata'a nunte xasintajni, ko kain nge'e tikonni ko ti tikon'ani. Kaxon kain nge'e tetuan'an jii ngata'a chrinto ko kain juachaxin jii ngajní, kain me'e juinchéña ndo ixi ji'i sinche'e ixra ngajin ndo. ¹⁷Ndo Cristo ó bake'e ndo ti xro'an nge'e jii, ko ixi je'e ndo chjée ndo juachaxin kain nge'e jii ixi chónnda ndo kain juachaxin. ¹⁸*Kaxon je'e ndo jaa ningue ndo, ko ningue ndo me'e cuerpoe ndo, ko je'e ndo tetuen'en ndo cuerpoe ndo ixi je'e ndo ícha sa'ó xechón ndo ngakjen'en ni tsiken'en ko méxin je'e ndo tetuen'en ndo kain nge'e. ¹⁹Méxin, ndo Dio bake'e ndo juaxruxin ko jaña chjée ndo Chjen'en ndo kain juachaxin chónnda je'e ndo. ²⁰*Ko kaxon tjaun ndo Dio ixi juachaxien ndo Cristo xrobake'e juaxruxin nunte xasintajni ko nchijíi ngajní ixi ti kuenxin ndo Cristo nganito ntacru.

²¹Sa'ó ja'anta kuachuxin'anta ndo Dio ko baningakon'enta ndo गया asáanta kondeexin ti ña'i kuaxraxaonnta ko kuanche'enta. Ko jai juasie ndo Dio kuajon ndo juachaxin ixi juaxruxin tsinteku'unta ndo ixi titikaonnta ndo. ²²Ko ti bikaon cuerpoe ndo Cristo ko kuen'en ndo ixi jaina, jaña kon'en ndo ixi tjaun ndo ja'anta tsontjúá asáanta ko xro'an ijie xrochondanta, jaña tjaun ndo tsake'enta ngajin ndo. ²³Méxin, xrokonda ícha xrochuntianta Ncháina, ko tsake'enta xranchi naa ntãã soji ixi yaso'e jii nue'e ntãã, ko tintue'anta ti jian stechon'ennta ixi kuin'ennta chijnie ndo Dio.

Chijni me'e stetin'en chujni nchijíi nunte xasintajni, ko jan'an Pablo tjako chijni me'e.

Ndo Pablo nche'e ndo xrée ni'ngo

²⁴ Jan'an ritjén juaxruxin maski ritatsinga juachjaon ixi ja'anta, ixi jaña ntaxetaxin ngajin cuerpona ti xranchi tangi kon'en ndo Cristo ixi kain sen ningue ndo, sen ikjan cuerpoe ndo. ²⁵ Ndo Dio kuinche'ena ndo ixi sinta'a ixrã ngajin sen ningue ndo, ixi ixrã me'e kuetuanna ndo ixi jian tsinteenta ko tjako chijni jian kuajon ndo Dio. ²⁶ Chijni me'e sa'ó ninaa chujni banoe'a, ko jai ndo Dio juincheno'e ndo kain sen titikaon ndo. ²⁷ Ko ndo Dio tjaun ndo tsono'e sen je'a judío ti tjintee kuanoe'a sen ó sa'ó, méxin Ndo Dio xruan'an ndo ndo Cristo ixi tsake'e ndo ngajinnta, ko je'e ndo tajon ndo juachaxin ixi tsaye'enta kain juachaxin ijié chónnda ndo.

²⁸ Jan'anna nichjana ngajin kain chujni chijnie ndo Cristo, ko juachaxien ndo Cristo jian ntaxraxa'onna chujni ko ntakuan'ana na ixi tsienxin nã jian. Ko jaña ngujngu sen tsitikaon sen ko tsontjúá aséen sen ngajin ndo Cristo. ²⁹ Méxin, jan'an soji nta'a ixrã ixi juachaxin jié chjána ndo Cristo.

2 Tja'on tsono'anta ixi tsango taa juachjaon ixi ja'anta ko sen ste tjajna Laodicea ko kain sen xra chuxin'ana. ² Tja'on ixi tsake'e juaxruxin ngaya aséen sen, ko xraje'o xroxraxaon sen ko xrotjue'e kichuu sen. Jaña tsienxin sen jian ko jaña tsono'e sen nge'e ninaa ngisen kuanoa'a ti xraxaon Ndotáina Dio, me'e ti kuij Ncháina, ndo Jesucristo. ³ Ko je'e ndo no'e ndo kain nge'e no'e ndo Dio, me'e ti ícha tjintee. ⁴ Kain ji'i ntatjunta ixi xro'an ngisen sintaya'anta maski chaxro xronichja nã. ⁵ Ko maski ritjén'a ngajinnta, jan'an kain nchakon xraxaonnta ko chjána juaxruxin ixi tsango jian stenta ko nduaxin stehuntianta ndo Cristo.

⁶ Méxin, xranchi kuaye'enta Ncháina Jesucristo, jaña jian nche'enta. ⁷ Xranchi naa ntãã yaso'e jii nue'e ntãã, jaña jian nche'enta ko jian chuntianta ndo Jesucristo xranchi juinчекua'annta sen, ko tájonnta juasianta ngajin ndo Dio kain nchakon.

Ndo Cristo tajon juachaxin ixi natjúá tsojuna

⁸ Jian tsje'enta ixi xro'an ngisen sintaya'anta ixi je'e nã je'o tjako nã ti xraxaon nã ko ti xraxaon chujni nunte xasintajni, ko tjako'a nã ti tjaun ndo Cristo.

⁹ Ixi kain juachaxin chónnda ndo Dio, me'e chónnda ndo Cristo nchakon bake'e ndo nunte xasintajni. ¹⁰ Ja'anta chondanta juachaxien ndo Dio ixi titikaonnta ndo Cristo. Ko je'e ndo tetuen'en ndo kain juachaxin jii ngajní ko nunte xasintajni. ¹¹ Kaxon nchakon kuaxinta kuitikaonnta ndo Cristo, je'e ndo tjáanta ndo naa nge'e tsichuxixinnta ndo, ko me'e je'a itja chujni kónaxin. Na'i. Je'e ndo ixi juinchemé'e ndo ijie kuanche'enta, méxin jai tikinixin'ennta ndo Cristo. ¹² *Ja'anta nchakon bikitéenta, kaxon xranchi ja'anta xroxrabaaku'unta ndo Cristo. Ko jaña kaxon xrokjui xranchi xroxechónnta xranchi je'e ndo xechón ndo ixi chuntianta juachaxien ndo Dio ixi ndo Dio juinhexechón ndo ndo Cristo.

¹³ *Ja'anta sa'ó xranchi naa ni tsiken'en jaña bake'enta kondeexin ijie kuachondanta, ko kuachonda'inta chji'e ndo Dio. Ko jai komé'e kain ijie me'e, ko ndo Dio tjáanta juachaxin tsechonnta kain nchakon. ¹⁴ *Ndo Dio juinchemé'e ndo kain nge'e tsiketuan'an sa'ó, ti jua'i kuitikaonna, ko je'e ndo kuantsje ndo kain ijie kuachondana ixi ndo Cristo kuen'en ndo nganito ntacru. ¹⁵ Ndo Cristo nchakon kuen'en ndo nganito ntacru juacha ndo ko kuantsje'e ndo Xixron'anxree kain juachaxin kuachónnda xa ti baketuan'an xa, ko jaña juinche'e ndo ixi xrokosue'e xa ko juincheckatsinga ndo kain ti ña'i ngatoxin^a ikon itsjé nã, ixi xrobikonni íxro'an juachaxin chónnda xa, ko jaña juacha ndo.

¹⁶ *Méxin, xro'an ngisen xronichjangí'anta ixi ti nge'e intenta o nge'e tin'innta o á titikaonnta nchakon kia o nchakon nchanitjao natjúá o nchakon tjoké'eni. ¹⁷ Kain nge'e ji'i me'e tsa'on kain nge'e tsij. Ko ti tsij me'e ndo Cristo. ¹⁸ Tintue'anta ixi xrojan ngisen sintaya'anta ixi nche'e nã xranchi xrokjui nã jian nã ko tajon nã juasie nã ngajin sen ángel. Ni me'e ndachro nã ixi kuxienxin nã naa nge'e ijie ko méxin nchejé nã aséen nã ixi nge'e xraxaon nã. ¹⁹ *Ko je'e nã nduaxin'a titikaon nã ndo Cristo ixi je'e ndo jaa ni'ngo ko

^a 2:15 *ngatoxin* delante de

me'e cuerpoe ndo, ko je'e ndo tayakon'en ndo ni'ngo ko nchesoji ndo sen ni'ngo, ko jaña nche'e ndo ixi naakua xroxraxaonna ixi jaña tjaun ndo Dio.

²⁰ Ja'anta ó kuen'ennta kao ndo Cristo ko kuintu'enta nge'e xraxaon chujni xasintajni.^a ¿Méxin, sonda xranche'enta xranchi je'e nã ko titikaonnta nge'e tetuan'an nã? ²¹ Xranchi ndachro nã: “Tsé'anta ji'i, nte'anta me'e ko tséxin'anta tjáanta xrojan nge'e.” ²² Kain nge'e tetuan'an nã me'e kondee nge'e tsjexin, ko ji'i naa nge'e je'o xraxaon chujni. ²³ Nge'e titikaon nã nche'e nã xranchi naa nge'e nduaxin ixi nchejié'a aséen nã, ko kaxon ncheni'e nã ntaue nã, ko ixi ti nche'e nã me'e jua'i tsintu'e nã xroxraxaon nã nge'e ña'i.

3 Méxin, ja'anta ó tsixechónku'unta ndo Cristo. Méxin, tjéenta nge'e jii ngajní ti no jii ndo Cristo ndatsjonxin jian ti jii ndo Dio. ² Xroxraxaonnta nge'e jii ngajní ko je'a nge'e jii nunte xasintajni. ³ Ixi ja'anta ó kuen'ennta kao ndo Cristo ko jai stechon'ennta xrochondanta juachaxin tsarichonnta ko tsinteenta kain nchakon ngajní ti jii ndo Dio. ⁴ Ixi ndo Cristo chondaxina juachaxin stechónna ko nchakon xrokjan je'e ndo, ja'anta kaxon tsake'enta ngajin ndo ko tsikonnta juachaxin ijié chónnda ndo.

Xranchi konjóna sa'ó ko xranchi stena jai

⁵ Méxin, tintu'enta kain nge'e ndako'a xraxaonnta nti'i nunte xasintajni. Ninaánta tarichrinko'inta inaa ngisen je'a sen tsikuta'anta, ko nche'anta nge'e ña'i, ko nche'anta ti ndako'a xraxaon asáanta, ko kaxon take'anta juaxruxin ixi xrochondanta kueya nge'e ixi me'e xrokjui kaxon xranchi xrokuitikaonnta naa ídolo. ⁶ Kondeexin ji'i toñao ndo Dio, ko me'e tixin ti tangi ton'enni ixi titikaon'ani nge'e tituan'an ndo. ⁷ Ko kain ji'i kuanche'enta sa'ó. ⁸ Méxin, jai tintu'enta kain nge'e ña'i, ko tintu'enta kain juañao, ko nge'e ndako'a tjaun asáanta, ko ti nichjangí'enta kichuunta ko nge'e ndako'a tachrjexin ro'anta. ⁹ *Ncheye'a kichuunta ixi ó sa'ó jaña kuanche'enta, ko jai ína'i ixi ja'anta ínche'anta nge'e juinche'enta sa'ó. ¹⁰ *Me'e jai ó tsikjannta chujni natjúá ko Ndo Dio tajon ndo juachaxin ixi xrokjannta xranchi je'e ndo, ixi je'e ndo juinchekonchjiannta ndo ko tjaun ndo xrochuxinnta ndo ícha jian.

^a 2:20 *xasintajni* mundo

3:9: Ef. 4:22. 3:10: Ef. 4:24.

¹¹ Ítjinte'a á ni judío o á ni griego o á ni tsikaa chji'e o á ni tsiki'xin ikjín o á ni no'e o á ni noe'a o á ni tituen'en sinche'e ixra o á ni tituan'an. Ti ícha tjintee me'e ti titika'onna ndo Cristo ixi je'e ndo tituen'en ndo kain nge'e.

¹² *Ndo Dio tjua'anta ndo ko tsikincha'anta ndo ixi xrokjannta ni tikinixin'en ndo. Ko ja'anta ó kjannta ni natjúá, méxin, tikonóe'e kichuunta ko jian tinteenta ko nchejíé'a asáanta ko taka'i toñaonta.

¹³ *Ningakuen'a kichuunta, ko tjáña'anta xrojan nge'e ndako'a junta'anta chujni, ixi ndo Cristo jaña kaxon je'e ndo juinchemé'e ndo ijie juinche'enta, méxin jaña nche'enta kaxon. ¹⁴ Ko ti ícha tjintee ti xrotjue'e kichuunta ko naakua xroxraxaonnta ixi ña jian ko ña nche'e ixi kain nge'e ndako tsake'e. ¹⁵ Ti juaxrxin tajon ndo Cristo tsetuen'en asáanta ixi ña kuiyaxinnta ndo Dio ixi xrokjannta xranchi naakua cuerpoe ndo ko jaña tsajonnta juasianta ngajin ndo.

¹⁶ *Chijnie ndo Cristo xroketuen'en asáanta. Méxin, nchekuen'en kichuunta ko nichje'e kichuunta jian ko jian xraxaonnta. Itsjenta salmo ko himno ko itsjenta ngajin ndo Dio, ko tájonnta juasianta ngajin ndo ngaya asáanta. ¹⁷ Kain ixra nche'enta ko kain nge'e xrondachronnta, kain me'e tjanchiixinnta juachaxien nombrée Ncháina Jesús, ko tájonnta juasianta ngajin Ndotáina Dio ixi titikaonnta ndo Jesucristo.

Tikinixin sinche'e sen ti jian, sen titikaon ndo Cristo

¹⁸ *Ja'anta sen nchri tsikuta'anta, tsitikaonnta ndoxi'anta xranchi tikinixin sinche'enta ixi ó titikaonnta Ncháina Jesucristo.

¹⁹ *Ja'anta sen xi, xrotjue'enta janchri'anta ko ningakuen'anta jan. ²⁰ *Ja'anta chjan, titikaonnta kain nge'e tetuan'an ndotáanta ko janáanta ixi jaña tjaun Ncháina Jesucristo. ²¹ *Ja'anta ndotée ichjan, ncheña'anta chjan'anta ixi tsonié'a aséen xjan. ²² *Ja'anta ni nche'e ixra, titikaonnta ni xrée rinche'enta nti'i nunte xasintajni. Ko je'a je'o nchakon jitsje'e xi xrée. Na'i. Nche'anta me'e. Cháña ixi nchijíi asáanta nche'enta ixra ixi titikaonnta ndo Dio. ²³ Kain ixra sinche'enta, nche'enta ixra ixi nchijíi asáanta xranchi titikaonnta Ncháina Jesucristo, je'a ixi titikaonnta chujni. ²⁴ Ó no'anta ixi Ncháina Jesucristo sintakiton'annta ndo nge'e chónnda ndo ixi

nche'enta xrée ndo, ko je'e ndo nduaxin Ncháina. ²⁵ *Ko ni nche'e nge'e ña'i tangi tson'en nā kondeexin ti ña'i juinche'e nā ixi ndo Dio naxraje'o tikon ndo kain nā, á tituan'an nā o na'i.

4 *Ja'anta ti chondanta ni nche'e xrā kain nchakon, jian nche'enta ko jian tetuen'ennta ninchexráanta. Xroxraxaonnta ixi kaxon ja'anta chondanta Ncháanta jii ngajní.

² Tintue'anta nichje'enta ndo Dio ko jian xraxaonnta ti ó nichje'enta ndo, ko kain nchakon tájonnta juasianta ngajin ndo.

³ Kaxon tjanche'enta ndo Dio tsingijnana ndo ixi tsajon Ncháina Jesucristo juachaxin xronichjana nge'e banoe'a nā kondee ndo Cristo. Kondeexin ji'i jija'na nti'i ndo'achjiso. ⁴ Tjanche'enta ndo Dio ixi tsingijnana ndo ixi jian sintakuan'an nā xranchi tikinixin sinta'ana.

⁵ *Jian nichje'enta ni titikaon'a ndo Cristo ko jian nche'enta ixi jaña tsikon ni xratitikaon'a ndo, ko siá chao xronichjanta ngajin nā, nichjanta ixi je'e nā xrochuxin nā ndo. ⁶ Nichje'entana jian kain nchakon ko xraxaonnta jian xranchi tsjate'enta ixi nge'e tsjanchangi ngujngu nā.

Juexin nichja ndo Pablo

⁷ *Ndo kichuuna Tíquico, ndo tsango tje'ena, je'e ndo jian tingijnana ndo xrée Ncháina Jesucristo, ko tsiji ndo xrontatjunta ndo xranchi ritjén jan'an. ⁸ Méxin, xruan'an ndo tsiji ndo ti stenta ixi tsono'anta xranchi stena ko kaxon ixi tsake'enta juaxruxin. ⁹ *Kaxon xroxruan'an ndo Onésimo, naa ndo kichuuna tjua'a ixi jian nche'e ndo ixrā ngajin Ncháina, ndo me'e ndo tjajnánta kaxon. Kayui sen tsikitsja'anta sen ko tseki'anta sen kain nge'e jiton'en nti'i.

¹⁰ *Ndo Aristarco, ndo riki'an ndo'achjiso, xruan'annta ndo juajna ko kaxon ndo Marcos, ndo me'e xrakichuu ndo ndo Bernabé. Ó ntatjunta ixi nchakon tsiji ndo Marcos tsikitsja'anta ndo, taye'énta ndo jian. ¹¹ Kaxon xruan'annta ndo Jesús juajna, je'e ndo kaxon ndatin'in ndo Justo. Je'o je'e sen ji'i, sen judío titikaon Ncháina tingijnana ixrā rinta'a, ti nichjana kondee ti tetuan'an ndo Dio. Ko je'e sen tingijnana sen ixi juaxruxin tsake'e. ¹² *Ndo Epafras xruan'annta ndo juajna. Je'e ndo nche'e ndo xrée ndo Cristo xranchi

3:25: Ef. 6:9. 4:1: Ef. 6:9. 4:5: Ef. 5:16. 4:7: Hch. 20:4; 2Ti. 4:12.
4:7: Ef. 6:21, 22. 4:9: Flm. 1:10-12. 4:10 a: Hch. 19:29; 27:2; Flm. 1:24; b:
Hch. 12:12, 25; 13:13; 15:37-39. 4:12: Col. 1:7; Flm. 1:23.

ja'anta. Je'e ndo kain nchakon tinóatée ndo ngajin ndo Dio ixi ndako tsake'enta tsitikaonnta xranchi tjaun ndo Dio. ¹³ Jan'an bikon ixi ndo Epafras tsango yaa ndo juachjaon ixi ja'anta ko ixi kain sen ste tjajna Laodicea ko Hierápolis. ¹⁴ *Ndo Lucas, ndo nchéña xroan, ndo tjua'a,^a xruan'annta ndo juajna ko kaxon ndo Demas.

¹⁵ Tájonnta juajna ngajin sen kichuuna ste tjajna Laodicea ko kaxon ngajin jan Ninfas ko sen xra'o ndo'a jan. ¹⁶ Nchakon tsjexin sinchekuanxinnta xroon ji'i, xruan'annta xroon ngajin sen ste ni'ngo tjajna Laodicea sinchekuanxin sen xroon ko kaxon nchekuanxinnta xroon kuayé'e je'e sen nchakon tsiji xroon ti stenta. ¹⁷ *Ndachenta ndo Arquipo ixi tsitikaon ndo jian ixra tsikajon Ncháina sinche'e ndo.

¹⁸ Jan'an Pablo tjáana kjinxin chijni ji'i, chijni nichja'anta. Xraxaonnta ixi jan'an ritjén ngaxin'in ndo'achjiso, ko tja'on ixi ndo Dio sintanchaonnta ndo. Jaña tson'en.

^a 4:14 *tjua'a* yo te amo

4:14 a: 2Ti. 4:11; Flm. 1:24; b: 2Ti. 4:10; Flm. 1:24. 4:17: Flm. 1:2.

Xroon sa'ó tsikjin ndo Pablo xruen'en ndo sen ste tjajna Tesalonicenses

Ndo Pablo nichje'e ndo sen Tesalónica

1 *Jan'an, Pablo, ko ndo Silvano ko ndo Timoteo ikjinna xroon ji'i, xruan'anna ngajinnta ja'anta kichuuna stenta ni'ngo tjajna Tesalónica ixi naakua titika'onna Ndotáina Dio ko Ncháina Jesucristo. Ndotáina Dio ko Ncháina Jesucristo sintanchaonnta ndo ko xrotjáanta ndo juaxruxin.

Sen Tesalónica chaxro titikaon sen ko jian nche'e sen

²Nanaó tajonna juasianana ngajin ndo Dio ixi kain ja'anta ko xraxa'onnanta. ³Nchakon nichja'ana Ndotáina Dio xraxa'onnanta ixi jian tjakonta ko nchijí asáanta chuntianta Ncháina Jesús ko rinche'enta xrée ndo Dio ixi ícha tjue'enta ndo ko soji stenta ixi stechon'ennta xrokjan Ncháina^a Jesucristo. ⁴Kichuuna, ndo Dio tsango tjua'anta ndo ko nónana ixi je'e ndo ó kuincha'anta ndo. ⁵Nchakon juasona tjajnánta juntakuan'annanta chijni jian tajon juachaxin tsechónni, méxin nge'e nichjana je'a je'o chijni. Na'i. Kaxon ixi juachaxien Espíritue ndo Dio nichjaxinna ko Espíritue ndo Dio juinchenónana ixi chijni nichjana me'e chijni nduaxin. Ó no'anta ixi jian juakoxinna ngajinnta ixi jian tsake'enta.

⁶*Ko ja'anta juinche'enta xranchi junta'a jan'anna ko kaxon juinche'enta xranchi juinche'e Ncháina Jesucristo. Ko nchakon kuin'ennta chijnie ndo Dio, ixi nchijí asáanta kuitikaonnta ndo ko stenta juaxruxin ixi Espíritue ndo Dio bingijnanta maski kueya nge'e tangi kuatsinganta. ⁷Jaña ja'anta jian juakoxinnta ngajin kain sen titikaon Ncháina nunte Macedonia ko nunte Acaya. ⁸Ixi ja'anta itsjé chujni kono'e na chijnie ndo Dio, je'a je'o nunte Macedonia ko nunte Acaya. Na'i. Kaxon kain tjajna stetjenka nti'a kuin'en na xranchi chuntianta ndo Dio, ko jan'anna íxrokonda'i inaa nge'e xronichjana, ⁹ixi jai je'e na chronga na xranchi juasona tjajnánta, ko

^a **1:3 Ncháina** Señor Ncháina Jesús o Ncháina Dio

kainnta kuajonnta juachaxin kuinteena nti'a ko tjume'e kuintu'enta kain ídolo ixi kuaxinta kuitikaonnta ndo Dio, ndo nduaxin jichón. ¹⁰ Ko kaxon ndachro nã ixi ja'anta stechon'ennta xrokjanxin ngajní Chjen'en ndo Dio, me'e ndo Jesús, ngisen ndo Dio juinchexechón, ko je'e ndo tsingijnana ndo ixi xro'an nge'e tsojna nchakon tsii ijie juachjaon xroxruan'an ndo Dio ngataon nunte nti'i.

IXRã tsijinche'e ndo Pablo tjajna Tesalónica

2 Kichuuna, kainnta no'anta jian ixi je'a xruenxon juasona tjajnánta. ² *Ó no'anta ixi sa'ó chujni tjajna Filipos chinga juinchenãna nã ko nichjanganãna nã. Ko maski jaña kon'en, ndo Dio bingijnanãna ko íxronka'ina juakona chijnie ndo, chijni tajon juachaxin tsechónna kain nchakon. ³ Je'a naa nge'e ndako'a juakona ko je'a ndako'a nichjana ixi tja'onna xrojuintaya'ana chujni. ⁴ Ndo Dio ndachro ndo ixi jian junta'ana, me'e chjánãna ndo ixrã ixi sintakuan'anna chujni chijnie ndo, chijni tajon juachaxin tsechón nã kain nchakon, méxin, ndako nichjana. Tjaun'ana ixi je'o chujni sinche'e juaxruxin ixrã nta'ana. Na'i. Tja'onna ixi ndo Dio sinche'e ndo juaxruxin, ko je'e ndo no'e ndo kain nge'e xraxaon aséejna. ⁵ Ja'anta ó no'anta ixi nichja'ina chijni ícha chaxro ixi jaña xrojuintaya'ananta ko xrojuachana kueya tomi. Na'i. Ndo Dio no'e ndo junta'ina jaña. ⁶ Tjé'ana ixi chujni xrochjána nã juasaya, kaxon tjaun'ana ixi ja'anta ko ikaxin nã tsajonnta juasaya ngajinna. Nta'ina jaña, maski chondana juachaxin xrojuanchiana jaña ixi ndo Cristo xruan'anna. ⁷ Jian kuanichja'ananta xranchi naa janána jian tayakon'en jan chjen'en jan. ⁸ Tsango tjua'ananta ko je'a je'o chijnie ndo Dio xrotjá'ananta. Na'i. Kaxon naaxrokuenxónna ixi ja'anta ixi tsango tjua'ananta. ⁹ Kichuuna, xraxaonnta ixi nchakon bake'ena tjajnánta tsango junta'ana ixrã tiie ko nchakon ixi jaña juachana tomi sinexinna ixi tjaun'ana xrokuajontaxinna ixrã ngajinnta ixi nge'e sinena nchakon nichja'ananta chijnie ndo Dio.

¹⁰ Ja'anta no'anta ko no'e ndo Dio ixi jian kuinteena ngajinnta ja'anta chujni titikaon Ncháina Jesucristo ko xro'an ngisen tsjankata'ana ijie ixi xrojan nge'e ndako'a junta'ana. ¹¹ Ja'anta no'anta ixi jian nichja'ananta ixi ícha tsitikaonnta, méxin, nichjana xranchi naa ndotata nichja ngajin chjen'en ndo. ¹² Ko ntatjunanta

ixi jian sinche'enta xranchi tjaun ndo Dio sinche'e kain chjen'en ndo ixi kuincha'anta ndo ixi tsaye'enta juachaxien ndo ko tsake'enta ti jii je'e ndo.

¹³Méxin, kain nchakon tajonna juasaya ngajin ndo Dio ixi nchakon kuin'ennta chijnie ndo, chijni jian, me'e nichjana ko kuaye'enta chijni xranchi chijnie ndo Dio, je'a xranchi chijnie chujni. Ko ji'i nduaxin chijnie ndo Dio, chijni nche'e ixra ngaya asáanta, ja'anta ti titikaonnta ndo. ¹⁴*Kichuuna, nchakon chjinga junta'anta ni tjajnánta, jaña kon'en xranchi kon'en sen ningue ndo Dio titikaon Ncháina Cristo Jesús ste nunte Judea, ixi nchakon kuaxi kuitikaon sen ndo, ni judío, ni tjajnee sen, kuaxi na kuaningakon'en na sen ko bengi na sen. ¹⁵*Ko ni judío naakónaxón na Ncháina Jesús ko jaña kaxon naakónaxón na sen kuachronga chijnie ndo Dio ó sa'ó, ko jan'anna bengina na. Ko ningakon'en na kain chujni, ko ti nche'e na nche'a ndo Dio juaxruxin. ¹⁶Méxin, nchakon tja'onna xronichja'ana chujni je'a judío chijnie ndo Dio, chijni tajon juachaxin tsechónni kain nchakon, ni judío kuintuna'ina na tsjakona. Jaña ícha tsama na ijie. Ko jai tangi tson'en na ixi ó tsii juañaue ndo Dio ngata'a na.

Ndo Pablo tjaun ndo saxrokuitsje'e ndo sen tjajna Tesalónica íjngo

¹⁷Kichuuna, maski sakjuixinna ngajinnta kaxin nchakon ko í bikon'a kichuuna, xraxa'onnta ngaya aséenana ko tsango tja'onna xrokuitsja'ananta íjngo. ¹⁸Tja'onna xrojuasótsja'ananta; jan'an Pablo itsjé tja'on xrojuasótsja'anta, ko Xixron'anxrée bingako'na xa ko jua'i juasona. ¹⁹¿Nge'e stexon'enna ko nge'e stenchecháxinna?, ko, ¿sonda juaxruxin stena? Ja'anta stexin jan'anna juaxruxin nchakon tsii Ncháina Jesucristo ixi kuitikaonnta ndo. ²⁰Méxin, jan'anna stena juaxruxin ixi ja'anta kuitikaonnta.

3*Ko tsango koni'e aséenana ixi jua'i juasona, méxin xraxa'onna cháña kuituna jan'on tjajna Atenas, ²méxin xruan'anna ndo kichuuna Timoteo tsijitsja'anta ndo. Je'e ndo naxraje'o nche'e ndo xrée ndo Dio ko tjako ndo chijnie ndo Cristo. Je'e ndo syntaxraonnta ndo chijnie Ncháina Jesús, me'e soji tsake'e asáanta, ³ko jaña ninaánta tsonchrjen'a asáanta ixi nge'e tangi

stetatsinganta. Ko ó no'anta ixi xrokonda tsatsinganta juachjaon.

⁴ Ko ti xrobake'ena ngajinnta, xrja'ngana ixi kainna xrokonda tsatsingana juachjaon, ko jai jaña stetatsinganta. ⁵ Méxin, jan'an ícha yaa juachjaon ixi ja'anta ko xruan'an ndo Timoteo tsijitsja'anta ndo xranchi stenta, ixi, ¿á xrustechuntianta Ncháina?, ixi jixronkana ba Xixron'anxrée sinchengachruenta xa ko tsintu'enta chijnie Ncháina. Ixi siá jaña xrokon'en, xruenxon junta'ana xra ngajinnta.

⁶ *Ko jai ó kjanxin ndo Timoteo tjanáanta Tesalónica ko ndachro ndo ixi jian stenta ko chuntianta Ncháina, ko tsango tjue'e kichuunta, ko ndachro ndo ixi tsango xraxaonnanta ko tjaunnta xrobikonnanta xranchi jan'anna tja'onna tsikonnanta kaxon.

⁷ Méxin, kichuuna, maski tsango tangi stena nti'i, tsango ché'e aséenana ixi kuin'anna ixi xranchijíi asáanta chuntianta Ncháina Jesús. ⁸ Ko kuin'anna xranchi stenta, me'e ícha ijíe juaxruxin kuayé'e aséenana ixi konónana soji stenta ko titikaonnta Ncháina Jesús. ⁹ ;Ko xranchi tsjenga'ana 'na ndo Dio ixi tsango ijíe juaxruxin kuayé'e aséenana ixi ja'anta titikaonnta ndo! ¹⁰ Méxin, tiie, nchakon tinóatánana ngajin ndo ixi tuinxin tsajon ndo juachaxin tsjasotsja'ananta íjngo, ko me'e tsingijnananta ícha xrochuntianta Ncháina.

¹¹ Tjanča'ana ndo Dio, Ndotáina, ko Ncháina Jesucristo ixi tsingijnana ndo tuinxin tsjasotsja'ananta, ¹² ko tjanča'ana Ncháina ixi tsingijnanta ndo ícha xrotjue'e kichuunta ko xrotjue'enta kain chujni xranchi jan'anna tjua'ananta. ¹³ Ko tjanča'ana ndo ixi sintasojinta ndo ixi nchijíi asáanta tsitikaonnta ndo ko jaña xro'an ijíe xrochondanta ngajin Ndotáina Dio nchakon xrokjan Ncháina Jesús ko tsika'o ndo kain sen tjúá aséen.

Ndo Dio tjaun ndo jian tsinteena

4 Jai kichuuna, tinóatánana ko ntaxraxaonnanta ixi juachaxien nombrée Ncháina Jesús ixi jian tsinteenta ko tsitikaonnta Ncháina Jesús xranchi juntakuan'annanta ko jaña nche'enta ngujngu nchakon ícha titikaonnta Ncháina.

² Ko ó no'anta kain ti kuetuan'annanta ixi juachaxien Ncháina Jesús. ³ Ko ndo Dio tjaun ndo ixi tjúá tsake'enta ko xrochonda'inta nge'e xrotsje'enta ngajin naa chujni je'a janchri'anta o ndoxi'anta.

⁴ Ko ngujngu ja'anta xrochondanta janchri'anta ko jian tsakeku'u kichuunta ko xrotjue'e kichuunta. ⁵ Je'a xrotjaunnta nge'e ndako'a sinche'enta xranchi nche'e chujni chúxin'a ndo Dio. ⁶ Ninaáanta xrojuinchekao'a kichuunta ti ndako'a ixi Ncháina sincheni'e ndo chujni jaña nche'e, ó juntaxraxaonnta sa'ó ji'i. ⁷ Ixi ndo Dio kuiyana'ina ndo ixi ti kitja tsojuna. Na'i. Je'e ndo kueya ndo ixi tjaun ndo tsontjúá aséeina ngajin ndo. ⁸ Ko sen titikaon'a nge'e tjakona, je'a titikaon'a sen ngajin naa chujni. Na'i. Je'e sen titikaon'a sen ngajin ndo Dio, ndo kuajon Espíritu chondana.

⁹ Ko ti xrotjue'e kichuuna, íxrokonda'i xrokjinna ícha xroon ixi je'e ndo Dio ó juntakuan'annta ndo xranchi xrotjue'enta kain chujni. ¹⁰ Ja'anta kain nchakon jaña nche'enta, tjue'enta kain sen kichuuna ste nunte Macedonia. Ko tinóatánana ixi ícha xrotjue'enta kain chujni. ¹¹ Xraxaonnta juaxruxin tinteenta. Ko ngujngunta xrokonda sinche'enta ixra ixi tjáanta xranchi kuituan'annta. ¹² Jaña tsikon chujni chúxin'a ndo Dio ixi jian nche'enta, me'e jian xronichja'anta na kaxon ko jaña tsjanchia'inta xrojan nge'e ngajin inaa na.

Nchakon tsií Ncháina Jesucristo

¹³ Kichuuna, tjaun'ana ixi ja'anta tsonoa'inta nge'e tson'en chujni tsen'en. Tjaun'ana ixi tsoni'e asáanta xranchi ni chuntia'i ndo Dio. ¹⁴ Ko jaína titika'onna ixi kuen'en Ncháina Jesús ko xechón ndo, ko kaxon titika'onna ixi ndo Dio juinchexechón ndo ndo Jesús, ko nchakon xrokjan ndo Jesús, tjume'e sinchexechón ndo Dio kain sen tsiken'en, sen chuntia ndo.

¹⁵ *Méxin, ntatjunanta xranchi juako'nana Ncháina Jesús ixi siá stechónna nchakon tsií ndo, sa'ó xroxechón sen tsiken'en ko tjume'e jaína satsjina ngajin ndo. ¹⁶ Ncháina Jesús tsi'xin ndo ngajní ko séen xronichja ndo ixi ijíé juachaxin chónnda ndo, ko séen tsin'enni xronichja ndo ángel tetuan'an, ko kaxon séen tsin'enni xrondachro tjao ne'e ndo Dio. Ko tjume'e kain sen tsiken'en, sen kuitikaon Ncháina Jesucristo, xroxechón sen. ¹⁷ Tjume'e jaína xrastechónna ko kain sen tsixechón, kaina satsjina ngakjen'en tjuí tsutaxinna

ndo Jesús. Jaña tsojuna ngajin ndo kain nchakon. ¹⁸Méxin, chijni ji'i nichjaxinnanta ixi juaxruxin tsinteenta.

5 Kichuuna, nchakon tson'en ji'i, íxrokonda'i xrokjinna. ²*Ja'anta no'anta jian ixi nchakon xrokjan Ncháina, tson'en xranchi naa nchakon noe'ani xrokui naa xiche'e tiie, tsee xa. ³Nchakon xrondachro na ixi jai juaxruxin ste na ko xro'an nge'e tson'en na, nchakon me'e tsji juachjaon ijié ko ijié juaxrakon. Tson'en xranchi naa nchri yaa ichjan noe'ani ngiora tsoni'e nchra, jaña tson'en chujni, jua'i satsinga na. ⁴Méxin, ja'anta kichuuna, je'a naxixe'e stenta méxin xroxrakon'anta nchakon tsji Ncháina Jesucristo ixi je'a xranchi xrokuu naa xiche'e sintaxronkanta xa. ⁵Jai ja'anta stenta ti tingasáña. Jajna je'a tiie tikinixinna ko ste'ana ti naxixe'e. ⁶Méxin, cháña tarichrin'anta xranchi stejua ikaxin na; jajna xrokonda jian xrotsje'ena ko jian xroxraaonna. ⁷Ixi, ni tejua, tiie tejua na, ko ni kuan, tiie kuan na. ⁸*Ko jajna stena ngajin ndo Dio, ndo nchengasáña; méxin, xrokonda jian tsojuna ko xrotjue'e kichuuna ko xrochuntiana Ncháina xranchi naa xi soldado teya xa chika ixi tsoní'e ntakuin xa ko take'e xa naa chika tseyá jaa xa ixi xro'an nge'e tson'en xa, jaña jajna xrochon'enna tsji Ncháina tsajon juachaxin tsechónna. ⁹Ko Ndo Dio je'a kuiya'ina ndo ixi tsikaonna. Na'i. Kuiye'e ndo jajna ixi tsechónna kain nchakon^a ixi juasie ndo Jesucristo. ¹⁰Ndo Jesucristo kuen'en ndo ixi jajna ixi jaña tsojuna ngajin ndo kain nchakon, á stechónna o tsike'enna nchakon xrokjan ndo. ¹¹Méxin, tingijna ko jian nichje'e kichuunta xranchi ó stenche'enta.

Ndo Pablo nhexraxaon ndo sen titikaon ndo Cristo

¹²Kichuuna, tinóatánana ixi tsitikaonnta sen stenche'e xrée ndo Dio ngajinnta ko chronga sen chijnie Ncháina Jesús. ¹³Chonde'enta sen juasaya ko tjue'enta sen ixi ixra jian nche'e sen. Ko ja'anta jian tinteku'u kichuunta.

¹⁴Kaxon tetuan'annta ixi tuyakutéenta sen se'e, tjaun'a sinche'e xra ko tingijnanta sen stenchiin aséen, ko tingijnanta sen soji'a, ko tuyakute'anta chujni.

^a **5:9** *tsechónna kain nchakon* vida eterna

¹⁵Jian tsje'enta xro'an ngisen tsjenge'e ngajin sen kichuu ixi ndako'a juinçekao kichuu sen. Cháña jian nche'enta ngajin sen kichuunta ko ngajin kain chujni.

¹⁶Kain nchakon juaxruxin tinteenta, ¹⁷ko nichje'enta ndo Dio kain nchakon. ¹⁸Tájonnta juasianta ngajin ndo Dio maski tangi ritjennta ixi jaña tjaun ndo sinche'enta ixi ja'anta tikinixin'ennta Ncháina Cristo Jesús.

¹⁹Nchekanga'inta juachaxin chónða Espíritue ndo Dio jii ngajinnta. ²⁰Nichjangíe'anta sen kichuuna; chronga nge'e tjaun ndo Dio. ²¹Jian tsje'enta nge'e chro sen. Ko siá ti ndachro sen me'e jian, titikaonnta. ²²Tintu'enta kain ti ndako'a.

²³Ko ndo Dio, ndo tajon kain juaxruxin, je'e ndo sinchetjúá ndo asáanta ko tsingijna ndo asáanta ko cuerpoanta ko tsingijna ndo xrochonda'inta xrojan ijię nchakon xrokjan Ncháina Jesucristo. ²⁴Ndo Dio, ndo kuiya'anta, je'e ndo nduaxin nche'e ndo ti ndachro ndo.

Ndo Pablo juexin nichje'e ndo sen

²⁵Kichuuna, tjanche'enta ndo Dio ixi tsingijnana ndo.

²⁶Ko tájonnta juajna ngajin kain sen kichuuna nti'a.

²⁷Tituan'annta ixi juachaxien Ncháina Jesús xrondachenta sen kichuuna nge'e ichro xroon xruan'annta.

²⁸Ncháina Jesucristo sintanchaonnta ndo. Jaña tson'en.

Xroon yuxin tsikjin ndo Pablo xruen'en ndo sen ste tjajna Tesalónica

1 *Jan'an, Pablo, ndo Silvano ko ndo Timoteo xruan'anna xroon ngajinnta ja'anta kichuuna ni'ngo tjajna Tesalónica ti steniinta Ndotáina Dio ko Ncháina Jesucristo. ²Ndotáina Dio ko Ncháina Jesucristo, sintanchaonnta ndo ko xrotjáanta ndo juaxruxin.

Ndo Dio sinchéña ndo ijię ti xrokjan ndo Cristo

³Kichuuna, kain nchakon xrokonda tsajonna juasiajna ixi ja'anta ngajin ndo Dio. Me'e tikinixin sinta'ana, ixi ja'anta kain nchakon ícha chuntianta Ncháina ko ícha tjue'e kichuunta. ⁴Méxin jan'anna jian nichjana ixi ja'anta ngajin sen kichuuna, sen ningue ndo Dio, ixi juaxruxin stena ixi ja'anta ícha soji chuntianta Ncháina Jesús, maski stetatsinganta juachjaon ixi jii chujni ningakon'annta. ⁵Ji'i tjako ixi nduaxin ndo Dio jian nchéña ndo ijię ngajinnta ixi juachjaon stetatsinganta, me'e xrondachro ixi tikinixin tsixin'innta ti tetuan'an ndo Dio.

⁶Kaxon ndo Dio sinchéña ndo ijię ngajin ni ndako'a junta'anta; je'e n̄ tsayé'e n̄ ijié juachjaon. ⁷Ko ja'anta ti xrastechondanta juachjaon, tsjoka'anta xranchi jan'anna. Jaña tson'en nchakon tsj'xin Ncháina Jesús ngajni ko ngusine xro'i tsonoxin ndo ko tsika'o ndo kain sen ángel, sen chóna juachaxin. ⁸Tsji ndo Jesucristo ixi sinchéña ndo ijię ngajin kain chujni kuitikaon'a ndo Dio ni ko kuitikaon'a chijni jian nichja Ncháina Jesucristo. ⁹Chujni ji'i ijié juachjaon ko tangi tsikon n̄ kain nchakon ko nai'a tsjexin ti tsikaon n̄, ko je'e ndo tsengi ndo n̄ satsji n̄ ntá'a ko ítsikon'a n̄ ti ijié juachaxin chóna ndo. ¹⁰Jaña tson'en nchakon tsji Ncháina Jesús ixi kain sen tjúá aséen ko kain sen kuitikaon chijnie ndo, sen me'e tsajon sen juasaya^a ngajin ndo ko kao ja'anta ixi kuitikaonnta ti nichjana.

¹¹Méxin, kain nchakon tjancha'ana ndo Dio ixi jian tsake'enta xranchi tikinixin tsake'e sen kuinche'e ndo; ko tsingijnanta ndo ixi nduaxin tsjachanta sinche'enta kain ixra jian tjaunnta sinche'enta

^a 1:10 *juasaya* respeto, honor

ixi chuntianta ndo. ¹²Jaña ja'anta tsajonnta kain juasaya ngajin Ncháina Jesucristo ko kaxon je'e ndo jian xronichja ndo ixi ja'anta ixi titikaonnta ndo. Jaña tson'en ixi juachaxien ndo Dio ko Ncháina Jesucristo ixi tsango jian ndo.

Tsonoxin xi ña'i

2 *Jai kichuuna, xronichjana ixi nchakon tsij Ncháina Jesucristo ko tsetanna ndo, tinóatánana ngajinnta ²ixi tindoxin'anta chijni jian kuaye'enta ko ó kuitikaonnta, ko tintue'anta ixi ngixeko chujni xrondachro ixi ó juexin kuitja nchakon tsij Ncháina Jesús, ko tien'anta ni ndachro ixi kuayé'e na naa xroon xranchi naa xroon xruan'an jan'anna ti xrondachro ixi ó kuij nchakon me'e. ³Tintue'anta ixi xro'an chujni sintaya'anta jaña, ixi nchakon tsij Ncháina Jesucristo xrokonda sa'ó itsjé chujni tsetoka'o kichuu na xroningakon'en na ndo Dio, ko tsonoxin naa xi tsango ña'i, xi me'e xrokonda tsitjáña xa. ⁴Xi ji'i, xi ningakon'en kain nge'e ne'e ndo Dio, xroxaxaon xa ixi ícha chónnda xa juachaxin ixi ndo Dio ko kain nge'e tikinixin'en ndo, ko xi me'e tsjacha xa tsake'e xa ngaxin'in ningue ndo Dio ko xrondachro xa ixi je'e xa ndo Dio xa.

⁵¿Á xraxaon'anta ixi jan'an ó ntatjunta nchakon bake'e ngajinnta ixi jaña xrokon'en? ⁶Ko jai ja'anta ó no'anta nge'e tingakon'en ixi xrati'a nchakon tsonoxin xi me'e. ⁷Ko kain ti ña'i ó imao jiton'en. Je'o titjáña satsji ngisen jitingakon'en xa. ⁸Tjume'e xiña'i tsonoxin xa ko Ncháina Jesús ixi chrinto tsachrxjin ro'a ndo tsónaxin ndo xa, ko jaña tsitjáña xa ixi chjiixro ijié tsika'o ndo Jesús toenxin ji'i. ⁹*Ko xiña'i me'e tsika'o xa ijié juachaxin tsajon Xixron'anxrée, ko me'e tsjakoxin xa ixi sinchexrjuen'en xa chujni ko ikaxin ixra ijié sinche'e xa, kain ji'i je'a nduaxin, je'o sincheye'e xa chujni. ¹⁰Ko kain chijni ña'i sincheyexin xa kain chujni tikinixin tsitjáña ixi ni me'e tjaun'a na kuitikaon na chijnie ndo Dio, chijni tingijna tsachrxjengí'e na ijié ko tsechón na kain nchakon. ¹¹Méxin, ndo Dio tsintu'e ndo na tsitikaon na kain nge'e nduaxin'a ko kain juancheya tsin'en na. ¹²Ko jaña tsama na ijié kain ni kuitikaon'a chijni nduaxin ixi ícha juinche'e na juaxruxin kain ti ndako'a tjako Xixron'anxrée.

Sen kuinche'e ndo me'e sen tsechón

¹³ Kichuuna jan'anna kain nchakon xrokonda tsajonna juasianana ixi ja'anta ngajin ndo Dio. Ko Ncháina Jesús tjua'anta ndo ixi ndo Dio kuincha'anta ndo, ixi je'e ndo xraxrangíxixión kuincha'anta ndo ixi xrokomé'e jíanta ko jaña tsarichonnta kain nchakon, ixi juasie Ncháina Jesús ko Espíritue ndo tsingijna tsontjúá asáanta ixi chuntianta chijnie ndo. ¹⁴ Je'e ndo Dio kuiya'anta ndo ixi xrochondanta juachaxin tsarichonnta kain nchakon ixi kuitikaonnta chijnie ndo, chijni juako'ananta. Jaña tsaye'enta juachaxin tajon Ncháina Jesucristo.

¹⁵ Méxin, kichuuna, soji take'énta, ko tjáña'inta chijni juntakuan'anntana nchakon bake'ena ngajinnta ko ti chronga xroon kjin'annanta. ¹⁶ Ncháina Jesucristo ko Ndotáina Dio jian ndo ixi tjaunna ndo, ko tajon ndo juachaxin ixi juaxruxin tsake'e aséjina ko xrochuntiana ixi kain nchakon tsojuna ngajin ndo. ¹⁷ Ko je'e ndo sinchesoji ndo asáanta ko jaña soji tsake'enta kain nchakon, ko je'e ndo tsajon ndo juachaxin ixi xronichjanta ti nduaxin ko sinche'enta kain ixra jian.

Tjanche'enta ndo Dio ixi jan'anna

3 Ko jai tjancha'ananta, nichje'enta ndo Dio tsingijnana ndo ixi kain tjajna ngata'a nunte taka tsayé'e na chijnie Ncháina, ko chujni ji'i jian tsayé'e na chijni ngaya aséen na, xranchi kon'en ngajinnta. ² Ko kaxon tjanche'enta ndo Dio ixi tsingijnanana ndo ixi ni ningakon'en chijni jian, tsingakóna'ina na ixi ste kaxin ni chúntia'i Ncháina Jesucristo. ³ Ko Ncháina nduaxin jian ndo, je'e ndo tsingijnanta ndo ixi soji tsake'enta, ko je'e ndo tsintue'a ndo ixi xiña'i sinta'anta xa xrojan nge'e. ⁴ Ko jan'anna chuntiana ixi Ncháina tsingijnanta ndo ixi stenche'enta ko sinche'enta kain ti jian xranchi kuetuan'annanta. ⁵ Ko Ncháina tsingijnanta ndo xrotjue'enta chujni xranchi je'e ndo juakoxin ndo tjaunna ndo, ko tsingijnanta ndo Cristo ixi soji tsintenta maski tangi tsatsinganta.

Sen titikaon ndo Cristo xrokonda sinche'e sen ixra

⁶ Kichuuna, tetuan'ananta ixi juachaxien Ncháina Jesucristo, tjento'anta íkaxin sen kichuuna, sen tjaun'a nche'e ixra ko nche'a sen xranchi juntakuan'annanta. ⁷ Ja'anta ó no'anta xranchi

sinche'enta ti juako'ananta nchakon bake'ena ngajinnta, ixi jan'anna nai'a kuintu'ana juinta'ana ixra. ⁸Ko kain nchakon juengana 'na ti juinena. Ko juinta'ana ixra tiie, nchakon ixi jaña kuajondaxin'ana ixra ngajinnta ixi ti sinena. ⁹Maski kuachondana juachaxin xrojuanchia'ananta xrobingijnananta, ko juinta'ina jaña. Jan'anna juinta'ana ixra ixi jaña juako'ananta xranchi sinche'enta. ¹⁰Méxin, nchakon bake'ena ngajinnta kuetuan'annanta ixi: Ngisen tjaun'a sinche'e ixra, sine'a sen. ¹¹Ó konónana ixi kaxin ja'anta nche'anta ixra, ko tjikekonta nge'e ti konda'inta ko nche'anta xra. ¹²Méxin, ni me'e ntaťjanna na ixi juachaxien Ncháina Jesucristo ixi xrokonda sinche'e na ixra tsjachaxin na ti sine na.

¹³Ko ja'anta, kichuuna, tonchrje'anta nche'enta ti jian. ¹⁴Ko siá xrojan ngisen titikaon'a nge'e ikjinna ngaya xroon ji'i, tsje'enta jian ngisen me'e, ko tjetto'anta sen ixi jaña tsosue'e sen. ¹⁵Ko ningakuen'anta sen me'e. Cháña nichje'enta sen xranchi naa sen kichuunta ixi í sinche'a sen jaña.

Juexin nichja ndo Pablo

¹⁶Ko Ncháina, ndo tajon juaxruxin, je'e ndo tsajon ndo juaxruxin ngajinnta kain nchakon ko je'e ndo tayakon'annta ndo kainnta.

¹⁷Jan'an Pablo, tjáana kjinxin juajna ji'i. Jaña tsatsuan'xinnta kain xroon ikjin jan'an.

¹⁸Ncháina Jesucristo sintanchaonnta ndo kainnta ixi juachaxien ndo. Jaña tson'en.

Xroon sa'ó tsikjin ndo Pablo xruen'en ndo ndo Timoteo

Ndo Pablo kjin'en ndo ndo Timoteo

1 Jan'an, Pablo, nta'a xrée Ncháina Jesucristo ixi jaña tjaun ndo Dio, ndo tajon juachaxin tsechón chujni kain nchakon, ko ndo Jesucristo, ndo chon'enna tsii íjngo. ²*Ja'a Timoteo kjin'an xroon ji'i ko xruan'an juajna, ja'a chjan'na, xjan nduaxin chuntia^a Ndotáina Dio ko Ncháina Cristo Jesús. Je'e ndo tsikonóa'a ndo ko sintanchaoan ndo ko xrotjáa ndo juaxruxin.

Tsii chujni ndako'a tsjako chijnie ndo Dio

³Xranchi kuinóatáana ngajian nchakon sakjuí tjanya Macedonia, ja'a titu'a tjanya Éfeso ixi tsetuen'en kaxin ni ste nti'a, ni ndako'a tjako chijnie ndo Dio, ítsjako'a nã jaña, ⁴ko tetuen'en nã tsitikaon'a nã chijni xro'an xrée, chijnie ni bake'e sa'ó. Chijni me'e je'o ncheke'to nã ko tjakaxin kichuu nã ko xro'an xrée chijni me'e, ixi kain me'e tingijna'i tsichuxin nã nge'e tjaun ndo Dio ixi je'e ndo tjaun ndo ícha xrochúntiani ngajin ndo.

⁵Jan'an tetuan'an ji'i ixi kain sen ícha xrotjue'e kichuu sen ixi ti xrotjue'e kichuu sen me'e ícha tsontjúá aséen sen ko ti jian xraxaon sen ko me'e tsjako ixi nduaxin chuntia sen Ncháina Jesús. ⁶Ko ikaxin sen tjáñe'e sen ixi xrotjue'e kichuu sen, je'o tjakaxin sen ko ji'i tingijna'i sen. ⁷Je'o tjaun sen xrokjan sen xranchi ni tjako ley ko tienxin'a sen me'e, ko tienxin sen nge'e tjako sen xranchi xrokjui chijni jian.

⁸Ko jaina noina ixi nge'e kuetuan'an ndo Dio me'e jian, siá jaina nduaxin sinchekuen'enna chujni xranchi tjaun je'e ndo. ⁹Ó noina ixi ley kuetuan'an Ncháina, je'a jii kondeexin ni jian nche'e. Ley kuetuan'an ndo Dio jii ley kondeexin ni ña'i ko ni titikaon'a, ni yama ijie, ni nichjangí'e ndo Dio ko ni titikaon'a ti nichja ndo ko ni naatónaxón ndotée ko janée ko ikaxin chujni, ¹⁰ko kaxon ni chóna

^a 1:2 *chuntia* tener fe

inaa chujni je'a janchri'e ko je'a ndoxi'e, ko xi tejuakao xi, ko nchri tejuakao nchri, ni tee ko ni nchekji chujni, ko ni ncheya, ko ni nichjaxin ndo Dio ixi je'e na nche'e na ti jian ko nduaxin'a me'e. Méxin ley kuetuan'an ndo Dio jii ley ixi tsingijna kain ni titikaon'a chijni jian. ¹¹ Ixi ji'i chijni nduaxin ko jian tajon juachaxin tsechón chujni, ko ji'i ti kuetuanna ndo Dio, ndo tjúa, tsjako'anta.

Nge'e jian juinche'e ndo Dio ngajin ndo Pablo

¹² Tajon juasiana ngajin Ncháina Jesucristo ixi juinchesojina ndo ko bikon ndo ixi jian titika'on ndo, me'e chjána ndo ixra sinta'a ngajin ndo. ¹³ *Maski seno kuanichjangí'a ndo ko bakitikaon'a ndo ko bakengi sen titikaon ndo ko chinga banichja kondee je'e ndo, ko maski jaña junta'a, ndo Dio tsango bikonóa'na ndo ixi nchakon me'e nóna'i nge'e junta'a ko kuichuxin'a ndo. ¹⁴ Ko Ncháina Jesús tsango juinchenchaonna ndo ixi kuajon ndo juachaxin tsitika'on ndo, ko jaña chuntia ngajin ndo ko tjua'a^a sen kichuuna ixi titika'on ndo.

¹⁵ Ji'i ti nduaxin ko xrokonda ixi kaina tsitikaonna ixi ndo Jesucristo kuij ndo ngata'a nunte ixi tsantsje ndo ijié chóna kain chujni. Ko jan'an ícha ndako'a junta'a. ¹⁶ Ko maski jaña junta'a, ndo Dio ícha bikonóa'na ndo ixi jaña juakoxin Ncháina Jesucristo ixi je'e ndo tsango jian ndo ko kuindoxinna ndo me'e jan'an juakoxin ngajin kain chujni ixi sen tsitikaon ndo xrochóna sen juachaxin tsechón sen kain nchakon. ¹⁷ Méxin xrokonda tsajonna kain juasiajna ngajin ndo Rey tsake'e kain nchakon, ndo nai'a tsen'en ko chujni jua'i tsikon na ndo. Ko je'o je'e ndo Dio tituan'an ndo, ndo tsango no'e kain nge'e. Jaña tson'en.

¹⁸ Timoteo, ja'a chjan'na, ko tetuan'an ixi tsjacha tsetua ngajin ni ndako'a tjako chijni ixi chuntia Ncháina ko jian xraxaoan. Ko ja'a sinche'e ti jian xranchi nichja sen kichuuna nchakon kuaye'é xrée Ncháina, sen nichjaxin ixi juachaxien ndo Dio. ¹⁹ Ixi kaxin sen ndako'a xraxaon sen, méxin juinchetjáña sen ti jian bakitikaon sen Ncháina. ²⁰ Jaña kon'en xi Himeneo ko xi Alejandro, méxin jan'an kuajon xa ngajin Xixron'anxrée ixi tsikaa jaa xa ko tsono'e xa ixi jua'i xronichjangí'eni ndo Dio.

^a 1:14 *tjua'a* yo te amo

1:13: Hch. 8:3; 9:4, 5.

Xranchi xronichje'ena ndo Dio

2 Titikaonnta nge'e tetuan'annta ixi xronichje'enta ndo Dio, ko tinóatáanta ngajin ndo, ko tájonnta juasianta ngajin ndo ixi chao tsintee kain chujni. ²Xrokonda tsjanche'enta ndo Dio ixi tsingijna ndo kain ni tetuan'an ixi jaña ícha jian tsojuna, me'e tsinteketo'a chujni ko tsitikaonna ndo Dio ko jian sinche'ena. ³Kain ji'i jian ixi jaña tjaun ndo Dio, ndo tajon juachaxin tsechónna kain nchakon. ⁴Ixi je'e ndo tjaun ndo tsechón kain chujni kain nchakon ko tjaun ndo ixi tsono'e nã chijnie ndo, chijni nduaxin. ⁵Naakua ndo Dio jii ko naakua ngisen nichjaxin chujni ngajin ndo Dio, me'e ndo Jesucristo, ndo konoxin xranchi chujni ngata'a nunte xasintajni. ⁶Je'e Ncháina Jesucristo kuajon ndo aséen ndo ko kuen'en ndo, me'e jaña juenga ndo 'nã jíee chujni. Ji'i kon'en xranchi ti tsindachro ndo Dio. ⁷*Ndo Dio tjaun ndo tsono'e chujni kain ji'i, méxin kuiya'na ndo ko kuayá'a ixrã sintano'a chujni, ni je'a judío, ixi tsitikaon nã Ncháina Jesucristo, ko tsono'e nã nge'e ti nduaxin. Ko jan'an ti nduaxin nichja ixi titika'on ndo Cristo.

⁸Tja'on ixi kain sen xi xronichje'e sen ndo Dio ngixe'i ti no ste sen, ko tsjatsi'in itja sen ixi tjúá aséen sen, ko tsjakaxin'a kichuu sen, ni tsoñao'a kichuu sen. ⁹*Ko tja'on ixi kain nchri ndako tsintetsáa nchra ko tsake'a nchra manta ntarichi ti ícha sinchexroan ni xi, ko tsite'a jaa nchra ixi tsikonni tsango tsoxruinta kui'te jaa nchra, ko tsake'a nchra ntachika oro o ixro tjintee. ¹⁰Jaña sinche'e sen nchra ti jian xranchi tikinixin nche'e kain nchri tajon juasie ngajin ndo Dio. ¹¹Ko nchakon tsin'en sen nchri chijnie ndo Dio xrotenko sen ko tsitikaon sen kain nge'e. ¹²Ko tajon'a jan'an juachaxin ixi sen nchri xronichja sen ti jii kueya chujni ko je'e sen tsetuan'a sen ngajin ndoxi'e sen ko xrokonda xrotenko sen, ¹³ixi ndo Dio sa'ó juinchéña ndo ndo Adán ko tjume'e jan Eva. ¹⁴Ko je'a ndo Adán kuitikaon ndo juancheya tsindachro Xixron'anxrée. Je'e jan Eva kuitikaon jan nge'e nichja Xixron'anxrée, me'e kuama jan ijje. ¹⁵Ko nchri xro'an tson'en nchra siá sinchejongí'e nchra chjen'en nchra ko sinchekangi nchra xjan, ko siá tsitikaon nchra ndo Dio ko siá xrochuntia nchra ndo ko xrotjue'e nchra ndo ko jian xroxraxaon nchra.

Xrokonda jian sinche'e sen tjaun tsitian'an ni'ngo

3 Nduaxin ji'i: siá xrojan ngisen tjaun ícha tsitian'an sen ni'ngo, jian ixrā tjaun sen. ²*Méxin ngisen tjaun sinche'e ixrā ji'i ko ícha tsitian'an sen, xrokonda jian tsake'e sen, jaña xro'an chujni xronichjangí'e sen ko tsjankata'i nā sen xrojan ijie, ko kaxon xrochónnda sen naakua janchri'e sen, ko jian xroxraxaon sen nge'e sinche'e sen, jaña chujni jian xronichja nā ixi je'e sen, ko jian xronichje'e sen ni tsiji ndo'a sen, ko jian tsono'e sen nge'e sinchekuen'en sen chujni. ³Ko xrokonda xrokuan'i sen ko tsetokao'a sen chujni. Xrokonda tsingijna sen chujni ko jian xronichje'e sen chujni ko xrotjue'a sen tomi. ⁴Ko jian tsetuen'en sen ndo'a sen ko tsetuen'en sen chjen'en sen ixi tsitikaon xjan ko xrochónnda xjan juasaya. ⁵Ixi ngisen noe'a tituan'an ndo'a, ¿xranchi tsituen'en sen sen ningue ndo Dio? ⁶Ko ngisen tjaun sinche'e ixrā ji'i, je'a naa sen nandá kuaxi kuitikaon ndo Dio, ixi ngisen nandá titikaon ndo ba sinchejié aséen sen ko tsama sen ijie xranchi kon'en Xixron'anxrée. ⁷Kaxon xrokonda jian sinche'e sen ixi jaña chujni chúxin'a chijnie ndo Dio jian xronichja nā ixi je'e sen, ko jaña sinche'a sen ti ndako'a tjaun Xixron'anxrée.

Xranchi sinche'e sen chónnda ixrā diácono ngaxin'in ni'ngo

⁸Kaxon sen kuayé'e ixrā diácono, xrokonda jian xronichja nā ixi je'e sen, ko xrokonda nduaxin sinche'e sen ti ndachro sen, ko xrokuan'i sen, ko tsayé'a sen tomi ixi tson'en naa ixrā ndako'a. ⁹Jaña kaxon chijni jian kuayé'e sen xrokonda jian tsitikaon sen ko jian xroxraxaon sen. ¹⁰Sen tjaun sinche'e ixrā diácono sa'ó tsatsinga kaxin nchakon tsjakoxin sen ixi nduaxin jian titikaon sen, ko tjume'e chao sinche'e sen ixrā me'e. ¹¹Jaña kaxon sen nchri xrokonda jian xronichja nā ixi je'e sen ko xronichja'i sen ti juancheya ko ti ndachro sen xrokonda nduaxin sinche'e sen. ¹²Sen diácono je'o naa janchri'e sen xrochónnda sen ko jian tsetuen'en sen chjen'en sen ko sen ndo'a sen. ¹³Ixi sen jian sinche'e ixrā, chujni xrochónde'e nā sen juasaya ko tsosue'a sen xronichja sen xranchi kuaxi kuitikaon sen Ncháina Jesucristo.

Chijni nduaxin titika'onna

¹⁴Maski tja'on tuinxin tsjasotsja'a, jai kjin'an xroon ji'i ¹⁵ixi siá tsonchrjenna, ja'a tsono'a xranchi sinche'e ixra ngajin sen kichuuna, sen tikinixin'en ndo'a ndo Dio, ndo jichón. Sen ni'ngo xrokonda jian tsitikaon sen chijni nduaxin. ¹⁶Ko ti chijni nduaxin kuaye'ena me'e chijni ícha tjintee ko chujni kuachúxin'a na chijni ji'i ko nduaxin nge'e titika'onna:

Ndo Jesucristo jongí'e ndo nti'i nunte xasintajni^a xranchi naa chujni;

Ko Espíritue ndo Dio juakoxin ixi ndo Jesucristo jian ndo.

Ko sen ángel bikon sen ndo

ko kaxon nchijíi nunte xasintajni kuin'en na nge'e kuanichja ndo ko kueya chujni jii ngata'a nunte stetitikaon na ndo.

Ko tjume'e ndo Dio kuayé'e ndo ndo Jesucristo ti jii ngajní.

Ni tsitikaon'a ndo Dio

4 Ndachro Espíritue ndo Dio nchakon tsaxi tsjexin nunte xasintajni, kaxin sen kuitikaon ndo Dio tsachrjendáa sen ixi xrorué'e sen espíritue xi ña'i, xi ncheya, ko tsitikaon sen nge'e tjako xi nche'e xrée Xixron'anxrée. ²Je'e sen tsin'en sen nge'e ndachro chujni ncheya, chujni xraxaon'a ndako, ni tosue'a nche'e ti ña'i. ³Ko ni ji'i tsituan'an na ixi tsute'a sen ko sine'a sen kain nge'e ti ineni juinchéña Ndo Dio, ko ti juinchéña ndo Dio chao sine sen titikaon ndo ko chúxin chijni nduaxin, me'e tsajon sen juasaya ngajin ndo. ⁴Ixi jian kain nge'e juinchéña ndo Dio ko jua'i xrondachrona je'a jian; ko hora sinena xrokonda tsajonna juasaya ngajin ndo, ⁵ixi chijnie ndo ko ti nichje'ena ndo, me'e sinchenchaonxin ndo kain nge'e sintena.

Naa sen jian nche'e xrée ndo Jesucristo

⁶Ko siá ja'in sinchekuen'én sen kichuuna, me'e ja'a naa xi jian nche'é xrée Ncháina Jesucristo, ko kain nchakon tangia chijnie Ncháina ko chuntia ngajin ndo. ⁷Titikaon'a ngixeko chijni tseki'a na ixi xro'an xrée me'e. Ja'a titikáoan Ncháina ko ja'a nche'e nge'e tjaun ndo Dio. ⁸Ko maski chujni tinga o ngixe'i ejercicio nche'e

^a 3:16 *xasintajni* mundo

nā ixi cuerpoena ixi jaña tingijna tsoné'a nā ko ícha tjintee ti tsitikaonni ndo Dio, ixi ji'i tsingijna tsjachani jian tsake'eni jai ko ti tsechónni kain nchakon. ⁹ Chijni ji'i, chijni nduaxin ko chijni ji'i xrokonda tsayé'e kain chujni. ¹⁰ Méxin jaina nche'ena xrée ndo Dio maski chinga ncheina chujni ixi titika'onna ko stechon'enna tsij ndo Dio, ndo jichón, ixi je'e ndo nduaxin tsingijna ndo chujni ko jaina ícha ixi jaina titika'onna ndo.

¹¹ Kain ji'i tjakua ko tetuen'én sen sinche'e sen. ¹² Jian nche'e ixi jaña tsjakua ngajin sen titikaon Ncháina Jesús. Ja'a jian tsje'e nge'e nichja, ko chónde'e sen juasaya,^a jian tsje'e xranchi tjue'e sen kichuua ko xranchi chuntia ndo Dio, xranchi jian tsajia. Ja'in sinche'e, me'e tsjanoai'a sen maski tsango chajan ja'a. ¹³ Ti xratjaso'a jan'an, ja'a nichja chijnie ndo Dio ixi tsin'en kain chujni ko nchexraxaoan sen kichuuna xranchi sinche'e sen, ko nchekuen'én sen chijnie ndo Dio. ¹⁴ Nchetjáña'ia juachaxin tjáa ndo Dio nchakon sen tetuan'an ni'ngo bake'e itja sen ngata'a jáa. Me'e kuaye'é ixi juachaxien ndo Dio.

¹⁵ Jian nche'é ixrā ji'i ixi jaña kain chujni xrotsje'e nā ixi jian rirue'é ndo Jesucristo. ¹⁶ Jian tsje'e xranchi nche'e ko ti nchekuen'én sen kichuuna chijni nduaxin, jian titikáooan, ko siá jaña sinche'é, me'e tsarichuan kain nchakon ja'a ko kaxon kain sen sinchekuen'en.

Xranchi xronichje'ena sen titikaon ndo Cristo

5 Chaxro nichje'é sen tachrúi; tuyakute'a sen. Ko ti xrondache sen, nichje'é sen xranchi xronichje'é ndotáa. Ko kain chajan nichje'é chán xranchi naa xjan kichuua. ² Sen nachrúi nichje'é sen kaxon xranchi xrokjui janáa. Ko nchrichajan, nichje'é nchrichan xranchi nichje'é naa nchrichan kichuua; kain sen, jian nichje'e sen.

³ Ko tingijna nchri ka'an siá nduaxin xro'an sen ndo'a nchra chónnda nchra. ⁴ Ko siá xrojan nchri ka'an chónnda chjen'en nchra o xjantié nchra, je'e sen me'e tikinixin'en sen tsingijna sen nchra ko kaxon xrokonda tayakon'en sen sen ndo'a sen, janée sen o Ndotée sen, ixi kain ji'i nche'e ndo Dio juaxruxin. ⁵ Sen nchri nduaxin ka'an ko je'o sen tsikitu'e sen, ícha xrochuntia sen ndo Dio ko ícha tinóatée sen ngajin ndo ko nichje'e sen ndo tiie, nchakon. ⁶ Ko sen nchri, sen ka'an, ndako'a nche'e, sen nchri me'e xranchi tsiken'en

^a 4:12 *juasaya* respeto, honor

sen jii sen maski jichón sen. ⁷ Tetuen'én kain sen tsitikaon sen ti nchekuen'en sen, ixi jaña xro'an chujni xronichja ndako'a ixi je'e sen. ⁸ Ko siá xrojan ngisen tsingijna'i sen kichuu sen ko sen ndo'a sen, sen me'e tjako sen ixi nduaxin'a titikaon sen ndo Dio ko ícha ña'i sen ixi ni chúxin'a ndo Dio.

⁹ Ko ti tsixintaxin xroon sen nchri, sen ka'an, je'o tsixintaxin sen chónnda ní ti ikán^a o ícha nano, ko je'o tsixintaxin sen nchri kuachónnda naakua ndoxi'e. ¹⁰ Kaxon xrokonda tsichuxin na sen nchri, sen ka'an ixi ndako nche'e sen, xranchi tjaun ndo Dio: sen nchri ka'an chaxro juinchekangi sen chjen'en sen ko sen ka'an jian nichje'e sen kichuu sen ko jian kuiye'e sen ni kuiji ndo'e sen, ko jian bingijna sen sen titikaon ndo Cristo, ko bingijna sen ni ni'e, ko kaxon bingijna sen ngajin ni chónnda juachjaon, ko juinche'e sen kain ixra jian.

¹¹ Ko tasintaxin'anta nchri, sen ka'an, xranchrichájan, ixi ba sinche'e sen juaxruxin tsute'e sen íjngo ko tsintu'e sen ti ndachro sen xrojuinche'e sen ixra ngajin Ncháina Jesucristo. ¹² Kondeexin me'e tsama sen ijié ixi sinchejexin'a sen ixra xrojuinche'e sen ngajin Ncháina. ¹³ Ko kaxon sen nchri, sen ka'an, xranchrichájan chrjiko sen nchia ko nchia, ko se'e sen ko je'a je'o me'e; kaxon teki sen chijni konde'a sen ko tajon ro'a sen ko nichja sen chijni ndako'a. ¹⁴ Méxin tja'on ixi sen nchri, sen ka'an xranchrichájan cháña tsute'e sen íjngo ko xrochónnda sen chjen'en sen ko jian tayakon'en sen ndo'a sen. Ko jaña tsajon'a sen juachaxin ngajin Xiña'i ixi tsjangí'e xa sen. ¹⁵ Ixi kaxin sen nchri, sen ka'an ó ngaxiton sen ko sterué'e sen nge'e tjaun Xiña'i.

¹⁶ Siá xrojan sen kichuuna, chónnda sen nchri ka'an, xrokonda tayakon'en sen sen ka'an ixi jaña sen ni'ngo ítsingijna'i sen nchri ka'an me'e, ixi ícha jian tsingijna sen nchri ka'an nduaxin xrokonde'e.

¹⁷ Ko xronichjana jian ixi sen tituan'an ni'ngo ko xrokonda xroxenge'e sen 'na ko ícha jian tson'en jii' ngajin kain sen nchekuaína ko tjakoína chijnie ndo Dio. ¹⁸ *Ixi chijnie ndo Dio ndachro: "Take'anta ino ro'a kuxinta nche'e ixra", ko kaxon ndachro: "Sen nche'e ixra tikinixin'en sen xroxenge'e sen 'na."

^a 5:9 *ikán* veinte

¹⁹Tian'a siá xrojan ngisen tjankata'a ijie ngajin sen tetuan'an ni'ngo siá ko'a yuu o ní sen xrochronga nge'e nduaxin kon'en.

²⁰Ko sen nduaxin chónnda ijie, nichje'é sen ngataoxin ikon kain sen ni'ngo ixi jaña sen ikaxin jian xroxraxaon sen ko ísinche'a sen ti ndako'a. ²¹Tjancha'a ngajin ikon ndo Dio ko Ncháina Jesucristo ko sen ángel kuinche'e ndo ixi titikáoan kain ji'i ko xraje'o nche'e ngajin kain chujni á chuxian sen o na'i. ²²Ko tinche'a jaña ngisen sinche'e ixra ni'ngo, ícha jian xrotsje'e nge'e tjakoxin sen, ba kaxon ja'a tsama ijie xranchi je'e sen. Ko ja'a tsje'e ixi xro'an ijie tsama.

²³Ko ja'a nanaó toni'a ixi tíin tsée, ti'a je'o inda. Cháña ti'ia nchíin xranvino.

²⁴Jíee kaxin chujni sa'ó tonoxin ti xratóñe'a na ijie. Ko jíee ikaxin sen ícha taka'i tonoxin. ²⁵Jaña ton'en kaxon kaxin chujni nche'e ixra jian taka tonoxin, ko ikaxin maski jai tonoxin'a, íjngo nchakon xrokonda tonoxin.

6 Ko ngisen nche'e ixra xrokonda tsitikaon sen ngajin ni xrée nche'e sen, ko jaña xro'an ngisen xronichjangí'e nombrée ndo Dio ko xronichjangí'e na chijni nichjana, chijnie ndo Dio. ²Ko sen nche'e ixra ngajin sen titikaon ndo Cristo, tsintue'a sen tsitikaon sen ngajin sen kichuu sen. Ko ícha jian xrojuinche'e sen ixra ixi ó no'e sen ixi sen tajon ixra, je'e sen naa sen titikaon Ncháina ko xrotjue'e kichuu sen. Ja'a nchekuen'én sen kain ji'i.

Ixi nge'e titika'onna tsake'exinna juaxruxin

³Siá xrojan na tjako na nge'e ndako'a ko take'a na juaxruxin ixi chijnie Ncháina Jesucristo ko kaxon nge'e titika'onna, ⁴ni me'e je'o nchejié aséen ko xro'an nge'e no'e na. Nichjako na nge'e ninta, ko ji'i xranchi naa ichin ixi ji'i ti'xin ti tochjio chujni ko te'to na, ko ti nichjangí'e kichuu na ko ti tjue'a kichuuna kaxon. ⁵Chujni jaña nche'e chaxro'a xraxaon na, kain nchakon te'to na ko noe'a na ti nduaxin. Xraxaon na ixi ti tsitikaon na Ncháina jaña tsjacha na kueya tomi. Méxin tingaxintuan ngajin chujni jaña xraxaon. ⁶Ti titika'onna Ncháina Jesucristo tsango tjintee, je'o ixi siá juaxruxin tsake'eni ixi je'o nge'e chónndani. ⁷Ixi nchakon jaina jongíina, xro'an nge'e bikuuna xasintajni ko kaxon nchakon tsen'en na, xro'an nge'e satsiku'una. ⁸Méxin siá chondana nge'e inena ko chondana manta stetsána ixi me'ó xrokujuna juaxruxin. ⁹Ko sen tjaun kueya nge'e xrochónnda, jua'i tsjacha sen tsatsinga sen nge'e

tangi, ko me'e nchengachrue sen; ixi kueya nge'e tjaun sen ko je'a jian nge'e xraxaon sen, ko me'e tsi'xin ti tsitjáñaxin sen. ¹⁰ Ko ti ícha tjue'eni tomi, me'e nue'e kain nge'e ña'i, ko xrojan sen xraxaon sen xrochónda sen kueya tomi, me'e nchengachrue sen ko titikaon'a sen Ncháina^a Jesucristo, me'e tangi tson'en sen.

Nge'e kuetuan'an ndo Pablo ngajin ndo Timoteo

¹¹ Méxin ja'a chujni nche'e xrée ndo Dio, tintu'é kain nge'e ndako'a ko rué'e ti nduaxin ko ixi kain asáan xroxraxaon ndo Dio ko titikáoan ndo ko tjue'é ndo ko xrokonda ningakuen'a chujni ko nchejié'a asáan. ¹² Tetua ngajin kain nge'e ña'i ixi titika'onna nge'e jian ko ixi nchijí asáan titikáoan Ncháina ko jaña tsjacha tsarichuan kain nchakon ixi ndo Dio kuiya'a ndo ko jian juinche'e nti'i nge'e kuetuan'an ko kuitikaoan Ncháina Jesucristo ko kuin'en ko bikon kueya chujni. ¹³ *Ngatoxin^b ikon ndo Dio, ndo tajon juachaxin jichón kain nge'e, ko ndo Jesucristo, ndo juako ngajin xi Poncio Pilato ixi titikaon ndo ndo Dio, tjanča'a ¹⁴ ixi tsitikaoan ko tatsían kain nge'e kuetuan'an ndo Dio ko tindoxin'a nge'e no'a, ixi jaña xro'an chujni tsjankata'a ijię tsitjaja nchakon xrokjan Ncháina Jesucristo. ¹⁵ Tsitjaja nchakon kuinche'e ndo Dio, ndo chónda juachaxin tetuan'an, ndo Rey tetuen'en kain ni rey ko Nchée kain chujni, je'e ndo sinche'e ndo kain ji'i. ¹⁶ Je'e ndo Dio nai'a tsen'en ndo ko ti jii ndo tsango tingasáña ko jua'i tsonchjiñe'e ninaa chujni ti jii ndo. Ko xro'an ngisen bikon ndo ko jua'i tsikon sen ndo. Je'e ndo tayé'e ndo kain juasaya ixi je'e ndo chónda ndo kain juachaxin tetuan'an ndo kain nchakon. Jaña tson'en.

¹⁷ Ko ni chónda kueya nge'e nti'i nunte xasintajni, ndache n̄a ixi sinchejié'a aséen n̄a ko tetuen'en n̄a ixi xrochúntia'i n̄a nge'e chónda n̄a ixi kain'a nchakon xrochónda n̄a ti tjintee. Cháña tsitikaon n̄a ndo Dio, ndo jichón, ixi je'e ndo tsajon ndo kain nge'e ixi je'e ndo tjaun ndo juaxruxin tsintee n̄a. ¹⁸ Ndache n̄a sinche'e n̄a ti jian ko tsingijna n̄a ngisen xro'an nge'e chónda ko tsonchjeya n̄a nge'e chónda n̄a. ¹⁹ Jaña xrochónda n̄a nge'e tjintee jii ngajní ko tsjacha n̄a tsechón n̄a kain nchakon.

^a 6:10 *Ncháina* Señor *Ncháina Jesús* o *Ncháina Dio* ^b 6:13 *Ngatoxin* delante de

Juexin kuetuan'an ndo Pablo ngajin ndo Timoteo

²⁰ Ja'a Timoteo, tayakon'en ixrã tjáa ndo Dio ko tintu'e ko tien'a nge'e nduaxin'a nichja chujni. Ndachro nã xixi ícha no'e nã ko tjinte'a ti no'e nã. ²¹ Jaña xraxaon nã xixi noe'a nã ko tjume'e tsingachrue nã ko í chúntia'a nã ngajin Ncháina Jesucristo. Ndo Dio sintanchaoan ndo. Jaña tson'en.

Xroon yuxin tsikjin ndo Pablo xrue'nen ndo ndo Timoteo

Ndo Pablo nichje'e ndo ndo Timoteo

1 Jan'an, Pablo, ndo kuinche'e ndo Jesucristo ixi sinta'a xrée ndo ixi jaña tjaun ndo Dio, xronichja'a chujni xranchi tsitikaon na ndo Jesucristo ko me'e nai'a tsen'en na, ²*ikjin xroon ji'i xruan'an kichian Timoteo. Ja'a xranchi xrokjui chjan'na ko tsango tjua'a. Ndotáina Dio ko Ncháina Jesucristo sintanchaoan ndo ko tsikonóa'a ndo ko xrotjáa ndo juaxruxin tsake'é.

Chijin tsintua'a titikaon ndo Timoteo

³Ti nichja'a ndo Dio tiie nchakon, xraxa'on ixi ja'a ko tajon juasiana ngajin ndo. Ko ixi aséenna tjúá nta'a xrée Ncháina Jesucristo xranchi ixra bajinche'e sen tachri'ina xranchrjen ó sa'ó. ⁴Ko xraxa'on jan'an nchakon tsjanga ja'a ixi jan'an, tja'on tsikuan íjngo me'e jaña tsake'e juaxruxin aséenna. ⁵*Ó nóna ixi jian chuntia Ncháina Jesucristo xranchi sa'ó juinche'e janachri'a Loida ko janáa Eunice ti kuitikaon sen Ncháina Jesús, ko nóna ixi kaxon ja'a jaña titikáoan ndo.

⁶Méxin, jai ntaxraxaoan ixi nchekangia juachaxin tjáa ndo Dio nchakon bakée tjáana ngata'a jáa. ⁷Ndo Dio kuajon'a ndo Espíritue ndo ixi xroxronkana. Na'i. Kuajon ndo Espíritue ndo ixi xrochondana juachaxin ko xrotjue'ena chujni ko jian xroxraxaonna. ⁸Méxin tosua'ia chronga titikáoan Ncháina Jesús ko tosua'ia ixi jan'an jija'na ndo'a chjiso ixi tjako chijnie ndo. Tosua'ia, cháña chon'én ti tangi tson'an ixi tjakoa chijni tingijna chujni tsechón na kain nchakon ixi kuaye'é juachaxin kuajon ndo Dio. ⁹Ndo Dio kuajon ndo juachaxin tsechónna kain nchakon^a ko kuinche'e ndo jaina ixi jian tsojuna. Je'a ixi jian juntu'una me'e tsechónna kain nchakon. Na'i. Ixi juasie ndo Dio kuinche'e ndo jaina tsitikaonna ndo Jesucristo; ti xrako'a nunte xasintajni ó tsixraxaon ndo jaña

^a 1:9 *tsechónna kain nchakon* vida eterna

tson'en ixi tsango tjuajna ndo. ¹⁰ Jai ó juako ndo Dio ixi tjuajna ndo ixi jii ngisen tajon juachaxin tsechónna, ndo Jesucristo. Je'e ndo juinchetjáña ndo juachaxin kuachónnda ti tsen'en chujni ixi xechón ndo íjngo. Ixi chijnie ndo konoína xranchi tayé'ena juachaxin tsechónna kain nchakon ko noína ixi ti tsechónna jua'i tsitjáña.

¹¹ *Ndo Dio kuetuanna ndo tsjáko chijnie ndo ko xruan'anna ndo sintakuan'an chijnie ndo chujni ste kain tjajna. ¹² Méxin tangi ritjén ko tosuaana'i ixi chuxin jian ngisen titika'on. Nóna chónnda ndo juachaxin tsayakonna ndo tsitjaja nchakon xrokjan ndo íjngo.

¹³ Xranchi jian juako'a, jaña nche'e kain nge'e jian ko tjue'é kichuuna ixi chuntia Ncháina Cristo Jesús. ¹⁴ Ixi juachaxien Espíritue ndo Dio jii ngajian, tintue'a tsindoxin na chijni tjáa ndo Dio ko jaña tsitjáñai'a.

¹⁵ Ja'a ó no'a ixi kain sen nunte Asia kuintuna sen ko kaxon ndo Figelo ko ndo Hermógenes. ¹⁶ Tjánchá'a Ncháina ixi tsikonóe'e ndo sen ste ndo'a ndo Onesíforo ixi je'e ndo nanaunka bingijnana ndo, ko kosue'a ndo maski jan'an rixin'in ndo'achjiso. ¹⁷ Tjume'e kuiji ndo tjajna Roma ko juéena ndo ti kuitjajana ndo. ¹⁸ Tjánchá'a Ncháina ixi tsikonóe'e ndo ndo Onesíforo nchakon xrokjan ndo, ixi ó no'a jian xranchi bingijnana ndo ti bake'e tjajna Éfeso.

Tsujuna xranchi naa soldado jian kondee ndo Jesucristo

2 Ja'a chjan'na soji take'é ixi juachaxin tjáa ndo Jesucristo ixi titikáooan ndo. ² Ti kuin'en juntakuan'an kuin'en kueya chujni, ji'i tetuen'én sen jian tsitikaon Ncháina ko jaña tsjako sen ngajin kaxin chujni.

³ Ja'a maski kueya nge'e tangi tsatsinga, soji take'é xranchi naa xi soldado ne'e ndo Jesucristo. ⁴ Xro'an xi soldado tjaun xa sinche'e xa inaa ixra ixi je'e xa tjaun xa sinche'e xa naa ixra jian ixi jaña nchée xa, ti tetuen'en xa, juaxrxin tsake'e xa. ⁵ Jaña xranchi naa ngisen tinga, jua'i tsayé'e sen nge'e tikinixin tsjacha sen siá tsitikaon'a sen nge'e kuituen'en sen. ⁶ Kaxon xranchi ngisen tenga chjaka xrokonda sinche'e sen ixra ko jaña je'e sen ícha sa'ó tsayé'e sen nge'e kóña ngata'a nunte'e sen. ⁷ Xraxaoan jian kain nge'e nstatjua ko Ncháina tsingijna ndo tsiexian kain nge'e.

⁸ Kain nchakon xraxaoan ndo Jesucristo, je'e ndo xechón ndo ko kuachrjenixin ndo sen ndo'a ndo rey David. Ji'i chijni jian tjako jan'an. ⁹ Ixi tjako chijni jian, méxin tangi ritjén ko xraxin'inna na ndo'a chjiso xranchi naa xi ndako'a nche'e ko chijnie ndo Dio je'a jije'e chijni xranchi jan'an. ¹⁰ Ko tokuaxina kain nge'e tangi tatsinga ixi jaña ikaxin sen kuinche'e ndo Dio xrochónnda sen juachaxin tsechón sen kain nchakon ixi tsitikaon sen ndo Jesucristo.

¹¹ Chijni nduaxin ji'i:

Siá jaina kuen'enna xranchi je'e ndo, kaxon tsechónna ko kain nchakon tsojonna ngajin ndo.

¹² *Siá tangi tsojuna xranchi juinchekaon na je'e ndo, kaxon tsayé'ena juachaxin tsojuna ti tetuan'an ndo.

Ko siá xrondachrona chuxin'ana ndo, kaxon je'e ndo xrondachro ndo ixi chuxin'a ndo jaina.

¹³ Maski ítsitikaon'ana ngajin ndo, je'e ndo tsintuna'ina ndo ixi je'e ndo ncheya'i ndo.

Naa ngisen nche'e ixra jian

¹⁴ Nchexraxaoan sen kain ji'i. Ko ndache sen ngajin ikon Ndo Dio ko tsjakaxin'a kichuu sen ixi ngixe'i chijni ixi tjinte'a me'e; je'o nchetjáñajin chujni tin'en. ¹⁵ Nche'é jian xranchi naa ngisen chónnda'i nge'e tsosuxin ngajin ndo Dio ixi ndako tjakoa chijnie ndo. ¹⁶ Nichja'ia ngixeko nge'e ti nichja ngixeko chujni, ixi ni nichja jaña ícha taka tsitjáña na. ¹⁷ Ko ti ndako'a tjako na me'e xranchi naa ichin renga. Jaña kon'en xi Himeneo ko xi Fileto. ¹⁸ Je'e xa kuintu'e xa chijni jian ixi ndachro xa ó kuatsinga nchakon xechón chujni. Ko jaña ncheya xa ngajin ikaxin sen ó tsikitikaon ndo Cristo. ¹⁹ Ko sen jian titikaon ndo Dio, je'e sen ste sen xranchi naa ixro jua'i tontengi ko chónnda sen chji'e ndo Dio, ko chijnie ndo Dio ndachro: "Ncháina chúxin ndo ngisen titikaon ndo", ko kaxon: "Kain sen titikaon ndo Cristo xrokonda tsintu'e sen kain nge'e ti ndako'a."

²⁰ Ko ngaxin'in naa nchia ijié, chónnda na itsjé traste, kaxin tsikóñaxin chika oro ko ikaxin chika plata. Kaxon ikaxin tsikoña ixi ntãã ko ikaxin tsikoña ixi inche, ko kaxin tunda nchakon jii kia ko ikaxin ngixe'i nchakon tunda. ²¹ Méxin xrokonda tsintu'e sen kain

nge'e ndako'a, jaña jaina kaxon xrokonda tsontjúá aséenna, me'e chao sinche'ena xrée Ncháina Jesucristo.

²²Méxin ja'a tintu'é kain ti ndako'a nche'e ikaxin chajan titikaon'a Ncháina. Nche'é kain nge'e jian ko chuntia ndo Cristo ko tjue'é kain chujni ko juaxruxin take'é ngajin kain sen tjúá aséen titikaon Ncháina. ²³Ja'a nichja'ia chijni xro'an xrée ixi ó no'a chijni me'e ncheketoni. ²⁴Ixi sen nchexrée Ncháina tetokao'a sen sen kichuu sen. Na'i. Jian nche'e sen ngajin kain chujni. Jian sinchekuen'en sen chujni ko xroningakuen'a sen chujni. ²⁵Jian xronichje'ena chujni titikaon'a ixi jian sinche'e na, xrochon'enna ixi nchéxin ndo Dio tsingijna ndo tsindoxin na ti ndako'a xraxaon na ko jaña xrochuxin na chijni nduaxin. ²⁶Jaña tsantje'e ikon na ko tsienxin na, me'e satsinge'e na ti tjaun Xixron'anxrée sinche'e na.

Xranchi sinche'e ni nunte xasintajni nchakon tsjexixin

3 Xrokonda tsono'a ixi tsaxi tsij juachjaon nchakon tsjexin nunte xasintajni. ²Tsake'e itsjé chujni, ni titikaon'a Ncháina, je'o xrotjue'e na nge'e tjaun na, ko xrotjue'e na tomi, ko sinchejié na aséen na ko xronichjangí'e na ndo Dio. Tsitikaon'a na ndotée na ko janée na, ko tsajon'a na juasaya ngajin sen, ko tsajon'a na juasie na ngajin chujni nichja chijnie ndo Dio. ³Xrotjue'a na ni kichuu na, ko tsikonóe'a na ni kichuu na, ko tsango xronichja na je'a ti nduaxin kondee inaa na, ko jua'i tsetuen'en na aséen na, ko tsango changa na ko tsango ningakon'en na kain nge'e jian. ⁴Jii chujni jua'i chúntiani ngajin na, ko tosue'a na nge'e nche'e na, ko tsango nchejié aséen na, ko tjue'e na kain nge'e ndachro aséen na ko titikaon'a na ndo Dio. ⁵Je'e na sinche'e na xranchi sen titikaon ndo Dio ko je'a nduaxin me'e. Titikaon'a na juachaxien ndo Dio.

Méxin ja'a tingaxintuan ngajin ni jaña nche'e. ⁶Ko ste kaxin na nche'e na juaxruxin tixin'in na ndo'a chujni ko ncheye'e na nchri ninta, nchri yama ijie, nchri nche'e kain ti ndako'a. ⁷Kain nchakon tjaun nchra tsangi nchra naa nge'e natjúá, ko nai'a titikaon nchra chijni nduaxin. ⁸Ko xranchi xi Janes ko xi Jambres batingakon'en xa ndo Moisés, ti baketuan'an ndo, jaña jai ni me'e ningakon'en na chijni nduaxin. Tsango ña'i xraxaon na ko titikaon'a na nge'e ti jian. ⁹Ko tsjacha'i na sincheya na ixi kain chujni ó tsono'e na ixi ni ña ninta na; jaña kon'en kaxon kayui ni batingakon'en xrée ndo Moisés.

Juexin kuetuan'an ndo Pablo ngajin ndo Timoteo

¹⁰ Méxin ja'a ó kuangia nge'e juntakuan'an. Ó no'a xranchi bake'é ko ó no'a ixra junta'a. Ó no'a xranchi titika'on Ncháina ko no'a ixi taka'i toña'o ko no'a xranchi tjua'a chujni. Ko no'a ixi maski ningakonna na, kuíntua'i xrée Ncháina, ¹¹ *maski bengina na ko tangi bake'é ko kain nge'e tangi kuatsinga tjanya Antioquía ko Iconio ko Listra ko ó xrokóñana na ko tangi bake'é, ko jaña Ncháina bingijnana ndo kuatsinga kain ji'i. ¹² Kain sen tjaun tsitikaon ndo Cristo Jesús ko tjuá aséen sen, xrokonda tangi tson'en sen kaxon. ¹³ Tjume'e ni ña'i ko ni ncheya, ni me'e ícha ndako'a sinche'e na ko ícha sincheya na ko kaxon chujni sincheya ngajin je'e na.

¹⁴ Ja'a jian xraxaoan ko tindoxin'a nge'e juntakuan'an. Ja'a ó chuxian ngisen juntakuan'an. ¹⁵ Xranchioan ó kuano'a xranchi ndachro chijnie ndo Dio, ko me'e noaxian ixi ndo Cristo Jesús tsajon ndo juachaxin tsarichuan kain nchakon. ¹⁶ Kain xroon chijnie ndo Dio tsikóñaxin ixi juachaxien ndo, ko me'e tsondaina ixi tsjakona chijni jian, ko ji'i tsonóñaxinna xranchi xroxraxaonna ko jian tsjakona chijni nduaxin, ¹⁷ ixi ngisen titikaon ndo Dio jian tsono'e sen ko jian sinche'e sen kain ixra.

4 Ngatoxin^a ikon ndo Dio ko Ncháina Jesucristo, ndo tsii xranchi rey sinchéña ijie ngajin kain chujni stechón ko chujni tsiken'en, tetuan'an ² ko ntatsa'añaoan tsjakoa chijnie ndo Dio ixi nchijíi asáan, maski á tsin'en na o na'i. Nichje'é na jian ixi tsitikaon na ko nhexraxaoan na jian. Chon'én indao tsienxin na ko jian tjakoa chijni. ³ Ixi tsii nchakon ítjaun'a na tsin'en na chijni jian. Tsjée na itsjé ni sinchekuen'en na ko xronache na ni me'e je'o tsjako na nge'e tjaun na tsin'en na. ⁴ Tsintu'e na chijni nduaxin ko tsitikaon na ngixe'i nge'e tseki'e na chujni, ti nduaxin'a. ⁵ Méxin ja'a jian xraxaoan ko soji take'é nchakon tangi sinta'a na. Nchekuen'én na chijnie ndo Dio, ndo tajon juachaxin tsechónna; jian nche'é ixra chonda.

⁶ Ó tsiji nchakon jan'an tangi sinchena na ko ó tuinxin tsii nchakon tsen'enna jan'an. ⁷ Jan'an juácha kuatsinga kain juachjaon ko juntajexin xra, ko jian chuntia Ncháina Jesús. ⁸ Ko jai je'o

^a 4:1 *Ngatoxin* delante de

richon'an tsayáꞤ naa corona ixi jian bake'é nti'i. Ji'i tsajon Ncháina nchakon tsii ndo. Je'e ndo ndako sinchéña ndo ijié. Ko je'a jan'on tsayáꞤ corona me'e. Na'i, kaxon kain sen tjue'e ndo ko stechón'en sen nchakon tsii ndo.

Ndo Pablo kuetuan'an ndo tsitsje'e sen ndo

⁹ Chjakon'annta ixi taka tsji'inta, tsitsjenaninta, ¹⁰ *ixi xi Demas kuintuna xa ixi ícha tjue'e xa nge'e jii nunte xasintajni ko satsikji xa tjajna Tesalónica. Ndo Crescente sakjui ndo tjajna Galacia ko ndo Tito sakjui ndo tjajna Dalmacia. ¹¹ *Je'o ndo Lucas riki'an nti'i. Tijée ndo Marcos ko tsikua ndo ixi je'e ndo chao tsingijnana ndo ixra chonda nti'i. ¹² *Ndo Tíquico xruan'an ndo sakjui ndo tjajna Éfeso. ¹³ *Nchakon tsji'ia, tsikua manta tsaritsa'a kuintu'a tjajna Troas ndo'a ndo Carpo ko kaxon librona ko kaxin xroon ícha xrokondana.

¹⁴ *Xi Alejandro, xi nche'e ixra chika, tsango itsjé nge'e ndako'a juinchena xa. Ko Ncháina tsetuan'an ndo tsjenga xa 'na kain nge'e ti ndako'a juinchena xa. ¹⁵ Ja'a jian tsje'é ba xrojan nge'e sinta'a xa, ixi je'e xa tsango ningakon'en xa chijnie ndo Dio tjakona.

¹⁶ Nchakon ikjui ngajin ni nchéña ijié ko ntatjan na ixi jan'an xro'an nge'e ndako'a juinta'a, xro'an ngisen bingijnana. Kain sen kuintuna sen jan'on. Ko jai tjáncháꞤ ndo Dio ixi tsjankata'i ndo sen ijié ixi jan'on kuintuna sen. ¹⁷ Ko Ncháina bingijnana ndo kuajon ndo juachaxin ixi jian sintakuan'an chujni chijnie ndo tajon juachaxin nai'a tsen'en na. Kaxon kuin'en kain chujni je'a judío. Jaña Ncháina bingijnana ndo ixi juine'ana kujenda.^a ¹⁸ Ko Ncháina xratsingijnana ndo ixi xro'an nge'e tsónna. Je'e ndo tsayakonna ndo ko chao tixin'in ti tetuan'an ndo ngajní. Je'e ndo tsayé'e ndo juasaya kain nchakon. Jaña tson'en.

Ndo Pablo juexin nichja ndo

¹⁹ *Tájuan juajna ngajin jan Priscila ko ndo Aquila ko sen ndo'a ndo Onesíforo. ²⁰ *Ndo Erasto kuitu'e ndo tjajna Corinto ko ndo

^a 4:17 *kujenda* león

4:10 a: Col. 4:14; Flm. 1:24; b: 2Co. 8:23; Gá. 2:3; Tit. 1:4. 4:11 a: Col. 4:14; Flm. 1:24; b: Hch. 12:12, 25; 13:13; 15:37-39; Col. 4:10; Flm. 1:24.

4:12: Hch. 20:4; Ef. 6:21, 22; Col. 4:7, 8.

4:13: Hch. 20:6.

4:14 a: 1Ti. 1:20; b: Ro. 2:6.

4:19 a: Hch. 18:2; b: 2Ti. 1:16, 17.

4:20 a: Hch. 19:22; Ro. 16:23; b: Hch. 20:4; 21:29.

Trófimo kuitu'e ndo tjajna Mileto ixi koni'e ndo. ²¹ Chjakon'an tuinxin tsji'ia ixi xrati'a nchakon tonkin. Ndo Eubulo ko ndo Pudente ko ndo Lino ko jan Claudia ko kain sen kichuuna xruan'an sen juajna.

²² Ncháina Jesucristo tsake'e ngajian, ko ndo Dio sintanchaonnta ndo kainnta. Jaña tson'en.

Xroon tsikjin ndo Pablo xruen'en ndo ndo Tito

Ndo Pablo nichje'e ndo ndo Tito

1 Jan'an, Pablo, nta'a xrée ndo Dio ko ndo Jesucristo kuinche'ena ndo ixi sintakuan'an kain sen kuinche'e ndo Dio ko kaxon ixi xrochuxin sen nge'e chuntiana ko me'e ti chijni nduaxin, ²ko xrochon'en sen ti tsehón sen kain nchakon. Ndo Dio, ndo ncheya'i, tsindachro ndo nduaxin jaña tson'en ti xrako'a nunte xasintajni. ³Ko nchakon tsindachro ndo Dio ixi jaña tson'en, je'e ndo juinchenoına ndo chijnie ndo ixi ikaxin sen juakoına sen. Ko ndo Dio, ndo nchemé'e jéına, kuetuan'an ndo ixi sinta'a xrée ndo ko tsjako chijnie ndo. ⁴*Kjin'an xroon ji'i, Tito. Jan'an tikuan xranchi chjan'na ixi kayuina chuntiana ndo Jesús. Juasie Ndotáina Dio ko ndo Jesucristo, ndo nchemé'e jéına, je'e ndo sintanchaoan ndo ko tsikonó'a'a ndo ko xrotjáa ndo juaxruxin.

Ixrā sinche'e ndo Tito tjajna Creta

⁵Nchakon kuintu'a nunte jii ngusine ndachaon^a ndatin'in Creta ixi xrokuetuen'én sen jii nti'a xranchi sinche'e sen ko xrojuinchejexian ixrā titjáña ko xrondachrua ngisen tsetuan'an ngujngu ni'ngo jii tjajna xranchi kuetuan'an jan'an. ⁶*Xrokonda ixi ngisen jita'en ni'ngo jian sinche'e sen ixi jaña xro'an ngisen tsjankata'a nā sen ijie, ko xrochóna sen naakua janchri'e sen, ko chjen'en sen xrokonda tsitikaon xjan Ncháina Jesucristo, ko jaña xro'an chujni tsjankata'a xjan ijie ko jian tsitikaon xjan. ⁷Jaña sen jita'en ni'ngo, sen me'e tikinixin'en sen xrondachro sen xranchi tson'en xrée ndo Dio, xrokonda naa ngisen jian tsake'e ixi jaña tsjankata'i nā sen ijie. Ko sinchejié'a sen aséen sen, ko taka'i xrochjée sen juaña. Ko xrokuan'i sen, ko tseto'a sen ngajin chujni ko sincheya'i sen ixi jaña xrotsé sen tomi tjúá'i. ⁸Ko jian tsayé'e sen xrojan ngisen tsiji ndo'a sen; xrokonda sinche'e sen ti jian; jian xroxraon sen ko ndako

^a 1:5 *ndachaon* mar

sinche'e sen ngajin ngixe'i chujni. Ko nchijíi aséen sen tsake'e sen ngajin ndo Dio ko ixi nchijíi aséen sen sinche'e sen xrée nchée sen. ⁹Ko kaxon xrokonda tsintue'a sen chijni jian kuayé'e sen ixi jaña tsjako'e sen ikaxin sen kichuu sen chijni jian, ko kaxon jaña sinchenda sen aséen ni ndachro je'a nduaxin nge'e tjakona.

¹⁰Ixi jii itsjé ni titikaon'a, ni me'e ste ngakjen'en ni judío, ni nichja xranchi naa ni ninta ko ncheye'e na ikaxin chujni. ¹¹Ni me'e xrokonda tsije'eni ro'a na ixi nchetjáñajin na kain sen ste naa nchia ixi je'o tjako na nge'e nduaxin'a ko je'a jian, ixi jaña tsjacha na kueya tomi.

¹²Naa xi tjajnee sen, tjajna Creta, tsindachro xa: "Kain chujni tjajnana tsango ncheya na ko tsango jie'e na ko tsango ine na ko tsango se'e na." ¹³Ti tsindachro xa nduaxin me'e. Méxin, Tito, soji nichje'é sen kichuuna ixi jian xrochuntia sen ndo Dio. ¹⁴Nichje'é sen ixi tsien'a sen kain nge'e teki ni judío, ko tsitikaon'a sen nge'e tetuan'an ni ningakon'en chijnie ndo Dio, chijni nduaxin.

¹⁵Ni jian xraxaon, kain nge'e nche'e na tjúá kaxon. Ko ngisen ndako'a xraxaon, xro'an nge'e jian xraxaon na ko kain nge'e xraxaon na, tjúá'i. ¹⁶Ndachro na ixi chúxin na ndo Dio, ko ti nche'e na, me'e tjakoxinna ixi je'a nduaxin ti nichja na. Je'e na tsango ña'i na ko titikaon'a na, méxin jua'i nche'e na naa nge'e jian.

Tsjako ndo Tito chijni jian

2 Kain nge'e tsjako'a xrokonda jian sinchekuen'en sen xranchi jitaxin chijnie ndo Dio. ²Nchekuen'én sen tachríi ixi xrokuan'i sen, jian sinche'e sen ko jian xronichja sen ngajin kain chujni. Xroxraxaon sen jian, ko jian xrochuntia sen, ko xrotjue'e sen sen kichuu sen ko taka'i xrochjée sen juaño. ³Ko kaxon jaña janachri jian sinche'e jan ko xronichja'i jan juancheya ko xrokuan'i jan. Jian tsjakoxin jan ixi titikaon jan Ncháina, ⁴ixi jaña tsjako'e jan nchrhajan xranchi xrotjue'e nchra ndoxi'e nchra ko xranchi xrotjue'e nchra chjen'en nchra, ⁵ko jian xroxraxaon nchra, ko tjúá aséen nchra tayakon'en nchra ndo'a nchra ko tsingijna nchra kain chujni, ko tsitikaon nchra ndoxi'e nchra ixi jaña xro'an ngijni xronichjangí'e chijnie ndo Dio titika'onna.

⁶Kaxon nchexraxaon sen chajan ixi jian sinche'e chán ko jian xroxraxaon chán. ⁷Ja'a jian nche'e kain nge'e ixi jaña tsjakoxian ngajin kain sen ixi ja'a jian. Ko nchakon tsjako'a, chjente'a ko tjako'a

ti nduaxin. ⁸Nichja nge'e nduaxin ixi xro'an chujni tsjankata'a na ijie, ko jaña tsosue'e ni ningakon'en chijni, ko xro'an nge'e ti ña'i xrondachro na kondee jaína.

⁹Tetuen'én ni nche'e ixra ixi tsitikaon na nchéé na ixi jian sinche'e na ti kuetuen'en na ko xronichjangí'a na, ¹⁰ko xrotsee'a na nge'e je'a ne'e na. Ko jaña kain na tsikon na ixi chijnie ndo Dio tsango chaxro chijni ko tajon ndo juachaxin tsechónni kain nchakon.

¹¹Ixi ndo Dio juakoína ndo xranchi tjuajna ndo ixi je'e ndo sinchemé'e ndo jíee kain chujni sínká. ¹²Ti tjuajna ndo Dio nchekuaína ixi tsintu'ena kain ti ndako'a ko kain nge'e ña'i xraxaonna. Ko jian tsake'ena nunte xasintajni ko ndako xroxaxaonna ko tsitikaonna ndo Dio. ¹³Kaxon tjakoína ndo xranchi xrochon'enna nchakon tsji ndo Dio na'ina, ndo Jesucristo, ndo chóna kain juachaxin ko tajon ndo juachaxin tsechónna kain nchakon.^a ¹⁴*Je'e ndo kuen'en ndo ixi jaína ixi tjaun ndo tsajon ndo juachaxin tsechónna kain nchakon ixi kuantsje ndo kain ti ndako'a chondana, ko tjume'e tsayé'ena ndo xranchi naa chujnie ndo ko juaxruxin sintu'una kain nge'e tjaun ndo.

¹⁵Tito, ji'i tjako'é sen ko nchexraxaoan sen ko tetuen'én sen ixi juachaxien ndo Dio. Tintue'a ixi xrojan ngisen xronichjangí'a ko tsjanao sen ixi nge'e tjakoa.

Nge'e sinche'e sen titikaon ndo Cristo

3 Nchexraxaoan sen tsitikaon sen ni tituan'an, ko tuinxin sinche'e sen kain ixra jian. ²Ko xronichja'i sen ninaa nge'e ti ndako'a ixi sen kichuu sen, ko taka'i tsoña sen, ko xrotjue'e sen sen kichuu sen ixi jaña tsjakoxin sen nge'e jian chóna sen ngaya aséen sen, ko jian xronichje'e sen kain chujni.

³Ixi jaína kaxon sa'ó juinche'ena xranchi ni ninta, ko bakitikaon'ana ndo Dio. Ndako'a juinche'ena, bakojuana juaxruxin ixi kain nge'e ña'i banche'ena ko bakochjuyeina, ko baningakoina na, ko jaína kaxon baningakon'ena chujni. ⁴Tjume'e ndo Dio, ndo tantsjengí'e kain ti ndako'a juinche'ena, juakoína ndo ixi jian ndo ko tjue'e ndo kain chujni. ⁵Je'e ndo juinchemé'e ndo ti ndako'a kuachondana, je'a ixi jaína xrojan nge'e jian juinche'ena. Na'i, ixi

^a 2:13 *tsechónna kain nchakon* vida eterna

2:14: 1Pe. 2:9.

je'e ndo bikonóajna ndo ko juinchemé'e ndo ti ndako'a juinche'ena ko juinchetjúá ndo aséeina. Jaña jongíexinna íjngo ixi Espíritue ndo ko jai natjúá stechónna. ⁶ Ixi ndo Jesucristo, ndo juinchemé'e ti ndako'a juinche'ena, méxin ndo Dio kuajon ndo Espíritue ndo. ⁷ Ko juasie ndo, juinchemé'e ndo jéeina ko jaña tsayé'ena juachaxin tsechónna kain nchakon.

⁸ Nduaxin chijni ji'i, ko tja'on ixi tsjako'a kain ji'i ixi kain sen titikaon ndo Dio sinche'e sen kain nge'e jian. Kain ji'i jian ko tingijna kain chujni. ⁹ Ko ndache sen xronichja'i sen xrojan chijni ninta, ko tien'a chijni teki sen ti juinche'e sen tachrí'ina, ko tintue'a sintaketo'xin sen ti ley kuajon ndo Moisés. Ti tjakaxin kichuu sen tjinte'a ko xro'an juachaxin chónnda.

¹⁰ Siá kondeexin xrojan ngisen tjaun xrojan sen ni'ngo tsinkaxinton sen, nichje'é sen kondeexin me'e naa o yuu vez ixi ndako sinche'e sen ko siá tsienxin'a sen, ndache sen satsjixin sen ni'ngo, ¹¹ ixi ja'a ó no'a ixi sen jaña nche'e ndako'a xraxaon sen ko ti nche'e sen jaña ícha nchekangi sen ijje chónnda sen.

Nge'e kuetuan'an ndo Pablo

¹² *Nchakon xroxruan'an ndo Artemas ko ndo Tíquico tsiji sen. Chjakon'an tuinxin tsji'ia tsitsjenana tjajna Nicópolis ixi nti'a tsake'é tsatsingaja nchakon ikin. ¹³ *Ja'a jian tingijna ndo Zenas, ndo abogadoe chujni, ko ndo Apolos, ko chje'é sen ti xrokonde'e sen nchakon satsji sen ixi xro'an nge'e tsitjáñe'e sen. ¹⁴ Ko sen kichuuna xrokonda tsitja sen sinche'e sen nge'e jian ko tsingijna sen sen kichuu sen nchakon tsake'e na juachjaon, jaña tsjakoxin sen ixi tjintee nge'e nche'e sen.

Juexin nichja ndo Pablo

¹⁵ Kain sen riki'an nti'i xruan'an sen juajna. Ko ja'a tájuan juajna ngajin kain sen chuntia Ncháina nti'a, kain sen tsango tjuajna. Ndo Dio sintanchaonnta ndo kainnta. Jaña tson'en.

Xroon tsikjin ndo Pablo xruen'en ndo ndo Filemón

Ndo Pablo nichje'e ndo ndo Filemón

1 Jan'an, Pablo, jija'na ndo'achjiso ixi nta'a xrée Ncháina Cristo Jesús, kjin'an xroon ji'i, ko kao ndo kichuuna Timoteo ixi ja'a Filemón tsaye'é xroon. Ja'a ngisen tjua'ana ixi nche'ena xrée ndo Dio. ²*Kaxon nichja'a kain sen titikaon Ncháina, sen xra'o ndúia ko kao jan kichuuna Apia ko ndo kichuuna ndo Arquipo, ndo nche'e xrée ndo Dio xranchi jaina. ³Taye'énta juaxruxin tajon Ndotáina Dio ko Ncháina Jesucristo ko je'e sen sintanchaonnta sen.

Tjue'e Ndo Filemón chujni ko chuntia ndo ndo Jesús

⁴Kain nchakon tajon juasiana ngajin ndo Dio, nchakon xraxa'on ixi ja'a hora nichja'a ndo, ⁵ixi kuin'an xranchi tjue'é ko chuntia Ncháina Jesús ko kaxon kain sen tikinixin'en ndo. ⁶Tjanča'a ndo Dio ixi ti chuntia ja'a ko jan'anna me'e sinche'e ixi ícha tsienxinna kain nge'e jian ti kuajon Ncháina Cristo Jesús. ⁷Kichian, juaxruxin ritjén ixi nóna ixi ja'a tjue'é kain sen ko ixi ja'a me'e juaxruxin ste aséen sen kichuua.

Ndo Pablo nichjaxin ndo ndo Onésimo

⁸Ixi jan'an nta'a xrée ndo Jesucristo chao tsituan'an nge'e xrokonda sinche'e, ⁹ko ícha jian je'o tinóatáana sinche'e ti ntatjua ixi tjua'a. Jan'an Pablo ó tachríina ko jai rixin'in ndo'achjiso ixi nta'a xrée ndo Cristo Jesús, ¹⁰*ntatsa'añaan ixi ndo Onésimo, ngisen tja'on xranchi chjan'na jii ngaxin'in ndo'achjiso kaxon.

¹¹Ó seno, ndo Onésimo xro'an ixra jian juinche'e ndo ngajian. Ko jai nóna ixi kuindoxin ndo ko chao tsingijnana ndo yuina. ¹²Jai xruan'an ndo íjngo, taye'é ndo xranchi xrokjui jan'an. ¹³Jan'an tja'on cháña xrokuitu'e ndo ngajin xrojuinche'e ndo ixra, ti xrojuinche'e ja'a ti xra ritjén ngaxin'in ndo'achjiso ixi nichja chijnie ndo Dio. ¹⁴Ko tjaun'a sinta'a nge'e xrojuinta'ia juaxruxin

ixi ti juntatsan'an ñaoa tjaun'a sinche'é ixi kuetuan'an. Na'i, tja'on ixi ja'a juaxruxin sinche'é me'e. ¹⁵Nchéxin ndo Onésimo sajuixin ndo ngajian kaxin nchakon, ixi jai tsitu'e ndo ngajian kain nchakon. ¹⁶Jai í je'a tsitu'e ndo ngajian xranchi naa chujni xrokonda sinchenche'e ixra. Na'i. Jai xranchi naa chujni jian nche'e ixra, xranchi naa ndo kichuua. Jan'an tsango tjua'a^a ndo ko ja'a xrokonda ícha xrotjue'é ndo. Je'a je'o xranchi naa chujni. Na'i, kaxon xranchi naa ndo kichuua ixi kao ndo titikaon ndo Ncháina.

¹⁷Méxin, siá nduaxin tjentona, taye'é ndo xranchi xrokjui jan'an. ¹⁸Ko siá xrojan nge'e junta'a ndo o xrojan nge'e sinka'a ndo, jan'an tsjenga'a 'na. ¹⁹Jan'an Pablo ikjin ji'i ixi tjáana ko jan'an tsjenga'a 'na, maski jan'an chao sintaxraxaoan ixi ja'a tasinkanana jan'an ixi ja'a kuichuxian chijni jian ne'e Ncháina. ²⁰Kichuuna, nche'é ti juntatsan'an ñaoa ji'i ixi titikáaoan Ncháina Jesucristo, ko jaña tsake'e juaxruxin aséenna ixi titika'onna Ncháina.

²¹Kjin'an xroon ji'i ixi nóna tsitikaoan nge'e kuituan'an ko ja'a ícha sinche'é. ²²Ko kaxon tjée no tsituna ixi chon'an tuinxin tsjaso ixi ja'anta ritjanche'enta ndo Dio.

Juexixin nichja ndo Pablo

²³*Ndo Epafras xruan'an ndo juajna, ndo tjento nti'i ngaxin'in ndo'achjiso ixi nta'ana xrée ndo Cristo Jesús. ²⁴*Ko ndo Marcos ko ndo Aristarco ko ndo Demas ko ndo Lucas, sen tingijnana ixra, kaxon xruan'an sen juajna.

²⁵Ncháina Jesucristo sintanchaonnta ndo. Jaña tson'en.

^a **1:16** *tjua'a* yo te amo

1:23: Col. 1:7; 4:12. **1:24 a:** Hch. 12:12, 25; 13:13; 15:37-39; Col. 4:10; **b:** Hch. 19:29; 27:2; Col. 4:10; **c:** Col. 4:14; 2Ti. 4:10; **d:** Col. 4:14; 2Ti. 4:11.

Xroon kuayé'e sen Hebreo

Ndo Dio nichja'ina ndo ixi Chjen'en ndo

1 Ó seno ndo Dio nanaó nichje'e ndo sen tachrí'ina xranchrjen ixi sen kuanichjaxin chijnie ndo Dio ko itsjé nge'e juako ndo. ²Ko nchakon tsaxi tsjexixin kain nge'e ndo Dio nichjaxin ndo Chjen'en ndo, xjan Jesucristo. Ndo Dio chjée ndo Jesucristo juachaxin juincheckonchjian ndo kain nge'e jii xasintajni ko ngajní, ko je'e ndo Jesucristo kuayé'e ndo juachaxin ixi tsetuan'an ndo kain nge'e. ³Ko ndo Jesucristo xraje'o chjiixro chónnda ndo xranchi chjiixro chónnda ndo Dio, ko je'e ndo naxraje'o ndo xranchi ndotée ndo ko ixi juachaxin chonda ndo me'e jichón kain nge'e. Ko ixi ndo Jesucristo kuen'en ndo, méxin juinchemé'e ndo kain jéina, ko tjume'e bake'e ndo ndatsjonxin jian ti jitetuan'an Ndotée ndo.

Chjen'en ndo Dio ícha tetuan'an ixi sen ángel

⁴Chjen'en ndo Dio, kuayé'e juachaxin ixi ícha tsetuan'an ndo ixi sen ángel ixi je'e ndo tikinixin'en ndo xrochónnda ndo ícha juachaxin. ⁵Méxin, ndo Dio ndache'a ndo ninaa sen ángel:

Ja'a Chjan'na,

ko jan'an ndachrjan ixi jan'an Ndotáa.

Ko kaxon ndachro ndo:

Jan'an xrokjanna Ndotáa,

ko ja'a chjan'na.

⁶Ko nchakon xruan'an ndo Dio chjen'en ndo, xjan naakuaxon, ngata'a nunte xasintajni, ndachro ndo Dio:

Kain sen ángel na'na tsajon sen juasaya ngajin chjan'na.

⁷Ko ndachro ndo Dio ixi sen ángel:

Sen ángel juntáña jan'an xranchi chrinto, je'e sen,

ko sen nche'e xřana xranchi xro'i tjama, me'e je'e sen.

⁸Ko ndo Dio ndache ndo Chjen'en ndo:

Ja'a ndo Dio tsetuan'an kain nchakon

ko ja'a jian tsetuan'an.

⁹Ja'a tjue'e kain ti jian,

ko ningakon'en ti ndako'a jii.

Méxin, ndo Dio kuincha'a ndo ja'a, ndo Dio na'a.
Ícha ijíé juaxruxin tjáa ndo
ixi ikaxin sen kuajiku'a.

¹⁰ Kaxon ndachro ndo:

Ja'a Ncháina, juinchekonchjian nunte xasintajni^a ti
xraxrangíxixión konchjian kain nge'e,
ko kaxon juinchekonchjian ngajní,
kain me'e tjáa juincheñaxian.

¹¹ Kain ji'in tsjexin ko tsontaxi xranchi manta tetsáani,
je'o ja'a tsarichuan kain nchakon.

¹² Kain ji'in xranchi naa manta tetsáani ó tjoké'e ko ndá'a tjankani,
xranchi chujni tindoxin'en manta jiá,
kain me'e tsjexin.
Je'o ja'a kain nchakon tsarichuan
ixi ja'a tsjexin'a.

¹³ Ndo Dio ndache'a ndo ninaa sen ángel ja'in:

Take'é ndatsjonxin jian ti ritjén jan'an, tsakeja jan'an ni
ningakon'an ngangí tutáa.

¹⁴ Kain sen ángel me'e espíritu tikon'ani nche'e ixra ngajin ndo Dio
ixi je'e sen kuituen'en sen tsingijna sen chujni tsitjáña'i aséen ko
tsechón kain nchakon.

Nchetjáña'inta juachaxin kuaye'enta

2 Méxin, xrokonda tsienxinna ícha jian chijni kuaye'ena ixi jaña
tsintue'ana cha'o jian. ² Chijnie ndo Dio tsichronga sen ángel ó
sa'ó me'e chijni nduaxin. Ko sen kuin'en chijni ko kuitikaon'a sen,
kuama sen ijíe, ko tangi kon'en sen ixi jaña bikinixin'en sen. ³ Méxin,
¿xranchi satsinge'ena nchakon sinchéña ndo Dio ijíe, síá je'e ndo
ó juinchemé'e ndo jíeina ko kuajon ndo juachaxin tsen'ana ko jaina
tsintu'ena me'e? Chijni ó sa'ó tsichronga Ncháina^b Jesucristo, ko
sen kuin'en chijni chronga sen ixi chijni me'e nduaxin chijni, ko
tjume'e jaina kuaye'ena chijni. ⁴ Ko ndo Dio juako ndo ixi nduaxin
chijni me'e ko juinche'e ndo itsjé ixra ijíé ko chjaina ndo juachaxin
tajon Espíritue ndo ko kain ji'i kon'en xranchi je'e ndo tjaun ndo.

^a 1:10 *xasintajni* mundo ^b 2:3 *Ncháina* Señor *Ncháina Jesús o Ncháina Dio*

Ndo Jesucristo tajon ndo juachaxin tsechón chujni

⁵Ndo Dio chjé'a ndo sen ángel juachaxin ixi je'e sen tsetuan'an sen nunte natjúá, nandá tsi, ti stetjoína jai. ⁶Xroon chijnie ndo Dio ndachro xroon:

¿Nge'e tjintee chujni, ixi ja'anta Ndotáina Dio tsango xraxaonnta ixi je'e chujni?

Ko, ¿nge'e tjintee chujni ixi ja'anta tsango taxinta chujni juachjaon?

⁷Ko ja'anta juinche'enta kaxin nchakon ixi ícha tjinte'a chujni ixi sen ángel,

ko tjume'e kuajonnta ijié juachaxin ngajin chujni ko tsetuan'an nā ngajin kain nge'e juincheñanta.

⁸Kain nge'e juincheñanta bakéenta ngangi tutée chujni ixi tsetuen'en kain nge'e.

Méxin, chónnda ndo juachaxin tsituan'an ndo ko jai xratikon'ani me'e. ⁹Ko noína ixi ndo Jesús, ndo ikjan ícha tjinte'a ixi sen ángel kaxin nchakon, ko ndo Dio ixi tjaunna ndo xruan'an ndo ndo Jesucristo kuen'en ndo kondeexin kain ijié kuachonda jaina ko jai je'e ndo ijié juachaxin chónnda ndo ko kain chujni tsajon nā juasaya^a ngajin ndo ixi ti tsango tangi kon'en ndo.

¹⁰Ko kain tikinixin'en ndo Dio ko kain nge'e jii je'e ndo juinchéña ndo, ko je'e ndo tjaun ndo ixi kain chjen'en ndo xrochónnda xjan juachaxin tsintee xjan ti tetuan'an ndo. Méxin, ndo Dio kuajon ndo juachaxin ixi kuen'en ndo Jesús, ixi jaña kuayé'e ndo ícha ijié juachaxin, ko jaña kuantsjengí'e ndo ijié sínká kain chujni.

¹¹Ko ndo Jesús tsango tjúá ndo, ko je'e ndo nchetjúá ndo aséen sen titikaon ndo, sen me'e ko je'e ndo, xraje'o ndo Dio, Ndotée sen. Méxin, ndo Jesús tosue'a ndo ndachro ndo ixi sen titikaon ndo, sen kichuu ndo sen me'e. ¹²Ko je'e ndo ndache ndo ndo Dio:

Sintano'a sen kichian ixi ja'anta;

ko kaxon jan'an xrotsje,

tsajon juasiana ngajinnta ngusine ti ste sen kichian.

¹³Kaxon ndachro ndo Jesús:

Jan'an chuntia ngajin ndo Dio.

^a 2:9 *juasaya* respeto, honor

Ko íjngo ndachro ndo:

Nti'i ritjén ngajin chjen'en ndo Dio, xjan chjána ndo.

¹⁴ Kain chujni ste ngata'a nunte xasintajni chónnda nã ntao ko ijni; jaña ndo Jesús nchakon jongí'e ndo kaxon kuachónnda ndo ntao ko ijni xranchi chujni, me'e chao kuen'en ndo ixi juinchejexin ndo juachaxin kuachónnda Xixron'anxrée, xi tituen'en ti ten'en chujni. ¹⁵ Ko ndo Jesús kuen'en ndo me'e kuantsjengí'e ndo ti kuaxrakon'en chujni ti tsen'en nã ixi baxronka nã kain nchakon ixi bakintee nã xranchi naa ni stehrúa aséen. ¹⁶ Ndo Jesús kui'a ndo ixi tsingijna ndo sen ángel. Je'e ndo kují ndo ixi tsingijna ndo chujni kuachrenixin ndo Abraham. ¹⁷ Méxin, je'e ndo Jesús jongí'e ndo xranchi naa chujni, kuitikaon ndo kain nge'e ixi jaña tsingijna ndo sen kichuu ndo, ko jaña ikjan ndo naa taana ícha tetuan'an ngajinxin^a ndo Dio, jaña juacha ndo juenga ndo 'nã ti sínká kain chujni ixi kuen'en ndo. ¹⁸ Xranchi ndo Jesús tangi kon'en ndo ko Xixron'anxrée tjaun xa xrojuincheye'e xa ndo ixi xrojuinche'e ndo xrojan nge'e ndako'a, méxin jai nchakon Xixron'anxrée tjaun xa ixi sincheyajna xa jajna ixi sinche'ena ti ndako'a, ndo Jesús chao tsingijnana ndo ixi sinche'ana me'e.

Ndo Jesús ícha tetuan'an ndo ixi ndo Moisés

3 Méxin, kichuuna, ja'anta ti kontjúá asáanta, ja'anta ti kuiya'anta ndo Dio ixi xrokjannta chujnie ndo ko jian tsje'enta ndo Jesús ixi je'e ndo kóna ndo Ndotánajna ícha tetuan'an; juasiexin je'e ndo, chuntiana ngajin ndo Dio. ² Ndo Jesús tsango kuitikaon ndo ndo Dio, méxin, ndo Dio chjée ndo ndo Jesús naa ixrã tsango tjintee, xranchi kaxon ndo Moisés jian kuitikaon ndo ti ixrã juinche'e ndo ndo'a ndo Dio. ³ Ko ndo Jesús ícha ijié juachaxin kuayé'e ndo ixi ndo Moisés, xranchi naa sen juinchekonchjian naa nchia, ícha tjintee je'e sen ixi je'e nchia. ⁴ Ngujngu nchia xrojan chujni juinchekonchjian nchia, ko je'e ndo Dio ixi juachaxien ndo konchjian kain nge'e jii. ⁵ Je'e ndo Moisés tsango jian kuitikaon ndo ko jian ixrã juinche'e ndo ngajin ndo Dio. Ko ti ixrã juinche'e ndo Moisés me'e chronga nge'e xrojuinche'e ndo Dio ikaxin nano tjume'e. ⁶ Ko ndo Cristo, Chjen'en ndo Dio, tsango tayakon'en ndo ndo'a ndo Dio ko nchia me'e jajna,

^a 2:17 *ngajinxin* delante de

siá nduaxin tsitikaonna ndo, xroché'e aséejna ko xrochuntiana ixi tsayé'ena ti nge'e tsajon ndo tsijija nchakon tsjexin kain nge'e.

Ti jii ndo Dio, nti'a tsjoké'e tjajnée ndo

⁷ Méxin, ndachro Espíritue ndo Dio jitaxin xroon:

Siá jai tsin'ennta nge'e ndachro ndo Dio,

⁸ nchecha'i asáanta xranchi juinche'e sen tachrí'anta ó sa'ó, sen juincheñaon ndo Dio ti ntajie nchese.

⁹ Ti ndachro sen tachrí'anta xranchrjen:

“Tsikonna á nduaxin ndo Dio chóna ndo ijié juachaxin o na'i”, ko kuitikaon'a sen ixi je'e ndo naa ndo Dio nduaxin, maski yuukan nano bikon sen ijié nge'e juinche'e ndo.

¹⁰ Méxin, jan'an ndo Dio koña'o ngajin kain sen kuintee nchakon me'e,

ko ndachrjan:

“Ja'anta tsango juinchengachroe asáanta, ko kuitikaon'anta chijnina kuetuan'annta.”

¹¹ Méxin, nchakon koña'o ngajin sen, xraxa'on:

“Tsájon'a juachaxin tsatsinga sen ti jintakonchjian naa tjajna tsjoké'e sen.”

¹² Kichuuna, tsje'enta jian, ixi ninaa ja'anta xrochonda'inta naa asáanta ña'i, ko tsachrjendáanta ko tsitikaon'anta nge'e tetuan'an ndo Dio, ndo jichón. ¹³ Na'i, cháña nichje'é kichuunta ngujngu nchakon, jai ti xrajii juachaxin tsarichonnta, jaña sintaya'inta Xixron'anxrée ixi sinchecha asáanta ko xronichjangí'enta ndo Dio.

¹⁴ Ko siá soji xrochuntiana kain nchakon xranchi ti xrangíxixión kuaxi kuitikaonna chijnie ndo, me'e tsikinixina tsojuna ngajin ndo Cristo.

¹⁵ Ja'in jindachro chijnie ndo Dio:

Siá jai tsin'ennta ti ndachro ndo Dio,

nchecha'i asáanta xranchi juinche'e sen tachrí'anta nchakon juincheñaon sen ndo Dio ixi nichjangí'e sen ndo.

¹⁶ Sen me'e ó kuin'en sen tée ndo Dio ko xrajaña nichjangí sen, kain sen kuantsjexin ndo Moisés nunte Egipto. ¹⁷ Méxin, koñaon ndo Dio ngajin sen, yuukan nano, sen me'e kuama sen ijié, méxin, kuinteken'en sen ti ntajie nchese. ¹⁸ Ndo Dio ndache ndo sen me'e: “Ja'anta tixinixian'inta tsixin'innta ti tjajna jintakonchjian ti tsjoké'eni.” Sen ndache ndo me'e, sen nichjangí ko kuitikaon'a

sen ndo. ¹⁹Ko noina nduaxin kuixin'a sen ti tjajna tsjoké'eni ixi kuitikaon'a sen ndo Dio, ndo nduaxin.

4 Méxin, siá ndo Dio xrajitajon ndo juachaxin tsatsingana ti tsjoké'eni ti tetuan'an je'e ndo, xrokonda jian xrotsje'ena xranchi tsojuna ixi ba xrojan jaina tsixin'ana ti juinchekonchjian ndo Dio tsjoké'eni. ²Kao jaina kuin'enna chijnie ndo, chijni jian xranchi kuin'en sen tachrí'ina, ko je'e sen maski kuin'en sen chijni jian, xro'an konde'e sen chijni ixi chúntia'i sen. ³Ko jaina ti kuitikaonna chijnie ndo, me'e tsixin'inna tsjokeina nti'a. Ixi ja'in tsindachro ndo Dio:

Ixi juincheñaona sen,

méxin, ndachrjan tsixin'a sen tsjoké'e sen ti ritjén jan'an.

Jaña ndachro ndo ixi maski ó no'e ndo ixi jaña xrojuinche'e sen ti nchakon xrangíxixión kóña kain nge'e ko nunte xasintajni. ⁴Ja'in nichja xroon chijnie ndo Dio ti joke'e ndo nchakon yatō:

Juexin juinche'e ndo Dio kain xrée ndo,

tjume'e joke'e ndo ti nchakon yatō.

⁵Ko íjngo ndachro xroon chijnie ndo Dio:

Tsajon'a juachaxin tixin'in sen tsjoké'e sen ti ritjén jan'an.

⁶Ko xratitjáña tsayé'e ikaxin chujni juachaxin tsatsinga sen tsjoké'e sen nti'a. Ixi sen sa'ó kuin'en chijni jian, kuayé'a sen juachaxin kuatsinga sen ti tsjoké'eni ixi kuitikaon'a sen chijnie ndo. ⁷Méxin, ndo Dio íjngo kuajon ndo inaa nchakon, me'e jai, ko chijnie ndo ja'in ndachro ti tsikjin ndo David ícha tjume'e ti ó kuin'enna ícha seno:

Siá jai tsin'ennta chijni tsinichja ndo Dio

nchecha'i asáanta.

⁸Siá ndo Josué xrokuajon ndo ti xrojuke'e sen israelita, sen tjajnéé ndo Dio, íxrondachro'a ndo Dio ixi xrokuajon ndo inaa nchakon xrochonda sen juachaxin tsitikaon sen. ⁹Ko jai xra jii inaa juachaxin tixin'in sen titikaon ndo Dio tsjoké'e sen ti no jii je'e ndo; ¹⁰ixi sen tsayé'e juachaxin tixin'in sen tsjoké'e sen ti jii ndo Dio, sen me'e ó tsjoké'e sen ti ixra kuanche'e sen, xranchi ndo Dio joke'e ndo ti ixra juinche'e ndo. ¹¹Méxin xrokonda jaina soji tsitikaonna ndo Dio ko jaña tsayé'ena juachaxin tsixin'inna tsjokeina ti jii ndo, ko sinche'ana xranchi juinche'e sen tachrí'ina, ti kuitikaon'a sen ndo.

¹²Ixi chijnie ndo Dio, jichón chijni ko chónnda chijni ijíe juachaxin ko ícha yao chijni ixi chika espada yaoxin yuxin lado, ko tito'o

chijni ícha ngaxin'in aséejna ko espírituina. Ko jian nchexraxaonni
 chijni ko nduaxin no'e chijni kain ti nge'e tjaun sinche'e aséeina.
¹³Xro'an nge'e ti juinchéña ndo Dio tsjacha tsemá ngajin ndo, ixi
 je'e ndo chúxin ndo kain nge'e, ko kain nge'e ti ndako'a nche'e
 na maski xroxrabaatja, je'e ndo chao tikon ndo, ko ngajin ndo
 xrokonda xrondachrona kain nge'e sinkana.

Ndo Jesús me'e ndotaana tsango tituan'an

¹⁴Ndo Jesús, Chjen'en ndo Dio, me'e ndotánajina ícha tetuan'an;
 je'e ndo kuixin'in ndo ngajni ti jii ndo Dio. Méxin, jaina xrokonda
 soji tsojuna ko tsintue'ana nge'e ti kuin'enna ko kuitikaonna.
¹⁵Ko ndotánajina, ndo ícha tetuan'an, chao tsikonóa'ina ndo
 nchakon Xixron'anxrée tjaun xa sincheyajina xa xranchi tjaun xa
 xrojuincheye'e xa ndo Jesús ko je'e ndo juacha ndo ko xro'an ijie
 kuama ndo. ¹⁶Méxin, chao tsonchjiñe'ena ti tetuan'an ndo Dio ixi
 je'e ndo tsango tjuajina ndo, ko tsikonóa'ina ndo ko tsingijnana ndo
 nchakon xrokondajina xrojan nge'e.

5 Chujni bakayé'e ixra ndotaana ícha tsitian'an, ndo Dio tinche'e
 ndo sen ngakjen'en sen xi, ixi xronichjaxin ndo ixi je'e sen
 ngajin ndo Dio. Ixi je'e ndotaana tsikao ndo ti tajon tjajnéé ndo
 tsayé'e ndo Dio, kaxon je'e ndotaana tsikao ndo iko, ko iko me'e
 tsen'en ba ixi jaña tsomé'e ijie chóna chujni. ²Ko ndotaana me'e
 kaxon no'e ndo ixi tangi tsitikaonni ndo Dio, méxin je'e ndo chao
 tsikono'e ndo chujni noe'a ko ndako'a nche'e. ³Je'e ndotaana kaxon
 chóna ndo ijie, méxin, xrokonda tsóna ndo iko tsajon ndo ixi jaña
 tsomé'e jíee ndo, ko tsóna ndo iko ixi tsoMéxin jíee chujni.

⁴Ko xro'an ngisen je'o sen xrondachro sen ixi je'e sen ndotaana
 ícha tetuan'an. Na'i, ndo Dio xrokonda tsinche'e ndo sen ko je'e
 ndo tajon ndo juachaxin ngajin sen, jaña juinche'e ndo nchakon
 kuinche'e ndo ndo Aarón. ⁵Jaña ndo Cristo, je'a je'o ndo ndachro
 ndo ixi je'e ndo ndotaana ícha tetuan'an. Na'i. Ndo Dio kuajon ndo
 juachaxin me'e, méxin, tsindachro ndo:

Ja'a chjan'na;

ko xrondachrjan jan'an jai jan'an ndotáa.

⁶Kaxon ja'in jitaxin xroon chijnie ndo Dio:

Ja'a naa ndotaana tsake'e kainxin nchakon,
 xranchi bake'e ndo Melquisedec.

⁷*Nchakon bake'e ndo Cristo ngata'a nunte xasintajni tsango soji kuinóatée ndo ko kuintjí ndakon ndo ngajin ndo Dio, ndo chónnda ijié juachaxin tsingijna ndo ndo Cristo ixi tsen'a ndo. Je'e ndo Cristo tsango kuitikaon ndo, méxin kuin'en ndo Dio ti juanchia ndo.

⁸Maski ndo Cristo, Chjen'en ndo Dio, chinga juinchekao na ndo, je'e ndo kuitikaon ndo ndotée ndo. ⁹Je'e ndo tsango tjúá aséen ndo ko kuitikaon ndo kain nge'e kuituen'en ndo; méxin, je'e ndo chónnda ndo ijié juachaxin ko tsajon ndo juachaxin me'e ngajin sen titikaon ndo ko tsechón sen kain nchakon. ¹⁰Méxin, ndachro ndo Dio je'e ndo Jesús ndotaana ícha tetuan'an xranchi bake'e ndo Melquisedec.

Tintue'anta chijnie ndo Dio

¹¹Jan'anna chondana itsjé nge'e sintakuan'annanta ixi chijni jil'i, ko tsango tangi xrontatjunanta ixi ja'anta tsango indao tienxinnta.

¹²*Ja'anta ó chao xrojuinchekuen'ennta ikaxin sen ixi ja'anta ó sée no'anta chijni jil'i. Ko jai xrokonda íjngo tsaxi tsokuan'annta chijnie ndo Dio. Ja'anta stenta xranchi naa xjan nchíin ne'a xjan ti ine sen cha, xrokonda tsi'i xjan itsjin. ¹³Ko sen ti'i itsjin, sen me'e ste sen xranchi naa xjan nandá tsijongí'e, tienxin'a sen chijnie ndo Dio, méxin, jua'i nche'e sen ti jian. ¹⁴Ko sen tienxin ko no'e nge'e ti jian ko ti ndako'a, sen me'e ó ine sen nge'e ine ti sen ícha.

6 Xrokonda ícha tsonoína chijnie ndo Dio ixi jaña ícha jian sintu'una ko soji tsitikaonna Ncháina. Ko je'a je'o sinchekuanxinna ti juinchekuajina sen nchakon nandá kuaye'ena chijnie ndo Cristo ko íxrokjan'ina xroxaxaonna je'o xranchi tsintu'ena ti ndako'a juintu'una sa'ó ko sinchekuen'a kichuuna íjngo xranchi xrochuntiana ndo Dio, ²ko kaxon ti juinchekuajina sen xranchi tsikitéeni, kaxon xranchi tsake'e itjani ngata'a jaa sen titikaon ndo Dio, xranchi xroxechón sen tsiken'en, ko xranchi tsij nchakon ndo Dio sinchéña ndo ijié ngata'a kain chujni. ³Ko chao tjume'e ícha tsjakona chijnie ndo Dio síá je'e ndo tsajon ndo juachaxin.

⁴Ixi sen ó kuayé'e xro'i tingasáña ko juinche'e sen juaxruxin nge'e kuitun'en sen ti kuajon ndo Dio, ko sen me'e kaxon tsikayé'e sen Espíritue ndo, ⁵sen ó juinche'e juaxruxin tin'en chijnie ndo Dio, ko no'e sen ixi ijié juachaxin tsake'e nchakon tsij nunte natjúá

⁶ko siá sen me'e ikjan sen sinche'e sen ti ndako'a, sen me'e í jua'i sinche'eni ixi xrokjan tsitikaon sen ndo Dio ixi xranchi je'e sen íjngo xrokuasintjian sen chjen'en ndo Dio, ndo Jesús, nganito ntaá ko íjngo tsjanoa sen ndo. ⁷Ko sen kuayé'e chijnie ndo, sen me'e ste sen xranchi inche ti'i inda nchakon soji ti ichrin ko chaxro tangi ino ko ika ti tenga chujni ko kueya tsee xejo ixi juinchenchaon ndo Dio nunte me'e. ⁸Ko siá nunte me'e je'o chá'a tsangi, ti binga nti'a xro'an tjintee, ko chá'a me'e tsayé'e cha juañaue ndo Dio, ko je'o jichón'en cha xroche cha.

Soji titikaonna ndo Dio

⁹Maski ja'in soji stenichjana, ja'anta kichuuna, nónana ixi ja'anta tikinixinnta ndo Dio ixi kuantstjengí'e ndo ijie kuachóna asáanta. ¹⁰Ixi ndo Dio tsango jian ndo, me'e xrotjáñe'a ndo ti jian stenche'enta ko ti tingijnanta sen kichuunta, sen tjúa aséen, jaña tjakoxinnta ixi nduaxin tjue'enta ndo Dio. ¹¹Ko tja'onna ixi ngujngu ja'anta tsjákoxinnta ixi juaxruxin nche'enta kain me'e, jaña tsjakonta ixi stechon'ennta nge'e ndachro ndo Dio tsajon ndo. ¹²Ko tjaun'ana tsaxi tsosa'anta. Jan'anna tja'onna sinche'enta xranchi sen nduaxin chuntia ndo Dio, ko sen me'e stetayé'e sen nge'e tsindachro ndo Dio tsitun'en sen.

Ti ndachro ndo Dio tsitun'en sen

¹³Nchakon ndo Dio tsindache ndo ndo Abraham ixi tsajon ndo naa nge'e tsitun'en ndo Abraham méxin je'o je'e ndo Dio tsinichjaxin aséen ndo ixi xro'an ngisen ícha ijie ixi je'e ndo, ko ndachro ndo nduaxin tsajon ndo nge'e ndachro ndo. ¹⁴Ko ja'in tsindachro ndo Dio: “Nduaxin jan'an sintanchaoan, ko kueya ichjan tsachrjenixian ja'a.” ¹⁵Ko ndo Abraham nduaxin chón'en ndo, me'e kuayé'e ndo ti tsindachro ndo Dio tsitun'en ndo. ¹⁶Nchakon naa ngisen nichjaxin inaa ngisen ixi nduaxin sinche'e sen ti ndachro sen, xrokonda sen me'e ícha ijie sen o ícha tituan'an sen ixi jaña sincheye'a kichuu sen ko í tsjakaxin'a sen. ¹⁷Ndo Dio tjaun ndo juako'e ndo chujni ixi je'e ndo nduaxin tsajon ndo ti ndachro ndo, méxin, je'o je'e ndo nichjaxin aséen ndo, ko ti ndachro ndo xro'an nge'e tsindoxin ixi je'e ndo noe'a ndo ncheya ndo. ¹⁸Jii yuu nge'e tsinichja ndo Dio me'e jua'i tsindoxin: ti je'o je'e ndo nichjaxin aséen ndo ko ti tsindachro ndo tsitun'en sen titikaon ndo, ko ndo

Dio jua'i sincheya ndo; ko me'e ícha sinchesojina ixi xrochuntiana ixi je'e ndo xrochjaina ndo ti tsindachro ndo. ¹⁹Ko ti stechuntiana ndo, me'e sinchesoji aséeina xranchi chika stechruaxin ntábarco, ko xranchi chika me'e jaña jaina chondana nge'e stechruaxinna tsatsingatu'e tuenxin velo jii ni'ngo ti jii ngajní, ko me'e nchenoına ixi tsayé'ena ti tsajon ndo Dio. ²⁰Nti'a kuixin'in ndo Jesús, me'e kuantje'e ndo cha'o tsixin'in jaina, me'e je'e ndo ikjan ndo naa ndotaana ícha tetuan'an, ko je'e ndo ndotaana tsake'e ndo kainxin nchakon xranchi bake'e ndo Melquisedec.

Ndo Jesús naa ndotaana xranchi ndo Melquisedec

7 Ndo Melquisedec naa rey kuetuan'an tjajna Salem ko ndotaana ne'e ndo Dio jii ngajní, kuachrje ndo kuayé'e ndo ndo Abraham nchakon kjanxin ndo Abraham ti kuéto'ka'o ndo ikaxin xi rey ko juacha ndo, ko ndotaana Melquisedec juinchenchaon ndo ndo Abraham. ²Jaña kaxon ndo Abraham kuajon ndo ngajin ndo Melquisedec itexin ti kainxin nge'e tsijacha ndo ti ikjui ndo kué'to' ndo ko juacha ndo ngajin ikaxin xi rey. Ko nombrée ndo Melquisedec xrondachro “naa rey tsango jian nchéña ijie”; ko ti rey ne'e tjajna Salem, me'e xrondachro “naa rey tjaun'a tsetoni.” ³Noe'ani ngisen ikjui ndotée ndo Melquisedec ko ngisen ikjui janée ndo ko ngisen ikjui sen tachrí'e ndo; ko noe'ani ngixe'e nchakon tsijongí'e ndo ko noe'ani nchakon tsiken'en ndo. Méxin, je'e ndo xraje'o ndo xranchi Chjen'en ndo Dio, ko je'e ndo naa ndotaana tsake'e kainxin nchakon.

⁴Jian tsje'enta ixi ndo Melquisedec ícha baketuan'an ndo, méxin, ndo Abraham, ndo tachrí'ina xranchrjen, tsichjée ndo ndo Melquisedec ti texin ti kain nge'e tsijacha ndo nchakon tsike'to' ndo ngajin ikaxin xi rey ko chujnie xa. ⁵Ko ley sikjjin ndo Moisés ixi sen taana, sen tsikachrjenixin ndo taana Leví, je'e sen tikinixin'en sen tsayé'e sen ti texin ti kain nge'e chónnda chujni, maski kichuu sen, ixi kain sen tsikachrjenixin sen ndo Abraham. ⁶Ko ndo Melquisedec, maski kuachrjenixin'a ndo ndotaana Leví, kuayé'e ndo ti texin nge'e kuajon ndo Abraham, ko juinchenchaon ndo ndo Abraham, ndo kuitun'en nge'e ti tsindachro ndo Dio. ⁷Ko kaina noına ixi naa sen ícha ijíé ko ícha tetuan'an, me'e sen tikinixin'en

sinchenchaon^a inaa sen. ⁸ Kain sen taana tayé'e ti itexin nge'e tajon chujni, sen taana me'e chujni jii ngata'a nunte ko xranchi kain chujni, ten'en sen kaxon. Ko xroon chijnie ndo Dio nichja xroon ixi ndo Melquisedec xrajíi ndo xranchi naa sen jichón. ⁹ Ko chao xrondachroni ixi ndo Leví ko kain sen taana tachrjenixin ndo, sen stetayé'e ti texin nge'e tikinixin'en sen, kaxon je'e sen ó juenga sen 'nā ngajin ndo Melquisedec nchakon juenga ndo Abraham 'nā ti texin nge'e ngajin ndo Melquisedec ixi je'e sen Leví kuachrjenixin sen ndo Abraham. ¹⁰ Ko chao xrondachrona ixi Ndotáina Abraham ó jitika'o ndo sen tsachrjenixin ndo ngaxin'in aséen ndo, nchakon kuachrje ndo Melquisedec ko kuetan kichuu sen ko juinchenchaon ndo Melquisedec ndo Abraham.

Ndo Jesús xranchi ndo Melquisedec ndo

¹¹ Chujni tjajna Israel kuayé'e ley juako sen taana levita, sen kuachrjenixin ndo Aarón, ko siá nduaxin ley me'e xrokontjuáxin aséen sen, íxrokonda'i xrokoxin inaa ndotaana; ndotaana me'e kuachrjenixin'a ndo ndo Aarón, je'e ndo xrobake'e ndo xranchi ndo Melquisedec. ¹² Ixi xranchi kujj inaa ndotaana ícha ijié, jaña xrokonda tsindoxin ley kaxon. ¹³ Ko ti nichja xroon chijnie ndo Dio ixi Ncháina, je'e ndo kuachrjenixin ndo inaa tjajna tikinixin'en tjajna Israel, ko tjajna me'e ninaa sen juinche'a sen xra nche'e ndotaana. ¹⁴ Ko jajna jian nojna ixi Ncháina tsikachrjexin ndo tjajna Judá, ko ndo Moisés tsichronga'i ndo ixi tjajna me'e xrokuachrjenixin naa ndotaana.

¹⁵ Ko ícha jian tienxinna ixi ndotaana natjúá tsij me'e naa ndotaana tonoxin xranchi ndo Melquisedec. ¹⁶ Ko je'e ndo je'a ikjan ndo naa taana xranchi nichja ley ixi xrokonda tsinche'e sen ngisen tsíxin naa sen tsikachrjenixin naa sen tsango jian. Ko je'e ndo Jesús naa ndotaana ícha tetuan'an ixi nai'a tsitjáña ndo. ¹⁷ Ko ja'in nichja ndo Dio ixi Ncháina:

Ja'a naa ndotaana tsake'e kain nchakon,

ko xrochonda juachaxin xranchi ndo Melquisedec.

¹⁸ Méxin, ti baketuan'an ley sa'ó, jai ó komé'e ley me'e, ixi ítunda'i ko íxro'an xrée ley me'e. ¹⁹ Ti ley kuajon ndo Moisés jua'i kuindoxin

^a 7:7 *sinchenchaon* bendecir

ti ndako'a kuanche'e chujni. Ko jai kuaxi inaa ley ícha jian, ko ley me'e ícha tsonchjiñe'ena ngajin ndo Dio.

²⁰ Ko ndo Dio je'o ndo nichjaxin aséen ndo ixi ndo Jesucristo nduaxin naa ndotaana chóna ijié juachaxin ²¹ ixi kaxin sen kuayé'e sen xrée taana ko ndo Dio nichjaxin'a ndo sen taana. Ko ndotaana ji'i, ndo Cristo, ndo Dio nichjaxin ndo ixi aséen ndo ixi je'e ndo Cristo xrokjui naa ndotaana, xranchi jitaxin xroon chijnie ndo Dio:

Ncháina Dio je'e ndo nichjaxin ndo aséen ndo

ko ti nichja ndo me'e tsindoxin'a:

Ja'a naa ndotaana tsake'e kainxin nchakon,

ko xrochonda juachaxin xranchi ndo Melquisedec.

²² Méxin, ndo Jesús je'e ndo ndachro ndo ixi juachaxin jii jai ícha tjintee ixi juachaxin bake'e sa'ó. ²³ Bake'e kueya sen juinche'e sen ixra taana ko bakinteken'en sen, méxin í jua'i juinche'e sen ixra me'e. ²⁴ Ndo Jesús ti kuayé'e ndo ixra me'e ne'e taana ícha tetuan'an, í jua'i inaa na tsayé'e na ixra me'e ixi je'e ndo tsechón ndo kain nchakon. ²⁵ Je'e ndo chóna ndo ijié juachaxin, ixi chujni tsonchjiñe'e ngajin ndo Dio, je'e ndo Jesús chao tsantsjengí'e ndo ti ndako'a nche'e sen, ixi je'e ndo tsechón ndo kain nchakon ko je'e ndo kain nchakon tinóatée ndo ngajin ndo Dio ixi chujnie ndo.

²⁶ Je'e ndo Jesús ndotaana ícha tetuan'an, me'e ndo xrokondaina ixi tsango tjúa aséen ndo ixi xro'an ijié sínká ndo ko tonchjiñe'a ndo ngajin chujni ndakua'i nche'e, méxin ndo Dio kuajon ndo juachaxin kuajin'in ndo Jesús ngajni ko kuayé'e ndo juachaxin ícha tsetuan'an ndo. ²⁷ Je'e ndo xrokonde'a ndo tsóna ndo iko xranchi ikaxin sen taana, sen xrokonda tsóna sen iko ngujngu nchakon tso méxin jíee sen ko tjume'e tsóna sen iko tso méxin jíee chujni tjajnee sen. Ndotánaina je'e ndo je'o naa nchakon kuajon ndo jnié ndo ko kuen'en ndo ixi jaina. ²⁸ Ley kuajon ndo Moisés, ley me'e chronga xranchi bajinche'e sen taana ícha tetuan'an, ko sen taana me'e naa chujni yama ijié xranchi ngixe'i chujni. Ko tjume'e je'o ndo Dio nichjaxin ndo aséen ndo ko ndache ndo Chjen'en ndo ixi je'e xjan xrokjan xjan naa taana ícha tetuan'an ko je'e xjan xro'an ijié chóna xjan ixi tsango jian xjan, ko jaña tsake'e xjan kain nchakon.

Ixi ndo Jesús t̃i'x̃in naa juachaxin natjúá

8 Ti ícha tjintee stenichjana ixi ndotánaina, ndo ícha tetuan'an, jii ndo ngajni, ndatsjonxin jian ti tetuan'an ndo Dio, ² ko je'e ndo

nche'e ndo ixrã ngaxin'in ni'ngo tsijnchekonchjian ndo Dio, ni'ngo nduaxin; je'a ni'ngo juinchekonchjian chujni. ³Kain ndotaana ícha tetuan'an tsikayé'e ndo ixrã ixi tsajon ndo nge'e tsayé'e ndo Dio ko tsóña ndo iko tsoMéxin jíee ni tñajnée ndo. Méxin, ndo Jesucristo kaxon xrokonda tsajon ndo xrojan nge'e. ⁴Siá je'e ndo xrobake'e ndo ngata'a nunte xasintajni, je'e ndo xrojuinche'a ndo xrée naa ndotaana, ixi nti'i ó jii ndotaana tajon nge'e xranchi tsiketuan'an ley kuajon ndo Moisés. ⁵Sen taana, sen ste nti'i nche'e sen xrã ko stetaneya sen xranchi nge'e jiton'en ngajní. Ko noína kaxon ixi me'e kuituen'en ndo Moisés ixi xrojuinchéña ndo ni'ngo manta xranchi ndo Dio tsindachro ndo: “Jian tsje'e kain nge'e xranchi jii ni'ngo juako'a ngata'a ijna.” ⁶Ko ndotánajna, Jesús, ndo ícha tetuan'an, je'e ndo kuayé'e ndo naa ixrã ícha jian me'e je'e ndo tinóatée ndo ixi jajna, ko me'e juinchéña ndo naa juachaxin natjúá ko tsajon ndo ícha jian nge'e tsayé'ena.

Juachaxin sa'ó ítunda'i jai

⁷Siá juachaxin sa'ó nduaxin xrokuindoxin ti ndako'a kuanche'e chujni, íxrokonda'i xrokonoxin juachaxin yuxin. ⁸Je'e ndo Dio bikon ndo ixi juachaxin sa'ó kuitikaon'a nã ko kuindoxin'a ti kuanche'e nã, méxin, ndachro xroon chijnie ndo Dio:

Ncháina Dio ndachro:

Tsii nchakon jan'an tsajon inaa juachaxin natjúá ngajin ni tñajna Israel ko ni tñajna Judá.

⁹Juachaxin ji'i je'a xranchi juachaxin sa'ó kuajon ngajin sen tachrí'anta xranchrjen,

nchakon jan'an kuantsjexin sen tñajna Egipto;

ko je'e sen kuitikaon'a sen ti juachaxin kuetuan'an sen,

méxin, jan'an kuintu'a sen, ichro Ncháina Dio.

¹⁰Juachaxin sintaña ngajin tñajna Israel ti tsatsingaja kaxin nano,

ja'in tson'en, ichro Ncháina Dio:

Jan'an syntaxraxa'on sen ley tsitikaon sen,

ko xrokjin ley me'e ngaya aséen sen.

Jan'an xrokjanna ndo Dio ne'e sen,

ko je'e sen, sen tñajnána.

¹¹Ko íxrokonda'i ixi ikaxin sen sinchekuen'en kichuu sen xranchi xrochuntia sen Ncháina,

ixi nchakon me'e kain ichjan nchínchín ko kain sen ícha icha xrochuxinna sen jan'an.

¹² Ko jan'an sintama'a kain ti ndako'a juinche'e sen ko jan'an íxroxraxaon'a ijie kuachóna sen.

¹³ Ti ndachro ndo Dio ixi ti juachaxin natjúá me'e xrondachro ixi juachaxin sa'ó ó jitjexin juachaxin ko íse'a tsitjáña juachaxin me'e.

Ni'ngo jii ngata'a nunte xasintajni

9 Juachaxin sa'ó baketuan'an xranchi xronichje'eni ndo Dio ngaxin'in ni'ngo jii ngata'a nunte xasintajni. ² Ni'ngo manta ja'in konchjian: sa'ó jii luga ndatin'in Luga Tjúá ko nti'a jii lugee chika candelero ko mesa ti no jita'a nutja tsikonchaon tikinixin'en ndo Dio. ³ Tuenxin velo bake'e luga yuxin, ti ndatin'in Luga Tsango Tjúá. ⁴ Nti'a bake'e naa altar tsikonchjianxon jeoxón chika oro ko ngata'a nti'a bachexin tsjoxraxé ko nti'a bake'e kaxon arca ne'e juachaxin ko nchijíi arca me'e jitsáa jeoxón chika oro. Nti'a jixin'in naa ichi jichóna nutja ndatin'in maná kuixin ngajní. Nti'a jii kaxon ntakuto'e ndo Aarón, ntāa tsixechji; ko jii ixrotabla jitaxin ley tsikajon ndo Dio ngajin chujni. ⁵ Ngata'a arca bake'e yuu sen ángel tsikónaxin chika oro ndatin'in querubin, ko ti ste sen querubin me'e xrondachro nti'i tetuan'an ndo Dio, ko sen querubin ixi nene'e sen jitabatjaxin sen ntāchja tijexin arca ti bakoméexin jíee sen. Ko jai xrokonda'i tseki'anta ícha kondee ji'i.

⁶ Ko tsikonchjian kain ji'i, ko tjume'e sen taana nanaó tixin'in sen ni'ngo tsikonchjianxin manta, ti luga tjúá ixi tajon sen juasaya ngajin ndo Dio. ⁷ Ko ti luga yuxin, ti ícha tjúá, je'o ndotaana ícha tetuan'an tixin'in nti'a, je'o naa nchakon nguungu nano; ko nchakon tixin'in ndo xrokonda tsixin'inkao ndo jnié iko, tsoméxin ti ndako'a juinche'e ndo ko tsoméxin ti ndako'a juinche'e ni tjajnée ndo. ⁸ Me'e Espíritue ndo Dio ícha tjúá nchenoína ixi siá xrajíi luga tjúá, ko nti'a bakayéexin ndo Dio juasaya, méxin, jua'i xrokuixin'in ngixe'i ngisen ti luga ícha tjúá. ⁹ Kain ji'in je'o jitjakoxin nge'e noína jai, ixi kain nge'e ti bakajon chujni ko ti iko ten'en chóna'i juachaxin ixi tsindoxin ko tsontjúá aséen chujni tajon juasaya ngajin ndo. ¹⁰ Ixi ji'i je'o tajon juachaxin nge'e sineni ko tsi'ini o nge'e sinche'ani ixi jaña tsachrje'eni ti ndako'a. Kain ji'i bingijna tsitjaja nchakon ndo Dio kuindoxin ndo kain nge'e ko kuajon ndo naa nge'e ícha jian.

Ndo Cristo kuajon ndo jnié ndo ko kuen'en ndo ixi chujni

¹¹ Ko ndo Cristo ó kuij ndo, ko jai je'e ndo ndotaana ícha tetuan'an ko je'e ndo chónnda ndo nge'e ícha jian ti nandá tsij. Ko ti ni'ngo nche'e ndo ixra, ni'ngo ícha jian ixi ni'ngo me'e je'a konchjianxin itja chujni, ni'ngo me'e tikinixin'a nunte xasintajni. ¹² Ndo Cristo ó kuixin'in ndo ti luga ícha Tjúá, ko íkuajon'a ndo jnié kubito o jnié kuxintachjan. Na'i. Je'e ndo kuajon ndo jnié ndo, naakuaxixion naa nchakon kuixin'in ndo nti'a, ixi me'e juenga ndo 'na ko me'e naakuaxon kuantsje ndo ijie kuachónnda chujni, me'e kuayé'e jaina tsechónna kain nchakon.^a ¹³ Siá nduaxin jnié kuxinta ko jnié kubito ko nteso'e kuxintachjan kunchri, tsichexin ngata'a altar, nteso me'e tsikitée kain chujni tjúá'i, nteso ko jnié iko chónnda juachaxin sinchetjúá je'o cuerpoe na. ¹⁴ Siá me'e chónnda juachaxin, jnié ndo Cristo ícha chónnda juachaxin, ixi juachaxien Espíritue ndo Dio jichón kain nchakon, ndo Cristo kuen'en ndo ixi chujni, ko kuen'en ndo ixi jaña ndo Dio xrokuayé'e ndo ndo Cristo xranchi naa nge'e tayé'e ndo, ko je'e ndo Cristo xro'an ijie chónnda ndo. Méxin, jnié ndo ícha sinchetjúá aséeina ko kain ti ndako'a juintu'una, me'e jai chao sinche'ena ixra ngajin ndo Dio, ndo jichón.

¹⁵ Méxin, ndo Jesucristo, je'e ndo nichjaxinna ndo ixi naa juachaxin natjúá. Ixi je'e ndo Cristo kuen'en ndo ixi chujni, me'e komé'e ti ndako'a juinche'e sen ixi batitikaon'a sen ley sa'ó; ko sen tsikiye'e ndo Dio jai chao tsayé'e sen ti tsindachro ndo tsitun'en sen, naa nge'e nai'a tsjexin. ¹⁶ Méxin, siá jii naa xroon jitaxin ixi xrojan ngisen tsayé'e naa herencia, xroon me'e tsaxi tsitee xroon nchakon tsen'en ngisen ti tsajon herencia me'e. ¹⁷ Xroon xrochjeyaxin herencia, xroon me'e tjinte'a xroon siá xrajichón ngisen kuituan'an konchjian xroon; je'o nchakon tsenjan sen, me'e tsaxi tsitee xroon. ¹⁸ Méxin, juachaxin xrangíxixión tsiketuan'an ndo Dio kuaxi kuitee nchakon kuaxi kuintjé jnié iko. ¹⁹ Ndo Moisés tsichronga ndo kain nge'e ti tsindachro ley jitaxin ixrotabla kuin'en kain ni tjajna; ko tjume'e kua ndo chjuen kutuchjon, chjon játse, ko kaxon tu'o ntaá hisopo, ko tjume'e kuataxin jnié kuxintachjan ko jnié kubito ko kuintekjixin inda, tjume'e kuintjitée ndo xroon jitaxin ley kuituan'an ndo Dio ko kuintjitée ndo kain chujni tjajna. ²⁰ Ko ndo

^a 9:12 *tsechónna kain nchakon* vida eterna

Moisés ndachro ndo: “Ijñi ji'i tsjakoxin ti juachaxin kuetuan'an ndo Dio tsitikaonnta.” ²¹ Ndo Moisés bikitée ndo ijñi ni'ngo ko kain nge'e ti tunda ngaxin'in ni'ngo. ²² Ja'in ndachro ley ixi kain nge'e xrokonda tsontjúáxin ixi ijñi; ko jua'i tsoomé'e ti ndako'a juinche'e chujni siá tsintji'a jnié iko.

Ti kuen'en ndo Cristo me'e tsooméxin ti ndako'a

²³ Méxin, xrokonda tsen'en iko ixi tsontjúáxin kain nge'e ti jii nti'i ngata'a nunte xasintajni, kain ji'i tjakoxin nge'e jii ngajni; ko ti nge'e jii ngajni xrokonda naa nge'e ti ícha tjintee tsen'en ixi jnié iko jii ngata'a nunte.

Ti kuen'en ndo Cristo me'e chao tsantsje jíee kain chujni

²⁴ Ixi ndo Cristo kuixin'a ndo ni'ngo tsikonchjianxin itja chujni, ko me'e je'o tjako ixi jii naa ni'ngo ngajni, nduaxin tjintee. Me'e je'e ndo kuixin'in ndo ngajni ko jai jii ndo ti jii ndo Dio ko nti'a jinichjaxin ndo ixi jaina. ²⁵ Ko je'e ndo je'a kuen'en ndo itsje vez xranchi nche'e Ndotaaana judío, ndo ícha tetuan'an, ixi tixin'in ndo luga tsango tjúa nguñgu nano me'e tsajon ndo jnié iko, ijñi je'a jnié je'e ndo. ²⁶ Siá jaña xrojuinche'e ndo Cristo xrokonda xrokuen'en ndo itsje vez ti xrangíxixión kóna nunte xasintajni. Ko jai ó tuinxin tsjexin nunte xasintajni, me'e ndo Cristo konoxin ndo ko kuen'en ndo naakua vez ixi sinchemé'e ndo ti ndako'a juinche'e chujni. ²⁷ Méxin, jaña xrokonda tsen'en chujni ste ngata'a nunte naakua vez, ko tjume'e ngajni tsónexin na ijie ti nge'e juinche'e nguñgu chujni. ²⁸ Jaña kaxon ndo Cristo naakua vez kuen'en ndo ixi tsooméxin jíee kueya chujni. Ko tjume'e tsii ndo íjngo, ko nchakon me'e ísinchemé'a ndo ti ndako'a juinche'e chujni. Je'e ndo tsii ndo tsajon ndo juachaxin stechón kain chujni stechón'en xrokjan ndo.

10 Ixi ley kuetuan'an ndo Moisés je'o tjakoxin inaa juachaxin ícha jian tsii, ko ti kuetuan'an ndo me'e, je'o konoxin xranchi naa tsa'on ko jua'i kuantsje ti ndako'a kuachóna chujni. Méxin, nguñgu nano bakonchjiñe'e sen ngajin ndo Dio ixi bakajon sen jnié iko tsiken'en. ² Ko siá ley me'e nduaxin xrojuinchemé'e ti ndako'a kuanche'e sen, íxroxaxaon'a sen nge'e ti ña'i juinche'e sen ko íxrokuajon'a sen iko xrokuen'en. ³ Ko ti tóna sen iko nguñgu nano je'o nhexaxaon sen ti ndako'a juinche'e sen, ⁴ ixi jnié kuxinta ko jnié kubito jua'i juinchemé'e ti ndako'a juinche'e chujni.

Ti kuen'en ndo Cristo ixi jaḡna

⁵Méxin, nchakon ndo Cristo kuij ndo ngata'a nunte xasintajni ndache ndo ndo Dio:

Ja'anta tjaun'anta iko tsen'en
ko tjaun'anta ninaa nge'e tsaye'enta.
Na'i.

Ja'anta juincheñaninta xranchi naa chujni

⁶ixi ja'anta nta'inta juaxruxin jnié iko ko ikaxin nge'e xrokuajon chujnianta,

ixi me'e xrokoméexin ti ndako'a juinche'e na.

⁷Méxin, ja'in ndachrjan: “Nti'i ritjén jan'an xranchi nichja xroon jitaxin chijnie ndo Dio

ko jan'an tsitika'on ti tjaun ja'anta, Dio.”

⁸Ndachro ndo Dio sa'ó ixi tjaun'a ndo ko nche'a ndo juaxruxin iko tsen'en ko xro'an nge'e ti jii ngata'a nunte xasintajni tsoméxin ti ndako'a juinche'e chujni, maski jaña kuituan'an ley kuajon ndo Moisés. ⁹Tjume'e ndachro ndo Cristo: “Nti'i jui'i ixi sinta'a ti ja'anta tjaunnta, Dio.” Me'e xrondachro ndá'a tsakéenta ti xrajon jnié iko tsoméxin ti ndako'a ixi jai kuij inaa ijni ícha tjintee. ¹⁰Ndo Dio juinchetjúá ndo aséeina ixi ndo Jesucristo kuitikaon ndo xranchi tjaun ndo Dio ko je'e ndo kuen'en ndo ixi jaḡna naakua naa vez, ko me'e kuitee kain nchakon.

¹¹Kain ndotaana judío tonchjiñe'e ndo ngajin ndo Dio ngujngu nchakon ko tóña ndo iko tsoméxin ti ndako'a juinche'e ni tjajné ndo, ko ijni me'e chónda'i juachaxin tsoméxin ti ndako'a juinche'e na. ¹²Ko ndo Jesucristo naakua naa vez kuen'en ndo ixi jaḡna ko tjume'e bake'e ndo ndatsjonxin jian ti jii ndo Dio. ¹³Ko nti'a jichón'en ndo tsjexinja kain ni ningakon'en ndo tsake'e na ngangi tutée ndo. ¹⁴Méxin, jaña naakua naa vez xrajon ndo, xranchi naa nge'e tjintee kuayé'e ndo Dio, ixi jaña ícha juinchejian ndo chujni tikinixin'en ndo. ¹⁵Ko Espíritue ndo Dio nduaxin nchenoina ji'i, me'e tsindachro ndo:

¹⁶Jan'an sintaña naa juachaxin ngajin chujnina tsatsingaja nchakon ji'i, ichro Ncháina.

Tsakée chijnina ngaya aséen na,
ko kaxon xrokjin chijni ngaya jaa na.

¹⁷ Ko kaxon ndachro:

Íxroxraxaon'a jan'an ti ndako'a ko ti ña'i juinche'e na.

¹⁸ Jaña siá ó komé'e ti ndako'a juntu'una, íxrokonda'i xroxrajon ícha ijñi tsooméxin ti ndako'a juntu'una.

Xrokonda xrochuntiana ngajin ndo Dio

¹⁹ Kichuuna, jai íxro'an nge'e tingakoína, ó chao tsixin'inna ndo'a ndo Dio, nchia ícha Tjúá, juasiexin jnié ndo Jesucristo, ²⁰ ixi je'e ndo kuantje'e ndo naa cha'o natjúá tsayéxinna juachaxin tsechónna kain nchakon; cha'o me'e tsatsingatu'e velo ko me'e xrondachro ixi je'e ndo kuen'en ndo ixi jaina. ²¹ Ndo Jesús, Ndotánaina ícha tetuan'an, je'e ndo tetuan'an ndo ndo'a ndo Dio. ²² Méxin, chao tsonchjiñe'ena ngajin ndo Dio ixi jaina chuntiana ndo ixi je'e ndo ó juinchetjúá ndo aséeina, ko xrokjui xranchi inda tjúá junemáxin ndo cuerpoína, ko me'e aséeina ísinchexraxaon'ana ti ndako'a juntu'una. ²³ Soji chuntiana ko jian tsitikaonna ixi nduaxin tsayé'ena ti tsajon ndo ixi je'e ndo nduaxin nche'e ndo ti ndachro ndo. ²⁴ Jian tsje'ena xranchi tsingijna kichuuna, xranchi xrotjue'e kichuuna ko je'o ti jian sintu'una. ²⁵ Ko tsintue'ana xroxra'una nchakon xra'oni ti xrotsjeni ngajin ndo Dio xranchi nche'e íkaxin sen. Jaina chaxro xronichje'e kichuuna, ixi ó jitonchjiñe'e nchakon xrokjan Ncháina Jesucristo.

²⁶ Siá ó kuichuxinna chijni jian ko xrastenche'ena ti ndako'a, ko ó noína ixi xrojuinche'ana me'e, í xro'an nge'e jii tsayé'e ndo Dio ixi sinchemé'e ndo ti ndako'a juntu'una, ²⁷ ko jaña je'o xrochon'enna tsoñá ijje, ko xrochena xranchi xroche chujni ningakon'en ndo Dio. ²⁸ Sa'ó siá xrojan ngisen baktikaon'a ley kuetuan'an ndo Moisés, ko siá jii yuu o níi sen bikon nge'e kon'en, í jua'i tsikonóeni chujni me'e, xrokonda tsen'en chujni. ²⁹ Xraxaonnta xranchi ícha tangi tson'en ni xronichja kontree Chjen'en ndo Dio, ko ni titikaon'a juachaxin chóna jnié xjan. Ni xraxaon jaña kaxon nichjangí'e na Espíritue ndo Dio, ndo tjaunna, ko titikaon'a na jnié ndo Cristo kuixin juachaxin natjúá, ko ijñi me'e juinchetjúáxin ndo Dio aséen sen titikaon chjen'en ndo. ³⁰ Noína ixi tsindachro Ncháina: “Jan'an tixinixinna sintaña ijje, jan'an xrotjá'a na ti tixinixin'en na ixi ti ndako'a juinche'e na.” Kaxon tsindachro: “Ncháina sinchéna ndo ijje ngajin ni tjañee ndo.” ³¹ Tsango tangi tson'enni siá tsitikaon'ani ndo Dio, ndo jichón.

³² Ko ja'anta xraxaonnta xranchi tangi junta'anta nã nchakon kuaye'enta xro'i tingasáña ne'e ndo Dio, ko soji kuinteenta nchakon me'e. ³³ Kaxin ja'anta tsango chinga ntatjunta nã ko kain ni tjajna bikon nã bikaonta ko kaxinnta jaña junta'anta nã kaxon. ³⁴ Ko ja'anta bikonóe'enta kaxon kain sen xraxin'in nã ngaxin'in ndo'achjiso, ko tsjangaxin'anta ti kuantsja'anta nã kain nge'e tjintee kuachondanta, ixi no'anta ixi ngajní xrochondanta naa nge'e ícha jian ko nai'a tsjexin. ³⁵ Méxin tintue'anta ti chuntianta Ncháina ixi me'e tsayéxinnta naa nge'e ícha tjintee. ³⁶ Nchakon tsikaonnta ko ti tsuyaku'anta nã, me'e xrokonda soji tsinteenta ko tsitikaonnta ti tjaun ndo Dio, me'e tsaye'enta ti tsindachro ndo. ³⁷ Ixi jaña ndachro xroon chijnie ndo Dio:

Tuinxin, tsango tuinxin tsii ngisen ndachro xroon xrokjan, ko ítsonchrjen'a tsii ndo Jesús.

³⁸ Sen chuntiana jan'an ko tjúá aséen sen, me'e sen tsechón kain nchakon;

ko siá xrokjan sen sinche'e sen ti ndako'a, jan'an tsake'a juaxruxin ngajin sen.

³⁹ Ko jajna je'a xranchi chujni ikjan nche'e ti ndako'a ko ni me'e itsji nã ti jii xro'i chexin ni ndako'a nche'e. Jajna tsjachana itsjina ngajin ndo Dio ixi jajna chuntiana ngajin Ncháina.

Ti chúntiani

11 Ti nduaxin chuntiana ndo Dio me'e noina ixi tsayé'ena nge'e stechon'enna, ko nduaxin noina ixi jii nge'e tsayé'ena, maski tikon'ana. ² Ndo Dio jian kuayé'e ndo sen tachrí'ina ixi je'e sen nduaxin chuntia sen ngajin ndo.

³ *Ti chuntiana ngajin ndo Dio me'e noina ixi je'e ndo tsijinchekonchjian ndo nunte xasintajni ko ngajní ko ti tikonni kóñaxin ti tikon'ana.

⁴ Ko ti kuachúntia ndo Abel, me'e kuajon ndo naa nge'e ícha jian kuayé'e ndo Dio, ko ndo Caín, na'i. Ko ndo Dio jian nichja ndo ixi ndo Abel ixi tsango jian kuanche'e ndo, méxin kuayé'e ndo nge'e kuajon ndo Abel, ko maski ó sée kuen'en ndo Abel, ti kuachúntia ndo ndo Dio, me'e xrajnichja jai.

⁵ Ixi ti kuachúntia ndo Enoc ngajin ndo Dio, je'e ndo kuen'a ndo ixi ndo Dio sabikao ndo ndo Enoc ngajní, ko ndakuitja'i na ndo ixi sakjui ndo ngajní. Xroon chijnie ndo Dio ndachro ixi ndo Enoc nchakon bake'e ndo nti'i tsango kuachúntia ndo, méxin, ndo Dio bake'e ndo juaxruxin. ⁶ Ko ndo Dio take'a ndo juaxruxin ngajinna siá jaina chuntia'ina ngajin ndo ixi siá tsonchjiñe'ena ngajin ndo xrokonda tsitikaonna ixi je'e ndo nduaxin jii ndo, ko tsajon ndo nge'e tsayé'e sen nduaxin rué'e ndo.

⁷ Ti chuntia ndo Noé ngajin ndo Dio, nchakon ndo Dio ndachro ndo nge'e xrokon'en, ndo Noé maski xratikon'a ndo nge'e me'e, kuitikaon ndo, méxin juinchekonchjian ndo naa ntabarco ixi jaña xrokuitjáña'i sen ndo'a ndo. Ko ixi ti chuntia^a ndo Noé ngajin ndo Dio, je'e ndo kuayé'e ndo nge'e jian tajon ndo Dio ngajin ni nduaxin chuntia ndo, ko ndo Noé nichje'e ndo chujni ko je'e na kuitikaon'a na, méxin, kuitjáña na.

⁸ Ko ti kuachúntia ndo Abraham ngajin ndo Dio, nchakon kuiye'e ndo ndo Abraham, je'e ndo kuitikaon ndo, ko kuachrjexin ndo tjajnée ndo ko sakjui ndo ti nunte xrokuajon ndo Dio, maski noe'a ndo no jii nunte me'e. ⁹ Ko ti chuntia ndo Abraham ngajin ndo Dio, méxin, bake'e ndo ti nunte kuajon ndo Dio, ko bake'e ndo nti'a xranchi naa ni tsiki'xin ikjín. Ko ndo'a ndo naa nchia tsikónaxin manta, ko kaxon jaña bake'e ndo Isaac ko ndo Jacob, ko je'e sen kaxon kuayé'e sen nge'e tsindachro ndo Dio tsajon ndo ngajin sen. ¹⁰ Ko ndo Abraham chón'en ndo naa tjajna tsajon ndo Dio, ko tjajna me'e tsitjáña'i tjajna ixi ndo Dio juinchekonchjian ndo tjajna.

¹¹ Ko jan Sara, janchri'e ndo Abraham, kuachúntia jan ndo Dio, ko maski jua'i banchejongi'e jan ichjan, ko je'e ndo Abraham ko jan Sara yui sen ó tachríi sen, je'e sen kuayé'e sen juachaxin ixi je'e jan Sara juinchejongi'e jan naa xjan xi, ixi chuntia jan ti ndachro ndo Dio jaña xrokon'en. ¹² Kaxon ndo Abraham, maski ó tsango tachríi ndo ko ó mero tsen'en ndo, xrabikon ndo ixi tsango kueya chujni tsachrjenixin ndo, ko kain sen ndo'a ndo me'e tsango kueya sen xranchi nchanotsé jii ngajní o xranchi nchese jii ngande'e ndachaon, ko jua'i tsekini sen.

¹³ Ko kain sen me'e ó kuen'en sen ko íkuayé'a sen ti tsindachro ndo Dio xrokuajon ndo, ko ixi chuntia sen ngajin ndo, maski bikon'a

^a 11:7 *chuntia* tener fe

sen ti xrokuajon ndo, je'e sen kuitikaon sen, méxin, ché'e sen ko kuandachro sen ixi nunte xasintajni je'a ndo'a sen ixi nti'i nchion tinteeni xranchi ngisen tì'xìn ikjín. ¹⁴ Ko sen jaña nichja ixi nduaxin je'a nía sen nti'i ngata'a nunte xasintajni, méxin ndachroxin xrastetjée sen ti no jii tjajnée sen. ¹⁵ Ko siá tjaun sen xrokjan sen tjajna tsikachrjenixin sen, chao xrokjan sen nti'a íjngo. ¹⁶ Ko na'i. Je'e sen tjaun sen naa tjajna ícha jian, tjajna me'e jii ngajní. Ko ndo Dio tosue'a ndo ixi xrojuinchekin'in sen ndo, ndo Dio ne'e sen, ko je'e ndo ó juinchekonchjian ndo naa tjajna tsayé'e sen.

¹⁷ Ndo Abraham nduaxin chuntia ndo ngajin ndo Dio ko kuayé'e ndo nge'e kuajon ndo Dio, ko ndo Dio tjaun ndo xrokono'e ndo á nduaxin chuntia ndo Abraham ngajin ndo, méxin, ndo Abraham kuajon ndo chjen'en ndo, xjan Isaac, xranchi naa nge'e tsayé'e ndo Dio, maski chjen'en ndo, xjan naakuaxixion kuachónnda ndo, ko maski tsindachro ndo Dio: ¹⁸ “Xjan Isaac tsachrjenixian itsjé chujni.” ¹⁹ Ko ndo Abraham no'e ndo ixi ndo Dio nduaxin chónnda ndo ijíé juachaxin sinchexechón ndo chujni tsiken'en. Ixi kuachúntia ndo Abraham, méxin ndakuen'a chjen'en ndo ko xranchi íjngo xrokuayé'e ndo xjan Isaac, ko jaña kon'en xranchi xroxechón xjan Isaac.

²⁰ Ko ixi chuntia ndo Isaac ngajin ndo Dio, me'e juinchenchaon ndo kayui chjen'en ndo, xjan Jacob ko xjan Esaú, ixi xrokuayé'e xjan naa nge'e jian tsii kaxin nano tjume'e. ²¹ Ko ndo Jacob chuntia ndo ngajin ndo Dio, méxin, nchakon ó xrokuen'en ndo, xrachao juinchenchaon ndo ngujngu chjen'en ndo José, ko kuajon ndo juasaya ngajin ndo Dio, nchakon me'e ntakuto'e ndo jitosojixin ndo. ²² Ko ixi chuntia ndo José ngajin ndo Dio, nchakon ó xrokuen'en ndo, ndachro ndo ixi tsii naa nchakon sen israelita tsachrjexin sen tjajna Egipto, ko kuetuan'an ndo ixi nchakon satsjixin sen tjajna me'e satsikao sen kain nte'e ndo.

²³ Ndotée ndo Moisés ko janée ndo nduaxin chuntia sen ngajin ndo Dio, méxin, nchakon jongí'e ndo Moisés, je'e sen kuemá sen ndo níi nchanitjao ixi bikon sen ixi je'e ndo naa ichjan tsango chaxro jitsje'e xjan ko xrakuen'a sen nge'e tsiketuan'an xi rey ixi je'e xa tjaun xa xrokuen'en kain xjan xi, xjan israelita. ²⁴ Ixi ti chuntia ndo Moisés ngajin ndo Dio, me'e nchakon ó bangi ndo, chro'a ndo xrondache na ndo ixi je'e ndo chjen'en nchrichje'en xi rey ne'e tjajna Egipto. ²⁵ Je'e ndo xraxaon ndo ixi maski chjinga

xrojuinchekao n̄a ndo xranchi nchekao n̄a sen t̄jajnée ndo, ícha jian me'e ixi xroché'e ndo xrojuinche'e ndo ti ndako'a nche'e ni t̄jajna Egipto. ²⁶ Ko xraxaon ndo ixi ícha t̄jintee tangi xrokuatsinga ndo xranchi tangi xrokuatsinga ndo Cristo ícha t̄jume'e ixi xrochóna ndo kain nge'e t̄jintee jii t̄jajna Egipto, ixi je'e ndo jichúntia ndo tsayé'e ndo ti t̄jintee xrokuajon ndo Dio. ²⁷ Ko ixi ti chuntia ndo Moisés, me'e sajuixin ndo t̄jajna Egipto, ko xronka'i ndo xrokoñao xi rey ngajin ndo. Je'e ndo cháña chuntia ndo ndo Dio, ko jaña juinche'e ndo xranchi xrobikon ndo ndo Dio, ndo jua'i tikonna.

²⁸ Ko ixi ti chuntia ndo Moisés, me'e kuaxi juinchéña ndo kia pascua, ko kuetuan'an ndo ixi xrobingaxin nt̄achja ixi ijni, ixi jaña ndo ángel tóna chujni, jua'i naaxrokóñaxón ninaa xjan sa'ó, chjen'en sen israelita. ²⁹ Ko ixi ti chuntia sen israelita ngajin ndo Dio, me'e chao kuatsingatu'e sen Ndachaon^a Játse, xranchi xrokjui sen ngata'a inche xema, ko kaxon ni t̄jajna Egipto t̄jaun n̄a xrokuatsinga n̄a, ko je'e n̄a k̄jun'en n̄a inda ko kuen'en n̄a.

³⁰ Ko ixi chuntia sen israelita ngajin ndo Dio me'e jamangi naa t̄jatu'o ijié jingakuenxin t̄jajna Jericó, ti je'e sen kuaji sen ngandajin t̄jatu'o yaat̄o nchakon. ³¹ Ixi nchri Rahab, nchri bikitéexin itsjé xi, je'e nchra kuen'a nchra xranchi kon'en ni kuitikaon'a ndo Dio, ixi je'e nchra juakoxin nchra ixi chuntia nchra ndo Dio nchakon jian kuayé'e nchra sen t̄jajna Israel, sen tsikij kuitsjáya t̄jajnée nchra Jericó.

³² ¿Ko nge'e ícha xrontat̄junta? Tsitja'i nchakon ixi tseki'anta ixi ndo Gedeón, ndo Barac, ndo Sansón, ndo Jefté, ndo David, ndo Samuel, ko sen kuanichjaxin chijnie ndo Dio ó sa'ó. ³³ Je'e sen chuntia sen ngajin ndo Dio, me'e juacha sen kuetuen'en sen ikaxin t̄jajna ijié, ko jian juinchéña sen ijié ngajin chujni me'e, ko kuayé'e sen nge'e tsindachro ndo Dio xrokuajon ndo, ko kuije'e sen ro'a kujenda,^b ³⁴ ko juinchekanga sen xro'i xrohexin sen, ko juacha sabinga sen ixi t̄jaun n̄a naaxrokóñaxón n̄a sen ixi chika espada. Ko sen konchrje, chao juinchesoji aséen sen, ko juacha sen juaya sen ixi tsango konsoji sen, ko juacha sen ngajin kain ni kuaningakon'en sen. ³⁵ Ko bake'e kaxin nchri chúntia nchra ndo Dio me'e íjngo kuayé'e nchra sen ndo'a nchra, sen tsiken'en ixi sen me'e xechón sen.

Ko ikaxin sen cháña kuen'en sen ixi je'e sen t̄jaun'a sen xrokuintu'e sen ti chuntia sen ndo Dio ixi kono'e sen ixi xroxechón sen inaa

^a 11:29 *Ndachaon* mar ^b 11:33 *Kujenda* león

nchakon ko nti'a ícha jian tsake'e sen. ³⁶ Ikaxin sen kuaxi n̄ sen n̄tāa, ikaxin sen juanoa n̄ sen, ko ikaxin sen kuinchruaxin n̄ sen nochika ngaxin'in ndo'achjiso. ³⁷ Ikaxin sen ixro kóñaxin n̄ sen, ko ikaxin sen konchrinjindunga n̄ sen ixi chika sierra, ko ikaxin sen kóñaxin n̄ sen chika espada ko ikaxin sen chrikao n̄ sen nti'i, nda'a, ko baketsaa sen ixi tjue'é kutuchjon ko tjue'é kubito ixi tsango nóa sen, juaxruxin'a bake'e sen ixi tsango chinga juinchekao n̄ sen. ³⁸ Ko ni nunte xasintajni tikinixien'a n̄ xrobikon n̄ sen. Je'e sen kuachóna'i sen tjanya, ntajie nti'a bakintee sen ko ijn̄a nti'a bakaji sen, ko ngaxin'in itjaq^a ko ngaya yaso'e kóña ndo'a sen. ³⁹ Ko ninaa sen kuayé'a sen ti tsindachro ndo Dio xrokuayé'e sen ko je'e ndo juinche'e ndo juaxruxin ixi nduaxin kuitikaon sen ndo, ⁴⁰ ixi ndo Dio ó tsixraxaon ndo tsajon ndo naa nge'e ícha jian ngajin jaina ti xrastechónna ko kain sen chuntia ndo ó seno, sen chinga juinchekaon n̄, ixi jaña ngujnguna tsayé'ena naa juachaxin natjúá ko jaña tsontjúá aséeina.

Je'o ndo Cristo tsitikaonna

12 Ko jaina noina ixi chondana ngandajinna kueya sen tjakoxin ixi nduaxin kuachúntia sen ndo Dio, sen kuintee seno, méxin ndá'a tsintu'ena kain nge'e ti ndako'a tingakoina ko jaña chao tsingana, xrorué'ena ti nge'e chuntiana. ² Me'e jian tsitikaonna Ncháina Jesús ixi je'e ndo tingijnana ndo xrochuntiana ngajin ndo ícha jian, ko je'e ndo tjakoina ndo ixi kosue'a ndo nchakon kuenito n̄ ndo nt̄acru ko kuen'en ndo ixi je'e ndo no'e ndo, maski chinga xrojuinchekao n̄ ndo, je'e ndo juaxruxin xrobake'e ndo ngajin ndo Dio, ko jai ndatsjonxin jian jii ndo ti tetuan'an ndo Dio.

³ Méxin, xraxaonnta ti juakoina Ncháina Jesús, itsjé chujni chinga juinchekaon n̄ ndo, ni ndako'a nche'e, ko juacha ndo kuatsinga ndo kain ti tangi juinchekao n̄ ndo; méxin, ja'anta tonchrje'anta ko tintue'anta ti chuntianta ndo Dio. ⁴ Ixi jai ja'anta xraritetoku'unta kain ti ndako'a ko xratiiji'a nchakon tsen'ennta xranchi kuen'en Ncháina. ⁵ Ja'anta á ó tjáña'anta chijni tjáanta ndo Dio ixi je'e ndo nichja'anta ndo xranchi chjen'en ndo ixi ja'in ndachro xroon chijnie ndo Dio:

Chjan'na, ja'anta toña'anta xranchi nichja'anta Ncháina nge'e sinche'enta,

^a 11:38 *Itjaq* cueva

ko tsoníe'a asáanta nchakon tuyakutéenta Ncháina.

⁶ Ixi Ncháina tuyakutéé ndo kain sen tjue'e ndo

ko tajon ndo juachaxin tangi tatsinga sen tayé'e ndo xranchi chjen'en ndo.

⁷ Tokuaxin'anta nge'e soji nichja'anta ndo Dio ixi je'e ndo nichja'anta ndo xranchi chjen'en ndo. ¿Á xrojan ndotée naa ichjan xrokuyakuté'a ndo xjan nchakon ndakua'i jinche'e xjan? ⁸ Siá ndo Dio tsuyakute'anta ndo xranchi chjen'en ndo, me'e xrondachro ixi je'a nduaxin chjen'en ndo ja'anta, je'a xjan tsikachrjenixin ndo. ⁹ Jajina ti xranchinchina, Ndotáina bakuyakutéena sen ixi bakitikaon'ana sen, ixi ndako xrojuintu'una nge'e ko jaña batitikaona sen. Méxin, ¿xranchi xrokuitikaon'ana Ndotáina jii ngajní?,^a ndo chjajina juachaxin tsechónna kain nchakon. ¹⁰ Sen ndotáina bakuyakutéena sen ixi tjaun sen ndako tsitikaonna nge'e jian baketuaina sen ti xrastena kaxion nchakon nti'i ngata'a nunte xasintajni. Ko ícha Ndo Dio, je'e ndo nduaxin nchekuaína ndo nge'e jian tikinixin sinche'ena ko me'e tsjachana tsontjúá aséeina xranchi je'e ndo tjúá ndo. ¹¹ Ko nduaxin ninaa jajina tjaun'ana tsikaonna kondeexin ti ndakua'i tsijintu'una ko take'ana xraxaonna ixi ti tsikaonna me'e tsingijnana ixi juaxruxin tsinteena ko jaña sinche'ena ti jian.

Tsango tangi ton'en chujni titikaon'ani ti nichja ndo Dio

¹² Méxin, ícha nchesoji tjáanta tsikonchrje ko nchesoji ntatuchi'innta ísoji'a, ¹³ ko tjéenta cha'o jian ko nao itji. Me'e tsoxruen'en tutéanta ni'e ko ítsitaon'a tutáanta.

¹⁴ Chaxro ko juaxruxin tinteenta ko jian tjentonta kain chujni, ko nchetjúá asáanta ixi siá sinchetjúá'i asáanta jua'i tsikonnta Ncháina Jesucristo. ¹⁵ Jian tsje'enta ixi kain sen tsayé'e sen ti nchekitun'enni ndo Dio, ixi siá na'i, tson'en xranchi naa ika itsjá, ko siá xrojan sen xrokui'i ti itsjá me'e, tsontsjá aséen sen ko sincheni'e sen ikaxin chujni. ¹⁶ Ninaa ja'anta tsarichriko'intá inaa chujni je'a xixi'anta o je'a nchrinchri'anta, ko tintue'anta ti jian tjáanta ndo Dio ixi jaña juinche'e ndo Esaú, juinчекji ndo juachaxin tikinixin'en ndo ixi je'e ndo xjan sa'ó ndo, ko juasingíxin ndo juachaxin me'e ixi naa laato ndaxrée jma. ¹⁷ Ko ja'anta ó no'anta ixi nchakon ndo Esaú

^a 12:9 ngajní cielo

tjaun ndo xrokuayé'e ndo juachaxien ndotée ndo, jua'i kuayé'e ndo juachaxin me'e, maski tsango tsjanga ndo, í jua'i kuindoxin ndo ti juinche'e ndo.

¹⁸ Ja'anta konchjiñe'anta ti ijna bake'e ndo Dio xranchi konchjiñe'e sen israelita, ijna jitjama xro'i ko chao xrotséni ijna me'e, ko konchjiñe'anta ti naxixe'e ko ti no jii ichrin ko chrinto soji. ¹⁹ Ko ja'anta kaxon kuien'anta ndachro itjao,^a ko kuien'anta nichja ndo Dio, jaña sen israelita, sen kuin'en nichja ndo Dio, kuinóatée sen ixi íxronichja'i ndo, ²⁰ ixi tjaun'a sen tsin'en sen ti ndachro ndo Dio: “Xrokonda tsen'en ngisen tsake'e tutée ngata'a ijna. Ji'i xrondachro naatsenxón iko o chujni ixi ntayao o ixro.” ²¹ Tsango ijié juaxrakon me'e, méxin, ndo Moisés ndachro ndo: “Jan'an tsango xronkana, méxin rixranga.”

²² Ko je'a xranchi konchjiñe'e sen israelita, ja'anta nduaxin konchjiñe'enta ngajin ijna Sión, tjajnéé ndo Dio, ndo jichón kain nchakon, tjajna me'e tjajna Jerusalén jii ngajní, ko nti'a ste itsjé sen ángel, stetajon sen juasaya ngajin ndo Dio, ²³ ko kaxon nti'a ste kain chjen'en ndo Dio, xjan jitaxin xroon jii ngajní. Ja'anta tsikonchjiñe'enta ngajin ndo Dio, ndo nchéña ijié ngajin kain chujni, ko konchjiñe'enta ngajin espíritue sen jian juinche'e, sen ó tjúá aséen, ²⁴ ko tsikonchjiñe'enta ngajin ndo Jesús, ndo nichjaxinna ixi inaa juachaxin natjúá ko jnié ndo, ijni kuintjí kuijmaxinna. Ko ijni me'e ícha jian nichjaxin ijni, je'a xranchi jnié ndo Abel.

²⁵ Méxin, jian tsje'enta ngisen jinichja'anta ko titikaonnta ndo Dio, ixi sen tjajnéé ndo, sen kuitikaon'a nchakon kuyakutee ndo sen ngata'a ijna jua'i sabinge'e sen ndo. Méxin, jaina ícha jua'i satsinge'ena ndo siá sintu'una ti ndako'a ko tsitikaon'ana ndo, ixi je'e ndo jinichjaina ndo ko téé ndo jiti'xin ngajní. ²⁶ Nchakon me'e, nchakon nichja ndo Dio, kontengí nunte. Ko jai ndachro ndo: “Chao íjngo tson tengi nunte ko je'a je'o nunte, kao ngajní tson tengi.” ²⁷ Ko ti ndachro ndo “íjngo”, tienxinni ixi tsitjáña kain nge'e ti tsikonchjian, kain nge'e ti tontengi, ko je'o tsitu'e kain nge'e ti tontengi'a. ²⁸ Juasie ndo Dio ixi juachaxin chjaina ndo, jua'i tson tengi juachaxin me'e. Ko tsakexinna ntatuchi'inna ko xrokonda tsajonna juasaya ngajin ndo ko xrotjue'ena ndo ngaya aséeina

^a 12:19 *itjao* trompeta

xranchi je'e ndo nche'e ndo juaxruxin, ²⁹ixi ndo Dio na'ina, xranchi naa xro'i ndo, xro'i tjaaka kain nge'e ko xro'an nge'e titu'e.

Ti jian sinche'ena me'e sinche'e ndo Dio juaxruxin

13 Ngujngu ja'anta tintue'anta ti tjue'enta kichuunta xranchi xrokonda sinche'e ngujngu chujni titikaon ndo Jesús.

²Chaxro nichje'enta sen tsiji ndointa ko tsitu'e sen nti'a ixi jaña tsijinche'e kaxin sen, noe'a sen ixi kaxin sen ángel tsichjée sen juachaxin tsikitu'e ndo'a sen.

³Xraxaonnta ixi sen steje'e ndo'achjiso, xranchi ja'anta steku'unta sen nti'a. Xraxaonnta ixi kain sen chinga nchekao nã, xranchi ja'anta jaña xrojuinta'anta nã kaxon.

⁴Xraxaonnta ixi ti kuta'anta tsango jian ko tsango tjintee me'e, méxin ncheye'anta ndoxi'anta o janchri'anta, ixi ndo Dio sinchéña ndo ijié ngajin ni ndako'a nche'e, xranchi ni tejuakao ni je'a ndoxi'e o janchri'e.

⁵Tjue'anta tomi, take'énta juaxruxin ixi je'o ti richondanta; ixi tsindachro ndo Dio: “Jan'an tsintua'inta ko xrotjáñana'i ixi ja'anta.”

⁶Méxin, chao xrondachrona:

Nchána, je'e ndo tingijnana ndo,

méxin, xro'an nge'e xrakon'ana ixi chujni jua'i sinchenínana.

⁷Xraxaonnta ngisen juako'anta ko nichja'anta sen chijnie ndo Dio; take'énta xraxaonnta xranchi jian juinche'e sen ngata'a nunte nti'i ko nche'enta xranchi juakoxin sen, xranchi je'e sen tsango chuntia sen ndo Dio.

⁸Ndo Jesucristo, je'e ndo xraje'o ndo najna, jai ko kainxin nchakon. ⁹Tintue'anta ixi sintakuan'annta nã ikaxin chijni, chijni je'a chijnie ndo Dio ixi je'e nã tjakona kaxon ley kondee ti sineni ko me'e xro'an tunda. Cháña nchesoji aséeina ixi ndo Dio tjaunna ndo.

¹⁰Jajina kuaye'ena inaa altar kueta'a nge'e xrajon ngajin ndo Dio ti tsoméxin nge'e ndako'a juinche'e chujni, ko me'e jua'i kuayé'e sen taana kuanche'e ixrã ó sée ngaxin'in nchia tsango tjúá. ¹¹Ko ndotaana ícha tetuan'an ndo bakikao ndo jnié iku ngaxin'in Nchia ícha Tjúá ixi ijni me'e xrajon ixi jaña tsomé'e ti ndako'a kuanche'e chujni. Ko ntau'e iku me'e kuache ngande'e tjajné nã. ¹²Jaña kaxon Ncháina Jesús bikaon ndo kuenxin ndo ngande'e tjajna Jerusalén, ko jnié ndo me'e kuijmaxin ti ndako'a kuanche'e chujni.

¹³Tsachrjena ko ru'éna Ncháina Jesús ngande'e tjajna, ko xranchi

kain ti chinga juinchekao na ndo, jaña tsituexinna sincheina na kaxon. ¹⁴Ixi ngata'a nunte xasintajni nti'i chonda'ina ninaa tjanya tsake'e kainxin nchakon; méxin, stetjéena inaa tjanya, naa tjanya nandá tsij. ¹⁵Ixi juasie Ncháina Jesucristo me'e chao tsajonna juasaya ngajin ndo Dio kainxin nchakon. Ixi juasaya^a me'e naa nge'e tayé'e ndo Dio, xrokonda tsajonna juasaya ngajin ndo ixi je'e ndo tsango jian ndo. ¹⁶Tjáña'inta ixi xrokonda sinche'enta ti jian ko tingijnanta chujni chóna'i nge'e. Jaña nche'enta ixi me'e nche'e ndo Dio juaxruxin.

¹⁷Titikaonnta sen tituan'an ngaxin'in ni'ngo, ixi je'e sen tayakon'en sen asáanta ko noina ixi je'e sen xrochronga sen ngajin ndo Dio ti ixra juinche'e sen ngajinnta. Kaxon ncheña'anta sen ixi jaña ícha juaxruxin sinche'e sen ixra ti kuetuan'an ndo Dio; jaña ja'anta kaxon juaxruxin tsake'enta.

¹⁸Nichje'enta ndo Dio ixi jan'anna, jian stenta'ana ixra kuituannana ko xro'an nge'e stencheni'e aséenana ixi tja'onna sinta'ana jian kain nge'e. ¹⁹Ko jan'an tjanca'anta ixi xronichje'enta ndo Dio ixi tsajon ndo juachaxin tuinxin xrokjanna ngajinnta.

Ndo Dio sintanchaonnta ndo

²⁰Ndo Dio, ndo tajon juaxruxin, ndo ncheketo'a chujni, ndo juinhexechón Ncháina Jesucristo, ko je'e ndo Jesucristo, ndo tingatjiana xranchi kutuchjon, ko ixi jnié ndo me'e kuitee juachaxin natjúá tsake'e kain nchakon, ²¹je'e ndo sinchetjúá ndo asáanta, me'e jian sinche'enta kain nge'e ko tsitikaonnta ti tjaun je'e ndo; ko je'e ndo sinche'e ndo ngajin jaina ti je'e ndo tjaun ndo ixi juachaxien ndo Jesucristo. Ko kain nchakon ndo Jesucristo tsayé'e ndo juasaya. Jaña tson'en.

²²Kichuuna, tinóatána ixi tsaye'enta kaxion chijni kjin'annta, ko chijni me'e tsingijnanta ixi ícha tsitikaonnta. ²³Ntano'anta ixi ndo kichuuna Timoteo ó kuachrjexin ndo ndo'achjiso. Siá tuinxin tsij ndo tsjasokian ndo nchakon tsjasotsja'anta.

²⁴Tájonnta juajnana ngajin kain sen titaon'anta nti'a ko kain sen tjanya chuntia ndo Jesucristo ko taye'énta juajna xruan'annta sen tjanya Italia.

²⁵Ko Ndo Dio sintanchaonnta ndo. Jaña tson'en.

^a 13:15 *juasaya* respeto, honor

Xroon tsikjin ndo Santiago

Ndo Santiago tsikjin ndo xroon tsayé'e kain sen tsichjeke'e ngata'a nunte xasintajni

1 *Jan'an Santiago, nta'a ixrā ngajin ndo Dio ko ngajin Ncháina Jesucristo, tjá'anta juajna kain ja'anta ti tsikachrjenixinnta ti teyuu chjen'en ndo Israel ko tsichjeke'enta ngata'a nunte xasintajni.

Ndo Dio tajon ndo ti jian xraxaon chujni

² Ja'anta kichuuna, maski tangi stetatsinganta ngata'a nunte nti'i, ja'anta take'énta juaxruxin. ³ Ó no'anta ixi siá xrojan nge'e tangi tintekon'annta, me'e tsono'anta siá nduaxin ja'anta chuntianta Ncháina Jesucristo ko me'e ritanginta ko soji tsinteenta. ⁴ Ko chon'énta ixi ti tangi me'e sinche'e ixrā ngaya asáanta. Me'e ícha tsontjúá asáanta, ko jian sinche'enta ko xro'an nge'e tsitjáñe'e asáanta. ⁵ Ko siá xrojan ja'anta titjáña tsono'anta nge'e ti jian, ja'anta tjanche'enta ndo Dio, ko je'e ndo xrotjáanta ndo tsiexinnta jian, ko je'e ndo tjenge'a ndo nge'e tajon ndo. ⁶ Ja'anta nchakon tjanche'enta ndo Dio naa nge'e, chuntianta ixi nduaxin tsaye'enta nge'e juanchianta, ixi ngisen titikaon'a tsayé'e sen xrojan nge'e tjanchia sen, sen me'e ton'en sen xranchi ndachaon toncheka chrinto nango ko nango. ⁷ Ixi sen titikaon'a, tsono'e sen ixi Ncháina Jesucristo tsajon'a ndo nge'e juanchia sen ⁸ ixi jai xraxaon sen naa nge'e ko ndúya íjngo nge'e xraxaon sen, sen me'e je'a jian nche'e sen.

⁹ Sen kichuuna, sen chónnda'i kueya nge'e, sen me'e ícha xroché'e sen ixi ícha tjintee sen ngajin ndo Dio. ¹⁰ Sen chónnda kueya nge'e, sen me'e juaxruxin tsake'e sen kaxon nchakon ndo Dio tsajon ndo juachaxin xro'an nge'e xrochónnda sen, ixi kain ni kueya chónnda, ni me'e tson'en nā xranchi tsjo'e ika. ¹¹ Hora xrochrin'in nchakon ko tsango tsania chjiixro, ika xroxema ka, ko tsjo'e ka xrochjejin tsjo, ko tsitjáña ti chaxro bakikoni ka. Jaña tson'en ni chónnda kueya nge'e ko itsjé tomi, tsen'en nā ko tsitjáña kain ti ixrā juinche'e nā.

Sen chúxin ndo Dio chao tsatsinga sen ti tangi tsii

¹² Juaxruxin tsake'e sen kichuuna nchakon tsii juachjaon ngata'a sen ko soji tsake'e sen, ixi sen me'e tsayé'e sen juachaxin tsechón sen kain nchakon, jaña tsindachro ndo Dio tsayé'e kain sen nduaxin tjue'e ndo. ¹³ Nchakon xrojan ja'anta tjaunnta sinche'enta ti ndako'a, ndachro'anta ixi ndo Dio tsikake'e ndo me'e. Ndo Dio jian ndo ko je'e ndo nche'a ndo ti ndako'a jii, ko ni ña'i chónnda'i juachaxin tsakaon na ndo, ko je'e ndo take'a ndo ngaya aséenni ti ndako'a sinche'eni, ¹⁴ ixi nchakon xrojan chujni tjaun na sinche'e na ti ndako'a, je'o na take'e na ngaya aséen na ti ndako'a sinche'e na. ¹⁵ Ko ti ña'i xraxaon chujni tjongíexin ti ndako'a, ko ti ndako'a ícha tangi ngaya aséen na, kondeexin me'e teenxin chujni.

¹⁶ Jan'an tjua'anta kichuuna, xraxaon'anta ti ndako'a. ¹⁷ Kain nge'e jian ko kain nge'e chaxro tayé'ena, kain me'e ti'xin ngajni ti jii Ndotáina Dio, ndo tsijinchekonchjian kain xro'i jii ngajni. Ko je'e ndo, ti ndachro ndo ko ti xraxaon ndo tindoxin'a, ko xro'an tsa'on jii ngajin ndo. ¹⁸ Jaina jongíexinna íjngo ixi ti chijni chjaina je'e ndo ixi jaña jueña ndo ko jaina ikjanna xranchi naa nge'e ícha sa'ó juinchéña je'e ndo.

Chujni sinche'e ti ndachro chijnie ndo

¹⁹ Méxin, ja'anta kichuuna, kainnta jian tin'ennta ko taka'i xronichjanta ko taka'i tsoñaonta. ²⁰ Ixi sen taka toña jua'i nche'e sen xranchi tjaun ndo Dio. ²¹ Ko xrokonda tintu'enta kain ti ña'i ko ti ndako'a nche'e íkaxin chujni ko ja'anta tsitikaonxinnta ixi nchijí asáanta chijnie ndo Dio kuaye'enta, ixi chijni me'e xrotjáanta juachaxin tsarichonnta kain nchakon.

²² Ko xrokonda sinche'enta ti ndachro chijnie ndo Dio. Je'a je'o tsin'ennta ixi siá je'o tsin'ennta ko sinche'anta, ja'onta rincheye'é asáanta. ²³ Méxin, sen tin'en chijnie ndo ko nche'a sen ti ndachro chijni, sen me'e nche'e sen xranchi naa chujni jitsjexin xrosenda ikon sen, ²⁴ me'e tsje'e sen ikon sen ko hora satji sen, taka tjáñe'e sen xranchi bikon sen ikon sen.

²⁵ Ko sen tjáñe'a nge'e kuin'en ko jian jitsje'e sen nge'e ichro chijnie ndo ixi chijni me'e tsingijna sen tsintu'e sen kain nge'e ti ndako'a kuanche'e sen, ko soji tsintee sen, sen me'e juaxruxin tsake'e sen kain nchakon.

²⁶ Siá xrojan ngisen ndachro ixi tsango titikaon sen ndo Dio, ko ndako'a nichja sen, sen me'e ncheye'e sen aséen sen, ko xro'an xrée ti ndachro sen titikaon sen. ²⁷ Ngisen nduaxin jian titikaon ndo Dio ko xro'an nge'e sínká sen ngajin Ndo, sen me'e xrokonda jaña sinche'e sen: tsingijna sen xjan nóa ko kaxon sen ka'an, sen jitatsinga juachjaon, ko sinchekitja'i aséen sen ixi kain ti ndako'a jii ngata'a nunte xasintajni.

Xrokonda xraje'o xrotjue'eni kain chujni

2 Kichianna, ja'anta ti chuntianta Ncháina Jesucristo, ndo tayé'e kain juasaya, xrokonda ja'anta xraje'o xrotjue'enta kain chujni ko tinche'anta chujni xrotjue'enta. ² Nchakon xroxra'unta ixi tsajonnta juasaya ngajin ndo Dio ko tsij naa xi, xi chónnda kueya tomi ko jian jitsáa xa ko jiá kuchaningo itja xa, ko hora me'e kaxon tsij naa xi nóa ko chaxro'a jitsáa xa.

³ Ko siá ja'anta chaxro xronichje'enta xi jitsáa jian ko xrondachenta xa: “Nti'i chaxro take'énta”, ko xi nóa xronichje'anta xa ndako ixi xrondachenta xa: “Ja'a tjasían o take'é nunte no ndá'a.” ⁴ Ja'anta me'e índako'a stenché'enta ixi je'a xraje'o kuiye'enta kayui chujni.

⁵ Ja'anta kichuuna tsango tjua'anta, tin'ennta ji'i: Ndo Dio tsikinche'e ndo sen nóa jii ngata'a nunte nti'i ixi je'e sen ícha tjintee sen ixi chuntia sen ndo Dio, ko sen me'e jai tsayé'e sen juachaxien ndo ko tsij nchakon tsayé'e sen juachaxin tixin'in sen ti tetuan'an je'e ndo ixi jaña tsindachro ndo tsayé'e kain sen tjue'e ndo. ⁶ Ko ja'anta chinga nchekuunta sen nóa ixi tjue'anta sen. Ko ni chónnda itsjé tomi, ni me'e tjenga'i nã 'nã jian ixra nche'enta ko tingakjinnta nã ngajin xi tetuan'an ixi titikaonnta ndo Dio. ⁷ Ixi ni chónnda kueya tomi, ni me'e ícha chinga nichjangí'e nã ndo Jesús, ndo tituan'an ja'anta.

⁸ Ja'anta siá nduaxin titikaonnta ti tetuan'an ndo Dio xranchi nichja xroon: “Xrokonda xrotjue'enta ni kichuunta xranchi tjue'enta asáanta”, me'e jian nche'enta. ⁹ Ko siá je'a xraje'o tjue'enta ni kichuunta ko tinche'enta ngisen tjue'enta, me'e tamanta ijië ko titikaon'anta chijnie ndo Dio. ¹⁰ Siá jii naa sen titikaon kain ti kuetuan'an ndo Dio ko naakua nge'e kuitikaon'a sen, ixi me'ó tama sen ijië ixi nche'a sen kain nge'e kuetuan'an ndo Dio. ¹¹ Ixi je'e ndo Dio ndachro ndo: “Ja'anta sen nchri ko sen xi ti ó tsikuta'anta xrochonda'inta inaa nchri o inaa xi, nchri je'a janchri'anta o xi

je'a ndoxi'anta”, ko kaxon tsindachro ndo: “Jua'i naatõñaxónnta ni kichuunta.” Ko siá ja'anta chonda'inta inaa nchri ɔ inaa xi, ko naakõñaxónnta naa chujni, me'e ó kuamanta ijie. ¹²Méxin, xrokonda jian nichjanta ko jian nche'enta ixi tsij nchakon sinchéña ndo Dio ijie ngajinnta xranchi nichja chijni chónda ijie juachaxin sinchemé'e kain ijie. ¹³Méxin, sen bikonóe'a sen kichuu, sen me'e kaxon nchakon tsoñá ijie, ndo Dio tsikonóe'a ndo sen. Ko sen tikonóe'e sen kichuu sen, sen me'e kaxon ndo Dio tsikonóe'e ndo sen nchakon sinchéña ndo ijie.

Ti chuntiana ngajin ndo Dio, xrokonda sinche'ena ti jian

¹⁴Ja'anta kichuuna, xro'an tjintee siá xrondachronta ixi tsango chuntianta Ndotáina Dio ko tingijna'inta ni kichuunta. Xrokonda nduaxin tsingijnanta ni kichuunta, je'a je'o xronichjanta. Siá sinche'anta jaña, ti ndachronta chuntianta Ncháina, ¿á me'e tsingijna'inta tsachrje ijie chondana? ¹⁵Siá naa sen kichuuna, sen xi ɔ sen nchri, xro'an nge'e chónda sen tsetsáa sen ko xro'an nge'e chónda sen sine sen ngujngu nchakon, ¹⁶ko jaína xrondachena sen: “Itjinta jian ko intenta ko tin'innta ko jian taritsínta”, ko siá jaína tajon'ana nge'e xrokonde'e sen, ti nichjana me'e tjinte'a. ¹⁷Ixi ti xrondachrona chuntiana ndo Dio xrokonda tsingijnana ni kichuuna. Siá sinche'ana jaña, ti ndachrona chuntiana ndo Dio xro'an tjintee.

¹⁸Ko siá xrojan ngisen ndachro: “Ja'a chuntia ndo Dio, ko jan'an ícha tingijna chujni.” Ja'a ndachjijiana xranchi chuntia ndo Dio, ko tingijna'ia chujni xrokonde'e, ko jan'an tsjáko'a xranchi nduaxin chuntia ndo Dio ixi tingijna chujni. ¹⁹Ja'a titikáoaan ixi je'o naa ndo Dio jii ko jaña jian xraxaoan, ko kaxon espíritue Xixron'anxrée jaña titikaon ko xranga ixi xronka. ²⁰Ja'a tóña'ña ninta, titikáoaan ixi ti chuntiana ndo Dio xrokonda tsingijnana ni kichuuna, ko siá sinche'ana jaña, ti ndachrona chuntiana, tjinte'a. ²¹Ndotáina Dio ndachro ndo ixi jian juinche'e ndotáchri'ina Abraham, nchakon kuitikaon ndo, xrokuajon ndo chjen'en ndo, xjan Isaac, xrokuen'en xjan ngata'a ixro xrokuayé'e ndo Dio. ²²Méxin, ja'anta tienxinnta jian ti juakoxin ndo Abraham, je'e ndo chuntia ndo ndo Dio ko kuitikaon ndo ixi xrokuajon ndo chjen'en ndo, ko méxin, ti chuntia ndo ícha tjintee. ²³Jaña kon'en xranchi jitaxin xroon chijnie ndo

Dio: “Je'e ndo Abraham soji chuntia^a ndo ndo Dio, méxin, ndachro ndo Dio ixi komé'e jíee ndo Abraham”, méxin ndachro ndo Dio ixi je'e ndo tjento ndo ndo Abraham.

²⁴Xrokonda jian tsienxinnta ixi ndo Dio tsayé'e ndo chujni ixi ti jian nche'e ko je'a je'o ndachro sen ixi chuntia sen ndo. ²⁵Jaña kaxon nchri Rahab, maski sa'ó kuachóna nchra itsjé xi, nchakon kuiji sen israelita tjajnée nchra, je'e nchra kuajon nchra juachaxin kuitu'e sen ndo'a nchra ko bingijna nchra sen sajuixin sen inaa cha'o ixi tjaun ni tjajnée nchra naaxrokóñaxón nã sen, méxin, ndo Dio jian kuayé'e ndo nge'e juinche'e nchra nchakon je'e nchra bingijna nchra sen. ²⁶Jaña ti cuerpoe chujni siá chóna'i aséen, me'e xrondachro ixi ó tsiken'en, ko jaña kaxon siá chuntiana ndo Dio ko tingijna'ina ni kichuuna, ti ndachrona ixi chuntiana ndo Dio, tjinte'a.

Ro'anta ndako xronichja

3 Kichuuna, kueya'i ja'anta tsingakuenxinnta sinchekuen'ennta chujni chijnie ndo Dio ixi siá ndako'a sinchekuen'ennta chujni, me'e ja'anta ícha soji tsóña'anta ijje. ²Kainna ndako'a nichjana, ko siá jii ngisen jian nichje'e sen sen kichuu sen ko xro'an chijni ndako'a tachrjexin ro'a sen, sen me'e ícha tjúa aséen sen ko chao tetuen'en sen nchijí cuerpoe sen. ³Ji'i jii xranchi naa kunxin, tsake'e nã chika ngaya ro'a ba ixi jaña chao tsitikaon ba ko ndako itsji ba. ⁴Tsje'enta kaxon xranchi ste ntãbarco: maski tsango ijje ntãã ko tsango soji chrinto toncheka ntãã, xi teka ntãã chao tituen'en xa ntãã ixi chóna ntãã naa ntãã nchíín tekáxinni ntãã. ⁵Jaña nejenni kaxon. Maski tsango nchíín, nchakon nichja tsango nchejé nge'e nichja, ko ti nichja me'e xranchi naa xro'i nchíín nchekakiin nchijí naa ijnã. ⁶Jaña nejenni jii xranchi naa xro'i ko hora nichja ti ndako'a, me'e ncheni'e nchijí aséenni ko cuerpoeni. Nge'e ndako'a nichjani me'e tsitjáñaxin kain nge'e jian jii ngaya aséenni, ko tsitjáñaxin kain chujni tin'en nge'e nichjani ixi Xixron'anxrée nchekateya xa ixi ndako'a xronichjani. ⁷Chujni chao sinchesancho kain iko jie'e jii ntajie, ko kain iko tjanga ko kunchee ko iko jingangi ndachaon,^b kain iko me'e chao tsetuen'enni ba. ⁸Ko nejenni jua'i tsetuen'enni ixi ti nichja chóna xranchi

^a 2:23 *chuntia* tener fe ^b 3:7 *ndachaon* mar

xrokjui xroanyua tsenxin aséen chujni. ⁹ Ro'ana tajonxinna juasaya ngajin Ndotáina Dio ko kaxon ro'ana tengexinna teka chujni, chujni juinchéña ndo Dio xranchi je'e ndo. ¹⁰ Kaxon ixi ro'ana tajonxinna juasaya ngajin ndo Dio ko kaxon ro'ana tjankataxinna ijje ngajin ni kichuuna. Kichuuna, nche'anta jaña ixi ndako'a me'e. ¹¹ Ti no tachrjetóxin inda, tachrje'a inda tsjen ko kaxon nda tsjá. ¹² Kichuuna, ¿á chao naa ntaa tu higo tsajon ntaa kaxon tu aceituna o ntaa tajon tu uva tsajon ntaa kaxon tu higo? Kaxon jua'i ti no tachrjetóxin nda tsjen tachrjexin nda tsjá.

Ti nduaxin xraxaonna jian tì'xìn ti jii ndo Dio

¹³ Siá jii xrojan ngisen ngakjen'ennta, sen tsango no'e ko tienxin jian, sen me'e xrokonda sinche'e sen jian ko xronichja sen jian ko sinchejié'a aséen sen ixi ti tsango jian no'e sen. ¹⁴ Ko siá ja'anta tochjuya'anta me'e sinchetsjá asáanta, ko siá ja'onta tjaunnta sinche'enta kain nge'e, me'e sinchejié'a asáanta ixi nge'e ti no'anta ixi me'e xrokjui xranchi xrojuincheyanta ko ndachro'anta ti nduaxin. ¹⁵ Siá jaña nche'enta, ti no'anta me'e je'a ndo Dio kuajon, me'e tsijinchiinta ixi chujni jii ngata'a nunte, chujni titikaon'a ndo Dio ko me'e ti tajon Xixron'anxrée. ¹⁶ Ti no jii chujni chjuye'e ko ti tjaun je'o tsetuan'an, nti'a jii ti ncheketoni ko kain ti ndako'a. ¹⁷ Ko sen jian tsienxin ko jian xraxaon ti me'e tì'xìn ngajin ndo Dio: sen me'e xrokonda tsjako sen ixi jian aséen sen ko tseto'a sen ko tsingijna sen chujni ko tsitikaon sen ti jian ndachro sen kichuu sen, ko tsikonóe'e sen chujni ko jian sinche'e sen, ko xronichja sen ti nduaxin. ¹⁸ Ko sen tjaun tsake'e juaxruxin xrokonda tsingijna sen sen kichuu sen kaxon tsake'e sen juaxruxin, ko jaña tsintee sen juaxruxin xranchi tjaun ndo Dio.

Sen ícha tjaun nge'e jii nunte xasintajni

4 ¿Ti no tì'xìn ti ncheke'to kichuu tjana ko ti no tì'xìn ti tetóku'u kichuunta? Kain ji'i tachrjexin ngaya asáanta. ² Ja'anta tsango tjaunnta xrochondanta xrojan nge'e, ko jua'i te'nanta, me'e toñaonta ko tjaunnta naatsónaxónnta chujni. Tochjuya'anta ixi jua'i chondanta nge'e tjaunnta, méxin, tetóku'unta chujni. Ko jua'i taye'énta nge'e tjaunnta ixi ja'anta tjanche'anta ndo Dio. ³ Tjanchianta ko jua'i taye'énta nge'e tjaunnta ixi ndako'a tjanchianta, ko ti tjanchianta tayé'anta ixi je'o tjaunnta sinchecháxin

asáanta. ⁴Méxin ja'anta ikjannta chujni titikaon'a ndo Dio. ¿Á noa'i ja'anta ixi siá tsango tjue'enta kain ti ndako'a jii ngata'a nunte xasintajni,^a méxin ikjannta xranchi ni ningakon'en ndo Dio? Ngisen tjento nge'e ndako'a ton'en ngata'a nunte, sen me'e jua'i tsjento sen ndo Dio. ⁵Á xraxaonnta ixi ti nge'e ndachro xroon chijnie ndo Dio tjinte'a ixi ja'in ndachro: “Ixi Espíritue ndo Dio kuaye'ena me'e xrondachro ixi je'o ngajin ndo xrochuntiana.” ⁶Ndo Dio tsango tingijnana ndo, ko xroon chijnie ndo ndachro: “Ndo Dio ningakon'en ndo kain chujni tsango nchejié aséen, ixi je'e ndo tjue'e ndo kain chujni nchejié'a aséen.” ⁷Tintu'enta ndo Dio tsetuan'annta ndo. Titikaon'anta ti ndachro Xixron'anxrée ko je'e xa satsjixin xa ti ste ja'anta. ⁸Tonchjiñe'e ja'anta ngajin ndo Dio, ko kaxon je'e ndo tsonchjiñe'e ndo ngajinnta. Nchetjúá asáanta kain ja'anta ti tjue'enta nge'e ndako'a jii ngata'a nunte ko kaxon tjaunnta xrotjue'enta ndo Dio. ⁹Tsjanganta ko tuyakonta ko ncheni'e asáanta. Ko tindoxinnta ti tjanonta ko jai tsjanganta, ko ti chá'anta jai tsoni'e asáanta. ¹⁰Nchenchíin asáanta ngajin ndo Dio ko je'e ndo jian xronichja ndo ixi ja'anta.

Chungíe'anta ni kichuunta

¹¹Kichuuna, nichja'inta kontree sen kichuunta ixi kain sen nichja kontree sen kichuu, xrokjui xranchi xronichja sen kontree chijnie ndo Dio. Ko siá jaña nichja sen ikjan sen xranchi naa xi nchéña ijie, ixi titikaon'a sen ti tetuan'an ndo Dio. ¹²Ixi je'o je'e ndo Dio kuajon ndo ley tsitikaon chujni, ko je'o je'e ndo tikinixin'en ndo sinchéña ndo ijie o tsjankata'a ndo chujni ijie, ko chónnda ndo juachaxin sinchemé'e ndo ti ndako'a juinche'e chujni. Méxin, ¿sonda ja'anta nichjanta kontree ni kichuunta?

Noa'inta siá ndúya tsarichonnta

¹³Ja'anta ti ja'in ndachronnta: “Jai o ndúya itsjina tjajna ijié ko nti'a tsojuna nchijí nano ko sintu'una ixra ko tsjachana itsjé tomi.” ¹⁴Ko ja'anta noa'inta nge'e tson'en ndúya, á xratsarichónnta o na'i. Jajna stena nti'i ngata'a nunte xranchi naa tjuinunte; tonoxin tjui naa nchion ko tjume'e titjáña tjui. ¹⁵Ja'anta xrokonda ja'in xrondachronnta: “Siá Ndotáina Dio tsajon ndo juachaxin tsechónna

^a 4:4 xasintajni mundo

ndúya, me'e sintu'una ngixe'i ixra." ¹⁶ Ko ja'anta hora nichjanta tsango nchejié asáanta, ko ti ndachrona me'e ndako'a jii. ¹⁷ Ixi ti sen no'e nche'e ti jian ko nche'a sen, sen me'e tama sen ijie.

Chijni nchexraxaon chujni chóna itsjé nge'e

5 Tin'ennta ja'anta chujni chóna itsjé tomi ko itsjé nge'e, ja'anta tsjanganta ko tuyakonta ixi tsii juachjaon sincheni'e asáanta ² *ixi kain ti tjintee chondanta, tsirenga; ko manta sterianta tsiki'i kuchii. ³ Ko tsiki'ixien kain chika oro ko kain chika plata richondanta, ko ti tsitjo me'e tjakoxin ti ndako'a nche'enta, ko xro'li chexin kain nge'e, jaña tsitjáñaxin ja'anta. Itsjé tomi ko itsjé nge'e kuasintjanta kain nchakon ji'i, ko noa'inta ixi nchakon ji'i ó tsjexin nunte xasintajni. ⁴ Sen juinche'e xráanta nchakon kuandáanta, jitsjangaxin sen tomie sen tasinke'enta sen, ko Ndo Dio, ndo chóna kain juachaxin, kuin'en ndo ixi sen nche'e ixra stetsjangaxin tomie sen. ⁵ Ngata'a nunte nti'i, ja'anta tsango nchexruantanta, ko kain juaxruxin chondanta, ko xranchi iko tjontao, jaña stetjontao ja'anta, ko tuinxin xranchi tsen'en je'e ba, jaña tsen'en ja'anta. ⁶ Ja'anta juankata'anta ijie ko naa kónaxónnta chujni xro'an ijie chóna, ko chujni me'e xro'an nge'e juinche'e sen.

Nichje'enta Ndo Dio ko chon'énnta tsjate'e ndo

⁷ Kichuuna, take'énta juaxruxin ixi ó tsii nchakon tsii Ncháina Jesús. Chon'énnta xranchi sen tenga nokéen, je'e sen chón'en sen tsii ichrin tsengaxin sen ko ichrin tsicháxin nge'e bengá sen, ixi tsii nchakon tsandáa sen. ⁸ Jaña ja'anta kaxon chon'énnta ko soji tinteenta ixi ó tsii nchakon xrokjan Ncháina Jesucristo. ⁹ Kichuuna, tjangíe'a kichuunta ixi jaña ndo Dio tsjankata'inta ndo ijie ixi je'e ndo, ndo nchéña ijie, ó tuinxin tsii ndo. ¹⁰ Kichuuna, tsje'enta xranchi tangi ko ijie juachjaon kuatsinga sen profeta ko je'e sen juaxruxin bake'e sen, sen kuachóna juachaxin nichjaxin sen nombrée Ndotáina Dio. ¹¹ Jaina ndachrona ixi je'e sen juaxruxin bake'e sen maski kuatsinga sen ijie juachjaon. Ja'anta ó kuin'ennta xranchi ndo Job bikixi'en ndo kain nge'e kon'en ndo, ko xranchi ndo Dio bingijna ndo ti ó juexin kuatsinga ndo juachjaon ixi Ndotáina Dio tsango tjuaina ndo ko tsango tikonóa'ina ndo.

¹² *Kichuuna, jan'an ntatjunta ndachroxin'anta nombrée ndo Dio jii ngajní ǒ nunte nti'i ǒ ngixe'i naa nge'e jii ngata'a nunte ixi nduaxin nge'e ndachronta ixi nchakon xrondachronta jaán, jaña tson'en, ko nchakon xrondachronta na'i, jaña tson'en kaxon, ko jaña ndo Dio tsjankata'intá ndo ijje.

¹³ Siá xrojan ja'anta jitioni'e asáanta, nichje'enta ndo Dio. Siá xrojan ja'anta juaxruxin stenta, itsjenta ko tájonnta juasianta ngajin ndo Dio. ¹⁴ *Siá xrojan ja'anta ni'anta, tiye'enta sen stetaon'annta, sen chónnda sen juachaxin ngaxin'in ni'ngo, ko je'e sen xronichje'e sen ndo Dio ko ixi juachaxien Ncháina Jesús tsake'e sen ndaxi'e ngata'a jaa sen ni'e. ¹⁵ Nchakon nichje'enta ndo Dio ko chuntianta ngajin ndo, me'e sen ni'e tsoxruen'en sen ko je'e ndo Dio sinchekaya ndo sen, ko siá xrojan ijje yama sen, je'e ndo sinchemé'e ndo kain ti sínká sen. ¹⁶ Méxin, ja'anta ndachenta sen kichuunta nge'e ndako'a juinche'enta ixi jaña je'e sen xronichje'e sen ndo Dio, ko je'e ndo sinchexruan'anta ndo. Ixi sen ícha chuntia ndo Dio, je'e sen nichje'e sen ndo ko je'e ndo tin'en ndo nge'e tjanchia sen. ¹⁷ Ndo profeta Elías, bake'e ndo xranchi jaina, ko nchakon juanche'e ndo ndo Dio ixi nchijíi aséen ndo ixi xrokui'a ichrin, jaña kon'en ko nduaxin kui'a ichrin ngata'a nunte níi nano ko tu'o. ¹⁸ Ko tjume'e je'e ndo Elías nichje'e ndo ndo Dio íjngo ko ndo Dio xruan'an ndo ichrin ngata'a nunte ko inche kuajon nge'e kuandáa sen. ¹⁹ Kichuuna, siá xrojan ja'anta tsachrjendáanta cha'o jian ko inaa sen sinchekjannta sen, ²⁰ *tono'anta ixi sen juinчекjan kichuu cha'o jian, sen me'e bingijna sen ixi tsitjáña'i aséen chujni me'e, ko ndo Dio sinchemé'e ndo itsjé ijje kuachónnda sen.

Xroon sa'ó tsikjin ndo Pedro

Ndo Pedro kjin'en ndo xroon sen titikaon Ncháina, sen tsichjeke'e ikaxin tjajna

1 Jan'an, Pedro, ndo Jesucristo kuinche'ena ndo ko xruan'anna ndo sinta'a xrée ndo, me'e ikjin xroon ji'i ko xruan'an xroon ngajinnta ti tsichjeke'enta ikaxin tjajna xranchi nunte Ponto, Galacia, Capadocia, Asia, ko Bitinia. ²Ja'anta, Ndotáina Dio tsikincha'anta ndo ixi jaña tsixraxaon ndo ó sa'ó, ko ixi juachaxien Espíritue ndo tsikincha'anta ndo ixi tsitikaonnta ndo ko jaña tsontjúáxin asáanta ixi jnié ndo Jesucristo. Taye'énta juaxruxin tajon ndo Dio ko je'e ndo sintanchaonnta ndo.

Stechon'enna naa nge'e jian

³Tajonna juasiaina ngajin ndo Dio, Ndotée Ncháina Jesucristo, ixi tsango tjaunna ndo ko bikonóa'ina ndo me'e jongí'ena íjngo ixi xechón ndo Jesucristo. Ko méxin stechon'enna nge'e jian tsij, ⁴tsaye'enta nge'e jian tsajon ndo Dio, ti chónnda ndo ngajní, naa nge'e jua'i tsitjáña, ko jua'i tsonkítja, ko jua'i xroxé'nde xranchi itsjo. ⁵Ko ixi chuntianta Ndo Dio, je'e ndo tayakon'annta ndo ko ixi juachaxien ndo chao tsarichonnta kain nchakon xranchi tsixraxaon ndo ó sa'ó. Kain ji'i tsonoxin nchakon tsjexin nunte xasintajni.

⁶Méxin, ja'anta tsango juaxruxin stenta maski xrojan nge'e tangi tsatsinganta kaxin nchakon. ⁷Ixi ti chuntianta Ncháina, me'e xranchi chika oro xrokonda tsatsinga chika chringi xro'i, ixi jaña tsonoxin á nduaxin jian chika o na'i. Méxin, ícha tjintee xrochúntiani Ncháina, ixi chika oro ixi tjexin chika. Ixi siá titikaonnta Ncháina xrokonda tangi tsatsingaxinnta, ko jaña ndo Dio tsikon ndo á bikixi'anta ti tangi, me'e chao tsaye'enta juachaxin ko jian xronichja ndo Jesucristo ixi ja'anta nchakon tsij ndo.

⁸Ja'anta titikaonnta ndo Jesucristo ko tjue'enta ndo maski tikon'anta ndo ko tsango chá'anta ko jua'i xrondachronta ti tsango chaxro juaxruxin me'e chondanta, ⁹ixi ja'anta ó chondanta juachaxin tsarichonnta kain nchakon, me'e juachanta ixi chuntianta ndo Dio.

¹⁰ Nchakon ó sa'ó sen kuachronga chijnie ndo Dio juanchangi sen xranchi xrokuechón chujni kain nchakon ko chronga sen ixi ndo Dio xrokuajon ndo juachaxin me'e xrokuaye'enta ixi tjua'anta ndo ko jian ndo. ¹¹ Espíritue ndo Cristo juincheno'e sen kuachronga chijnie ndo Dio ó sa'ó ixi ndo Cristo tangi xrokon'en ndo, ko tjume'e tsayé'e ndo juachaxin ijié. Ko je'e sen tjaun sen tsono'e sen ngisen me'e ko ngisa xrokon'en nge'e ndachro Espíritue ndo Dio. ¹² Ko ndo Dio juincheno'e ndo sen ixi nge'e chronga sen je'a xrokon'en nchakon bake'e sen. Kain ji'i xrokon'en nchakon stena jai. Ji'i chijni juako'anta sen bajako chijni jian ixi juachaxin Espíritue ndo Dio kuixin ngajni. Ko kain ji'i sen ángel kaxon tjaun sen xrobikon sen kaxon.

Ndo Dio tjaun ndo ndako tsojuna

¹³ Méxin, jian xraxaonnta nge'e sinche'enta ko jian tsinteenta. Ko ixi tjua'anta ndo Dio, méxin ixi nchijií asáanta chon'énnta nge'e tsajon ndo nchakon xrokjan Ncháina Jesucristo. ¹⁴ Xranchi naa chjan titikaon ndotée, jaña nche'enta, ko ínche'anta xranchi banche'enta sa'ó ti kuachuxin'anta ndo Dio. ¹⁵ Cháña tjúa ko ndako tsinteenta ixi ndo Dio, ndo kuiya'anta, je'e ndo tjúa ndo. ¹⁶ Ixi xroon chijnie ndo Dio ndachro: “Ja'anta tjúa tinteenta xranchi jan'an tjúána.”

¹⁷ Siá ndachronta ixi ndo Dio Ndotáanta, ndo jian nchéña ijié ngajin kain chujni ixi ti nge'e juinche'e na, ja'anta xrokonda tsitikaonnta ndo ko tájonnta juasianta ngajin ndo kain nchakon tsinteenta nti'i nunte xasintajni. ¹⁸ Ndo Dio bingijnanta ndo ixi ítsinte'anta xranchi bake'e sen tsikachrjenixinnta ó sa'ó. Ja'anta no'anta jian nge'e kuenaxinnta ndo, je'a ixi naa nge'e tsjexin xranchi chika oro o chika plata. ¹⁹ Kuenaxinnta ndo ixi jnié ndo Jesucristo, ijni tsango tjintee ko me'e kuayé'e ndo Dio, xranchi xrokjui naa kutuchjon xro'an nge'e xe'e ba ko je'a ni'e ba. ²⁰ Ndo Dio ó sa'ó kuinche'e ndo ndo Cristo ti xrako'a nunte xasintajni. Ko jai konoxin ndo ixi sen chuntia ndo jian tsintee sen. ²¹ Ixi kuen'en ndo Cristo me'e kuitikaonnta ndo Dio, ndo juinchexechón ndo Cristo nchakon kuen'en ndo, ko je'e ndo Dio kuajon ndo ijié juachaxin ngajin ndo Cristo. Ko méxin ja'anta chuntianta ndo Dio ko stechon'ennta tsarichonnta kain nchakon.

²² Ko jai ó kuitikaonnta chijni nduaxin ko ixi kuitikaonnta me'e kontjúá asáanta, méxin tjue'enta sen kichuunta ixi espíritue ndo Dio

tingijnanta. Ko xrokonda xrotjue'e kichuunta ixi nchijí asáanta.
²³Ja'anta ó jongí'anta íjngo. Je'a xranchi tjongí'e naa chjen'en
 chujni ten'en. Ja'anta íjngo jongí'anta ixi kuitikaonnta chijnie ndo
 Dio, ndo jichón, ko xro'an ngisen sinchetjáña chijni me'e. ²⁴Ixi
 ndachro xroon chijnie ndo Dio:

Kain chujni nunte xasintajni xranchi kayua ste n̄,
 ko juachaxin chónnda n̄ me'e xranchi tsjo'e ka,
 ixi ika xema ka ko itsjo chjenjin tsjo,
²⁵ko chijnie Ncháina nai'a tsitjáña chijni.

Ko chijni me'e tajon juachaxin tsechónni kain nchakon, chijni, me'e
 ó kuaye'é ja'anta.

2 Méxin, tintu'enta kain nge'e ña'i kuanche'enta, Ndachro'anta
 juancheya, tjanoa'inta sen kichuunta, tochjuya'inta nge'e
 chónnda inaa chujni ko nichja'inta kontree chujni. ²Nche'enta
 xranchi chjan nchínchín nandá tsijongí'e jitayé'e xjan itsjin
 tsi'i xjan, jaña ja'anta tikakuenxinta tsin'ennta chijnie ndo Dio
 ixi jaña tsjangixinnta sinche'enta ti jian ixi jaña tsarichonnta
 kain nchakon, ³ixi ja'anta ó chuxinnta ixi Ncháina tsango jian
 ndo.

Ndo Cristo ixro jichón

⁴Méxin, tonchjiñe'enta ngajin Ncháina Jesús, ixi je'e ndo me'e
 xranchi naa ixro jichón. Xro me'e kuitikaon'a chujni ko je'e ndo Dio
 tsikinche'e ndo ixro me'e ixi ícha tjintee ixro. ⁵Ja'anta xranchi ixro
 tsonde'e ndo Dio jitonchjianxin ningue ndo, ko ja'anta xrokjannta
 xranchi ndotaana tjúá aséen ndo ko ixi juachaxien Ncháina
 Jesucristo tájonnta juasianta ngajin ndo Dio. ⁶Méxin xroon chijnie
 ndo Dio ndachro:

Jan'an tsake'é ngajin tjajna Jerusalén xranchi naa ixro tsango
 jian tsitexin nchia, naa ixro tsango tjintee.

Ko ngisen tsitikaon ixro me'e, nai'a tsosue'e sen.

⁷Ja'anta ti titikaonnta Ncháina Jesucristo, no'anta ixi je'e ndo
 xranchi naa ixro tsango tjintee. Ko chujni kuitikaon'a, tson'en n̄
 xranchi jitaxin xroon chijnie ndo Dio:

Xro kuitikaon'a chujni nchekonchjian nchia,
 ko jai xro me'e tsango tjintee xro.

⁸Ko kaxon jitaxin xroon chijnie ndo Dio:

Xro me'e tontengixin chujni ko texin n̄ nunte.

Ko kontengíxin n̄a xro me'e ixi kuitikaon'a n̄a chijnie ndo Dio ko jaña tikinixin tson'en n̄a.

Sen t̄ajnéé ndo Dio

⁹*Ko ja'anta, ndo Dio tsikincha'anta ndo me'e tsikjannta ndotaana sinche'e ixra ngajin ndo Rey, ko ja'anta naa t̄ajnéé ndo, naa t̄ajna t̄júá. Ko ndo Dio kuantsjexinnta ndo ti naxixe'e ko kuajon ndo juachaxin tsixin'innta ti chaxro tingasáña, ko jaña xrochronganta nge'e jian juinche'e ndo Dio. ¹⁰Ja'anta seno tikinixian'inta t̄ajnéé ndo Dio, ko jai ó tikinixin'annta t̄ajnéé ndo. Seno ndo Dio bikonóa'inta ndo ko jai je'e ndo tsango tikonóa'anta ndo.

Ndako sinche'ena ixi jaña tsjakoxinna xréé ndo Dio

¹¹Kichuuna, jan'an tsango t̄jua'anta, ko tinóatáana ngajinnta xranchi naa ngisen kuix̄in ikjín. Chje'anta asáanta juachaxin xroxraxaon ti ndako'a ko tsikakuenxin nge'e jii nunte xasintajni, ixi ti ndako'a me'e t̄set̄oka'o asáanta. ¹²Jian nche'enta ngajin chujni chúxin'a ndo Dio, maski jai ndako'a nichja n̄a ixi ja'anta xranchi xrokjuinta naa ni ña'i. Jaña je'e n̄a tsikon n̄a ixi jian nche'enta ko jaña tsajon n̄a juasaya ngajin ndo Dio nchakon je'e ndo sinchéña ndo ijie ngajin chujni.

¹³Ja'anta ti titikaonnta ndo Dio, titikaonnta kain ni tetuan'an ngujngu t̄ajna, ko kaxon xi ícha tituan'an t̄ajnánta, ¹⁴ko kaxon titikaonnta kain xi tituan'an ngujngu t̄ajna ijie ixi ndo Dio kuinche'e ndo xa ixi je'e xa sinchéña n̄a ijie ngajin chujni nche'e ti ndako'a ko xronichja xa jian ngajin sen nche'e ti jian. ¹⁵Ndo Dio t̄jaun ndo sinche'enta ti jian ixi jaña tsikon kain chujni noe'a ko ni ninta ixi jaña tsjankata'inta n̄a ijie.

¹⁶Nche'enta xranchi xrochondanta juachaxin xro'an ngisen xrokuituan'annta, ko ndachro'anta ixi juachaxin me'e chao sinche'enta nge'e ndako'a. Cháña nche'enta xranchi naa sen nchexréé ndo Dio. ¹⁷Jian nichje'enta kain chujni. T̄jue'enta sen kichuunta, ko titikaonnta ndo Dio ko titikaonnta ngajin xi tituan'an t̄ajna.

Nge'e xrokonda sinche'e ni nchexra

¹⁸ Ja'anta ni nchexra, titikaonnta ni xrée nche'enta ko nichje'enta na jian, ko je'a je'o ni jian nichja'anta. Na'i, kaxon titikaonnta ni ña'i. ¹⁹ Ndo Dio nchenchaoon ndo ngisen titikaon ko tokuaxin'en sen tatsinga sen xrojan juachjaon, maski tikinixien'a sen tsatsinga sen juachjaon me'e. ²⁰ Siá ja'anta nche'enta naa nge'e ndako'a ko kondeexin me'e tikaonnta, ¿á tjintee ti tokuaxin'annta tikaonnta siá tikinixin'annta me'e? Ko siá nche'enta naa nge'e jian ko kondeexin me'e tikaonnta ko tokuaxin'anta, me'e naa nge'e jian tikon ndo Dio. ²¹ Méxin kuiya'anta ndo Dio ixi ndo Cristo tsango tangi kon'en ndo ixi jaína, ko jaña juakoína ndo ixi jaña xrokonda sinche'e jaína.

²² Je'e ndo xro'an ti ndako'a juinche'e ndo ko nai'a juincheya ndo.

²³ Nchakon koyaku'e na ndo, je'a naxraje'o juatingíexin ndo; ko nchakon chinga juinchekaon na ndo, je'e ndo juanchia'i ndo ijie tsama na. Je'e ndo bake'e ndo ngaya itja ndo Dio nge'e jinchekaon na ndo ixi ndo Dio nduaxin nchéña ndo ijie. ²⁴ Ndo Cristo bikao ndo jéina nchakon kuen'en ndo nganito ntacru ixi jaína íxro'an ti ndako'a xrojuintu'una, ko jian sinche'ena. Je'e ndo tangi juinchekaon na ndo ixi jaña jaína xrokoxruajinna. ²⁵ Ixi jaína kuanche'ena xranchi kutuchjon tsingachrue. Ko jai ó kjanna titika'onna ndo Cristo, ndo tayakon'en aséeina xranchi naa ngisen tayakon'en kutuchjon.

Xranchi sinche'e sen tsikute'e

3 *Jaña kaxon ja'anta nchri ó tsikuta'anta, titikaonnta ndoxi'anta. Ko siá xrojan je'e xa xratitikaon'a xa chijnie ndo Dio, tsikon xa ixi ja'anta jian titikaonnta ko íxrokonda'i xrondachenta xa ixi tsitikaon xa; je'o je'e xa tsaxi tsitikaon xa ²ixi tsikon xa nge'e jian ko ndako nche'e ja'anta. ³ *Ti tonchjian ja'anta je'a je'o ixi tsikonni ti chaxro take'énta, xranchi ti tsi'te jáanta ko tsikakeenta nge'e tsikóñaxin chika oro ko manta chaxro ko tsango tjintee. ⁴ Ko ti jian xroxaxaonnta me'e tsixin ngaya asáanta ko ti jian xronichjanta. Ji'i nai'a tsjexin ixi ndo Dio me'e nche'e ndo juaxruxin. ⁵ Jaña kuanche'e kaxin nchri ó seno, kuachúntia nchra ngajin ndo Dio ko kuakitikaon nchra ndoxi'e nchra. ⁶ Jaña jan Sara kuitikaon jan ndoxi'e jan, ndo Abraham, ko kuandache jan ndo “Nchána”.

Ko siá ja'anta jian sinche'enta ko xro'an nge'e xroxrakon'ennta, xrokjannta xranchi je'e jan. ⁷*Kaxon ja'anta sen xi, jian tariku'unta janchri'anta. Nichje'enta jan jian ko xraxaonnta ixi ícha soji'a jan xranchi ja'anta. Ixi kaxon ndo Dio chjée ndo jan juachaxin tsehón jan kain nchakon xranchi juachaxin kuajon ndo ngajinnta ixi tjua'anta ndo. Ko siá jaña sinche'enta, ndo Dio tsin'en ndo nge'e tsjanche'enta ndo.

Ti xrokonda sinche'e sen titikaon ndo Cristo

⁸Méxin, xraje'o xroxraxaon kainnta. Tikonóe'é kichuunta, tjue'é kichuunta, tingijna ko tjento kichuunta ko nchejié'a asáanta. ⁹Ko siá xrojan nge'e ndako'a junta'anta xrojan ngisen, ncheku'inta na naxraje'o. Siá koyaku'anta na, ja'anta tuyakuen'anta na. Cháña tjanche'enta ndo Dio sinchenchaon^a ndo na ixi ja'anta no'anta ndo Dio kuiya'anta ndo ixi tsaye'enta naa nge'e jian tsajon ndo. ¹⁰Ixi jitaxin xroon chijnie ndo Dio:

Ngisen xrotjue'e aséen ko tjaun xrochóna juaxruxin kain
nchakon

xrokonda xronichja'i sen ti ndako'a,
ko xronichja'i sen juancheya.

¹¹Tsingaxiton sen ti nge'e ndako'a
ko sinche'e sen nge'e jian,
ko tsjée sen juaxruxin tsintee sen
ko kain nchakon jaña sinche'e sen.

¹²Ixi Ncháina tingijna ndo sen jian nche'e
ko tin'en ndo nge'e nichja sen ngajin ndo,
ko Ncháina tingijna'i ndo ni ndako'a nche'e.

¹³¿Méxin, ngisen sinta'anta naa nge'e ndako'a siá ja'anta kain nchakon nche'enta ti jian? ¹⁴*Ko maski tangi tsatsinganta kondeexin ti jian nche'enta, juaxruxin tinteenta ko xrakuen'anta ninaa ngisen ko ta'inta juachjaon. ¹⁵Cháña tájonnta juasaya^b ngajin ndo Cristo ixi je'e ndo Ncháina ndo. Jian tjate'enta nge'e tsjanchangi'anta na ixi titikaonnta Ncháina. Ko nchejié'a asáanta ko jian nche'enta ngajin na. ¹⁶Ko jian tjakoxinnta ixi jaña ni ningakon'annta ko ndako'a nichja na ixi ti jian nche'enta ixi ja'anta

^a 3:9 *sinchenchaon* bendecir ^b 3:15 *juasaya* respeto, honor

3:7: Ef. 5:25; Col. 3:19. 3:14: Mt. 5:10.

titikaonnta ndo Cristo, me'e tsikon nã ko jaña tsosue'e nã. ¹⁷Ixi cháña tangi tsatsinganta kondeexin ti jian nche'enta ko me'e tjaun ndo Dio, ko je'a kondeexin ti ndako'a.

¹⁸Ixi kaxon ndo Cristo je'o naa kuen'en ndo ixi jéina. Je'e ndo jian ndo ko kuenxin ndo ixi jaina ni ña'i, ixi jaña tsjentona ngajin ndo Dio. Ndo Cristo kuen'en cuerpoe ndo ko Espíritue ndo Dio juinhexechón ndo. ¹⁹Jaña kaxon espíritue ndo juincheno'e kain espíritu tsiken'en ixi je'e ndo xechón ndo, ²⁰espíritue ni me'e kuitikaon'a nchakon bake'e ndo Noé. Ndo Dio chón'en ndo nã ixi xrokuitikaon nã nchakon konchjian ntãã tetaon inda ko je'o ijní chujni kuitikaon ko sen me'e kuitjãña'i sen nchakon chrite'e nã inda. ²¹Inda me'e xrokjui xranchi ti tikitée chujni ixi jaña tsjacha tsitjãña'i. Ko ti tikitéeni je'a je'o tsijma ntau'eni. Na'i. Me'e xrondachro ixi tsjanche'eni ndo Dio sinchetjúá ndo aséenni ko jaña tsono'eni ixi xro'an ijie chón'dani. Ko ti xechón Ncháina Jesucristo me'e tsjachani tsechónni kain nchakon. ²²Je'e ndo Cristo sakjui ndo ngajni ko jii ndo ndatsjonxin ti jian ti jii ndo Dio ko je'e ndo tetuen'en ndo kain sen ángel ko kain ti chón'da juachaxin.

Tsinteená xranchi tjaun ndo Dio

4 Tsango tangi kuatsinga ndo Cristo nchakon bake'e ndo nunte nti'i, jaña ja'anta kaxon xrokonda tsituaxinta tangi tsatsinganta nchakon tsii juachjaon ixi, siá tangi tsatsinganta, jaña tsaxi tsintu'enta ti ndako'a kuanche'enta, ²ko me'e sinche'enta xranchi tjaun ndo Dio, ko í je'a xranchi kuaxraxaonnta sa'ó, xranchi nche'e ni ndako'a xraxaon. ³Ixi ó itsjé nano jaña kuanche'enta. Nchakon me'e ndakua'i kuaxraxaonnta ko kuanche'enta ti ndako'a ko kuancheñanta kia ti bakoannta ko kuaketo̱ku'u chujni ko kuatjue'enta ídolo, ti tjaun'a ndo Dio sinche'enta. ⁴Jai ni chúntia'i ndo Dio toñaon nã ixi ja'anta í chrjiku'anta nã cha'o ña'i ichrji je'e nã. Méxin, chinga nichja nã kontraanta. ⁵Ko je'e nã xrokonda xrochronga kain ti ndako'a juinche'e nã nchakon tsii nã ngajin ngisen jichón'en sinchéña ijie ngajin kain chujni jichón ko ni tsiken'en. ⁶Méxin, ni tsiken'en kaxon kuin'en nã chijni natjúá ixi espíritue nã tsjacha tsechón xranchi tjaun ndo Dio, maski koñe'e nã ijie nchakon kuintee nã nti'i nunte xasintajni xranchi toñe'e ijie kain chujni ndako'a nche'e.

⁷ Ó tuinxin tsjexin nunte xasintajni, méxin, jian tinteenta ko nduaxin nichje'enta ndo Dio. ⁸ Ko ti ícha tjintee me'e xrotjue'é kichuunta. Ko siá tjue'é kichuunta me'e xrotjáña'anta ti ndako'a juincheko kichuunta. ⁹ Jian taye'énta sen kichuunta nchakon tsii sen ndointa ko tjaxin'a kichuunta. ¹⁰ Ngujngunta jian tingijnanta sen kichuunta xranchi juachaxin tjáanta ndo Dio ko ndako sinche'enta ixrā kuajon ndo Dio. ¹¹ Siá xrojan ja'anta xronichjanta chijnie ndo Dio, nichjanta xranchi tjaun ndo Dio. Ko siá xrojan ja'anta tsingijnanta xrojan ngisen, jian tingijnanta sen me'e xranchi juachaxin tjáanta ndo Dio. Ixi kain ixrā jian nche'enta, me'e je'e ndo tsayé'e ndo kain juasaya ixi je'e ndo tikinixin'en ndo kain juachaxin, kain nchakon. Jaña tson'en.

Xrokonda tangi tson'en sen titikaon ndo Cristo

¹² Kichuuna, tsango tjua'anta, ko xronka'inta nge'e tangi tsatsinganta ko ndachro'anta sonda jaña jiton'en. ¹³ Cháña take'énta juaxruxin maski jaña tangi tsatsinganta ixi jaña tangi kuatsinga ndo Cristo. Méxin jaña juaxruxin tsinteenta nchakon tsikonnta ijié juachaxin chónða Ncháina nchakon xrokjan ndo. ¹⁴ Juaxruxin take'énta nchakon nichjangí'anta nā ixi titikaonnta ndo Cristo ixi Espíritue ndo Dio chónða kain juachaxin ko tayakon'annta kain nchakon. Je'e nā nichjangí'e nā Ncháina, ā ja'anta tájonnta juasianta ngajin ndo. ¹⁵ Ko siá xrojan ja'anta tangi tson'annta, je'a ixi naakóñaxónnta naa chujni o kue'enta xrojan nge'e o xrojan nge'e ndako'a juinche'enta, ko je'a ixi juitexinnta naa nge'e tikinixian'inta. ¹⁶ Ko siá xrojan ja'anta tangi tson'annta ixi titikaonnta ndo Cristo, tosua'inta. Cháña tájonnta juasianta ngajin ndo Dio.

¹⁷ Ó kuij nchakon tsaxi tsoñā ijié ko xrokonda xroxrangíxixín ngajin sen ikjan chjen'en ndo Dio. Ko siá xroxrangíxixín tsóña ijié ngajin jaina, ¿á je'a ícha tangi tson'en chujni titikaon'a chijnie ndo Dio? ¹⁸ Ko siá sen jian nche'e, tsango tangi tsixixin sen ti tetuan'an ndo Dio, ícha tangi tson'en ni ndako'a nche'e ko kuitikaon'a chijnie ndo Dio. ¹⁹ Ko ngisen tangi stet'atsinga xranchi tjaun ndo Dio, sen me'e tsintue'a sen sinche'e sen ti jian ko tsake'e sen aséen sen gaya tja ndo Dio, ndo juinchéña kain chujni, ixi je'e ndo nduaxin nche'e ndo nge'e ndachro ndo.

Nge'e kuetuen'en sen tetuan'an ni'ngo

5 Ntaxraxa'on sen titaon'en sen ste ni'ngo, ixi jan'an kaxon titaon'an sen ningona xranchi je'e sen, ko kaxon jan'an nóna ko bikon xranchi tangi bake'e ndo Cristo, ko jan'an kaxon tsayá'a juachaxien ndo Dio xranchi juachaxin tsayé'e je'e sen nchakon tsii Ncháina. ²*Tayakon'ennta jian sen ikjan xranchi kutuchjoen ndo Dio, sen tikinixin'anta tayakon'ennta ixi ji'i ixra kuaye'enta. Juaxruxin tingijnanta sen xranchi tjaun ndo Dio, ko je'a ixi xrokonda sinche'enta xra me'e ko je'a ixi tsjachanta tomi. Na'i. Juaxruxin nche'enta xra me'e. ³Ko nche'anta xranchi ja'anta tikinixin'annta sen titikaon Ncháina. Na'i. Tjue'enta sen jaña tsjakoxinnta ixi ndako rinche'enta. ⁴Ko nchakon tsii ndo Cristo, ndo nduaxin jian tingatjia kutuchjoen, ja'anta tsaye'enta naa corona chaxro, ko corona me'e nai'a tsjexin.

⁵Kaxon jaña, ja'anta chajan, titikaonnta sen tituan'annta ngaxin'in ni'ngo. Kainnta jian titikaon kichuunta ko nchejié'a asáanta ixi:

Ndo Dio tjaun'a ndo sen nchejié aséen,

ko sen nchejié'a aséen, sen me'e ndo Dio tingijna ndo sen.

⁶*Méxin, nchejié'a asáanta ngajin ndo Dio ixi je'e ndo tsango chónnda ndo juachaxin, ko jaña tsii nchakon je'e ndo ijié juachaxin xrotjáanta ndo. ⁷Ko kain juachjaon chondanta takéenta ngaya itja ndo Dio ixi je'e ndo nduaxin tayakon'annta ndo.

⁸Jian xraxaonnta ko kain nchakon tsje'enta jian ixi Xixron'anxrée, xi ningakon'annta, ichrji xa xranchi naa kujenda tsango jie'e ko tsango soji tuyako ba ko jitjee ba nge'e chujni sine ba jaña nche'e xi me'e. ⁹Jian chuntianta Ncháina. Tintue'anta Xixron'anxrée tsjacha xa tsetuan'annta xa, ko jian xraxaonnta ixi kaxon sen kichuunta, sen chuntia Ncháina, ste nguixin nunte xasintajni tangi stetatsinga sen. ¹⁰Ko siá ja'anta ó tangi kuatsinganta kaxin nchakon, ndo Dio sinchemé'e ndo ijié chondanta ko ícha tsingijnanta ndo ixi nai'a tsintu'enta ti chuntianta ndo. Je'e ndo kuiya'anta ndo ixi tsariku'unta ndo kain nchakon ti no tetuan'an ndo Jesucristo.

¹¹Je'e ndo tikinixin'en ndo tsayé'e ndo kain juasaya ixi chónnda ndo juachaxin tsetuan'an ndo kain nchakon. Jaña tson'en.

Juexin nichja ndo Pedro

¹²* Juasie ndo Silvano, ndo tikon xranchi ndo kichian, je'e ndo jian bingijnana ndo ikjin xroon ji'i, maski tsjé'a nge'e ikjin, ko je'o ntaxraxa'onnta ixi ndo Dio, ndo tjáanta ndo kain juachaxin ko jaña juako ndo ixi nduaxin tjua'anta ndo. Ko nai'a tjáña'anta ixi ndo Dio tsango tjua'anta ndo.

¹³* Sen ni'ngo jii tjajna Babilonia, sen kuinche'e ndo Dio kaxon xranchi ja'anta, xruan'annta sen juajna ko kaxon xruan'annta ndo Marcos juajna, ndo tikon xranchi chjan'na.

¹⁴ Jian chje'é kichuunta juajna ko tse'e kichuunta tjáanta. Juaxruxin tinteenta ixi chuntianta ndo Jesucristo. Jaña tson'en.

Xroon yuxin tsikjin ndo Pedro

Ndo Pedro xruan'an ndo xroon ngajin sen titikaon ndo Cristo

1 Jan'an, Simón Pedro, kuincha'na ndo Dio ixi sinta'a xrée ndo Jesucristo. Ikjin xroon ji'i tsayé'e kain sen titikaon Ncháina, sen titikaon xranchi jan'anna ixi jian ndo Dio ko ndo Jesucristo, ndo nchemé'e jéina.

²Ndo Dio xrotjáanta ndo juaxruxin ko sintanchaonnta ndo ícha ixi chuxinnta ngisen ndo Dio ko ngisen Ncháina Jesucristo.

Jian tsintee sen titikaon ndo Jesús

³Ixi juachaxin chóna Ndo Dio, kuinchajna ndo ko chjajna ndo kain nge'e xrokondajna ixi jaña tsojuna xranchi tjaun je'e ndo. Kain ña chjajna ndo nchakon kuichuxinna ndo Jesucristo ixi juachaxin ijié chóna ndo. ⁴Ko ó chjajna ndo kain nge'e jian ko ti nduaxin tjintee ko kaxon ti ndachro ndo tsayé'ena tjume'e ixi jaña tsake'enta xranchi jii je'e ndo ko tsintu'enta nge'e ndako'a jii ngataon nunte xasintajni.

⁵Méxin ti chuntianta Ncháina ko chjakon'annta nche'enta ti jian, ko ti chjakon'annta me'e, ícha jian xrochuxinnta ndo Dio.

⁶Ko ti jian xrochuxinnta ndo Dio, me'e tsinkakon'en sinche'anta kain nge'e ti tjaunnta; ko ti tsinkakon'en me'e sinche'anta nge'e tjaunnta, me'e sintakuan'anta xrochon'énta ko tjaka'i xrotjáanta juaño ko xrochonde'enta juasaya ndo Dio; ⁷me'e sintakuan'annta xrotjue'enta sen kichuunta ko ti xrotjue'enta sen kichuunta, kaxon ícha xrotjue'enta kain chujni. ⁸Ko síá jaña sinche'enta, je'a xruenxon chuntianta Ncháina Jesucristo. ⁹Ko ngisen nche'a kain ji'i, nche'e sen xranchi naa ni tikon'a ixi tjáñe'e sen ixi Ncháina Jesús juinchemé'e ndo kain ijié kuachóna sen.

¹⁰Méxin, kichuuna, jian nche'enta ko soji titikaonnta, jaña xrotjáña'inta nge'e kuitikaonnta ko nai'a tsachrjendaxinnta cha'o jian. ¹¹Ko síá jaña sinche'enta, ndo Dio xrotjáanta ndo juachaxin tsixin'innta ti no tituan'an Ncháina Jesucristo, ndo kuenxin ixi jéina.

¹² Méxin, jan'an tsintua'i sintaxraxa'onnta kain ji'i, maski ó no'anta ko jian titikaonnta nge'e nduaxin juntakuan'anntana. ¹³ Ixi ti xrarichón tikinixinna sintaxraxa'onnta kain ji'i, ¹⁴ ixi Ncháina Jesucristo ó juinchenóna ndo íse'a jii nchakon tsen'enna. ¹⁵ Ko jan'an sintaxraxa'onnta ji'i ixi maski tsen'enna, ja'anta xrotjáña'inta nge'e ntatjunta.

Sen bikon juachaxien ndo Cristo

¹⁶ Nchakon juntakuan'annta juachaxin ijié chóna Ncháina Jesucristo ko ti ndachrjanna íjngo xrokjan ndo, je'a je'o kuanichjana nge'e bakii ngaya jáanana. Na'i. Jan'anna bikonxina ixi ikonna juachaxin ijié chóna Ncháina. ¹⁷ *Bikona ji'i nchakon Ndotáina Dio kuajon juachaxin ko juasaya ngajin Chjen'en ndo, ko kuin'anna ngajní^a nichjaxin ndo ko ndachro ndo: "Ji'in chjan'na ícha tjua'a. Tsango juaxruxin ritjén ngajin xjan." ¹⁸ Jan'anna kuin'anna jaña ndachro ndo Dio, kuin'anna nichjaxin ndo ngajní nchakon steki'anna Ncháina Jesús ti ijna tjuá.

¹⁹ Ko nónana ixi chijni juako sen kuachronga chijnie ndo Dio ó sa'ó, me'e naa chijni nduaxin. Méxin, titikaonnta nge'e kuandachro sen ixi chijni me'e jii xranchi naa xro'i tingasáñaxin ti naxixe'e, tsija nchakon ícha tsingasáña ko tsii chjiixro, jaña tsingasáña asáanta.

²⁰ Ko tjintee tsono'anta ji'i: chijnie ndo Dio jitaxin xroon, jua'i je'o naa chujni tsienxin xranchi tjaun, ²¹ ixi sen kuachronga chijnie ndo Dio nichja'i sen nge'e je'o je'e sen xraxaon sen. Je'e sen tsango kuitikaon sen ndo Dio ko Espíritue ndo bingijna sen kuanichja sen chijnie ndo.

Ni ndakua'i kuachronga chijnie ndo Dio

(Jud. 4-13)

2 Sa'ó bake'e ni ndako'a kuachronga chijnie ndo Dio tjajna Israel, ko jai ste ni jaña nche'e. Je'e na imao sintakuan'annta na nge'e nduaxin'a ko me'e tsitjáñaxin asáanta ixi xrondachro na ixi Ncháina^b jua'i sinchemé'e ndo ijié chondana. Ko kondeexin me'e, je'e na naatsitjáñaxónna. ² Kueya na xrorué'e na ti tjako ni me'e ko

^a 1:17 ngajní cielo ^b 2:1 Ncháina Señor Ncháina Jesús o Ncháina Dio

1:17: Mt. 17:1-5; Mr. 9:2-7; Lc. 9:28-35.

kondeexin me'e itsjé n̄ ndakua'i xronichja n̄ ti chijni jian kuajon Ncháina. ³Ni tjako jaña tjaun n̄ xrochónda n̄ itsjé tomi, ko tsjacha n̄ tomi me'e ixi tsjako n̄ naa chijni nduaxin'a. Ko me'e tsamaxin n̄ ijie ko jaña tsitjáña n̄.

⁴Ndo Dio tjáñe'a ndo nge'e ndako'a juinche'e sen ángel ko maski ángel sen xruan'an ndo sen ti naxixe'e, steje'e sen nti'a ko jichroaxin sen chika cadena tsitjaja nchakon sinchéña ndo ijie ngajin sen. ⁵Ko kaxon tjáñe'a ndo Dio ti ndako'a juinche'e ni kuintee sa'ó nchakon bake'e ndo Noé. Je'e ndo xruan'an ndo naa ichrin soji ko kain n̄ kuinteken'en n̄. Je'e ndo Noé kuanichje'e ndo chujni xranchi jian xrojuinche'e n̄, ko je'e ndo ko íjngo yaato chujni xro'an nge'e kon'en sen. ⁶Kaxon ndo Dio juinchetjáña ndo ni tjajna Sodoma ko Gomorra, iche n̄ ko kao kain nge'e ikjan nteso, ixi jaña tsikon chujni ndakua'i nche'e jai siá tsintue'a n̄ ti ndako'a nche'e n̄. ⁷Ko ndo Dio bingijna ndo ndo Lot ixi je'e ndo naa ngisen jian ko tsango bakaa ndo juachjaon kondeexin ni tjajna me'e ndako'a kuanche'e n̄. ⁸Ndo Lot jian aséen ndo maski kao ndo bake'e ndo tjajna me'e, ko kain nchakon bakaa ndo juachjaon kondeexin ti ña'i bakikon ndo ko baki'en ndo ti kuanche'e n̄. ⁹Ndo Dio jaña tjakoína ndo tsingijna ndo sen titikaon ndo ixi nchijí aséen sen, maski kueya nge'e tangi tsatsinga sen. Ko ni ña'i, tangi tsintekon'en n̄ nchakon sinchéña ndo Dio ijie ngajin n̄.

¹⁰Ko ícha tangi tson'en ni titikaon'a nge'e tituan'an Ncháina Jesús ko nche'e n̄ nge'e ndako'a xraxaon aséen n̄.

Titikaon'a n̄ ko xrakon'a n̄, nichjangí'e n̄ sen ángel chónnda juachaxin. ¹¹Nchakon sinchéña ndo Dio ijie, sen ángel, maski chónnda sen ícha juachaxin ixi ni ndako'a tjako, tsondachro'a sen xrojan nge'e ndako'a ngajin ni me'e.

¹²Ni me'e xranchi iko tienxin'a ba, jaña ste je'e n̄ ko xranchi iko jaña tsen'en n̄ kaxon, ixi nichja n̄ ti tienxin'a n̄. ¹³Juaxruxin tintee n̄ ixi ti ndakua'i nche'e n̄ ngujngu nchakon ko méxin tsikaon n̄ kondeexin ti ndako'a nche'e n̄. Ko tosue'eni nge'e ndako'a nche'e n̄ nchakon nteku'unta n̄ kia chondanta ixi nti'a nche'e ndako'a nche'e n̄ ko stetsje'e itsjé chujni. ¹⁴Ni me'e tikakuenxin n̄ kain nchri ko tonchrje'a n̄ nche'e n̄ ti ndakua'i. Ncheye'e n̄ ni nandá tjangíxin titikaon ndo Dio ko tjaun n̄ xrochónnda n̄ kain nge'e ndachro aséen n̄.

¹⁵ Kuintu'e n̄a cha'o jian ko rué'e n̄a chaoé xi Balaam, chjen'en xi Beor. Je'e xa bake'e xa juaxruxin ixi juacha xa kueya tomi kondeexin ti ña'i kuanche'e xa. ¹⁶ Ko kondeexin ti ndakua'i juinche'e xa, méxin, naa kuntajno, kunchri, nichje'e ba xa xranchi nichja chujni, ko kuyakutee ba xa; méxin, jaña kuintu'e xa nge'e ña'i kuanche'e xa.

¹⁷ Ni ndako'a tjako, ni me'e ste n̄a xranchi naa tuye yaso'e jitjiá'i inda, ko xranchi itjuj tikao chrinto soji. Ndo Dio tsajon ndo juachaxin tsikaon n̄a ko tsintee n̄a ti naxixe'e kain nchakon. ¹⁸ Ko je'e n̄a nichja n̄a chijni chaxro ngajin kain chujni ko me'e tjinte'a. Je'e n̄a tjaun n̄a xrochónda n̄a itsjé nchri ko jaña nchekateyana sinche'e chujni ti ndakua'i, chujni nandá tjaun tsintu'e nge'e ndako'a.

¹⁹ Ndachro n̄a chao sinche'eni nge'e tjaunni, ko je'e n̄a jua'i tintu'e n̄a ti ndako'a nche'e n̄a; ixi ni nche'e naa nge'e ndako'a, ti ndako'a me'e tituan'an aséen n̄a. ²⁰ Ko ni ó chúxin Ncháina Jesucristo, ndo nchemé'e jíee n̄a kuintu'e n̄a nge'e ndako'a jii ngata'a nunte xasintajni. Ko siá tjume'e tsajon n̄a juachaxin ngajin xi ña'i sincheye'e xa n̄a íjngo, jaña ti ndako'a ícha tsituan'an ngajin aséen n̄a. ²¹ Cháña xrokuichuxin'a n̄a chijni jian juako ndo Dio, ke jai chúxin n̄a chijni ko tsintu'e n̄a nge'e kuetuan'an ndo Dio. ²² Ni ña nduaxin nche'e n̄a xranchi ndachro naa chijni seno: “Kunia tonkjan ba ko tjume'e ikjan ba ine ba ti konkjan ba”, ko kaxon jii naa chijni ndachro “Kuchinga nandá tsikjengi ba, ikjan ba ngangí nchita'o.”

Nchakon tsij Ncháina Jesús

3 Kichuuna tjua'anta, ji'i xroon yuxin ikjin. Ko kayuxin xroon ntatjunta ixi xroxraonnta jian ko ti ndako sinche'enta.

² Xraxaonnta nge'e tsichronga sen kuachronga chijnie ndo Dio ó sa'ó, ko chijni kuetuan'an Ncháina Jesús, ndo juinchemé'e jíeina, chijni me'e jintakuan'annta sen apóstol.

³ *Xrokonda xrokono'anta ji'i: ixi nchakon tsjexin xasintajni tsij chujni tsjanao n̄a ti jian kuajon ndo Dio, ko je'o tsitikaon n̄a kain ti nge'e ña'i xraxaon n̄a. ⁴ Je'e n̄a tsjanchangi n̄a: “Nge'e kon'en ti tsindachro ndo Cristo ixi xrokjan ndo, ixi ó kuen'en sen tachrí'ina,

sen bake'e ó sa'ó, ixi naxraje'o jii kain nge'e xranchi xrangíxin nunte xasintajni."

⁵Ko ni me'e tjaun'a nã tsitikaon nã ixi ti xrangíxixión ndo Dio juinchéña ndo ngajní ko nunte xasintajni, ko je'e ndo je'o kuituan'an ndo ko inche kuachrjengíxin nche inda. ⁶Ko kaxon inda juinchetjáñaxin ndo kain nge'e bake'e nunte xasintajni^a nchakon me'e. ⁷Ko ndo Dio ndachro ndo ixi tsiji nchakon ngajní ko nunte xasintajni jii jai, tsitjáña ixi xro'i, kain nge'e xroche nchakon ndo Dio sinchéña ndo ijię ngajin kain chujni ko sinchetjáña ndo ni ndakua'i nche'e.

⁸Méxin, kichuuna, tjáña'inta ixi Ncháina Jesús tikon ndo naa nchakon xranchi mil nano ko mil nano tikon ndo xranchi xrokjui naa nchakon. ⁹Je'a ixi Ncháina jitonchrjen'en ndo sinche'e ndo nge'e tsindachro ndo, xranchi jaña xraxaon kaxin nã. Na'i. Je'e Ncháina jichón'en ndo ixi xro'an chujni tsitjáña, ixi tjaun ndo kain chujni xrochuntia nã ngajin ndo. ¹⁰*Ko nchakon xrokjan Ncháina Jesús, nchakon ninaa jaina xraxaonna tson'en ji'i, xranchi nche'e naa xiche'e tixin'in xa naa nchia tsee xa. Nchakon me'e, naa tsjatexon tsin'enni ko ngajní tsatanka ko xroxronkana, ko kain nge'e jii ngajní xroche ko kain nge'e jii nunte xasintajni ko xasintajni naatsitjáñaxón.

¹¹Jaña tsitjáña kain nge'e, méxin, ja'anta jian xraxaonnta ko titikaonnta ndo Dio. ¹²Ko chon'énnta nchakon tsij ndo Dio ko sinchéña ndo ijię, méxin chjakon'annta nchetjúánta asáanta. Nchakon me'e tsitjáña ngajní ko nchanotsé ko kain nge'e jii noi ixi xro'i tsatangaxin. ¹³*Ko jaina stechon'enna naa ngajní natjúá ko naa nunte natjúá, xranchi tsindachro ndo Dio tsajon ndo. Nti'a tsango chaxro ko jian tsake'e.

¹⁴Méxin, kichuuna, ti xrastechon'ennta tsij nchakon tson'en kain me'e, ixi nchijíi asáanta tjéenta ixi jian nge'e sinche'enta, jaña tsikon ndo Dio juaxruxin stenta ko chonda'inta ijię. ¹⁵Sintaxiñaonta ixi Ncháina jichón'en ndo ixi jaina tsitjáña'ina. Ndo kichuuna Pablo kaxon ikjin ndo ji'i ixi juachaxien ndo Dio kuayé'e ndo. ¹⁶Kain xroon tsikjin ndo ndachro ja'in, maski jii naa chijni tienxin'ani. Ko me'e, ni noe'a ko tienxin'a nã ko soji'a chuntia nã Ncháina méxin

^a 3:6 *xasintajni* mundo

3:10: Mt. 24:43; Lc. 12:39; 1Ts. 5:2; Ap. 16:15. 3:13: Ap. 21:1.

ndakua'i tjako n̄a, ko jaña kaxon ikaxin chijnie ndo Dio tienxin'a n̄a, méxin je'o n̄a tjée n̄a nge'e tsitjáñaxin aséen n̄a.

¹⁷Méxin, kichuuna, ó no'anta kain ji'i ko tsje'enta jian xranchi nche'enta ko jaña xro'an chujni ña'i sintaya'anta, ko tintue'anta tsitikaonnta ndo Dio. ¹⁸Ko cháña nche'enta jian, jaña ícha xrochuxinnta Ncháina Jesucristo, ndo nchemé'e ijie chondana, ko je'e ndo tsingijnanta ndo xrotjue'enta kain chujni. Tajonna juasaya ngajin Ncháina jai ko kain nchakon. Jaña tson'en.

Xroon sa'ó tsikjin ndo Juan

Ndo tajon juachaxin ixi nduaxin tsechón chujni kain nchakon

1 *Jan'anna stekjinna xroon ji'i nichja ti ndo bake'e ó sa'ó ti xraxro'an nge'e bake'e ngata'a nunte xasintajni. Je'e ndo ikjan ndo chijni tajon juachaxin tsechón chujni kain nchakon, ko jan'anna kuin'anna nichja ndo ko bikonxina ndo ikonna. Ko nduaxin bikona ndo ko tséxinna ndo tjánana. ²*Ko ixi je'e ndo stechónxin chujni, konoxin ndo nunte nti'i. Jan'anna bikona ndo, méxin, jaña nichjana. Ko nteno'ananta chijni ji'i ixi je'e ndo tsechónxin chujni kain nchakon. Je'e ndo bake'e ndo ngajin Ndotáina Dio, ko jai konoxin ndo ngajinna. ³Ntatjunanta ti bikona ko ti kuin'anna, ixi jan'anna ko ja'anta naakua nge'e xroxraaxonna xranchi jan'anna nduaxin steniina ngajin Ndotáina Dio ko ngajin Chjen'en ndo, xjan Jesucristo. ⁴Méxin, jaña ikjinna ji'i, ixi kainna ícha juaxroxin tsojuna.

Ndo Dio xro'i tingasáña

⁵Ji'i chijnie Ncháina Jesucristo juako'nana ndo, me'e chijni tjako'annanta ixi je'e ndo Dio xro'i tingasáña, ko ti no jii je'e ndo je'a naxixe'e. ⁶Siá ndachrona ixi steniina ngajin je'e ndo, ko xrandako'a nche'ena, ncheyana, ko je'a nduaxin nge'e ndachrona. ⁷Ko siá stena ti tingasáña xranchi ndo Dio jii ndo ti tingasáña, me'e naakua nge'e xroxraaxonna, ko jnié Chjen'en ndo, xjan Jesucristo, sinéma kain ijie chondana ko ti ndako'a juintu'una. ⁸Ko siá ndachrona ixi xro'an ijie chondana, jaiona ncheye'ena aséeina, ko je'a nduaxin ti ndachrona. ⁹Siá xrondachena ndo Dio kain ti ndako'a juintu'una, nojna ixi je'e ndo tsango jian ndo ko ndako nchéna ndo ijie, méxin sinchemé'e ndo kain jjeina ko sinchetjúá ndo aséeina. ¹⁰Ko siá xrondachrona xro'an nge'e ti ndako'a juintu'una, jaina tjakoxinna xranchi je'e ndo xrojuincheya ndo, ko me'e xrondachro ixi nduaxin'a kuaye'ena chijnie ndo.

Ndo Jesucristo nichjaxinna ndo

2 Ja'anta chjan'na, rikji'anta chijni ji'i xixi sinche'anta ti ndako'a. Ko siá xrojan ja'anta sinche'enta ti ndako'a, jajna chondana ngisen xronichjaxinna ngajin Ndotáina Dio jii ngajni, ndo me'e ndo Jesucristo, ndo jian ko ndako nchéña ndo ijié. ²Ndo Jesucristo kuen'en ndo xixi sinchemé'e ndo kain ti ndako'a juintu'una ko je'a je'o jíeina sinchemé'e ndo, kaxon jíee kain chujni jii ngata'a nunte xasintajni.

³Siá tsitikaonna ti kuetuan'an ndo Dio, me'e chao xrondachrona xixi chuxinna ndo. ⁴Ko siá xrojan ngisen xrondachro xixi chúxin sen Ndotáina Dio, ko titikaon'a sen nge'e kuetuan'an ndo, sen me'e ncheya sen ko ko'a ti nduaxin ngaya aséen sen. ⁵Ko ngisen titikaon chijni kuetuan'an ndo, sen me'e nduaxin tjaun sen ndo ko chúxin sen ndo. Jaña tsonoina xixi nduaxin steniina ngajin ndo. ⁶Ko sen ndachro xixi nduaxin titikaon sen ndo Dio, xrokonda sinche'e sen xranchi juinche'e ndo Jesucristo nchakon bake'e ndo ngata'a nunte xasintajni.

Chijni natjúá kuetuan'an ndo Dio

⁷*Ja'anta kichuuna, je'a naa chijni natjúá rikjin. Chijni ji'i ja'anta ó kuaye'enta ti xrangixixión kuin'ennta. Chijni ji'i ó sée tsiketuan'an ndo Dio, chijni ji'i ó tsikin'ennta. ⁸Ko chijni ikjinna me'e xranchi xrokjui naa chijni natjúá. Ko nduaxin ndo Jesucristo juakoxin ndo ji'i xixi tjaunna ndo, ko jaña tjakoxinnta kaxon xixi ó jitatsinga ti naxixe'e ko jai jitingasáña xro'i nduaxin.

⁹Ko siá xrojan sen titikaon sen ndo Jesús ndachro sen xixi ste sen ti jii xro'i, ko xraningakon'en sen sen kichuu sen, sen me'e xraste sen ti naxixe'e. ¹⁰Ko sen tjaun sen kichuu, sen me'e ste sen ti jii xro'i tingasáña, ko xro'an nge'e tontengixin sen. ¹¹Ko sen ningakon'en sen kichuu sen, sen me'e ste sen ko ichrji sen ti naxixe'e, ko noe'a sen no itji sen xixi ti naxixe'e juinchentakontsin sen.

¹²Ja'anta chjan'na, jan'an ikjin xroon ji'i, xixi juasie ndo Jesucristo ndo Dio juinchemé'e ndo kain ijié kuachondanta. ¹³Kain ja'anta ndotée chjan, kjin'annta xroon xixi ó kuichuxinnta ngisen bake'e ti xrangixixión nunte xasintajni. Ko ja'anta xrachájannta kjin'annta

xroon ji'i ixi ja'anta juache'enta Xixron'anxrée. Ja'anta chjan'na, kjin'annta xroon ixi ja'anta chuxinnta Ndotáina Dio. ¹⁴ Kjin'annta xroon, ja'anta ndotée chjan, ixi ja'anta ó chuxinnta ngisen bake'e ti xrangíxixión nunte xasintajni. Chajan, kjin'annta xroon ixi sojinta ko kuaye'enta chijnie ndo Dio ngaya asáanta ko juache'enta Xixron'anxrée.

¹⁵ Tjaun'anta kain nge'e tikonnta jii ngata'a nunte xasintajni. Ko siá xrojan ja'anta ícha tjue'enta ko tikakuenxinta nge'e jii ngata'a nunte xasintajni, me'e xrondachro tjue'anta Ndotáina Dio. ¹⁶ Ixi kain nge'e ndako'a ton'en ngata'a nunte xasintajni tixín'a ti jii Ndotáina Dio jii ngajní. Ji'i kain ti ndako'a nche'e chujni: ti ngixeko nche'e nã ti tjaun cuerpoe nã, ko tjaun nã kain nge'e ti chaxro tikon nã, ko ti nchejié aséen nã ixi tjaun nã kain nge'e ti tjintee. ¹⁷ Ko nunte xasintajni ó jitjexin nunte ko kaxon kain ti ndako'a nche'e chujni. Ko ngisen titikaon nge'e tjaun ndo Dio, tsechón sen kain nchakon.

Ti nduaxin ko ti nduaxin'a

¹⁸ Chjan'na ó kuij nchakon tsjexin kain nge'e. Ja'anta ó kuin'ennta ixi ó tsij naa xi ña'i, xi xrondachro ixi je'e xa ndo Cristo xa. Ko jai ó kueya nã ndachro nã ixi je'e nã ndo Cristo, méxin, nónaxinna ixi ó kuij nchakon tsjexin kain nge'e. ¹⁹ Je'e nã kuachrjexin nã ti ste jaina; ko je'a nduaxin tsikitikaon nã Ncháina Jesucristo, ixi siá nduaxin xrokuitikaon nã Ncháina, me'e xrokuitu'e nã nti'i ngajin jaina. Ko jaña kon'en, ixi tsikonxin ikonni ngisen je'a titikaon xranchi jaina.

²⁰ Ko jai ja'anta ndo Cristo ó tjáanta ndo Espíritu tjúá, me'e chuxinnta ti nduaxin. ²¹ Kjin'annta ji'i ixi chuxinnta ti nduaxin, ko je'a chuxin'anta. Ko ó no'anta kaxon ixi xro'an ti juancheya ti'xin ti nduaxin.

²² ¿Ngisen ncheya? Me'e sen ndachro ixi ndo Jesús je'a ndo Cristo tsixrua'an ndo Dio. Me'e xi ña'i ningakon'en xa ndo Cristo ixi titikaon'a xa Ndotáina Dio ko Chjen'en ndo. ²³ Sen titikaon'a Chjen'en ndo Dio kaxon chúxin'a sen Ndotáina Dio, ko ngisen chronga ixi nduaxin ndo Cristo Chjen'en ndo Dio, sen me'e nduaxin chúxin sen Ndotáina Dio. ²⁴ Méxin, ja'anta xrokonda tsjatsiinnta ngaya asáanta chijni kuaye'enta ti xrangíxixión kuitikaonnta. Ko siá ti kuin'ennta, juatsíinta ngaya asáanta, me'e steniinta ngajin Chjen'en ndo Dio ko ngajin je'e ndo. ²⁵ Ko ndachro Ncháina Jesucristo xrochjaina ndo juachaxin tsechónna kain nchakon.

²⁶ Méxin, kjin'annta xroon ji'i ixi ste chujni tjaun sintaya'anta.

²⁷ Ko ja'anta chondanta Espíritu tjúá, tsitjáanta ndo Jesucristo, ko jai ja'anta ó tikinixi'ennta ndo, ko í xrokonda'i ixi xrojan ngisen sintakuan'annta, ixi Espíritue ndo Dio sintakuan'annta kain nge'e, ko kain ti tjako ndo me'e ti nduaxin ko xro'an juancheya jii. Méxin, soji take'énta ngajin Ndo Cristo xranchi juintakuan'annta Espíritue ndo.

²⁸ Jai chjan'na, soji tinteenta ngajin Ncháina Cristo ixi jaña xroxrakon'anta nchakon tsonoxin ndo. Ko je'a tsosua'ina nchakon tsinteena tjenka ndo, nchakon xrokjan ndo íjngo. ²⁹ Ko ja'anta ó no'anta ixi ndo Cristo je'e ndo ndako nchéña ndo ijię. Ko xrokonda tsono'anta ixi kain ngisen titikaon ko ndako nche'e sen, sen me'e chjen'en ndo Dio.

Sen chjen'en ndo Dio

3 *Tsje'enta ixi ndotáina Dio tsango tjuaina ndo, méxin nchekin'inna ndo chjen'en ndo, ko nduaxin jaina chjen'en ndo. Ko kaxin chujni tjaun'anana ixi je'e na chúxin'a na ndo Dio. ² Kichuuna, tsango tju'a'anta, ixi jaina ó ikjanna chjen'en ndo Dio, ko xratjako'a ndo Dio xranchi tsojuna nchakon tsjexixin kain nge'e. Ko ó noina ixi nchakon tsii Ncháina Jesucristo jaina xrokjanna xranchi je'e ndo, ixi nchakon me'e tsikonna Ndo xranchi jii je'e ndo. ³ Ko kain sen nduaxin jichón'en nchakon tsii ndo, xrokonda tsintu'e sen kain ti ndako'a ko jaña tsontjúá aséen sen xranchi je'e ndo Jesucristo tsango tjúá ndo.

⁴ Kain sen ndako'a nche'e tama sen ijię ko kondeexin ti ndako'a nche'e sen, me'e titikaon'a sen ti tetuan'an ndo Dio. ⁵ *Ja'anta ó no'anta ixi ndo Cristo ó kuii ndo ngata'a nunte xasintajni ko me'e kuantsje ndo ijię kuachóna chujni, ko je'e ndo xro'an ijię sínká ndo. ⁶ Ko kain sen soji stenii ngajin ndo, ínche'a sen ti ndako'a; ko ni ndako'a nche'e xratikon'a na ndo ko chúxin'a na ndo. ⁷ Chjan'na, tájon'anta juachaxin ixi xrojan chujni sintaya'anta; ixi ngisen jian nche'e, sen me'e nduaxin jian sen, xranchi je'e ndo Jesucristo nduaxin jian ndo. ⁸ Ko kain ni ndako'a nche'e, ni me'e tikinixin'en na Xixron'anxrée; ixi Xixron'anxrée chóna xa ijię ti xraxrangixixión kóna nunte xasintajni. Méxin, kuii Chjen'en ndo

Dio ngata'a nunte xasintajni ixi sinchetjáña xjan kain ixra ndako'a nche'e Xixron'anxrée.

⁹Ninaa sen ikjan chjen'en ndo Dio ínche'a sen ti ndako'a, ixi Ndo Dio ó kuajon Ndo juachaxin tsechón sen, méxin ínche'a sen ti ndako'a ixi je'e sen ó ikjan sen chjen'en ndo Dio. ¹⁰Jaña tsonóaxinna ngisen chjen'en ndo Dio ko ngisen chjen'en Xixron'anxrée, ixi ni ndako'a nche'e ko tjaun'a na ni kichuu na, ni me'e je'a chjen'en ndo Dio na.

Xrotjue'é kichuuna

¹¹*Ji'i chijni kuin'ennta ti xrangíxixión kuitikaonnta Ndo Dio, ixi xrotjue'ena sen kichuuna. ¹²Ko sinche'ana xranchi juinche'e xi Caín, xi me'e ndako chjen'en Xixron'anxrée jii xa, ixi kóña xa xi kichuu xa, ndo Abel. ¿Ko sonda kóña xa ndo kichuu xa? Ixi xi Caín kain ti kuanche'e xa ndako'a jii, ko kain ti kuanche'e ndo Abel, me'e chao jii.

¹³Kichuuna, xronka'inta ixi ni ste ngata'a nunte xasintajni, ni chúxin'a ndo Dio ningakon'annta na, ¹⁴*ixi jaina ó kuatsingana ti tsen'en aséeina, ko jai jichón aséeina. Jaña nóxaxinna ixi nduaxin tjue'ena sen kichuuna ko sen tjue'a sen kichuu, sen me'e xratsiken'en aséen sen. ¹⁵Kain sen ningakon'en sen kichuu, sen me'e ikjan sen xranchi naa xi naatóñaxón chujni, ko ja'anta ó no'anta ixi ninaa ni nche'e jaña chóna'i na juachaxin tsechón na kain nchakon. ¹⁶Ó noina nge'e xrondachro ti xrotjue'e kichuuni, ixi Ncháina Jesucristo kuen'en ndo ixi jaina; ko jaña kaxon xrokonda sintu'u jaina, tsen'enna ixi sen kichuuna. ¹⁷Naa sen chóna kueya nge'e ko tikon sen ixi naa sen kichuu sen xro'an nge'e chóna sen, ko xro'an nge'e tingijnaxin kichuu sen, ¿xranchi xrondachro sen ixi tjue'e sen ndo Dio ngaya aséen sen ko tingijna'i sen, sen kichuu sen? ¹⁸Chjan'na, ti ndachrona ixi tjue'ena sen kichuuna, xrokonda ixi nduaxin jaña sintu'una, je'a je'o xronichjana.

Chao tsonchjiñe'ena ngajin ndo Dio

¹⁹Jaña nduaxin noina ixi titika'onna ndo Dio, ko no'e aséeina ixi nduaxin steniina ngajin ndo. ²⁰Ko siá aséeina tjangúina ixi xrojan nge'e ndako'a jintu'una, Ndo Dio ícha no'e nge'e xraxaon aséeina

ko nge'e juntu'una. ²¹ Kichuuna, siá tjangia'ina aséeina, me'e chao tsonchjiñe'ena ngajin ndo Dio, ²² ko je'e ndo tsajon ndo kain nge'e tsjanche'ena ndo, ixi titika'onna ti kuetuaina ndo ko nche'ena ti tjaun ndo. ²³ *Ko ndo Dio tsiketuan'an ndo ixi tsitikaonna Chjen'en ndo, xjan Jesucristo, ko xrotjue'e kichuuna xranchi je'e ndo kuetuan'an ndo. ²⁴ Kain sen titikaon nge'e kuetuan'an ndo Dio, sen me'e stenii sen ngajin ndo, ko je'e ndo jii ndo ti no ste je'e sen. Jaña noina ixi je'e ndo jii ndo ti no ste jaina ixi chjaina ndo Espíritue ndo.

Espíritue ndo Dio ko espíritue xi ningakon'en ndo Cristo

4 Ja'anta kichuuna, titikaon'anta kaxin ni ndachro ixi je'e nā nichjaxin nā Espíritue ndo Dio. Ja'anta tsje'enta á nduaxin nichjaxin nā Espíritue ndo Dio o na'i. Ixi nti'i ngata'a nunte jii kueya ni ncheya ixi ndachro nā je'e nā nichjaxin nā espíritue ndo Dio ko nduaxin'a me'e. ² Ko ja'anta ja'in tsichuxixinnta ngisen chóna Espíritue ndo Dio; kain sen ndachro ixi ndo Jesucristo kuii ndo ngata'a nunte xasintajni xranchi naa chujni, sen me'e nduaxin chóna sen Espíritue ndo Dio. ³ Ko ni ndachro ixi ndo Jesús kui'a ndo xranchi naa chujni, ni me'e chóna'i nā Espíritue ndo Dio. Ko je'e nā chóna nā espíritue xi ningakon'en ndo Cristo. Ja'anta ó kuin'ennta ixi espíritue me'e xrokuii ngata'a nunte, ko jai ó kuii espíritue me'e. ⁴ Chjan'na, ja'anta ó chjen'en ndo Dio ntaq, ko ó juache'enta ni ncheya ixi Espíritue ndo Dio jii ngajinnta ícha soji ixi espíritue Xixron'anxree jii ngata'a nunte xasintajni soji'a. ⁵ Ko ni me'e titikaon'a nā ndo Dio, méxin nichja nā ti ndako'a. Ko chujnie nā naxraje'o nichja nā méxin tienxin kichuu nā. ⁶ Ko jaina tixinixin'enna ndo Dio. Ko sen chúxin ndo Dio tin'en sen nge'e ndachena sen. Ko ni titikaon'a ndo Dio, ni me'e tjaun'a nā tsin'en nā chijnie ndo. Jaña tsichúxinna ngisen chóna Espíritue ndo Dio ko ni chóna espíritue juancheya.

Ndo Dio tjue'e ndo chujni

⁷ Kichuuna, tsango tjua'anta, xrokonda xrotjue'e kichuuna, ixi ti tjue'e kichuuni, ti me'e tixin ngajin ndo Dio. Ko ngisen tjue'e kichuu, sen me'e chjen'en ndo Dio, ko nduaxin je'e sen chúxin

sen ndo Dio. ⁸ Ko ngisen tjue'a ni kichuu, ni me'e chúxin'a na ndo Dio ixi je'e ndo tsango tjue'e ndo kain chujni. ⁹ Ndo Dio ja'in juakoxin ndo ixi tjuajina ndo, méxin xruan'an ndo Chjen'en ndo, xjan naakuaxon, kuij xjan nti'i nunte xasintajni ixi je'e xjan tsajon xjan juachaxin tsehónna kain nchakon. ¹⁰ Ko ti tjuajina ndo Dio xrondachro ixi je'a jaina tjue'ena ndo Dio; je'e ndo ícha sa'ó tjuajina ndo, méxin xruan'an ndo Chjen'en ndo kuenxin xjan ixi jaina ko jaña kuantse xjan ijię chondana. ¹¹ Ja'anta kichuuna, siá ndo Dio ó tjuajina ndo, jaña kaxon xrokonda xrotjue'ena sen kichuuna. ¹² *Xro'an chujni bikon ndo Dio. Méxin, siá xrotjue'ena ni kichuuna, me'e ndo Dio jii ndo ngaya aséeina, ko me'e nduaxin ícha xrotjue'eni ni kichuuni ngujngu nchakon. ¹³ Ndo Dio kuajon ndo Espíritue ndo chondana, méxin, nónaxinna ixi soji steniina ngajin ndo Dio ko je'e ndo jii ndo ngajin jaina. ¹⁴ Méxin, jaina bikona ko ndachrona ixi Ndotáina Dio xruan'an ndo Chjen'en ndo ixi sinchemé'e xjan ijię sínká kain chujni jii ngata'a nunte xasintajni. ¹⁵ Ngisen titikaon ixi ndo Jesús Chjen'en ndo Dio, sen me'e jii sen ngajin ndo Dio ko je'e ndo jii ndo ngajin sen.

¹⁶ Ko jaña noina ko titika'onna ixi ndo Dio tjuajina ndo. Ko je'e ndo tsango tjue'e ndo chujni, ko ngisen tjue'e ndo Dio ko tjue'e sen kichuu sen, sen me'e stenii sen ngajin ndo Dio ko ndo Dio jii ndo ngajin je'e sen. ¹⁷ Jaña nduaxin jaina ícha jian tjue'ena ndo Dio, ko nchakon sinchéña ndo Dio ijię xroxronka'ina, ixi jaina ti stena ngata'a nunte nti'i tjue'e kichuuna xranchi je'e ndo Jesucristo tjue'e ndo kain chujni. ¹⁸ Ngisen tachrxexin ñao tjue'e ndo Dio, sen me'e xrakon'a sen ixi jian tjue'e sen ndo Dio, me'e satji kain juaxrakon ixi ti nchexronkani me'e jitika'o ijię, ixi sen xrakon xrachuxin'a sen ti jian tjue'eni ndo Dio. ¹⁹ Jaina tjue'ena ndo Dio ixi je'e ndo ícha sa'ó tjaunna ndo. ²⁰ Siá xrojan ngisen ndachro: “Jan'an tjuaja^a ndo Dio”, ko ningakon'en sen sen kichuu sen, sen me'e ncheya sen. Ixi siá chujni tikon sen ko jua'i tjue'e sen, xranchi xrotjue'e sen Ndotáina Dio, ndo jua'i tikon sen. ²¹ Ndo Jesús kuetuajina ndo ixi ngisen tjue'e ndo Dio kaxon xrokonda xrotjue'e sen, sen kichuu sen.

^a 4:20 *tjua'a* yo te amo

4:12: Jn. 1:18.

Ti chúntiani ndo Dio me'e tjache'e kain nge'e

5 Ngisen titikaon ixi ndo Jesucristo chjen'en ndo Dio; sen me'e chjen'en ndo kaxon, ko ngisen tjue'e ndotée xjan kaxon xrokonda xrotjue'e sen chjen'en ndo. ² Siá tjue'ena ndo Dio ko titika'onna ti tetuan'an ndo, me'e noina ixi kaxon xrotjue'ena kain sen tsikjan chjen'en ndo Dio. ³ *Ngisen tjue'e ndo Dio xrokonda tsitikaon sen nge'e tituan'an ndo, ko kain chijni kuetuan'an ndo je'a tsango tangi tsitikaonni. ⁴ Ixi kain ngisen ikjan chjen'en ndo Dio tjache'e sen kain xrée xiña'i. Ko ti chúntiani ndo Dio, me'e juinchesoji aséeina ixi tsjache'ena xiña'i jii ngata'a nunte xasintajni. ⁵ Ngisen titikaon ixi ndo Jesús me'e chjen'en ndo Dio, sen me'e tsjache'e sen xrée xiña'i jii ngata'a nunte.

Ti chronga nge'e juinche'e Chjen'en ndo Dio

⁶ Nchakon kujj ndo Jesucristo bikitée ndo ixi inda ko nchakon kuen'en ndo kuintj jnié ndo. Ko je'a je'o inda. Kaxon inda ko ijnj. Ko Espíritue ndo Dio ndachro ixi nduaxin ji'i. Ko Espíritue ndo ncheya'i. ⁷ Ko jii ní nge'e chronga ixi nduaxin: je'e Ndotáina, ko Chjen'en ndo, ko Espíritue ndo. Ji'i ti ní sen chronga, ko ti ní sen me'e naakuaxon je'e sen. ⁸ Ko nti'i ngata'a nunte xasintajni jii ní nge'e chronga, je'e Espíritue ndo, ko inda ko ijnj; ji'i ti ní nge'e chronga ko kanjí ji'i xraje'o nichja. ⁹ Siá jaina titika'onna nge'e chronga chujni, ícha tjintee nge'e nichja ndo Dio ixi chronga ndo inge'e juinche'e Chjen'en ndo. ¹⁰ Ngisen titikaon Chjen'en ndo Dio, sen me'e no'e sen गया aséen sen ixi nduaxin ji'i. Ko ngisen titikaon'a ndo Dio, sen me'e nchéña sen ndo xranchi naa ngisen ncheya, ixi titikaon'a sen nge'e chronga ndo Dio ti juinche'e Chjen'en ndo. ¹¹ *Ko ji'i ti ndachro ndo Dio ixi chjaina ndo juachaxin tsechónna kain nchakon,^a ko juachaxin me'e je'e Chjen'en ndo. ¹² Ngisen titikaon Chjen'en ndo Dio, sen me'e chónnda sen juachaxin tsechón sen kain nchakon; ko sen chónnda'i गया aséen sen Chjen'en ndo Dio, jua'i tsechón sen kain nchakon.

^a 5:11 *tsechónna kain nchakon* vida eterna

Juexin ikjin ndo Juan

¹³ Jan'an kjin'annta ji'i xixi ja'anta ó titikaonnta Chjen'en ndo Dio, xixi jaña tsono'anta chondanta juachaxin tsarichonnta kain nchakon.

¹⁴ Jaino nojna ko titika'onna xixi siá tsjanche'ena Ndotáina Dio xrojan nge'e ko siá tsjanxhiana xranchi je'e ndo tjaun ndo, me'e je'e ndo tsin'en ndo ti tjanche'ena ndo. ¹⁵ Jaña ó nojna xixi ndo Dio jitin'en ndo ti juanche'ena ndo, ko kaxon ó nojna xixi tsayé'ena nge'e juanchiana ngajin ndo.

¹⁶ Ngisen jitsje'e xixi naa sen kichuu sen ndako'a jinche'e sen, ko ijie me'e je'a ti tsenxin chujni, chao tsjanche'e sen ndo Dio sinchemé'e ndo ijie me'e, ko je'e ndo tsajon ndo juachaxin tsechón sen me'e, xixi jii naa ijie tsenxin chujni ko ndachrjan jan'an xixi tsjanche'ani ndo Dio xixi sen me'e. ¹⁷ Kain ti ndakoa nche'e chujni me'e ijie ko jii ijie tsenxin'a chujni.

¹⁸ Ó nojna xixi ngisen titikaon Ndotáina Dio ísinche'a sen ti ndako'a, xixi Chjen'en ndo Dio tingijna sen, ko Xixron'anxrée í sinchení'e xa sen.

¹⁹ Ó nojna xixi tikinixin'enna ndo Dio, ko kain nge'e ti ndako'a nche'e chujni jii ngata'a nunte xasintajni me'e ti tetuan'an Xixron'anxrée.

²⁰ Kaxon nojna xixi Chjen'en ndo Dio kuij xjan ngata'a nunte xasintajni ko juinchekuaina xjan xranchi tsichuxinna ndo Dio, ndo nduaxin ko steniina ngajin ngisen nduaxin, me'e je'e ndo Jesucristo, chjen'en ndo Dio. Ji'i Ndo Dio, ndo nduaxin, ko chjaina ndo juachaxin tsechónna kain nchakon. ²¹ Chjan'na, tintu'enta kain dio tjatu'o xixi me'e je'a nduaxin ndo Dio. Jaña tson'en.

Xroon yuxin tsikjin ndo Juan

1 Jan'an, ndo tachrîi, ikjin xroon ji'i tsayé'e sen kuinche'e ndo Dio, ko nduaxin jan'an tjua'a sen; ko je'a je'o jan'an tjua'a sen, kaxon kain sen ó chúxin chijni nduaxin. ²Tjua'anta ixi ja'anta ó kuaye'enta ko titikaonnta chijni nduaxin, ko kain nchakon xrochondana chijni me'e ngaya aséeina. ³Ndotáina Dio ko Ncháina Jesucristo, Chjen'en ndo Dio, sintanchaonnta ndo, ko tsikonó'a'anta Ndo ko tsingijnanta ndo ixi ícha tsichuxinnta chijni nduaxin ko xrotjáanta ndo juaxruxin ko xrotjua'anta ndo kain nchakon.

⁴Tsango juaxruxin ritjén ixi bikon kaxinnta stenze'enta, xranchi tsiketuan'an Ndotáina Dio. ⁵*Ko jai, kichuuna, tinóatáana ngajinnta ixi xrotjue'é kichuunta ko ti rikji'anta je'a naa chijni natjúá tsaxi tsitikaonnta. Na'i. Ji'i naa chijni ó kuaye'ena ti xrangíxixión kuitikaonna ndo Dio. ⁶Ko ti xrotjue'e kichuuna, me'e xrondachro titika'onna nge'e tsiketuan'an ndo Dio, ko ó sa'ó kuin'enna ti xrotjue'e kichuuna.

Tsje'enta jian ngixe'e chujni ncheya

⁷Ngata'a nunte nti'i ste kueya chujni ncheya ko titikaon'a n̄a ixi ndo Jesucristo jongí'e ndo ko bake'e ndo nti'i xranchi naa chujni. Ni jaña ndachro, ningakon'en n̄a ndo ko ncheya n̄a. ⁸Méxin tsje'enta jian ixi sinchetjáña'inta ti ó juachanta ixi ixr̄a juinche'enta ko jaña chao tsaye'enta nge'e ndachro Ncháina Jesucristo.

⁹Ko chujni tintu'e nge'e juako ndo Cristo, ni me'e tingachrue n̄a, ko chóna'i n̄a ndo Dio; ko sen titikaon nge'e juako ndo Cristo, Ndotáina Dio ko Chjen'en ndo ste sen ngajin sen me'e. ¹⁰Siá xrojan ni me'e tsitsja'antana, ko tjako n̄a naa chijni je'a nduaxin, tájon'anta juachaxin tixin'in n̄a ndointa ko chje'anta n̄a juajna. ¹¹Ko ngisen xronichje'e ni me'e ko tsajon sen juajna ngajinna, me'e xrondachro ixi kaxon je'e sen tsama ijie xranchi je'e n̄a ixi ti ndako'a tjako n̄a.

Juexin nichja ndo Juan

¹² Jan'an chonda ícha kueya nge'e xrontatjunta, ko tjaun'a xrontatjunta ixi xroon rikjin. Nchakon tsjasotsja'anta me'e xrontatjunta ko jaña ícha juaxruxin tsjoína.

¹³ Sen kichuunta tikinixin'en ni'ngo nti'i, kaxon kuinche'e ndo Dio sen, xruan'annta sen juajna. Jaña tson'en.

Xroon nínxin tsikjin ndo Juan

1 *Jan'an ndotáchrí tituen'en sen ni'ngo, ikjin xroon ji'in tsay'é'e ndo Gayo, ndo tjua'a ixi chuxin chijni nduaxin.

²Kichuuna, tjancha'a ndo Dio ixi je'e ndo sintanchaoan ndo, ko tsingijna ndo kain ixra nche'e ko jian tsake'e ko ícha tsitikaoan ndo Dio. ³Tsango bake'e jan'an juaxruxin nchakon kuij kaxin sen kichuuna ko ndachijina sen ixi tsango jian titikáoan chijni nduaxin.

⁴Jan'an tsango chjána juaxruxin ixi kuin'an ixi sen tja'on xranchi chjan'na stetitikaon sen chijni nduaxin.

⁵Kichian, ja'a nduaxin jian rinche'e ixra ixi tingijna sen kichuuna ko ícha tingijna sen ti'xin jée tjajna. ⁶Sen kuingijna ja'a tsikeki'e sen sen kichuuna, sen xra'o ni'ngo, xranchi nduaxin tjue'é sen. Ko jai tinóatáana ngajian ixi tingijna sen kain nge'e xrokonde'e sen xranchi tjaun ndo Dio ti tsa sen cha'o. ⁷Je'e sen kuachrje sen ixi xrochronga sen chijnie Ncháina ko je'e sen kuayé'a sen nge'e xrokuajon chujni chúxin'a ndo Dio. ⁸Méxin, jaina xrokonda tsingijnana sen ixi jaña tsingijnana ícha tsjako sen chijni nduaxin.

Ndako'a juinche'e ndo Diótrfes

⁹Jan'an ikjin naa xroon kuayé'e sen ni'ngo xra'o nti'a. Ko ndo Diótrfes titikaon'a ndo nge'e kuetuan'an sen ni'ngo ixi je'e ndo tjaun ndo je'o ndo tsetuan'an ndo. ¹⁰Méxin, nchakon tsjaso jan'an nti'a tsoñao'a ndo sonda jaña nche'e ndo ko jincheya ndo. Ko je'a je'o me'e nche'e ndo. Kaxon tayé'a ndo sen kichuuna tjako chijnie ndo Cristo; ko toñao'e ndo sen tjaun tsingijna sen ko tajon'a ndo juachaxin tsingijna sen, ko tengixin ndo sen ni'ngo.

¹¹Kichuuna, nche'a xranchi nche'e chujni nche'e nge'e ndako'a. Cháña nche'e ko tjakoa nge'e jian. Ixi ngisen nche'e ti jian, sen me'e chujnie ndo Dio sen. Ko chujni nche'e ko tjako nge'e ña'i, chujni me'e chúxin'a ndo Dio.

Jian nche'e ndo Demetrio

¹²Kain sen ndachro ixi jian nche'e ndo Demetrio ko nduaxin me'e. Kaxon jan'anna ndachrjanna jaña ko ja'a no'a ixi jan'anna ntaya'ina.

Juexin nichja ndo Juan

¹³Chonda itsjé nge'e xrontatjua ko jai tjaun'a xrokjin'a me'e ¹⁴ixi tja'on tuinxin tsikon kichuuna ko nchakon me'e tsjoina. ¹⁵Juaxruxin take'é. Kain sen chuxian nti'i xruan'an sen juajna. Tjanča'a kaxon ndache ngujngu sen chuxian nti'a ixi jan'an xruan'an sen juajna.

Xroon tsikjin ndo Judas

1 *Jan'an, Judas, nta'a xrée ndo Jesucristo, ko jan'an ndo kichuu ndo Jacobo, ikjin xroon ji'i tsayé'e kain sen tjue'e ko sen tsikinche'e Ndotáina Dio ixi tsitikaon sen ko kaxon ndo Jesucristo tayakon'en ndo sen.

²Tja'on ixi ndo Dio tsikonóa'anta ndo ko xrotjáanta ndo juaxruxin ko tsango xrotjua'anta ndo.

Sen ndako'a tjako

(2Pe. 2:1-17)

³Kichuuna, tsango tja'on xrokjin xroon ji'i ixi naakua chondana juachaxin tsechónna kain nchakon.^a Méxin, xrokonda xrokjinna xroon ji'i ixi tinóatáana ngajinnta tintue'anta tsitjáña ti chuntianta Ncháina Jesús. Ji'i juachaxin kuajon ndo Dio ngajin kain sen titikaon ndo ko nai'a tsitjáña juachaxin.

⁴Richonda juachjaon ixi ste kaxin ni ncheya ti no stenta. Ó sa'ó nichja xroon chijnie ndo Dio xranchi tangi tson'en chujni me'e. Je'e na titikaon'a na ndo Jesús, ndo naakua Ncháina, ko ndachro na ixi ndo Dio tjaunna ndo, méxin, chao sintu'una ngixe'i nge'e ndako'a.

⁵Ja'anta maski ó no'anta ji'i, jai tja'on sintaxraxa'onnta íjngo ixi Ncháina ndo Dio kuantsjexin ndo sen tjajna Egipto sen israelita, ko tjume'e je'e ndo juinchetjáña ndo sen, sen kuitikaon'a ndo.

⁶Kaxon jaña kon'en sen ángel, sen kuitikaon'a ti kuetuan'an ndo Dio ko kuintu'e sen juachaxin tsikajon ndo Dio tsikayé'e sen, ko kuintu'e sen ti jian kuintee sen ko jai kuetuan'an ndo ixi steje'e sen ti naxixe'e, stechón'en sen tsijija nchakon tsoñe'e sen ijie.

⁷Kaxon jaña kon'en ni tjajna Sodoma ko ni tjajna Gomorra ko ni tjajna tjenka nti'a. Ni me'e juinche'e na xranchi juinche'e sen ángel, kuitikaon'a na kaxon, méxin kuama na ijie ixi juinche'e na ti ndako'a ngajin nchri je'a janchri'e na ko juinche'e na kain ti ndako'a, méxin bikaonxin na ixi. ⁸Ji'i juako xranchi tson'en ni titikaon'a, méxin jaña tson'en ni ña'i, ni ntatjunta ndako'a xraxaon.

^a 1:3 *tsechónna kain nchakon* vida eterna

1:1: Mt. 13:55; Mr. 6:3.

Ncheni'e n̄a cuerpoe n̄a ko titikaon'a n̄a juachaxien Ncháina ko nichjangí'e n̄a sen ángel chón̄da juachaxin tetuan'an.

⁹ *Ndo arcángel Miguel kuyakutee ndo Xixron'anxrée ko kueto'ka'o ndo xa kondeexin cuerpoe ndo Moisés ixi Xixron'anxrée tjaun xa xrobikao xa cuerpoe ndo. Je'e ndo ángel maski jaña kon'en, kuyakute'a ndo xa. Je'o ndache ndo xa: “Ncháina sinchéña ijie ngajian.” ¹⁰ Ko ni ncheya nichjangí'e n̄a nge'e tienxin'a n̄a kaxon, ko nche'e n̄a xranchi iko tienxin'a, ko je'o titikaon n̄a nge'e ndachro aséen n̄a, méxin, ti nge'e nche'e n̄a tsitjáñaxin n̄a.

¹¹ ¡Lastu n̄a!, nche'e n̄a xranchi juinche'e xi Caín. Tjaun n̄a tsjacha n̄a tomi méxin juinche'e n̄a xranchi nge'e ndako'a juinche'e xi Balaam, ko tsen'en n̄a xranchi kuen'en xi Coré ixi nichjangí'e xa sen tjajnee xa. ¹² Tosue'eni ixi ni ji'i itji n̄a kia chaxro chondanta, ti no xraxaonxinnta Ncháina Jesús. Je'e n̄a ine n̄a ko ti'i n̄a ko take'e n̄a juaxruxin maski xro'an juasaya chón̄da n̄a. Ste n̄a xranchi kaxin ni tetuan'an; je'o tjaun n̄a tayakon'en n̄a aséen n̄a. Stena xranchi itjuj chón̄da'i inda ko nango tikao chrinto tjuj; ko xranchi naa n̄taaj tajon'a itu maski nchakuen n̄taaj; naa tsikindecken'enxon n̄a ko naa tsikachrjengíxin nue'e n̄a. ¹³ Je'e n̄a ste n̄a xranchi ndachaon jie'e tsixrúji tuchrjo ixi ndako'a nche'e n̄a ko ji'i naa nge'e tosue'eni. Ko ste n̄a xranchi nchanotsé tsingachrue, itji nango ko nango ko tikinixin'en satsji ti naxixe'e.

¹⁴ Nchakon bake'e ndo Adán, tjume'e yatuxin ndo me'e kuij ndo Enoc, ndo nichjaxin juachaxien ndo Dio ko ndachro ndo: “Jan'an bikon Ncháina Dio bika'o ndo itsjé mil sen ángel chón̄da ndo, ¹⁵ ixi sinchéña ndo ijie ngajin kain ni ndako'a juinche'e kondeexin kain nge'e ña'i kuanichjangí'e n̄a ndo.” ¹⁶ Ni me'e tjaun'a n̄a kain nge'e jiton'en ko ichrji n̄a nichjangí'e kichuu n̄a. Je'o chrjitjée n̄a nge'e je'o je'e n̄a tjaun n̄a. Ti nichja n̄a nchejié aséen n̄a ko jian tjao n̄a kondee chujni ixi tjaun n̄a ni me'e tsingijna n̄a.

Nhexraxaon ndo sen titikaon ndo Cristo

¹⁷ Méxin, ja'anta kichuuna, xraxaonnta nge'e kuandachro sen kuinche'e Ncháina Jesucristo, ¹⁸ *ti kuandachro sen ixi nchakon tsjexixin nunte xasintajni tsij ni tsitikaon'a ko xronichjangí'e n̄a nge'e tjaun ndo Dio ko xrotjaun n̄a tsitikaon n̄a nge'e ña'i ndachro

aséen nã. ¹⁹Ni me'e tjaun nã sintaketonta nã ixi je'o tjaun nã sinche'e nã nge'e ndako'a jii nunte xasintajni^a ixi chónnda'i nã Espíritue ndo Dio.

²⁰Méxin, kichuuna, kain nchakon chuntianta ko titikaonnta Ncháina Jesucristo ko xronichjaxinnta ngajin ndo Dio ixi juachaxien Espíritue ndo. ²¹Jaña chuntianta ixi tjua'anta ndo Dio ko chon'éntta nchakon xrokjan Ncháina Jesucristo ixi juasie ndo xrochjaina ndo juachaxin tsechónna kain nchakon.

²²Jian tingijnanta ni xratiexin'a ixi tsienxin nã nchakon tsechónni kain nchakon. ²³Tingijnanta ni titikaon'a ixi tsji'a nã ti xro'i nai'a tsanga,^b ko tikonó'énta ni xrokonde'e tsikonó'eni ko tsje'enta jian ixi ja'anta sinche'anta ti ndako'a nche'e je'e nã.

Juasaya tayé'e ndo Dio

²⁴Naakua ndo Dio jii ko tsango no'e ndo kain nge'e ko nchemé'e ndo ijie chondana ko chónnda ndo juachaxin tsayakuina ndo ixi sinche'ana ti ndako'a, ko nchakon tsjasona ti jii je'e ndo xro'an ijie xrochondana, ko tsango tsojuna juaxruxin ti jii ndo nti'a. ²⁵Juasie ndo Dio tsango chónnda ndo juachaxin tetuan'an ndo ko tsajon ndo juachaxin tsechónna ixi juachaxien Ncháina Jesucristo. Je'e ndo kain nchakon jichón ndo ko chónnda ndo kain juachaxin, juachaxin nai'a tsjexin. Jaña tson'en.

^a 1:19 *xasintajni* mundo ^b 1:23 *xro'i nai'a tsanga* infierno

Nge'e chronga ndo Jesucristo bikon ndo Juan

1 Kain nge'e jitaxin nti'i ndo Dio juincheno'e ndo Ncháina Jesucristo ixi sincheno'e ndo kain sen nche'e xrée ndo ixi kain ji'i xrokonda tuinxin tson'en. Ndo Jesucristo xruan'an ndo naa ndo ángel ixi sincheno'e ndo ndo Juan kain ji'i ixi je'e ndo Juan nche'e ndo xrée ndo Jesucristo. ²Ndo Juan nduaxin chronga ndo nge'e nduaxin tsindachro ndo Dio ko nge'e chronga ndo Jesucristo ko kain nge'e tsikikon ndo xranchi juako ndo Dio.

³Juaxruxin tsake'e sen sinchekuanxin xroon ji'i ko tsin'en sen chijni chronga nge'e tson'en, ko kaxon juaxruxin tsake'e sen tsitikaon nge'e nichja xroon ixi tuinxin tsij nchakon tson'en ji'i.

Ndo Juan ikjin ndo xroon tsayé'e yaato ni'ngo

⁴*Jan'an, Juan, ikjin xroon tsayé'e yaato ni'ngo ste nunte Asia. Ndo Dio tjua'anta ndo ko tjáanta ndo juaxruxin. Je'e ndo bake'e ndo ti xraxro'an nge'e jii, ko ndo jai jichón ko ndo xrokjan tsij fingo. Ko juaxruxin ji'i tajon yaato espíritu jii ti tetuanxin ndo, ⁵ko kaxon ndo Jesucristo tajon kain juaxruxin ji'i. Je'e ndo nduaxin chronga ndo kain nge'e; je'o je'e ndo sa'ó xechón ndo, ndo ícha tetuan'an ixi kain xi rey ko ni tetuan'an nunte xasintajni. Je'e ndo tsango tjaunna ndo, méxin ixi jnié ndo kuijmaxin kain ijie sinkana. ⁶*Je'e ndo kuajon ndo juachaxin xrokjanna xranchi xitaana ixi sintu'una ixra ngajin Ndotée ndo, Ndotáina Dio. Méxin je'e ndo tsayé'e ndo kain juasaya ko juachaxien ndo tsetuan'an ndo kain nchakon. Jaña tson'en.

⁷*Tsjé'enta. Ndo Cristo tsij ndo ngakjen'en itjui. Ko kain na tsikon na ndo ko kaxon ni ningakon'en ndo, ni naakónaxón ndo ko kain ni tjajna jii nunte xasintajni xrotsjanga na nchakon tsikon na tsij ndo. Jaña tson'en.

⁸*“Jan'an ti xrangíxixión ritjén ko jan'an tsake'e ti tsjexixin kain nge'e, xranchi letra Á xrangíxixión kain letra ko letra Zeta tjexixín”,

jaña ichro Ncháina ndo Dio, ndo tsango tetuan'an. Je'e ndo jichón ndo jai ko ó bake'e ndo sa'ó ko ndo xrokjan tsii íjngo.

Ndo Cristo chóna ndo kain juachaxin

⁹ Jan'an Juan ndo kichuunta ixi steniina ndo Jesús. Ja'anta ko jan'an xraje'o tangi stetatsingana ko stechon'enna tsojuna ti tetuan'an ndo Jesús. Jan'an bake'e naa nche nchiín ngusine nda, nche ndatin'in Patmos, kondeexin bajako chijnie ndo Dio ko kuanichja chijnie ndo Jesucristo. ¹⁰ Naa nchakon ritájon juasaya ngajin Ncháina, hora me'e kuji juachaxien Espíritue ndo Dio ti ritjén jan'an ko tuenxinna kuin'an naa téé sen, soji xranchi ndachro naa itjao.^a ¹¹ Ja'in ndachro ndo:

—Jan'an ti xrangíxixión ko ti tsjexixin xranchi letra á xrangíxixión ko letra zeta tsjexixin. Ja'a ikjian xroon ji'i xrochronga kain nge'e tsikuan ixi xroxruen'en yaatō ni'ngo ste nunte Asia: ni'ngo tjajna Éfeso, Esmirna, Pérgamo, Tiatira, Sardis, Filadelfia, ko Laodicea.

¹² Tjume'e ngatjia tsja'a ixi tsikon ngisen jinichja'na ko tuinxin bikon yaatō candelero tsikónaxin chika oro. ¹³ Ko ngusine ti yaatō candelero bikon naa ngisen jitsje'e xranchi Chjen'en ndo Dio tsijongí'e xranchi chujni. Ko manta jiá ndo, me'e naa manta jine jikaxin ti tutée ndo ko jiteya ndo naa cinturón tsikónaxin chika oro. ¹⁴ Ko xrajaa ndo tjúa xranchi tikonni chjuen kutuchjon ko tjúa xranchi tikonni chrinta ko jmakon ndo tóngíxin xranchi xro'i. ¹⁵ Ko tutée ndo xranchi chika bronce tóngíxin tsikachrxjin naa itja. Ko ti nichja ndo tin'enni séen xranchi xroin yee nda jitinga. ¹⁶ Ko itja ndo ti jian, chóna ndo yaatō nchanotsé. Ko ro'a ndo jitachrxjin naa chika espada kayui yajin yauxin. Ko ngaya ikon ndo tsango tóngíxin xranchi tóngíxin chjiixro ngusine nchakon.

¹⁷ *Ko hora bikon ndo, xranchi xrokuen'enna, kuaritsinga ti jii tutée ndo. Ko je'e ndo bake'e ndo itja ndo ti jian ngata'ana ko ndachijina ndo:

—Xronka'ia. Jan'an ti xrangíxixión ko ti tsjexixin kain nge'e. ¹⁸ Ko jan'an ríchõn. Jan'an kuen'enna, ko jai ríchõn íjngo ko jan'an tsarichón kain nchakon. Jaña tson'en. Jan'an tituan'an ngajin juachaxin ti tsen'en chujni ko richonda chika xitjeexin ti jii ni

^a 1:10 *itjao* trompeta

1:17: Ap. 2:8; 22:13.

tsiken'en. ¹⁹ Méxin ikjian nge'e bikuan, ko nge'e ritsje'e jai ko nge'e tson'en tjume'e. ²⁰ Ji'i xrondachro ti yaato nchanotsé bikuan gaya tjáana ti jian ko ti yaato candelero chika oro: Ti yaato nchanotsé me'e sen ángel nichje'e sen ti yaato ni'ngo ko ti yaato candelero me'e xrondachro yaato ni'ngo.

Chijni kuayé'e yaato ni'ngo: Chijni kuayé'e sen ni'ngo tjajna Éfeso

2 'Ikjian xroon tsayé'e ndo ángel jitayakon'en aséen sen ni'ngo Éfeso: “Ja'in ndachro ndo chóna yaato nchanotsé gaya itja ndo ti jian ko ichrji ndo ngakjen'en yaato candelero tsikónaxin chika oro: ² Jan'an nóna kain nge'e nche'enta ko nóna ixi jian nche'enta ixra ko tintue'anta ti titikaonnta, ko juaxruxin'a stenta ixi chujni ndako'a nche'e. Jan'an ó nóna ixi ja'anta jian tsje'enta á nduaxin chujni ndachro ixi je'e na apóstol na ko je'a nduaxin; ko juakonta ixi ni me'e ncheya na. ³ Kueya nge'e tangi kuatsinganta ixi titikaonntana ko kaxon tsango jian juinche'enta ixra ko tuenxin'a konchrjenta ko ngaxin'a itonnta. ⁴ Ko jii naa nge'e nchena'i juaxruxin: ixi jai tjuana'ininta xranchi sa'ó. ⁵ Sintexiñaonta xranchi kuinteenta sa'ó. Ikjannta titikaonnta ndo Dio íjngo. Tintu'enta ti ndako'a ko nche'enta kain nge'e jian ti kuanche'enta nchakon nandá kuaxi kuitikaonnta, ixi siá sinche'anta me'e, jan'an tsjaso ko nango tsake'e candeleroanta. ⁶ Ko jii naa nge'e nchéna juaxruxin nche'enta me'e ti ningakon'ennta nge'e nche'e ni Nicolaítas ko jan'an kaxon ningakon'an nge'e nche'e na. ⁷ *Ngisen chao tin'en, tsin'en sen nge'e ndachro Espíritue ndo Dio ngajin ngujngu ni'ngo: Sen tsjacha tsatsinga kain nge'e tangi ko tsintue'a sen tsitikaonna sen, jan'an xrotjá'a sen juachaxin sine sen itu tajon ntaa tajon juachaxin tsechónni kain nchakon, ntaa me'e jii ntaa ti tetuan'an ndo Dio.”

Chijni kuayé'e sen ni'ngo tjajna Esmirna

⁸ *'Ikjian xroon tsayé'e ndo ángel jitayakon'en aséen sen ni'ngo tjajna Esmirna: “Ja'in ndachro ngisen jii ti xrangíxixión ko tsake'e ti tsjexixin kain nge'e, ndo kuen'en ko jai jichón: ⁹ Jan'an chúxin kain nge'e nche'enta ko nóna xranchi tangi stenta ko nóanta maski ja'anta chondanta itsjé nge'e jian gaya asáanta, ko nóna

kaxon ixi chinga nichja n̄a ixi ja'anta, ni ndachro judío n̄a, je'e n̄a xraxaon n̄a judío n̄a ko je'a nduaxin me'e; je'e n̄a tixinixin'en n̄a ningue Xixron'anxrée. ¹⁰Xronka'inta kondee ti tangi tsatsinganta ixi Xixron'anxrée xroxraxin'in xa kaxin ja'anta ndo'achjiso ixi jaña tsjakoxinnta á nduaxin titikaonntana ko tangi tsatsinganta ite nchakon. Ko tintue'anta ti titikaonntana kain nchakon ti tsenjannta, ko jan'an xrotjá'anta juachaxin tsarichonnta kain nchakon.

¹¹*Ngisen chao tin'en, tsin'en sen nge'e ndachro Espíritue ndo Dio ngajin ngujngu ni'ngo: Ngisen tsjacha tsatsinga kain nge'e tangi ko tsitikaonna, xro'an nge'e tson'en aséen sen ti yuxin tsen'en chujni.”^a

Chijni kuayé'e sen ni'ngo tjajna Pérgamo

¹²'Ikjian xroon tsayé'e ndo ángel jitayakon'en aséen sen ni'ngo tjajna Pérgamo: “Ja'in ndachro ngisen chónnda espada kayui yajin yauxin: ¹³Jan'an chúxin kain nge'e stanche'enta ko nóna ixi stenta ti no tetuan'an Xixron'anxrée, ko ja'anta xratitikaonninta. Ko kuintue'anta chuntiantana maski nti'a kónna n̄a ndo Antipas, ndo jian kuitikaonna jan'an. ¹⁴Ko jii naa nge'e nchena'i juaxruxin nche'enta. Nti'a tjajna Pérgamo chondanta kaxin ni chro'a tintu'e nge'e juako xi Balaam, xi me'e ndache xa xi Balac ixi sinchekateya xa sen Israelita sine sen nge'e tsikajon n̄a ngajin ídoloé n̄a ko ti tjiakuenxin n̄a nchri. ¹⁵Ko kaxon chondanta kaxin ni tjaun'a tsintu'e n̄a nge'e tjako ni Nicolaítas, ni ningakon'an jan'an. ¹⁶Méxin tintu'enta ti ndako'a ko titikaonnta ndo Dio. Ixi tuinxin tsji'i jan'an ti stenta ko tsetokianxin chujni ixi espada tachrxexin ro'a. ¹⁷*Ngisen chao tin'en, tsin'en nge'e ndachro Espíritue ndo Dio ngajin ngujngu ni'ngo: Ngisen tsjacha tsatsinga kain nge'e tangi ko tsintuna'i sen, sen me'e xrotjá'a sen juachaxin sine sen naa nutja jichjian ko xrotjá'a sen naa ixro tjúá, ko ngata'a xro me'e jitaxin naa nombre natjúá ti chúxin'a ninna ngisen. Je'o ngisen tsayé'e ixro tsono'e sen xranchi ndatin'in sen.”

Chijni kuayé'e sen ni'ngo tjajna Tiatira

¹⁸'Ikjian xroon nge'e tsayé'e ndo ángel jitayakon'en aséen sen ni'ngo tjajna Tiatira: “Ja'in ndachro Chjen'en ndo Dio, ngisen

^a 2:11 ti yuxin tsen'en chujni segunda muerte

2:11: Ap. 20:14; 21:8. 2:17: Jn. 6:48-50.

chónḁa jmakon xranchi xro'i jiche ko tutée ndo tóngíxin xranchi chika sḁḁ jingi xro'i. ¹⁹ Jan'an nóna kain nge'e nche'enta ko nóna ixi tsango tjaunninta ko tsango chuntianinta ko nóna jian ixra nche'enta. Ko nóna ixi jai ícha nche'enta ixra. ²⁰ Jii kaxin nge'e nchena'i juaxruxin nche'enta ixi ja'anta tájonnta juachaxin tjako nchri Jezabel ko ndachro nchra ixi je'e nchra nichja nchra chijnie ndo Dio, ko nduaxin'a me'e ixi je'e nchra nchekateya nchra sen nche'e ixra ngajin, sine sen ti tsikajon na ngajin ídoloe na ko nchekateya nchra sen tsjiakuenxin sen kaxin nchri. ²¹ Jan'an tjá'a nchra kaxin nchakon ixi tsintu'e nchra ti ndako'a nche'e nchra ko ti chónḁa nchra itsjé xi, ko titikaon'a nchra. ²² Ko jai tsajon juachaxin tsanga tsoni'e nchra, tsitsingata'a nchra kania ko tsango tangi tson'en kain sen ndakua'i juinche'e na ti kuejuakao na nchra ko tsachrje'a chin me'e tsintueja sen ti ndakua'i nche'e sen. ²³ Ko chjen'en nchri me'e sintani'a xjan ko tsen'en xjan. Ko kain sen ni'ngo tsono'e sen ixi jan'an chuxin nge'e xraxaon aséen sen. Ko sintajenga sen 'na kondee ngujngu ti ndako'a juinche'e sen. ²⁴ Ko ja'anta ko ikaxin sen ste tjajna Tiatira, ja'anta ti rue'anta ti ndako'a tjako nchra ko tjaun'anta tsono'anta nge'e ndakua'i kondee chijnie Xixron'anxrée, ko ja'anta í xrotjá'inta inaa juachjaon. ²⁵ Ko nge'e ti jian chondanta, tatsiinnta ngaya asáanta ko me'e nche'enta kain nchakon tsjija jan'an. ²⁶ Ko sen tsjacha sinche'e kain nge'e tj'a'on jan'an kain nchakon ti tsjexinja kain nge'e jii ngata'a nunte xasintajni, xrotjá'a sen juachaxin tsetuen'en sen kain tjajna. ²⁷ Jaña Ndotána chjána ndo juachaxin tsetuan'an, kaxon jaña je'e sen tsetuen'en sen tjajna ko xrochónḁa sen naa ntakuto chika tsetuenxin sen tjajna ko xrochjeka tjajna xranchi taki naa ichi tjatu'o jaña tson'en chujni me'e. ²⁸ Ko kaxon xrotjá'a sen nchanotsé tingasáña ndúyo. ²⁹ Ngisen chao tin'en, tsin'en nge'e ndachro Espíritue ndo Dio ngajin ngujngu ni'ngo.”

Chijni kuayé'e sen ni'ngo tjajna Sardis

3 'Ikjian nge'e tsayé'e ndo ángel jitayakon'en aséen sen ni'ngo tjajna Sardis: “Ja'in ndachro ndo chónḁa yaato Espíritue ndo Dio ko chónḁa yaato nchanotsé: Jan'an nóna kain nge'e nche'enta, ko nóna ixi ndachro na stechonnta ko nduaxin'a me'e ixi ja'anta ó tsikinteken'ennta. ² Xingama'anta ko nche'enta ti jian ti xrachao

sinche'enta ixi ritsja'a ti stenze'enta ti ndakua'i jii ngajinxin^a ikon Ndotána Dio. ³*Sintexiñaonta kain nge'e jian kuaye'enta ti kuajon ndo Dio, tindoxinnta kain ti ndako'a kuanche'enta ko titikaonnta kain ti jian. Siá sinche'anta ti jian, tsjaso ngajinnta xranchi naa xiche'e, ixi xi me'e noe'ani ngiora tsji xa. ⁴Ko xraste kaxin sen nti'a tjajna Sardis xranchekitja'i sen manta steyá sen, me'e tsetsáa sen manta tjúa ko jan'an tsajiki'an sen ixi jaña tikinixin'en sen. ⁵*Ko sen tsjacha tsatsinga kain nge'e tangi ko tsitikaonna sen, sen me'e tsayé'e sen manta tjúa tsetsáa sen ko sintamá'i xranchi tin'in sen ti xroon jitaxin xranchi tin'in kain sen tsechón kain nchakon ko jan'an xrondachrjan ixi chuxin sen ngajinxin ikon Ndotána ko ngajinxin sen ángel chóna ndo. ⁶Ngisen chao tin'en, tsin'en sen nge'e ndachro Espíritue ndo Dio ngajin ngujngu ni'ngo.”

Chijni kuayé'e sen ni'ngo tjajna Filadelfia

⁷Ikjian nge'e tsayé'e ndo ángel jitayakon'en aséen sen ni'ngo tjajna Filadelfia: “Ja'in ndachro ndo tjúa, ndo nduaxin, ndo chóna chika xitjeexin ntachja tikinixin'en ndo rey David. Ixi nchakon tsantje'e ndo ntachja xro'an ngisen tsije'e ntachja, ko nchakon tsije'e ndo ntachja ko xro'an ngisen tsantje'e ntachja: ⁸Jan'an nóna kain nge'e nche'enta, ko ngajinxinnta bakée naa ntachja jixrange'e ko xro'an ngisen chóna juachaxin tsije'e ntachja. Nóna ixi maski jié'a juachaxin chondanta, kuitikaonnta kain nge'e tja'on, ko nai'a tosua'anta ixi chuxinninta. ⁹Jan'an sinta'a ixi ni tsikitikaon Xixron'anxrée ko ndachro na ixi judío je'e na ko nduaxin'a me'e, je'e na tsakexin na ntatuchi'in na ngajinxin ja'anta ixi jaña tsikon na ixi jan'an tsango tjua'anta. ¹⁰Ixi nduaxin kuitikaonnta nge'e kuetuan'annta, jan'an tayakon'annta nchakon tsji juachjaon ngata'a kain chujni ste nunte xasintajni ixi jaña tsikon ndotána Dio á nduaxin tsikitikaon na chijnie ndo. ¹¹Jan'an tuinxin tsji'i. Tatsiinnta ngaya asáanta chijni kuaye'enta ixi jaña ninaa ngisen tsantsja'inta corona juachanta. ¹²*Sen tsjacha tsatsinga kain ti tangi, sen me'e tsakée sen xranchi ntasiji jingi'e

^a 3:2 *ngajinxin* delante de

3:3: Mt. 24:43, 44; Lc. 12:39, 40; Ap. 16:15.

3:5 a: Ap. 20:12; b: Mt. 10:32; Lc. 12:8. 3:12: Ap. 21:2.

ningue ndo Ndotána Dio ko í nai'a tsachrjexin sen nti'a. Ko jan'an xrokjin ngata'a sen xranchi tin'in ndo Dio ko xranchi tin'in tjajnéé ndo, tjajna natjúá, tjajna Jerusalén, tsì'xìn ngajní ti jii ndo Dio. Kaxon xrokjin xranchi natjúá tsi'ina jan'an. ¹³Ngisen chao tin'en, tsin'en sen nge'e ndachro Espíritue ndo Dio ngajin ngujngu ni'ngo.”

Chijni kuayé'e sen ni'ngo tjajna Laodicea

¹⁴'Ikjian nge'e tsayé'e ndo ángel jitayakon'en aséen sen ni'ngo tjajna Laodicea: “Ja'in ndachro ndo nduaxin, ndo chronga kain ti nduaxin. Jan'an bake'e ti xrangíxixín juinchéña ndo Dio kain nge'e. Ndachrjan ja'in: ¹⁵Jan'an nóna kain nge'e nche'enta. Ko nóna ixi je'a kain ti ndachrjan titikaonntana, je'o kaxion nge'e titikaonnta. Xrokuitikaonnta kain nge'e o cháña xro'an nge'e xrokuitikaonnta. Ja'anta stenta xranchi inda yasondao; cháña xrokjuinta naa nda súa o cháña nda ikin. ¹⁶Ixi kaxion nge'e titikaonnta, me'e ja'anta xranchi naa inda yasondao itjennta, méxin tsantsjexinnta ro'a. ¹⁷Ko ndachronta ixi tsango itsjé nge'e chondanta ko tsango jian stenta ko xro'an nge'e xrokonda'anta. Ko ja'anta noa'inta ixi xro'an juaxruxin chónnda asáanta ko noa'inta ixi turuchu asáanta ko ntakutsinnta. ¹⁸Méxin jan'an ntakateyanta te'nanta ngajin jan'an oro chaxro tsikachrjexin xro'i ixi jaña xrochondanta nge'e nduaxin tjintee ko kaxon manta tjúá tsarianta, ko jaña tsikon'ani ti turuchunta ko te'nanta ngajin jan'an xroan colirio tsintjingi ikonnta ixi jaña chao tsikonnta. ¹⁹*Ixi jan'an toña'o ko tetuan'an tikaon kain sen tjuá'a; méxin tintu'enta kain ti ndako'a ko ikjannta titikaonnta kain nge'e tjaun ndo Dio. ²⁰Nti'i ritjén ngandangi nduja, ritinga ntachja ko riteya. Siá xrojan ngisen jitin'en téena ko tsantje'e sen ntachja, jan'an tixin'in ndo'a sen ko sineki'an sen. ²¹Ko ngisen tsjacha tsatsinga kain nge'e tangi, jan'an xrotjá'a sen juachaxin tsake'e sen ngajin ti ritetuan'an; xranchi jan'an juácha kuatsinga kain nge'e tangi ko Ndotána chjána ndo juachaxin tsake'e ti tetuan'an je'e ndo. ²²Ngisen chao tin'en, tsin'en sen nge'e ndachro Espíritue ndo Dio ngajin ngujngu ni'ngo.”

Sen tajon juasaya ngajin ndo Dio

4 Tjume'e jan'an bikon jixrange'e naa ntachja jii ngajní.^a Ko ti sen nichja kuin'an sa'ó, nichja sen séen xranchi naa itjao^b, ndo me'e nichja'na ndo íjngo, ko ja'in ndachijina ndo:

—Tajian nti'i ixi tsjako'a kain nge'e tson'en ícha tjume'e.

²Tuinxin kujj juachaxien Espíritue ndo Dio ngajin ko bikon naa trono jii ngajní ko naa ngisen jita'a trono me'e. ³Ko ndo jita'a trono tsango jitóngíxin ndo xranchi naa ixro ndatin'in jaspe o xro cornalina. Ko ngandajin trono me bikon naa kunchechá tsango chaxro tóngíxin xranchi naa ixro ndatin'in esmeralda. ⁴Ko kaxon ngande'e trono me'e bikon íjngo ikán noó trono ko nti'a jita'a ikán^c noó ndo tachríi, ko manta tjúá steyá sen ko corona tsikóñaxin chika oro steta'a jaa sen. ⁵*Ko trono tikinixin'en ndo Dio tin'enni nichja sen, ko tjateé ko tóngíxin. Ko ngajinxin trono kaxon jiche yaato xro'i ko me'e ti yaato Espíritue ndo Dio. ⁶Ko ngajinxin trono bikon xranchi xrokjui naa ndachaon tóngíxin xranchi xroxrao.

Tjenka ko ngande'e trono ste noó sen jichón ko chóna sen me'e itsjé jmakon sen ngajinxin sen ko tuenxin sen. ⁷Ko ti naa sen jichón tikonni xranchi naa kujenda, ko ti yuxin sen jichón tikonni xranchi naa kuxinta, ko ti nínxin sen jichón tikonni xranchi ikon chujni. Ko ti noóxin sen jichón tikonni xranchi naa kutachikjan jitjanga. ⁸Ko ti noó sen jichón, ngujngu sen chóna sen ikjaon nenechaan sen ko stehóna sen itsjé jmakon sen ngandajin sen ko ngaxin'in sen, ko tiie, nchakon stendachro sen:

Tjúá, tjúá, tjúá ja'anta,

Ncháina ndo Dio, ja'anta chondanta kain juachaxin.

Ja'anta ndo ó ritjennta sa'ó,

ko ríchonnta jai

ko ja'anta xrokjannta tsji'intá íjngo.

⁹Sen noó sen jichón kain nchakon tajon sen juasaya, ko juasie sen ngajin ndo Dio, ndo jita'a trono, ndo jichón kain nchakon ¹⁰ko hora jaña nche'e sen noó jichón, sen ikán noó tachríi take'exin ntatuchi'in sen ngajin ndo Dio ko tajon sen juasaya ngajin ndo

^a 4:1 ngajní cielo ^b 4:1 itjao Trompeta ^c 4:4 ikán veinte

4:5 a: Ap. 8:5; 11:19; 16:18; b: Ap. 1:4.

jichón kain nchakon, ko tjanka sen corone sen ngajinxin trono ko ndachro sen:

¹¹ Nchána ko ja'anta ndo Dio na'nana,
ja'anta tikinixin'annta tsaye'enta kain juasaya
ko tikinixin'annta xrontatjunanta ja'anta tsango jiannta ixi kain
juachaxin chondanta;
ko ixi ja'anta juinchekochjiannta kain nge'e ixi jaña jueñaonta.

Xroon ko Xjantuchjon

5 Tjume'e bikon गया tja ndo ti jian, ndo jita'a trono, jitsé ndo naa xroon tsikjin sen गया ko tuenxin ko tsikijeexin xroon ixi yaato sello. ² Ko bikon naa ndo ángel chónnda juachaxin ko séen tjanchangi ndo ko ndachro ndo:

—¿Ngisen chónnda juachaxin tsintjian sen sello ko tsantje'e xroon?

³ Ninaa ngisen jii ngajní ko nunte xasintajni ko chringi inche jua'i tsantje'e sen xroon ko jua'i tsje'e sen nge'e ndachro xroon. ⁴ Ko jan'an tsango tsjanga ixi kuichue'a ninaa ngisen chónnda juachaxin chao xroquantje'e xroon o je'o xrobikon sen nge'e ndachro xroon. ⁵ Tjume'e naa sen tachrúi ndachijina:

—Ítsjanga'ia, ixi nti'i jii Kujenda kuachrjenixin tjajna Judá ko kuachrjenixin ndo Rey David. Ndo me'e juacha ko chónnda ndo juachaxin chao tsantje'e ndo ko tsintjian ndo ti yaato sello chónnda xroon.

⁶ Tjume'e ngajinxin trono ko ti ste noó sen jichón ko ngusine ti ste sen tachrúi, nti'a siin naa ndo xrokjui xranchi Xjantuchjon,^a tikonni xranchi naatsikóñaxón na xjan ko chónnda xjan yaato nte'e xjan ko yaato jmakon xjan. Me'e xrondachro yaato Espíritue ndo Dio tsixruan'an ndo itsji nchijí nunte xasintajni. ⁷ Ko Xjantuchjon konchjiñe'e xjan ti jii ndo jita'a trono ko itsé xjan xroon já itja ndo ti jian. ⁸ Ko nchakon itsé xjan xroon me'e, ti noó sen stechón ko sen ikán no sen tachrúi bake'exin ntatuchi'in sen ti jii tutée Xjantuchjon. Ko ngujngu sen chónnda sen naa arpa, ko copa tsikóñaxin chika oro jichre inda chaxro xraxe. Me'e xrondachro kain ti nichje'e sen ndo Dio, kain sen tikinixin'en tjajnée ndo.

⁹ Ko sen noó jichón ko sen ikán no sen tachrúi itsje sen naa soon natjúá:

^a 5:6 *Xjantuchjon* Cordero de Dio; Jesús

Je'o ja'anta tikinixin'annta tsaye'enta xroon
 ko tsintjiannta ti sello chóna libro;
 ixi ja'anta naakóñaxónnta na
 ko jníanta kuenaxinnta chujni ste kain tjajna, sen nichja kain
 ngigua, tjajna nchínchín ko tjajna ndua ixi xrokuayé'e
 ndo Dio sen.

¹⁰*Ja'anta kuajonnta juachaxin ixi xrokjanna rey ko taana
 sinta'ana ixra ngajin ndo Dio na'nana,

ko kaxon kuajonnta juachaxin tsetuan'anna nunte xasintajni.

¹¹Tjume'e tsja'a ko kuin'an téé itsjé sen ángel ste sen ngande'e
 trono ko no sen jichón ko ikán no sen tachríi. Ko ste itsjé millones
 sen. ¹²Séen itsje sen:

Xjantuchjon, naakóñaxón na xjan,
 méxin tikinixin xjan tsayé'e xjan kain juachaxin tsetuan'an xjan
 ko tsayé'e xjan kain ti tjintee,
 ko kain nge'e tsono'e xjan,
 kain juachaxin ko kain juasiaina.

¹³Kaxon kuin'an ixi kain nge'e juinchéña ndo Dio jii ngajni,
 nunte xasintajni, jii chringi inche ko kain nge'e jii chringi ndachaon
 ndachro:

Kain ja'anta tájonnta juasaya ngajin ndo jita'a trono ko ngajin
 Xjantuchjon
 ixi tikinixin'en sen kain juachaxin ko kain nge'e jian ko kain
 juasaya kainxin nchakon.

¹⁴Ko noó sen stechón ndachro sen:

—Jaña tson'en.

Ko sen ikán no sen tachríi bake'exin ntatuchi'in sen, kuajon sen
 juasaya ngajin ngisen jichón kain nchakon.

Yaato sello

6 Tjume'e bikon ixi Xjantuchjon kuintjian xjan naa sello ti yaato
 sello ko kuin'an nichja naa sen noó jichón ko nichja sen séen
 xranchi tjateé ko ndachro:

—Xrokuia ko tsje'é.

²Ko jan'an ritsja'a ko bikon naa kunxin tjúa. Ko ndo jita'a kunxin
 me'e jichóna ndo naa arco ngaya itja ndo ko tsikayé'e ndo naa

corona ko je'e ndo juacha ndo ti kue'to ndo ngajin kain ti ña'i ko jaña sinche'e ndo kain nchakon.

³ Ko Xjantuchjon kuintjian xjan sello yuxin, kuin'an ti yuxin sen jichón ndachro sen:

—Xrokuia ko tsje'é.

⁴ Ko kuachrje inaa kunxin játse. Ko ndo jita'a ba kuayé'e ndo juachaxin tsantsje ndo kain juaxruxin jii ngata'a nunte xasintajni ko jaña tsóña kichuu ngujngu chujni, ko kuayé'e ndo naa chika espada yao tsango ijié.

⁵ Ko Xjantuchjon kuintjian xjan ti nínxin sello ko kuin'an nichja sen nínxin jichón ko ndachro sen:

—Xrokuia ko tsje'é.

Ko ritsja'a ko bikon naa kunxin tiie ko ndo jita'a ba jichónnda ndo ngaya itja naa balanza. ⁶ Ko kuin'an nichja naa sen ngusine ti ste ti noó sen jichón ndachro:

—Je'o naa kilo trigo tsinaxin ixi naa tomi denario ko ní kilo cebada ixi naa tomi denario kaxon. Ko nchetjáña'inta aceite ko vino.

⁷ Ko Xjantuchjon kuintjian xjan ti noóxin sello, tjume'e kuin'an nichja ti noóxin sen jichón ndachro:

—Xrokuia ko tsje'é.

⁸ Ko ritsja'a ko bikon naa kunxin sine ko ti jita'a ba ndatin'in Muerte. Ko tuenxin ti me'e jirué'e ti tetuan'an ti no xrabaa ni tsiken'en. Ko kayui me'e kuayé'e juachaxin tsetuan'an ti noóxin parte nunte xasintajni ixi tsóña na chujni ixi chika yao ko tsenxin na jinta, ko tsenxin na ichin ko iku jie'e tsóña chujni.

⁹ Ko Xjantuchjon kuintjian ti naoxin sello ko bikon chringi trono aséen sen tsiken'en ixi kuanichja sen chijnie ndo Dio. ¹⁰ Ko séen ndachro sen:

—Ja'anta Ncháina tjúanta ko jiannta ko kain nchakon ndachronta nge'e nduaxin. ¿Ngisa sinchéñanta ije ngajin ni kóñana, ni ste nunte xasintajni?

¹¹ Ko kuayé'e sen manta tjúa ko kuetuen'en sen ixi xrochon'en sen ikaxin nchakon xroxetjaja sen kichuu sen, sen nche'e xra ngajin ndo Cristo, tsintekenjan sen me'e xranchi kuinteken'en je'e sen.

¹² *Ko bikon Xjantuchjon kuintjian xjan ti ikjaon sello, ko tsango tsanga kontengí nunte. Ko chjiixro konaxixe'e xranchi naa manta

tiie. Ko nchanitjao konjátse xranchi ijñi. ¹³ Ko nchanotsé jii ngajní kuitsinga ngata'a inche xranchi ntaa tajon tu higo tintjí tuée ntaa, nchakon chrinto tontsjenga ntaa. ¹⁴ *Ko ngajní kuitjáña xranchi naa xroon xeeya. Ko kain ijñā ko nunte nchínchín jii ngusine ndachaon kuindowin no bake'e. ¹⁵ Ko kain xi rey jii nunte xasintajni, ni tetuan'an, ni chónnda itsjé tomi, xi tetuan'an xi soldado, ni tsango chónnda juachaxin ko kain ni nchenche'e nā ixrā ko ni na'i, kuintekema nā ngaxin'in itjaō^a ko ti ixro ntandoá ste ijñā. ¹⁶ *Ko ndache nā ijñā ko ixro ntandoá:

—Titsingata'aninta ixi jaña tsikon'ana ndo jita'a trono ko Xjantuchjoen ndo Dio tsjankata'ina ijñe ixi tsango jitoñao xjan, ¹⁷ ixi ó kuii nchakuen ndo Dio ko Xjantuchjoen ndo sinchéña sen ijñe ko, ¿ngisen tsikixin'en tsango ijñe juachjaon tson'en?

Sen israelita chónnda sello

7 Tjume'e bikon noó sen ángel stexin tutée sen, ngujngu sen stetsje'e sen ngujngu ti noó lado chónnda nunte xasintajni: ku'e, níjin, retuya ko chjuya, sen me'e stetingakon'en sen chrinto ixi tsonchikau'a chrinto ngata'a inche, ngata'a ndachaon ko ngata'a ntaa yua. ² Ko kaxon bikon inaa ndo ángel kuixin chjuya ko chónnda ndo sellue ndo Dio, ndo jichón kain nchakon. Ko ndo ángel me'e séen kuyako ndo ngajin ti noó ángel kuayé'e juachaxin sincheni'e nunte xasintajni ko ndachaon,^b ³ ko ndachro ndo:

—Nchenié'anta inche, ndachaon, ko ntaa yua, tsjexinja tsakéena sello ntatjen sen nche'e ixrā ngajin ndo Dio.

⁴ Ko kuin'an ngijan'in sen tsikaa sello, ko sen me'e ciento yuu ikán ko no mil, sen tsikachrjenixin ndo Israel. ⁵ Teyuu mil sen tsikaa sello tsikachrjenixin ndo Judá ko teyuu mil sen tsikachrjenixin ndo Rubén ko teyuu mil sen tsikachrjenixin ndo Gad, ⁶ teyuu mil sen tsikachrjenixin ndo Aser, teyuu mil sen tsikachrjenixin ndo Neftalí ko teyuu mil sen tsikachrjenixin ndo Manasés, ⁷ teyuu mil sen tsikachrjenixin ndo Simeón ko teyuu mil sen tsikachrjenixin ndo Leví ko teyuu mil sen tsikachrjenixin ndo Isacar ⁸ ko teyuu mil sen tsikachrjenixin ndo Zabulón ko teyuu mil sen tsikachrjenixin ndo

^a 6:15 Itjaō Cueva ^b 7:2 ndachaon mar

José ko teyuu mil sen tsikachrjenixin ndo Benjamín. Kain sen ji'i tikinixin sen tjajnéé ndo Dio ko kuayé'e sen sellue ndo.

Kueya chujni steyá manta tjúá

⁹Tjume'e bikon kueya chujni tikinixin'en nchijí nunte xasintajni, ko xro'an ngisen chao tseki ngijan'in sen me'e. Kainko tjajna ndoa ko kain tjajna nchínchín, kain ngigua stexin sen tutée sen tjenka trono ko ngajin Xjantuchjon^a ko steyá sen manta tjúá ko ngaya itja sen stetsé sen kajne. ¹⁰Ko kain sen séen stetoyako sen ko ndachro sen:

Ndo Dio chón^{da} jain^a,
 ndo jita'a ngata'a trono
 ko kaxon Xjantuchjon,
 kuajon sen juachaxin tsechónna kain nchakon.

¹¹Kain sen ángel stexin sen tutée sen ngandajin trono ko ngandajin sen tachríi ko ti noó sen stechón bake'exin ntatuchi'in sen ko kuisée sen ngata'a inche ngajin trono ko kuajon sen juasaya ngajin ndo Dio ¹²ko ndachro sen:

Jaña tson'en.

Tsajonna juasaya ngajin ndo Dio
 ixi tsango no'e ndo ko tsango tetuan'an ndo
 ko tikinixin tsajonna juasiaina ngajin ndo.

Ixi tikinixin xrochonde'ena ndo juasaya ixi tsango chón^{da} ndo
 juachaxin

ko tsango tituan'an ndo,
 jaña sintu'una kain nchakon. Jaña tson'en.

¹³Tjume'e naa sen tachríi juanchangina ko ndachro sen:

—Sen steyá manta tjúá, ¿ngisen ña?, ko, ¿tinó kui'xin sen?

¹⁴*Ko jan'an juata'a:

—Nchána, ja'anta no'anta.

Ko je'e ndo ndachro ndo:

—Sen ji'i tsiki'xin sen ti jii juachjaon ko tsango tangi kuatsinga sen, sen tsikijmáxin mantée ko tsikotjúáxin aséen sen ixi jnié Xjantuchjon. ¹⁵Méxin jai ste sen tjenka trono ne'e ndo Dio, ko tiie, nchakon stenche'e sen ixra ngaxin'in ningue ndo ko je'e ndo

^a 7:9 *Xjantuchjon* Cordero de Dio; Jesús

7:14: Mt. 24:21; Mr. 13:19.

tayakon'en ndo sen ko xro'an nge'e tsintekon'en sen. ¹⁶ Ko je'e sen ítsen'a sen jinta ko tsen'a sen inda ko xrochján'i sen ixi sué nchakon, ko chjiixro sinchechján'i sen kaxon. ¹⁷ Ko Xjantuchjon jii ngusine trono tayakon'en ndo sen xranchi xrokjui kutuchjoen ndo, ko tsajikao ndo sen ti no jitinga inda tajon juachaxin tsechón chujni ko ndo Dio sinchexémá ndo ndakon sen.

Yatuxin sello

8 Tjume'e Xjantuchjon kuintjian yatuxin sello chónda xroon ko xro'an nge'e kuin'enni ngajní xranchi tu'o hora. ² Tjume'e jan'an bikon yaato sen ángel siin sen ngajinxin ndo Dio ko ngujngu sen kuayé'e sen ngujngu itjao. ³ Ko kuij inaa ndo ángel jitsé ndo naa i'nti tsikóñaxin chika oro, kuíxin tjenka altar ko kuayé'e ndo itsjé tsjoxraxé tsjaaka ndo ixi ji'i tsikao oración ne'e kain sen tsikjan chjen'en ndo Dio ko tsake'e ngata'a altar tsikóñaxin oro ti jii ngajinxin trono. ⁴ Ko nchie tsjoxraxé bajinxin itja ndo ángel ikjui ti jii ndo Dio ko kao oración ne'e chjen'en ndo Dio. ⁵ *Ko ndo ángel kua ndo i'nti, 'nti me'e juinchekaon ndo ixi xruitja jii ngata'a altar ko juanka ndo i'nti me'e ngata'a nunte xasintajni. Me'e kuin'enni juatee ko kongíxin ko tsango kontengí nunte.

Itjao

⁶ Tjume'e sen yaato ángel, sen chónda yaato itjao^a, konchjiñe'e sen ixi tsanoa sen itjao me'e.

⁷ Ko ndo ángel sa'ó kuanoa ndo itjao chónda ndo ko kuaxi kuania ngata'a nunte xasintajni tuni ko xro'i tsikintekjanxin ijni. Ko iche ti nínxin parte nunte ko ntāa ko iche kain kayua.

⁸ Tjume'e ti yuxin ndo ángel kuanoa ndo itjao chónda ndo ko naa nge'e xranchi naa ijna ijie jiche kuitsinga ngangí ndachaon ko nínxin parte ndachaon ikjan ijni. ⁹ Ko kuen'en nínxin parte kain nge'e jii ngangí ndachaon ko kaxon nínxin parte kain ntābarco kuitjáña.

¹⁰ Tjume'e ti nínxin ndo ángel kuanoa ndo itjao chónda ndo ko naa nchanotsé ijie xingajinxin ngajní jiche nchanotsé xranchi naa xro'i ijie kuitsinga ngata'a nínxin parte ndajitinga ko ti no jitachrjetoxin

^a 8:6 itjao Trompeta

8:5: Ap. 11:19; 16:18.

inda. ¹¹ Ko nchanotsé me'e ndatin'in Itsjá, méxin ti nínxin parte inda kontsjá inda ko kueya chujni kuen'en ixi ti kontsjá inda me'e.

¹² Tjume'e ti noóxin ndo ángel kuanoa ndo itjao chónnda ndo ko ti nínxin parte chjiixro, nínxin parte nchanitjao ko nínxin parte nchanotsé konaxixe'e ko í bingasáña'i. Méxin tingasáña'i chjiixro ko nchanitjao ko nchanotsé nínxin parte nchakon ko tiie.

¹³ Tjume'e bikon ko kuin'an naa kutachikjan jitjanga ba ngusine ngajní ko séen jitoyako ba:

—¡Lastu, lastu, lastu sen ste nunte xasintajni nchakon tsanoa íjngo ní sen ángel tjao'e sen ko ó tsaxi tsanoa sen tjao'e sen jai!

9 Tjume'e ti naoxin ndo ángel kuanoa ndo itjao^a chónnda ndo ko jan'an bikon naa nchanotsé kuitsingaxin ngajní ngata'a nunte xasintajni ko nchanotsé me'e kuayé'e chika xitjeexin tuye yaso'e ko naxixe'e. ² Ko nchanotsé me'e kuantje'e tuye yaso'e ko kuachrje i'nchi xranchi i'nchi tachrxjin naa itja ko i'nchi me'e juinçekonaxixe'e chjiixro ko chrinto. ³ Ko kuachrjxin i'nchi me'e kuchjua ko kain ba bingó ba ngata'a nunte ko kuayé'e ba juachaxin xranchi juachaxin chónnda kulantajoon jii nunte xasintajni.

⁴ Kuetuen'en ba ixi sinchení'e a ba kayua jii nunte xasintajni ko ninaa nge'e yua ko ninaa ntayua. Je'o sincheni'e ba ni chónnda'i sellue ndo Dio ntatjen na. ⁵ Ko kuayé'a ba juachaxin naatsónaxón ba chujni. Je'o sincheni'e ba na na'ó nchanitjao, ko ti tsoni'e na me'e xranchi tsoni'e ni tsijine'e naa kulantajoon. ⁶ Nchakon me'e chujni tsijine'e ba, xrojueña na xrokuen'en na ko jua'i tsen'en na ixi ti tsen'en chujni satsinge'e na.

⁷ Ko kuchjua me'e ste ba xranchi kunxin tikao na nchakon te'to na, ko ngata'a jaa ba chónnda ba xranchi naa corona chika oro ko ikon ba tikonni xranchi ikon chujni. ⁸ Chónnda ba xrajaa ba xranchi xrajaa naa nchri, ko neno ba xranchi neno kujenda. ⁹ Ko je'e ba chónnda ba naa chika tingakuenxin ixi xro'an nge'e tson'en ba. Ko ti xroin nene'e ba tin'enni xranchi xroin itsjé carreta tingakjin itsjé kunxin nchakon itji na tinteke'to na. ¹⁰ Ko ntané ba chónnda ba chá'a xranchi chónnda kulantajoon ko ixi ché ba sincheni'e ba chujni nguixin na'ó nchanitjao. ¹¹ Ko xi tetuen'en kuchjua me'e naa ángel tikinixin'en tuye yaso'e ko naxixe'e. Ángel me'e ngigua

^a 9:1 *itjao* Trompeta

hebreo ndatin'in Abadón ko ngigua griego ndatin'in Apolión ko jil'i xrondachro sinchetjáña kain nge'e.

¹² Ko me'e juachjaon sa'ó kuatsinga ko xratitjáña íjngo yuu juachjaon ijíé.

¹³ Ko ti ikjaon ndo ángel kuanoa ndo itjao chónnda ndo ko kuin'an naa téé sen nichja kuachrxjin ngusine ti noó nte'e altar chika oro ti jii ndo Dio. ¹⁴ Ko ti téé sen nichja me'e ndache ti ikjaon ángel kuanoa itjao chónnda ndo:

—Toxindange'e ti noó sen ángel jixrite'e ngande'e inda jitinga tsango ijíé ndatin'in Eufrates.

¹⁵ Ko xindange'e ti noó sen ángel xixi naatsóñaxón sen ti nínxin parte chujni jii nunte xasintajni xixi ndo Dio jaña juinchekonchjian ndo sen xixi sinche'e sen nge'e kuetuen'en sen hora, nchakon, nchanitjao ko nano me'e. ¹⁶ Ko kuin'an ngijan'in ni soldado jita'a kunxin'e na, ni tse'to, me'e doscientos millones ni me'e.

¹⁷ Ko jaña bikon konoxin itsjé kunxin ko ni steta'a ba chónnda na naa chika ntakuin na tingakuenxin xixi xro'an nge'e tson'en na, chika me'e játse chika ko yua xranchi ngajni ko sine. Ko jaa kunxin tikonni xranchi jaa kujenda ko ro'a ba tachrxjin i'nchi ko xro'i ko azufre. ¹⁸ Ko ti nínxin parte chujni kuinteken'en na xixi kaní nge'e kuachrxjin ro'a kunxin me'e xro'i, i'nchi ko azufre. ¹⁹ Ko juachaxin chónnda kunxin me'e tachrxjin ro'a ba ko ntanéé ba. Ko ntanéé ba jii xranchi kunchee chónnda jaa me'e sincheníexin ba chujni.

²⁰ Ko chujni kuenxin'a xixi i'nchi, xro'i ko azufre, ni me'e kuintue'a na juinche'e na ti ndako'a ko kuintue'a na kuajon na juasaya ngajin Xixron'anxrée ko tsango jueña na ídolo tsikóñaxin chika oro, chika plata, chika bronce, ixro ko ntaa, ídolo me'e jua'i tikon, tien'a ko chrji'a. ²¹ Ko ni me'e kaxon kuintue'a na ti ndako'a kuanche'e na, ti naabakóñaxón na chujni ko kuintue'a na kuitikaon na ichin tuso ko ti chónnda na inaa nchri je'a janchri'e na ko ti te'e kichuu na.

Ndo ángel ko naa xroon nchín

10 Tjume'e bikon inaa ndo ángel tsango chónnda ndo juachaxin xingajinxin ngajni, ndo me'e jitsía ndo naa itjuí ko naa kunchecha jii ngata'a jaa ndo ko ikon ndo tóngixin xranchi chjiixro ko tutée ndo jitsje'e xranchi xro'i jiche. ² Itja ndo jitséxin ndo naa xroon nchín jixrange'e, ko tutée ndo ti jian bake'e ndo ngata'a ndachaon ko tutée ndo ti ikjon bake'e ndo ngata'a inche. ³ Ko séen

kuyako ndo xranchi tojie'e naa kujenda, ko ti juexin kuyako ndo, kuin'enni téé yaato juatee. ⁴Ko juexin ndachro ti yaato juatee, jan'an ó xrokjin nge'e kuin'an ko tuinxin kuin'an naa sen nichja jii ngajni ko ndachro:

—Tasintaxin'a nge'e ndachro ti yaato juatee, ja'ua tsono'a ji'i ko xro'an ngisen xronache.

⁵Ko ndo ángel tsikake'e naa tutée ngata'a ndachaon ko naa tutée ndo ngata'a inche juatsi'in ndo itja ndo jian ngajni. ⁶Ko nichjaxin ndo xixi ndo Dio, ndo jichón kain nchakon, ndo jinchekonchjian ngajni ko nunte xasintajni, ndachaon ko kain nge'e jii ko ndachro ndo ángel:

—Í tsonchrjen'a tson'en kain ji'i. ⁷Nchakon xronichja yaatuxin ndo ángel ko tsanoa ndo tjao'e ndo, ó tsikon'en kain ti tsindachro ndo Dio sinche'e ndo, ti xro'an ngisen kuano'e ko sinche'e ndo kain ti tsindache ndo sen nche'e xrée ndo, sen kuachronga chijnie ndo ó sa'ó.

⁸Ti téé sen ó kuin'an kuixin ngajni, íjngo nichja'na ko ja'in ndachro:

—Itjia ko chijjá xroon nchín jixrange'e jíá itja ndo ángel kuixin ngata'a ndachaon ko ngata'a inche.

⁹Tjume'e ikjui ko juanchia'a ndo ángel xroon nchín ko je'e ndo ndachro ndo:

—Itsé ko inte xron. Ngaya ro'a tsojni xranchi tsjeen kunoa, ko ngaya tsee itsjá tsono'a.

¹⁰Jan'an itsé xroon nchín jii ngaya itja ndo ángel ko juiné xron, ko nduaxin ngaya ro'a xe'e xranchi tsjeen kunoa ko ngaya tse'e kontsjá. ¹¹Ko tuinxin kuituanna:

—Xrokonda xrochrja'ngana íjngo nge'e tson'en, ti nge'e sinche'e ndo Dio ngajin kain tjajna, kain chujni, kain ngigua ko kain xi tetuan'an.

Yuu sen xruan'an ndo Dio xrochronga nge'e tson'en

11 Tjume'e kuayá'a naa ntaa tjatichuaxinni ko kuituanna:
 —Itjia ko tjatichu'a ningue ndo Dio ko altar ne'e ndo ko tsje'e ngijan'in sen ste nti'a, sen stetajon sen juasie sen ngajin ndo.
²*Ko tjatichua'ia ntasien ningue ndo Dio xixi nti'a tsayé'e ni je'a

tjajnée ndo Dio, ixi tsetuen'en n̄a tjajna Jerusalén ko xrochónde'a n̄a juasaya tjajna, níi nano ko tu'o. ³ Jan'an xroxruan'an yuu sen nche'e x̄raña, tseyá sen manta tiie, xrochronga sen chijnina, chijni nduaxin, níi nano ko tu'o.

⁴ Kayui sen me'e xrochronga chijnina, sen me'e kayui nt̄aa olivo ko kayui candelero ste ngajin ndo Dio, ndo tetuan'an nunte xasintajni. ⁵ Ko siá xrojan chujni tjaun sincheni'e sen, je'e sen tsantsjexin sen ro'a sen xro'i, xro'i tsjaakaxin sen chujni tjaun sincheni'e sen ko tsen'en n̄a. ⁶ Ko je'e sen xrochónda sen juachaxin tsije'e sen ngajní ixi tsania'i ichrin nchakon xronichja sen chijnie ndo Dio ko xrochónda sen juachaxin ixi sinchekjan sen inda ijn̄i ko sincheni'e sen inche ixi itsjé ichin kain nchakon tjaun sen. ⁷ *Tjume'e nchakon tsjexin xrochronga sen chijnina, chijni nduaxin, tjume'e kuée Xixron'anxrée tsachrxjexin ba tuye yaso'e ko tse'to ba ngajin sen ko tsjacha ba naatsóñaxón ba sen. ⁸ Ko cuerpoe sen tsitsinga ti chaoé tjajna ijié ti tsikoña n̄a Ncháina Jesús nganito nt̄acru, ko nti'a nchekin'in n̄a Sodoma ko Egipto. ⁹ Ko níi nchakon ko tu'o, kain ni tsix̄in jée tjajna, ni nichja jée ngigua ko nación tsikonna sen tsiken'en sen jitsinga sen ko tsintue'a n̄a sen xroxrabaa sen. ¹⁰ Ko ni nunte xasintajni juaxruxin tsintee n̄a tsikon n̄a tsiken'en sen, ko sinchéña n̄a kia ko sinchek̄iton'en kichuu n̄a itsjé nge'e ixi juaxruxin ste n̄a ixi tsiken'en sen, sen tsixruan'an ndo Dio, ixi nchakon kuintee je'e sen tsango tangi kuintekatsinga n̄a. ¹¹ Ko kuatsinga kaníi nchakon ko tu'o, tjume'e ndo Dio juinchexechón ndo kayui sen kuachronga chijnie ndo, ko bingatjen sen ko ni bikon tsango xronka n̄a. ¹² Ko kayui sen kuin'en sen séen nichja naa ngisen jii ngajní ko ndachro:

—Tajiínta nti'i.

Ko je'e sen kuajin'in sen ngajní, naa itjuj̄ juinchengajin'in sen. Ko kain ni kuaningakon'en sen, bikon n̄a sen. ¹³ *Ko hora me'e tsango kontengí nunte, ko texin parte tjajna ijié chjenjin ko yāat̄o mil chujni kuinteken'en n̄a. Ko kain ni jichón, ni kuitu'e, tsango xronka n̄a ko kuaxi n̄a kuitikaon n̄a ndo Dio jii ngajní ko kuajon n̄a juasie n̄a ngajin ndo.

¹⁴ N̄a ti kon'en yuxin juachjaon ko tuinxin tsij̄ juachjaon nínxin.

Itjao yaatuxin

¹⁵ Tjume'e yatuxin ángel kuanoa ndo itjao^a chónnda ndo ko ngajní kuin'enni séen nichja itsjé ngisen ndachro:

Kain juachaxien nunte xasintajni tikinixin'en ndo Dio ko ngisen kuinche'e je'e ndo, me'e ndo Cristo, ndo tsetuan'an kain nchakon.

¹⁶ Ko ngujngu sen ikánoó tachríi ste ngata'a ntachaon'en sen ngajinxin ndo Dio kuisée sen ko kuajon sen juasie sen ngajin ndo Dio. ¹⁷ Ko ndachro sen:

Ncháina ndo Dio, tsango chondanta kain juachaxin. Ja'anta ti ó sa'ó bake'enta, ti richónnta jai ko ja'anta tsji'inta íjngo.

Juasiaanta ixi juakonánanta kain juachaxin chondanta ko ó kuaxinta kuetuan'annta nchijíi nunte xasintajni.

¹⁸ Kain chujni ste nunte xasintajni koñao na, ixi ó kuii nchakon ja'anta sinchéñanta ijië ngajin na ko ngajin ni tsiken'en.

Ko nchakon me'e tsajonnta nge'e jian ngajin sen juinche'e xráanta, sen kuachronga chijnianta

ko ngajin sen titikaonnta, chujni tsango tituan'an ko chujni na'i.

Ko sinchetjáñanta ni juinchetjáña chujni bake'e nunte xasintajni.

¹⁹ *Tjume'e xitje'e ntachja ningue ndo Dio ti jii ngajní, ko ngaxin'in ni'ngo tikonni ti jitjinga nge'e tsiketuan'an ndo Dio. Ko tsango kongíxin ko tsango juatee ko tsango kontengí nunte ko tsango kuania tuni.

Nchri ko kudragón

12 Tjume'e konoxin ngajní naa nge'e tsango ijié ti chuxin'ani: konoxin naa nchri ko manta jíá nchra tóngíxin xranchi chjiixro ko chringi tutée nchra jii nchanitjao. Ko jaa nchra jita'a naa corona chónnda teyuu nchanotsé. ² Ko je'e nchra yaa nchra ichjan ko tuyako nchra ixi tsango tíin nchra ixi ó sinchejongí'e nchra chjen'en

^a 11:15 itjao Trompeta

11:19 a: Ap. 8:5; 16:18; b: Ap. 16:21.

nchra. ³ Kaxon konoxin ngajní naa nge'e ijié ti chuxin'ani: naa kudragón játse ko chónða ba yaato jaa ba ko ite nte'e ba ko naa corona jita'a ngujngu jaa ba. ⁴ Ko ntanéé ba bingajinxin ba ti nínxin parte kain nchanotsé jii ngajní ko juanka ba nchanotsé ngata'a nunte ko kuíxin ba ngajinxin je'e nchra ixi sine ba chjen'en nchra tuinxin tsjongí'e xjan. ⁵ Ko je'e nchra juinchejongí'e nchra naa xjan xi, xjan me'e tsetuen'en xjan kain tjajna jii nunte xasintajni ixi naa ntakuto chika. Tjume'e kuachrje'e nchra chjen'en nchra, sakjui xjan ngajin ndo Dio ti tetuan'an ndo. ⁶ Tjume'e je'e nchra sabinga nchra ntajie ko nti'a ndo Dio tsjikonchjian ndo no xrobake'e nchra ko nti'a tayakon'en ndo nchra níi nano ko tu'o.

⁷ *Tjume'e kuinteke'to sen ángel ngajní. Ndo ángel Miguel ko sen ángel tetuen'en ndo kuinteke'to sen ngajin kudragón ko ni ángel tetuen'en ba. ⁸ Ko ixi juacha'i ba íxro'an juachaxin chónða ba tsitu'e ba ngajní. ⁹ *Méxin kuantsjexin ndo Dio kudragón ngajní, me'e kunchee ntaxi nchekin'in na Xixron'anxrée. Je'e xa ncheye'e xa chujni ste nunte xasintajni. Je'e xa ko kain ni ángel tetuen'en xa kuitsinga ngata'a nunte.

¹⁰ Tjume'e kuin'an naa sen séen nichja ngajní ndachro sen: —Ó kuji juachaxien ndo Dio na'ina tsantsje ndo ijié ko kuu juachaxin tsetuan'an ndo Cristo ixi ó kuachrxjin ngajní Xixron'anxrée tjankata'a ijié ngajin sen kichuuna, tiie, nchakon, je'e xa tankata'a xa ijié ngajin sen, ngajinxin ndo Dio na'ina. ¹¹ Sen kichuuna juacha sen ngajin xi me'e ixi jnié Xjantuchjon^a ko ixi chronga sen chijni kuayé'e sen ko xronka'i sen maski xrokuen'en sen. ¹² Méxin jai juaxruxin tsintee kain sen ste ngajní. Ko lastu sen ste ngata'a nunte xasintajni ko kain ti jichón chringi ndachaon ixi Xixron'anxrée tsango koñao xa ixi xingajinxin xa ngajní ixi ó no'e xa íxro'an itsjé nchakon chónða xa.

¹³ Ko ti kono'e kudragón ixi ó kuitsinga ba ngata'a inche, kuaxi ba rué'e ba nchri tsijinchejongí'e xjan xi. ¹⁴ Ko ndo Dio kuajon ndo yuu nenechaan kutachikjan ngajin nchra ixi chao tsjanga nchra satsinge'e nchra kudragón, satsji nchra ntajie ti no tsikasinchjian ndo Dio ko nti'a tayakon'en ndo nchra níi nano ko tu'o. ¹⁵ Ko kudragón tsango yee inda kuantsjexin ro'a ba ko juinchéña ba

^a 12:11 *Xjantuchjon* Cordero de Dio; Jesús

naa indajitinga ixi jaña tsingakjin inda nchri me'e. ¹⁶ Ko inche bingijna nchra ixi xitje'e nche, nti'a bikia inda kuachrjexin ro'a kudragón. ¹⁷ Tjume'e tsango koñaio kudragón ngajin nchra, méxin ikjui ba kue'to ba ngajin ni kichuu nchra, ngajin sen titikaon nge'e tsiketuan'an ndo Dio ko xratitikaon sen chijnie ndo Jesucristo. ¹⁸ Ko ti kudragón chón'en ba ngande'e ndachaon.

Yuu iko jie'e tsango chjinga ste

13 *Hora juasin ngande'e ndachaon, bikon kuachrjexin ndachaon naa iku tsango chjinga jii, iku me'e chónda ba yaato jaa ba ko ite nte'e ba, ko ngujngu nte'e ba chónda naa corona ko ngujngu jaa ba chónda naa chijni nichjangí'e ndo Dio. ² Iku tsango chjinga jii bikon jii ba xranchi naa kutigre ko tutée ba ste xranchi tutée kuoso ko ro'a ba jii xranchi ro'a kujenda. Ko kudragón kuajon ba kain juachaxien ba ngajin iku tsango chjinga jii. ³ Ko naa jaa iku tsango chjinga tsango tsikoni'e, xraxrokuenxin ba ixi ti tsikoni'e me'e, ko ó tsikoxruen'en ba. Ko kain chujni ste nunte xasintajni tsikikon na ixi tsikoxruen'en ba, méxin juaxruxin rué'e na ba. ⁴ Ko kuajon na juasaya ngajin kudragón ixi je'e ba kuajon ba juachaxin ngajin iku tsango chjinga jii, ko kaxon kuajon na juasaya ngajin iku tsango chjinga jii ko ndachro na:

—¿Ngisen xrokjui xranchi iku tsango chjinga ko ngisen xrojuacha ngajin ba?

⁵ Ko iku tsango chjinga kuayé'e ba juachaxin xronichjangí'e ba ndo Dio ko kain nchakon tsetuan'an ba yuu kán ko yuu nchanitjao. ⁶ Ko jaña juinche'e ba, nichjangí'e ba ndo Dio ko nichjangí'e ba xranchi tin'in ndo ko ti jii ndo ko kain sen ste ngajin ndo. ⁷ Kaxon tsikayé'e ba juachaxin tsetoka'o ba sen titikaon ndo Dio ko tsjacha ba tsetuen'en ba sen, ko kuayé'e ba juachaxin tsetuen'en ba kain chujni, kain tjajna, kain ngigua ko kain nación. ⁸ Kain ni nunte xasintajni kuajon na juasaya ngajin iku tsango chjinga jii, kain ni jitaxin'a xranchi tin'in na gaya xroon ti jitaxin kain sen tsechón kain nchakon ti xrako'a nunte xasintajni, me'e xroen Xjantuchjon, Xjantuchjon tsikajon ndo Dio kuen'en.

⁹ Ngisen chao tsin'en, xrokonda tsin'en sen. ¹⁰ Ni tije'e ndo'achjiso inaa chujni, kaxon je'e na tikinixin tsije'e na ko ni naatónaxón naa

chujni ixi chika espada, kaxon je'e n̄a chika espada tsenxin n̄a. Ji'i xrondachro ixi sen t̄jajnée ndo Dio tsikixin'en sen tsatsinga sen kain ti tangi ko tsintue'a sen xrochuntia sen ndo Dio.

¹¹ Tjume'e bikon kuachrjetaon inche inaa iku tsango chjinga jii, chón̄da ba yuu nte'e ba xranchi nte'e kutuchjon ko nichja ba xranchi nichja kudragón. ¹² Iku yuxin tsango chjinga jii chón̄da ba kain juachaxin xranchi juachaxin kuachón̄da iku sa'ó ko kuanche'e ba xrée iku chjinga jii sa'ó. Nchekateya ba kain chujni jii ngata'a nunte xasintajni xrokuajon n̄a juasaya ngajin iku tsango chjinga jii sa'ó, iku tsikoxruen'en ti tsikoni'e ba. ¹³ Kaxon juinche'e ba itsjé ixr̄a ijié xranchi ti xingajinxin ngajní xro'i ngata'a inche ngajinxin ikon kain chujni. ¹⁴ Iku yuxin tsango chjinga jii juincheye'e ba itsjé chujni ixi ti ixr̄a ijié juinche'e ba ixi tsikayé'e ba juachaxin tsikajon iku sa'ó tsango chjinga jii, ko juinchekeateya ba chujni ixi sinchéña n̄a naa t̄jatu'o xrotsje'e xranchi jii iku sa'ó, iku tsikoni'e ixi chika espada ko kuen'a ba. ¹⁵ Ko iku yuxin tsango chjinga jii kuayé'e ba juachaxin ixi t̄jatu'o tikonni xranchi iku sa'ó tsijinchekonchjian chujni, tsayé'e juachaxin tsechón ixi jaña chao xronichja ba ko chao tsetuan'an ba ixi tsen'en kain ni tsajon'a juasaya ngajin ba. ¹⁶ Kaxon kuetuan'an ba ixi kain chujni xrochón̄da n̄a naa chji'e n̄a, itja n̄a ti jian o ntatjen n̄a, kain chujni, ijié ko ichjan, ni chón̄da tomi, ni nóa ko ni nchejinche'e n̄a ixr̄a, ko ni tetuan'an, kain n̄a xrochón̄da n̄a chji'e n̄a. ¹⁷ Ko xro'an ngisen chonda juachaxin tse'na o sinchekji siá chón̄da'i n̄a chji'e n̄a, ti xrondachro xranchi tin'in iku tsango chjinga jii o númeroe ba. ¹⁸ Ji'i xrokonda ícha xrokuienxinnta. Ngisen tienxin chao xrokono'e sen número chón̄da iku tsango chjinga jii ko número me'e xrondachro xranchi tin'in chujni, número me'e ikjaon ciento sesenta y seis (666).

Soon xrotsje ciento cuarenta y cuatro mil chujni

14 *Tjume'e jan'an bikon Xjantuchjon jixin tutée xjan ngata'a ijn̄a Sión. Nti'a jikao ndo ciento cuarenta y cuatro mil chujni jítaxin ntatjen sen nombrée Xjantuchjon ko nombrée Ndotée ndo. ² Ko kuin'an naa ngisen nichja, tée sen kuix̄in ngajní, tin'enni xranchi xroin yee inda jitinga o xranchi séen t̄jateé, ko xranchi tin'enni ti ste kueya sen, sen stetinga sen arpa. ³ Ko stetsje sen

naa soon natjúá tjenka trono, ti ste noó sen jichón ko sen ikán ko no tachrúi. Xro'an ngisen chónda juachaxin chao xrotsje soon me'e; je'o sen ciento cuarenta y cuatro mil, sen tsikayé'e juachaxin tsechón kain nchakon ti xrabake'e sen nunte xasintajni. ⁴ Sen ji'i ó kuachónda'i sen inaa nchri je'a janchri'e sen ko tsango tjúá aséen sen, ko kuarue'e sen Xjantuchjon nguixin ti no bakaji ndo. Sen ji'i kuinche'e ndo Dio sen xranchi naa nge'e sa'ó xrokuayé'e ndo ko Xjantuchjon. ⁵ Je'e sen nai'a juincheya sen ko xro'an nge'e ti ndako'a juinche'e sen, je'e sen tjúá aséen sen.

Nge'e chronga ní sen ángel

⁶ Tjume'e bikon inaa ndo ángel jitjanga ngusine ngajní jichrónga ndo chijni jian, chijni nai'a tsjexin, ti tsin'en kain ni nunte xasintajni ko tsin'en kain nación, kain chujni, kain ngigua ko kain tjajna.

⁷ Ndo ángel me'e séen kuyako ndo ko ndachro ndo:

—Xrakuen'anta ndo Dio ko tájonnta juasaya ngajin ndo ixi ó kuij nchakon sinchéña ndo ijié. Tájonnta juasaya^a ngajin ndo, ndo juinchéña ngajní ko nunte xasintajni ko ndachaon ko no jitonoxixin inda.

⁸ *Tjume'e kuij inaa ndo ángel, ko ndachro ndo:

—Ó kuitjáña, ó kuitjáña tjajna Babilonia, tjajna ijié. Ni tjajna me'e juinchekeya kain nación xrokui'i nā vino, ko tjume'e juinche'e nā kain ti ndako'a, ti chónda nā inaa nchri je'a janchri'e nā.

⁹ Tjume'e konoxin ndo ángel nínxin ko séen nichja ndo:

—Siá xrojan ngisen tsajon juasaya ngajin iku sa'ó tsango chjinga jii ko ngajin tjatu'o tsikachrjeya ba o kaxon siá tsituexin nā tsayé'e nā chji'e ba ntatjen nā o itja nā, ¹⁰ méxin tsayé'e nā kain juañaue ndo Dio ko tsango tangi tson'en nā. Tsikaonxin nā ngajinxin sen angéel ndo Dio ko ngajinxin Xjantuchjon ixi xro'i ko ixi azufre jiche. ¹¹ I'nchi tachrxjexin xro'i nai'a tsjexin 'nchi. Kain nchakon tsajin'in i'nchi ko ni kuitikaon iku sa'ó tsango chjinga jii ko tjatu'o tsikachrjeya ba ko kaxon ni jitaxin ngata'a xranchi tin'in ba, tiie, nchakon jua'i tsjoké'e nā. ¹² Méxin nchakon tsii ji'i xrokonda sen titikaon ndo Dio tsikixin'en sen tsatsinga sen kain ti tangi, ko

^a 14:7 *juasaya* respeto, honor

tsintue'a sen xrochuntia sen ndo ko tsitikaon sen nge'e kuetuan'an ndo ko xrokonda tsjako sen ixi chuntia sen ndo Jesús.

¹³ Tjume'e kuin'an naa téé sen nichja kuixin ngajni ko ndachro:

—Ikjian ji'i: “Jai xrangixin juaxruxin tsake'e sen titikaon Ncháina ko tsen'en sen.”

Jaán, ndachro Espíritue ndo Dio, ixi je'e sen tsjoké'e sen, ísinche'a sen ixra tangi kuanche'e sen ixi ndo Dio tsjenge'e ndo sen 'na ixi ti jian ixra juinche'e sen.

Xrangixin xroxraka nge'e kóna ngata'a nche

¹⁴ Tjume'e bikon naa itjuj tjuá ko nti'a jita'a naa ndo jitsje'e xranchi Chjen'en ndo Dio, xjan jongí'e xranchi chujni, ko naa corona chika oro jita'a jaa ndo ko yaa ndo naa joso tsango yao.

¹⁵ Tjume'e inaa ndo ángel kuachrxexin ndo ni'ngo ko séen nichje'e ndo ngisen jita'a itjuj ko ndachro ndo:

—Tjangixian tonchrijian ixi joso ixi ó kuji nchakon tsandáa ixi ó tsicha nge'e tsikoña nunte xasintajni.

¹⁶ Ko ndo jita'a itjuj juinчекatsinga ndo joso nguixin nunte xasintajni ko juá'ka ndo nge'e tsikoña.

¹⁷ Tjume'e inaa ndo ángel kuachrxexin ndo ni'ngo jii ngajni ko kaxon tikao ndo naa joso tsango yao. ¹⁸ Ko ti altar kuachrxexin inaa ndo ángel, ndo me'e tetuan'an ndo xro'i ko séen ndache ndo ndo ángel chóna joso yao:

—Tonchrijian ixi joso yao itsjé tu uva tsikoña nunte xasintajni ixi ó tsichje itu.

¹⁹ Ko ndo ángel juinчекatsinga ndo joso ngata'a nunte ko konchrijin ndo tu uva tsikoña nunte ko bengachjian ndo tu ti no tseeneni tu. Ji'i xrondachro, ndo Dio toña ndo ngajin chujni.

²⁰ *Ko kuayáa na tu uva ngande'e tjajna ko ti no kuenexin na tu kuachrxexin tsango yee ijni, kuji ijni noi ti jikaxin chika teya ro'a kunxin ko níi ciento kilómetro binga ijni.

Yaato ángel ko yaato ichin tsjexixin tsoníexin chujni

15 Bikon ngajni inaa ixra ijié: yaato ndo ángel chóna ndo juachaxin ngajin yaato ichin tsoníexin chujni nunte xasintajni. Ji'i xrondachro tsango jitoña ndo Dio. ² Kaxon

bikon naa nge'e xranchi naa ndachaon tsikjan xranchi xroxrao tsintekjanxin ixi xro'i. Tjenka nti'a siin sen juacha kuatsinga kain nge'e juinche'e iku tsango chjinga jii ko ti tsikachrjeya xranchi je'e ba ko kaxon número xranchi tin'in ba. Sen me'e siin sen ngata'a ndachaon ko stetsé sen arpa tsikajon ndo Dio ngajin sen. ³Ko itsje sen soon kuantsje ndo Moisés, ngisen juinche'e xrée ndo Dio, ko sóen Xjantuchjon, ndachro:

Tsango ijié nge'e nche'enta

ko tsango jian kain nge'e tsijinchéñanta.

Ja'anta Nchána ndo Dio, ndo chónnda kain juachaxin.

Ndako ko nduaxin chao nche'enta kain nge'e.

Ja'anta Rey tetuan'annta kain nchakon ngata'a nunte xasintajni.

⁴¿Ngisen xroxrakon'a ngajinnta, Nchána?

¿Ngisen tsajon'a juasaya ngajin ja'anta?

Je'o ja'anta tsango tjúánta.

Kain ni nchijíi nunte xasintajni tsajon na juasaya ngajinnta ixi bikon na kain ixra jian tsijinche'enta.

⁵Tjume'e bikon ngajni ko nti'a xitje'e ni'ngo ti jitinga nge'e tsiketuan'an ndo Dio. ⁶Ko ni'ngo kuachrjexin yaato ndo ángel tikao sen yaato ichin. Steyá ndo manta tjintee tjúa ko chaxro tóngíxin ko steteyá ndo cinta chika oro. ⁷Naa sen noó stechón kuajon naa copa jitjiá vino kuayé'e ngujngu yaato ndo ángel, ko yaato copa me'e xrondachro ti toñao ndo Dio, ndo jichón kain nchakon. ⁸Ko ngaxin'in ni'ngo kaon i'nchi ti ti'xin ti ijié juachaxin chónnda ndo Dio ko xro'an ngisen chónnda juachaxin tsatsinga ngaxin'in ni'ngo tsatsingaja ti yaato ichin tikao ti yaato ndo ángel.

Yaato copa tjinga juañae ndo Dio

16 Kuin'an naa téé sen nichja tsango séen kuixin ni'ngo, ko ndache sen yaato ndo ángel:

—Itjinta ko tjintjinta ngata'a nunte xasintajni ti jitjiá yaato copa juañae ndo Dio.

²Tjume'e ndo ángel sa'ó kuii ndo ko kuintjii ndo ti jitjiá copee ndo ngata'a nunte xasintajni ko ngata'a kain chujni chónnda chji'e ne'e iku tsango chjinga jii, ko ni bakajon juasaya ngajin ti tjatu'o tsikachrjeya ba, ko ti tjia copa me'e naa ichin ña'i ko tsango ixra chin.

³Ndo ángel yuxin ikjui ndo ko kuintjǵi ndo ti jitjiá copee ndo, ngata'a ndachaon ko ndachaon ikjan inda ijni, xranchi jnié naa ti tsiken'en ko kain nge'e jichón ngangí ndachaon nda kuen'en.

⁴Ko ndo ángel nínxin kuintjǵi ndo ti jitjiá copee ndo ngata'a ndajitinga ko ngata'a ti no jitonoxixin nda ko ikjan nda ijni.

⁵Tjume'e kuin'an nichja ndo ángel tetuen'en inda ko ndachro ndo: —Ndo Dio jian ja'anta. Ncháina tsango tjúá ja'anta, ndo Dio, ndo jichón sa'ó ko ndo jichón jai ko ndo jian nchéña ijie, ⁶ixi ni ningakon'annta kóña na sen kuachronga chijnianta ko sen tjúá aséen, méxin jai ja'anta tájonnta ijni tsi'i na ixi kondeexin ti ndako'a juinche'e na.

⁷Kaxon kuin'an téé naa sen kuixin altar ko nichja sen:

—Ja'anta nduaxin Ncháina, ndo Dio, ja'anta chondanta kain juachaxin ko jian ko ndako nchéñanta ijie.

⁸Tjume'e ndo ángel noóxin kuintjǵi ndo nge'e jitjiá copee ndo ngata'a chjiixro, ko chjiixro kuayé'e juachaxin sinchechján kain chujni ixi xro'i. ⁹Kain na tsango ichján na ko maski jaña kuintekon'en na, kuitikaon'a na ndo Dio ko kuajon'a na juasaya ngajin ndo; cháña nichjangí'e na xranchi tin'in ndo, ndo chóna juachaxin ngata'a kain ichin me'e.

¹⁰Tjume'e ndo ángel na'óxin kuintjǵi ndo ti jitjiá copee ndo ngata'a trono ne'e iku tsango chjinga jii. Tjume'e ti no baketuanxin iku tsango chjinga jii, nti'a konaxixe'e. Ko chujni juinetja na nejen na ixi tsango tíin na. ¹¹Ko ixi tsango tíin na ko tsango tangi kon'en na, ni me'e kuintue'a na ti ndako'a banche'e na ko ícha nichjangí'e na ndo Dio, ndo jii ngajni.

¹²Tjume'e ndo ángel inkjaoxin kuintjǵi ndo ti jitjiá copee ndo ngata'a ndajitinga ijie ndatin'in Eufrates. Ko nda me'e xema inda ixi chao tsintekatsinga xi rey tsj'xin chjuya.

¹³Ko bikon ixi ro'a kudragón, ro'a iku tsango chjinga jii ko ro'a xi ndako'a bajako kuachrxjin níi espíritu ña'i tikonni xranchi kurrána. ¹⁴Espíritu ji'i, espíritue Xixron'anxrée kuanche'e ixra ijie. Kuintekachrje espíritu ji'i ixi tsja'o kain xi rey ste nunte xasintajni ixi tse'to xa nchakon ndo Dio sinchéña ndo ijie ngajin kain chujni, ni ste nunte xasintajni. ¹⁵*Méxin ndo Dio ndachro ndo: “Jan'an ó tuinxin tsji'i xranchi naa xiche'e. Juaxruxin tsintee sen tejuai'i ko

steyá mantée sen ko je'a turuchu ste sen, ixi jaña tsosue'a sen ixi turuchu ste sen.” ¹⁶ Ko espíritu ña'i jua'o kain xi rey nunte ndatin'in Armagedón, ngigua Hebreo xrondachro ji'i.

¹⁷ Tjume'e yatuxin ndo ángel kuintjí nge'e jitjiá copee ndo ngataon chrinto, ko ngaxin'in ni'ngo jii ngajní kuin'enni naa tée sen nichja tsango séen ndachro:

—Ó juexin kon'en kain nge'e.

¹⁸ *Ko kongíxin ko kuin'enni tsango séen juatee ko tsango kontengí nunte xranchi nai'a bikon chujni kontengí nunte. ¹⁹ Ti tsango soji kontengí nunte níi xitje'e inche tjajna Babilonia ko kain tjajna jié ste nunte xasintajni chjenjin tjajna. Ko ndo Dio xraxaon ndo ixi xrojuinchení'e ndo ni tjajna Babilonia ko tsango juincheni'e ndo na ixi tsango koñao ndo ngajin na. ²⁰ *Ko kain nunte ste ngusine ndachaon ko ijna naakuitjáñaxón. ²¹ *Ko ngajní kuaniaxin tuni tsango ndantua, xranchi yuu kán kilo yexin ngujngu tuni. Ko chujni ícha nichjangí'e na ndo Dio ixi jaña kon'en, ixi xratja na tuni.

Tsikaon nchri chónnda itsjé xi

17 Ti yatō ndo ángel chónnda yaatō copa, naa ndo me'e ndachro ndo:

—Xrokuia ko tsjako'a xranchi tsikaon nchri chónnda itsjé xi, nchri jii ngata'a ndachaon. ² Xi rey tetuan'an nunte xasintajni kuejuakao xa nchra, juinche'e xa ti ndako'a ko ni nunte xasintajni koanxin na ixi vino tsikajon nchra ngajin na ko ndakua'i juinche'e na.

³ *Tjume'e Espíritue ndo Dio juinchenoxin ndo naa nge'e bikon ko ndo ángel biki'an ndo ntajie ko bikon naa nchri jita'a naa iku játse tsango chjinga jii, ko nchijí ba jitaxin chijni nichjangíexin na ndo Dio ko chónnda ba yaatō jaa ba ko ite nte'e ba. ⁴ Ko je'e nchra jiá nchra manta tiie játse ko kaxon játse, ko tsikitsojin nchra kueya nge'e tsikónaxin chika oro ko ixro chaxro tsango tjintee ko kaxon ixro perla. Ko ngaya itja nchra jiá naa copa chika oro jichrexin ijie ko ti ndako'a ko kain ti ña'i tsijinche'e nchra. ⁵ Ko nstatjen nchra jitaxin naa chijni xro'an ngisen tienxin ko ja'in jitaxin: “Tjajna ijie ndatin'in Babilonia, me'e xrokjui xranchi janée kain nchri tejuakao itsjé xi ko kain ni nche'e ti ndako'a jii nunte xasintajni.” ⁶ Ko bikon ixi je'e nchra tsikoan nchra ixi jnié kain sen titikaon ndo Dio ko sen

tsiken'en ixi kuachronga sen ti titikaon sen ndo Jesús. Ti bikon ji'i tsango juinchexronkana. ⁷Tjume'e naa ndo ángel ndachijina ndo:

—¿Sonda xronka? Jan'an xrontatjua nge'e xrondachro ti nchri ji'i ko ti iku tsango chjinga jii jita'a nchra chónda ba yaato jaa ba ko ite nte'e ba, ji'i xro'an ngisen no'e. ⁸*Iku tsango chjinga jii bikuan ó seno bake'e ba ko jai íko'a ba. Ko iku me'e ó mero tsachrxjin ba tuye yaso'e ko ti naxixe'e ko je'o tsachrje ba ixi ndo Dio sinchetjáña ndo ba. Ko ni ste nunte xasintajni, ni jitaxin'a xranchi tin'in na ngaya xroon, xroon ó jitaxin xranchi tin'in sen tsechón kain nchakon, xroon me'e ó jii xroon nchakon xro'an nge'e bake'e ngata'a nunte xasintajni, je'e ni me'e xroxronka na hora tsikon na ba íjngo iku tsango chjinga jii; iku me'e ó seno bake'e ba, ko jai ko'a ba ko xrokjan tsii ba.

⁹Ngisen chao tsienxin ji'i xrokonda jian tsienxin sen: Ti yaato jaa ba xrondachro ti yaato ijna jita'a nchri chónda itsjé xi. ¹⁰Ko kaxon ti yaato jaa ba xrondachro yaato xi rey, ko na'ó xi rey me'e ndakuen'en xa ko naa xi rey xrajitetua'an xa ko í naa xi rey xrati'a xa. Ko nchakon tsii xi rey me'e, tsjé'a nchakon tsetuan'an xa. ¹¹Ko iku tsango chjinga jii ó bake'e ba seno ko jai tikon'ani ba, me'e ti jnixin xi rey; je'e xa tikinixin'en xa ti yaato xi rey ko xi me'e tsitjáña xa.

¹²Ko ti ite nte'e ba bikuan me'e ite xi rey xrati'a nchakon tsinteketuan'an xa. Ko tjume'e tsintekayé'e xa juachaxin, xranchi naa hora tsetuan'an xa ko kaxon tsetuan'an iku tsango chjinga jii.

¹³Kain ite xi rey ji'i naakua naa nge'e xrondachro xa ixi tsajon xa juachaxin ícha tsetuan'an iku tsango chjinga jii. ¹⁴Kain xi me'e tseto xa ngajin Xjantuchjon ko Xjantuchjon^a tsjacha xjan ngajin kain xi me'e ixi je'e ndo Nchéé kain chujni ko je'e ndo naa Rey tetuen'en kain xi rey. Ko sen ste ngajin ndo, ndo Dio tsikiye'e ndo sen ko kuinche'e ndo sen, ko sen me'e jian chuntia^b sen ngajin ndo.

¹⁵Kaxon ndachijina ndo ángel:

—Ndachaon bikuan, nda jita'a nchri chónda itsjé xi, me'e xrondachro kueya tjajna, kueya chujni, kueya nación ko kueya ngigua. ¹⁶Ko ti ite^c nte'e iku tsango chjinga jii bikuan ko je'e

^a 17:14 *Xjantuchjon* Cordero de Dio; Jesús

^b 17:14 *chuntia* tener fe

^c 17:16 *ite* diez

ba xraningakon'en ba nchri chónnda itsjé xi, tsjánka ba nchra ko sinchetorucho ba nchra ko sine ba ntau'e nchra ko tsjaaka ba nchra ixi xro'i. ¹⁷ Ixi ndo Dio bake'e ndo ngaya aséen kain xi rey me'e sinche'e xa ti tjaun je'e ndo, jaña naakua nge'e xrondachro xa ixi tsajon xa juachaxien xa ngajin iku tsango chjinga jii, ti xroxetjaja nchakon tson'en kain nge'e tsindachro ndo Dio. ¹⁸ Nchri bikuan, me'e tjajna ijié tetuen'en kain xi rey jii nunte xasintajni.

Kuitjáña nchijí tjajna Babilonia

18 Tjume'e bikon inaa ndo ángel xingajinxin ndo ngajní, je'e ndo tsango chónnda ndo juachaxin, ko nunte xasintajni tsango bingasáña ixi tóngíxin ndo ángel me'e. ² *Ko tsango séen kuyako ndo ángel ko ndachro ndo:

—Kuitjáña, ó kuitjáña tjajna ijié, tjajna Babilonia. Nti'a ikjan ndo'a ni ña'i ko nti'a jii kain espíritue Xixron'anxrée. Nti'a ste kakée iko ña'i, iko tjanga ko tsango tonchi'eni. ³ Kain tjajna koanxin na ko juinchetjáñajin na ixi vino ndakoa juinchejki nchra, ko kain xi rey nunte xasintajni kujeuakao na nchra juinche'e na ti ndako'a. Kain ni te'na ko nchejki itsjé juacha na me juinchetjáña aséen na.

⁴ Tjume'e kuin'an inaa ngisen nichja tée kuixin ngajní ko ndachro:

—Tachrxexinnta ña ixi ja'anta titikaonntana ixi tsama'inta jíee na ko ja'anta tsikaon'anta ko xro'an nge'e tson'annta xranchi tson'en je'e na. ⁵ Ixi tsango itsjé ti ndakoa juinche'e nchri me'e, ko kuiji ijié me'e ngajní. Kain ti ndako'a kain ña'i kuanche'e nchra, méxin koñao ndo Dio ixi xraxaon ndo kain ji'i. ⁶ Chje'énta nchra xranchi je'e nchra juinche'e nchra ngajin ikaxin na. Kain ti juinche'e nchra yuu tjenge'enta nchra 'na. Ko ti copa juinchekonchjian nchra ixi vino ndakoa, jaña yuu tikie'enta nchra kaxon. ⁷ Je'e nchra tsango juinchejié aséen nchra ixi kuachónnda nchra kain nge'e tjaun nchra, méxin jai ícha ijié juachjaon tsatsinga nchra ko tsango xrotsjanga nchra. Ixi je'e nchra ndache aséen nchra: “Nti'i ritjén xranchi naa nchri tsango tituan'an, ixi je'a kán'ana ko nai'a tsikon ti tangi.”

⁸ Méxin naakua nchakon tsii kain juachjaon ngata'a nchra, ko tangi tson'en nchra, juachjaon ko jinta tsatsinga nchra ko tjume'e xro'i xrohexin nchra ixi Ncháina ijié juachaxin chonda ndo ko sinchéña ndo ijié ngajin nchra.

⁹ Kain xi rey ste nunte xasintajni, xi kuejuakao nchra ko kaxon juinche'e xa ti ndako'a xranchi je'e nchra, chinga tsono'e xa ko xrotsjanga xa ko tsuyako xa ixi tsikon xa i'nchi jitachrje ti jichexin nchra. ¹⁰ Xroxronka xa méxin ikjín tsikonxin xa xranchi jitikaon nchra ko tsuyako xa ko xrondachro xa:

—Lastua ja'a tjanya ijié, tjanya Babilonia, tjanya tsango baketuan'an. Lastua ixi tsango taka kuitjáña juachaxin kuachonda ja'a, ixi naakua hora tsonchrjen'en ti tsjenga 'nā ja'a ixi nge'e juinche'e.

¹¹ Ko ni te'na ko ni nchekji xrotsjanga nā ko tsuyako nā ixi tjanya me'e, ixi xro'an ngisen tse'na nā nge'e kuanchekji nā, ¹² chika oro, chika plata ko ixro tjintee ko chaxro tsje'e, ixro perla, manta lino tsango chaxro, manta seda játse tiie ko kaxon kain ntāa, ntāa chaxro xraxe ko nge'e tsikóñaxin neno kuelefante, chika ko chika bronce ko ixro mármol. ¹³ Kaxon ntāa canela ko xroān chaxro xraxe, tsjoxraxé, xroān mirra, vino, aceite, kuen jian tsikontsinga, ko noa trigo ko kutama, kutuchjon, kunxin, carreta, ko chujni nchenche'e nā xrā. ¹⁴ Ko xrondache nā tjanya me'e tjanya Babilonia:

—Í chonda'ia kain nge'e tjintee kuachonda ko kain ti icha tjakuenxian, ko juinchetjáña kain ti tjintee kuachonda, ko ínai'a tsinchia.

¹⁵ Kain ni bakena'a nge'e kuachonda, ni juacha itsjé tomi ixi nge'e bake'na nā ko nge'e banchekjina ngajin tjanya me'e, ikjín tsikonxin nā kain juachjaon tson'en tjanya me'e ko xroxronka nā. Xrotsjanga nā ko tsuyako nā. ¹⁶ Ko ja'in xrondachro nā:

—Lastu tjanya ijié. Tjanya bake'e xranchi naa nchri tsikitsá ixi manta lino tsango chaxro, manta játse tiie ko tsikitsojin nchra ixi ntachika oro ko ixro tsango chaxro ko tsango tjintee ko xro perla. ¹⁷ Naakua hora kuitjáña kain nge'e tjintee kuachónda nchra.

Ko kain ni teka ntābarco, ni bakjixin ntābarco ko ni nche'e ixra ngaya ntāa me'e, ikjin kuíxin nā. ¹⁸ Ko nchakon bikon nā i'nchi kitachrje ti jiche tjanya, kuyako nā:

—¿Ngixe'e íjngo tjanya bake'e xranchi tjanya ijié ji'i?

¹⁹ Ko bikitée nā nteso ki'i ngata'a jaa nā ko tsango juincheni'e nā, méxin tsango kuyako nā ko tsjanga nā ko ndachro nā:

—Lastu tjanya ijié tjanya Babilonia. Nti'a chujni kuachónda ntābarco tsango itsjé tomi juacha nā, ixi tjanya me'e itsjé ti tjintee kuachonda tjanya ko jai naakua naa hora ó naajuexinxion kuitjáña kain nge'e.

²⁰ Juaxruxin tinteenta ja'anta ti tjúá asáanta ko sen ste ngajní sen kuarue'e Ndo ko sen kuachronga chijnie ndo Dio ixi je'e ndo ó juankata'a ndo ijie ngajin tjajna me'e, ixi jaña ó kóna'anta ijie.

²¹ Tjume'e naa ndo ángel chóna ijie juachaxin kua ndo naa ixro tsango ijie xranchi naa xrochri, ko juanka ndo xro chringi ndachaon ko ndachro ndo:

—Jaña naxrajeo tsitjáña tjajna Babilonia, tjajna ijie ko ínai'a tsikon chujni tjajna me'e. ²² Nai'a tsin'enni suen arpa, ko suen ntaxro, suen itjao^a ngayá chaoa, ko nai'a tsikonni chujni nche'e xra ngajian ko kaxon nai'a tsin'enni xranchi xroin xrochri nchetsinga ngajian. ²³ Ko ínai'a tsingasáña xro'i ngajian ko nai'a tsin'enni tsute'e chujni nti'a. Ixi ni bakena'a nge'e juinchekjia, ni tsango baketuan'an nunte xasintajni ixi itsjé tomi juacha nã ko ixi ichin tuso juincheyexin nã kain nación. ²⁴ Ko nti'a kuchuexin jnie sen tsiken'en, sen kuachronga chijnie ndo Dio, ko sen tjúá aséen ko sen kuarue'e ndo ko kain ni kuinteken'en kondeexin tjajna ji'i, ni kuintee ngata'a nunte xasintajni.

Itsje sen ngajní

19 Ko kuatsinga ji'i, tjume'e kuin'an nichja kueya chujni ste ngajní ko séen nichja sen, ndachro sen:

¡Juasaya!

Juasie ndo Dio ixi je'e ndo kuajon ndo juachaxin stechónna ko je'e ndo tsango tetuan'an ndo.

² Ixi je'e ndo tsango jian ndo

ko jian nchéña ndo ijie;

méxin juinchejenga ndo nchri kuejuakao kueya xi ixi tsango ndako'a juinche'e nchra,

ixi je'e nchra juinchekateya nchra itsjé chujni nunte xasintajni,

méxin ndako'a juinche'e nã,

ko ndo Dio jai juenge'e ndo

ixi kondeexin nchra kuen'en sen kuanche'e xra ngajin ndo.

³ Ko íjngo ndachro sen:

—¡Juasaya! ¡Juasie ndo Dio! Ixi i'nchi jitachrexin ti jiche nchra nai'a tsjexin tsachrje 'nchi.

^a 18:22 *itjao* Trompeta

⁴ Tjume'e sen ikán no tachríi ko sen noó stechón bake'exin ntatuchi'in sen ko kuisée sen, ko kuajon sen juasaya ngajin ndo ndo Dio ndo jita'a trono ko ndachro sen:

—¡Jaña tson'en! ¡Juasaya ko juasie ndo Dio!

⁵ Tjume'e kuin'an téé naa sen nichja kuixin ti jii trono ko ndachro: Tájonnta juasaya ngajin Ndotáina Dio, kain sen nche'e xrée ndo, kain sen jo'on ko kain ichjan.

Kia ixi tsute'e Xjantuchjon

⁶ Kuin'an xranchi xronichja kueya chujni, xranchi tin'enni xroin ye'e inda jitinga ko xranchi ti séen tjateé jindachro:

—¡Juasaya! Juasie Ncháina Dio, ixi ó kuaxi tetuan'an ndo, ndo chóna kain juachaxin.

⁷ Juaxruxin tsojuna, ko xroché'e aséeina ko chaxro tsajonna juasaya ngajin ndo ixi ó kuij nchakon tsute'e Xjantuchjon. Ko jan tsute'e xjan ó tsikonchjian jan.

⁸ Ko je'e jan kuayé'e jan juachaxin tsitsáa jan manta lino chaxro tjúá ko chaxro tóngixin.

Ko manta lino me'e xronachro ti jian juinche'e sen tikinixin'en ndo Dio.

⁹ *Tjume'e ndo ángel ndachijina ndo:

—Ikjian ji'i: “Juaxruxin tsintee sen kuayé'e juachaxin tsake'e sen ti kia tsute'e Xjantuchjon.”

Ko ja'in ndachro ndo ángel:

—Ji'i ndachro ndo Dio, ko kain ti ndachro ndo me'e nduaxin.

¹⁰ Tjume'e jan'an bake'exin ntatuchi'in tutée ndo ángel ixi tja'on tsajon juasaya ngajin ndo, ko je'e ndo ndachro ndo:

—Nche'a jaña ixi jan'an kaxon nta'a xra ngajin ndo Dio xranchi ja'a, ko xranchi sen kichuua sen kuintue'a kuitikaon chijni jian chronga ndo Jesús. Je'o tájuan juasaya ngajin ndo Dio.

Ixi je'e ndo Jesús, me'e xronachro ti kuachronga sen kuanichja ó sa'ó chijnie ndo Dio.

Ndo jita'a naa kunxin tjúá

¹¹ Tjume'e jan'an bikon jixrange'e ngajní ko nti'a jii naa kunxin tjúá, ko ndo jita'a ba ndatin'in ndo tsango Jian ko Nduaxin, ixi je'e ndo jian nchéña ndo ijie ngajin chujni ko te'to ndo ngajin ti ña'i. ¹² Ikon ndo jitóngíxin xranchi xro'i, ko jaa ndo jita'a kueya corona ko nti'a jitaxin xranchi tin'in ndo ko je'o je'e ndo tienxin ndo me'e. ¹³ Jitsáa ndo naa manta yaa ijni ko ti xranchi tin'in ndo me'e xrondachro Chjen'en ndo Dio. ¹⁴ Ko sen ángel te'to ste ngajní tikinixin'en ndo, sen me'e stetsáa sen manta lino tjúá ko tsango tjúá manta me'e ko sterué'e sen ndo ko ngujngu sen steta'a sen kunxin tjúá. ¹⁵ *Ko ro'a ndo jitachrxexin naa chika espada tsango yao, ko chika me'e sincheníexin ndo kain nación ko sincheñexin ndo na ijie ixi naa ntakuto chika, xranchi ngisen tene tu uva ixi tutée sen, ko sincheki'i ndo na juañaue ndo Dio ndo chóna kain juachaxin. ¹⁶ Ko manta jitsáa ndo jitaxin:

“Je'e ndo Rey tetuen'en kain xi rey ko je'e ndo Nchée kain chujni.”

¹⁷ Tjume'e bikon naa ndo ángel siin ndo ti jii chjiixro ko séen kuyaku'e ndo kain kuxe jitjanga ngusine ngajní:

—Xrokuiinta ko xra'onta ixi ndo Dio jai tsajon ndo sintenta.

¹⁸ Sintenta ntau'e xi rey, ntau'e xi tituan'an chujni te'to, ntau'e ni jie'e, ntau'e kunxin ko ntau'e ni jita'a ba, ko ntau'e kain chujni, chujni tetuan'an ko chujni nchín nche'e na xra ko kaxon ntau'e ichjan ko ntau'e ni tsicha.

¹⁹ Tjume'e bikon iku tsango chjinga jii ko xi rey tintekitua'an nunte xasintajni ko chujnie xa tsixra'o ixi tsinteket'o na ngajin ndo jita'a kunxin ko ngajin chujnie ndo. ²⁰ *Ko itsé sen iku tsango chjinga jii ko kuintee sen ba ko kaxon xi ndako'a bajako chijnie ndo Dio, ko bancheye'e xa chujni ixi kaxin ixra ijié juinche'e ngajinxin ikon iku tsango chjinga jii, jaña kuancheye'e xa chujni tsikaa chji'e ba, ni kuakajon juasaya ngajin tjatu'o tsikachrxeya ba. Ko iku tsango chjinga jii ko xi ndako'a bajako chijnie ndo Dio ngayui jichón juanka'ngi sen ngangí nda jichexin ixi azufre. ²¹ Ko ikaxin chujni kuenxin na ixi chika espada kuachrxexin ro'a ndo jita'a kunxin, ko kain kuxe, konkje'e ba ixi juine ba ntau'e chujni me'e.

Naa mil nano

20 Tjume'e bikon naa ndo ángel xingajinxin ndo ngajní jitsé ndo chika xitjeexin ntachje'e tuye yaso'e ko naxixe'e ko itja ndo jitjikaoxin ndo naa no chika ijié. ² Ko ndo ángel itsé ndo kudragón ko kaxon ndatin'in ba kunchee ntaxi, me'e Xixron'anxrée, ko kuenchruaxin ndo xa ixi nochika naa mil nano. ³ Ko juankaya ndo xa ngaya tuye yaso'e ko naxixe'e ko bije'e ndo xa ko kaxon bije'e ndo tuye yaso'e ko naxixe'e ko bake'e ndo chji'e ndo ixi jaña ísincheye'a xa kain nación xroxetjaja mil nano. Ko tsatsingaja mil nano, tjume'e xroxindange'e xa ikaxin nchakon.

⁴ Tjume'e bikon kaxin trono ko ngujngu sen steta'a sen trono tikinixin'en sen, sen tsikayé'e sen juachaxin sinchéña ijié. Ko kaxon bikon aséen sen tsikonchrijin na jaa ixi tsichronga sen chijnie ndo Dio, chijni juako ndo Jesús. Sen me'e kuajon'a sen juasaya ngajin iku tsango chjinga jii ko ngajin tjatu'o tsikachrjeya ba ko kaxon tsikintuexin'a sen kuenito chji'e ba ntatjen sen ko itja sen. Ko sen tsichrijin jaa ikjan xechón sen ko kuetuan'an sen kao ndo Cristo naa mil nano. ⁵ Ko ikaxin ni tsiken'en xechón'a na ti tsitjaja mil nano. Ji'i ti sa'ó xrangíxixión xroxechón chujni. ⁶ Juaxruxin tsake'e sen tjúá aséen, sen sa'ó xroxechón. Ko xichononte í chónnda'i xa juachaxin tsóna xa sen íjngo ixi je'e sen xrokjan sen ndotaana tikinixin'en ndo Dio ko ndo Cristo ko tsetuankao sen ndo naa mil nano.

⁷ Ko ti xroxetjaja mil nano, tjume'e xi Xixron'anxrée xroxindange'e xa íjngo. ⁸ Ko sincheye'e xa chujni ste ngata'a inche. Ko sincheye'e xa tjajna Gog ko tjajna Magog. Ixi nti'a xroxra'o xa ixi sindeke'to xa ko xi tsinteke'to jua'i tsekini xa ixi tsango tsjé xa xranchi nchese chónnda ndachaon. ⁹ Ko tsintekjixin xa nchijii nunte xasintajni ko tsingatjiandajin xa tjajnée ndo Dio, tjajna tsango tjue'e ndo. Ko tjume'e ndo Dio xruan'an ndo xro'i tsí'xín ngajní, jaña xroche kain ni ña'i ko tsitjáña na. ¹⁰ Ko Xixron'anxrée, xi juincheye'e chujni, juanka ndo xa ngaya tuye yaso'e ti jii xro'i, xro'i jiche ixi azufre, kaxon nti'a jii iku tsango chjinga jii ko xi ndako'a bajako chijnie ndo Dio ko xro'i me'e nai'a tsjanga xro'i, tiie, nchakon xroche xa.

Tsoña ijię ti trono tjúá ngajin kain chujni

¹¹ Ko bikon naa trono tjúá, tsango ijię ko ndo jita'a trono. Ngajinxin ndo kuitjáña nunte xasintajni ko ngajni ko í xruan'an ngisen bikon. ¹² Tjume'e bikon sen tsiken'en, sen ndoa ko sen nchínchín, stexin tutée sen ngajinxin ndo Dio, ko xitje'e kaxin xroon ko xitje'e inaa xroon jitaxin xranchi tin'in ngujngu sen komé'e jíee. Nti'a koñe'e ijię kain sen tsiken'en xranchi jitaxin xroon nge'e ixra juinche'e sen. ¹³ Ko ndachaon konkjan kain sen tsiken'en kuachonda, ko kaxon xichononte^a ko ti no stexrabaa chujni tsiken'en konkjan xa chujni ko xra'o chujni ti jii ndo Dio ixi kaxon tsoñe'e na ijię kondeexin kain nge'e juinche'e na. ¹⁴ Tjume'e juachaxin kuachóna xichononte ko ti no kuixrabaa chujni tsiken'en juanka'ngi ndo Dio ti jiche xro'i, me'e ti xrondachro ti yuxin tsen'en chujni.^b ¹⁵ Ko ni jitaxin'a xranchi tin'in na ngaya xroon ti jitaxin sen tsechón kain nchakon, ni me'e juanka'ngi ndo na ti jiche xro'i.

Ngajni natjúá ko nunte natjúá

21 *Tjume'e bikon naa ngajni ko naa nunte natjúá ixi ngajni ko nunte sa'ó bake'e ó tsikitjáña ko ndachaon íko'a kaxon. ² *Jan'an Juan bikon naa tjajna ijię ko tjúá, me'e tjajna Jerusalén natjúá, xingajinxin ngajni kuixin ti jii ndo Dio, ko kain sen tjajna me'e tsikonchjian sen xranchi naa nchrichajan tsute'e, tsango chaxro tsikitsojin nchrichan ixi tsií ndo tsute'e nchrichan. ³ Tjume'e kuin'an séen nichja naa téee sen kuixin ngajni ko ndachro:

—Ndo Dio jii ndo ti ste chujnie ndo, ko je'e ndo tsekao ndo sen ko je'e sen xrokjan sen tjajnéee ndo ko je'e ndo ndo Dio tikinixin'en sen. ⁴ Je'e ndo tsoni ndo ndakon sen ko nchakon me'e xruan'an ngisen tsen'en, ko xruan'an ngisen xrotsjanga, ko tsoníe'a sen ko xruan'an juachjaon xrochóna sen ixi kain nge'e kon'en sa'ó ó juexin kuatsinga.

⁵ Ko ndo jita'a trono ndachro ndo:

—Jan'an ntakonchjian kain nge'e natjúá.

Ko kaxon ndachro ndo:

—Ikjian ji'i ixi ji'i chijni nduaxin, chijni chao tsitikaon chujni.

^a 20:13 *xichononte* muerte ^b 20:14 *ti yuxin tsen'en chujni* segunda muerte

21:1: 2Pe. 3:13. 21:2: Ap. 3:12.

⁶ Tjume'e ndachro ndo:

—Kain nge'e ó juexin kon'en. Jan'an ndo xrangíxixión kain nge'e ko jan'an ndo tsjexixin kain nge'e, xranchi letra xrangíxixín letra Á ko letra tjexixín letra Zeta. Ngisen kuen'en inda, jan'an xrotjá'a sen inda tsi'i sen, ko inda tajon jan'an me'e tsehónxin sen ko xro'an nge'e tsjenga sen 'na. ⁷ Ngisen tsjacha tsindue'a xrochuntiana, jan'an xrotjá'a sen kain ti jian, ko jan'an xrokjanna ndo Dio tikinixin'en sen, ko je'e sen xrokjan sen chjan'na. ⁸ Ko ni xronka, ni titikaon'a, ni ndako'a nche'e, ni naatóñaxón chujni, ni chónða inaa nchri o inaa xi, je'a janchri'e o ndoxi'e, ni tajon juasaya ngajin ídolo, ni tuso ko ni rué'e chin tuso, ni ncheya, kain ni me'e tikinixin'en na itsji na ti jii xro'i jichexin ixi azufre ko nai'a tsjexin. Ji'i xrondachro ti yuxin tsen'en chujni.^a

Jerusalén natjúá

⁹ Tjume'e kuii ndo ángel yatuxin chónða copa yatuxin jikaon ixi ichin tsjexixin tsikaon chujni ko ja'in ndachro ndo:

—Xrokuia tsjako'a sen tsute'e Xjantuchjon.

¹⁰ Tjume'e bikon ixi Espíritue ndo Dio biki'an naa ntajie ijié ko juako'na ndo tjajna ijié, tjajna Jerusalén tjúá xingajinxin ngajni jiti'xin ti jii ndo Dio. ¹¹ Ko tóngíxin tjajna xranchi chjiixro nchengasáña ndo Dio, tsango tóngíxin xranchi naa ixro tsango chaxro, xro jasje chaxro tikonni xranchi xroxrao. ¹² Ngandajin tjajna tsikité naa tjatu'o, tsango noi ko chónða teyuu ntachja ko ngujngu ntachja jii naa ndo ángel ko nti'a jitaxin xranchi tin'in ti teyuu sen tsikachrjenixin ndo Israel. ¹³ Níi ntachja jii ndatsjonxin chjuya ko níi ntachja jii ndatsjonxin ku'e, níi ntachja jii ndatsjonxin retuya ko íjngo níi ntachja jii ndatsjonxin níjin. ¹⁴ Ko ngandajin tjatu'o tsikité na chónða teyuu ixro jichroaxin tjatu'o, ko ngata'a ixro me'e jitaxin xranchi tin'in ti teyuu sen kuajikao Xjantuchjon.

¹⁵ Ko ndo ángel jinichjana chónða ndo naa ntakuto chika oro, jitjatichua'xin ndo tjajna, ko ntachje'e tjajna ko tjatuée tjajna.

¹⁶ Tjajna me'e xraje'o tonxin ko jinexin tjajna, ko ndo ángel juaticho'a ndo tjajna ixi ntakuto ko chónða yuu mil ko yuu ciento kilómetro. ¹⁷ Ko juaticho'a ndo tjatu'o níi kán ko na'ó metro noixin, xranchi jtatichu'a ni nunte xasintajni, jaña juaticho'a ndo ángel.

^a 21:8 ti yuxin tsen'en chujni segunda muerte

¹⁸ Ko ixro tsikóñaxin tjatu'o me'e ixro jaspe ko tjajna tsikóñaxin jeoxón chika oro jian, xroxrao tóngíxin oro me'e. ¹⁹ Ko ixro tsiki'texin tjatuée tjajna me'e tsikitsojin ixi ixro tsango chaxro: ixro jaspe, ixro yuxin zafiro, ixro nínxin ágata ko ixro noóxin esmeralda, ²⁰ ixro na'óxin ixro mármol, ixro kjaunxin ixro cornalina, ko ixro yatuxin crisólito, ixro jníxin ixro berilo, ixro ñaxin topacio, ko ixro texin crisopraso, ko ixro tenaá jacinto, ko ixro teyuu amatista. ²¹ Ko ti teyuu ntachja me'e teyuu perla kaxon, ko ngujngu ntachja tsikóñaxin naakua perla. Ko cha'o ijié chónða tjajna tsikóñaxin jeoxón chika oro, xranchi xroxrao tikontu'uni.

²² Ngaxin'in tjajna me'e bikon'a ninaa ni'ngo, ixi Ncháina ndo Dio, ndo chónða kain juachaxin, je'e ndo ko Xjantuchjon je'e sen me'e ni'ngo. ²³ Ko tjajna xrokonde'a tjajna chjiixro ko nchanitjao tsingasáñaxin. Ixi nti'a tingasáña ndo Dio ko Xjantuchjon ixi je'e sen xro'i tingasáñaxin tjajna. ²⁴ Ko chujnie kain nación, chujni kuayé'e juachaxin tsechón kain nchakon, tsaji sen ti tingasáña tjajna me'e, ko sen rey nunte xasintajni tsajon sen ti tjintee chónða sen. ²⁵ Ko ntachje'e tjajna nai'a tsije'e ntachja taa nchakon, ixi nti'a nai'a tsontie. ²⁶ Ko kain sen kain nación nti'a tsikaan sen nge'e chaxro kuachónða sen nunte xasintajni. ²⁷ Ko nti'a jua'i tixin'in nge'e tjúá'i ko ti ncheya. Je'o chao tixin'in sen jitaxin xranchi tin'in ngaya xroon jitaxin kain sen chónða juachaxin tsechón kain nchakon, me'e xroon chónða Xjantuchjon.

Inda jitinga tajon juachaxin tsechónni

22 Tjume'e ndo ángel juako'na ndo naa inda jitinga, nda tjúá, ko nda me'e tajon juachaxin tsechón chujni. Ko tikonni nda xranchi naa xroxrao, ko kuachrjexin inda ti jii ntachaon'en ndo Dio ko Xjantuchjon. ² Ko ngusine cha'o ijié chónða tjajna ngujngu lado ti jitinga nda tjúá jii ntajon juachaxin tsechón chujni ko ngujngu nchanitjao tajon ntajon itu, ko chaan ntajon me'e xroan tsoxruxin chujni kain nación. ³ Ko nti'a íxro'an nge'e ti ningakon'en ndo Dio tsake'e. Ko sen nche'e xrée ndo Dio tsajon sen juasie sen ti jii ntachaon'en ndo Dio ko tronoe Xjantuchjon^a ti tjajna nti'a. ⁴ Ko je'e sen tsikon sen ikon ndo Dio ko tsenito ntatjen sen xranchi tin'in ndo. ⁵ Ko nti'a tsake'a tiie ko í xrokonda'i xruie naa foco ko xruie

^a 22:3 *Xjantuchjon* Cordero de Dio; Jesús

chjiixro tsingasáñaxin ixi Ncháina ndo Dio je'e ndo tsingasáña ndo, ko je'e sen tsetuan'an sen kain nchakon.

Ko ndachro ndo Jesucristo ixi tuinxin tsij ndo

⁶ Ko ndo ángel ndachijina ndo:

—Chijni ji'i, chijni nduaxin, chijni xrokonda tsitikaonnta. Ko je'e Ncháina,^a ndo Dio, ndo nchexraxaon sen nichja chijnie ndo, xruan'an ndo ndo angéel ndo ixi tsjako ndo ngajin sen nche'e xrée ndo Dio, nge'e ó taka tson'en.

⁷ —¡Jan'an tuinxin tsji'i!

Juaxruxin tsake'e sen titikaon chijnie ndo Dio, chijni jitaxin xroon ji'i ko chronga nge'e xrokonda tuinxin tson'en.

⁸ Jan'an, Juan, kuin'an ko bikon ji'i. Ko juexin kuin'an ko bikon, tjume'e bake'exin ntatuchi'in tutée ndo ángel ixi xrokuajon juasaya ngajin ndo ixi je'e ndo juako'na ndo kain nge'e bikon. ⁹ Tjume'e je'e ndo ndachro ndo:

—Nche'a jaña, ixi jan'an kaxon nta'a xrée ndo Dio xranchi ja'a ko xranchi sen kichuua, sen nichja chijnie ndo, ko kain sen nduaxin titikaon ti jitaxin xroon ji'i. Je'o ndo Dio tikinixin'en ndo tsayé'e ndo juasaya.

¹⁰ Kaxon ndachijina ndo:

—Tema'ia kain ti bikuan ko kuin'en, ti jitaxin xroon ji'i, ixi chijni kuin'en tuinxin tson'en kain ji'i. ¹¹ Tintu'e ni nche'e ti ña'i, ndanche'e ña ti ña'i ko ni ndako'a nche'e, ntanche'e ña ti ndako'a, ko sen nche'e ti jian, sinche'e sen ícha jian, ko sen titikaon xranchi tjaun ndo Dio, ícha tsitikaon sen.

¹² —Jian tin'ennta, jan'an tuinxin tsji'i ko tsikian kain ti tikinixin tsayé'e ngujngu sen xranchi ixra juinche'e sen. ¹³ *Jan'an ngisen xrangíxixín kain nge'e ko ngisen tsjexixin kain nge'e, xranchi letra Á xrangíxixín ko xranchi letra Zeta xrangíxixín.

¹⁴ Juaxruxin tsintee sen tsjinemá manta jitsáa sen ixi jaña xrochónnda sen juachaxin tsonchjiñe'e sen ngajin ntāa tajon juachaxin stechón chujni, ko kaxon chao tsixixin sen ntāchje'e tjajna tjúá. ¹⁵ Ko nduja tsitu'e chujni ña'i, ti nche'e xranchi kunia, ko kain chujni rué'e ichin tuso, ni chónnda nchri o xi je'a janchri'e o

^a 22:6 *Ncháina* Señor *Ncháina Jesús o Ncháina Dio*

ndoxi'e, ni naatónaxón chujni, ni tajon juasaya^a ngajin ídolo ko kain ni ncheya.

¹⁶—Jan'an ndo Jesús xruan'an ndo ángel tikinixinna ixi xrochronga ndo ngajin kain sen ni'ngo kain ji'i. Jan'an kuachrjenixin ndo rey David ko jan'an me'e nchanotsé tingasáña ndúyo.

¹⁷ Espíritue ndo Dio ko sen titikaon Xjantuchjon ndachro sen:
—Xrokuiinta.

Ko sen tsin'en kaxon xrondachro sen:

—Xrokuiinta.

Ko ngisen kuen'en inda tsij sen ko tsi'i sen inda tajon juachaxin tsechónni kain nchakon, ko sen tsij xro'an nge'e tsjenga sen 'na.

¹⁸ Kain sen tin'en chijnie ndo Dio, chijni jitaxin xroon ji'i ko chronga nge'e tson'en, sintano'a sen: Síá xrojan ngisen tsasintaxin inaa nge'e ti jitaxin'a xroon ji'i, ndo Dio sincheni'e ndo sen xranchi jitaxin xroon ji'i. ¹⁹ Ko síá xrojan ngisen tsantsjende'e xrojan chijni jitaxin xroon ji'i, ndo Dio sinchemé'e ndo xranchi tin'in sen jitaxin xroon chóna juachaxin tsechónni kain nchakon ko tsajon'a ndo juachaxin tixin'in sen tjajna natjúá xranchi jitaxin xroon ji'i.

²⁰ Ko ndo chronga chijni ji'i ndachro ndo:

—Ó tuinxin tsji'i jan'an.

Jaán, jaña tson'en. ¡Tuinxin xrokjui'inta, Ncháina Jesús!

²¹ Ncháina Jesucristo sintanchaonnta ndo kainnta. Jaña tson'en.

^a 22:15 *juasaya* respeto, honor